

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
ชั้น 4 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร.0936359515 E-mail:Journal.idir@mcu.ac.th.

https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jidir

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 7 No. 4 July - August 2024

Vol.7
No. 4

วารสาร
สหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION REVIEW
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 7 No. 4 July - August 2024
ISSN 2985 - 1378 (Print) ISSN 2774-0846 (Online)

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วารสาร สหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
JIDIR JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION REVIEW

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567

จำนวนพิมพ์ : 30 เล่ม

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 6 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์
ฉบับที่ 2 มีนาคม-เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ และสหวิทยาการอื่นๆที่นำเสนอองค์ความรู้เชิงนวัตกรรม เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บรรณาธิการ:

พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร — คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,ประเทศไทย
raphind@yahoo.com

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

พระครูสุธีกิตติบัณฑิต — คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
krisada.sae@mcu.ac.th

กองบรรณาธิการ:

พระเมธาวินัยรส — บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
psbud@hotmail.com

พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม — บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
maghavin9@gmail.com

ธีรโชติ เกิดแก้ว — คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ประเทศไทย
tongin2000@gmail.com

บุษกร วัฒนบุตร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, ประเทศไทย
busaaiey2516@gmail.com
ปุริมปรัชญ์ คณิณพศุตย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ประเทศไทย
jpkhaninphasut@gmail.com
วันชัย สุขตาม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์,
wanchai2526@srru.ac.th ประเทศไทย
วันทนา เนาว์วัน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา,
wanthana_nt@hotmail.com ประเทศไทย
สายชล ปัญญชิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย
saicholpa@g.swu.ac.th
อนันต์ อุปสอด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง,
ananupsod9541@gmail.com ประเทศไทย

กองจัดการวารสาร:

ฝ่ายเลขานุการ:

นิกร ศรีราช คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
สุภัทรชัย สีสะใบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
พระมหาสมชาย ขนฺติสรโณ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
พระมหาสมัคร อติภทฺโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ฝ่ายศิลปกรรม:

กรกต ชาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
พระพลวัฒน์ สพโล คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ฝ่ายการเงิน:

วรรณทนี สุวรรณจิรไพศาล คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
กชพรรณ บุญเทียน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ฝ่ายพิสูจน์อักษร:

พระมหาสุพัฒน์ นนฺทปญฺโญ, ดร. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
นายพลวัฒน์ สีทา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

ฝ่ายกฎหมาย:

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

สำนักงานวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี) ชั้น 4 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

จัดพิมพ์โดย:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555, 8556, 5541. แฟ็กซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
JIDIR JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION REVIEW

Vol.7 No. 4 July – August 2024

Number of prints: 30 copies

Release Date Is 6 Copies Per Year.

Issue 1 January - February
Issue 2 March – April
Issue 3 May – June
Issue 4 July – August
Issue 5 September – October
Issue 6 November – December

Objective:

To Promote and Encourage Instructs, Academics, Students and Other Interested Persons to Have the Opportunity to Disseminate Academic and Research Works in Social Sciences and Huminites Science Related Subjects Such as Buddhism, Political Science, Public Administration, Law, Business Administration, Management, and other interdisciplinary areas that offer innovative knowledge by accepting articles in both Thai and English.

Editor-in-chief:

Phrapalad Raphin Buddhisaro — Faculty of Social Sciences,
raphind@yahoo.com — Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Editorial Assistants:

Phrakhrusuthikittibundit — Faculty of Social Sciences,
krisada.sae@mcu.ac.th — Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Editorial Board Members:

Phramedhavinaiyaros — Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand
psbud@hotmail.com

Phramaha Makhavin Purisuttamo — Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand
maghavin9@gmail.com

Teerachoot Kerdkaew — Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet
tongin2000@gmail.com — University, Thailand

Busakorn Watthanabut busaaiey2516@gmail.com	Faculty of Liberal Arts, North Bangkok University, Thailand
Purimpratch Khaninphasut jpkhaninphasut@gmail.com	School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand
Wanchai Suktam wanchai2526@srru.ac.th	Faculty of Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University, Thailand
Wanthana Nowwan wanthana_nt@hotmail.com	Faculty of Management Science Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand
Saichol Panyachit saicholpa@g.swu.ac.th	Faculty of Social Sciences Srinakharinwirot University, Thailand
Anan Upsod ananupsod9541@gmail.com	Faculty of Humanities and Social Sciences Lampang Rajabhat University, Thailand

Journal Manager Team:

Secretary:

Nigorn Srirat	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Suphattharachai Sisabai	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Phramaha Somchai Khantisarano	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Phramaha Samak Atibhaddho	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Fine Arts Department:

Korakoth Chabandit	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Phra Phonlawat Sapalo	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Finance Department:

Wantanee Suwanjiraphaisan	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Kotchaphan Bunthian	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Proofreading Department:

Phramaha Supat Nantapanno	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Pollwat Seeta	Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Legal Team:

Tatchanan Isaradej Faculty of Social Sciences,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

The Office Journal of Interdisciplinary Innovation.

Graduate School of Political Science Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Rajrattanamoli Building (Nakhon Khemapali),
4th Floor, 79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya 13170.

Published by:

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House 79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya. 13170. Call. 035-248 - 000, ext. 8555,8556,5541 Fax. 035-248-000. ext. 8545.

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ : วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ARTICLE REVIEW BOARD: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1. พระพรหมวัชรธีราจารย์, ศ.ดร.
2. พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.
3. พระวชิรกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.
4. พระครูปุริมานุรักษ์, รศ.ดร.
5. พระเมธีวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.
6. พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, รศ.ดร.
7. พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.
8. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.
9. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปญฺโญ, ผศ.ดร.
10. พระครูชินวีรบัณฑิต, ผศ.ดร.
11. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
12. ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์
13. รองศาสตราจารย์ อนุภูมิ โชวเกษม
14. รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง
15. รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี
16. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หามนตรี
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู่
18. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
20. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท
21. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
22. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต
23. รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล ใจเย็น
24. รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุง วรรณทอง
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิติวุฒิ หมั่นมี
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณีต
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ วรรณวิโรจน์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา รักษาเมือง
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒสัน รักขันโท

Lecturers In-House Professional:
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

1. Prof. Dr. Phra Brahmawatcharatheerachan
2. Assoc. Prof. Dr. Phratheppariyattimethi
3. Assoc. Prof. Dr. Phra Vachirakittibundit
4. Assoc. Prof. Dr. Phrakhru Purimanurak
5. Prof. Dr. Phra Mathevatjarabundit
6. Assoc. Prof. Dr. Phramaha Somboon Vuddhikaro
7. Assoc. Prof. Dr. Phrakhru Suthikittibundit
8. Asst. Prof. Phra Khomsan Titamataso
9. Asst. Prof. Dr. Phrakhru Sangkharakchakkrit Phuripanyo
10. Asst. Prof. Dr. Phrakru Chinnaverabundit
11. Prof. Dr. Boonton Dockthaisong
12. Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit
13. Assoc. Prof. Anuphum Sowkasem
14. Assoc. Prof. Dr. Konit Sithong
15. Assoc. Prof. Dr. Aphinant Chantanee
16. Assoc. Prof. Dr. Wiwat Harmontree
17. Assoc. Prof. Dr. Somsak Bunpu
18. Assoc. Prof. Dr. Somchai Sino
19. Assoc. Prof. Dr. SutthiPhong Siwichai
20. Assoc. Prof. Dr. Saman Ngamsanit
21. Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej
22. Assoc. Prof. Dr. Phichet Thangto
23. Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen
24. Assoc. Prof. Dr.Toemsak Thongin
25. Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong
26. Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee
27. Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet
28. Asst. Prof. Dr. Phonthip Wannawirot
29. Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao
30. Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng
31. Asst. Prof. Dr. Suwatsan Ragkhanto

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ : วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ARTICLE REVIEW BOARD: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. พระเมธาวินัยรส, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. ศาสตราจารย์พิเศษ ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ นักวิชาการอิสระ
4. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เงารังษี มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บัวศิริ สภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ
6. รองศาสตราจารย์ วราคม ทีสุกะ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ชิโนกุล สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสวงดี มหาวิทยาลัยมหิดล
9. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรโชติ เกิดแก้ว มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. รองศาสตราจารย์ พัฒนะ เรือนใจดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ แก่นอินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สรรเสริญ อินทรัตน์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
15. รองศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคณาภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Outside Professional:

1. Assoc. Prof. Dr. Phramedhavinaiyaros Mahamakut Buddhist University
2. Prof. Dr. Thirapat Serirangsan Sukhothai Thammathirat Open University
3. Prof. Lt. Dr. Banjob Bannaruji Independent Scholar
4. Prof. Dr. Kanchana Ngaorangsi Naresuan University
5. Assoc. Prof. Dr. Amnat Buasiri Education Council, Ministry of Education
6. Assoc. Prof. Warakhom Thisuka Mahamakut Buddhist University
7. Assoc. Prof. Dr. Chaiyuth Chinokul National Institute of Development Administration.
8. Assoc. Prof. Dr. Yothin Sawaengdee Mahidol University
9. Asst. Prof. Dr. Teerachoot Kerdkaew Hua Chiew Chalermprakiet University
10. Assoc. Prof. Phatthana Rueanchaidee Ramkhamhaeng University
11. Assoc. Prof. Dr. Wasana Kaewla Surin Rajabhat University
12. Assoc. Prof. Dr. Suwin Raksat Mahamakut Buddhist University
13. Assoc. Prof. Dr.Thiraphong Kaenin Prince of Songkla University
14. Assoc. Prof. Dr. Sansoen Intarat Suan Dusit University
15. Assoc. Prof. Dr. Chamroen Chuchuaisuwan Rajamangala University of Technology Srivijaya.
16. Assoc. Prof. Dr. Phakdi Phosing Mahasarakham Rajabhat University
17. Assoc. Prof. Dr. Sanya Khenaphum Mahasarakham Rajabhat University

18. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
19. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
20. รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะขันหมาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
21. รองศาสตราจารย์ ดร. ชวลิต สวัสดิ์ผล
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
22. รองศาสตราจารย์พิเศษ ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
23. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
24. รองศาสตราจารย์ ดร. สำเนียง เลื่อมใส
มหาวิทยาลัยศิลปากร
25. รองศาสตราจารย์ ดร. วันทนา เนาว์วัน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
26. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
27. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
28. รองศาสตราจารย์พิเศษ วิชัย ธรรมชอบ
นักวิชาการอิสระ
29. รองศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พานสุวรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลับพลึง คงชนะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เพชรนาจักร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
มหาวิทยาลัยมหิดล
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาวุธตระกูล
มหาวิทยาลัยนเรศวร
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ เจนวิถีสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด บรรเจิดฤทธิ์
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

18. Assoc. Prof. Dr. Chonwit Chianchit
Srinakharinwirot University
19. Assoc. Prof. Dr. Phaisan Sansonwisut
Nakhon Sawan Rajabhat University
20. Assoc. Prof. Dr. Kasak Tekhanmak
Thepsatri Rajabhat University
21. Assoc. Prof. Dr. Chawalit Sawatphon
Suan Dusit Rajabhat University
22. Assoc. Prof. Dr. Sawat Chiratthitikan
Department of Corrections, Ministry of Justice
23. Assoc. Prof. Dr. Atchara Lotrakun
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
24. Assoc. Prof. Dr. Samniang Leurmsai
Silpakorn University
25. Assoc. Prof. Dr. Wanthana Naowan
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
26. Assoc. Prof. Dr. Sornchai Taomitr
Mahamakut Buddhist University
27. Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik
Mahamakut Buddhist University
28. Assoc. Prof. Wichai Thamchop
Independent Scholar
29. Assoc. Prof. Dr. Apichat Pansuwan
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
30. Asst. Prof. Dr. Phlapphlueng Khongchana
Srinakharinwirot University
31. Asst. Prof. Dr. Montri Phetnachak
Prince of Songkla University
32. Asst. Prof. Dr. Wutthinan Kanthatian
Mahidol University
33. Asst. Prof. Dr. Wasin Panyawutatrakun
Naresuan University
34. Asst. Prof. Dr. Thatsani Chenwithisuk
Chandrakasem Rajabhat University
35. Asst. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen
Silpakorn University
36. Asst. Prof. Dr. Sa-At Banchoetrit
Stanford University

37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.อนันท์ ใจสมุทร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยสร สมบุญมาก
มหาวิทยาลัยนครพนม
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ดวงจักร
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ภูศรี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชชุกร นาคธน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอร่มหล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
46. อาจารย์ ดร.จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสสวาส กุลวงศ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภวานี เผือกบัวขาว
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
50. อาจารย์ ดร.อนงค์วิชญา สาริบุตร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
51. อาจารย์ ดร.วิยะดา วรานนท์วนิช
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
52. อาจารย์ ดร. กฤษณะ ทองแก้ว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

37. Asst. Prof. Lt. Jg. Dr. Anan Chaisamut
Surat Thani Rajabhat University
38. Asst. Prof. Dr. Chayason Sombunmak
Nakhon Phanom University
39. Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut
North Bangkok University
40. Asst. Prof. Dr. Chirayu Sapsin
Surindra Rajabhat University
41. Asst. Prof. Dr. Somkhit Duangchak
Chom Bueng Rajabhat University
42. Asst. Prof. Dr. Boonchoo Poosri
Ubon Ratchathani University
43. Asst. Prof. Dr. Witchukon Nakathon
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
44. Asst. Prof. Dr. Chatchawan Araemla
Chom Bueng Rajabhat University
45. Asst. Prof. Dr. Chatuphum Khetchatturat
Khonkaen University
46. Dr. Chitwimon Khlaisuban
Suan Dusit University
47. Asst. Prof. Dr. Manassawas Kullawong
Rajamangala University of Technology Srivijaya
48. Asst. Prof. Dr. Wipavanee Phueakbuakhao
Phetchaburi Rajabhat University
49. Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa
Roi Et Rajabhat University
50. Dr. Anongwitya Saribut
Ramkhamhaeng University
51. Dr. Wiyada Waranonwanit
North Bangkok University
52. Dr. Kitsana Thongkaeo
Suratthani Rajabhat University

บทบรรณาธิการ

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์นี้เป็นปีที่ 7 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2567 คณะกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ ซึ่งเนื้อหาสาระในเล่มประกอบด้วยนักวิชาการและเรื่องดังต่อไปนี้

พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปณฺโฌภาโส) และคณะ บทความเรื่อง **“การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร”** พบว่า 1. นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ฟังเสียงประชาชน ให้การเคารพพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ยึดถือมติคนส่วนใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของผู้หลักผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย 2. ปัจจัยจริยธรรมพื้นฐานส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 13 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และหลักสัปปุริสธรรม ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 5.80 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3.การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ให้เป็นผู้นำที่มีเหตุผล เป็นผู้รู้จักตน รู้ว่าท้องถิ่นของเป็นสภาพบริบท รู้จักประมาณ ในสิ่งที่ตนมีและจุดแข็งของท้องถิ่น รู้จักกาลเวลา รู้ลำดับการทำงานก่อนหลังตามความจำเป็นของประชาชน รู้จักชุมชน รู้จักท้องถิ่นสภาพบริบทของสังคม รู้จักบุคคล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

สุรกิจ สุวรรณแกม และคณะ บทความเรื่อง **“พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”** พบว่า 1. ประสิทธิผลของการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงาน พบว่า การบริหารจัดการภาครัฐส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร้อยละ 69.90 และหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร้อยละ 72.00 3. พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า 1. ด้านฉันทะ มีใจรัก กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามความต้องการในท้องถิ่น 2. ด้านวิริยะ พากเพียรทำ เน้นการนำเสนอนวัตกรรม

ใหม่ ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสม 3. ด้านจิตตะ เอาจิตฝักใฝ่ ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างจิตใจ มุ่งเน้นคุณธรรมและจริยธรรม 4. ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวนวิเคราะห์และประเมินผล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง

อุสา วงศ์ศิริกุล และคณะ บทความเรื่อง **“พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม”** พบว่า 1. สมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ พบว่า การบริหารงานตามหลัก 7s ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงาน ได้ร้อยละ 68.1 และหลักพละ 4 ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงาน ได้ร้อยละ 80.2 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า สมรรถนะการบริหารงาน มีปัจจัยพื้นฐาน คือ การบริหารงานตามหลัก 7s นำมาบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ หลักพละ 4 ทำให้เกิดการบูรณาการ ได้แก่ การวางแผนที่เด่นชัด จัดองค์กรให้โดดเด่น เน้นภาวะผู้นำ และเลิศล้ำการควบคุม

เชวงศักดิ์ เอี่ยมสำอาง และคณะ บทความเรื่อง **“การส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง”** พบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ด้านสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลักสาราณียธรรม มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. การพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า ระดับการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนโดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชิโต และคณะ บทความเรื่อง **“องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม”** พบว่า 1. องค์ประกอบด้านการฝึกอบรม ได้แก่ เรื่องการบริหารจัดการทางการเมือง เรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการ เรื่องการสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เรื่องการแก้ไขปัญหาและการ

ตัดสินใจที่ถูกต้อง เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการบริหารจัดการทางการเมือง 2. องค์ประกอบด้านการศึกษา ได้แก่ การศึกษาทางวิชาการ การพัฒนาทักษะการนำการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต การเรียนรู้ทางสังคม การสร้างทีมงานและการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน และ 3. องค์ประกอบด้านการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาทักษะที่จำเป็น การพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกัน การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การพัฒนาการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจ การพัฒนาเสถียรภาพทางการเมือง

สมชาย ลำภู และคณะ บทความเรื่อง **“การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม”** พบว่า 1. มีจุดแข็ง คือ มีการเผยแพร่ข้อมูลการใช้งบประมาณและผลการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและให้ความสำคัญในการดำเนินการที่เปิดเผยและโปร่งใส ร่วมมือกับกลุ่มสังคมอื่นๆ เพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น แต่มีจุดอ่อน คือ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามขาดความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง 2. องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม มี 6 ประการ คือ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ฉันทะ มีใจรัก ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามเต็มใจให้บริการประชาชนที่มารับบริการ วิริยะ พากเพียรทำ ปฏิบัติตามแผนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด จิตตะ ติดตามตรวจสอบ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา วิมังสา รอบคอบแก้ไข

จุฑารัตน์ ยะคำ และคณะ บทความเรื่อง **“ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง”** พบว่า 1. ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน พบว่า ปัจจัยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 3. แนวการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า 1. รู้จักเหตุ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาท้องถิ่น 2. รู้จักผล นักการเมืองต้องรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน 3. รู้จักตน นักการเมืองและประชาชนต้องมีความรับผิดชอบต่อกัน 4. รู้จักประมาณ ไม่กระทำในสิ่งที่เกินกำลังของตนเอง 5. รู้จักกาลเวลา ช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีทุกข์อย่างเต็มท่า 6. รู้จักชุมชน นักการเมืองต้องเข้าใจคนในแต่ละชุมชนถึงความเด่น ความด้อย จุดที่ต้องส่งเสริมเพื่อพัฒนาชุมชน 7. รู้จักบุคคล นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความเคารพพระผู้ใหญ่

พระมหาณัฐพล แซกรัมย์ บทความเรื่อง **“การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร”** พบว่า 1. การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม เห็นด้วยอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านยอมตาม รองลงมา คือ ด้านประนีประนอม และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเอาชนะ 3. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง และด้านการกระตุ้นทางสถิติปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อยที่สุด มีความสัมพันธ์กับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พระครูสุธีกิตติบัณฑิต (กฤษฎา กิตฺติโสภโณ) และคณะ บทความเรื่อง **“อนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า”** พบว่า 1. ประชากรตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นประชาชนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสูง ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ อัตตสัมมาปณิธิ เป็นประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ตรงกับหลักสัปปุริสูปัสสยะ เป็นประชาชนตระหนักรู้ และเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น 2. ดินแดนตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นดินแดนที่มีการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์ โดยเพิ่มพื้นที่สีเขียว พื้นที่สาธารณะ การรักษาความสะอาดของเมือง เป็นดินแดนที่ถูกคุ้มครองด้วยระบบและกลไกในการรักษา และคุ้มครองพื้นที่ โดยไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น รักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรต่าง ๆ 3. รัฐบาลตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นรัฐบาลที่ปกครองโดยเคารพกฎหมายและรัฐธรรมนูญของประเทศ ผู้บริหารประเทศมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน 4. อำนาจอธิปไตยตามแนวธรรมาธิปไตย เน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่ายบริหารใช้อำนาจทางการบริหารที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทของประเทศ ฝ่ายตุลาการตัดสินคดีอย่างตรงไปตรงมา และเป็นธรรมกับประชาชน

ณิชาพัฒน์ คำดี บทความเรื่อง **“การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน”** พบว่า 1. ภาวนา 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. หลักภาวนา 4 และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 หลักภาวนา 4 สามารถทำนายความผันแปรได้ร้อยละ 71.8 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำนายได้ร้อยละ 71.8 3. การบูรณาการหลัก

พุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากร ใช้หลักภาวนา 4 พัฒนากาย ศีล จิต และปัญญาให้พร้อม ระยะสั้นใช้การฝึกอบรม ระยะกลางส่งเสริมการศึกษา และระยะยาวส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาต่อยอด ผลลัพธ์คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลของงานเพิ่มมาขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม บุคลากรปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยขององค์กร ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ด้านการบริการเป็นเลิศ ประชาชนได้รับการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรินทร จินดาวงศ์ และคณะ บทความเรื่อง **"การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ"** พบว่า 1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้ การบูรณาการหลักพละ 5 หรือกำลัง 5 ประการ คือ ธรรมอันเป็นกำลังหรือธรรมอันเป็นพลังในการบริหารหรือการปฏิบัติงานเป็นข้อปฏิบัติที่ทำให้บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1. ด้านสัทธาพละ กำลังของความเชื่อ ศรัทธาในภารกิจ 2. ด้านวิริยะพละ กำลังของความเพียร เพียรพิชิตทุกปัญหา 3. ด้านสติพละ กำลังของความระลึกได้ รอบคอบในความคิด 4. ด้านสมาธิพละ กำลังของความตั้งใจมั่น จิตตั้งมั่นในหน้าที่ และ 5. ด้านปัญญาพละ กำลังของความรู้ มีบูรณาการอย่างรอบรู้ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ดังนั้นแล้วส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมากยิ่งขึ้น

พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร) และคณะ บทความเรื่อง **"ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 พ.ศ. (2536)"** พบว่า 1. คุณสมบัติผู้ที่ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ คุณสมบัติฝ่ายสุกกปักษ์ คือ ธรรมฝ่ายขาว หมายถึง คุณสมบัติของพระภิกษุผู้สามารถ เป็นพระอุปัชฌาย์ให้อุปสมบทได้สามารถเป็นอาจารย์ให้นิสสัยได้ และสามารถให้สามเณรอุปัฏฐากได้ ซึ่งจัดอยู่ในคุณสมบัติที่ดีคนที่มีลักษณะนี้ควรได้รับการแต่งตั้ง 2. มาตรา 23 การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำรงตำแหน่ง พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรได้เฉพาะตน และเฉพาะภายในเขต ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 4 แห่งกฎมหาเถรสมาคม

พระครูวิโรจน์กาญจนเขต (นัทกฤต ทีปังกโร) และคณะ บทความเรื่อง **“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”** พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี 1. ด้านอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ แสดงภาวะผู้นำทางการเมืองยอมรับความคิดเห็นที่แตกแตกต่าง น้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้มีการจัดทำนโยบาย การแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้แทนประชาชน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน 2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงาน นโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์ นำธรรมะผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยเริ่มต้นจากการนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้กับการทำกิจกรรมทางการเมือง 3. ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยทุ่มเท 4. ด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงาน และรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ รู้จักพันธกิจที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอม การตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารท้องถิ่น

จิรัชญา ต่างใจ และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ บทความเรื่อง **“การพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”** พบว่า 1. ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก 1. ด้านฮาร์ดแวร์และซอฟแวร์ 2. ด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ระดับสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะ 3. ด้านคุณลักษณะ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยเสนอแนวทาง ดังนี้ 1. ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องมือเทคโนโลยี การออกแบบการเรียนการสอน 2. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 3. มีการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีเจตคติที่ดี ในการคิดค้นสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ปรีชา เสนานิมิต และกอบสุข คงมนัสบทความเรื่อง **“การพัฒนาบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ**

เรียนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” พบว่า 1. บทเรียนนาโนเลิร์นนิงเป็นคลิปวิดีโอมีระยะเวลาไม่เกิน 3 นาที ง่ายต่อการศึกษาและทบทวนความรู้ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน บทเรียนมีประสิทธิภาพ 83.75/82.92 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

พระครูสุจิตรัตนากร (สังวาลย์ วฑฺฒจิตฺโต) และคณะ บทความเรื่อง **“ความผิดตามกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนา”** พบว่า ความผิดตามกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนาซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ เกิดจากความจำเป็นในการนำเอามาตรการทางกฎหมายอาญามาใช้กับปัญหาของการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชนโดยส่วนรวม โดยเริ่มแรกมีพื้นฐานมาจากความรับผิดเพื่อละเมิดในทางแพ่งเกี่ยวกับการระมัดระวังมิให้เกิดผลตามที่กฎหมายบัญญัติขึ้น ต่อมาหลักนี้ได้ขยายไปสู่ความผิดอื่นๆ ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยเหตุผลทางเทคนิคในการรักษาความสงบในสังคม และในระยะแรกเริ่ม มีการตีความหลักความรับผิดนี้อย่างเคร่งครัดและก่อให้เกิดความรับผิดอย่างเด็ดขาดแก่ผู้ฝ่าฝืน ทำให้เกิดการโต้แย้งทางความคิดเกี่ยวกับหลักความรับผิดนี้ และต่อมาหลักความรับผิดนี้ได้ผ่อนคลายลง และยอมรับถึงข้อต่อสู้ต่าง ๆ ในการแก้ตัวให้พ้นความรับผิดนี้ และมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการที่เกิดขึ้นกับบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดนี้ในประการที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้น

พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงฺกโร) และคณะ บทความเรื่อง **“พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี”** พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองควรใช้หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาบูรณาการร่วม โดย 1. ฉันทะ (ความพอใจ) ให้ความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย พึงพอใจในระบอบประชาธิปไตย และมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี 2. วิริยะ (ความเพียร) พากเพียรในหน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างจริงจัง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. จิตตะ (ความเอาใจใส่) รู้จักหน้าที่ตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่ออยากรู้อะไรต้องค้นหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจด้วยความใส่ใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม และ 4. วิมังสา (ความรอบคอบ) หมั่นสอดส่องเอาใจใส่ในการทำงาน ใช้เหตุและผลวิเคราะห์แสวงหาความจริงที่ถูกต้อง มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด มองเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยนำเข้าไปบูรณาการผ่านการกล่อมเกลาทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้เยาวชนมีการตื่นตัวทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์

พระปราโมทย์ พุทฺธธมฺโม (แซ่ลี้) และคณะ บทความเรื่อง **“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอ**

บ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา" พบว่า 1. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาการบริหารงานของ องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.774**) 2. การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. การพัฒนาการบริหารงานขององค์การ บริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านคุณภาพการให้บริการได้มาตรฐาน ด้านปริมาณงานได้จำนวนมากขึ้น ด้านเวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนลดลง

พระมหาสำราญ ธานุตฺตโม และสมบัติ อรรถพิมล บทความเรื่อง **"การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดของพระภิกษุวิกลจริตที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและความรับผิดของบุคคลวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65"** พบว่า 1. กรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริต คนวิกลจริตไม่รู้สำนึกของการกระทำ แต่อาจเป็นอันตรายแก่บุคคลในสังคม สังคมไม่ปลอดภัย พบว่าผู้กระทำความผิดในขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต จิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น หรือได้รับการลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 2. สภาพวิกลจริตของพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัยและโทษทางอาญา คนผิดปกติทางจิตที่มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือตำรวจโดยไม่ชักช้าเพื่อนำไปสู่การบำบัดรักษา 3. กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางอาญาและกฎหมาย กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีลักษณะคล้ายกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย ผู้กระทำผิดขณะวิกลจริตมีทั้งไม่ต้องรับโทษและได้รับการลดโทษ ศาลจะส่งตัวผู้วิกลจริตไปรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวช

สุรวุฒ ณ ระนอง และคณะ บทความเรื่อง **"พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์"** พบว่า 1. การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม พบว่า การบริหารตามหลัก PDCA ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ได้ร้อยละ 60.2 และหลักสาราณียธรรม 6 ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ได้ร้อยละ 47.7 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม พบว่า การบริหารจัดการของสมาคม มีปัจจัยพื้นฐาน คือ การบริหารตามหลัก PDCA นำมาบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ หลักสาราณียธรรม 6 ประกอบด้วย มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ ไม่เพ่งโทษสามัคคี วิชาการความรู้ดี เทคโนโลยีด้านวิจัย ร่วมมือหน่วยงานรัฐ ปฏิบัติตามพันธกิจ สุจริตมาตรฐาน สวัสดิการล้ำเลิศ

วรภัทร แสงแก้ว บทความเรื่อง **"ประสิทธิผลการดำเนินงาน ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี"** พบว่า 1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) ต้องมีการจัดตั้ง

ศูนย์พึ่งได้ เพื่อช่วยเหลือและลดการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี บุคคลในครอบครัว และการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมและเน้นการทำงานเชิงบูรณาการ 2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) สถานที่ในการจัดตั้งศูนย์ต้องมีความพร้อมและเหมาะสม บุคลากรมีวุฒิเฉพาะด้าน มีการสนับสนุนด้านงบประมาณและองค์ความรู้ และคณะกรรมการศูนย์พึ่งได้ มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของปัญหา 3. การประเมินกระบวนการให้บริการ (Process Evaluation) เน้นการทำงานในรูปแบบสหวิชาชีพ จัดการประชุม Case Conference และประชุมคณะกรรมการภายในภายนอกสม่ำเสมอ มีกระบวนการค้นหาคัดกรองที่รวดเร็ว คำนึงถึงความปลอดภัย ป้องกันการถูกทำร้ายซ้ำ รักษาความลับ บทบาทของวิชาชีพชัดเจน ส่งต่อข้อมูลตามแบบมาตรฐาน มีการประสานงานอย่างเข้มแข็ง และมีการดำเนินงานเชิงรุก 4. การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน (Product Evaluation) มีการทำงานอย่างเป็นระบบ สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน มุ่งแก้ปัญหาและอุปสรรคด้วยการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานภายนอกที่หลากหลาย

คณกร สว่างเจริญ และคณะ บทความเรื่อง **“แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล”** พบว่า 1. ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผู้ใช้บริการที่มีเพศ อายุ และสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3. แนวทางการพัฒนา 1. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความถูกต้องรวดเร็ว 2. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ตรงประเด็น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย วางตัวเหมาะสม 3. เพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับ และมีจุดบริการสืบค้นข้อมูล และ 4. เพิ่มตู้รับฟังความคิดเห็นหรือช่องทางแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อสะดวกต่อผู้ใช้บริการ

ธีรยุทธ ชะนิล และอภิญญา ฉัตรช่อฟ้าบทความเรื่อง **“การประยุกต์หลักพุทธธรรมและการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช”** พบว่า 1. สภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง การสื่อสารทางการเมืองส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านผู้ส่งสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร ด้านสาร และด้านผู้รับสาร ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านมัตตัญญุตา รู้จักประมาณ ด้านกาลัญญุตา รู้จักกาลเวลา ด้านอัตตัญญุตา รู้จักตน ด้านปริสัญญุตา รู้จักชุมชน สังคม และด้านธัมมัญญุตา รู้จักเหตุ

สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ 3. การนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การรับรู้ความสำคัญ เหตุผลของการที่ต้องมีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประเมินผลและการดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้

ศุภมา จิตต์เที่ยง และคณะ บทความเรื่อง **“กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร”** พบว่า 1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน และ 3. การประยุกต์หลักธรรมเพื่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง ด้วยการนำอปริหานิยธรรมมาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ตั้งแต่ระดับประชาชนทั่วไปจนถึงผู้นำหรือผู้บริหารประเทศ

ประภาวรินทร์ พิทักษ์ชัยภักดี และคณะ บทความเรื่อง **“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร”** พบว่า 1. การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.24) 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ได้แก่ หลักปาปณิกธรรมส่งผลต่อการบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการบริหารจัดการ 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรม ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า ด้านกระบวนการก่อนการขาย ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย โดยนำหลักปาปณิกธรรมซึ่งส่งเสริมการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ประกอบด้วย จักขุมา มีวิสัยทัศน์ วิธูโร จัดการดี และนิสสยสัมปันโน มีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งนำส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 7 ด้านเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ

ปริณดา บรรดาศักดิ์ และภัทรนันท สุรชาตรี บทความเรื่อง **“แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์”** พบว่า 1. ระดับประสิทธิภาพในการการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัด

นครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.12 และ S.D. = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปริมาณงาน ($\bar{X}$= 4.15 และ S.D. = .58) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพงาน ($\bar{X}$= 4.14 และ S.D. = .63) ค่าความรวดเร็ว ($\bar{X}$= 4.11 และ S.D. = .61) และค่าความประหยัดและความคุ้มค่า ($\bar{X}$= 4.11 และ S.D. = .71) ตามลำดับ 2. ประสิทธิภาพในการการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานควรจัดลำดับความสำคัญของงาน พัฒนาทักษะการทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำงานทดแทนกันได้ ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรทำงานเป็นทีม มุ่งมั่นไปให้ทิศทางเดียวกัน อบรมให้ความรู้การใช้ระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานประมวลผล ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น

โปรดปราน เสริญวงศ์สัตย์ และคณะ บทความเรื่อง **“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี”** พบว่า 1. สภาพทั่วไปของการส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ประชาชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้สมัคร คือ มีคุณสมบัติของความซื่อสัตย์สุจริต ด้านนโยบาย คือ มีนโยบายจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ด้านพรรคการเมืองที่สังกัด มีนโยบายเพื่อประชาชน และด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ เป็นผู้รู้ มีวาทศิลป์ สื่อสารได้ตรงประเด็น เข้าใจง่าย มีความสร้างสรรค์ ไม่สร้างความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ 2. ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านผู้รับสาร ด้านเนื้อหาข่าวสาร และด้านช่องทางการสื่อสาร ตามลำดับ ปัจจัยภายในหลักสัปปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านมัตตัญญุตา การรู้ประมาณ ด้านปริสัญญุตา การรู้จักชุมชน ด้านกาลัญญุตา: การรู้จักกาล และด้านอัตถัญญุตา การรู้จักผล ตามลำดับ 3. รูปแบบการนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มีการประยุกต์ คือ การรู้ความต้องการของประชาชน รู้ผลกระทบจากนโยบาย รู้จักหน้าที่ รู้จักประมาณการทำงานและเวลา รู้พื้นฐานของชุมชน และรู้จักสิทธิอันพึงได้จากนโยบายการเมือง

พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์ และคณะ บทความเรื่อง **“การขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560”** พบว่า 1. องค์ประกอบของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ โดยมีคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบด้วยการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 2. การขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด

ระยองมีความครอบคลุมทุกหน้าที่ และ 3. แนวทางพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี การเลือกใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์และงบประมาณจากภาษียาสูบ ด้านกระบวนการประกอบด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การกำหนดนโยบายการบำบัดรักษาผู้เสพติดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์กฎหมายและการแก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสุ่มตรวจและลงโทษการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

อภิชัย พิทยานุรักษกุล และคณะ บทความเรื่อง **“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี”** พบว่า 1. ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจร่วมกันทำนายการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 86.0 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และหลักสัปปุริสธรรม 7 ร่วมกันทำนายการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 82.4 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. การประยุกต์หลักธรรมเพื่อความไว้วางใจไปการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี จากการสัมภาษณ์พบว่า การรู้จักเหตุ นายกเทศมนตรีมีความสามารถรู้ปัญหาในพื้นที่ มีเหตุผลในการกำหนดนโยบายเพื่อท้องถิ่น การรู้จักผล รู้เป้าหมายในการกำหนดนโยบายและปัญหาที่เกิดขึ้นในเทศบาล การรู้จักตน รู้บทบาทหน้าที่ มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อประชาชน การรู้จักประมาณ สามารถบริหารงบประมาณท้องถิ่นเป็นที่โปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด การรู้จักกาล นายกเทศมนตรีเข้าไปช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขได้ทันเวลา การรู้จักชุมชน สังคม รู้จักท้องถิ่นที่เข้าไปพบปะประชาชนสม่ำเสมอส่งเสริมจุดเด่นกำจัดจุดด้อยของแต่ละชุมชน การรู้จักบุคคล รู้จักประชาชนคนในพื้นที่ดี ทั้งผู้นำกลุ่ม ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่

ธวัชชัย ผลสะอาด และคณะ บทความเรื่อง **“รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี”** พบว่า 1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี สิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญ คือ สิทธิและหน้าที่ตามหลักรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งอย่างสุจริต ยุติธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้ง 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี พบว่า 1. การสื่อสารทางการเมืองทั้ง 2 ด้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ คือ ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง และด้านการรับรู้ข่าวสาร มีผล

ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี 2. หลักอปริหานิยธรรม 5 ด้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี 3. รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม คือ การมีความสามัคคี มีความรับผิดชอบร่วมกัน การปฏิบัติตามกฎหมาย การเคารพผู้ที่ควรเคารพ ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพ การให้ความสำคัญกับประชาชน และการสนับสนุนคนดีมีคุณธรรม

คณัสนันท์ พลเคน และคณะ บทความเรื่อง **“ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์”** พบว่า 1. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมและการให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก การให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก (R=.954**) 3. ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องแผนการพัฒนาชุมชน ขาดการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน ระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอและทั่วถึงแก่ประชาชน ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับประชาชน

พระครูอุทุมพรกิตติคุณ (เลื่อน ภมโร) และคณะ บทความเรื่อง **“การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุ กรณีตติยปาราชิกตามหลักพุทธศาสนาเถรวาทและ ความรับผิดอาญาของบุคคลในความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา”** พบว่า 1. เจตนา (คดีอาญา) แบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ เจตนาประสงค์ต่อผล หมายถึง รู้สำนึกและมุ่งหมายจะให้เกิดผลขึ้น เจตนาเล็งเห็นผล หมายถึง ไม่ได้ประสงค์ต่อผล 2.การกระทำทุกฐานความผิด ผู้กระทำจะรับผิดหรือรับโทษก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด การกระทำทุกฐานความผิด ผู้กระทำจะรับผิดหรือรับโทษก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด 3.การเปรียบเทียบทั้ง 5 ด้าน มีส่วนที่เหมือนกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านที่ 3 องค์ประกอบภายใน คือ พระบัญญัติใช้คำว่า “จงใจ” ส่วนคำว่า “เจตนา” มีความหมายเหมือนกัน คือ มีความตั้งใจที่จะแสวงหาศัสตราอันจะพรากกายมนุษย์ ส่วนที่ต่างกันมี 1 ด้าน คือ โทษที่จะได้รับ สำหรับอนุบัญญัติ โทษที่จะได้รับ คือ “ปาราชิก” ส่วนบทบัญญัติ โทษที่จะได้รับ คือ “จำคุก ปรับ” เป็นโทษปานกลาง

วิสูตร วิสุทธิไกรสีห์ และนันทนา นันทวโรภาส บทความเรื่อง **“การประกอบสร้างความจริงเรื่อง กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชน ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565”** พบว่า การประท้วงต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาโดยกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนแรกเริ่มเกิดจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคอนาคตใหม่ และเริ่มประท้วงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันโดยการชุมนุมมีลักษณะเป็นแฟลชม็อบเริ่มต้นในช่วงบ่ายแล้วยุติลงในคืนวันนั้น สำหรับการประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวผู้จัดการต่อต้านรัฐบาลพบว่าสำนักข่าวผู้จัดการ มีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในทางลบ โดยมีการนำนักวิชาการ ผู้ที่สนับสนุนรัฐบาลหรือฝ่ายอนุรักษ์นิยมมาให้ความคิดเห็นในเนื้อข่าวในประเด็นของการชุมชนโดยไม่มีลักษณะเปรียบเทียบให้เห็นแต่มุ่งโจมตีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลว่ามีการหนุนหลังจากนักการเมืองบางกลุ่ม หรือได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ ส่วนการประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวมติชนกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาพบว่าสำนักข่าวมติชนมีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในลักษณะของการวิเคราะห์ข่าวนำเสนอแง่มุมทั้งสองด้าน ทั้งของกลุ่มเยาวชนและฝ่ายรัฐบาลโดยพยายามให้มีความคิดเห็นส่วนตัวน้อยที่สุด

พนิดา บุนะจินดา บทความเรื่อง **“การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสัทธรรม”** พบว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน และวิถีการดำรงชีวิตในโลกใบใหม่ที่เคลื่อนเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าใหม่ ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้การศึกษา การพัฒนาคน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องปรับฐานคิด ปรับทิศทางสร้างการเรียนรู้ใหม่ หากมองในทางพระพุทธศาสนาตามหลักสัทธรรม 3 ได้แก่ ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ “ปริยัติ” ได้แก่การศึกษาเล่าเรียนให้มีความรู้อย่างรอบด้าน และทันสมัย “ปฏิบัติ” ได้แก่ เมื่อศึกษาเล่าเรียนมาเป็นที่เข้าใจแล้ว นำออกไปประพฤติปฏิบัติตามที่ได้ศึกษามาเพื่อให้เกิดเป็นมรรคเป็นผลหรือมีประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน และ “ปฏิเวธ” คือความรู้แจ้งแทงตลอดไปเป็นลำดับ ๆ กระทั่งรู้แจ้งแทงตลอดโดยทั่วถึง ธรรมทั้งสามนี้เกี่ยวเนื่องกัน เหมือนเชือกสามเกลียวที่ฟั่นติดกันไว้ ซึ่งก็คือเกิดทักษะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ได้เล่าเรียนมา

กาญจนา นครคง และธนัสถา โรจนตระกูล บทความเรื่อง **“ระบบอุปถัมภ์กับปัญหาการบริหารงานภาครัฐ”** พบว่า ข้อดี ข้อเสียของระบบอุปถัมภ์ วิธีการแก้ไขปัญหาของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐ และการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐเพื่อลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์ การนำหลักธรรมาภิบาลแต่ละตัวมาแก้ไขปัญหาของระบบอุปถัมภ์ หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลและยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ เพื่อ

มุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด มีคุณธรรม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เป็นกรอบแนวทางในบริหารงานภาครัฐ สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละหน่วยงานได้แตกต่างกันไป อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตต่าง ๆ ที่จะเกิดจากระบบอุปถัมภ์ให้เบาบางลงได้บ้าง แม้ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด ต้องยอมรับว่าระบบอุปถัมภ์นั้น ส่งผลกับการบริหารภาครัฐเป็นอย่างมากเช่นเดียวกัน นอกเหนือจากหลักธรรมภิบาลแล้วผู้บริหารยังสามารถใช้วิธีการบริหารงานอื่น ๆ มาช่วยเสริมเพื่อลดทอนปัญหาของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้เช่นเดียวกัน

กองบรรณาธิการขอบพระคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้องน่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้มีวารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติและเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.

บรรณาธิการวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

สารบัญ

กองบรรณาธิการ (1)

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (6)

บทบรรณาธิการ (10)

สารบัญ (21)

บทความวิจัย :

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร 1 - 12

พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโญภาโส), วัชรินทร์ ชาญศิลป์, สุรพล สุยะพรหม

พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13 - 25

สุรกิจ สุวรรณแกม, วัชรินทร์ ชาญศิลป์, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม 26 - 37

อุสา วงศ์ศิริกุล, เติมศักดิ์ ทองอินทร์, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

การส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 38 - 51

เชวงศักดิ์ เอี่ยมสำอาง, ธัชชนันท์ อิศรเดช, สุรพล สุยะพรหม

องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม 52 - 64

พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชิโต, เติมศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม 65 - 80

สมชาย ลำภู, อนุภูมิ โชวเกษม, สุมาลี บุญเรือง

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 81 - 93

จุฑารัตน์ ยะคำ, วัชรินทร์ ชาญศิลป์, จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 94 - 109

พระมหาณัฐพล แซกรัมย์

อนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า 110 - 122

พระครูสุธีกิตติบัณฑิต (กฤษฎา กิตฺติโสภโณ), จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, วัชรินทร์ ชาญศิลป์

การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน 123 - 135
ณิชาพัฒน์ คำดี

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ 136 - 147
วรินทร จินดาวงศ์, บุญทัน ดอกไธสง, พิเชฐ ทั่งโต

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 พ.ศ. (2536) 148 - 157
พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร), วรพจน์ ถนอมกุล, ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี 157 - 169
พระครูวิโรจน์กาญจนเขต (นัทกฤต ทีปังกโร), เติมศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม

การพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 169 - 183
จิรัชญา ต่างใจ, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

การพัฒนาบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 184 - 198
ปรีชา เสนานิมิต, กอบสุข คงมนัส

ความผิดตามกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนา 199 - 211
พระครูสุจิตรัตนากร (สังวาลย์ วฑฺฒจิตฺโต), โกเมศ ขวัญเมือง, ประเสริฐ ลิ่มประเสริฐ

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี 212 - 221
พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงฺกโร), จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, สุรพล สุยะพรหม

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 222 - 236
พระปราโมทย์ พุทฺธธมฺโม (แซ่ลี้), พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, สุริยา รักษาเมือง

การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดของพระภิกษุวิกลจริตที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและความรับผิดของบุคคลวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 237 - 251
พระมหาสำราญ ฐฆานุตฺตโม, สมบัติ อรรถพิมล

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ 252 - 265
สุรวุฒ ณ ระนอง, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, สมาน งามสนิท
ประสิทธิผลการดำเนินงาน ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี 266 - 281
วรภัทร แสงแก้ว
แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล 282 - 294
คณกร สว่างเจริญ, อัครนันท์ อัศวรัชต์โภคิน, พงษ์พันธ์ นารีน้อย
การประยุกต์หลักพุทธธรรม และการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช 295 - 308
ธีรยุทธ ชะนิล, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า
กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร 309 - 322
ศุภมา จิตต์เที่ยง, ธัชชนันท์ อิศรเดช, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร 323 - 335
ประภาวรินทร์ พิทักษ์ชัยภักดี, บุญทัน ดอกไธสง, สุรพล สุยะพรหม
แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ 336 - 347
ปริณดา บรรดาศักดิ์, ภัทรนันท สุรชาตรี
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี 348 - 362
โปรดปราน เสริญวงศ์สัตย์, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, วัชรินทร์ ชาญศิลป์
การขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 363 - 378
พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, วรีรัตน์ ศรีสถิตวัฒนา, พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี 379 -390
อภิชัย พิทยานุรักษกุล, สุมาลี บุญเรือง, สุรพล สุยะพรหม
รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี 391 - 406
ธวัชชัย ผลสะอาด, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, วัชรินทร์ ชาญศิลป์

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 407 - 417
คณัสนันท์ พลเคน, รัฐพล เย็นใจมา, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า

การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุ กรณีตติยปาราชิกตามหลักพุทธศาสนาเถรวาทและ ความรับผิดอาญา ของบุคคลในความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา 418 - 426
พระครูอุทุมพรกิตติคุณ (เลื่อน ภมโร), โกเมศ ขวัญเมือง, พระสิทธินิติธาดา (ชลัช โชติทตฺโต)

การประกอบสร้างความจริงเรื่อง กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชน ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565 427 - 439
วิสูตร วิสุทธิไกรสีห์, นันทนา นันทวโรภาส

บทความวิชาการ:

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสัทธรรม 440 - 451
พนิดา บุนะจินดา

ระบบอุปถัมภ์กับปัญหาการบริหารงานภาครัฐ 452 - 465
กาญจนา นครคง, ธนัสถา โรจนตระกูล

ภาคผนวก 466

กระบวนการพิจารณาบทความ 467-468

คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง 469 - 493

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร*

BUDDHADHAMA INTEGRATION FOR PROMOTING POLITICAL ETHICS IN THE DEMOCRATIC SYSTEM OF LOCAL POLITICIANS IN CHUMPHON PROVINCE

พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปณฺโญภาโส), วัชรินทร์ ชาญศิลป์, สุรพล สุยะพรหม
Phrakhru Sridhammavithes (Prasert Pañño bhāso), Vacharin Chansilp, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: yuttana.pra@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และ 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือ คน และสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ฟังเสียงประชาชน ให้การเคารพพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ยึดถือมติคนส่วนใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของผู้หลักผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย 2. ปัจจัยจริยธรรมพื้นฐาน ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 13 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และหลักสัปปุริสธรรม ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 5.80 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3.การบูรณาการ

*Received October 2, 2023; Revised October 23, 2023; Accepted October 24, 2023

หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ให้เป็นผู้นำที่มีเหตุผล เป็นผู้รู้จักตน รู้ว่าท้องถิ่นของเป็นสภาพบริบท รู้จักประมาณ ในสิ่งที่ตนมีและจุดแข็งของท้องถิ่น รู้จักกาลเวลา รู้ลำดับการทำงานก่อนหลังตามความจำเป็นของประชาชน รู้จักชุมชน รู้จักท้องถิ่นสภาพบริบทของสังคม รู้จักบุคคล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม; จริยธรรมทางการเมือง; ระบอบประชาธิปไตย; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

Objectives of this research were 1. To study political ethics in a democratic system. 2. To study the factors affecting political ethics in a democratic system, and 3. To propose Buddha-dhamma integration for promoting democratic political ethics among local politicians in Chumphon Province, conducted by mixed research methods. In qualitative research, data were collected by in-depth interviews with 18 key informants and participants in focus group discussions, and data was analyzed by descriptive interpretation. In the quantitative research, data were collected from 400 samples with questionnaires. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple linear regression analysis.

The results showed that: 1. Local politicians in Chumphon Province listened to the people, respected the monks and community leaders, adhered to the majority resolution, and listened to the elders' opinions, a tradition of Thai society. 2. Basic ethical factors that affected the promotion of political ethics in the democratic system were with a statistically significant level of 0.01, indicating that 13 percent of variations could be explained, thus accepting the set research hypothesis and contributing to the promotion of democratic political ethics by local politicians. In Chumphon, at a statistically significant level of 0.01, indicating that a variation of 5.80 per person could be explained, thus accepting the set research hypothesis. 3. Integration of Buddhist principles to promote democratic political ethics of local politicians.

In Chumphon Province was found that integrating Buddha-dhamma to promote democratic political ethics of local politicians to be rational leaders who know themselves, know the locality of the context, know about what they have and the strengths of the locality, know the passage of time, know the order of work before and after according to the needs of the people, see the community, know the local situation, the context of society and pay attention to improving the quality of life of the people.

Keywords: Buddha-dhamma Integration; Political Ethics; Democratic System; Local Politicians

บทนำ

สังคมไทยมาตรฐานทางจริยธรรมและศีลธรรมรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดี นักการเมืองไทยยังไม่มีให้เห็นเป็นรูปธรรมและน่าเชื่อถือหรือจะคาดหวังได้ว่าจะมีความพยายามให้มีขึ้นหรือเกิดขึ้นได้จริงจึงทำให้เราเสาะหามาตรฐานในเชิงจริยธรรมได้ยากยิ่งนัก และเป็นเรื่องยากที่นักการเมืองไทยจะแสดงออกถึงความรับผิดชอบและปฏิบัติตนให้เห็นเป็นแบบอย่างที่ดีให้ปรากฏไว้กับการเมืองไทย ทั้งนี้เพราะมาตรฐานและบรรทัดฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และสปิริตทางการเมืองมีคุณค่าต่ำ มีมาตรฐานต่ำ ในเรื่องของประชาธิปไตย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าทุกวันนี้แม้เราจะอ้างว่ามีความเป็นประชาธิปไตย มีการเลือกตั้ง และมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนแล้วก็ตาม แต่ความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทยดำรงอยู่ท่ามกลางมาตรฐานทางการเมืองที่มีความรับผิดชอบต่ำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ มาตรฐานทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตยของบ้านเรามีความด้อยค่าและไม่มีมาตรฐาน นับตั้งแต่ด้อยในความรับผิดชอบ การเปิดใจกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ด้อยในความซื่อสัตย์ และด้อยในเรื่องจริยธรรมคุณธรรม (อิสระพัฒน์ ธีรพัฒน์สิริ, 2564) คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง นับเป็นปัญหาหลักประการหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองไทยในปัจจุบัน ส่งผลให้นักธุรกิจสามารถเข้าสู่การแสดงบทบาทนักการเมืองมากขึ้น และนำไปสู่การเกิดสภาพปัญหาในลักษณะการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองการบริหารประเทศนั้น ต้องยึดหลักผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นหากนักการเมืองขาดซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองแล้ว ก็มักจะก่อปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เช่น การมิได้รับความเป็นธรรมของกลุ่มธุรกิจที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายเดียวกับรัฐบาล การกำหนดนโยบายต่าง ๆ อาจเอื้อต่อกลุ่มทุนรัฐบาลด้วย และทำให้การ

ออกนโยบายต่าง ๆ ได้ประโยชน์กับคนเพียงบางกลุ่ม (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, 2561) จริยธรรมของผู้นำการเมือง จึงถือเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการสร้างผู้นำ และนักการเมืองที่มีคุณธรรม มีความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อประชาชน

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมในตัวของผู้นำทางการเมืองที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ความดีงาม ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร เพื่อเป็นผู้นำทางการเมืองที่เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองในจังหวัดชุมพร
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักพุทธธรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพไปทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ต่อไป

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสิทธิ์เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของจังหวัดชุมพร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งมี 3 เขตเลือกตั้ง 8 อำเภอ จำนวน

ทั้งสิ้น 395,813 คน (การเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดชุมพร ปี พ.ศ.2562, 2562) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือ คน และสนทนากลุ่มเฉพาะ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และระดับรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร ในด้านต่างๆ ดังนี้ จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ 1. ยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ 3. กล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม 4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ 5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และ 7. ดำรงตนและรักษาภาพลักษณ์

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จำนวน 4 ด้าน ตามแนวคิดจริยธรรมทางการเมืองของเพลโต ที่ว่าด้วยองค์ประกอบพื้นฐานของคุณธรรม และจริยธรรม ประกอบด้วย 1. ปัญญา 2. ความกล้าหาญ 3. ความรู้จักประมาณ และ 4. ความยุติธรรม

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคือ หลักสัปปุริสธรรมประกอบด้วย การรู้จักเหตุ (ธัมมัญญุตา) การรู้ผล (อัตถัญญุตา) การรู้จักตน (อัตตัญญุตา) การรู้จักประมาณ (มัตตัญญุตา) การรู้จักกาลเวลา (กาลัญญุตา) การรู้จักชุมชน สังคม (ปริสัญญุตา) การรู้จักบุคคล (ปุคคลัญญุญา)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด จาก 3 เขต เขตเลือกตั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามออนไลน์มาทำการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป ส่วนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ให้อธิบายสภาพทั่วไปของเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมืองใน

ระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร, ปัจจัยส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง พื้นฐานของคุณธรรม และจริยธรรม ประกอบด้วย 1. ปัญญา 2. ความกล้าหาญ 3. ความรู้จักประมาณ และ 4. ความยุติธรรม และการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรม สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น อย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

พบว่า จริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.80) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X}$=3.96) รองลงมาได้แก่ ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ($\bar{X}$=3.93) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ($\bar{X}$=3.90) ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ($\bar{X}$=3.77) ด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ($\bar{X}$=3.75) ด้านดำรงตนและรักษาภาพลักษณ์ ($\bar{X}$=3.71) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ ($\bar{X}$=3.58) ตามลำดับ

ปัจจัยจริยธรรมพื้นฐาน ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 13.0 และหลักสัปปุริสธรรม 7 (X2) ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 5.8

พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ให้เป็นผู้นำที่มีเหตุผล คิดรอบคอบ คิดก่อนทำ เป็นผู้มีเป้าหมาย ยึดประโยชน์ประชาชนและความเจริญของท้องถิ่นเป็นที่ตั้ง เป็นผู้รู้จักตน รู้ว่าท้องถิ่นของเป็นสภาพบริบท สังคม เป็นเช่นไร มีศักยภาพด้านไหน จุดเด่นจุดด้อยใดที่ต้องแก้ไข การรู้จักประมาณ ในสิ่งที่ตนมีและจุดแข็งของท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการและปรับแผนงานโครงการได้อย่างเหมาะสม รู้จักกาลเวลา รู้ลำดับการทำงานก่อนหลังตามความจำเป็นของประชาชนและปัญหาเร่งด่วนต่าง ๆ การรู้จักชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นรู้จักท้องถิ่นสภาพบริบทของสังคม ให้ความสำคัญกับกิจกรรมและมีจิตอาสา งานสาธารณประโยชน์ของท้องถิ่น การรู้จักบุคคล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชน

และสังคมเป็นสำคัญ เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ เอาใจใส่ให้ความสำคัญกับประชาชน ส่งเสริม สนับสนุนคนดีปราชญ์ชุมชน และพระสงฆ์ผู้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนในท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า โดยภาพรวมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ด้านกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ด้านดำรงตนและรักษาภาพลักษณ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ โดยยึดถือปฏิบัติอยู่ในวัฒนธรรมประเพณีและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นสมัย ที่ปู่ ยา ตา ยาย ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันจะเห็นได้จากการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชญาดา เข็มเพชร (2559) เรื่อง การพัฒนาผู้นำต้นแบบในสังคมไทย พบว่า คุณลักษณะของผู้นำต้นแบบในสังคมโลกเป็นไปตามลักษณะของผู้นำเชิงจิตวิญญาณได้แก่วิสัยทัศน์การมุ่งประโยชน์เพื่อผู้อื่นและการสร้างความหวังความศรัทธาให้กับผู้ตามในการเป็นผู้นำที่สร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับสาธารณรัฐแอฟริกาใต้และการเป็นผู้นำการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพวรรณ ปุริมาตร (2564) เรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย 1. ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง 2. ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน 3. ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น 4. ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของธนนันท์ สิงหเสม และคณะ (2558) เรื่อง แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่

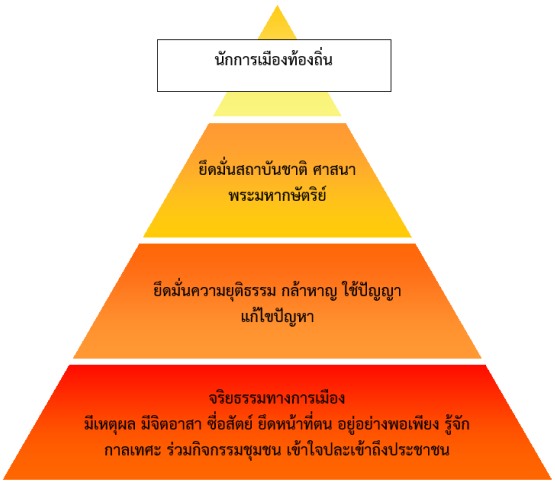
เหมาะสม มีดังนี้ 1. การบังคับใช้ประมวลจริยธรรมและการดำเนินการด้านจริยธรรม 2. การสร้างองค์ความรู้และสร้างความ ตระหนักในการพัฒนาจริยธรรม 3. การสร้างและพัฒนาทักษะกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม 4. การส่งเสริมจริยธรรมต้องเกิดจากจิตสำนึกภายใน 5. การสร้างเครือข่ายทางจริยธรรม 6. การไม่ใช้ช่องว่างทางกฎหมาย กฎระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อกระทำการที่เป็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง 7. การยกย่องเชิดชูบุคคลที่ทำความดี 8. การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ 9. การเชื่อมโยงและ การบูรณาการการทำงาน

ปัจจัยส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร พบว่า ระดับปัจจัยจริยธรรมพื้นฐานที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นมีความพอประมาณ กล้าหาญ มีปัญญา รักษาความยุติธรรม นักการเมืองในท้องถิ่นในพื้นที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา รอบคอบ กล้าตัดสินใจแก้ปัญหา กล้าต่อสู้กับสิ่งไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ (2564) เรื่อง การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า จริยธรรมทางการเมืองของ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1. ด้านความดีงาม เกิดจากการยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อัธยาศัยดี มีความยุติธรรม ขยันอดทน ทุ่มเท ตั้งใจและมีความเสียสละ ทำงานเพื่อส่วนรวม สร้างความรัก ความศรัทธาเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนและชุมชน 2. ด้าน ความถูกต้อง มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยคำนึงถึงความสำเร็จ ของงาน มีการดำเนินการโดยความเป็นธรรม 3. ด้านความเหมาะสม ดำเนินการปฏิบัติงานตามกรอบจริยธรรม และยังสอดคล้องกับประคอง มาโต (2564) เรื่อง การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อ นักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองและปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองมีแค่ 5 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมนักการเมือง คือ การทำประโยชน์ สถานะทางสังคม ลักษณะนิสัย ความสามารถพิเศษ และประสบการณ์ของนักการเมือง เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด ความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม เพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นมีการ

ปฏิบัติตน นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ที่รู้จักตนต่อประชาชน รู้จักกาลเวลา ที่ประชาชนเดือดร้อนและมีความจำเป็น สามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที รู้จักชุมชน สังคม เข้าถึงทุกพื้นที่แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ดูแลประชาชนเป็นอย่างดี หาเสียงก็เจอ มีปัญหาก็ถึง รู้จักชุมชน สังคม รู้ความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาท้องถิ่น รู้จักประมาณ ไม่ทำตัวเกินฐานะให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี มีเหตุให้รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร ปัญหาเกิดที่ไหน และรู้จักบุคคล เป็นความเอาใจใส่ ใครเป็นอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหานรินทร์ สุรปญฺโญ (เอมพันธ์) (2564) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำ ทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. รู้จักบุคคล โดยการจงรักภักดี รู้คุณค่าของสถาบันหลัก สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน 2. รู้จักเหตุ โดยการเข้าใจกฎเกณฑ์ ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่งเสริมให้บุคคลากรปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ 3. รู้จักผล โดยการมีเหตุผล วางนโยบาย กำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง 4. รู้จักชุมชน โดยการมีจิตสาธารณะประโยชน์ มุ่งมั่นจริงใจส่งเสริมประชาชนให้รู้คุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม 5. รู้จักกาล โดยมีกล้า หาญในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที สนับสนุนการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 6. รู้จักตน โดยการกระทำตามหน้าที่ของตน ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริม ภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และ 7. รู้จักประมาณ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร” อธิบายได้ว่า

การยึดมั่นสถาบันชาติ การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนคนในท้องถิ่น ในการแสดงออกถึงความภูมิใจในชาติ ปกป้อง ดูแลความมั่นคงและยึดถือ ผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ยึดมั่นและพิทักษ์ รักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยของชาติให้คงอยู่อย่างมีเกียรติภูมิ ยกย่อง เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และเคารพในความแตกต่างของการนับถือศาสนาประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ไม่ทำลายความมั่นคงของชาติ ไม่ให้ร้ายหรือก่อความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ไม่ต่อต้าน หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและมีส่วนร่วม นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องประพฤติตนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม มีจิตอาสากล้าทำกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ

ยึดมั่นความยุติธรรม กล้าหาญ ใช้ปัญญาแก้ไขปัญหา การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม และส่งเสริมให้ประชาชนทำดี มีคุณธรรมในการดำรงชีวิต มีความกล้าหาญและความอดทน นักการเมืองท้องถิ่นผู้ที่กล้าหาญเท่านั้นที่จะไม่ตกเป็นทาสของสิ่งยั่วยวนใจที่จะทำให้เสียคน ผู้ที่กล้าหาญ เท่านั้นจะเอาชนะศัตรูและอุปสรรคได้ แตกต่างกันตามสถานที่ ตามสถานการณ์ อาจจะต้องใช้ความกล้าหาญทางด้านศีลธรรมมากกว่า

การมีจริยธรรมทางการเมือง ที่มีเหตุผล มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ ยึดหน้าที่ตน อยู่อย่างพอเพียง รู้จักกาลเทศะ ร่วมกิจกรรมชุมชน เข้าใจปละเข้าถึงประชาชน โดยยึดหลักสัปปุริสธรรม 7 การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนคนในท้องถิ่น การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เคยกำหนดไว้ก่อนก่อนได้รับเลือกตั้ง มีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญากับประชาชน ชุมชนพยายามให้นโยบายเป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และหน่วยงานในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนประชาชนในการนำเสนอ ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพยายามรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม นักการเมืองท้องถิ่นต้องสื่อสารกับประชาชนได้หลากหลายช่องทาง เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจหาข้อตกลงร่วมกัน ในการติดตามปัญหาและข้อเรียกร้องของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นักการเมืองท้องถิ่น เชิญชวนประชาชนร่วมแสดงออกถึงความจงรักภักดี ด้วยสัญลักษณ์ประจำบ้าน เช่น การติดธงชาติ การมีพระบรมฉายาลักษณ์ และเชิญชวนให้ประชาชนร่วมกิจกรรมในวันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่แห่งชาติ

2. นักการเมืองท้องถิ่น ควรมีแบบแผนมีกฎระเบียบในการปฏิบัติร่วมกัน เช่น การติดประกาศการชี้แจงความก้าวหน้าดำเนินโยบายต่าง ๆ ให้ประชาชนที่ผ่านไปมาได้ทราบเพื่อยืนยันถึงการทำงานที่โปร่งใส

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. นักการเมืองท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมสาธารณะ ขออาสาประจำท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อบ้านเกิด เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และทำให้เกิดความสามัคคีกัน

2. นักการเมืองท้องถิ่น ควรปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ในองค์กรเดียวกันอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3. นักการเมืองท้องถิ่น ควรรักษาเอกลักษณ์และภาพลักษณ์การเป็นแบบอย่างที่ดีในการวางตน ในการทำงาน การบริหารงาน ความซื่อสัตย์

เอกสารอ้างอิง

การเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดชุมพร ปี พ.ศ.2562. (2562). *การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562.* สืบค้น 2 มีนาคม 2565, จาก https://th.wikipedia.org/ wiki/การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562

ชญาดา เข็มเพชร. (2559). *การพัฒนาผู้นำต้นแบบในสังคมไทย* (พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์. (2564). *การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2561). จริยธรรมของนักการเมืองในระบบการเมืองไทยปัจจุบัน. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง,* 3(1), 21 - 35.

ธนนันท์ สิงหเสม และคณะ. (2558). แนวทางการส่งเสริมจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม,* 11(1), 58 - 70.

ประคอง มาโต. (2564). *การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหานรินทร์ สุรปญฺโ (เอมพันธ์). (2564). *การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทาง การเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพวรรณ ปุริมาตร. (2564). *พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อิสระพัฒน์ ธีรพัฒน์สิริ. (2564). *บทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมือง*. สืบค้น 7 มิถุนายน 2564, จาก http://library.senate.go.th/document/Ext3468/3468378_0002.PDF

พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

BUDDHIST INTEGRATION FOR THE EFFECTIVENESS OF THE ADMINISTRATION OF THE SUB–DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

สุรกิจ สุวรรณแกม, วัชรินทร์ ชาญศิลป์, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง
Surakit Suwanakam, Vacharin Chansilp, Kiettisak Sukluang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: surakit_2509@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงาน และนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 363 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหาพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิผลของการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงาน พบว่า การบริหารจัดการภาครัฐส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร้อยละ 69.90 และหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร้อยละ 72.00 3. พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า 1. ด้านฉันทะ มีใจรัก กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามความต้องการในท้องถิ่น 2. ด้านวิริยะ พากเพียรทำ เน้นการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสม 3. ด้านจิตตะ เอาจิตฝักใฝ่ ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างจิตใจมุ่งเน้นคุณธรรมและจริยธรรม 4. ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน วิเคราะห์และประเมินผล

*Received October 4, 2023; Revised October 13, 2023; Accepted October 16, 2023

เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง
คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ประสิทธิผลการบริหารงาน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstracts

This research article aimed to study the effectiveness of management. Factors affecting the effectiveness of management and presenting integrated Buddhism for the administration of the Sub-District Administrative Organization. The research design was mixed methods. The quantitative research used questionnaires to collect data from 363 samples. Data were analysed using a social science package. In the qualitative study, data were collected by interviewing 18 key informants in-depth and 9 participants in focus group discussions. Data were analysed by descriptive interpretation.

The research results were found that: 1. Effectiveness of administration was at a high level 2. Factors that affected the effectiveness of administration were that public administration affected the administration of the Sub-District Administrative Organization at 69.90 per cent, and the Itthapada 4 principle affected the Administration of the Sub-District Administrative Organization at 72.00 per cent. 3. Integrated Buddha-dhamma for the effectiveness of the administration of the Sub-District Administrative Organization was found that 1. The aspect of Chanda is having passion and love and setting development goals according to local needs. 2. The aspect of Viriya is effort to do, emphasising presenting innovations and raising the level of ability in appropriate technology. 3. The aspect of Citta paying attention, focusing on the mind, giving importance to strengthening the mind, focusing on morality and ethics. 4. Vimansa: examination, using intelligence to investigate, analyse and evaluate to provide opportunities for citizens to participate in solving problems to truly meet their needs.
Keywords: Integrative Buddhism; Administrative Effectiveness; Sub-District Administrative Organization

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองแบบกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองตนเอง และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองได้อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในระดับล่างหรือชุมชนมากที่สุด และเมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติและงบประมาณเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งภารกิจเหล่านั้นเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยการนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการใช้ร่วมในการบริหารงานเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้การบริหารงานนั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพมากขึ้น พระพุทธศาสนาเป็นคำสอนสายกลางหรือสอนความพอดี สอนแนวทางความประพฤติตามหลักสัจธรรมที่เป็นอกาลิโก ว่าด้วยประโยชน์สุขที่พึงได้ อันเกิดจากการอยู่ร่วมกันสัมพันธ์กันโดยใช้ปัญญาและเมตตากรุณา ซึ่งเป้าหมายของการก่อเกิดองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนเป็นสำคัญ และมุ่งสู่ประสิทธิผลของการบริหารจัดการ ซึ่งประสิทธิผลในการบริหารจัดการนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิผลต่อประสิทธิผลการบริหาร และในแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน เช่น กระบวนการบริหาร ซึ่งการบริหารจัดการนั้นมีนักวิชาการได้ค้นคว้า และทดลองจนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่ทั้งหน่วยงานภาพรัฐและภาคเอกชนนำมาประยุกต์ใช้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บริหารสูงสุด โดยทำงานเชิงนโยบายผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้อำนวยการกองต่าง ๆ โดยมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วยสมาชิกหมู่ละหนึ่งคนเป็นฝ่ายตรวจสอบ แต่ในมุมมองของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนนั้น ทุกคนทุกฝ่ายควรร่วมมือกันทำงานโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บริหารจัดการ เป็นผู้บูรณาการ เป็นผู้อำนวยการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างแท้จริง องค์การบริหารส่วนตำบลใดได้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้บริหารที่ตั้งใจทำงาน เก่งทั้งคนเก่งทั้งงานและเก่งประสานงานรอบทิศ การบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็มีประสิทธิผลตามมา

สุดท้ายประชาชนก็จะได้รับประโยชน์จากการบริหารงานอย่างมีประสิทธิผลนั้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงนำไปสู่การศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ก้าวหน้าทั้งทางการเมือง และการบริหารองค์การไปพร้อม ๆ กันเพื่อเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจ และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อสนับสนุนและยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3,826 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2563) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชนชั้น (Stratified Random Sampling) คำนวนขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane เพื่อหาประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านนการปกครองท้องถิ่น, ท้องที่และองค์กร กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มผู้นำชุมชน

3. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารงาน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงาน ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะพุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นได้ทดสอบแบบสอบถาม (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.972 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2. การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. ประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4. พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 363 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 16 อำเภอ โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วน ได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 363 ชุด คิดเป็น 100 %

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน

บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงให้ครบตามคำถามการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple) และการถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 รองลงมาคือ ด้านการปรับเปลี่ยน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ด้านการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ตามลำดับ โดยด้านการผลิตร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ใช้หลักการที่มาจากแผน กลุ่มองค์กร และนโยบาย นำเทคโนโลยีและองค์ความรู้ภายนอกมาประยุกต์ใช้ ด้านประสิทธิภาพปรับปรุงประสิทธิภาพตลอดเวลา คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนา เน้นประสิทธิภาพในเชิงความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และความเสมอภาคเสมอ ด้านความพึงพอใจรับฟังความคิดเห็น มีส่วนร่วมกับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ สร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในที่ทำงานและในท้องถิ่น ด้านการปรับเปลี่ยนวิเคราะห์ปัญหา เพื่อปรับปรุงการทำงาน เปิดเผยและสนับสนุนกระบวนการเปลี่ยนแปลง ให้บริการสาธารณะมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการ นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาองค์กรและเครือข่าย สอนงานเพื่อยกระดับการพัฒนา มีแผนการที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การบริหารงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 69.90 และการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 72.00

3. พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือ ด้านฉันทะ (มีใจรัก) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ด้านจิตตะ (เอาจิตฝักใฝ่) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และด้านวิริยะ (พากเพียรทำ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ตามลำดับ โดย 1. ด้านฉันทะ (มีใจรัก) มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตามความต้องการและความสำคัญในท้องถิ่นจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในสภาพปัจจุบันของท้องถิ่น 2. ด้านวิริยะ (พากเพียรทำ) เน้นการปรับปรุงและนำเสนอนวัตกรรมใหม่ และยกระดับความสามารถในการเสริมสร้างเทคโนโลยีที่เหมาะสม 3. ด้านจิตตะ (เอาจิตฝักใฝ่) ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างจิตใจและใจรักในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นคุณธรรมและจริยธรรม ส่งเสริมความภูมิใจในการทำงาน 4. ด้านวิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และสอบสวน การตัดสินใจและวางแผนการดำเนินการ การติดตามและประเมินผล เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนงานและโครงการให้เป็นที่ต้องการและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผล พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการยกข้อค้นพบจากผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน และด้านการพัฒนา ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างตามภารกิจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีโครงการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการทำงานขององค์กร ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานทุก ๆ ด้านให้ดีขึ้นตลอดเวลา มีระบบรับฟังความคิดเห็น ทั้งทางเอกสาร ทางออนไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ มีระบบการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อปรับปรุงการทำงาน และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและเครือข่ายในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพลภัทร ช่างสากล (2564) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สมรรถนะด้านลักษณะงานสมรรถนะหลักการมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการพัฒนาอาชีพการมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ตาม วัฒนธรรมการทำงานเน้นพันธกิจการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติแรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชนการพัฒนาของพนักงานการฝึกอบรมความสามารถกระตุ้นผู้ตามด้วยสติปัญญาวัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วมการพัฒนาองค์การการศึกษาความสามารถสร้างแรงบันดาลใจและวัฒนธรรมการทำงานเน้นการปรับตัวตามลำดับ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่การฝึกอบรม การสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ การมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ตาม การมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน การพัฒนาของพนักงาน และวัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม

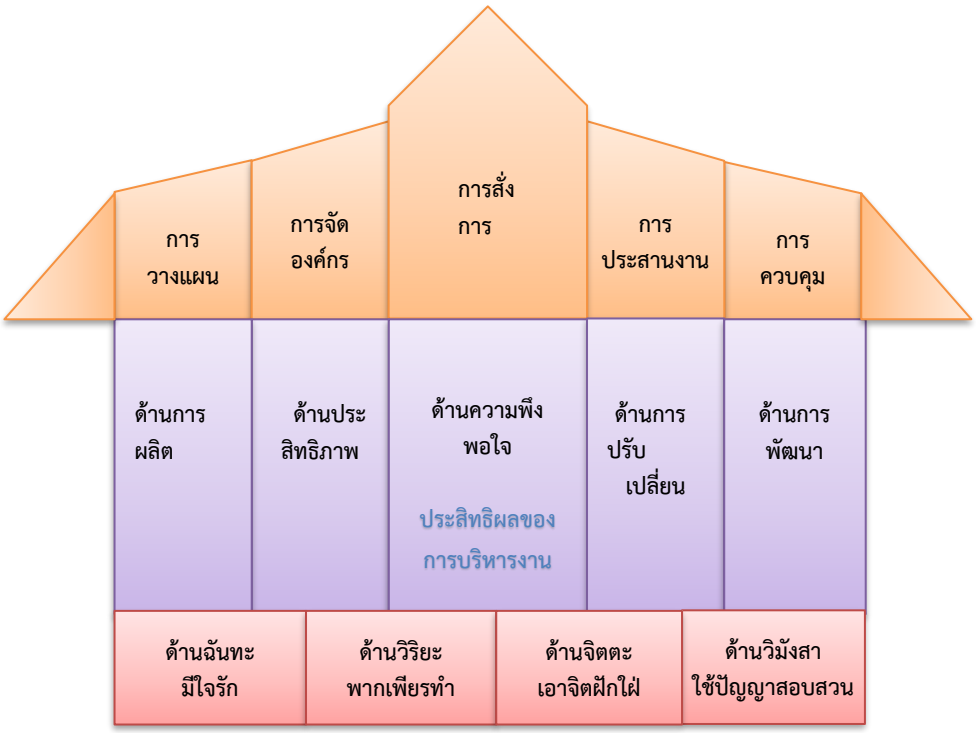
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมของ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างตามภารกิจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการทบทวนแผนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม ตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อดำเนินการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับพนักงาน ผู้บังคับบัญชามีการมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานเหมาะสม มีการทำงานเชื่อมโยงกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการร่วมกับพนักงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสน่ห์ ใจสิทธิ์ (2557) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

กำหนดนโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นประกอบด้วย 8 ขั้นตอนได้แก่ การวางแผน เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน การประสานงานกับสถาบันทางพระพุทธศาสนา สร้างกลไกการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การให้ ความรู้แก่ประชาชนต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ การระดมความคิดด้วยการทำ ประชาคมระดับหมู่บ้าน การนำข้อความคิดเห็นของประชาชนมาระบุไว้ในแผนงานที่จะดำเนินงาน ตามกรอบนโยบายสาธารณะ และมีการจัดลำดับความสำคัญ การนำแผนงานเข้าสู่กระบวนการลง ประชามติอีกครั้ง เพื่อการกำหนดนโยบายสาธารณะในส่วนที่ยังขาดไป การร่วมดำเนินการ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหาร จัดการ

3. พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ด้านฉันทะ มีใจรัก ด้านวิริยะ พากเพียรทำ ด้านจิตตะ เอาจิตฝักใฝ่ ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน ของ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างตามภารกิจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา มีการประเมินสถานการณ์ก่อนการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการ มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไข ปัญหาจากการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของผดุง วรรณทอง และคณะ (2561) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า อิทธิบาท 4 มีความจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารองค์กรเอกชน เพราะด้านฉันทะ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้บุคลากรเกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้านวิริยะ ทำให้มีความตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะ เป็นหลักที่จะต้องเอาใจใส่งานอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาก็หมั่นตรวจสอบหาข้อบกพร่อง ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้านวิมังสา เพราะสามารถแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีการพัฒนาดียิ่งขึ้นไป สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองไตร่ตรองการทำงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ โดยใช้กำลังสติปัญญา แสวงหาวิธีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถอธิบายได้ว่า พุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารงาน + พุทธบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 = ประสิทธิผลของการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

การบริหารงาน ประกอบด้วย 1. ด้านการวางแผน 2. ด้านการจัดองค์กร 3. ด้านการสั่งการ 4. ด้านการประสานงาน 5. ด้านการควบคุม **พุทธบูรณาการหลักอิทธิบาท 4** เป็นหลักธรรมที่เป็นฐานหรือคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย

1. ด้านฉันทะ มีใจรัก 2. ด้านวิริยะ พากเพียรทำ 3. ด้านจิตตะ เอาจิตฝักใฝ่ 4. ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน **นำไปสู่ประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล** โดยใช้หลักการที่มาจากแผนของหมู่บ้าน กลุ่มองค์กร และนโยบายของผู้บริหาร เพื่อให้งบประมาณเป็นที่สอดคล้องและเกิดความเป็นระบบในการบริหารงาน มีการนำเทคโนโลยีและองค์ความรู้ภายนอกมาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง และมีโครงการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการทำงานขององค์กร ติดตามและวัดผลเพื่อให้มั่นใจว่าความสำเร็จในการปรับปรุงจริง ๆ สามารถเกิดขึ้นได้ เน้นความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และความเสมอภาคเสมอ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและเครือข่ายในท้องถิ่น ให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มีแผนการที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่มีความยั่งยืนและมีความเป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหน่วยงาน ทั้งด้านกระบวนการบริหารงานและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานแบบพุทธบูรณาการเพื่อประสิทธิผล

2. องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรเป็นหน่วยงานนำร่องในการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้วยการบูรณาการร่วมกับหลักพุทธธรรม ส่งผลให้ประสิทธิผลในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างสมรรถะ เพื่อเป็นต้นแบบกเรียนรู้เชิงพุทธบูรณาการ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การที่จะบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรต้องมีเจตจำนงค์ที่แน่วแน่ที่จะตั้งใจทำงานอุทิศเวลาบริหารงาน เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ร่วมถึงรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาตัดสินใจพัฒนางาน องค์ความรู้ในงานวิจัยฉบับนี้ไม่ว่าจะเป็นหลักการบริหารงาน หลักอิทธิบาทธรรม ก็เป็นหลักที่มีอยู่คู่โลกมานานพอสมควรขอเพียงตั้งใจนำมาใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมประสิทธิผลของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะดีขึ้นเป็นลำดับ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรมีกระบวนการปรับปรุงการดำเนินงานให้ระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันหาแนวทางพัฒนาการบริหารงาน โดยอาศัยหลักอิทธิบาท 4 เป็นฐานในการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้ได้มาซึ่งแนวทางพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป หน่วยงานควรนำผลการวิจัยมาประยุกต์ร่วมกับการพัฒนาการบริหารงานโดยกำหนดเป็นกลยุทธ์ของหน่วยงาน และใช้วิธีวิจัยการทดลองรูปแบบที่พัฒนาเพื่อเป็นหน่วยงานต้นแบบการพัฒนาการบริหารงานร่วมกับการบูรณาการกับหลักพุทธธรรม

2. เห็นควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ หรือวิธีการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการบริหารงานร่วมกับหลักพุทธธรรม และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเสริมสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. เห็นควรศึกษาวิจัยโดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมต่าง ๆ นอกจากหลักอิทธิบาท 4 ร่วมกับการพัฒนาการบริหารงาน อาทิ หลักอริยสัจ 4 หลักพรหมวิหาร 4 ตามแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมและการพัฒนาการบริหารงาน

4. เห็นควรทำการวิจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามประเภทและบริบทของหน่วยงานที่แตกต่างกัน เพื่อหาสาเหตุว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2563). *สรุปข้อมูล อปท.ทั่วประเทศ*. สืบค้น 25 เมษายน 2563, จาก http://www.dla.go.th./work/abt/index.jsp.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ผดุง วรรณทอง และคณะ. (2561). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 99- 110.

พลภัทร ช่างสากล. (2558). *รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการดาเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2563). *กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย*. สืบค้น 25 เมษายน 2563, จาก http :// www.dla.go.th.

เสน่ห์ ใจสิทธิ์. (2557). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.26-37

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม*

BUDDHIST INTEGRATION FOR PROMOTING THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF THE INSTITUTE OF TEXTILE INDUSTRY DEVELOPMENT MINISTRY OF INDUSTRY

อุสา วงศ์ศิริกุล, เติมศักดิ์ ทองอินทร์, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง
Usa Wongsirikul, Termsak Thong-in, Kiettisak Suklueang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: usawongsirikul@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงาน และนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 244 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้สำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหาพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ พบว่า การบริหารงานตามหลัก 7s ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงาน ได้ร้อยละ 68.1 และหลักพละ 4 ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงาน ได้ร้อยละ 80.2 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า สมรรถนะการบริหารงาน มีปัจจัยพื้นฐาน คือ การบริหารงานตามหลัก 7s นำมาบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ หลักพละ 4 ทำให้เกิดการบูรณาการ ได้แก่ การวางแผนที่เด่นชัด จัดองค์กรให้โดดเด่น เน้นภาวะผู้นำ และเลิศล้ำการควบคุม

คำสำคัญ: หลักพละ 4; บูรณาการ; สมรรถนะการบริหารงาน; สถาบันอุตสาหกรรมสิ่งทอ

---

*Received September 18, 2023; Revised October 19, 2023; Accepted October 22, 2023

Abstracts

This research article aimed to study management competencies factors affecting management competency and propose integrated Buddhism to promote management competency of the Textile Industry Development Institute, Ministry of Industry. The research methodology was mixed methods. The quantitative research used questionnaires to collect data from 244 samples. Social science software packages analyzed data. The qualitative research collected data by in-depth interviews with 18 key informants and 9 participants in a focus group discussion. Data were analyzed by content descriptive interpretation.

The research results showed that: 1. Management competencies of the Textile Industry Development Institute, Ministry of Industry as a whole, were moderate. 2. Factors affecting the management competency of the Textile Industry Development Institute, Ministry of Industry found that the management, according to the 7S principle, affected the management competency by 68.1%, and the Bhala 4 principle affected the management competency by 80.2%. 3. Buddha-dhamma integration to promote management competencies of the Textile Industry Development Institute, Ministry of Industry found that management competencies had fundamental factors, namely, management according to the 7s principle, integrating the principles of Buddha-dharma, namely the Bhala 4 principle, resulting in integration, namely pronounced planning, making the organization stand out, focusing on leadership and excellence in control.

Keywords: Pala 4; Integration; Administrative Capacity; Institute of Development Textile Industry

บทนำ

การบริหารว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่ประกอบด้วยการกระทำต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่เป็นกระบวนการทางสังคมก็เพราะการกระทำเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นกระบวนการของการวาแผนการ

จัดองค์การการนำ และการควบคุม การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การ (อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์, 2559)

หลักในการบริหารมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและในแต่ละสถานการณ์ แต่ที่สำคัญที่ได้ยึดถือกันมาโดยตลอดคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) โดยมีการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่สำคัญ ๆ ทุกคนควรจะต้องรับรู้รับทราบ ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันทำ รวมทั้งการใช้หลักการบริหารแบบพี่น้อง มีปัญหาหรือเรื่องอะไรที่สำคัญ จะปรึกษาผู้อาวุโส ซึ่งเป็นที่เคารพของทุกคน ไม่มีการเข้มงวดมาก มีการให้รางวัลและพร้อมที่จะไม่ให้รางวัลแก่คนที่ไม่ดี มีอะไรก็จะพูดกันแบบตรงไปตรงมา ดูผู้อาวุโส เป็นต้นแบบ (Modeling) สำหรับผู้บริหารระดับกลางจะต้อง ศึกษารูปแบบ (Style) การบริหารและวัฒนธรรมของหน่วยงานของตน เพราะรูปแบบ (Style) การบริหารแต่ละคนไม่เหมือนกัน ต้องปรับรูปแบบการบริหารของเราให้เข้ากับนายได้ วิธีการพูดหรือแนวทาง (Approach) กับผู้บริหารบางคนก็ไม่เหมือนกัน ต้องศึกษาว่าผู้บริหารบุคคลนั้นเป็นอย่างไร วัฒนธรรม (Culture) ของคณะเป็นอย่างไร (อนุศักดิ์ ฉิ่นไพศาล, 2563)

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ เกิดขึ้นจากการผลักดันของหน่วยงานหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและ เอกชน โดยตระหนักถึงความจำเป็นของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย ที่จะต้องเร่งปรับตัวเพื่อรับมือกับ การแข่งขันเสรี ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในยุคนั้น ภาคเอกชนโดยสมาคมสิ่งทอต่าง ๆ เล็งเห็นว่า ควรจะจัดตั้งหน่วยงานที่มีความคล่องตัวขึ้นมา แม้ว่าในขณะนั้นจะมีกองอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในสังกัด กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565)

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประสานงานด้านสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มประจำประเทศไทยอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ยังได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมโดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานและสถาบันการศึกษา เข้าเยี่ยมชมสถาบันฯ เพื่อนำองค์ความรู้และนวัตกรรมต่าง ๆ ไปต่อยอดทั้งในเชิงนโยบาย ดังนั้นจึงเกิดปัญหาและอุปสรรคมากมายหลากหลายที่เกิดขึ้นในองค์ เช่น โครงสร้างอัตรากำลัง ไม่เหมาะสม ความซ้ำซ้อนของงานและโครงสร้างการทำงานที่แยกขาดจากกัน ทำให้ผู้รับบริการต้องติดต่อหลายฝ่าย การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการกรม กอง ต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบากการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานยังให้ความสำคัญกับแผนและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องไม่มากพอ ขาดการบูรณาการข้อมูลของทุกหน่วยงาน มีปัญหาการบริหารจัดการเชิงระบบในเรื่องการเงิน และงบประมาณไม่ได้มีการพิจารณากันสัดส่วนไว้ตามขาดการจัดการองค์ความรู้เพื่อเชื่อมโยง

ระหว่างส่วนกลาง ผู้วางแผนนโยบายกับผู้ปฏิบัติงานในการนำแผนต่าง ๆ ไปใช้ การพึ่งพาบุคลากรจากภายนอก (การจ้างที่ปรึกษา) และขาดการเรียนรู้จากที่ปรึกษา (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565)

โดยการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสังคมแห่งสัมมาปัญญาในองค์กร ซึ่งหลักพุทธธรรมโดยมุ่งไปที่หมวด หลักพละ 4 ซึ่งเป็นธรรมอันเป็นกำลัง ธรรมอันเป็นพลังทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ ไม่หวั่นต่อภัยทุกอย่าง ได้แก่ 1. ปัญญาพละ (กำลังปัญญา) 2. วิริยะพละ (กำลังความเพียร) 3. อนวัชชพละ (กำลังสุจริต) 4. สังคหพละ (กำลังการสงเคราะห์) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2551)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาองค์กรให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อสนับสนุนและยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับบริการจากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 620 คน (สถาบันอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2565) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชนชั้น (Stratified Random

Sampling) คำนวนขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane เพื่อหาประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 244 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารหรือกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้รับบริการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก 7s ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักพละ 4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นได้ทดสอบแบบสอบถาม (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.955 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2. การส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม 3. การปฏิบัติตามหลักพละ 4 จะเป็นการส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม 4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 244 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับบริการจากสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 620 คน โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วน ได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 244 ชุด คิดเป็น 100 %

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงให้ครบตามคำถามการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple) และการถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ด้านการควบคุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ด้านการจัดองค์การ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และด้านการนำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า การบริหารงานตามหลัก 7s ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม มี 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามหลัก 7s สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 68.10 และรายด้าน ได้แก่ ด้านค่านิยม ด้านทักษะ และด้านโครงสร้าง ตามลำดับ

หลักพละ 4 ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม มี 2 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักพละ 4 สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 80.20 และรายด้าน ได้แก่ ด้านวิริยะพละ พลังความเพียร และด้านสังคหะพละ พลังเกื้อกูล ตามลำดับ

3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการวางแผน 2. ด้านการจัดองค์การ 3. ด้านการนำ 4. ด้านการควบคุม มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนด้วยกัน คือ หลักพละ 4 และการบริหารงานตามหลัก 7s ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักพละ 4 มีลักษณะดังนี้

3.1.1 ด้านปัญญาพละ พลังปัญญา วิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับริหารงานได้ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานได้ สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานได้ดี

3.1.2 ด้านวิริยะพละ พลังความเพียร เอาใจใส่ในการบริหารงาน ส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง

3.1.3 ด้านอนวัชชพละ พลังความซื่อตรง บริหารงานโดยสุจริตเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เคารพกฎและข้อบังคับขององค์กรอย่างเคร่งครัด

3.1.4 ด้านสังคหพละ พลังเกื้อกูล เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพบุคลากร ช่วยแก้ปัญหาด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ ถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์

3.2 ปัจจัยด้านการบริหารงานตามหลัก 7s มีลักษณะ ดังนี้

3.2.1 ด้านกลยุทธ์ ได้แก่ กำหนดแผนกลยุทธ์ขององค์กรที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร พัฒนาวิสัยทัศน์อยู่เสมอ

3.2.2 ด้านโครงสร้าง ได้แก่ จัดทำโครงสร้างเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอน ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรอยู่เสมอ

3.2.3 ด้านรูปแบบ ได้แก่ กำหนดขอบเขตของงานที่รับผิดชอบชัดเจน ออกแบบงานที่มีความชำนาญหลายด้านประกอบกัน ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน คิด วางแผน ตัดสินใจร่วมกัน

3.2.4 ด้านระบบ ได้แก่ จัดระบบการบริหารงานที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ดี

3.2.5 ด้านบุคคล ได้แก่ จัดสรรบุคลากรที่มีความสามารถตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ จัดสรรบุคลากรอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

3.2.6 ด้านทักษะ ได้แก่ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในองค์กร พัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการบริหารงาน ฝึกอบรมด้านทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

3.2.7 ด้านค่านิยม ได้แก่ กำหนดค่านิยมขององค์กรไว้อย่างชัดเจน แสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อองค์กรให้ทันสมัยใช้ได้จริง มุ่งมั่นที่จะบริหารให้บรรลุเป้าหมายตามค่านิยมร่วมกัน 9 ด้านนโยบาย ได้แก่ กำหนดนโยบายชัดเจน มีขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ดำเนินการได้ตรงตามที่กำหนดไว้

โดยปัจจัยทั้ง 2 ประการข้างต้น เป็นตัวส่งเสริมให้เห็นถึงพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม ได้มีการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ทั้ง 4 ด้าน มีลักษณะดังนี้ 1. ด้านการวางแผน ได้แก่ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจการ 2. ด้านการจัดองค์การ ได้แก่ ส่งเสริมให้พนักงานแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ติดตามตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อดำเนินการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับพนักงาน 3. ด้านการนำ ได้แก่ คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม สร้างเจตคติที่ดีในอาชีพและการทำงาน ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ ทันสมัยและเชื่อถือได้มาช่วยในการติดต่อสื่อสาร 4. ด้านการควบคุม ได้แก่ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการร่วมกับผู้รับบริการ การประเมินผลการปฏิบัติงานหลังจากสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนงานโครงการ จัดกิจกรรมการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในแผนงานเป็นระยะ ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผล พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีการยกข้อค้นพบจากผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

อันดับ 1 ได้แก่ ปัญญาพละ พลังปัญญา แสดงให้เห็นว่า วิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบริหารงานได้ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานได้ สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระรัตนมุนี (ปุณณมี วิสารโท) (2561) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาสังคม พบว่า กระบวนการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ การ

พัฒนาสังคมในระดับปัจเจกบุคคล พบว่า การประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการพัฒนาบุคคล 1. ศีลนำไปสู่การส่งเสริมการประพฤติดี ประพฤติชอบ ถูกต้องตามกฎระเบียบ ตามท่วงทำนองคลองธรรม 2. สมาธิเป็นการฝึกฝนพัฒนาจิตใจโดยการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างจิตใจให้ดีงาม 3. ปัญญานำไปสู่การฝึกฝนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและเกิดการคิดดี คิดชอบโดยอาศัยหลักปรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการที่ต้องมีกัลยามิตรและสิ่งแวดล้อมที่ดีมาเอื้ออำนวย

อันดับ 2 ได้แก่ วิริยะพละ พลังความเพียร แสดงให้เห็นว่า เอาใจใส่ในการบริหารงาน ส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบสูงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผดุง วรรณทอง และคณะ (2561) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านวิริยะ ทำให้มีความตื่นตัวพร้อมที่จะพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอดทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเองไตร่ตรองการทำงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ โดยใช้กำลังสติปัญญา แสวงหาวิธีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

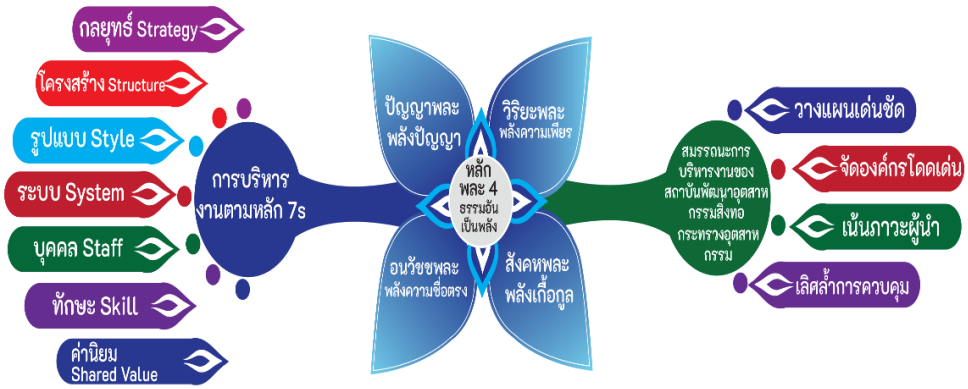
อันดับ 3 ได้แก่ อนวัชชพละ พลังความซื่อตรง แสดงให้เห็นว่า บริหารงานโดยสุจริตเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เคารพกฎและข้อบังคับขององค์กรอย่างเคร่งครัดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณภัทร ปิณฑรัตน์ (2555) เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำองค์กรตามหลักพละ 4 ในธุรกิจประกันภัย พบว่า หลักธรรมพละ 4 ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้นำองค์กร อนวัชชพละ - คุณลักษณะทางด้านการงานไม่มีโทษ ความซื่อสัตย์สุจริตยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการประกอบกิจการ ไม่เป็นโทษหรือเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน

อันดับ 4 ได้แก่ สังคหพละ พลังเกื้อกูล แสดงให้เห็นว่า เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพบุคลากร ช่วยแก้ปัญหาด้วยความปรารถนาดีและเต็มใจ ถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชนก ทองลาด (2550) เรื่อง อิทธิพลของพรหมวิหารธรรมที่มีต่อความพึงพอใจในการทำงานและการปฏิบัติงานของพนักงานโรงงานเซรามิกในภาคเหนือตนบน โมเดลลิสเรล อิทธิพลขององค์ประกอบของพรหมวิหารธรรมที่มีต่อความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า การปฏิบัติงานของพนักงานโรงงานเซรามิกในภาคเหนือตอนบน ตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลทางตรงต่อการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ การบริหารด้วยมุทิตา อุเบกขา เมตตา ส่วนกรุณาไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนของการปฏิบัติงานที่อธิบายได้ด้วยการบริการด้วยพรหมวิหารธรรมทำนายได้ 42% ส่วนตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลทางตรงต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

มากที่สุดเรียงตามลำดับคือการบริการด้วยเมตตา มุทิตา อุเบกขา ส่วนกรุณาไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยมีสัดส่วนของความแปรปรวนของความพึงพอใจในการทำงาน ที่อธิบายได้ด้วยการบริหารด้วยพรหมวิหารธรรม ทำนายได้ 77% ส่วนตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลทางอ้อมต่อการปฏิบัติงานโดยส่งผ่านความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ การบริหารด้วยเมตตา มุทิตา อุเบกขา ส่วนกรุณาไม่มีผลทางอ้อมต่อการปฏิบัติงาน โดยส่งผ่านความพึงพอใจการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังภาพ ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม” สามารถอธิบายได้ว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารตามหลัก 7s + หลักพละ 4 = สมรรถนะการบริหารงาน ดังต่อไปนี้

การบริหารตามหลัก 7s การบริหารตามหลัก 7s ประกอบด้วย 1. กลยุทธ์ 2. โครงสร้าง 3. รูปแบบ 4. ระบบ 5. บุคคล 6. ทักษะ 7. ค่านิยม

หลักพละ 4 หลักพละ 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้เกิดพลังทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจในการบริหารจัดการที่ดี มีพลังที่ดีในการบริหารสถาบันเพื่อเป็น

การพัฒนาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1. ปัญญาพละ พลังปัญญา 2. วิริยะพละ พลังความเพียร 3. อนวัชชพละ พลังความซื่อตรง 4. สังคหพละ พลังเกื้อกูล

นำไปสู่สมรรถนะการบริหารงาน โดยการนำไปสู่การบริหารงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้องค์กรหรือสถาบันอุตสาหกรรมพัฒนาสิ่งทอ ได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบริหารงานที่ดี มีองค์ความรู้มีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งมีทั้งหลักการและหลักธรรมควบคู่กันไป ได้แก่ การวางแผนที่เด่นชัด จัดองค์กรให้โดดเด่น เน้นภาวะผู้นำ และเลิศล้ำการควบคุม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพงานของกิจการ

2. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน

3. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ควรมีนโยบายที่ทำให้เกิดการสร้างเจตคติที่ดีในอาชีพและการทำงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพงานของกิจการ

2. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ควรจัดประชุมผู้รับบริการเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน

3. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ควรวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ หรือประสิทธิภาพการบริหารงานของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการทางรัฐประศาสนศาสตร์ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้เป็นปัจจัยเกื้อกูลกันต่อการศึกษาครั้งต่อไป

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัยขั้นสูงอื่น ๆ เช่น การวิจัยในลักษณะของสมการโครงสร้างเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวิจัยเชิงลึกของตัวแปรการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ หรือประสิทธิภาพการบริหารของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอกระทรวงอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ณภัทร ปิณฑรัตน์. (2555). *คุณลักษณะของผู้นำองค์กรตามหลักพละ 4 ในธุรกิจประกันภัย* (รายงานวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ผดุง วรรณทอง และคณะ. (2561). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 99-110.

พรชนก ทองลาด. (2550). *อิทธิพลของพรหมวิหารธรรมที่มีต่อความพึงพอใจในการทำงานและการปฏิบัติงานของพนักงานโรงงานเซรามิคในภาคเหนือตอนบน* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. ปริ้นติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด.

พระรัตนมุนี (ปุณฺณมี วิสารโท). (2561). การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาสังคม. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 8-20.

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2565). *ความเป็นมาของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ*. สืบค้น 2 มกราคม 2565, จาก https://www.thaitextile.org/th/about/history.php

สถาบันอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2565). *งานบริการของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ปี พ.ศ. 2562 – 2565*. สืบค้น 29 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.thaitextile.org/th/home/

อนุศักดิ์ ฉิ่นไพศาล. (2563). *องค์การและการจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น บริษัท จำกัด.

อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์. (2559). *โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะด้านบริหารจัดการสำหรับผู้นำ*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์ บริษัทจำกัด.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.38-51

การส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*

ENHANCING POLITICAL CONCIOUSNESS OF THE YOUTH IN DEMOCRACYOF THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE CHONBURI RAYONG

เชวงศักดิ์ เอี่ยมสำอาง, ธัชชนันท์ อิศรเดช, สุรพล สุยะพรหม
Chawengsak Iamsam-ang, Tatchanan Isradat, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidhayalaya University
Corresponding Author E-mail: ichawengsak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน และ 3. นำเสนอการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน โดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 22 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 รูปหรือคน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.899 เก็บข้อมูลกับจากลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ด้านสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลักสาราณียธรรม มีผล

*Received October 3, 2023; Revised November 1, 2023; Accepted November 2, 2023

ต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. การพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า ระดับการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนโดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
คำสำคัญ: จิตสำนึก; การเมือง; เยาวชน

Abstract

This research article aimed to: 1. Study the general conditions of the democratic political consciousness of the youth; 2. Study the factors that affect the promotion of democratic political consciousness of the youth, and 3. Present the development of promoting political consciousness in a democratic youth system by applying the Saraniyas-dhamma principle, conducted by mixed research methods. In the qualitative research, data were collected by in-depth interviews. 22 key informants and 10 participants in focus group discussions analysed the data by descriptive interpretation. In the quantitative research, data were collected with questionnaires with a high level of reliability, scoring 0.899 from a sample group of 396 individuals. The data is then analysed using various statistical techniques, including frequency counts, percentages, averages, standard deviations, and the Pearson correlation coefficient for inferential analysis.

The results showed that: 1. The general condition of democratic political consciousness among youth under Chonburi Rayong Secondary Education Area Office, overall, was found to be at a high level. 2. Factors affecting the promotion of democratic political consciousness among youth under Chonburi Rayong Secondary Education Area Office were found that educational institutions, peer groups, and the media had a statistically significant effect on promoting democratic political consciousness among youth under Chonburi Secondary Education Area Office, Rayong at a level of 0.01. Rayong was statistically significant level at 0.01. 3. Development of

promoting democratic political consciousness among youth under Chonburi Secondary Education Area Office, Rayong by Applying Saraniya-dhamma was found that the level of development of promoting democratic political consciousness among youth by applying Saraniya-dhamma was at a high level, and it was found to be at a very high level in all aspects.
Keywords: Conscious Mind; Politics; Youth

บทนำ

สถานการณ์ของการพัฒนาประชาธิปไตยทางการเมืองการเปลี่ยนแปลงและการยกเลิกรัฐธรรมนูญนับครั้งไม่ถ้วนในสังคมไทย (ประเทศไทยมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญตามวิถีทางรัฐธรรมนูญด้วยวิธีการแก้ไขเพิ่มเติรัฐธรรมนูญทั้งฉบับและบางมาตรา) เป็นผลมาจากการปฏิวัติรัฐประหาร ก่อให้เกิดการปฏิรูปทางการเมือง การเปลี่ยนรัฐธรรมนูญ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางสังคม การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นหนทางสู่เสรีภาพจนนำไปสู่ความเสมอภาค ภราดรภาพ และอิสรภาพในแง่ใดแง่หนึ่ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม เพื่อการร่วมการพัฒนาความต้องการ โดยกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ คนรุ่นใหม่ในสังคมปัจจุบันตื่นตัวกับการเมืองมากขึ้น อนึ่งเพราะความก้าวไกลของเทคโนโลยี การเปิดประตูไปสู่โลกภายนอกหรือสังคมสาธารณะมากขึ้น ตลอดจนการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่มากขึ้น ความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย เพราะคนรุ่นใหม่จะเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต คนรุ่นใหม่จึงนับเป็นตัวแปรสำคัญที่จะผลักดันให้สังคมตื่นตัวทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยใหม่แห่งอนาคตอย่างแท้จริง (ศิริสุดา แสงทอง, 2564)

การพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ประสบปัญหาต่าง ๆ ประกอบด้วยปัญหาหาการสร้างวัฒนธรรมพลเมือง ปัญหารัฐรวมศูนย์อำนาจปัญหาพลวัตวัฒนธรรมการเมืองไทยในประวัติศาสตร์ ปัญหาหาระบบอุปถัมภ์และปัญหาหาการขาดการกล่อมเกลาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ส่วนแนวทางการการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้แก่ กำหนดให้การพัฒนาพลเมืองและการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองให้เป็นยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติสำหรับแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย แต่ที่ผ่านมาประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องความขัดแย้งกันใน

เรื่องสิทธิหลายประการที่ไม่ได้รับความยุติธรรม (วัชรี ทองประทุม, 2550) ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น ซึ่งบ่งบอกได้ถึงระบอบประชาธิปไตยจะพัฒนาไปในทิศทางก้าวหน้าหรือยั่งยืนมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของประชาชนที่จะเข้าใจสาระสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากการมีจิตสำนึกทางการเมือง และการตื่นตัวทางการเมือง การตื่นตัวทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่ (ณฐมน หมวกฉิม, 2564)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทนประชาชนเข้าใจปัญหาปละความต้องการของประชาชน เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติเป็นสำคัญดังนั้นด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น และเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญการพัฒนาพลเมืองให้สอดรับกับระบอบประชาธิปไตยว่า “คุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของเยาวชนถ้าเยาวชนมีคุณภาพดีประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วยถ้าเยาวชนมีคุณภาพต่ำประชาธิปไตยก็จะเป็นประชาธิปไตยอย่างเลวด้วย เพราะว่าคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของเยาวชนแล้วคุณภาพของเยาวชนขึ้นต่อการศึกษา” เป็นการยกระดับพลเมืองแห่งการตื่นรู้ไปสู่ประชาธิปไตยแห่งการตื่นรู้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2543) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นพุทธวิธีในการจัดการความขัดแย้งในองค์กรซึ่งหลักธรรมหนึ่งที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดการความขัดแย้ง ทำให้หมู่ชนเกิดความรักสามัคคีปรองดองกันเรียกว่า หลัก “สาราณียธรรม 6 (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2539) ถือว่าเป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคีและสามารถนำมาพัฒนาส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชนจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยองจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง การส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ สาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นหลักธรรมในการสร้างสันติของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและ มีการพัฒนาตนเอง เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

3.เพื่อนำเสนอการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรม 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวนทั้งสิ้น 35,461 คน แบ่งออกเป็น เพศชาย จำนวน13,684 คน และเพศหญิง จำนวน 21,777 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวนทั้งสิ้น 396 คน โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1. กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองท้องที่ จำนวน 4 คน 2. กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป 3. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน 4. กลุ่มนักการเมืองจำนวน 2 คน 5. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน 6. กลุ่มครูผู้สอนจำนวน 2 คน 7. กลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 2 คน 8. กลุ่มประธานนักเรียน จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (try-out) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.976 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประเด็นและข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 18 รูปหรือคน ด้วยการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งเกิดจากการสนทนาโดยมีประเด็นที่เจาะจงเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัยกับผู้ทรงคุณวุฒิ 8 รูปหรือคน

โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือกแบบเจาะจงในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 18 รูปหรือคน สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้น เมื่อนัดหมายผู้เชี่ยวชาญได้แล้ว ผู้วิจัยจะเริ่มต้นการสัมภาษณ์จากการแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์จุดมุ่งหมายของการมาสัมภาษณ์ในครั้งนี้ โดยในจะถามความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงร่างไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) 2. สถิติเชิงอนุมาน (quantitative statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้านการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) x_1 และ x_2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนาความ ประกอบด้วย 1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. จัดลำดับข้อมูล 3. จาการสัมภาษณ์ 4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น 5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวม (n =396)

ที่	สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน	ระดับความคิดเห็น		
		($\overline{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1.	ด้านการมีความสามารถในการปกครองตนเอง	4.08	0.74	มาก
2.	ด้านการมีส่วนร่วม	3.77	0.81	มาก
3.	ด้านการมีความสามัคคี	3.96	0.73	มาก
4.	ด้านการมีระเบียบทางสังคม	3.76	0.77	มาก
	ภาพรวม	**3.93**	**0.68**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความสามารถในการปกครองตนเอง ($\overline{X}$ =4.08) รองลงมาคือ ด้านการมีความสามัคคี ($\overline{X}$ =3.96) ด้านการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ =3.77) และต่ำที่สุดคือ ด้านการมีระเบียบทางสังคม ($\overline{X}$ =3.76) ซึ่งในอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตารางที่ 2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method (n=396)

ตัวพยากรณ์	B	Std.Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	1.147	0.158		7.251**	0.000
ครอบครัว	0.004	0.039	0.005	0.106	0.916
สถาบันการศึกษา	0.200	0.037	0.253	5.480**	0.000
กลุ่มเพื่อน	0.214	0.038	0.255	5.700**	0.000
สื่อมวลชน	0.236	0.043	0.265	5.452**	0.000
สถาบันทางการเมือง	0.078	0.034	0.111	2.323*	0.021

R = 0.690 R^2= 0.469 SEE = 0.497

F = 70.886 Sig = 0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2. พบว่า สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.690 และสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ได้ว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (R^2) ร้อยละ 46.9 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.497 ส่วนครอบครัว และสถาบันทางการเมืองไม่มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การทดสอบหลักสาราณียธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตารางที่ 3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุของหลักสาราณียธรรมที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองโดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method (n=396)

ตัวพยากรณ์	B	Std.Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.353	0.110		3.207**	0.001
เมตตากายกรรม	0.173	0.041	0.183	4.221**	0.000
เมตตาวจีกรรม	0.097	0.050	0.100	1.933	0.054
เมตตามโนกรรม	0.114	0.051	0.118	2.243*	0.025
สาธารณโภคี	0.296	0.052	0.312	5.707**	0.000
สีลสามัญญตา	0.035	0.043	0.038	0.807	0.420
ทิฏฐิสามัญญตา	0.198	0.042	0.215	4.697**	0.000

R = 0.816 R^2= 0.737 SEE = 0.350

F = 185.356 Sig = 0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3. พบว่า เมตตากายกรรม (การปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา) สาธารณโภคี (การได้มาแบ่งกันกินแบ่งกันใช้) และ ทิฏฐิสามัญญตา (การปรับความเห็นให้เข้ากันได้) มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.861 และสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ได้ว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (R^2) ร้อยละ 73.7 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.350 ส่วนเมตตาวจีกรรม (การพูดกันด้วยความเมตตา) เมตตามโนกรรม (การติดต่อกันด้วยความเมตตา) และสีลสามัญญตา (ความประพฤติดีเหมือนกัน) ไม่มีผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองโดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า

1. เมตตากายกรรม (การปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา) การมีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาคด้วยการให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกันภายใต้กฎกติกาที่วางไว้และทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน รู้จักอดกลั้น และอดทน ทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย

2. เมตตาวจีกรรม (การพูดกันด้วยความเมตตา) การมีจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง และการมีจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย เป็นกลไกหนึ่งในการฝึกสติปัญญา โดยการตั้งสติให้มั่นแล้วหันกลับมาทบทวนพฤติกรรมของตนเองในเรื่องราวและมุมมองทางการเมือง

3. เมตตามโนกรรม (การติดต่อกันด้วยความเมตตา) การมีจิตสำนึกในเรื่องหลักความยุติธรรมและการมีจิตสำนึกในเรื่องหลักนิติธรรม การสร้างหลักความยุติธรรมจากจุดเริ่มต้น คือ ความเที่ยงธรรม การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดี

4. สาธารณโภคี (การได้มาแบ่งกันกินแบ่งกันใช้) การมีจิตสำนึกในเรื่องการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามสิทธิภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ ยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย รู้จักใช้ปัญญา เหตุผลในการแก้ไขปัญหา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลและประนีประนอมทางความคิดเคารพในสิทธิการตัดสินใจของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎข้อบังคับของสังคม

5. สีลสามัญญตา (ความประพฤติดีเหมือนกัน) การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยหลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานเสรีชน

6.ทิฏฐิสามัญญตา (การปรับความเห็นให้เข้ากันได้) การมีจิตสำนึกในเรื่องความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เป็นกลไกที่มีความเชื่อมั่นทางการเมืองในรูปแบบของรัฐสภา โดยการรับฟังความคิดเห็นก่อนการดำเนินโครงการต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เกี่ยวกับสภาพทั่วไปเกี่ยวกับ

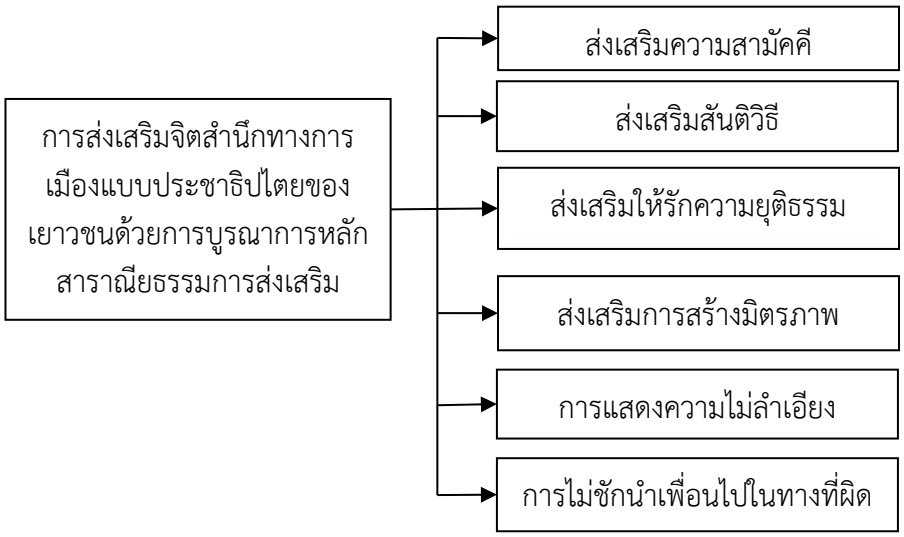
จิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จากการสอบถาม พบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความสามารถในการปกครองตนเอง รองลงมาคือ ด้านการมีความสามัคคี ด้านการมีส่วนร่วม และต่ำที่สุดคือ ด้านการมีระเบียบทางสังคม ซึ่งในอยู่ในระดับมากทุกด้าน จะเห็นได้ว่าจากการสัมภาษณ์ พบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน คือ การปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง การศึกษาและการเข้าใจด้านการเมืองของเยาวชน การสนับสนุนให้มีการศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการปกครองและการเมืองในระดับที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณากร กรสิงห์ และณัฐชัย นิ่มนวล (2558) เรื่อง การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของเยาวชนระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1.ระดับจิตสำนึกทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม อยู่ระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จากการสอบถาม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองเพื่อส่งเสริมเยาวชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสื่อมวลชน รองลงมา คือ ด้านสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก กลุ่มเพื่อนและชุมชน อยู่ในระดับมาก สถาบันครอบครัว อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ด้านสถาบันทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระทรงวุฒิ รัตนะ และคณะ (2564) เรื่อง การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยอยู่ใน ระดับมาก ด้านความรู้ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

3. การพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองโดยประยุกต์ใช้ตามหลักสาราณียธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมตตามโนกรรม (การติดต่อกันด้วยความเมตตา) รองลงมา คือ สาธารณโภคี (การได้มาแบ่งกันกินแบ่งกันใช้) สีลสามัญญตา (ความประพฤติดีเหมือนกัน) เมตตา

วจีกรรม (การพูดกันด้วยความเมตตา) ทิฏฐิสามัญญตา (การปรับความเห็นให้เข้ากันได้) และต่ำที่สุด คือ เมตตากายกรรม (การปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา) ซึ่งในอยู่ในระดับมากทุกด้าน จะเห็นได้ว่าจากการสัมภาษณ์ พบว่า การนำหลักสาราณียธรรมมาใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน คือ การมีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาคด้วยการให้เยาวชนทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกันภายใต้กฎกติกาที่วางไว้ การมีจิตสำนึกในเรื่องหลักความยุติธรรมและการมีจิตสำนึกในเรื่องหลักนิติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดบุญมี คุณากโร (โพธิศรีสม) (2563) เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักสาราณียธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของชุมชนเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา พบว่า แนวทางการการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 1. ด้านเมตตากายกรรม ทำให้ชุมชนมีความเข้มเข็ง มั่นคง มั่งคั่ง และปลอดภัย 2. ด้านเมตตาวจีกรรม ทำให้ชุมชนมีความน่าเชื่อถือ มั่นคั่งในทรัพย์สินและมีเสน่ห์ ประชาชนมีความรู้รักสามัคคี มีสัจจะ จริงใจ 3. ด้านเมตตามโนกรรม ประชาชนในชุมชนคิดดี คิดบวก คิดสร้างสรรค์ เป็นกัลยามิตรที่ดีต่อกัน 4. ด้านสาธารณโภคี ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงเข้มแข็ง เกิดความยุติธรรมประชาชนในชุมชนมีความสามัคคี และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสงบสุข 5. ด้านสีลสามัญญตา ทำให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบวินัย มีความมั่นคงปลอดภัย สร้างความประทับใจให้ผู้พบเห็น 6. ด้านทิฏฐิสามัญญตา ทำให้ชุมชนมีความเป็นเอกภาพทางด้านความคิดเห็น ปราศจากความขัดแย้งทางความคิด

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 กล่าวได้ว่า การส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยสรุปเป็นหลักในการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนด้วยการบูรณาการสาราณียธรรม ดังนี้

1. ส่งเสริมความสามัคคี สังคมใดหากขาดซึ่งความสมัคร สมานสามัคคีสังคมนั้นก็จะประสบกับมหันตภัย ความรักใคร่ สามัคคีทำ ให้ประเทศชาติสามารถตั้งอยู่ได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ดังคำ สุภาษิตที่ว่า “สามัคคีคือพลัง” โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันของสังคมไทยความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีพื้นฐานของความจริงใจต่อกัน

2. ส่งเสริมสันติวิธี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้กันโดยเฉพาะ ในสังคมปัจจุบันเยาวชนจะใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา จะเห็นได้จากข่าวสารที่เผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ การใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาไม่ใช่แนวทางของระบอบประชาธิปไตยที่ต้องใช้เหตุผล มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ส่งเสริมให้รักความยุติธรรม คือ ส่งเสริมให้ยึดมั่นในความดี ความถูกต้อง ไม่ลำเอียง กระทำการ ทั้งปวงโดยปราศจากอคติ ใช้ปัญญาไตร่ตรองวิเคราะห์เหตุผลอันเกิดขึ้นโดยสมควรแก่เหตุ และตระหนักรู้ว่าพึงปฏิบัติอย่างไร จึงจะพอเหมาะ พอควรแก่เหตุนั้น

4. ส่งเสริมการสร้างมิตรภาพ การสร้างมิตรภาพเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเยาวชน เพราะมิตรภาพที่ดีสามารถลดความขัดแย้งหรือความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี ในการเป็นมิตรที่ดีต่อกันนั้น เราต้องพยายามที่จะเข้าใจผู้อื่นก่อนที่จะเรียกร้อง ให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา

5. การแสดงความไม่ลำเอียง ความลำเอียงที่สำคัญมี 4 ประการคือ ความลำเอียงเพราะรักใคร่ ความลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน ความลำเอียงเพราะโง่เขลา ความลำเอียงเพราะกลัวหรือเกรงใจกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดปัญหามากเพราะถ้าเห็นว่า การปฏิบัติแบบนี้ทำให้ได้ดี คนจะปฏิบัติตามและจะนำไปสู่ความวุ่นวายในสังคมได้

6. การไม่ชักนำเพื่อนไปในทางที่ผิด สังคมไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญ กับความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ด้วยเหตุนี้คนจึงแสวงหาเงินให้มากที่สุดโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นวิธีการที่ถูกต้องหรือไม่ หรือไม่ เยาวชนจึงควรชี้ชวนให้คนในสังคม เช่น เพื่อนฝูง คนในครอบครัว เกิดมโนสำนึกต่อความถูกต้องดีงาม คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลอื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมบ่มเพาะความคิด ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองของเยาวชนอย่างเป็นกลาง

2.การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยน หรือถกเถียงประเด็นทางการเมืองในมุมมองโดยผ่านสถาบันครอบครัว

3. การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาอบรมสั่งสอนให้เยาวชนให้หลักเหตุผลและสันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การบ่มเพาะความคิดความเชื่อค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมือง สถาบันการศึกษา ควรให้การอบรมสั่งสอน แนะนำเยาวชนในด้านการเมืองเพื่อให้เยาวชนได้ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจในทางการเมือง

2. บุคคลในครอบครัวมีการส่งเสริมพูดคุยแลกเปลี่ยนหรือถกเถียงประเด็นทางการเมืองในมุมมองที่แตกต่างกันได้ สถาบันครอบครัว ควรส่งเสริมให้บุตรหลาน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองได้

3. การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธี สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ควรอบรมสั่งสอนให้เยาวชนให้หลักเหตุผลและสันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการเมืองแบบประชาธิปไตย ภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบัน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความคิดเห็นของเยาวชนต่อสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน เพื่อการพัฒนารูปแบบจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

คุณากร กรสิงห์ และณัฐชัย นิ่มนวล. (2558). การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของเยาวชนระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 10(1), 29 - 42.

ณฐมน หมวกฉิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย, *วารสารรัชต์ภาคย์,* 15(38), 253 - 265.

พระทรงวุฒิ รัตนะ และคณะ. (2564). *การกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). *กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2539). *นิติศาสตร์แนวพุทธ.* กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระปลัดบุญมี คุณากโร (โพธิศรีสม). (2563). การศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักสาราณียธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของชุมชนเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา. *วารสารมหาจุฬานครทรรศน์*, 7(4), 132 - 133.

วัชรี ทองประทุม. (2550). *ความคิดทางการเมืองในพระพุทธศาสนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริสุดา แสงทอง. (2564). ความตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ : จุดยืนประชาธิปไตยใหม่แห่งอนาคต. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 8(2), 287 – 297.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา.* สืบค้น 10 มิถุนายน 2565, จาก http://www.spm18.go.th/2017/

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.52-64

องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม*

COMPONENTS IN THE LEADERSHIP DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS IN SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชิโต, เติมศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม
Phrakhrusangkharak Ekkalak Achito, Termsak Thong-In, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: phramethiwatcharaprachathorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครองท้องที่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ้มผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่มีค่าดัชนีวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI) เท่ากับ 1.00 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบด้านการฝึกอบรม ได้แก่ เรื่องการบริหารจัดการทางการเมือง เรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการ เรื่องการสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เรื่องการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้อง เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการบริหารจัดการทางการเมือง 2. องค์ประกอบด้านการศึกษา ได้แก่ การศึกษาทางวิชาการ การพัฒนาทักษะการนำ การเรียนรู้แบบตลอดชีวิต การเรียนรู้ทางสังคม การสร้างทีมงานและการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน และ 3. องค์ประกอบด้านการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาทักษะที่จำเป็น การพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกัน การ

*Received September 27, 2023; Revised March 18, 2024; Accepted April 2, 2024

พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การพัฒนาการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจ การพัฒนาเสถียรภาพทางการเมือง
คำสำคัญ: องค์ประกอบ; ภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to study the elements of leadership development of local politicians in Samut Songkhram Province and conducted qualitative research. Field data were collected from five groups of key informants: local parents, a Group of relevant official community leaders, a group of local wisdom or folk philosophers, and local government organization administrators selecting specifically according to the appropriate group representative characteristics, a total of 25 key informants using a semi-structured interview script with a content validity index (S-CVI) equal to 1.00 as a data collection tool. The data were analyzed using content and context analysis techniques. Data were also collected from 10 participants, who were experts in focus group discussions and analyzed using content and context analysis methods.

The research results found that: 1. Training components included political management, project planning, and management including building cooperation and teamwork, solving problems, and making the right decisions to enhance awareness and understanding of political management. 2. Educational components, including academic education. They developed leadership skills, lifelong learning, social learning, building teams, and promoting collaborative learning. 3. Development components include developing necessary skills, collaborative network development, creativity and innovation, communication, and building an understanding of the development of political stability.

Keywords: Components; Leadership; Local Politicians

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากร

เป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (จรัส สุวรรณ มาลา, 2550) การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกฝนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองที่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพลเมืองที่แข็งขันของประเทศชาติได้ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2545) อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยเพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2554) โดยตัวแสดงทางการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทหลัก มีทั้งที่อยู่ในภาคการเมืองคือผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ภาคราชการส่วนท้องถิ่น คือพนักงานและหน่วยปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมเช่นผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกชุมชน

นับแต่ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา เป็นผลให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น และต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ก็ได้เพิ่มอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นเป็นลำดับ (ระดม วงษ์น้อม, 2526) ดังนั้น ผลจากการกระจายอำนาจของส่วนกลางที่ผ่านมา ส่งผลให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีลักษณะของการจัดการปกครองที่มีตัวแทนมาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้การเมืองเรื่องการเลือกตั้งขยายไปสู่การเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น ประชาชนทั้งในเมืองและในชนบทต่างเกี่ยวพันกับการเลือกตั้ง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนในระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าสู่การแข่งขันตามระบอบประชาธิปไตยทำให้อำนาจรัฐเปลี่ยนมือจากข้าราชการส่วนกลางที่ถือครองอำนาจมายาวนานไปสู่นักการเมืองท้องถิ่นทำให้เกิดการแข่งขันกันเพื่อเข้าชิงตำแหน่งในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เข้มข้นและรุนแรงยิ่งขึ้น (วุฒิสาร ตันไชย, 2548) อีกทั้งการที่ส่วนกลางถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นก็ส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นมีความตื่นตัวมากขึ้นอย่างรวดเร็วและทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคลื่อนเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางของระบบการเมืองท้องถิ่นในระดับที่เข้มข้นมากขึ้น (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2551)

บทบาทสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่น คือ สนับสนุนการพัฒนาการเมือง จัดให้มีการบริหารสาธารณะ กระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น ประสานงานและให้ความคุ้มครอง ในฐานะการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันการเมืองหนึ่งจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครอง

ตนเองและมีส่วนร่วมในการแนะนำ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นให้ปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดอย่างมีความรับผิดชอบและความโปร่งใส จัดให้มีและให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น ชุมชนเมืองจะมีความต้องการบริหารสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า ประปาการเคหะการขนส่งมวลชน ในขณะที่ชุมชนชนบท มักมีความต้องการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน เช่น การจัดการศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น กระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการระดมความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชนและการกระตุ้นชุมชนในท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้อง กันกับวิสัยทัศน์ที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันกำหนด โดยเฉพาะการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จะต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดการลงทุนจากทั้งภายนอกและภายในชุมชน เช่น การสร้างระบบโครงข่ายถนนที่เชื่อมต่อกับทางสายหลัก มีแหล่งน้ำ เพื่ออุปโภค บริโภคเพียงพอ มีการพัฒนาฝีมือแรงงานในท้องถิ่นที่จะรองรับการลงทุนจากภายนอกได้ หรือส่งเสริมให้เกิดอาชีพที่ทำรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน รวมทั้งการกระตุ้นให้มีการกระตุ้น ให้มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น การประสานระหว่างนโยบายของรัฐบาลกลางกับนโยบายของคณะผู้บริหารที่มีที่มาจากสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม เช่น การนำนโยบายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลของรัฐบาล มาปฏิบัติในท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องการส่งเสริม อาชีพและรายได้ของคนในท้องถิ่น เป็นต้น การให้ความคุ้มครอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการให้ความคุ้มครอง ปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในท้องถิ่นด้วย เช่น การดูแลตรวจสอบมิให้โรงงาน อุตสาหกรรมในพื้นที่ปล่อยมลภาวะออกมาเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน การให้การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์สงเคราะห์คนชราและผู้ยากไร้ เป็นต้น (ปธาน สุวรรณมงคล, 2554)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักทุติยปาปณิกธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงครามว่าเป็นอย่างไร วิเคราะห์องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงครามว่ามีอะไรบ้าง สุดท้ายนำเสนอการประยุกต์ใช้หลักทุติยปาปณิกธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครองท้องที่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ้มผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะไม่ทำหน้าที่เพียงอ่านคำถาม อธิบายความหมายของคำถามแล้วบันทึกคำตอบเท่านั้น แต่จะร่วมสนทนาให้ได้เรื่องราวมากขึ้นไปตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก และครอบคลุมในประเด็นการวิจัย การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิง

คุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์ ตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลั่งไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

ผลการวิจัย

องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองในหลายด้าน ภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมมักมีผลกระทบบวกต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่ดีในงานการเมืองท้องถิ่น การฝึกอบรมช่วยเพิ่มความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ผู้นำทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการช่วยให้ผู้นำทางการเมืองสามารถวางแผนและดำเนินการโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายและตรงตามกำหนดเวลา การฝึกอบรมในเรื่องการบริหารจัดการเวลาและการวางแผนการทำงานช่วยให้ผู้นำทางการเมืองมีการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมและสามารถดำเนินกิจกรรมที่สำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเรื่องการบริหารจัดการความขัดแย้งและการแก้ไขข้อพิพาทช่วยให้ผู้นำทางการเมืองสามารถจัดการกับความขัดแย้งและข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในงานการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองที่มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการความขัดแย้งสามารถช่วยให้สามารถแก้ไขข้อพิพาทและบริหารจัดการความขัดแย้งในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเหล่านี้ช่วยพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองให้มีความเข้าใจและความชำนาญในการบริหารจัดการทางการเมือง ทั้งการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการ การบริหารจัดการเวลาและการวางแผนการทำงาน การสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้อง รวมถึงการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการบริหารจัดการทางการเมือง การฝึกอบรมในเรื่องการบริหารจัดการทางการเมือง การเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการทางการเมืองเพื่อให้

นักการเมืองมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่การเมืองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเรื่องการวางแผนและการบริหารจัดการโครงการเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายและกำหนดเวลาที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเรื่องการสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมเพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จในงานการเมืองท้องถิ่น การฝึกอบรมเรื่องการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้องเพื่อให้สามารถตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาการตัดสินใจที่เหมาะสมและมีความเป็นธรรมในงานการเมืองท้องถิ่น การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการบริหารจัดการทางการเมือง เป็นการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในหลักการและกระบวนการทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ นักการเมืองที่ได้รับการฝึกอบรมเหล่านี้จะมีความรู้และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งสามารถช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามด้านการศึกษา (Education) มีองค์ประกอบหลายองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเติบโตและพัฒนาของผู้นำ ซึ่งสรุปองค์ประกอบหลัก ๆ ได้แก่ การศึกษาทางวิชาการ ผู้นำควรมีการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมือง กฎหมาย แผนงานการพัฒนาท้องถิ่น และหลักการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานและความเข้าใจที่ถ่องแท้ในเรื่องที่ตนเป็นผู้นำ การพัฒนาทักษะการนำ การศึกษาไม่เพียงแค่เรื่องทฤษฎีแต่ยังควรเน้นการพัฒนาทักษะการนำ เช่น การวางแผน การเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การสร้างทีมงานและการนำเสนอ ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำสามารถปฏิบัติหน้าที่และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบตลอดชีวิต ผู้นำควรมีการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต เพื่อปรับตัวและพัฒนาตนเองตามสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาวะท้องถิ่น การเรียนรู้จากประสบการณ์ การศึกษาอิสระ การอ่านหนังสือ การเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้ทางสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ทำความเข้าใจในการสื่อสารและศึกษาปัญหาทางสังคมที่อุปสรรคและส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยการเรียนรู้ทางสังคมอาจเกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับระบบการเมืองท้องถิ่น การศึกษาเศรษฐกิจท้องถิ่น หรือการศึกษาเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางสังคมและความยุติธรรม การสร้างทีมงานและการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามสร้างทีมงานที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสามารถแบ่งหน้าที่และงานต่าง ๆ ให้กับสมาชิกในทีม และสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสนับสนุนและความกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดอบรมและสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของทีมงานใน

เรื่องที่เกี่ยวข้องก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทีมงาน การสร้างนโยบายและโครงสร้างการศึกษาท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามมีบทบาทในการสร้างนโยบายและโครงสร้างการศึกษาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการและภาวะทางการศึกษาของชุมชน การให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียมและเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางการศึกษาให้แก่ประชาชนทั้งหมด รวมถึงการสร้างโครงสร้างที่สนับสนุนให้ผู้นำท้องถิ่นสามารถเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

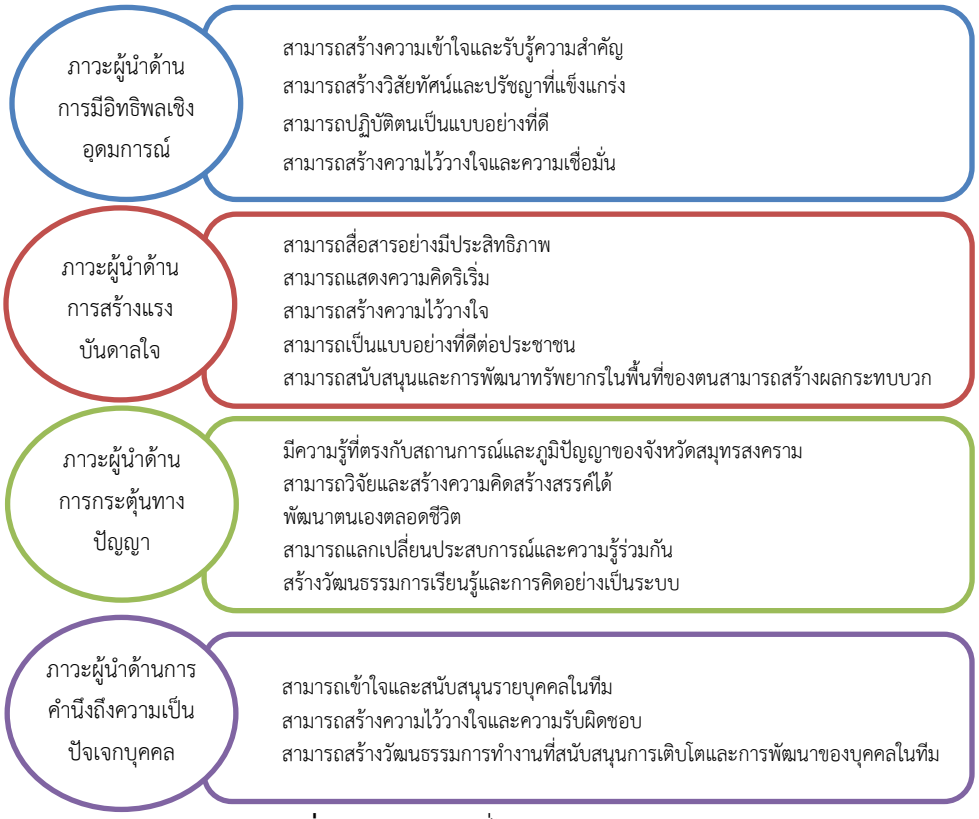
องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการพัฒนา (Development) ประกอบด้วย การส่งเสริมการศึกษาและการอบรมเพื่อให้นักการเมืองท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการท้องถิ่น การสร้างโอกาสในการบริหารงานท้องถิ่นโดยให้ผู้นำท้องถิ่นมีโอกาสทดลองสร้างแผนการทำงานและตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การสนับสนุนเครือข่ายท้องถิ่นเพื่อให้นักการเมืองสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน การสนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาตลอดชีวิตของนักการเมืองท้องถิ่น การสนับสนุนสภาวะผู้นำท้องถิ่นผ่านกลไกการประเมินและการตรวจสอบเพื่อให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความสำเร็จและความพร้อมในการนำทาง การสนับสนุนการเคลื่อนย้ายทักษะและความรู้ของนักการเมืองท้องถิ่น การสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในนักการเมืองท้องถิ่น การสนับสนุนการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจในท้องถิ่น การสร้างการร่วมมือและความสอดคล้องระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนและกลุ่มส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการบริหารจัดการท้องถิ่น การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การสนับสนุนการสร้างนโยบายท้องถิ่นที่มีเป้าหมายชัดเจนและโดยคำนึงถึงความต้องการและความเป็นไปได้ของประชาชน การสร้างระบบการตรวจสอบและการควบคุมเพื่อให้มีความโปร่งใสและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนการเสริมสร้างความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการจัดการกับความขัดแย้งในท้องถิ่น การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในการบริหารจัดการท้องถิ่น การสนับสนุนการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนการสร้างความเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจท้องถิ่น การสนับสนุนการสร้างอำนาจและความสามารถในการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

องค์ประกอบในการการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองในหลายด้าน ภาวะผู้นำทางการเมืองที่มีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมมักมีผลกระทบบวกต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่ดีในงานการเมืองท้องถิ่น กล่าวคือ การฝึกอบรมช่วยเพิ่มความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการทางการเมือง การพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามด้านการศึกษา (Education) ได้แก่ การศึกษาทางวิชาการ ผู้นำควรมีความรู้และความเข้าใจที่ถ่องแท้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมืองท้องถิ่น กฎหมาย แผนงานการพัฒนาท้องถิ่น และหลักการบริหารจัดการท้องถิ่น การศึกษาทางวิชาการช่วยให้ผู้นำมีพื้นฐานและความรู้เพียงพอในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินการและบริหารจัดการท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะการนำ การศึกษาไม่เพียงแค่เกี่ยวกับทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังควรเน้นการพัฒนาทักษะการนำ องค์ประกอบในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามด้านการพัฒนาประกอบด้วย การส่งเสริมการศึกษาและการอบรม เพื่อให้นักการเมืองท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการท้องถิ่น การให้การศึกษาและการอบรมช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะในการเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักการและเครื่องมือที่จำเป็นในการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างโอกาสในการบริหารงานท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปญโญ (ปล้องขัน) (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพุทธเพื่อบูรณาการพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธเพื่อบูรณาการพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การเสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารงานชุมชน คือ เสริมสร้างพลังเครือข่ายชุมชน ให้มีการพัฒนากลไกการบริหารจัดการชุมชนและส่งเสริมแผนพัฒนาชุมชนสู่นโยบายระดับชาติการเสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง คือ การบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนให้คุณภาพอย่างต่อเนื่อง และสร้างภาพลักษณ์องค์กรในทิศทางที่ดี การสร้างสรรค์ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข สร้างเครือข่ายการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างความสุขมวลรวมชุมชนโดยพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย พิชัย (2564) เรื่อง การบูรณาการ การบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ พบว่า 1. องค์ประกอบของการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ระดับมาก 2. การบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น มีความเสียสละ ทั้งแรงกาย แรงใจ

สร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ เป็นผู้ที่มีวจีไพเราะ น่าเชื่อถือ มีความเป็นกันเองกับประชาชน กระทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มีจิตอาสา และมีความเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ปินตามูล (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม ดังนี้ ด้านการบริการตามแนวพุทธธรรม มีแนวทางในการพัฒนาได้แก่ 1. ผู้นำมุ่งให้บริการอย่างก้าวหน้าโดยมุ่งปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของบุคลากร 2. ผู้นำมุ่งใช้ความรู้ความชำนาญด้านการบริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถในการให้บริการที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม และ 3. ผู้นำมุ่งประสานประโยชน์โดยยึดประโยชน์สาธารณะ ให้บริการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอจนได้รับความเชื่อถือจากบุคลากรในองค์กร

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามจักขุมา ได้แก่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นสมุทรคราม คือการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับประชาชนทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยมีคำนึงถึงความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและไม่เสียหายต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านมีโอกาสและประโยชน์จากการเติบโตเศรษฐกิจ และการสร้างความยุติธรรมและความสันติภาพภายในชุมชน สร้างนโยบายที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติไม่เป็นที่เสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและธุรกิจ และสนับสนุนการเข้าถึงบริการสาธารณะที่เสมอภาคและมีคุณภาพสำหรับชาวบ้าน และสร้างระบบสวัสดิการที่เข้มแข็งและเป็นธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาและการอบรม โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งในการปกป้องสิทธิมนุษยชนและการยุติธรรมในสังคม และการสนับสนุนการสร้างความตระหนักรู้และการแลกเปลี่ยนเรื่องราวและวัฒนธรรมที่สร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างชาวบ้าน

การพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามตามหลักวิธูโร (จัดการงานดี ชำนาญด้านเทคนิค) ประกอบด้วย การพัฒนาภาวะผู้นำด้านการจัดการงานดีและทักษะทางเทคนิค สนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาทักษะท้องถิ่น วางแผนและจัดการอย่างมีความเชี่ยวชาญ สร้างสัมพันธภาพและความร่วมมือในชุมชน สื่อสารและสร้างความเข้าใจอย่างมีความเชี่ยวชาญ รับผิดชอบต่อสังคมและดำเนินการที่ยั่งยืน โดยการพัฒนาภาวะผู้นำในท้องถิ่นจะค่อนข้างสำคัญเนื่องจากผู้นำท้องถิ่นต้องมีความเชี่ยวชาญในหลายด้าน เช่น การจัดการงานดีและทักษะทางเทคนิคเพื่อทำให้งานท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการสนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาทักษะท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความสามารถในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังต้องมีความเชี่ยวชาญในการวางแผนและการจัดการ เพื่อให้มีการดำเนินงานท้องถิ่นที่มีประสิทธิผลและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังต้องสร้างสัมพันธภาพและความร่วมมือในชุมชน โดยการสร้างความเข้าใจและการสื่อสารที่มีความเชี่ยวชาญจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนและองค์กรท้องถิ่นอื่น ๆ

การพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม ตามหลักนิสสยสัมปันโนมีลักษณะดังนี้คือ พัฒนาทักษะในการสื่อสารที่เก่งและใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและรับรู้นโยบายและการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อชุมชน พัฒนา

ความสามารถในการฟังและเข้าใจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมหรือการประชุมร่วมกับประชาชนเพื่อรับฟังเสียงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน การสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่ โดยการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และความซื่อสัตย์ในการดำเนินงาน การเข้าสังคมและปฏิสัมพันธ์กับประชาชน มีการเข้าสังคมและปฏิสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ โดยการเยี่ยมชมชุมชน รับฟังเสียงความคิดเห็น และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การสื่อสารอย่างเปิดเผยและโปร่งใส สื่อสารอย่างเปิดเผยและโปร่งใสกับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จังหวัดควรสร้างโอกาสในการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะให้กับนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงการฝึกฝนทักษะที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอและการสื่อสาร การบริหารจัดการ การวางแผน และการแก้ไขปัญหา เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

นักการเมืองท้องถิ่นควรทำการประเมินทักษะและความสามารถของผู้นำในขณะปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในการนำ และเพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่น การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่น เช่น ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นมาตรฐานของผู้นำ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนในการเสริมสร้างภาวะผู้นำท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

จรัส สุวรรณมาลา. (2550). วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 5(3), 83-106.

ดวงใจ ปินตามูล. (2560). *การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธงชัย พิชัย. (2564). การบูรณาการ การบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดแพร่. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง,* 10(3), 37-49.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2545). *ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). *การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใครโดยใครเพื่อใคร.* กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซด์.

พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปญฺโญ (ปล้องขัน). (2563). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธเพื่อบูรณาการพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ระดม วงษ์น้อม. (2526). แนวคิดเรื่องชนชั้นนำและการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชน. *รัฐศาสตร์สาร,* 9(2), 1-10.

วุฒิสาร ตันไชย. (2548). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2551). การกระจายอำนาจกับแบบแผนใหม่ของเครือข่ายอิทธิพล. ใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ), ก้าว (ไม่) *พ้นประชานิยม: กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส โปรดักส์.

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR GOOD GOVERNANCE PROMOTION OF LOCAL ADMINISTRATORS IN SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

สมชาย ลำภู, อนุภูมิ โซวเกษม, สุมาลี บุญเรือง
Somchai Lamphoo, Anuphum Sowkasem, Sumalee Bunruang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: phramethiwatcharaprachathorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค 2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาล 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ ผู้ปกครองท้องที่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1. มีจุดแข็ง คือ มีการเผยแพร่ข้อมูลการใช้งบประมาณและผลการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและให้ความสำคัญในการดำเนินการที่เปิดเผยและโปร่งใส ร่วมมือกับกลุ่มสังคมอื่นๆ เพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น แต่มีจุดอ่อน คือ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามขาดความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง 2. องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม มี 6 ประการ คือ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า 3. การบูรณา

*Received October 2, 2023; Revised March 18, 2024; Accepted April 2, 2024

การหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ฉันทะ มีใจรัก ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามเต็มใจให้บริการประชาชนที่มารับบริการ วิริยะ พากเพียรทำ ปฏิบัติตามแผนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด จิตตะ ติดตามตรวจสอบ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา วิมังสา รอบคอบแก้ไข

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธธรรม; ธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1. To study the general situation and challenges. 2. To examine the components of promoting ethical conduct. 3. To propose the integration of Buddha-dhamma to promote good governance. They were conducted by qualitative research, collected field data from key informants in five groups: local community leaders, relevant officials, community leaders, local wisdom or village monks, and local government administrators, purposefully selected, totaling 25 key informants. A semi-structured interview script was used. Data were also collected from 10 participants in focus group discussions and analyzed by content descriptive interpretation.

The research findings revealed: 1. Strengths: There was transparency in disseminating budget allocation and operational results at the local level, which allowed public participation in decision-making and emphasized openness and collaboration with other community groups to address local problems. However, local politicians in Samut Songkhram Province needed more continuous development knowledge, readiness in communication, cooperation, and continuous funding for local development. 2. Components for promoting good governance among local political leaders in Samut Songkhram Province included six principles: 1. rules of laws, 2. legal ethics, 3. transparency, 4. participation, 5. accountability, and 6. worthiness of value for money. 3. Buddha-dhamma Integration for promoting good governance among local political leaders in Samut Songkhram Province were: Chanda; aspiration, local political leaders in Samut Songkhram Province were willing to render services for people who came for services, Viriya; an effort to do,

strictly adhering to the local development plan, Citta; attention, follow-up, monitoring and checking the plan and reporting to the regional administrative council, Vimamsa; through roughly solving problems.
Keywords: Integration; Buddha-Dhamma Principles; Good Governance

บทนำ

ความสำคัญต่อตัวหน่วยงานภาครัฐและกระบวนการทำงาน โดยปัจจุบันได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับประยุกต์ใช้ในองค์การระดับโลก เพื่อสร้างความเชื่อถือทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งส่งผลให้องค์การมีการปรับตัวเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ทั้งในเรื่องการกำหนดวิสัยทัศน์พันธ์กิจนโยบาย กลยุทธ์ กิจกรรม และโครงสร้าง รวมถึงได้ส่งผลกระทบต่อการปรับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในการทำงาน เช่น การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น เพื่อผลิตและให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลจะส่งผลต่อการปรับกระบวนการทำงานเพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์การให้มีความน่าเชื่อถือในระดับที่สูงขึ้นนั้นอง และความสำคัญของประชาชนโดยหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นอนจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังกระตุ้นจิตรสำนึกของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมการแก้ไขปัญหาของตนเอง อันนำมาสู่ความเข้มแข็งของภาคประชาชนในอนาคต

กล่าวโดยสรุป ก็จะเห็นว่าหลักการทั้งหลายล้วนมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษา “ความสมดุล” ในการส่งเสริมคุณธรรมจิรยธรรม และธรรมาภิบาล ล้วนเป็นจุดมุ่งหมายที่จะรักษาความสมดุลใน มิติต่าง ๆ ไว้ เช่น หลักคุณธรรมก็คือการรักษาสมดุลระหว่างตนเองกับผู้อื่น คือไม่เบียดเบียน ผู้อื่นหรือตัวเองจนเดือดร้อน ซึ่งการที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ตรวจสอบ ก็เพื่อมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงความสมดุลดังกล่าวว่าอยู่ในวิสัยที่ยอมรับได้ ส่วนหลักความรับผิดชอบ ก็ต้องสมดุลกับเสรีภาพที่เป็นสิ่งที่สำคัญของทุกคน และหลักความคุ้มค่า ก็ต้องสมดุลกับหลักอื่น ๆ เช่น บางครั้งองค์การอาจมุ่งความคุ้มค่าจนละเลยเรื่องความเป็นธรรมหรือโปร่งใส หรือบางครั้งที่หน่วยงานโปร่งใสมากจนคู่แข่งขันล่วงรู้ความลับที่สำคัญในการประกอบกิจการ ความสมดุล หรือ ธรรม จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของธรรมาภิบาล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น

จังหวัดสมุทรสงคราม องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม และนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม คือ นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบ

สนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางการสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำความเข้าใจประเด็นคำถามร่วมกัน ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะไม่ทำหน้าที่เพียงอ่านคำถาม อธิบายความหมายของคำถามแล้วบันทึกคำตอบเท่านั้น แต่จะร่วมสนทนาให้ได้เรื่องราวมากขึ้นไปตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก และครอบคลุมในประเด็นการวิจัย การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์ ตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลั่งไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

ผลการวิจัย

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

จุดแข็งหรือจุดเด่นของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดสมุทรสงครามมีความซื่อสัตย์และความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความไว้วางใจในประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง และกระจายข้อมูลและสื่อสารที่เป็นจริงให้แก่ประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและให้ความสำคัญในการดำเนินการในลักษณะที่เปิดเผยและโปร่งใส มีความมุ่งมั่นในการสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย และพัฒนาภาครัฐขนาดเล็กให้เป็นที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อนหรือจุดด้อยของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามอาจขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ความขาดความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานกับประชาชนและภาคีเครือข่ายอาจทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถเป็นต่อเนื่องและยั่งยืนได้ การศึกษาและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักการเมืองท้องถิ่นในด้านนี้

โอกาสของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ การเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรสงครามส่งผลให้มีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ไม่เจริญรุ่งเรืองหรือมีปัญหานักการเมืองอาจถูกอกอากาศในการให้บริการที่ดีขึ้นหรือต้องพึ่งพางบางภาคส่วนอื่นที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานแบบธรรมาภิบาล

อุปสรรคของการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ การแบ่งแยกทางการเมืองในท้องถิ่น ปัญหานี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากการแบ่งแยกทางการเมืองของกลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการปะทะของกลุ่มที่มีความเห็นต่างกัน การแย่งชิงอำนาจและความเป็นธรรมในการดำเนินงานของรัฐสามัญส่วนในท้องถิ่น การขัดแย้งทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น บางครั้งความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากการมีนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีแนวทางและเป้าหมายที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมและความเป็นธรรมต่อประชาชน การขัดแย้งทางการเมืองในเชิงสังคม ความขัดแย้งทางสังคม เช่น ความไม่สงบในชุมชน การแย่งชิงทรัพย์สิน และความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานในท้องถิ่นมีความยุ่งยาก ปัญหาการฉ้อโกงและการฝ่าฝืนกฎหมาย การขัดแย้งทางการเมืองอาจเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทางการเมืองละเมิดกฎหมายหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือและความเอาใจใส่ของประชาชนที่ถูกบริหารจัดการโดยผู้นำการขาดแคลนทรัพยากรทางการเงินอาจทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญได้

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักนิติธรรม ประกอบด้วย ผู้นำทางการเมืองควรให้โอกาสและสิทธิเท่า

เทียมให้กับประชาชนทั้งหมดในท้องถิ่น โดยไม่ควรเอื้ออาทรหรือควบคุมอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มเล็กน้อยเท่านั้น การลดความไม่เสมอภาคจะส่งผลให้มีสังคมที่เป็นธรรมและเจริญก้าวหน้าได้ดีขึ้น การรักษาระเบียบ กฎหมาย และจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัดและใช้อย่างเท่าเทียมจะสร้างสังคมที่มั่นคงและเป็นธรรมในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความสามัคคีในชุมชนและช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความร่วมมือและความเป็นอยู่ร่วมกันในท้องถิ่นจะเสริมสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย ผู้นำทางการเมืองควรเป็นคนที่มีความซื่อตรงในการกระทำและความซื่อสัตย์ต่อประชาชนที่เขาดูแล การมีความซื่อสัตย์ในการติดต่อสื่อสารและการส่งเสริมนโยบายของท้องถิ่นที่เป็นธรรมจะสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในประชาชนและสังคมในที่สุด ผู้นำที่มีเมตตาและใส่ใจถึงความต้องการและปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นจะสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในผู้นำเมือง การใส่ใจและให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของประชาชนจะส่งผลให้คนในท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นและเข้าใจว่าผู้นำเมืองกำลังทำงานเพื่อประโยชน์ของทุกคนและส่วนรวมของสังคม การเป็นผู้นำที่มีความอดทนและอดกลั่นในการเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญ เมื่อความอดทนและอดกลั่นในการแก้ไขและพัฒนาตนเองเป็นเรื่องที่หลักในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีและความไว้วางใจในท้องถิ่น

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักความโปร่งใส ประกอบด้วย เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกระบวนการต่าง ๆ อย่างเปิดเผยและโปร่งใส เช่น การเผยแพร่งบประมาณและรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงาน สนับสนุนกระบวนการตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน ตัดสินใจที่เป็นอย่างตรงไปตรงมาและคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนและสังคม โดยมีกระบวนการตัดสินใจที่ชัดเจนและเปิดเผย เครือข่ายความโปร่งใสภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กร สร้างมาตรการป้องกันการทุจริตและการกระทำที่ไม่เป็นธรรมภายในองค์กร เช่น การสร้างกฎระเบียบที่เปิดเผยให้กับพนักงาน การส่งเสริมจรรยาบรรณในการทำงาน การประเมินผลและติดตามมาตรการป้องกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การส่งเสริมความเป็นผู้นำที่ดีในท้องถิ่นเริ่มต้นด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะและความสามารถของผู้นำ เช่น การให้

ความรู้และการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการทำหน้าที่ที่เหมาะสมและมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองควรสร้างความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างภาคีสมองกับภาคเอกชน เช่น การเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย ในฐานะที่เป็นผู้นำควรเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ต่อประชาชนและเขตท้องถิ่นที่บริหารจัดการ โดยการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและค่านิยมที่ดี นอกจากนี้ยังสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในประชาชนในการบริหารจัดการของผู้นำด้วย ผู้นำควรให้ความสำคัญในการรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลงานที่เกิดขึ้นภายในเขตท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์และไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคม ควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานและการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังต้องมีความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน ผู้นำควรเป็นตัวอย่างในการสืบทอดค่านิยมที่ดีและการให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและเขตท้องถิ่น การสืบทอดความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบให้กับทีมงานและประชาชนช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในกลุ่มผู้นำ

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามด้านหลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหลักความประหยัดที่สำคัญ นักบริหารท้องถิ่นควรคิดให้ดีว่าจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุด โดยไม่สิ่งเสียทรัพยากรหรือใช้เกินกว่าที่จำเป็น อาจเป็นการใช้พลังงานให้เป็นประโยชน์ การจัดการน้ำเสีย หรือการใช้วัสดุที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ในการสร้างโครงสร้างหรือก่อสร้าง การเน้นความประหยัดและประโยชน์สูงสุดต้องคำนึงถึงการออกแบบและดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และไม่รีบร้อน

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (ฉันทะ มีใจรัก) ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดสมุทรสงครามอาจส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมพุทธที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานของพวกเขา เป็นต้นแบบในการปฏิบัติตามหลักธรรมพุทธและแบ่งปันประสบการณ์การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจแก่คนอื่น ๆ ในท้องถิ่น ใช้หลักธรรมพุทธในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เป็นธรรมและเป็นศักยภาพ โดยการ

ดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสและการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน เชื่อมโยงระหว่างความเชื่อศาสนาและการทำงานทางการเมืองได้เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการสร้างสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรือง สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการธรรมาภิบาล เช่น สร้างพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมสำหรับการฝึกปฏิบัติธรรม หรือสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางธรรม

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (วิริยะ พากเพียรทำ) ได้แก่ มีการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เช่น การสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีการวัดผลและประเมินในการดำเนินงานอย่างสังเกตอย่างนัก มีความเพียรพยายามแสดงถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่แข็งแรงในการพัฒนาท้องถิ่นให้เติบโตและเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังแสดงถึงความพยายามในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการการพยายามสูงสุด เสียสละและอุทิศตนในการรับใช้ประชาชนแสดงถึงความจริงใจในการบริหารท้องถิ่น ความพร้อมที่จะทำงานอย่างหนักและให้ความสำคัญกับผู้คนและสังคม เช่น การพยายามแก้ไขปัญหาของประชาชนและเข้าใจความต้องการของพวกเขา เน้นการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแสดงความโปร่งใสในกระบวนการ นอกจากนี้ยังควรมีการตรวจสอบและการประเมินผลเพื่อตระหนักถึงผลส่วนรวมของการพัฒนาและเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (จิตตะ ติดตามตรวจสอบ) ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นในสมุทรสงครามควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ เช่น การตรวจสอบโครงการพัฒนาท้องถิ่นหรืองบประมาณท้องถิ่น ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นได้ ในการตรวจสอบการพัฒนาท้องถิ่นนักการเมืองท้องถิ่นควรมีกลไกที่ชัดเจนและเป็นระบบในการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ เช่น การกำหนดคำถามหรือตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อประเมินผลสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ กลไกในการตรวจสอบควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองท้องถิ่นควรใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการรวบรวมข้อมูลและประเมินผล อาจมีการใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลหรือเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลและแสดงผลการตรวจสอบ เมื่อ

การตรวจสอบเสร็จสิ้น นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการรายงานผลที่ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อนำเสนอข้อมูลและผลการตรวจสอบให้กับประชาชนและเกี่ยวข้อง การรายงานผลนี้ควรมีข้อมูลที่สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นต่าง ๆ รวมถึงข้อดีและข้อเสียของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถทำความเข้าใจและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้ดีขึ้น การดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบกลไกในการตรวจสอบที่ชัดเจน และเครื่องมือในการตรวจสอบที่เหมาะสม พร้อมกับการรายงานผลการตรวจสอบที่ให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม (วิมังสา รอบคอบแก้ไข) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแพรกหนามแดงมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปีงบประมาณ โดยจัดทำเป็นประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการดำเนินการและรายงานในหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น หลังจากรายงานให้สภาทราบแล้ว ได้นำข้อเสนอแนะของสภามาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลตามนโยบายที่ได้ตั้งไว้ การรวบรวมข้อมูลนี้ควรเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้อาจใช้เครื่องมือวิเคราะห์และการประเมินเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้ จัดทำรายงานผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเป็นระเบียบ ควรระบุข้อมูลที่สำคัญ ข้อเสนอแนะ และแนะนำสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น ผู้นำท้องถิ่นมีการวินิจฉัยสาเหตุและระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในงานอย่างชัดเจน โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลอาจช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไขปัญหาและอุปสรรคอาจต้องใช้ทีมงานที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้อง การรวมทีมงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุมและครอบคลุมที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า จุดแข็งหรือจุดเด่นของการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น ได้แก่ ความซื่อสัตย์และความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ สร้าง

ความไว้วางใจในประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง และกระจายข้อมูลและสื่อสารที่เป็นจริงให้แก่ประชาชน จุดอ่อนหรือจุดด้อย ได้แก่ ขาดความรู้ในการสร้างความพร้อมในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โอกาส ได้แก่ การเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจในจังหวัดสมุทรสงครามส่งผลให้มีงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น อุปสรรค ได้แก่ การแบ่งแยกทางการเมืองในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล (2563) เรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพทั่วไปการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1. จุดเด่น ผู้นำทางการเมืองมีความพยายามทำกิจกรรมทางการเมืองปฏิบัติงานเพื่อประชาชน เสียสละอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน 2. จุดด้อย นักการเมืองใช้อำนาจอิทธิพลทางการเมืองรวมทั้งการใช้อำนาจด้านอื่นๆเพื่อเอาชนะคู่แข่งทางการเมือง 3. โอกาส ผู้นำทางการเมืองแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมมากขึ้นรวมทั้งมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาสร้างโอกาสทางการเมือง 4. อุปสรรค ขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ยาก พรรคการเมืองยังอยู่ในอำนาจของกลุ่มต่างๆ อุดมการณ์ทางการเมืองไม่แน่นอน ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญธิษฐา อักษรศรี (2563) เรื่อง ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พบว่า สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 1. จุดแข็ง การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้ มีประสิทธิภาพและเห็นผล และเป็นเอกภาพ 2. จุดอ่อน การปฏิบัติหน้าที่สมาชิกวุฒิสภามาจากหลากหลายกลุ่ม การปฏิบัติหน้าที่ในบางเรื่องทำให้ล่าช้า และการไม่เข้าประชุมและไม่ลงมติไม่เป็นไปตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก 3. อุปสรรค การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการเลือกตั้งจากประชาชน ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ขาดความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ 4. โอกาส การปฏิบัติหน้าที่ ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทำหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาของประเทศ

องค์ประกอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านหลักนิติธรรม ประกอบด้วย ผู้นำทางการเมืองควรให้โอกาสและสิทธิเท่าเทียมให้กับประชาชนทั้งหมดในท้องถิ่น ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย เป็นคนที่มีความซื่อตรงในการกระทำและความซื่อสัตย์ต่อประชาชน ด้านหลักความโปร่งใส ประกอบด้วย เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกระบวนการต่าง ๆ อย่าง

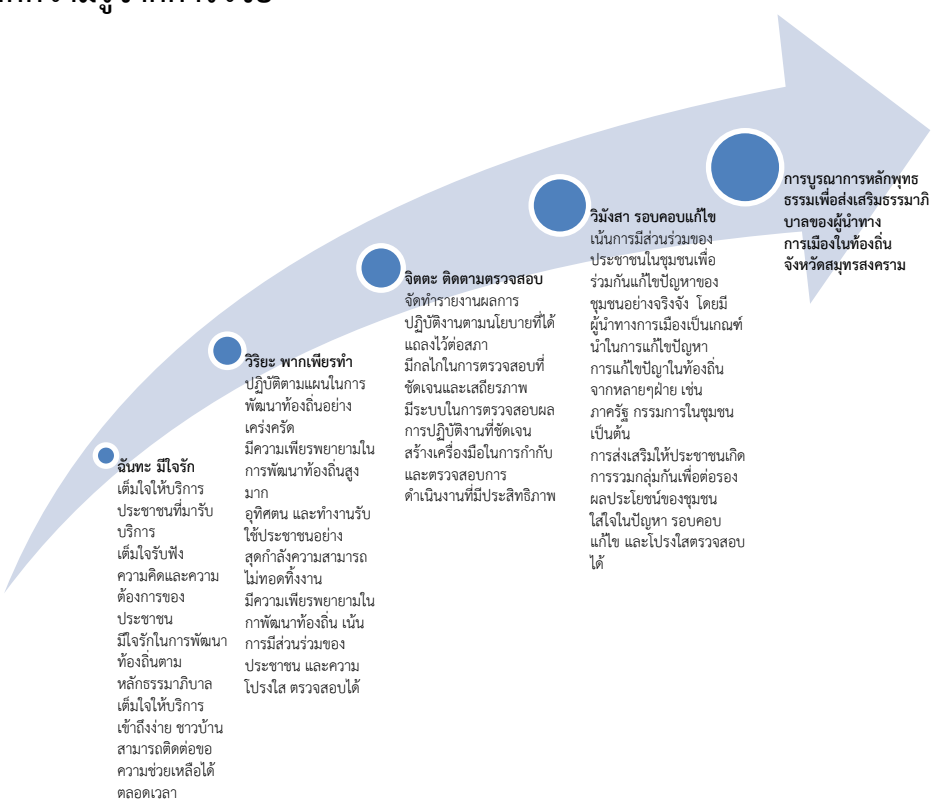
เปิดเผยและโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะและความสามารถของผู้นำ ด้านหลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในประชาชนในการบริหารจัดการของผู้นำ ด้านหลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิดาภา เร่งมีศรีสุข (2557) เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง วิจัยพบว่า การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลางมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ คือ “จริยธรรมาภิบาลงานปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนางานคุณภาพ สร้างสังคมคุณธรรม” พันธกิจ คือ การเสริมหนุนกิจการขององค์กรทุกมิติงานให้มีจริยธรรมาภิบาลสูงขึ้น สร้างเสริมความรู้และทัศนคติที่ดีของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบในการกำกับดูแลพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรให้มีธรรมาภิบาล และมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกธรรมาภิบาล (Good Governance Mind) ให้เกิดกับบุคลากรทุกคนในองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริการต่อประชาชนโดยองค์กรที่มีคุณภาพ คุณธรรม โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ เพื่อให้ระบบการบริหารงานที่มีความเป็นธรรมาภิบาล ด้วยหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม เพื่อให้ระบบการบริการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นธรรมาภิบาลด้วยหลักการความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม และเพื่อให้ระบบงานสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นธรรมาภิบาลด้วยหลักการความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม กระบวนการดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ให้เกิดเป็นองค์กรที่มีความเป็นจริยธรรมาภิบาล ประกอบด้วย กลยุทธ์การสร้างความโปร่งใสงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างความโปร่งใสการบริการประชาชน กลยุทธ์การสร้างความโปร่งใสในงานสนับสนุน กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในการบริการประชาชน กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในงานสนับสนุน กลยุทธ์การสร้างความรับผิดชอบในงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างความรับผิดชอบในการบริการประชาชน และกลยุทธ์การสร้างความรับผิดชอบในงานสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ คลังเย็น (2557) เรื่อง การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ารูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นจะต้องมีปัจจัยในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ด้วยตัวแบบ SIRIRAT Model ได้แก่ การให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต การบริการสาธารณะถือเป็น

บทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของท้องถิ่น เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อน จะต้องดำเนินการแก้ปัญหาให้อย่างทันท่วงที การทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่างๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ความรับผิดชอบร่วมกับระบบการบริหาร ความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กัน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นจะต้องดำเนินงานโดยรับผิดชอบต่อหลักกฎหมาย และต่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ มีใจรักในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง (ฉันทะ มีใจรัก) เสียสละและอุทิศตนในการรับใช้ประชาชนแสดงถึงความจริงใจในการบริหารท้องถิ่น (วิริยะ พากเพียรทำ) การตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส (จิตตะ ติดตามตรวจสอบ) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปีงบประมาณ (วิมังสา รอบคอบแก้ไข) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง (2564) เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีทัศนคติที่ดีทางการเมืองและการมีพฤติกรรมทางการเมืองโดยการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการในการส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง ทำให้เกิดมีความรักความชอบทางการเมือง มีความเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีจิตใจฝักใฝ่และมุ่งมั่นทางการเมือง และมีสติปัญญาควบคุมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐมน หมวกฉิม (2564) เรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่ดี เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย 2. ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง 3. ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาของสังคม ควรมีวิสัยทัศน์เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ควรได้รับการปลูกฝังที่ดีสร้างสรรค์มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี 4. ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจการเมือง เช่น ก่อนไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาว่า

พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในประเทศชาติ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ฉันทะ มีใจรัก เต็มใจให้บริการประชาชนที่มารับบริการ เต็มใจรับฟังความคิดและความต้องการของประชาชน มีใจรักในการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลเต็มใจให้บริการ เข้าถึงง่าย ชาวบ้านสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ตลอดเวลา วิริยะ พากเพียรทำ ปฏิบัติตามแผนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด มีความเพียรพยายามในการพัฒนาท้องถิ่นสูงมาก อุทิศตน และทำงานรับใช้

ประชาชนอย่างสุดกำลังความสามารถ ไม่ทอดทิ้งงาน มีความเพียรพยายามในกาพัฒนาท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และความโปรงใส ตรวจสอบได้

จิตตะ ติดตามตรวจสอบ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา มีกลไกในการตรวจสอบที่ชัดเจนและเสถียรภาพ มีระบบในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สร้างเครื่องมือในการกำกับและตรวจสอบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

วิมังสา รอบคอบแก้ไข เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างจริงจัง โดยมีผู้นำทางการเมืองเป็นเกณฑ์นำในการแก้ไขปัญหา การแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น จากหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ภาครัฐ กรรมการในชุมชน เป็นต้น การส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของชุมชนใส่ใจในปัญหารอบคอบแก้ไข และโปรงใสตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ให้แก่นักการเมืองท้องถิ่น เช่น การเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการท้องถิ่น การวางแผนและการดำเนินงานโครงการ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้นำทางการเมืองควรส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาทางอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยให้โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในการหางานทำและสร้างรายได้ นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสอนอาชีพและการพัฒนาทางอาชีพในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

จิดาภา เร่งมีศรีสุข. (2557). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณฐมน หมวกฉิม. (2564). *การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2563). *การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศิริรัตน์ คลังเย็น. (2557). *การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุมาลี บุญเรือง. (2564). *การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อัญธิษฐา อักษรศรี. (2563). *ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน ในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*

FACTORS AFFECTING PEOPLE'S LOCAL ELECTION BEHAVIOR AT TABMA SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, RAYONG PROVINCE

จุฑารัตน์ ยะคำ, วัชรินทร์ ชาญศิลป์, จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์
Jutarat Yakum, Vacharin Chansilp, Chamnong Adivadhanasit
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: manamana082951@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน และ 3. นำเสนอแนวการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ได้กลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ จำนวน 393 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 3 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 3 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน พบว่าปัจจัยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 3. แนวการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน ตามหลักสัปปุริสธรรม พบว่า 1. รู้จักเหตุ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาท้องถิ่น 2. รู้จักผล นักการเมืองต้องรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน 3. รู้จักตน นักการเมืองและประชาชนต้องมีความรับผิดชอบต่อกัน 4. รู้จักประมาณ ไม่กระทำในสิ่งที่เกินกำลังของตนเอง 5. รู้จักกาลเวลา

*Received February 29, 2024; Revised March 12, 2024; Accepted March 15, 2024

ช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีทุกข์อย่างเต็มท่า 6. รู้จักชุมชน นักการเมืองต้องเข้าใจคนในแต่ละชุมชนถึงความเด่น ความด้อย จุดที่ต้องส่งเสริมเพื่อพัฒนาชุมชน 7. รู้จักบุคคล นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความเคารพพระผู้ใหญ่
คำสำคัญ: พฤติกรรม; การเลือกตั้งท้องถิ่น; ประชาชน

Abstract

The objectives of this research article were as follows: 1. To study the level of local election behaviour of the people. 2. To study the factors affecting the local election behaviour of the people, and 3. To propose guidelines for promoting local election behaviour among people according to Buddha-dhamma at Thap Ma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province, conducted by mixed research methods. In the quantitative research, data were collected using a questionnaire from a sample of 393 people, using Tato Yamane's formula; data were analysed using a ready-made statistical program. In the qualitative research, data were collected from 9 key informants using structured, in-depth interviews. Data were analysed using content analysis techniques.

Findings were as follows: 1. The overall level of local election behaviour of people at Thap Ma Sub-District Municipality, Mueang District, Rayong Province, was at a high level. 2. Factors that affected people's local election behaviour were found, such as political culture and people's exercise of voting rights at Thap Ma Sub-District Municipality, which was at a statistically significant level of 0.01. 3. Guidelines for promoting local election behaviour of the people, according to Sappurisa-dhamma, were found: 1. Knowing causes: Local politicians must be able to solve local problems and reach out to the people. 2. Knowing the results, local politicians must keep the promises they gave to the people 3. Knowing oneself: Local politicians and the people must be responsible and know their responsibilities. 4. Principles of moderation by not doing whatever was beyond one’s ability. 5. knowing time; helping people when they were in distress wholeheartedly; 6. Knowing communities: local politicians must know people in the areas by their strengths, weaknesses, and the point to be promoted for community

development, 7. Knowing individuals: Local politicians must respect the elder monks in the area.

Keywords: Behavior; Local Elections; Population

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2560 ระบุว่า ประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่อำนาจสูงสุดอยู่ในมือของประชาชน ซึ่งประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน และมีความสามารถในการปกครองตนเอง เรามองเห็นว่าระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยคือการปกครองโดยประชาชน และประชาชนคือเจ้าของประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดรูปแบบและกฎเกณฑ์ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยเฉพาะต่อหลักการของการเป็นประชาชน (Bryan, 2000) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มุ่งเน้นการปฏิรูปการเมืองโดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น โดยเน้นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้มีการวางโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ เพื่อให้เกิดการดำเนินการเมืองที่เป็นธรรมและโปร่งใสขึ้นตามหลักการของประชาธิปไตยที่แท้จริง ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มุ่งเน้นการปฏิรูปการเมืองโดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้แก่พลเมืองทั่วไปและปรับประชาธิปไตยให้เป็นประชาธิปไตยที่มีผู้แทนและมีส่วนร่วมของพลเมืองมากขึ้น โดยให้พลเมืองมีสิทธิและส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยไม่ใช่เพียงแต่การเป็นการเมืองของนักการเมืองเท่านั้น และให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจประเด็นสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีการเน้นการยึดถือเสียงเป็นเกณฑ์ในการเลือกตั้งรัฐบาลและการตัดสินประเด็นสาธารณะ โดยไม่ยึดถือเสียงข้างมากเป็นเหตุผลของการกีดกันเสียงข้างน้อยใด ๆ เช่น ตำแหน่งทางศาสนา ระดับรายได้ หรือภูมิภาคที่ตั้ง และมุ่งหวังสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและประชาธิปไตยที่พลเมืองทุกคนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในการตัดสินใจของประเทศในอนาคตของรัฐบาลที่เข้ามาปกครอง และไม่สามารถลิขสิทธิ์ที่ได้มาจากการเลือกตั้งหรือการแต่งตั้งได้โดยง่าย โดยเสนอเป็นวิธีการในการจัดการเมืองให้เป็นระบบที่เปิดโอกาสและโปร่งใสมากขึ้น เพื่อให้เกิดการดำเนินการเมืองที่เป็นธรรมและที่ประชาชนได้ร่วมมือในการตัดสินใจของประเทศได้อย่างเต็มที่ในอนาคต (จิรพันธุ์ วิสูตรศักดิ์, 2547)

พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยเน้นการเป็นการเมืองของประชาชนที่พึงมีพึงได้ในการตัดสินใจทางการเมืองและการพัฒนาของประเทศ โดยสะท้อนถึงพลังของความคิดเห็นที่สำคัญของประชาชนและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ พลเมืองมีความตระหนักในการรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการร่วมกันในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ไม่ดีให้กลายเป็นสิ่งที่ดีขึ้น เช่น เปลี่ยนแปลงนักการเมืองหรือผู้บริหารที่ไม่ดีไปสู่คนที่มีคุณภาพและพึงประสงค์สาธารณะ การรวมตัวกันในการแสดงออก ต้องคำนึงถึงแนวทางสันติวิธี การปฏิบัติตามกฎหมายและวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามในท้องถิ่นโดยไม่ละเมิดสิทธิและอำนาจของผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสิ่งที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการพัฒนาของประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต (องอาจ จัตุกูล, 2552)

การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเน้นการเป็นการเมืองของประชาชนที่พึงมีพึงได้ในการตัดสินใจทางการเมืองและการพัฒนาของประเทศ โดยมีการศึกษาฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่น มีการสร้างความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตนเองต่อชุมชน และมีการมุ่งเน้นการพัฒนาหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่มีการแบ่งกลุ่ม ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เพราะมองว่ากิจกรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของผู้นำชุมชน ไม่เกี่ยวข้องกับตนเองจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องของการเมืองการปกครอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ใน หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน ดังนี้ 1. มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ และการจัดบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 3. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน (บุศรา โพธิสุข, 2558)

จากปัญหาดังกล่าวหลักอิทธิบาท 4 น่าจะช่วยในการส่งเสริมพฤติกรรมความมุ่งมั่นตั้งใจของประชาชนให้สำเร็จโดยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีอุดมการณ์ ผลักดันให้มุ่งพัฒนาท้องถิ่นเป็นของตนเองเพื่อท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น จึงเห็นว่าการที่ประชาชนจะไปเลือกตั้งน่าจะเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการ

เลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยองและเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่อื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
3. เพื่อนำเสนอแนวการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัยข

ใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน จากสูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973)

2.2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปคน ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 3 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 3 คน และนักการเมืองท้องถิ่น 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการเลือกตั้ง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้ง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบไปด้วย ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวม ดังนี้ 1. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ตำบลทับมา จังหวัด

ระยอง 2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนจำนวน 393 ชุด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากนั้นจึงเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท่องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1 ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนใน เทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	3.89	0.74	มาก
2. ด้านเหตุผลการเลือกกลุ่มการเมือง	3.90	0.70	มาก
3. ด้านเหตุผลการเลือกตัวบุคคล	3.70	0.81	มาก
ภาพรวม	**3.83**	**0.61**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาล ตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.83, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านเหตุผลการเลือกกลุ่มการเมือง ($\bar{X}$=3.90, S.D.=0.70) รองลงมาได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ($\bar{X}$=3.89, S.D.=0.74) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเหตุผลการเลือกตัวบุคคล ($\bar{X}$=3.70, S.D.=0.81) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาล ตำบลทับมาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยอย่างน้อย 1 ด้าน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยการ

เลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชน ที่มีผลร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ร้อยละ 65.1 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง สามารถทำนายได้ร้อยละ 50.7

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 หลักสัปปุริสธรรม 7 อย่างน้อย 1 ด้าน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ร้อยละ 66.1 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลักการรู้จักผล (อัตถัญญุตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 20.2 หลักการรู้จักตน (อัตตัญญุตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 14.3 และหลักการรู้จักกาลเวลา (กาลัญญุตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 51.0 ตามลำดับ

3. แนวการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การประยุกต์หลักรู้จักเหตุ (ธัมมัญญุตา) สรุปได้ว่า ประชาชนมีการยึดหลักเหตุผลตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดและต้องการพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยการเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมที่สุดเพื่อนำพาและพัฒนาท้องถิ่นได้ดี ผู้ที่รับฟังปัญหาและความต้องการจากประชาชนอย่างแท้จริงและนำไปสู่การพัฒนาที่ถูกต้องตรงตามความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นผู้ที่สร้างความน่าเชื่อถือและมีความเข้าถึงต่อประชาชน โดยการทำตัวเป็นกันเองและติดต่อสื่อสารกับประชาชนอย่างใกล้ชิด เป็นผู้ที่มีเหตุมีผลในการแก้ปัญหาให้ถูกจุด ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจและมั่นใจในการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ดังนั้น การเลือกตั้งนั้นจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย

หลักการรู้จักผล (อัตถัญญุตา) สรุปได้ว่า ปฏิบัติตนตามหน้าที่ สิทธิที่พึงมี เสรีภาพที่ควรเป็น จะต้องรับผิดชอบต่อนำเสนอปัญหาความเดือดร้อน สนับสนุนและเลือกคนที่เป็นคนดีมีความรู้ มีภูมิหลังการทำงานที่ผ่านมาก็มีผลต่อการไปใช้สิทธิ เพื่อให้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดูแลคนในพื้นที่ เป็นผู้รู้จักและเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

หลักการรู้จักตน (อัตตัญญุตา) สรุปได้ว่า เป็นผู้ที่รู้จักตนเองของประชาชนในการรู้จักหน้าที่ และนักการเมืองท้องถิ่นไม่ถือตัวพร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชน เข้าถึงประชาชนให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายก็จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความไว้วางใจ รู้สึกเชื่อถือและภูมิหลังก็ดีอยากไปใช้สิทธิ คนที่ทำเพื่อประชาชน

หลักการรู้จักประมาณ (มัตตัญญุตา) สรุปได้ว่า การเข้าถึงประชาชนอย่างเข้าถึงง่ายและการให้บริการหรือการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความไว้วางใจและเชื่อถือจากประชาชน ที่สุดท้ายสิ่งที่สำคัญคือความพร้อมที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือและไว้วางใจในผู้นำและบริการขององค์กรหรือรัฐบาลของพวกเขาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน สรุปแล้ว การเป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบและเข้าถึงประชาชนอย่างเข้าถึงง่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความไว้วางใจและเชื่อถือให้แก่ผู้นำและบริการขององค์กรหรือรัฐบาลของพวกเขาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

หลักการรู้จักกาลเวลา (กาลัญญุตา) สรุปได้ว่า ควรทำหน้าที่ให้สุดความสามารถในการรักษาเวลาและบริการประชาชนให้ดียิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้านที่เราสามารถทำได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นนักบริหารที่ดีและเป็นผู้นำที่มีความสำเร็จในชุมชนของเรา

หลักการรู้จักชุมชน สังคม (ปริสัญญุตา) สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนควรเริ่มต้นด้วยการเข้าใจและรับฟังความต้องการของชุมชน และมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมคุณค่าของชุมชนโดยตรงผ่านการช่วยเหลือและการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างจริงใจและสร้างสรรค์

หลักการรู้จักบุคคล (ปุคคลัญญุตา) สรุปได้ว่า การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นเมื่อเราเข้าใจบุคคลแต่ละคนในชุมชน และรู้จักความสามารถและแนวคิดของพวกเขา ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถดึงเอาศักยภาพของทุกคนในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานร่วมกันได้โดยเร็วและมีประสิทธิภาพที่สุด นอกจากนี้ การทำงานแบบหมู่คณะที่มีความสามัคคียังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่แข็งแกร่งและเจริญรุ่งเรืองไปด้วยกันได้อย่างยั่งยืน การรู้จักคนในชุมชนและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนของเราไปได้อย่างยั่งยืนและยั่งยืน สรุปว่าการเข้าใจและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนจะช่วยให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนในการทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่เจริญรุ่งเรืองและยั่งยืนในระยะยาว ๆ ไปด้วยความสำเร็จและความสุขของชุมชนทั้งหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ระดับพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนระบบการเมืองท้องถิ่น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เช่น เลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง การเข้ารับสมัครรับ เลือกตั้ง

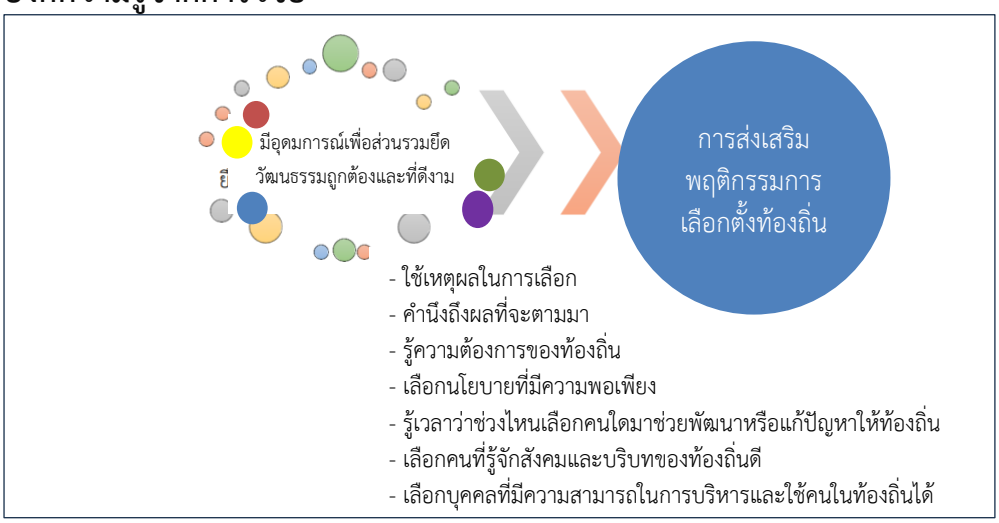
เป็นต้น ชี้ให้เห็นว่าการเมืองไม่ได้เป็นเพียงแค่กระบวนการทางนโยบาย แต่เป็นการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในการกำหนดทิศทางและการพัฒนาของสังคมท้องถิ่น โดยการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มการเมืองที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารท้องถิ่น และการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นั่นเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับระบบการเมืองท้องถิ่น ขอขอบคุณที่ให้ความคิดเห็นที่สร้างสรรค์และมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบล ตินะโส (2556) เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธ์ พบว่า พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสนุก สิงห์มาตร (2556) เรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระดับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดการไปใช้สิทธิจากการเลือกตัวบุคคลประชาชนได้รับข้อมูลจากบุคคลรอบข้าง

2. ปัจจัยการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และด้านวัฒนธรรมทางการเมือง พฤติกรรมทุกอย่างของชีวิตมนุษย์อันเป็นแบบแผนของสังคมที่ยึดมั่นถือปฏิบัติกันทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา สังคม การทหาร และอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพัชรา เพ็ชรจรูญ (2553) เรื่อง เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนั้น ประชาชนพิจารณาจาก ความรู้ ความสามารถและระดับการศึกษาของผู้สมัครเป็นเหตุผลหลัก และสอดคล้องกบอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีระบบการวัดผลและประเมินผลงานจากนโยบายของนายกเทศมนตรี หลังจากการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แล้วว่าได้ทำตามนโยบายที่เคยให้ไว้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ พฤติกรรมส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชนในการที่อยากจะออกไปเลือกตั้งหรือไม่ และประชาชนที่มีอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยก็อยากไปเลือกตั้งเพื่อการคงอยู่ของระบอบประชาธิปไตย

3. แนวการส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง นักการเมืองท้องถิ่นก็เช่นกัน ประชาชนฝากความหวัง

เพื่อให้ท้องถิ่นมีการพัฒนา หากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถหมั่นออกพบปะศึกษาปัญหาของประชาชนของท้องถิ่น ก็สามารถหาแนวทางแก้ไขได้ รู้บทบาทหน้าที่ของตนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง จะต้องดูแลประชาชนในพื้นที่อย่างไร การใช้จ่ายงบประมาณตามกำลังความสามารถ รู้จักท้องถิ่นและประชาชน ศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานได้ดี นักการเมืองท้องถิ่นมีความสามารถในการแก้ปัญหาท้องถิ่นและเข้าถึงประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ์ แก้วนะ (2564) เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ และบทบาทของผู้บริหารเทศบาลนอกจากนั้นยังบูรณาการหลักพุทธธรรม คือหลักสัปปุริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลที่ถูกต้องตามหลักการและหลักธรรม 1. รู้จักเหตุ ตั้งมั่นในหลักแห่งกฎหมาย 2. รู้จักผล ทำงานตามที่ต้องการและทราบถึงผลเสียการบริหาร 3. รู้จักตน สามารถบริการให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ 4. รู้จักประมาณ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ 5. รู้จักกาล แก้ไขสถานการณ์ได้ทันท่วงที 6. รู้จักชุมชน ให้ความช่วยเหลือเมื่อประชาชนเดือดร้อน และ 7. รู้จักบุคคล จัดกิจกรรมให้บุคคลในพื้นที่เข้าร่วมและให้ความอนุเคราะห์ดูแลการพัฒนาและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภณัฐ เจริญสุข (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมจัดทำให้เป็นไปตามแผนสำหรับหลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำ ได้แก่ หลักสัปปุริสธรรมที่เป็นธรรมของสัปปุริสชน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ว่า พฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ใน 3 ประเด็น คือ พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีเหตุผลในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นที่มีกลุ่มการเมืองสนับสนุน และเหตุผลที่เลือกตัวบุคคลจากปัจจัยภูมิหลัง ความรู้ความสามารถของนักการเมืองท้องถิ่น ผลงานที่ผ่านมา เป็นคนประพฤติดี สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีจิตอาสาพึ่งพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น ปฏิบัติตามนโยบายที่เคยกำหนดไว้ก่อนได้รับเลือกตั้งมีความรับผิดชอบต่อประชาชน และท้องถิ่นเป็นหลัก และประชาชนจะต้องยอมรับที่ตามมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้ความต้องการของท้องถิ่นและมีเหตุผลตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้คงอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น เทศบาลควรมีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งของประชาชน

2. การเลือกตัวบุคคล เทศบาลควรมีนโยบายการส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบก่อนมีการเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาล ควรส่งเสริมให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น มีการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนสนใจและติดตามผลงานของนักการเมืองท้องถิ่น

2. ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้และร่วมกันติดตามผลการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาและสร้างประโยชน์ต่อท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองของประชาชน

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยภูมิหลังทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เอกสารอ้างอิง

จิรพันธุ์ วิสูตรศักดิ์. (2547). *การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริการส่วนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาในการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุศรา โพธิสุข. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พัชรา เพ็ชรจรูญ. (2553). *เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศุภณัฐ เจริญสุข. (2558). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง* (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สนุก สิงห์มาตร. (2556). *พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด* (ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบันฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุวรรณ์ แก้วนะ. (2564). *การพัฒนาคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

องอาจ จัตุกูล. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน เขตเทศบาลตำบลหนองแวงอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อุบล ตินะโส และคณะ. (2556). พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธ์. *วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*, 2(2), 97-113.

Bryan, S.T. (2000). *Contemporary problems in citizenship Citizenship and Social Theory*. London: Sage Publications Ltd.

Yamane, T. (1973). *statistics: an introductory analysis.* (3rd ed.). New York: New York: Harper& Row

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.94-109.

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร*

CONFLICT MANAGEMENT OF MONASTERY ADMINISTRATORS AT BANG YI KHAN SUBDISTRICT, BANG PHLAT DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS

พระมหาณัฐพล แซกรัมย์
Phramaha Natthapon Saekram
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: baw10112500@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1 .ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 2. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างพระภิกษุสามเณร จำนวน 156 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญารองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม เห็นด้วยอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านยอมตาม รองลงมา คือ ด้านประนีประนอม และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเอาชนะ 3. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง และด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อยที่สุด มีความสัมพันธ์กับ

*Received January 19, 2024; Revised February 15, 2024; Accepted March 11, 2024

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ: การบริหารความขัดแย้ง; ภาวะผู้นำ; ผู้บริหาร

Abstracts

Objectives of this quantitative research were: 1. To study the leadership of monastery administrators under the jurisdiction of Bang Yi Khan Sub-District, Bang Phlat District, Bangkok Metropolis 2. To study conflict management among monastery administrators under the jurisdiction of Bang Yi Khan Sub-District, Bang Phlat District, Bangkok Metropolis 3. To examine the relationship between the leadership of monastery administrators and the conflict management of monastery administrators under the Bang Yi Khan Subdistrict, Bang Phlat District, Bangkok Metropolis. The samples were 156 monks and novices. The instrument used for data collection was a 5-level rating scale questionnaire, and the statistics used for data analysis were percentages, means, and standard deviations. and correlation

The research results were as follows: 1. A study of the leadership of monastery administrators, overall, showed that the leadership was at a high level under Bang Yi Khan Sub-District, Bang Phlat District, Bangkok Metropolis. When considering each aspect, it was found that the highest average was an intellectual aspiration, followed by the aspect of influencing with ideology, and the aspect with the lowest average was consideration regarding individuality. 2. Conflict management among monastery administrators under the jurisdiction of Bang Yi Khan Sub-District, Bang Phlat District, Bangkok Metropolis, overall, was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest average was compliance, followed by compromise, and the aspect with the lowest average was the winning aspect. 3. The aspect of considering individuality. There was a moderate positive relationship. In the inspirational aspect, there was the lowest negative relationship. and in intellectual stimulation, there was a minimal negative relationship. It had a relationship with conflict management among monastery administrators.

Under the jurisdiction of Bang Yi Khan Sub-District, Bang Phlat District, Bangkok Metropolis, with a statistically significant level of 0.05

Keywords: Conflict Management; Leadership; Administrators

บทนำ

การไม่เห็นด้วยในทัศนคติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกลุ่มสองกลุ่ม หรือมากกว่า ซึ่งความขัดแย้งขององค์การ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านี้อาจมีผลกระทบกับเป้าหมาย หรือกิจกรรมระหว่างกัน จนเกิดการต่อต้านหรือขัดขวางซึ่งกันและกันได้ (วรนารถ แสงมณี, 2544) ทั้งนี้แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งมี 2 แนวคิด คือ แนวคิดดั้งเดิม ซึ่งเชื่อว่าความขัดแย้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาองค์การองค์การที่มีความขัดแย้งมากเกิดจากความผิดพลาดหรือล้มเหลวในการบริหารความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่ดีควรขจัดความขัดแย้งให้หมดสิ้นไป และแนวคิดสมัยใหม่ ที่เชื่อว่าความขัดแย้งต่างออกไปจากแนวคิดเดิม โดยมุมมองเห็นความขัดแย้งว่าเป็นเรื่องปกติซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ทุกคนสามารถอยู่ได้แม้จะมีความขัดแย้งโดยไม่จำเป็นต้องมีใครถูกใครผิด ความขัดแย้งเป็นสิ่งผสมผสานกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาแต่ต้องอยู่ในระดับที่ควบคุมได้ ความขัดแย้งไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเสมอไปควรนำมาเปิดเผยกันไม่ควรที่จะปกปิด (วิชัย โถสุวรรณจินดา, 2545)

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในแทบทุกองค์การ จนเป็นสิ่งธรรมดาที่ทุกคนจะได้พบเห็นหากทุกคนร่วมมือกันจัดการความขัดแย้งอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้งานลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่หากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจนไม่สามารถจัดการได้ ก็อาจทำให้ต้องยุบหรือล้มเลิกหน่วยงานได้ ความขัดแย้งในองค์การอาจเกิดจากบุคคล หรือบางครั้งเกิดจากการเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานการดำเนินงานผิดวัตถุประสงค์ การแย่งทรัพยากรที่มีจำกัด อย่างไรก็ตามความขัดแย้งไม่ใช่อุปสรรค แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ในทุกองค์การ ทุกรูปแบบองค์การธุรกิจในอดีต สมาชิกมักเข้าใจว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งไม่ดี คิดว่าความร่วมมือทำงานโดยปราศจากความขัดแย้ง จะเป็นการดีกว่า แต่องค์การธุรกิจในประจำวันและในอนาคตเมื่อเห็นว่าไม่อาจหลีกเลี่ยงความขัดแย้งให้เกิดขึ้นได้ และในบางครั้งความขัดแย้งอาจจะก่อให้เกิดผลเสียกับบุคคลและองค์การก็ตาม แต่บางครั้ง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจจะก่อให้เกิดผลดีได้เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้องค์กรธุรกิจในปัจจุบัน จึงมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ในระดับที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อองค์การผู้บริหารผู้นำหรือหัวหน้างานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเล็ก หรือหน่วยงานราชการหรือเอกชน ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่งบางครั้ง

การจัดองค์การแม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้อง แต่ก็อาจได้รับผลงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ หากบริหารมีคุณลักษณะที่ดี ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีการรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรือบริหารความขัดแย้ง เพื่อสามารถจัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ ให้เกิดผลดีต่อองค์การ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้ง จะต้องมีทักษะทางด้านการติดต่อสื่อสารที่ดีมาก เพื่อใช้บริหารความขัดแย้งในแต่ละครั้ง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในองค์การ บางครั้งในบางองค์การผู้บริหารจะต้องใช้เวลาในการบริหารจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การในแต่ละวันมากกว่าเวลาที่ปฏิบัติงานจริงก็อาจเป็นไปได้เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยที่สุดหรือหมดสิ้นไป

วัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด มีจำนวน 6 วัด ในวัดประกอบด้วย บุคคลสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการ วัดมีความเจริญก้าวหน้าหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลสองฝ่าย การบริหารงานบรรลุตามเป้าหมายย่อมเป็นตัวบ่งชี้ถึงศักยภาพของผู้บริหารว่าเป็นผู้มีความเข้าใจในด้านการบริหารความขัดแย้ง ในทุกองค์กรประกอบด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างกันเนื่องจากสถานภาพ การศึกษาและสภาพแวดล้อมต่างกัน เมื่อบุคคลจำนวนมากมาอยู่ร่วมกันย่อมเกิดปัญหาและ ความแตกต่างระหว่างบุคคลนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ทั้งนี้ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการความขัดแย้ง ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ต้องใช้ทักษะในการจัดการความขัดแย้งในวัดอยู่ในระดับที่สมดุล โดยการสร้างวิกฤตให้เป็นโอกาส วัดจึงจะพัฒนาไปได้อย่างมีคุณภาพ การบริหารความขัดแย้งจึงเป็นภารกิจที่ยากที่สุดสำหรับผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ ไม่ควรละเลยหรือวางเฉยกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าคณะสงฆ์ไทยเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางด้านความคิดของคนในประเทศชาติ ในขณะที่ความขัดแย้งจากการทำงานของคณะสงฆ์เป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุของความขัดแย้งจากการทำงานและวิธีการจัดการความขัดแย้งจากการทำงานของคณะสงฆ์ในแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการบริหารและการจัดการภายในวัด เพื่อลดหรือป้องกันความขัดแย้งจากการบริหารงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ให้เพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 .เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.94-109.

2. เพื่อศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พระภิกษุสามเณรของวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 255 รูป

กลุ่มตัวอย่าง ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัยโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 156 รูป

3. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัด จำแนกออกเป็น 5 ด้าน และ 3. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้บริหารและฝ่ายบริหาร จากวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลในการวิจัย เสนอต่อผู้ปกครองวัดในแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พร้อมกับแบบสอบถามข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง ในเดือน กันยายน – ตุลาคม 2566 รวม 2 เดือน

3. เก็บข้ออมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งทำความเข้าใจในข้อคำถาม ก่อนแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทุกประเด็น

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และ สถิติสหสัมพันธ์

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ด้าน สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม

ลำดับ	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.41	.57	มาก
2	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.43	.51	มาก
3	ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา	4.53	.49	มากที่สุด
4	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.37	.48	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		**4.01**	**0.95**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 มีภาวะผู้นำอยู่ในมาก

2. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปัจจัย 5 แบบ สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครในภาพรวม

ลำดับ	การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	แบบร่วมมือ	4.43	0.63	มาก
2	แบบยอมตาม	4.53	0.49	มากที่สุด
3	แบบเอาชนะ	2.51	0.50	น้อย
4	แบบหลีกเลี่ยง	4.41	0.60	มาก
5	แบบประนีประนอม	4.50	0.51	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.44**	**0.52**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านยอมตามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเอาชนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดสังกัดในแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์	*P-value*
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	.434**	ปานกลาง	.000
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	-.349**	ปานกลาง	.000
ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา	-.191*	น้อยที่สุด	.017

จากตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษามีดังนี้

ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = .434**) กับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง (r = -.349**) กับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อยที่สุด (r = -.191*) กับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกภาคภูมิใจ ขอมรับศรัทธาไว้วางใจ อยากยึดถือเป็นแบบอย่าง มีความสามารถในการมองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์และถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ไปยังผู้ร่วมงานให้มุ่งมั่น ทุ่มเท ปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ได้ ซึ่งผู้บริหารอาจใช้คำพูดให้กำลังใจ กระตุ้น โมน้ำจิตใจให้พระภิกษุและสามเณรเกิดความกระตือรือร้นในการทำงานเกิดความเชื่อมั่นและกาคภูมิใจในการบริหาร ยอมเปลี่ยนแปลงจากการทำงานเพื่อตนเอง มาเป็นเพื่อประโชชน์ของส่วนรวม อุทิศตนเพื่อกลุ่มในการตั้งมาตรฐานการทำงานที่สูงขึ้นตอบสนองต่อความต้องการความสำเร็จ เสริมสร้างกำลังใจเมื่อยามเกิดท้อแท้ หรือหมดกำลังใจรวมทั้งผู้บริหารได้พยายามคิดสร้างสรรค์หาวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง (2552) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกขาโดยภาพรวมและราชด้นอยู่ในระดับมาก โดยรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจก

บุคคล การามีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการกระตุ้นการใช้ปัญญา ซึ่งผลของการวิจัยทำให้ทราบว่าผู้บริหารคือผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ไปยังผู้ร่วมงาน ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของหน่วยงาน เน้นย้ำให้ผู้ร่วมงานเกิดจิตสำนึกในการทุ่มเทต่อการปฏิบัติภารกิจร่วมกันให้ความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิศมัย หลงเจริญ (2560) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นผู้ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน อุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู เสียสละ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำต้องมองการณ์ไกลและมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนให้ความเชื่อมั่นในตัวผู้ร่วมงานว่าจะสามารถทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จ กระตุ้นให้ผู้ร่วมงาน ทำงานกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างค่านิยมในการทำงานโดยให้ผู้ร่วมงานคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนแสดงออกถึงความกระตือรือร้นต่อภารกิจที่ต้องทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา สว่างสาลี (2559) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า เนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้กำหนดกลยุทธ์ที่ 5 กำหนดโครงสร้างและกระบวนการจัดการเรียนการสอน การกระจายอำนาจ ผู้บริหารกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้บุคลากรได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่กำหนด

1.3 ด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำต้องแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบถึงปัญหาที่หน่วยงานกำลังประสบอยู่ว่าเป็นมาอย่างไรและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการทำงานโดยใช้ข้อมูลหลักฐานใช้วิธีการตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมงานส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานระบุปัญหาของหน่วยงานโดยการใช้เหตุผลและหลักฐานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภรณ์สุดา นาดี (2560) เรื่อง ความสัมพันธ์

ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพัน ต่อองค์การของครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 พบว่า เพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีศักยภาพในการกระตุ้นการใช้ปัญญาของครู ให้ตระหนักถึงการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาต่างๆ ภายในโรงเรียน และกระตุ้นให้ครูแสดงความคิดและเหตุผลต่างๆ โดยไม่มีการวิจารณ์ความคิดของครู แม้ว่าจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้บริหารก็ตาม

1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารวัด สังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำต้องมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถรับฟังเรื่องราวและความคิดเห็นของผู้ร่วมงานด้วยความตั้งใจส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานทุกคนด้วยความยุติธรรมและให้ความสนใจผู้ร่วมงานที่มีปัญหาและไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาตยา อิ่มมาก (2560) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติต่อคณะครู ด้วยความเคารพ ยึดความต้องการ และความสามารถพิเศษของครูเป็นรายบุคคลและสนับสนุนคณะครูให้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารที่จำเป็นในการปฏิบัติงานแก่คณะครูทุกคน

2. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การจบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี มีการมุ่งนั้นให้ทั้งฝ่ายผู้บริหารและพระภิกษุสามเณรมีความพอใจในการตัดสินใจ ซึ่งผู้บริหารมีลักษณะการเอาใจตนเองและการเอาใจผู้อื่นควบคู่กัน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารต้องการประสานผลประโยชน์ของทุกฝ่ายเพื่อส่วนรวม เป็นความต้องการแสวงหาแนวทางหรือข้อยุติที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รนัชญา แซ่เล้า (2548) เรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ส่วนใหญ่ใช้การจัดการความขัดแย้งแบบการประนีประนอมรองลงไปได้แก่ กรร่วมมือ การหลีกสี่ยงการขอมให้และการเอาชนะ

2.1 แบบร่วมมือ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในแบบร่วมมือ พบว่า โดยภาพรวม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรเห็นว่าการร่วมมือเป็นวิธีการที่ทุกคนได้รับประโยชน์ตรงตามความต้องการ และตรงตามที่ตนเองได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ จนสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกันได้ ซึ่งความขัดแย้งนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่ก็สามารถที่จะแก้ไขได้ การแก้ปัญหาจึงเน้นที่การยอมตาม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราพัชร์ ชัยรัตนหิรัญกุล (2556) เรื่อง การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 วิธีการจัดการความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มักใช้วิธีจัดการความขัดแย้ง คือ แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีวิธีจัดการความขัดแย้งในเรื่อง ครูเกิดความขัดแย้งกัน ท่านพยายามรับฟังความคิดเห็นของทั้งสองฝ่ายมากที่สุด และเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มงาน ท่านให้ทั้งสองฝ่ายตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นและหาหนทางร่วมมือกันทำงาน และพยายามทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความพึงพอใจที่จะทำงานร่วมกัน

2.2 แบบยอมตาม การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในแบบยอมตาม พบว่า โดยภาพรวม เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะเห็นว่าการยอมตามเป็นสิ่งที่ดี ทำให้แต่ละคนละทิ้งจากเรื่องของตนเอง และคำนึงถึงผู้อื่น วิธีนี้จะช่วยให้เป็นคนใจกว้าง ซึ่งตรงกับลักษณะนิสัยของเจ้าอาวาสในคณะสงฆ์ในประเทศไทยที่มีความเมตตากรุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ จรรย์เสงี่ยม (2555) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า รูปแบบวิธีการบริหารความขัดแย้งแบบการยอมให้นี้จะช่วยให้เป็นคนใจกว้าง ซึ่งตรงกับลักษณะนิสัยของคนในสังคมไทยที่มีความเมตตากรุณา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเห็นได้ว่าผู้บริหารจะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนในด้านบก เน้นการเสริมสร้างความเข้าใจ ความรักความสามัคคีปรองดองกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงความไม่ลงรอยกันและการไม่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขของบุคลากรนอกจากนี้ผู้บริหารต้องแสวงหาแนวทางลดความขัดแย้ง โดยจะเน้นที่การให้ความร่วมมือกันให้มากกว่าเน้นว่าฝ่ายใดผิดฝ่ายใดถูก

2.3 แบบเอาชนะ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในแบบเอาชนะ พบว่า โดยภาพรวม เห็นด้วยอยู่ใน

ระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะการเอาชนะเป็นการกระทำเพื่อตนเอง ไม่ได้กระทำเพื่อผู้อื่น เป็นความพยายามที่จะให้บรรลุความตั้งใจของตนเอง โดยยังความสูญเสียไว้ให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมักจะทำให้บรรยากาศของการอยู่ร่วมกันมีความขัดแย้งมากขึ้น ดังนั้น การบริหารความขัดแย้งแบบการเอาชนะนี้จึงไม่นิยมใช้ จึงทำให้ภาพรวมมีความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับธนวัฒน์ จรรย์เสงี่ยม (2555) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่เลือกใช้น้อยที่ คือ รูปแบบการบริหารความขัดแย้งแบบเอาชนะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมไทยไม่นิยมการทำงานในรูปแบบการแข่งขัน ไม่ต้องการเห็นผู้แพ้ผู้ชนะ และไม่ชอบวิธีการที่รุนแรงในการแก้ปัญหา เพราะจะเป็นสาเหตุให้สถานศึกษา หรือ องค์กรพัฒนาไปตามไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรืออาจเป็นเหตุผลอีกประการในเรื่องของการทำงานเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะทำงานด้วยตนเองไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย หรือได้รับความร่วมมือจากคณะครูทุกคน

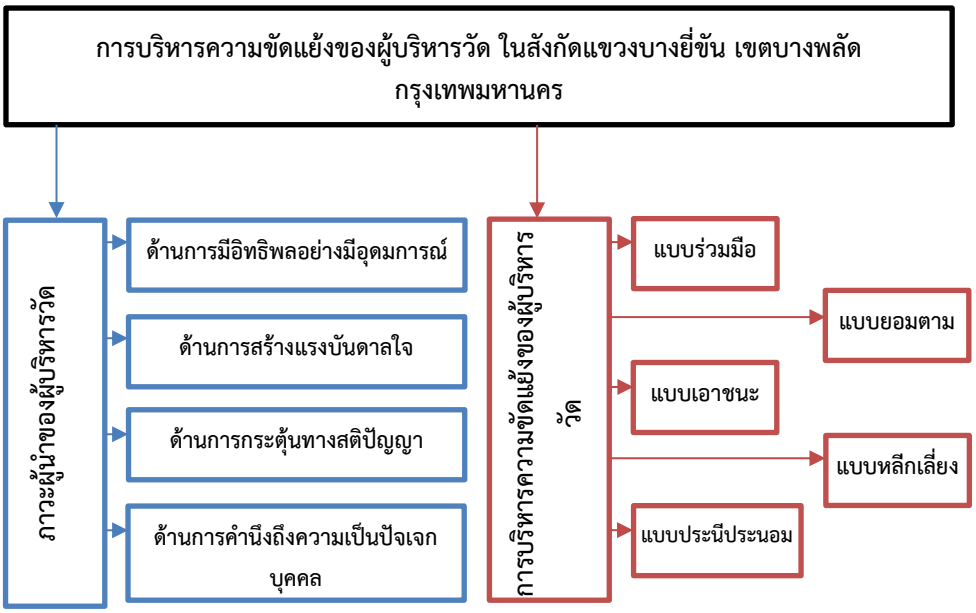
2.4 แบบหลีกเลี่ยง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในแบบหลีกเลี่ยง พบว่า โดยภาพรวม เห็นอยู่ในระดับมาก การโต้เถียงในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสาเหตุที่ทำให้ผลของการบริหารออกมาลักษณะนี้เป็นเพราะว่า พระภิกษุสามเณรอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญหน้ากัน การหลีกเลี่ยงเป็นวิธีการที่หลีกเลี่ยงปัญหาหรือถ่วงเวลาของปัญหาจะทำให้ลดวิกฤตความตึงเครียดหรือความกดดันของคู่กรณีลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของพระภิกษุสามเณรในคณะสงฆ์ไทยประการหนึ่งคือ พระภิกษุสามเณรลืมเรื่องราวต่าง ๆ ได้ในระยะเวลาไม่นานนักซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิตา ทัพปั้น (2555) เรื่อง การศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า การจัดการความขัดแย้งด้านการหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับมาก เมื่อมองในรายละเอียดพบว่า โรงเรียนและชุมชมเกิดความขัดแย้งกันผู้บริหารปล่อยให้เวลาผ่านไปอยู่ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจมาจากผู้บริหารมองแล้วว่าไม่สำคัญไม่ใช่ปัญหาเป็นเรื่องเล็กน้อย หรือถ้าต้องเผชิญหน้ากันแล้วจะเป็นเรื่องใหญ่ขึ้นมาได้

2.5 แบบประนีประนอม การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัด ในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในแบบประนีประนอม พบว่า โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเกิดความรู้สึกว่า ผู้บริหารใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งแบบการประนีประนอมมากที่สุดเพราะว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีความอ่อนน้อม

ถ่อมตน ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ให้ความเคารพนับถือกับผู้ที่มีอายุพรรษามากกว่าตน เมื่อเกิดปัญหาด้านความขัดแย้งขึ้น จะแก้ไขด้วยการเจรจา หันหน้าพูดคุยกันมากกว่าจะแก่งแย่งแข่งขันกันไม่แบ่งพรรคแบ่งฝ่าย ใช้ความคิดในการแก้ปัญหามากกว่าการใช้กำลัง ใช้การเจรจาต่อรองกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เพราะในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต้องมีความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งผู้บริหารเองและพระภิกษุสามเณรทุกรูป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตา ทัพปั้น (2555) เรื่อง การศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า วิธีการประนีประนอมเป็นวิธีการจัดการความขัดแย้งที่สุดสุภาพอ่อนน้อย ทำความเข้าใจโดยกานพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมาซึ่งกันและกัน ผู้บริหารสถานศึกษาพยายามหาทางสายกลางเพื่อให้เป็นที่พอใจแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่มีฝ่ายใดชนะทั้งหมดหรือแพ้ทั้งหมดเห็นใจทั้งสองฝ่ายรักษาหน้าซึ่งกันและกันไม่นิยมการจัดการปัญหาด้วยการแตกหัก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ภาวะผู้นำของผู้บริหารวัดที่ส่งผลต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง ด้านการกระตุ้นทางสถิติปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อยที่สุด กับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัดแขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา นุชสาย (2553) เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ในประเด็นที่ว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางสถิติปัญญา มีความสัมพันธ์กับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. แบบร่วมมือผู้บริหารควรติดตามปัญหาจนกว่าจะแก้ไขสำเร็จลุล่วง และรับฟังปัญหาของทั้ง 2 ฝ่ายอย่างเปิดเผย โดยมีการชี้แจงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นให้พระภิกษุสามเณรในวัด จัดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมมือกันและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2. แบบยอมตามผู้บริหารควรยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่าของตนเอง เพื่อให้ไม่ให้เกิดหรือเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด และผู้บริหารควรเสียสละความต้องของตนเองเพื่อให้ผู้ร่วมอาศัยได้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. แบบเอาชนะผู้บริหารควรรู้จักความเมตตา กรุณา ต่อผู้ที่อยู่ใต้การบังคับบัญชาของตนเอง เพื่อให้พระภิกษุสามเณรอยู่ด้วยอย่างมีความสุข ไม่มีความกดดันมากเกินไป และผู้บริหารควรยืนยัดความถูกต้องเสมอ ควรมีการชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจต่าง ๆ เพื่อคลายความสงสัยของผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเอง

2. แบบหลีกเลี่ยงผู้บริหารควรทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย เพื่อให้ผู้มีปัญหาเกิดความพอใจที่ผู้บริหารเข้าใจ ใส่ใจในปัญหา แล้วจึงให้เหตุผลในการชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นด้วยความรอบคอบ เพื่อลดการโต้แย้ง

3. แบบประนีประนอมผู้บริหารควรรับฟังข้อคิดเห็นของคนทั้ง 2 ฝ่ายแล้วนำมาพิจารณา โดยวางตัวเป็นกลางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับความยุติธรรมโดยเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยสาเหตุของความขัดแย้งภายในวัดสังกัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารความขัดแย้งภายในวัดสังกัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารวัดในสังกัด แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

จิตราพัชร์ ชัยรัตนหิรัญกุล. (2556). การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 3(5), 137-152.

ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง. (2552). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฐิตา ทับปั้น. (2555). *การศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ธนวัฒน์ จรรย์เสงี่ยม. (2555). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2* (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นาตยา อิ่มมาก. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด* (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิศมัย หลงเจริญ. (2560). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี* (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภรณ์สุดา นาดี. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตระยอง2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18* (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รนัชญา แซ่เล้า. (2548). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรนารถ แสงมณี. (2544). *องค์การและการจัดองค์การ.* กรุงเทพฯ: ระเบียงทองการพิมพ์.

วิชัย โถสุวรรณจินดา. (2545). *ความลับขององค์การ พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

สุภัทรา นุชสาย. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวรรณา สว่างสาลี. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในเขตอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นทีการศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1* (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane, T. (1973). *statistics: an introductory analysis.* (3rd ed.). New York: New York: Harper& Row

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.110-122

อนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า*

THE FUTURE VISION OF THAILAND IN AN IDEALISTIC PERSPECTIVE ACCORDING TO DHARMA SUPREMACY IN THE NEXT DECADE

พระครูสุธีกิตติบัณฑิต (กฤษฎา กิตฺติโสภโณ), จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, วัชรินทร์ ชาญศิลป์
Phrakhrusuthikittibundit (Krisada Kittisobhano), Chamnong Adivadhanasit, Vacharin Chansilp
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: Krisada.sae@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์นำเสนออนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคตแบบ EDFR แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1. การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อกำหนดอนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติ โดยสังเคราะห์เนื้อหาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 21 รูปหรือคน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญ 2. การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 21 รูปหรือคนด้วยเทคนิคเดลฟาย 2 รอบ เพื่อศึกษาอนาคตภาพที่มีความเป็นไปได้ มีภาพอนาคตที่พึงประสงค์ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ หาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการคำนวณค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปทำนายอนาคตภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชากรตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นประชาชนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสูง ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ อัตตสัมมาปณิธิ เป็นประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ตรงกับหลักสัปปุริสูปัสสยะ เป็นประชาชนตระหนักรู้ และเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น 2. ดินแดนตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นดินแดนที่มีการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์โดยเพิ่มพื้นที่สีเขียว พื้นที่สาธารณะ การรักษาความสะอาดของเมือง เป็นดินแดนที่ถูกคุ้มครองด้วยระบบและกลไกในการรักษา และคุ้มครองพื้นที่ โดยไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น รักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรต่าง ๆ 3. รัฐบาลตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นรัฐบาลที่ปกครองโดยเคารพกฎหมายและรัฐธรรมนูญของประเทศ ผู้บริหารประเทศมีคุณธรรม

*Received October 02, 2023; Revised March 19, 2024; Accepted April 2, 2024

และจริยธรรมสูง ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน 4. อำนาจอธิปไตยตามแนวธรรมาธิปไตย เน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่ายบริหารใช้อำนาจทางการบริหารที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทของประเทศ ฝ่ายตุลาการตัดสินคดีอย่างตรงไปตรงมา และเป็นธรรมกับประชาชน
คำสำคัญ: อนาคตภาพ; รัฐไทย; ทศวรรษหน้า

Abstract

The objective of this paper was to present the ideal future of the Thai state according to the principles of Dhamma supremacy in the next decade using the EDFR research methodology, divided into 2 steps: 1. Collecting qualitative data from in-depth interviews to determine the future of the ideal Thai state by synthesising contents from 21 experts by Delphi technique which were key data. 2. Quantitative data were collected by asking opinions from a group of 21 experts using the Delphi technique for 2 rounds to study the future of possible images. There was a desirable picture of the future, and a group of experts had the same opinions; using the five-level rating scale questionnaire, the consensus of the expert group was obtained by calculating the median, base, and interquartile ranges, and using the results of the data analysis to predict the futuristic scenario.

The results showed that: 1. People according to the principle of Dhamma supremacy will be people with high morality and ethics in living, which is in line with the principle in Buddhism, namely Attasammapanidhi, people who have good knowledge and understanding of democratic governance, match the principle of Sappurisupasaya, the people who will be aware and respect the decisions of others. 2. Land in accordance with Dhamma Supremacy will be a territory that will be constantly developing in the area, creative by increasing green spaces and public spaces, maintaining the cleanliness of the city, and being protected by systems and mechanisms to maintain and protect the area without disturbing others and protecting plentiful resources. 3. A government in accordance with Dhamma Supremacy will be a government that respects the laws and constitutions of the country. The country's executives will be highly moral and ethical. It will not violate

the rights and freedoms of citizens. 4. Sovereignty along the lines of Dhamma Supremacy will emphasise participation with all sectors in the exercise of sovereignty in all three branches: the executive branch exercises administrative power that will be correct and appropriate to the national context. The judiciary branch will decide and judge cases honestly and fairly with people.

Keywords: Future Image; Thai State; Next Decade

บทนำ

การกำเนิดรัฐในอัคคัญญสูตร (ที.ปา. (ไทย) 11/130/96.) เกิดจากปัญหาในสังคม จึงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการแก้ไขปัญหา ก่อให้เกิดเป็นสัญญาประชาคมขึ้นภายในสังคม ทั้งนี้เป้าหมายและวิธีการแก้ไขปัญหานั้นขึ้นอยู่กับหลักคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดังนั้นรัฐจึงเป็นสิ่งที่กำเนิดขึ้นมาเพื่อควบคุมสถานการณ์ความเลวร้ายในสังคม ความเลวร้ายเหล่านี้เป็นตัวบีบคั้นสังคมให้แสวงหาวิธีที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา ผู้ปกครองรัฐ คือทางเลือกที่สมาชิกของสังคมเห็นร่วมกันให้เป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจรัฐ เพื่อสกัดกั้นกิเลสอันมีอย่างไม่จำกัดของมนุษย์ แต่รัฐสามารถทำได้เพียงควบคุมหรือสกัดกั้นกิเลสบางส่วนของมนุษย์เท่านั้น พอที่จะทำให้มนุษย์อยู่รวมกันในสังคมได้อย่างสงบสุขเท่านั้น แต่ไม่สามารถทำให้กิเลสหมดไปจากมนุษย์ได้ จุดมุ่งหมายของรัฐเพียงเพื่อขจัดความเลวร้ายในสังคม และปกป้องคนดีให้อยู่กันอย่างสงบสุข หรืออาจจะกล่าวได้ว่ารัฐเป็นเพียงเครื่องมือที่จะทำให้มนุษย์พัฒนาตนเองให้บรรลุถึงเป้าหมายที่สูงสุดของชีวิตได้ (ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช, 2563)

เมื่อกล่าวถึงกำเนิดรัฐไทยนั้น นักประวัติศาสตร์ได้มีการแบ่งยุคสมัยออกเป็น 6 ยุค ด้วยกัน อันประกอบด้วย ยุคก่อนประวัติศาสตร์และรัฐโบราณในประเทศไทย โดยอาศัยแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงเป็นแหล่งอ้างอิง ต่อมาอารยธรรมมลายู มอญ และเขมร ได้แผ่ขยายเข้ามาในภูมิภาคก่อนการครอบครองของคนไทย โดยอารยธรรมที่มีความโดดเด่นได้แก่ อาณาจักรศรีวิชัยในทางใต้ อาณาจักรทวารวดีในภาคกลางของประเทศไทย และจักรวรรดิขแมร์ที่ตั้งอยู่ ณ เมืองพระนคร (Charles & Rachanie, 1998) ยุคที่สอง อาณาจักรของคนไท เมื่อสิ้นคริสต์ศตวรรษที่ 13 คนไท-ไตเริ่มย้ายจากหุบเขามาอยู่ที่ลุ่ม ทำให้เกิดรัฐเล็ก ๆ จำนวนมากที่แย่งชิงอาณาเขตกัน และเริ่มเข้ามาแทนที่สองจักรวรรดิใหญ่ คือ พุกามและพระนคร (Wyatt, 2556) นครรัฐของไทค่อย ๆ เป็นอิสระจากจักรวรรดิเขมรที่เสื่อมอำนาจลง กล่าวกันว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ทรงสถาปนาราชอาณาจักรสุโขทัยเมื่อปี 1781-1892 ยุคที่สามอาณาจักรอยุธยา ประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 14 อาณาจักร

อยุธยาเป็นอาณาจักรของคนไทขนาดใหญ่ เช่นเดียวกับล้านนาและสุโขทัย ท่ามกลางแว่นแคว้นจำนวนมากในภาคกลางของประเทศไทยปัจจุบัน นับเป็นครั้งแรกที่กษัตริย์ไทมีความทะเยอทะยานก่อตั้งมากกว่าชุมชนเมืองเล็ก ๆ ศูนย์กลางของอาณาจักรอยุธยาเป็นแคว้นลพบุรีในจักรวรรดิเขมรเดิม แคว้นลพบุรีรอดพ้นจากการพิชิตดินแดนของสุโขทัย โดยยังรักษาอิทธิพลเหนือที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ในช่วงเวลานั้นแคว้นสุพรรณบุรีควบคุมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ชัยนาททางเหนือจนถึงชุมพรทางใต้

ยุคที่สี่ กรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีหลังปราบดาภิเษกแล้ว ทรงเลือกกรุงธนบุรีเป็นราชธานีซึ่งมีทำเลเหมาะแก่การค้าทางทะเล ทรงใช้เวลาอีกสามปีรวบรวมหัวเมืองที่เคยขึ้นกับกรุงศรีอยุธยาเป็นหนึ่งอีกครั้ง พระองค์ยังทรงขยายอิทธิพลไปยังดินแดนใกล้เคียง หัวเมืองมลายูตรังกานูและปัตตานีส่งเครื่องราชบรรณาการให้กรุงธนบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี และทรงย้ายเมืองหลวงมายังกรุงเทพมหานคร ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีการขนย้ายอิฐกำแพงกรุงศรีอยุธยาเดิมมาสร้างเป็นกำแพงพระนครแห่งใหม่ด้วย ยุคที่ห้าการเผชิญหน้ากับมหาอำนาจตะวันตก รัฐชาติสมัยใหม่ และยุคที่เจ็ดราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ตั้งแต่การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 ประเทศไทยก็เริ่มต้นการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นชื่อเรียกระบอบการปกครองในประเทศไทย ที่รวมเอาทั้งรูปแบบการปกครอง (Form of Government) ประเภทประชาธิปไตยโดยมีรัฐสภา (Parliamentary Democracy) กับรูปแบบรัฐ (Form of State) ไว้ในคำเดียวกันอีกด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวซึ่งมีการปกครองในกรอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาภายใต้ราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยที่พระมหากษัตริย์ ซึ่งปัจจุบันคือพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นประมุขแห่งรัฐ ส่วนนายกรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันคือประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้ารัฐบาล รัฐบาลไทยเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติอยู่กับรัฐสภาไทย ซึ่งแบ่งเป็นสองสภาได้แก่ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ฝ่ายตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ โดยมีประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นประมุขในส่วนของตนระบบการเมืองของไทยส่วนใหญ่อยู่ในระบบหลายพรรคการเมือง ทำให้เกิดรัฐบาลผสมและรัฐบาลฝ่ายข้างน้อยซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เกิดได้บางครั้งในการเมืองระบบรัฐสภา ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตคะแนนสูงสุดที่ใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ทำให้เกิดระบบสองพรรคการเมือง ซึ่งพรรคไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์เป็นสองพรรคใหญ่ที่ครองที่นั่งในรัฐสภา อย่างไรก็ดี หลังรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 การเมืองไทยกลับเข้าสู่ระบบหลายพรรคการเมืองอีกครั้ง (วิกิพีเดีย, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับอนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า ซึ่งเป็นการนำเสนอมุมมองรูปแบบของรัฐไทยในอุดมคติ ตามแนวพระพุทธศาสนา หรือการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการกับรูปแบบของรัฐ เป็นการผสมผสานกันระหว่างอาณาจักรและศาสนจักร เกิดเป็นรูปแบบของรัฐในอุดมคติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนออนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยอนาคตแบบ Edfr (Ethnographic Delphi Futures Research) ที่เป็นการผสมผสานระหว่างเทคนิคการวิจัยแบบ Efr (Ethnographic Futures Research) และเดลฟาย (Delphi) เข้าด้วยกัน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 8 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel Experts) โดยผู้วิจัยทำการกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel Experts) จำนวน 21 รูปหรือคน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามเกณฑ์การกำหนดผู้เชี่ยวชาญของ Macmillan (1971) ที่กล่าวว่าหากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ค่าความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยที่สุด การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel Experts) จำนวน 21 รูปหรือคน จะมีค่าความคลาดเคลื่อนคือ 0.02 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เลือกถือว่ามีจำนวนมากเพียงพอจะได้ความคิดเห็นใหม่ ๆ และได้คำตอบน้ำหนักที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยต้องติดตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย เวลาที่ใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็น และความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญ เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญใช้แบบเจาะจงเลือก (Purposive) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มพระสงฆ์ ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี และผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเมืองการปกครอง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 รูปหรือคน ต่างมีความชำนาญทางด้านรัฐศาสตร์และพระพุทธศาสนา และการวิจัยอนาคตหรือด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ Edfr

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 21 รูปหรือคนใน Edfr รอบที่ 1 ในขั้นตอนนี้คล้ายกับ Efr (Ethnographic Futures Research) แต่ Edfr (Ethnographic

Delphi Futures Research) มีความยืดหยุ่นมากกว่า ผู้วิจัยเริ่มสัมภาษณ์จากภาพอนาคตที่ดี (Optimistic Realistic Scenario: O-R) ภาพอนาคตที่ไม่ดี (Pessimistic Realistic Scenario: P-R) ภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด (Most Probable: M-P) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญคิดในหลายแง่มุม ซึ่งเป็นการมองในแง่บวกก่อน แล้วจึงพิจารณาในแง่ลบและความเป็นไปได้มากที่สุด นอกจากนั้นผู้วิจัยเพิ่มเติมการสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่างอนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้าในแบบสอบถาม Edfr รอบที่ 2 โดยขั้นตอนนี้เป็นการนำผลการสัมภาษณ์จากขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างเครื่องมือในขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือ Edfr รอบที่ 2 โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกัน ตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป โดยการหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์และความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด โดยได้ความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า เป็น 4 ด้าน จำนวน 20 อนาคตภาพ และนำไปสร้างแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 5 ทำ Edfr รอบที่ 2 โดยผู้วิจัยทำการนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) เพื่อทำการจำแนกข้อมูลหาฉันทามติ (Consensus)

ขั้นตอนที่ 6 ทำ Edfr รอบที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับรู้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเองแล้วผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่

ขั้นตอนที่ 7 เขียนอนาคตภาพ

นำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบวิธีวิจัย Edfr ซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง คือ ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์(Interquartile Range) ไม่เกิน 1.5

ผลการวิจัย

นำเสนออนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า พบว่า

1. ประชากรตามแนวธรรมาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ ประการแรกคือ เป็นประชาชนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสูง ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ อัตตสัมมาปณิธิ หมายความว่า การตั้งตนไว้ชอบ เป็นสัมมาทิฏฐิ มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ประการที่สองคือ เป็นประชาชนที่มีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ สัปปุริสูปัสสยะ หมายความว่า การคบหาสัตบุรุษ การคบหาคนดีมีคุณธรรม ซึ่งประชาชนในทศวรรษหน้านั้นจำเป็นต้องเข้าหาผู้รู้ ผู้ที่มีคุณธรรมสูง ศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากสัตบุรุษเหล่านั้นอยู่เป็นประจำ ประการที่สาม คือ เป็นประชาชนตระหนักรู้ และเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น และสามารถยอมรับความเห็นต่างได้ ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ปฏิรูปเทสวาสะ หมายความว่า การอาศัยอยู่ในประเทศหรือพื้นที่ที่เหมาะสม เคารพความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม รวมถึงความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง ประการที่สี่ เป็นประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติได้ ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ปฏิรูปเทสวาสะ หมายความว่า การอาศัยอยู่ในประเทศหรือพื้นที่ที่เหมาะสม ประเทศที่ประชาชนสามารถทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติได้ ประการสุดท้าย คือ เป็นประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ อัตตสัมมาปณิธิ หมายความว่า การตั้งตนไว้ชอบ เป็นสัมมาทิฏฐิ เคารพกฎกติกา กฎหมายของบ้านเมือง ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด

2. ดินแดนตามแนวธรรมาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ เป็นดินแดนที่มีการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์ โดยเพิ่มพื้นที่สีเขียว พื้นที่สาธารณะ การรักษาความสะอาดของเมือง เป็นดินแดนที่ถูกคุ้มครองด้วยระบบและกลไกในการรักษาและคุ้มครองพื้นที่ โดยไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น รักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรต่างๆ ไว้ให้ดีและส่งต่อให้ลูกหลานในอนาคต มีรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่อย่างทั่วถึงและเสมอภาพ รวมถึงมีระบบและกลไกในการพัฒนาท้องถิ่นและท้องที่อย่างเป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ สุดท้ายประชาชนสามารถพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้เจริญรุ่งเรืองได้ตามศักยภาพ ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ สัปปายะ แปลความว่า สะดวกสบายเหมาะแก่การดำเนินชีวิต เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ทั้งที่อยู่อาศัย (อาวาสสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีการเดินทาง สัญจรไป

มาสะดวกสบาย (โคจรสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีการพูดคุยสื่อสารที่เหมาะสม (ภัสสสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนที่เป็นกัลยาณมิตร (ปุคคลสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยข้าว ปลาอาหาร (โภชนสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีอากาศที่สะอาด ปลอดมลพิษ (อุตุสัปปายะ) และเป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่สาธารณะเหมาะแก่การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมกลางแจ้ง ฯลฯ อิริยาปถสัปปายะ

3. รัฐบาลตามแนวธรรมาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ เป็นรัฐบาลที่ปกครองโดยเคารพกฎหมายและรัฐธรรมนูญของประเทศ ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ธัมมัญญุตา (เป็นผู้ที่รู้จักเหตุ) อัตถุญญุตา (เป็นผู้รู้จักผล) กล่าวคือ รัฐบาลที่ดีนั้นต้องเป็นรัฐบาลที่ดำเนินการตามหลักเหตุและผล ผู้นำประเทศจำเป็นต้องรู้จักหาสาเหตุและปัญหาของประเทศ แก้ไขปัญหาและรู้ผลของการกระทำ โดยเคารพกฎหมายและรัฐธรรมนูญของประเทศเป็นสำคัญ ประการที่สอง คือ ผู้บริหารประเทศมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ อัตตัญญุตา (เป็นผู้รู้จักตน) คือ มีคุณธรรมจริยธรรมประจำใจ ใช้หลักธรรมในการพัฒนาตน คน และงาน ประการที่สามคือ ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ปุคคลสัปปายะ (เป็นผู้รู้จักคน) คือ ให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นคนของประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่ดูถูกดูแคลนประชาชน ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประการที่สี่ เป็นรัฐบาลที่เปิดเผยข้อมูลสาธารณะแก่ประชาชน รวมถึงมีการดำเนินการที่โปร่งใส ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ กาลัญญุตา (เป็นผู้รู้จักกาลเวลา) รู้ว่าเวลาใดเหมาะสมจะทำเรื่องใด รู้ว่าเวลาใดจะเปิดเผยข้อมูลใดให้ประชาชนรับรู้ รับทราบ ประการสุดท้ายคือเป็นรัฐบาลที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนก่อนเสมอ ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ปริสัญญุตา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัทบริวาร อันได้แก่คนรอบข้างรวมไปถึงสังคมที่ตนเองอยู่) ซึ่งรัฐบาลที่ดีนั้นจำเป็นต้องรู้จักประชาชน รวมไปถึงรู้จักท้องที่ ท้องถิ่นเป็นอย่างดี

4. อำนาจอธิปไตยตามแนวธรรมาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ เน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่ายบริหารใช้อำนาจทางการบริหารที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทของประเทศ ฝ่ายตุลาการตัดสินคดีอย่างตรงไปตรงมา และเป็นธรรมกับประชาชน โดยยึดความถูกต้องเป็นหลัก การสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่ายนิติบัญญัติไม่ออกกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จารีต ประเพณีอันดีงามของประเทศ ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ธรรมาธิปไตย คือ การยึดเอาหลักธรรม (ความถูกต้อง) เป็นใหญ่ในการใช้อำนาจต่าง ๆ ประเทศที่คนส่วนใหญ่ถือธรรมเป็นใหญ่

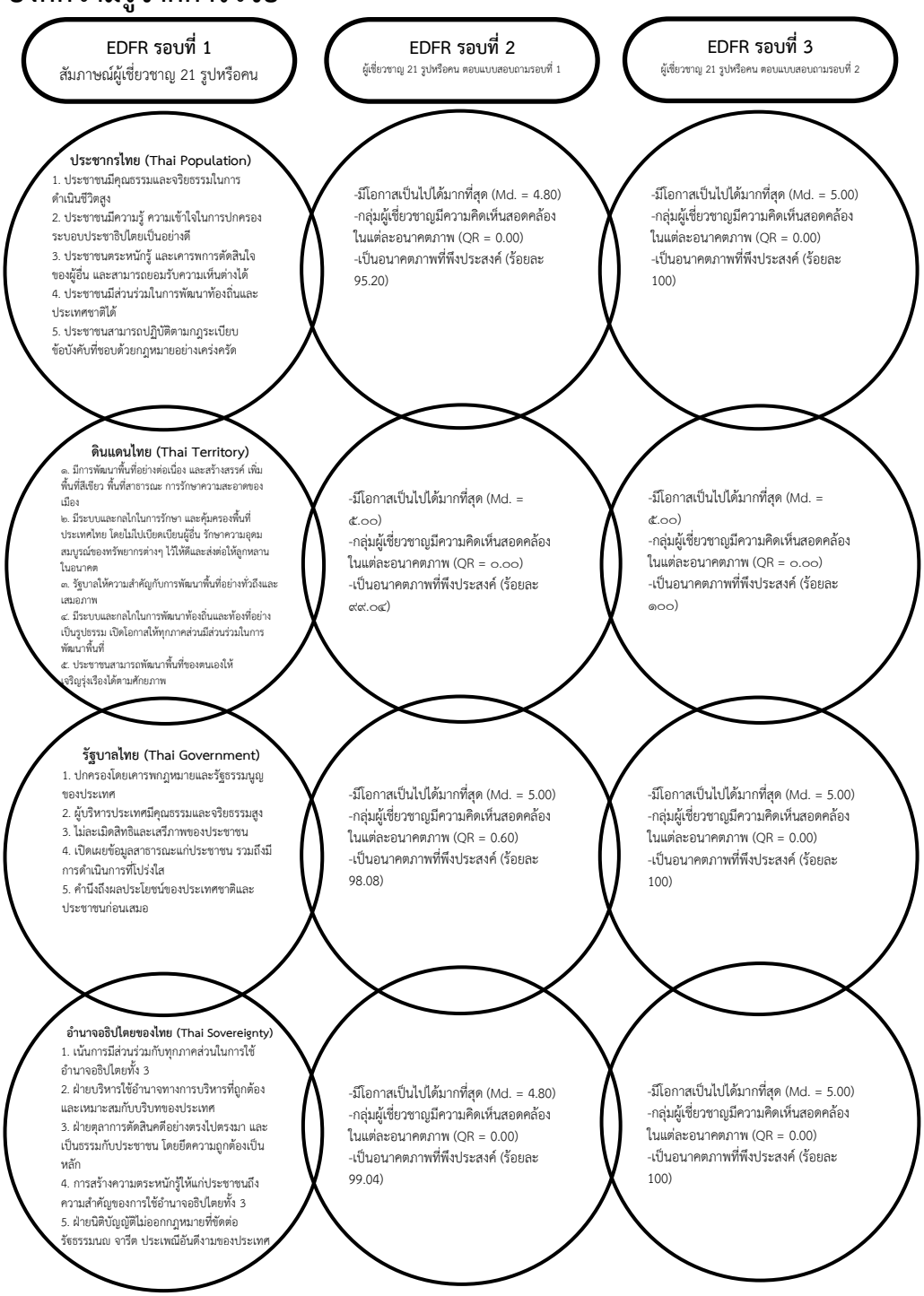
อภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 รูปหรือคน มีความเห็นว่า อนาคตภาพรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านอนาคตภาพประชากรไทย (Thai Population) ด้านอนาคตภาพดินแดนไทย (Thai Territory) ด้านอนาคตภาพรัฐบาลไทย (Thai Government) และด้านอนาคตภาพอำนาจอธิปไตยของไทย (Thai Sovereignty) มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องในแต่ละอนาคตภาพ และเป็นอนาคตภาพที่พึงประสงค์ จึงได้เขียนอนาคตภาพออกมาเป็น 4 ด้าน คือ ประชากรตามแนวธรรมาธิปไตย ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ อัตตสัมมาปณิธิ สัปปุริสูปัสสยะ ปฏิรูปเทสวาสะ อัตตสัมมาปณิธิ ดินแดนตามแนวธรรมาธิปไตย ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ สัปปายะ แปลความว่า สะดวกสบายเหมาะแก่การดำเนินชีวิต เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ทั้งที่อยู่อาศัย (อาวาสสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีการเดินทาง สัญจรไปมาสะดวกสบาย (โคจรสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีการพูดคุยสื่อสารที่เหมาะสม (ภัสสสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนที่เป็นกัลยาณมิตร (ปุคคลสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหาร (โภชนสัปปายะ) เป็นพื้นที่ที่มีอากาศที่สะอาดปลอดมลพิษ (อุตุสัปปายะ) และเป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่สาธารณะเหมาะแก่การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมกลางแจ้ง ฯลฯ อิริยาปถสัปปายะ รัฐบาลตามแนวธรรมาธิปไตย ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ธัมมัญญุตา (เป็นผู้ที่รู้จักเหตุ) อัตถุญญุตา (เป็นผู้รู้จักผล) อัตตัญญุตา (เป็นผู้รู้จักตน) ปุคคลสัปปายะ (เป็นผู้รู้จักคน) กาลัญญุตา (เป็นผู้รู้จักกาลเวลา) ปริสัญญุตา (ความเป็นผู้รู้จักบริษัทบริวาร อันได้แก่คนรอบข้างรวมไปถึงสังคมที่ตนเองอยู่) อำนาจอธิปไตยตามแนวธรรมาธิปไตย ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือ ธรรมาธิปไตย คือ การยึดเอาหลักธรรม (ความถูกต้อง) เป็นใหญ่ในการใช้อำนาจต่าง ๆ ประเทศที่คนส่วนใหญ่ถือธรรมเป็นใหญ่ อันประกอบด้วย 1. ถือหลักการ เคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา 2. ถือความจริง 3. ถือความถูกต้อง 4. ถือความดีงาม 5. ถือเหตุผลเป็นใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเศรษฐ์ วุฒิปัญญาอิสกุล (2563) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำทางการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นที่แตกแตกต่างน้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้มีการจัดทำนโยบาย มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา กล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง รู้จักตน รู้จักคน รู้จักงาน รู้จักการประนีประนอม มีความรับผิดชอบ และมีวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพวรรณ ปุริมาตร (2563) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

ในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเอง และศักดิ์ศรีก็ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมือง ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง สร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามข้อกฎหมายและคุณธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมโดยใช้อำนาจที่เป็นธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ (2563) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองในท้องถิ่นสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อตรง เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชน ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความละอายใจและเกรงกลัวต่อบาปกรรม ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส มุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เคารพกติกา และมีจิตสำนึกให้เกิดธรรมาภิบาล พัฒนาท้องถิ่นและชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานรินทร์ สุรปญฺโญ (เอมพันธ์) (2563) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ยึดมั่นในสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการรู้คุณค่าของสถาบันหลัก การเข้าร่วมในงานรัฐพิธีเนื่องในวโรกาสสำคัญ การน้อมนำเอาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยการเข้าร่วมประชุมสภาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการติดตามโครงการพัฒนาที่ได้ใช้จ่ายงบประมาณ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ โดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชุมประชาคม ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาและการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่โดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.110-122

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลประเทศไทย ควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมประชาชนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสูง มีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ผ่านนโยบายทางการศึกษาระดับพื้นฐาน จนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อเสรอมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของประชาชนชาวไทย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ประชาชนชาวไทย ควรศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากผู้รู้อยู่เป็นประจำ ตระหนักรู้ และเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น และสามารถยอมรับความเห็นต่างได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “กลไกการขับเคลื่อนรูปแบบรัฐไทยในอุดมคติตามแนวธรรมาธิปไตยในทศวรรษหน้า” สู่การปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

ชุติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์. (2563). *การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทัศนีย์ ปิยะเจริญเดช. (2563). การกำเนิดรัฐตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 9(2), 198-202.

พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2563). *การบูรณาการหลักธรรมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหานรินทร์ สุรปญโญ (เอมพันธ์). (2563). *การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพวรรณ ปุริมาตร. (2563). *พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิกิพีเดีย. (2565). *การเมืองไทย*. สืบค้น 29 ตุลาคม 2565, จาก https://th.wikipedia.org/wiki.

Charles, H. & Rachanie, T. (1998). *Prehistoric Thailand: From Early Settlement to Sukhothai*. Bangkok: River Books.

Wyatt. David K. (2563). *Thailand: A Short History. [ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป].* แปลโดย ละอองศรี กาญจนี. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน*

BUDDHIST ETHICS INTEGRATION FOR PROMOTING PERSONNEL WORKING PERFORMANCE AT LAMPHUN PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

ณิชาพัฒน์ คำดี
Nichaphat Kumdee
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: nichaphat_kumdee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากร ปัจจัยที่ส่งผลและการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่ความเชื่อมั่น 0.954 สถิติใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวนา 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. หลักภาวนา 4 และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 หลักภาวนา 4 สามารถทำนายความผันแปรได้ร้อยละ 71.8 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำนายได้ร้อยละ 71.8 3. การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากร ใช้หลักภาวนา 4 พัฒนากาย ศีล จิต และปัญญาให้พร้อม ระยะสั้นใช้การฝึกอบรม ระยะกลางส่งเสริมการศึกษา และระยะยาวส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาต่อยอด ผลลัพธ์คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลของงานเพิ่มมาขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม บุคลากรปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยขององค์กร ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ด้านการบริการเป็นเลิศ

*Received October 10, 2023; Revised November 23, 2023; Accepted November 26, 2023

ประชาชนได้รับการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธจริยธรรม; การทำงานของบุคลากร

Abstract

Objectives of this dissertation were: 1. To study personnel working performance and the factors affecting Buddhist ethics integration for promoting the personnel working performance of Lamphun Provincial Administrative Organization. The methodology was mixed methods. The quantitative research was conducted by studying 159 samples, and the data was collected by simple random sampling with 5 rating scale questionnaires that had a reliability value of 0.954. The statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. In-depth interviews with 19 key informants conducted the qualitative research. The data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows: 1. *Bhāvanā* 4, human resource development and personnel working performance of Lamphun Provincial Administrative Organization overall were at a high level, 2. *Bhāvanā* 4 and human resource development affected the personnel working performance of Lamphun Provincial Administrative Organization with a statistically significant level of 0.01. *Bhāvanā* 4 could predict the variation at 71.8 percent and human resource development at 71.8 percent. 3. The integration of Buddhist ethics to promote the personnel working performance of Lamphun Provincial Administrative Organization by using *Bhāvanā* 4 by readily developing the *Kāya Sīla Citta and Paññā*. In the short term, training was used; in the middle term, education was promoted; and in the long term, further development was promoted. The result was achievement-oriented; the results of the work increased both quantitatively and qualitatively. In adherence to correctness and ethics, personnel conduct themselves according to organizational discipline and understanding of the organization and work system. Personnel have good knowledge and understanding of the work system, service

excellence, and people are well serviced. Teamwork: personnel could work together effectively.

Keywords: Integration; Buddhist Ethics; Personnel Working Performance

บทนำ

การจัดรูปองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไข และวิวัฒนาการมาตามลำดับ โดยจัดให้มีสภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 มีความตอนหนึ่งว่า “โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า เป็นการสมควรที่จะจัดวางระเบียบการปกครองท้องถิ่น ให้เหมาะสมแก่ความต้องการแห่งสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและคำยินยอมของของสภาผู้แทนราษฎร” (ราชกิจจานุเบกษา, 2477) ฐานะของสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ มีลักษณะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่กรมการจังหวัด โดยยังมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาค

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งจากความที่ได้กล่าวมาข้างต้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ถูกจัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2498 โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย สภาจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด โดยสภาจังหวัดประกอบด้วยสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ กำหนดนโยบายการบริหารและควบคุมฝ่ายบริหาร อันมีหัวหน้าฝ่ายบริหาร คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน ด้วยการนำมติหรือนโยบายของสภาจังหวัดไปพิจารณาดำเนินการ โดยมีพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของเทศบาลและสุขาภิบาล (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2563)

ปัจจุบันการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีนโยบายในการบริหารงาน ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การพัฒนาสังคม สาธารณสุขและคุณภาพชีวิต การพัฒนาการศึกษา กีฬา และการสนับสนุนส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเมืองและการบริหาร การพัฒนาส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2564) ทั้งนี้ก็เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในพื้นที่เป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ และผลประโยชน์ไปยังประชาชนให้ได้มากที่สุด ตามพันธกิจ โดยเจ้าหน้าที่บุคลากรคือตัวเชื่อมที่สำคัญในการกระจาย

ผลประโยชน์นี้ ในรูปของการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจให้ได้มากที่สุด อนึ่งการบริหารงานอาจเกิดปัญหาอยู่บ้างเช่น เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่น ๆ คือยังต้องเพิ่มประสิทธิภาพในระดับปฏิบัติการ คือ การบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน ในการบริหารตนจะต้องมีภาวะผู้นำในการสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชน สร้างความสัมพันธ์ของคนในองค์กรและการให้บริการที่ดีด้วยการ มีความรัก ความสามัคคี เสียสละ พูดจาดี มีจิตอาสาและมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรร่วมกัน และการบริหารที่ต้องเกิดจากความรัก ความพอใจ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบในหน้าที่ (จิตติมา พักเพียง, 2558) และอีกส่วนหนึ่งคือเรื่องของบทบาทหน้าที่และความสามัคคี ที่ยังต้องมีการพัฒนาเสริมให้บุคลากรได้ทราบและส่งเสริมความสามัคคี ศึกษาความต้องการของประชาชนเพื่อนำมาประกอบการจัดทำแผนพัฒนา (เวียน โพตะกาว, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผลของการวิจัยจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบูรณาการหลักภาวนา 4 และหลักการมีส่วนร่วม จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีประสิทธิภาพเป็นผลให้เกิดการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งผู้ที่ได้รับประโยชน์คือประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนสามารถกระจายผลประโยชน์แก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 262 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, 2564) ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาและตัวแทนประชาชนจังหวัดลำพูนรวมทั้งสิ้น จำนวน 19 รูปหรือคน และใช้ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ ที่มีประสบการณ์และองค์ความรู้ด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านพระพุทธศาสนา และด้านการวิจัย จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ละมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับที่ 0.954 โดยประเด็นข้อคำถามแบ่งเป็นตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักภาวนา 4 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนด้วยตนเอง จำนวน 159 ฉบับ และได้รับกลับมาจำนวน 159 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 19 รูปหรือคน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ และได้ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณภาพจำนวน 9 รูปหรือคนเพื่อยืนยันองค์ความรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักภาวนา 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านยกเว้นด้านด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย การฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนาทุกด้าน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ร้อยละ 75 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 หลักภาวนา 4 ประกอบด้วย กายภาวนา สีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ร้อยละ 71.8 จึงยอมรับสมติฐานที่ 2

3. การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์ของงานเพิ่มมาขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บุคลลากรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนได้ บุคลากรสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม บุคลากรปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยขององค์กร บุคลากรมีความอดทนมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บุคลากรปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน บุคลากรมีความรู้และความเข้าใจในระบบงานได้เป็นอย่างดี บุคลาการสามารถเรียนรู้กระบวนการทำงานเร็วขึ้น บุคลากรสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานได้ ด้านการบริการเป็นเลิศ ประชาชนได้รับการบริการที่ดี

บุคลากรสามารถให้บริการประชาชนได้รวดเร็วขึ้น บุคลาการสามารถให้บริหารได้ตรงตามความต้องการของประชาชน ด้านการทำงานเป็นทีม บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรร่วมกันทำงานให้สำเร็จเร็วขึ้น บุคลากรปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ในส่วนของการปฏิบัติงานของบุคลากร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานตามหลักภาวนา 4 โดยภาพรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาวนา การส่งเสริมด้านกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านปัญญาภาวนา การส่งเสริมปัญญา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านจิตภาวนา การส่งเสริมด้านจิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าการบูรณาการใช้หลักภาวนา 4 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางกายมากเป็นอันดับแรก เมื่อกายได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีแล้ว โดยองค์กรมีการแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงาน มีการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างครอบคลุม ก็จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพได้ จากนั้นเน้นในเรื่องของการพัฒนาปัญญา ให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างถูกวิธีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ (วงษ์เขียด) (2560) เรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า คนที่จะทำงานรับใช้ประชาชนบริการชุมชน ต้องมีความอดทน ไม่มีอคติ ซื่อสัตย์ มีความประพฤติดี ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางกายภาพ การพัฒนาพฤติกรรมและการพัฒนาปัญญาการพัฒนาทางกายภาพหรือกายภาวนาเป็นปัจจัยให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาด้านพฤติกรรมคือศีลภาวนาเป็นปัจจัยให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำด้านพฤติกรรมที่มุ่งทำงานให้สำเร็จโดยชอบธรรม และการพัฒนาจิตใจและปัญญาเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่สามารถนำตน นำคน นำงานได้ในทุกสถานการณ์ ผลการศึกษายังพบว่า ประเด็นที่สำคัญไม่แพ้กันคือ การใช้ทักษะทางปัญญาคือปัญญาภาวนา ค่าเฉลี่ยได้แสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับที่รองมาจากการพัฒนาด้านกาย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเทวประภาส วชิรญาณเมธี (มากคล้าย) (2559) เรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง พบว่า ได้มีการนำเอาหลักภาวนา 4 มาเป็นตัวแปรศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญญาภาวนา การพัฒนาด้านปัญญา โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปัญญาภาวนานำมา

บูรณาการร่วมกับหลักของจิตตามยปัญญา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะทางปัญญา ทำให้บุคลากรสามารถเรียนรู้และเข้าใจระบบงานได้ดีขึ้น

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทุกด้าน โดยลำดับที่สำคัญคือ ด้านการพัฒนา ด้านการศึกษา และด้านการฝึกอบรม โดยที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ร้อยละ 75 ซึ่งถือว่าสูงมาก หมายความว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักการข้างต้นสามารถทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กีรติ กมลประเทืองกร (2558) ที่ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Leonard Nadler คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการอบรม การศึกษาและการพัฒนา ซึ่งมีการจัดชุดของกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักภาวนา 4 เป็นหลักที่ว่าด้วยแนวทางแห่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะเห็นได้ว่ามีการนำเอาหลักภาวนา 4 มาประยุกเข้ากับหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในลักษณะบูรณาการได้อย่างลงตัว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนัญพร พิพิธวรโภคิน (2563) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยภายนอกที่เป็นตัวส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการประกอบด้วย การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ความผูกพันต่อองค์กร บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งจะเห็นได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอันดับแรก

หลักภาวนา 4 ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทุกด้าน โดยลำดับความสำคัญคือ ด้านจิตภาวนา การส่งเสริมด้านจิต ด้านสีลภาวนา การส่งเสริมด้านศีล ด้านปัญญาภาวนา การส่งเสริมปัญญา และด้านกายภาวนา การส่งเสริมด้านกาย โดยหลักภาวนา 4 สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ได้ร้อยละ 71.8 ซึ่งถือว่าสูงมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าหลักภาวนา 4 สามารถทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติตามทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระณธีร์วิชญ์ คมฺภีรปญฺโญ (วรโภคินธนะโชค) (2560) เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะหลักของบุคลากรเทศบาลในยุคโลกาภิวัตน์ตามหลักพุทธธรรม พบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักพุทธธรรม เน้นส่งเสริมพัฒนากายภาวนา โดยปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อม ระบบการทำงาน ส่งเสริมบุคลากรให้มีสุขภาพที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีมตามหลักพุทธธรรม คือ เน้นพัฒนาด้านปัญญาภาวนา พัฒนาความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ

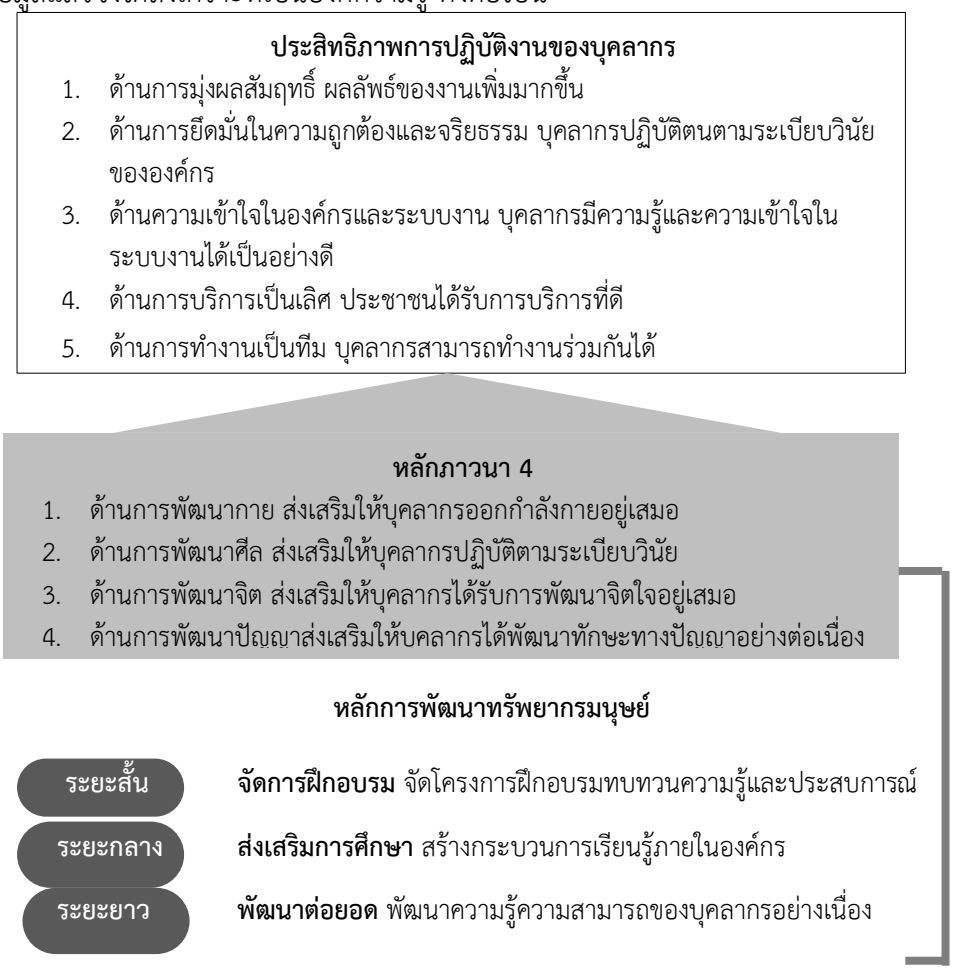
ด้วยการเปิดให้มีส่วนร่วมจากสมาชิก การระดมความคิด การเวียนงาน การสลับกันทำงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน มีกิจกรรมสัมพันธ์ในองค์กร อบรมแบบวอคแรลลี่ การประเมินกันในทีม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอมขวัญ อยู่สุข (2563) เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงพุทธของผู้เกษียณอายุการปฏิบัติงานจากกรมชลประทาน พบว่า ปัจจัยหลักภาวนา 4 มีองค์ประกอบคือ ด้านกายภาวนา ด้านศีลภาวนา ด้านจิตภาวนา และด้านปัญญาภาวนา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงพุทธของผู้เกษียณอายุการปฏิบัติงานจากกรมชลประทาน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และร่วมกันอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 39.10 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศมาวดี ฉากภาพ (2563) เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ภาวนา 4 ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่สมบูรณ์แบบองค์รวม ดังนี้ 1. กายภาวนา ประกอบด้วย จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟู เพิ่มพูนองค์ความรู้ มุ่งสู่กิจกรรม นำมาปฏิบัติ 2. สีลภาวนา ประกอบด้วย รู้คุณค่าของคน ประพฤติตนตามหลักศีล ร่วมกลุ่มจิตอาสา นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง 3. จิตภาวนา ประกอบด้วย อบรมพัฒนาจิต มุ่งเน้นกิจกรรม แนะนำเกร็ดความรู้ และ 4. ปัญญาภาวนา ประกอบด้วย เสริมสร้างปัญญา พัฒนาองค์ความรู้ มุ่งสู่นวัตกรรม

3. การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เป็นการบูรณาการหลักภาวนา 4 กับหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิด มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์ของงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ดีขึ้น ในด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม บุคลากรปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยขององค์กร อย่างเคร่งครัด เป็นผลมาจากการที่บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้วยกระบวนการข้างต้นแล้วมีความรู้อย่างลึกซึ้งในหลักการและหลักธรรมจึงทำให้มีระเบียบวินัย ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน บุคลากรมีความรู้และความเข้าใจในระบบงานได้เป็นอย่างดี จะส่งผลต่อเนื่องไปยังประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากบุคลากรมีความรู้ระบบงานทั้งระบบ สามารถกำหนดเป้าหมายได้ว่าจะสำเร็จได้ต้องดำเนินการอย่างไร ด้วยวิธีการอย่างไรเป็นต้น ในด้านการบริการเป็นเลิศ ประชาชนได้รับการบริการที่ดี อันเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ใส่ใจในการบริหารพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพเพื่อรับใช้ประชาชน ในด้านการทำงานเป็นทีม บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากได้รับการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านจึงทำงานร่วมกันได้ดี เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาบุคลากรด้วยหลักการดังกล่าวบูรณาการกับหลักภาวนา 4 ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้หลักพุทธธรรมร่วมกับแนวคิดทฤษฎีการบริหาร จะสามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุเมฆ สมาหิโต

(ทวีกุล) (2562) เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร พบว่า ประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ คือ การบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม ปัจจัยนาไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่หลักพุทธธรรม แสดงแดงให้เห็นว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นโดยมีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมร่วมกับหลักการบริหาร หากพิจารณาจากโมเดชเชิงสาเหตุก็จะพบว่าพุทธบูรณาการมีความเป็นเหตุเป็นผลกันอย่างมีนัยสำคัญ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้น เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายถึงรายละเอียดขององค์ความรู้ทั้ง 3 ส่วน ได้ดังนี้

1. หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการนำเอาหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนา โดยนำมาใช้ในการสร้างหรือพัฒนาศักยภาพของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีสมรรถนะในการโดยบูรณาการกับหลักภาวนา 4

2. หลักภาวนา 4 เน้นในเรื่องของกายภาพที่มีความพร้อม ทั้งในส่วนของสภาพร่างกายและสิ่งแวดล้อมขององค์กร ในส่วนของศีลพัฒนาโดยเน้นระเบียบวินัย กฎระเบียบข้อบังคับ ความซื่อสัตย์อดทน ในส่วนของจิต เน้นเรื่องความแน่วแน่ ตั้งมั่นในการทำงาน พิถีพิถันเอาใจใส่ในการทำงานและในส่วนของ ปัญญาเน้นเรื่องการพัฒนาทักษะทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง

3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาบุคลากรด้วยหลักการดังกล่าวบูรณาการกับหลักภาวนา 4 ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพดังที่ปรากฏในองค์ความรู้ เนื่องจากบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ดีขึ้น มีความรู้อย่างลึกซึ้งในหลักการและหลักธรรมจึงทำให้มีระเบียบวินัย มีความรู้ระบบงานทั้งระบบ ใส่ใจในการบริการประชาชน และได้รับการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านจึงทำงานร่วมกันได้ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ได้รับการพัฒนาด้านจิตใจที่เหมาะสม

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรกำหนดนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเน้นกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรกำหนดนโยบายในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตใจร่าเริงทักศนคติที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยสุจริตเที่ยงธรรม

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเน้นในเรื่องกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนควรดำเนินการส่งเสริมบุคลากรให้เรียนรู้และเข้าใจในระบบงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

กีรติ กมลประเทืองกร. (2558). *รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จิตติมา พักเพียง. (2558). *รูปแบบการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง* (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2563). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2563, จาก http://www.nont-pro.go.th/public/history/data/index/menu/22

ถนอมขวัญ อยู่สุข. (2563). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงพุทธของผู้เกษียณอายุการปฏิบัติงานจากกรมชลประทาน* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทัศมาวดี ฉากภาพ. (2563). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระณธีร์วิชญ์ คมภีรปญฺโญ (วรโภคินธนะโชค). (2560). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของบุคลากรเทศบาลในยุคโลกาภิวัตน์ตามหลักพุทธธรรม* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเทวประภาส วชิรญาณเมธี (มากคล้าย). (2559). *พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ (วงษ์เขียด). (2560). *รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุเมฆ สมาหิโต (ทวีกุล). (2562). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช 2476. (2477, 24 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 51 หน้า 83.

พัทธนัญพร พิพิธวรโภคิน. (2563). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เวียน โพตะกาว. (2558). การทำบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาศาสตร์ชีวภาพและสิ่งแวดล้อม*, 16(1), 95-105.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. (2564). *นโยบายการบริหารงาน*. สืบค้น 30 ธันวาคม 2564, จาก http://www.lamphunpao.go.th/portfolio/521/

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. (2564). *บุคลากร*. สืบค้น 30 ธันวาคม 2564, จาก http://www.lamphunpao.go.th

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper. and. Row.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.136-147

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING PERSONNEL'S PERFORMANCE EFFICIENCY IN THE OFFICE OF SISAKET PROVINCIAL EDUCATION

วรินทร จินดาวงศ์, บุญทัน ดอกไธสง, พิเชฐ ทั่งโต
Warinthon Chindawong, Boonton Dockthaisong, Phichet Thangto
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkorntajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: Warinthonlovee99@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และ 2. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ 391 คน ใช้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.995 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อยืนยันองค์ความรู้หลังจากการสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้ การบูรณาการหลักพละ 5 หรือกำลัง 5 ประการ คือ ธรรมอันเป็นกำลังหรือธรรมอันเป็นพลังในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน เป็นข้อปฏิบัติที่ทำให้บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี

*Received October 01, 2023; Revised October 09, 2023; Accepted October 10, 2023

ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1. ด้านสัทธาพละ กำลังของความเชื่อ ศรัทธาในภารกิจ 2. ด้านวิริยะพละ กำลังของความเพียร เพียรพิชิตทุกปัญหา 3. ด้านสติพละ กำลังของความระลึกได้ รอบคอบในความคิด 4. ด้านสมาธิพละ กำลังของความตั้งใจมั่น จิตตั้งมั่นในหน้าที่ และ 5. ด้านปัญญาพละ กำลังของความรู้ มีบูรณาการอย่างรอบรู้ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ดังนั้นแล้วส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพละ 5; สมรรถนะการปฏิบัติงาน; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

Abstracts

The objectives of this research article were: 1. To study personnel performance efficiency. 2. To propose Buddha-dhamma integration for promoting personnel's performance efficiency of the Office of Sisaket Provincial Education, conducted by mixed research methods. The quantitative research collected data using a questionnaire with a reliability value of 0.995 to collect data from 391 samples, and the data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation, and multiple regression. In the qualitative research, data were collected by in-depth interviews with 18 key informants and 9 participants in focus group discussions. The data were analyzed using content analysis techniques to confirm the knowledge after the data synthesis.

Findings were as follows: 1. The personnel's work performance efficiency in the Office of Sisaket Provincial Education was found to be, overall, at a high level. The mean was 4.48, and the standard deviation was 0.03. When considering each aspect in order of average value, it was found to be at a high level in every aspect. 2. Buddha-dharma Integration for promoting the personnel's work performance efficiency in the Office of Sisaket Provincial Education was found that the integration of Bhala 5 or 5 forces, the Dhamma, the power supporting personnel's work performance effectively consisted of 5 elements, namely, 1. Sattha-Bhala, power of faith, faith in the mission, 2. Viriya-Bhala, power of perseverance, Persevering to conquer all problems, 3. Sati-Bhala, power of mindfulness, prudence in

thought; 4. Samadhi-Bhala, power of concentration, mental strength at work; 5. Panna-Bhala, power of wisdom, knowingly integrating to promote personnel's work performance efficiency of the Office of Sisaket Provincial Education for more efficiency.

Keywords: Integration; Bhala 5; Work Performance Capability, Work Performance Efficiency

บทนำ

การพัฒนาบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กร บุคลากรทุกคนจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กร เพิ่มขีดความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนวิธีคิดวิธีการทำงาน นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีปลูกฝักให้ทุกคนมีความพร้อมและพื้นฐาน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารงานบุคคลเป็นมาตรการจูงใจให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของหน่วยงานโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารจัดการคล่องตัว เกิดความอิสระในการปฏิบัติงานนำไปสู่การบริการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งแสดงหรือเผยแพร่ให้กับบุคลภายนอกหรือผู้ใช้บริการให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากกระบวนงานที่มีอยู่เพื่อขอการรับบริการที่ตรงกับความต้องการในการพัฒนางานนโยบายและแผนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตลอดจนเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะ ตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับบริบทของจังหวัด เสริมมร้างโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา ในอันที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สนองตอบต่อทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศโดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารการส่งเสริมและพัฒนาเชิงพุทธจึงจัดได้ว่าเป็นแนวทางที่มีความสำคัญ

อย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนการบริหารการพัฒนา ด้านนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษดำเนินไปสู่การบรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามกฎหมายที่บังคับไว้

จากข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่า พละ 5 (ธรรมอันเป็นกำลัง ธรรมอันเป็นพลังในการปฏิบัติงาน) โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร พละ 5 ธรรมอันเป็นกำลัง (องฺ.ปญฺจก. (ไทย), 22/13/17-18) ธรรมอันเป็นพลังขับเคลื่อนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้แก่ 1. สัทธาพละ กำลังของความเชื่อ ศรัทธาในภารกิจ 2. วิริยะพละ กำลังของความเพียร เพียรพิชิตทุกปัญหา 3. สติพละ กำลังของความระลึกได้ รอบคอบในความคิด 4. สมาธิพละ กำลังของความตั้งใจมั่น จิตตั้งมั่นในหน้าที่ และ 5. ปัญญาพละ กำลังของความรู้ มีบูรณาการอย่างรอบรู้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ด้วยเหตุว่าการนำเอาหลักการทางวิชาการจากหลายสาขา คือ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การพัฒนา และหลักพละ 5 เพื่อส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ กล่าวโดยเฉพาะด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งประสบการณ์ตรงทางด้านความรู้และความประพฤติของมาเป็นแนวทางในการสร้างองค์ความรู้เพื่อการบริหาร การพัฒนาโดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ

2. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ และจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ เพื่อสนับสนุนและยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณและการสนทนากลุ่มเฉพาะ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในชุมชนของพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา จำนวน 16,258 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1967)

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการเลือกแบบเจาะจง มีจำนวน 18 รูปหรือคน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 5 คน 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 4 คน 3. กลุ่มผู้รับบริการ จำนวน 5 คน 4. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน 5. กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้ใช้แบบสอบถามค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.995 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยการสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม จึงนำไปทดลองแจกจำนวน 30 ชุด เมื่อมีผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จึงไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการบันทึกเทปและเขียนลงในแบบสัมภาษณ์และนำไปสังเคราะห์ข้อมูลให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติอนุมาน สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผ่านการนำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แล้วจึงสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสั่งสมความความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เท่ากัน และด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ตามลำดับ

2. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย สมรรถนะการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการมองภาพรวมขององค์กร ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการใส่ใจและพัฒนาผู้อื่น และด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน หลักพละ 5 ได้แก่ ด้านสัทธาพละ กำลังความเชื่อ ศรัทธาในภารกิจ ด้านวิริยะพละ กำลังความเพียร เพียรพิชิตทุกปัญหา ด้านสติพละ กำลังความตั้งใจมั่น รอบคอบในความคิด ด้านสมาธิพละ กำลังความตั้งใจมั่น จิตตั้งมั่นในหน้าที่ ด้านปัญญาพละ กำลังความรู้ บูรณาการอย่างรอบรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ด้านการมั่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ส่วนคือ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ และ 2. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

1. จากผลศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการมั่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสั่งสมความความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบ

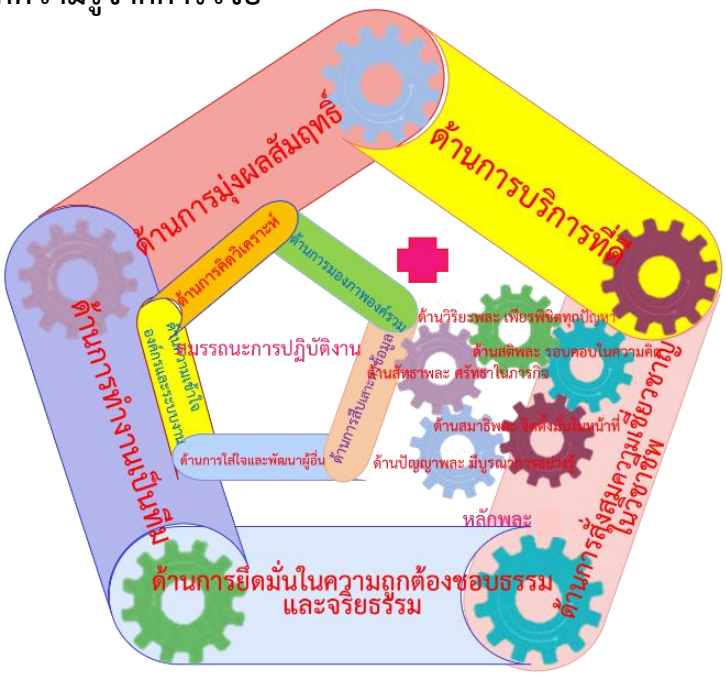
ธรรมและจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระพงษ์ศักดิ์ สนฺตมโน (เกษวงศ์รอด) (2564) เรื่อง พุทธธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดสระแก้ว พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วยการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การยึดมั่นในความถูกต้อง ความเข้าใจในระบบองค์กรและระบบงาน การบริการที่เป็นเลิศ และการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพ 5 ด้าน มีจุดเด่นดังนี้ 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ประกอบด้วย เป้าหมายชัดเจน เน้นระเบียบวินัย ใส่ใจหน้าที่มีความมุ่งมั่น สร้างสรรค์องค์ความรู้อยู่อย่างรอบคอบ ประกอบด้วยความขยัน สร้างสรรค์ผลงาน 2. การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ประกอบด้วย ยึดมั่นในจริยธรรม น้อมนำความถูกต้อง ไม่บกพร่องในหน้าที่ ธำรงศักดิ์ศรีมีจรรยาบรรณ ยึดมั่นสุจริต กล้าคิดตัดสินใจ 3. ความเข้าใจในระบบองค์กรและระบบงาน ประกอบด้วย เข้าใจกรอบภาระงานประสานความร่วมมือ ประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสามัคคีภายใน เข้าใจโครงสร้าง บริหารอย่างถูกต้อง ไม่บกพร่องกระบวนการทำงาน 4. การบริการเป็นเลิศ ประกอบด้วย ตรงความต้องการ สื่อสารชัดเจน เน้นคุณภาพชีวิตมีจิตสาธารณะ เสียสละทุ่มเท ยิ้มแย้มแจ่มใส ตั้งใจบริหาร และ 5. การทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยรู้บทบาทหน้าที่ สร้างสรรค์สามัคคีมีจิตเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือสนับสนุน กระตุ้นการทำงาน ประสานสัมพันธ์ร่วมกันคบคิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอนก คงขุนทด (2560) เรื่อง การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามแนวพุทธบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน พบว่า กระบวนการและรูปแบบการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามแนวพุทธบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาทุนมนุษย์ของเทศบาล เน้นการพัฒนา ด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถให้แก่พนักงานเทศบาลอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้มีความรู้เพิ่มขึ้นให้แก่บุคลากร เน้นให้มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริการประชาชน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม พัฒนาบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมสวัสดิการแก่บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. จากผลการศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย สมรรถนะการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการมองภาพรวมขององค์กร ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการใส่ใจและพัฒนาผู้อื่น และด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน หลักพละ 5 ได้แก่ ด้านสัทธาพละ กำลังความเชื่อ ศรัทธาในภารกิจ ด้านวิริยะพละ กำลังความเพียร เพียรพิชิตทุกปัญหา ด้านสติพละ กำลังความตั้งใจมั่น รอบคอบในความคิด ด้านสมาธิพละ กำลังความตั้งใจมั่น จิตตั้งมั่นในหน้าที่ ด้านปัญญาพละ กำลัง

ความรู้ บูรณาการอย่างรอบรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ วิลาวัลย์ (2565) เรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการส่งเสริมสุขภาวะของผู้สูงอายุ พบว่า รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดจากปัจจัยเสริมสร้างการปฏิบัติงานบูรณาการกับหลักอิทธิบาทธรรม ดังนี้ 1. บริหารจัดการที่ดี ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีธรรมาภิบาล ทำงานเป็นทีม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มีการกำกับติดตามนำสู่เป้าหมาย 2. มีความรอบรู้ รู้เข้าใจใช้เทคโนโลยี มีระบบพี่เลี้ยง บูรณาการผสานความร่วมมือ ยึดถือทักษะชีวิตผู้สูงอายุ 3. มุ่งสู่ทักษะ วิเคราะห์สถานการณ์ สร้างสรรค์เครื่องมือยึดถือความสัมพันธ์ มุ่งมั่นศึกษา พัฒนาความรู้ 4. ใช้ธรรมบูรณาการ ขับเคลื่อนการพัฒนา ศึกษากิจกรรมนำมาประยุกต์ สุขใจในการทำงาน นำพุทธบูรณาการมาสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิศิต ธีรวโส (กลีบม่วง) (2560) เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11 พบว่า หลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการให้มีประสิทธิภาพนั้นใช้หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน วิริยะ ความเพียร พยายามในการปฏิบัติงาน จิตตะ การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน วิมังสา การใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงานอันเป็นความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ส่วนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการให้มีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนาระสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ โปรเทียรณ์ (2561) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า สมรรถนะตามหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเมื่อได้รับการพัฒนาโดยหลักภาวนา 4 ทำให้คุณลักษณะทั้งภายนอกและภายในเกิดความเหมาะสม ถูกต้องเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ สมรรถนะการปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม พฤติกรรมมีความสื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและความเพียรในการช่วยเหลือผู้อื่น ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมมีความรอบคอบนอบน้อมถ่อมตนด้วยวาจา ความอ่อนน้อมถ่อมตน จิตใจอ่อนโยน มีด้วยความรอบคอบ

บุคลิกภาพ ซื่อสัตย์ ซื่อตรงความสมดุล ความมั่นคง ความเพียร สติ ความมุ่งมั่น ความจงรักภักดี จรรยาบรรณ ในการทำงานและอื่น ๆ อยู่ในระดับดี สูงสุดคือการทำงานเป็นทีม คือ 1. การมีลักษณะของความซื่อสัตย์มีความกระตือรือร้นเด่นชัด 2. มีความรู้และความคิดสร้างสรรค์ 3. บุคลากรมีความรับผิดชอบ 4. มีความสามารถในการทำงานอย่างเข้มแข็ง ประกอบด้วยปัญญา 5. มีแนวทางในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานได้อย่างสมบูรณ์ และ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมองเห็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน เกิดทัศนคติที่ชาญฉลาด

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ” สามารถอธิบายได้ว่า สมรรถนะการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการมองภาพรวมขององค์กร ด้านการสืบเสาะหาข้อมูล ด้านการใส่ใจและพัฒนาผู้อื่น และด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน หลักพละ 5 ได้แก่ ด้านสัทธาพละ กำลังความเชื่อ ศรัทธาในภารกิจ ด้านวิริยะพละ กำลังความเพียร เพียรพิชิตทุกปัญหา ด้านสติพละ กำลังความตั้งใจมั่น รอบคอบในความคิด ด้านสมาธิพละ กำลังความตั้งใจมั่น จิตตั้งมั่นในหน้าที่ ด้าน

ปัญญาพละ กำลังความรู้, บูรณาการอย่างรอบรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ 1. ด้านการมั่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ มีกำลังความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีม มีการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรมและมีความสามารถปฏิบัติงานการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติตามเป้าหมาย สร้างสรรค์ การพัฒนาผลงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก และมีการวัดผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ของส่วนราชการในการปฏิบัติงานย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นตามลำดับ 2. ด้านการบริการที่ดี ได้แก่ มีกำลังความเพียรพยายาม มุมานะ ขยันในการทำงานเป็นทีม ปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ดีทั้งการมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้บริการอย่างทุ่มเท อย่างเต็มกำลัง เพื่อให้ผู้รับบริการ สร้างสรรค์การให้บริการแก่ผู้มารับบริการด้วยความเป็นมิตรยิ้มแย้มแจ่มใส 3. ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ได้แก่ มีกำลังความระลึกได้มุ่งมั่นเอาใจใส่ในการปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม มุ่งมั่นเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ดีทั้งการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในองค์กรพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงาน และมีฝึกอบรมด้านทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้กับบุคลากรเสมอ 4. ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม ได้แก่ มีกำลังความตั้งใจมั่นในการปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม เอาใจใส่ในความสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ดีทั้งการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ถูกต้องตามกฎหมาย และวินัยข้าราชการ ยึดมั่นในหลักการ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและจรรยาบรรณข้าราชการ และ 5. ด้านการทำงานเป็นทีม ได้แก่ มีกำลังความตั้งใจมั่นในการปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ดีทั้งการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ การเสริมสร้างความสามัคคีในทีม ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อร่วมงาน และสามารถให้ข้อมูลในการปฏิบัติงานในส่วนของตนหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้ทีมงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายผ่านกระบวนการทำกิจกรรม PLC ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษควรกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานความเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเข้าใจวิธีการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อสร้างและเปลี่ยนแปลงบุคลากรสนับสนุนด้านสนับสนุนวิชาการ ที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และความสามารถ ในการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ สมรรถนะหลัก 5 ด้าน เพื่อความเป็นเลิศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วาง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษควรจัดทำโครงการ/กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างส่งเสริมการปฏิบัติตนยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และมีกำลังความเชื่อมั่นในความสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ดีทั้งการมุ่งผลสัมฤทธิ์

2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษควรจัดทำโครงการ/กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ดีทั้งการมุ่งผลสัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงาน และยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในลักษณะเดียวกันกับงานวิจัยนี้ โดยเปลี่ยนพื้นที่การศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ วิลาวัลย์. (2565). *พุทธบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการส่งเสริมสุขภาวะของผู้สูงอายุ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรพรรณ โปรเทียรณ์. (2561). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* (พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพงษ์ศักดิ์ สนฺตมโน (เกษวงศ์รอด). (2564). *พุทธธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดสระแก้ว* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเทวประภาส วชิรญาณเมธี. (2559). *พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวิศิต ธีรวโส (กลีบม่วง). (2560). *การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เอนก คงขุนทด. (2560). *การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามแนวพุทธบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis.* New York: Harper. and. Row.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.148-157

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 พ.ศ. (2536)*

LEGAL PROBLEMS REGARDING THE DUTIES OF PRECEPTORS UNDER SECTION 23 OF THE SANGHA ACT, B.E. 2505 AMENDMENTS (NO. 2) B.E. 2535 AND THE RULES OF THE SUPREME SANGHA COUNCIL NO. 17 (B.E. 2536)

พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร), วรพจน์ ถนอมกุล, ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล
Phrakhru Bavornsilawat (Amnuay Silatharo), Woraphot Thanomkun, Pramanloet Athariyapanyakun
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: sathaphorn.mcu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษา คุณลักษณะ กฎ ระเบียบวิธีการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ 2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์แนวคิดวิธีการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณสมบัติผู้ที่ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ คุณสมบัติฝ่ายสุกกปักษ์ คือ ธรรมฝ่ายขาว หมายถึง คุณสมบัติของพระภิกษุผู้สามารถ เป็นพระอุปัชฌาย์ให้อุปสมบทได้สามารถเป็นอาจารย์ให้นิสสัยได้ และสามารถให้สามเณรอุปัฏฐากได้ ซึ่งจัดอยู่ในคุณสมบัติที่ดีคนที่มีลักษณะนี้ควรได้รับการแต่งตั้ง 2. มาตรา 23 การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับ

*Received December 19, 2023; Revised January 10, 2024; Accepted February 28, 2024

ตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำรงตำแหน่ง พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรได้เฉพาะตน และเฉพาะภายในเขต ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 4 แห่งกฎมหาเถรสมาคม
คำสำคัญ: กฎหมาย; พระอุปัชฌาย์; พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the characteristics, rules, and procedures for performing the duties of a preceptor according to Section 23 of the Sangha Act, B.E. 2505, as amended by the Sangha Act (No. 2), B.E. 2535, comparing the Sangha rules. Association No. 17 (1993) regarding the appointment and removal of preceptors 2. To study and analyze the concept of methods for performing the duties of preceptors according to Section 23 of the Sangha Act, B.E. 2505, as amended by the Sangha Act (Edition 2) B.E. 2535 (B.E. 2535), to compare the rules of the Sangha Supreme Council No. 17 (B.E. 2536) regarding the appointment and removal of preceptors. This research study was documentary research. She presented the research findings descriptively and analytically.

The research results were found that 1. Qualifications of those holding the position of preceptor, the characteristics of the Sukkhapaksa, namely the White Dhamma, referred to the qualities of a monk who can be a preceptor for ordination, can be a teacher for advisees, and can have novices as attendants which are good qualifications. People who have these characteristics should be appointed. 2. Section 23 Appointment and removal of preceptors, abbots, deputy abbots, assistant abbots, and monks regarding administrative positions in the Sangha Administration. Other positions and Vaiyavajjakorn, churchwarden shall be by the criteria and procedures specified in the Sangha Rules. Regarding holding a position, The Upajjāya preceptor must give ordination to young children only. And only within the area as provided in Section 4 of the Rules of Sangha Supreme Council.
Keywords: Legal; Preceptor; Sangha Act

บทนำ

ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาล สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คืองานด้านการปกครอง (พระสุทิน อธิปญฺโญ และคณะ, 2564) พระพุทธเจ้าทรงใช้ระบอบสามัคคีธรรมเป็นหลักในการปกครองคณะสงฆ์ และทรงบัญญัติสิกขาบทและอภิสมาจารขึ้นเพื่อใช้ปกครองคณะสงฆ์ ต่อมามีผู้ศรัทธาเข้าบรรพชา อุปสมบทที่มีจำนวนมากขึ้น พระพุทธเจ้าทรงมอบความเป็นใหญ่ให้คณะสงฆ์ในการให้การอุปสมบทแก่กุลบุตรตามแบบญัตติจตุตถกรรม และพระสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธีอุปสมบทเรียกว่า “พระอุปัชฌาย์” (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549) เมื่อเป็นเช่นนี้ อุปัชฌาย์และสัทธิวิหาริกนั้นต่างจักมีความเคารพยำเกรง ประพฤติกลมเกลียวกันอยู่ จักถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในธรรมวินัยนี้ ดังนั้น พระอุปัชฌาย์จึงหมายถึง เป็นผู้ให้พึงพิง เป็นผู้ฝึกสอน เป็นผู้ปกครองดูแล ส่วนนวกภิกษุผู้ถืออุปัชฌาย์นั้นชื่อว่าเป็นสัทธิวิหาริก (แปลว่า ผู้มาอยู่ด้วย) ของพระอุปัชฌาย์นั้น ส่วนกิริยาที่พึ่งพิง ชื่อว่านิสสัย (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร), 2531) และสิ่งที่สำคัญ คือ การบริหารคณะสงฆ์ในส่วนของงานด้านปกครองด้วยแล้ว พระอุปัชฌาย์ได้ชื่อว่ามีส่วนรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนาและสัทธิวิหาริกโดยตรง ทั้งนี้ ก็เนื่องจากว่าพระอุปัชฌาย์เป็นพระสังฆาธิการระดับผู้บริหารคณะสงฆ์ พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเป็นพระสังฆาธิการเท่านั้น จึงจะเสนอขอแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ได้ และพระอุปัชฌาย์เป็นพระสังฆาธิการที่สำคัญระดับแนวหน้า ที่จะทำให้พระศาสนาเจริญรุ่งเรืองและมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสัทธิวิหาริก พระอุปัชฌาย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (พระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมฺปนฺโน), 2540)

แต่ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระแสบริโภคนิยม ทำให้มุมมองและเจตคติของผู้ที่อยู่ในวงการคณะสงฆ์ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปและเป็นผลกระทบต่อเนื่องทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากเดิมซึ่งเคยกวดขันในวัตรปฏิบัติของสัทธิวิหาริกผู้บวชใหม่อย่างน้อย 5 พรรษา คือ ให้บรรลุนิสัยมุตตกะ จึงจะพ้นการดูแลอย่างใกล้ชิด (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2538)

เพราะฉะนั้น พระอุปัชฌาย์ต้องถือว่าเป็นตำแหน่งที่สูงสุดในคณะสงฆ์ เพราะสามารถให้บรรพชา อุปสมบทแก่กุลบุตรได้ ดังนั้น ตำแหน่งหน้าที่พระอุปัชฌาย์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่ใช้ในปัจจุบันนั้น กำหนดไว้ว่า ในเขตปกครองคณะสงฆ์ตำบลหนึ่ง ให้มีพระอุปัชฌาย์เพียงหนึ่งรูป เว้นแต่มีกรณีพิเศษ การเป็นพระอุปัชฌาย์ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น แล้วรายงานรับรองขอแต่งตั้งเสนอขึ้นไป พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ให้บรรพชา อุปสมบทแก่กุลบุตรได้เฉพาะตน และเฉพาะภายในเขตอำนาจที่ปกครอง คือ ถ้าเป็นเจ้าอาวาส ภายในวัดของตน ถ้าเป็นเจ้าคณะตำบล ภายในเขต

ตำบลของตน เป็นต้น ทั้งนี้ พระอุปัชฌาย์ ที่ดำรงตำแหน่งประธานหรือกรรมการมหาเถรสมาคม ไม่จำกัดเขต ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาถึงปัญหาของการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์กับกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับดังกล่าว ว่ามีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกันอย่างไร เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยที่ค้นพบทำการนำเสนอเพื่อขอแก้ไขให้มีความสอดคล้องต้องตรงกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา คุณลักษณะ กฎ ระเบียบวิธีการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์

2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ แนวคิดวิธีการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วย การแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์” ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบการวิจัยด้านเอกสาร (Documentary Research) เป็นแบบเขียนพรรณนา ผู้วิจัยได้ประมวลด้านเอกสาร ทางหนังสือ บทความ และเอกสารอื่น ๆ รวมแนวคิดทฤษฎี จากตำราของนักวิชาการ ไปตามลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะ กฎ ระเบียบวิธีการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ พบว่า พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์นับตั้งแต่ตำแหน่ง

เจ้าคณะภาคลงมาจนถึงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาส เรียกว่า พระสังฆาธิการ คำว่า “พระสังฆาธิการ” เป็นคำรวมตำแหน่งพระภิกษุผู้ปกครองคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เริ่มใช้มาแต่ พ.ศ. 2506 จนถึงปัจจุบัน โดยมีกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วย การแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ กำหนดนามเป็นครั้งแรก โดยเปลี่ยนคำว่า พระคณาธิการมาเป็นพระสังฆาธิการ ให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินกิจการคณะสงฆ์รวมคำว่า “พระ” “สังฆ” และอธิการเป็นพระสังฆาธิการ แปลตามรูปศัพท์ว่า พระภิกษุผู้ทำงานโดยสิทธิขาดในทางคณะสงฆ์ “พระภิกษุผู้ทำงานคณะสงฆ์โดยมีอำนาจ เต็มตามตำแหน่ง” ซึ่งในแม่บทท่านบัญญัติว่า หมายถึง “พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์” มีตำแหน่ง ดังนี้ 1. เจ้าคณะใหญ่ 2. เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค 3. เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด 4. เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ 5. เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล 6. เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส (สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2542)

อุปัชฌาย์ ความหมายโดยพยัญชนะว่าผู้เข้าไปเพ่ง กล่าวคือ ได้แก่ ผู้คอยดูแลเอาใจใส่ คอย แนะนำ พร่ำเตือน สัทธิวิหาริก (ลูกศิษย์) ของตน ซึ่งก็คือ พระเถระผู้ทำหน้าที่เป็นประธานในการบวช กุลบุตรในพระพุทธศาสนา เรียกทั่วไปว่า พระอุปัชฌาย์ ในภาษาอังกฤษเรียกว่า “Preceptor” พระ อุปัชฌาย์มีหน้าที่หลัก 2 อย่าง คือ เป็นผู้รับผิดชอบ และรับรองผู้บวชในพิธีบรรพชาอุปสมบท และ เป็นผู้รับปกครองดูแล แนะนำ ตักเตือน และติดตามความเป็นอยู่ของผู้ที่ตนบวชให้ เหมือนบิดา ปกครองดูแลบุตร ตามกฎมหาเถรสมาคมนั้น ได้กำหนดให้เขตปกครองคณะสงฆ์ตำบลหนึ่ง ให้มีพระ อุปัชฌาย์เพียงหนึ่งรูป เว้นแต่มีกรณีพิเศษ ปัจจุบันอุปัชฌาย์ในราชอาณาจักรไทยจะต้องได้รับการแต่งตั้งอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ว่าด้วยการคณะสงฆ์เป็นเองไม่ได้ กล่าวคือ ต้องเป็นพระอุปัชฌาย์ตามกฎ มหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ปัจจุบันพระ อุปัชฌาย์มี 3 ประเภท อันได้แก่ 1. พระอุปัชฌาย์สามัญ ซึ่งหมายถึง พระอุปัชฌาย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากเจ้าคณะใหญ่ 2. พระอุปัชฌาย์วิสามัญ ซึ่งหมายถึง พระอุปัชฌาย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากสมเด็จพระสังฆราช 3. พระอุปัชฌาย์ผู้ได้รับตราตั้งพระอุปัชฌาย์อยู่ก่อนใช้กฎมหาเถรสมาคม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2538)

คุณสมบัติผู้ที่ดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ คุณสมบัติฝ่ายสุกกปักษ์ คือ ธรรมฝ่ายขาว หมายถึง คุณสมบัติของพระภิกษุผู้สามารถ เป็นพระอุปัชฌาย์ให้อุปสมบทได้สามารถเป็นอาจารย์ให้นิสสัยได้ และสามารถให้สามเณรอุปัฏฐากได้ ซึ่งจัดอยู่ในคุณสมบัติที่ดีคนที่มีลักษณะนี้ควรได้รับการแต่งตั้ง ส่วนคนที่ตรงกันข้ามก็ไม่ควรได้รับการแต่งตั้ง กลุ่มสุกกปักษ์แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก มีองค์ประกอบ 5 ข้อ ของพระภิกษุผู้สมควรเป็นพระ

อุปัชฌาย์ให้การอุปสมบท จัดเป็น 8 หมวด กลุ่มที่สอง มีองค์ประกอบ 6 ข้อ ของพระภิกษุผู้สมควรเป็นพระอุปัชฌาย์ให้การอุปสมบท จัดเป็น 7 หมวด เมื่อจัดกลุ่มรวมกันแล พระอุปัชฌาย์เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาขออุปสมบท และต้อง รับภาระในการอบรม ดูแลสั่งสอน และปกครองทั้งพระภิกษุ และสามเณร ผู้เป็นสัทธิวิหาริกของตน เพื่อให้สัทธิวิหาริกได้มีความรู้ความสามารถประพฤติปฏิบัติตาม เป็นการช่วยพัฒนาบุคลากรทาง ศาสนา คือ พระภิกษุและสามเณร ทั้งนี้ก็เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา สำหรับหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ในพระวินัยมีหน้าที่หลัก เป็นผู้รับผิดชอบรับรองกุลบุตรผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา เพื่อการบรรพชาอุปสมบท และจะต้องตรวจสอบบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาบรรพชา/อุปสมบทในพระพุทธศาสนา ที่สำคัญต้องแนะนำ ตักเตือน คอยติดตามความเป็นอยู่ของสัทธิวิหาริกที่ ตนบวชให้ เหมือนบิดาปกครองดูแลบุตร หน้าที่ด้านนี้จัดเป็นหน้าที่ที่สำคัญของพระอุปัชฌาย์

2. วิเคราะห์ แนวคิดวิธีการปฏิบัติหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เปรียบเทียบกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ พบว่า มาตรา 23 การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำรงตำแหน่ง พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ไหบรรพชาอุปสมบทแกกุลบุตรได้เฉพาะตนและเฉพาะภายในเขต ตามที่บัญญัติไวในหมวด 4 แหงกฎมหาเถรสมาคมนี้ (กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536), 2536) พระอุปัชฌาย์ต้องพบ และสอบสวนกุลบุตรใหได้คุณลักษณะกอนจึงรับใหบรรพชาอุปสมบทได้ คุณลักษณะของกุลบุตรนั้น ดังนี้ 1. เป็นคนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบลหรืออำเภอที่จะบวช และมีหลักฐานมีอาชีพชอบธรรม หรือแม้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอื่น แต่เมื่อสอบสวนแลวปรากฏว่า เป็นคนมีหลักฐาน มีอาชีพชอบธรรม มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่ใช่คนจรจัด 2. เป็นสุภาพชน มีความประพฤติดีประพฤติชอบไม่มีความประพฤติเสียหาย เชน ติดสุราหรือยาเสพติดใหโทษ เป็นต้น 3. มีความรู่อ่านและเขียนหนังสือไทยได้ 4. ไม่เป็นผู้มีทิฏฐิวิบัติ 5. เป็นผู้ปราศจากบรรพชาโทษ และมีร่างกายสมบูรณ อาจบำเพ็ญสมณกิจได้ไม่เป็นคนชรา ไร้ความสามารถ หรือทุพพลภาพหรือพิกลพิการ 6. มีสมณบริขารครบถ้วนและถูกต้องตามพระวินัย 7. เป็นผู้สามารถกล่าวคำขอบรรพชาอุปสมบทได้ด้วยตนเองและถูกต้องไม่วิบัติ (กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536), 2536)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การตรวจสอบคัดกรองคุณลักษณะ และลักษณะต้องห้ามของผู้ขอบวชเป็นพระภิกษุ ในคณะสงฆ์ไทยนั้น มหาเถรสมาคมได้กำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ และระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในหน้าที่พระอุปัชฌาย์ปี พ.ศ. 2537 ซึ่งจากการศึกษาวิจัย พบว่า มีปัญหาสำคัญที่ทำให้การตรวจสอบคัดกรองคุณลักษณะ และลักษณะต้องห้ามของผู้ขอบวช เป็นพระภิกษุไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร พระอุปัชฌาย์จึงต้องเคร่งครัดในการรักษาจริยาของพระอุปัชฌาย์เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงาม และเป็นที่น่าศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป ต้องเอื้อเฟื้อสังวรประพฤติตามพระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีของสัทธิวิหาริกต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหรือคำแนะนำชี้แจงของพระสังฆาธิการผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย และกฎมหาเถรสมาคมปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความระมัดระวังมิให้บรรพชาอุปสมบทกรรมวิบัติบกพร่อง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ คณะสงฆ์มีนโยบายแน่ชัดว่า ในการรับคนเข้ามาบวชในพระศาสนา เป็นหน้าที่โดยตรงของ เจ้าอาวาสกับพระอุปัชฌาย์ จำเป็นต้องกวดขันมากขึ้น

พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ ฉบับที่ 2 (2535) และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วย การแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในหน้าที่พระอุปัชฌาย์ พ.ศ. 2537 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบคัดกรองผู้ขอบวชเป็นพระภิกษุสังกัดคณะสงฆ์ไทย การตรวจสอบคัดกรองผู้ขอบวชเป็นพระภิกษุนั้น ยังไม่มีความชัดเจน และประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ พบว่า ยังมีบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามหรือยังไม่มีคุณลักษณะตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ ซึ่งปรากฏให้เห็นตามสื่อต่าง ๆ และไม่ปรากฏให้ทราบโดยทั่วไป แต่เกิดขึ้นจริง ในสังคมไทย มีการบรรพชาอุปสมบทให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องหรือมีลักษณะต้องห้ามตามพระธรรมวินัยจริง โดยมีสาเหตุมาจากผู้ขอบวช (รวมถึงบิดามารดา ผู้ปกครองหรือเครือญาติด้วย) และพระอุปัชฌาย์

2. ในหลักเกณฑ์ และวิธีการ มิได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า วัดเช่นใด ควรมีรองเจ้าอาวาส วัดเช่นใดควรมีผู้ช่วยเจ้าอาวาส และควรมีได้เท่าใด ข้อนี้ ต้องอยู่ในดุลยพินิจของเจ้าอาวาส และเจ้าคณะจังหวัดผู้พิจารณาแต่งตั้ง หากจะคิดส่วนเฉลี่ย ควรมีพระภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษาย้อนหลัง 3 พ.ศ. ไม่น้อยกว่า พ.ศ. ละ 20 รูป ต่อ 1 รูป หากจะต่ำกว่า 20 รูปไปบ้าง ก็ควรเป็นวัดที่มีเนื้อที่กว้างขวาง มีปริมาณงานมากหรือเจ้าอาวาสอยู่ในวัยชรา และยังไม่เคยมีอยู่แม้แต่รูปเดียว ควรให้รายละเอียดในประวัติพระภิกษุที่ขอแต่งตั้ง

องค์ความรู้จากการวิจัย

การตรวจสอบคัดกรองคุณลักษณะ และลักษณะต้องห้ามของผู้ขอบวชเป็นพระภิกษุ ในคณะสงฆ์ไทยนั้น มหาเถรสมาคมได้กำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ และระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในหน้าที่พระอุปัชฌาย์ปี พ.ศ. 2537 ซึ่งจากการศึกษาวิจัย พบว่า มีปัญหาสำคัญที่ทำให้การตรวจสอบคัดกรองคุณลักษณะ และลักษณะต้องห้ามของผู้ขอบวช เป็นพระภิกษุไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้วิจัย จึงมีแนวความคิดโดยใช้พุทธวิธีการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้สอดคล้องรับกับสถานปัจจุบันของโลก มีอยู่ 5 ประการ ประกอบด้วย

1. P คือ panning มีการวางแผนงานเป็นการกำหนดแนวทางดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ซึ่งในรูปแบบการวางแผนงานนี้ได้มีระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พุทธศักราช 2550 ใช้เป็นข้อบังคับ และขับเคลื่อนเพื่อกำหนดทิศทางของการเผย แผ่พระพุทธศาสนา

2. O คือ Organization มีระบบการจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความภาระ ความสัมพันธ์ของสมาชิก และสายบังคับบัญชาภายในมีการแบ่งงานกันทำ และการกระจายอำนาจ ภายในมีการแบ่งงานกันทำ และการกระจายอำนาจ โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง และ มอบหมาย การปฏิบัติหน้าที่อย่างบริบูรณ์

3. S คือ Staffing มีระบบการบริหารงานด้านบุคลากรสงฆ์ผู้ เผยแผ่เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ อันได้แก่ สัทธิวิหาริกการพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะ กับงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

4. D คือ Directing หลักในการอำนวยการแก่สัทธิวิหาริกเป็นการ สื่อสาร เพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน เช่น การประชุม เป็นต้น

5. C คือ Controlling มีระบบการ กำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานที่จะสร้างพุทธนวัตกรรม : การมีส่วนร่วม และการบริการวิชาการแก่สังคม โดยสร้างเครื่องตรวจสอบไฮเท็กซ์เพื่อคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาอุปสมบท เพื่อเป็นการศึกษาสภาพปัญหา และรูปแบบวิธีการคัดกรองตรวจสอบผู้ที่จะมาขออุปสมบท และเป็น การการบริการวิชาการแก่สังคม โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในหลากหลายมิติในการระดมความคิดเห็น รวบรวมข้อมูลและบัญชีประวัติของพระสงฆ์ที่ลาสิกขาไปแล้วที่ทำผิดพระวินัยและคดี ทางโลก โดยการมีส่วนร่วมจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเจ้าหน้าที่ทะเบียนและรวบรวมข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้าน วิศวกรรมศาสตร์โดยมีการประชุมกลุ่มย่อยและเสวนาในการระดมความคิดเห็น และช่วยกันแก้ไข ปัญหา และสร้างนวัตกรรม จากนั้น

กระบวนการคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาอุปสมบทจะมีความรัดกุม เพิ่มขึ้น ตลอดจนถึงพระอุปัชฌาย์มีเครื่องตรวจสอบ ไฮเท็กซ์ช่วยในการคัดกรองผู้ที่จะมาขออุปสมบท

การที่พระพุทธองค์บัญญัติให้ภิกษุถืออุปัชฌายวัตร และกำหนดให้พระอุปัชฌาย์ต้องปกครองดูแลสัทธิวิหาริกนี้เป็นหลักประกันว่า กุลบุตรผู้เข้ามาบวชในพระพุทธ ศาสนาจะได้รับการศึกษาตามหลักไตรสิกขาอย่างแน่นอน การที่กำหนดให้ทั้งสองฝ่ายกระทำวัตรต่อกันก็เพื่อให้เกิดประโยชน์ คือเพื่อลดทิฏฐิมานะของศิษย์ ให้มีความเคารพยำเกรงในพระอุปัชฌาย์อันจะเป็นการง่ายในการฝึกหัดพัฒนาด้านอื่น ๆ และเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้ทำอุปการต่อกัน จะได้เกิดความสนิทสนมสมานสามัคคีและความอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

อุปัชฌายวัตร และสัทธิวิหาริกวัตรมีประโยชน์ต่อสังคมสงฆ์ทั้งในภาวะปกติและในภาวะที่เกิดความขัดแย้ง กล่าวคือในภาวะปกติ การที่ทั้งสองฝ่ายได้ทำอุปการะต่อกัน สิ่งที่เกิดแน่นอนคือความสมานสามัคคีอย่างแนบแน่น ระหว่างพระอุปัชฌาย์กับสัทธิวิหาริก และรวมทั้งพระภิกษุร่วมพระอุปัชฌาย์เดียวกัน หากเกิดความขัดแย้งหรือเกิดอธิกรณ์ การที่คณะสงฆ์ได้ทำอุปการะต่อกัน การแก้ปัญหาก็จะเป็นไปโดยง่าย เพราะทั้งสองฝ่ายจะมีความเคารพยำเกรงกัน บางปัญหาก็แก้ได้ เพราะเห็นแก่พระอุปัชฌาย์หรือเพราะมีความเคารพยำเกรงในพระอุปัชฌาย์ซึ่งถือว่าเป็นเสมือนผู้ให้กำเนิดในโลกแห่งพระพุทธศาสดา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์มีการแนะนำความรู้ฝึกฝนด้านทักษะในศาสตร์สมัยใหม่ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำความรู้มาใช้ปรับปรุงในการทำหน้าที่เป็นพระอุปัชฌาย์ให้ดีขึ้น

2. การฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมอุปสมบททุกครั้งที่มี การเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรระยะยาว

3. การฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์มีการบูรณาการสื่อการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนาให้สัทธิวิหาริกได้รับความรู้ และความเข้าใจในบทเรียนง่ายขึ้นด้วยระบบมัลติมีเดีย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์ควรมีการวางแผนในการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมการฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์ทั้งในระยะสั้น และในระยะยาว อย่างชัดเจน และต่อเนื่อง

2. การฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์ควรกำหนดวิสัยทัศน์และเพื่อการจัดการฝึกอบรมบุคลากรพัฒนาองค์ความรู้แก่พระสงฆ์เพื่อให้มาเป็นพระอุปัชฌาย์ในรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง

3. การฝึกอบรมพระอุปัชฌาย์ควรส่งเสริมแนวทางการบริหารงานบุคคลด้านการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาทั้งเชิงรุก และเชิงรับเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักการคำสอนในทาง พระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยด้าน การปฏิบัติหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ในส่วนภูมิภาค ในจังหวัดต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ในจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาค ครั้งต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัยด้าน การพัฒนารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระอุปัชฌาย์ ในจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาค เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงครั้งต่อไป

3. ควรศึกษาวิจัยด้าน การบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระอุปัชฌาย์ในยุคโลกาภิวัตน์ในจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาค อิสาน เหนือ กลาง (ตะวันออก) ใต้

เอกสารอ้างอิง

กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ข้อ 12. *แถลงการณ์คณะสงฆ์.* เล่ม 81 ตอนที่ 3. 25 มีนาคม 2536.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2559). *พุทธวิธีบริหาร.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2538). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมฺปนฺโน). (2540). *คู่มือพระอุปัชฌาย์.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินการฝึกซ้อมอบรมพระอุปัชฌาย์ส่วนกลาง.

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2539). *การบริหารพัฒนาวัด.* ราชบุรี: โรงพิมพ์บริษัท เอช ที พี เพรช จำกัด.

พระสุทิน อธิปญฺโญ และคณะ. (2564). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระอุปัชฌาย์ของคณะสงฆ์ในจังหวัดชลบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์,* 10(1), 116-124.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร). (2531). *อุปกรณ์วินัยมุข เล่ม 2.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม. (2542) *คู่มือพระสังฆาธิการ และพระวินยาธิการ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. (2538). *สีกากับผ้าเหลือง.* กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.158-169

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PROMOTING LEADERSHIP OF LOCAL POLITICIANS IN NONTHABURI PROVINCE

พระครูวิโรจน์กาญจนเขต (นัทกฤต ทีปังกโร), เติมศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุยะพรหม
Phrakru Wirojkanchanakhet (Nanthakrit Teepangkaro), Termsak Thong-In, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding E-mail: nuttakrit.pat@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 13 รูปหรือคน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี 1. ด้านอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ แสดงภาวะผู้นำทางการเมืองยอมรับความคิดเห็นที่แตกแตกต่างน้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้มีการจัดทำนโยบาย การแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้แทนประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน 2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงาน นโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์ นำธรรมะผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยเริ่มต้นจากการนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้กับการทำกิจกรรมทางการเมือง 3. ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยทุ่มเท 4. ด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงาน และรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ รู้จัก

*Received March 19, 2024; Revised April 26, 2024; Accepted April 30, 2024

พันธกิจที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอม การตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารท้องถิ่น
คำสำคัญ: การประยุกต์; ส่งเสริมภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were to present the application of Buddha-dhamma for promoting the leadership of local politicians in Nonthaburi Province, which was conducted through qualitative research. Data were collected by interviewing 20 key informants with a structured In-Depth-Interview script and 13 participants in focus group discussion and analysed by content descriptive interpretation.

The research results found that the Application of Buddha-dhamma to promote political leadership of local politicians in Nonthaburi Province were as follows: 1. Power and influence of leaders; Showing political leadership, accepting different opinions, applying the Dasapitha-Dhamma, Ten Royal Virtues in making policies, expressing views as a representative of the people and bringing benefits for the public. 2. Leaders' behaviour: Aiming to create political achievements, using political activities to reflect political leadership, creating participation in local development operations, focusing on creating plans and policies for most citizens to receive benefits by integrating Buddha-Dhamma with political activities, starting with applying the Ten Royal Virtues Dhamma to political activities. 3. Leadership characteristics; The image of a politician must have the courage to make decisions, have one own standpoint, dare to face the truth, dare to reveal the truth, not to focus on the interests of oneself and those of ones' friends. Carrying out political activities with dedication. 4. The situation of leaders: A good leader must know people, know how to think, know work, and know how to develop a vision. One already knows the mission one is responsible for. One must also accept different opinions. Must know compromise. Making decisions with skill and thoughtfulness has expertise in local administration.
Keywords: Applications, Promoting Leadership, Local Politicians

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.158-169

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (วุฒิสาร ตันไชย, 2548) การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกฝนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองที่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพลเมืองที่แข็งขันของประเทศชาติได้ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552) อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยเพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ (อุดม ทุมโฆษิต, 2550) โดยตัวแสดงทางการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทหลัก มีทั้งที่อยู่ในภาคการเมืองคือผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ภาคราชการส่วนท้องถิ่น คือพนักงานและหน่วยปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เช่น ผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกชุมชน

คำว่า นักการเมือง (Politician) มาจากคำว่า การเมือง (Politics) ซึ่งมาจากภาษากรีก คือคำว่า Polis แปลว่าเมืองหรือนคร ตามประวัติศาสตร์การปกครองของกรีกในสมัยโบราณนั้นเมืองหรือนครนั้นมีฐานะเป็นรัฐ (State) หรือที่เรียกว่านครรัฐ เช่น นครรัฐเอเธนส์ นครรัฐสปาร์ตา เมืองหรือนครในสมัยโบราณจึงกลายมาเป็น “รัฐ” ตามความหมายในปัจจุบัน ในนครรัฐเอเธนส์ ถือว่าสังคมคือการเมือง ประชาชนทั้งหมดในฐานะที่มีส่วนร่วมในกิจการของรัฐก็คือนักการเมือง และบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการอำนวยการปกครองของรัฐ หรือเมืองก็คือประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนอื่น ๆ ภายใต้ความเป็นรัฐสมัยใหม่ มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่หลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทสำคัญ ตามลักษณะของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2532) ประเภทแรกคือ ผู้ที่ไม่สนใจการเมือง มักเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังพัฒนา ไม่สนใจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือกระบวนการทางการเมือง เช่น ไม่ไปเลือกตั้ง ไม่สนใจเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือลงรับสมัครเลือกตั้ง ไม่สนใจเรื่องราวต่าง ๆ ทางการเมือง ประเภทที่สอง ผู้สนใจทางการเมือง เป็นบุคคลที่สนใจเรื่องราวต่างข่าวสารทางการเมือง และอาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการดำเนินกิจการของรัฐ รู้ถึงความสำคัญของตัดสินใจของสถาบันทางการเมือง แต่ยังไม่ถึงระดับที่จะลงรับสมัครเลือกตั้ง ประเภทที่สาม ผู้แสวงหาอำนาจและผู้นำ ในสังคมการเมืองหนึ่ง ๆ มีบุคคลบางคนพยายามแสวงหาอำนาจมากกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้เขามีอำนาจหรือ

อิทธิพลทางการเมืองมากกว่า บุคคลเหล่านี้จะพยายามแสวงหาอิทธิพลเพื่อผลทางด้านนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ และการตัดสินใจในการบังคับใช้กฎหมาย การแสวงหาอำนาจก็เพื่อประโยชน์ทางการเมือง การคุ้มครองผลประโยชน์ประชาชน หรือผลประโยชน์ของตัวเองและพวกพ้องตัวเอง ประเภทสุดท้าย ผู้ทรงอำนาจทางการเมือง หมายถึงบุคคลที่มีทรัพยากรทางการเมืองหรือเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากความแตกต่างของสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้แก่บุคคลเหล่านี้มากกว่าบุคคลโดยทั่วไปในระบบการเมือง เมื่อพิจารณาบุคคลทั้ง 4 ประเภทจึงพบได้ว่านักการเมืองในความหมายทั่วไปคือผู้แสวงหาอำนาจและผู้นำนักการเมืองจึงเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจในสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยมีตำแหน่งหน้าที่สำคัญและมีชื่อเสียงอาจรวมถึงบุคคลหลายอาชีพด้วยกัน เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงมีอำนาจหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นบุคคลส่วนน้อยในสังคมและเป็นผู้ควบคุมทรัพย์สินส่วนใหญ่ หรือมีสถานภาพสังคมในระดับสูงหรือเป็นผู้มีอิทธิพลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในกระบวนการตัดสินใจที่ผลต่อสมาชิกในสังคม

ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นของไทยเราส่วนใหญ่เป็นการเมืองประชาธิปไตยแบบกลไก (Machine Politics) มีการจัดแบ่งกลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มเล็ก มีโครงสร้างของกลุ่มเป็นแบบแนวตั้ง (ระบบลูกพี่-ลูกน้อง) และมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เน้นการใช้อำนาจทางการเมืองในทางมิชอบ เพื่อการแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มตนเองและไม่โปร่งใส ต้องการอำนาจโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่แต่อย่างใด ทั้งที่การได้มาซึ่งอำนาจนั้น ต้องมาจากประชาชนโดยตรง แต่กลับใช้อำนาจเพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง และใช้อำนาจอย่างไม่มีจรรยาบรรณและไม่ชอบธรรม กล่าวโดยสรุปได้ว่าปัญหาของนักการเมืองรวมถึงนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มักจะพบปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ผู้นำทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นผู้นำแต่ขาดจริยธรรม หาประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ลุแก่อำนาจ ฉ้อราษฎร์บังหลวง ละเมิดกฎหมาย สามารถสร้างความเสียหายใหญ่หลวงต่อสังคมและประเทศชาติได้ ผู้นำเช่นนี้ไม่เป็นที่พึงประสงค์ แต่ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำที่เป็นคนดีแต่ขาดลักษณะผู้นำที่กล่าวมาแล้วก็ไม่สามารถจะแก้ปัญหาสังคมได้ และอาจทำให้ปัญหาที่มีอยู่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการสร้างปัญหาใหม่ และผู้นำที่สามารถแสดงความเป็นผู้นำและเป็นคนดี มีจริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่ค้นหาโดยนักปราชญ์ทางรัฐศาสตร์ตั้งแต่ ขงจื๊อ เพลโต อาริสโตเติล ฯลฯ และยังหาอยู่แม้กระทั่งปัจจุบัน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2564)

ด้วยเหตุปัญหาและความสำคัญเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี และนำผลการวิจัยไปพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ให้ใช้อำนาจรัฐเชิงคุณธรรมมากกว่าเชิงปริมาณ การใช้อำนาจบริหารแบบผู้มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างของสังคมไทย ยึดกระจาย

อำนาจแนบคุณธรรมหลักคุณธรรมสร้างกลไกภาคประชาชนให้ขับเคลื่อนคุณธรรม และใช้คุณธรรมเลือกนักการเมืองมากกว่าเลือกเพราะเงิน เลือกเพราะอุปถัมภ์ได้รับผลประโยชน์ และองค์ความรู้ใหม่ใช้ปรับรัฐรูปแบบใหม่สู่ธรรมรัฐต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 รูปหรือคน และกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูปหรือคน กลุ่มที่ 2 นักวิชการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้นำชุมชน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยดำเนินการจะดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสนทนกลุ่มเฉพาะจำนวน 13 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบการสนทนากลุ่มเฉพาะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 รูปหรือคนเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

4.2 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยดำเนินการจะดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสนทนกลุ่มเฉพาะจำนวน 13 รูปหรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านอำนาจ-อิทธิพลของผู้นำ การเมืองการปกรองแบบประชาธิปไตย อำนาจเป็นของประชาชน นักการเมืองใช้อำนาจและอิทธิพลแสดงภาวะผู้นำทางการเมืองด้วยการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางการเมืองผ่านการทำกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์หาเสียง การออกเสียงเลือกตั้ง ใช้คุณธรรมนำการเมือง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเชิงคุณธรรมคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับชุมชน รับฟังปัญหาความต้องการของประชาชน

2. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านพฤติกรรมของผู้นำ ผู้นำทางการเมืองมีรูปแบบพฤติกรรมแสดงภาวะผู้นำทางการเมือง มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงานนโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์และลดผลกระทบประชาชนส่วนน้อย มุ่งสร้างผลงานทางการเมือง นำหลักทศพิธราชธรรมผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมือง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความอดทน เมื่อผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสร้างความมั่นคงให้กับประชาชนไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชน ประชาชนก็จะยอมรับสนับสนุนซึ่งส่งผลให้นักการเมืองได้รับการเลือกตั้งต่อไป

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านคุณลักษณะของผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง เชื่อมั่นในบุคคลและทีมงาน ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยความทุ่มเท มีอัธยาศัยไม่เย่อหยิ่ง มีความสง่างาม ความอ่อนโยน กิริยาสุภาพนุ่มนวล สำรวมกายและวาจา เคารพกฎกติกาปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนด เป็นต้นแบบความดีงามให้ประชาชนเคารพนับถือ ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้วยการเสียสละ เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

4. การประยุกต์หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำทางการเมืองที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงานและรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางการเมืองนอกจากรู้จักคิด รู้จักบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอมการตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารในพื้นที่ที่

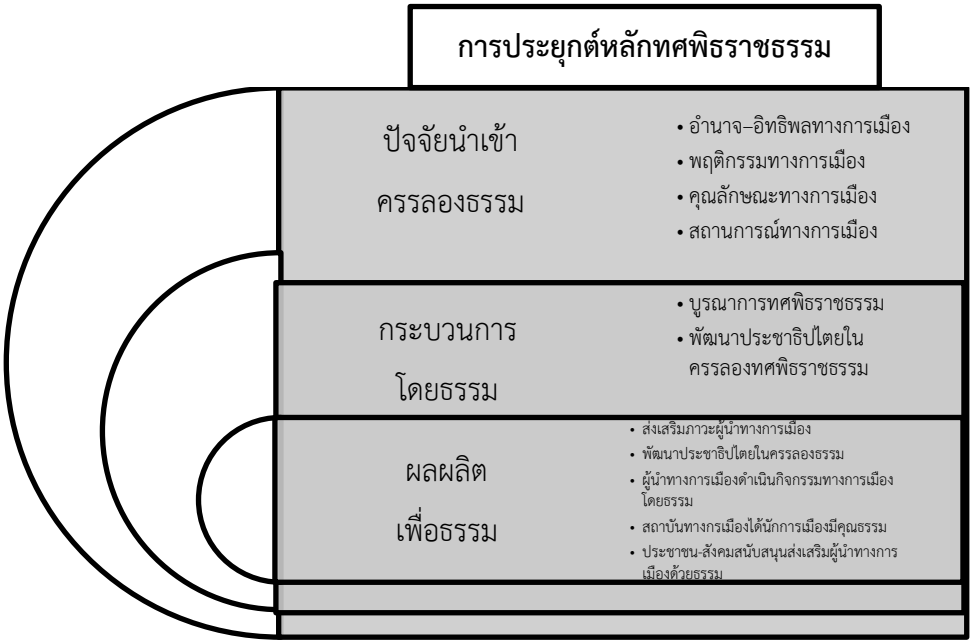
รับผิดชอบ มุ่งประโยชน์สาธารณะ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้นำทางการเมืองจะต้องเสริมภาวะความเป็นผู้นำให้ปรากฏแก่สายตาประชาชน ใช้สถานการณ์ทางการเมืองเป็นตัวสร้างความผู้นำเป็นผู้นำทางการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนนทบุรี 1. ด้านอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ แสดงภาวะผู้นำทางการเมืองยอมรับความคิดเห็นที่แตกแตกต่างน้อมนำทศพิธราชธรรมมาใช้มีการจัดทำนโยบาย การแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้แทนประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน 2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ มุ่งสร้างผลงานทางการเมืองใช้กิจกรรมทางการเมืองสะท้อนความเป็นผู้นำทางการเมือง สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น มุ่งงานจัดทำแผนงาน นโยบายเพื่อให้ประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์ นำธรรมะผสมผสานกับการทำกิจกรรมทางการเมืองโดยเริ่มต้นจากการนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้กับการทำกิจกรรมทางการเมือง 3. ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ภาพลักษณ์นักการเมืองต้องมีความกล้าตัดสินใจ มีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง ไม่เน้นประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยทุ่มเท 4. ด้านสถานการณ์ของผู้นำ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักคน รู้จักคิด รู้จักงาน และรู้จักพัฒนาวิสัยทัศน์ รู้จักพันธกิจที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ยังต้องยอมรับความเห็นต่าง จะต้องรู้จักการประนีประนอม การตัดสินใจด้วยทักษะและความรอบคอบ มีความชำนาญในการบริหารท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติภูมิ นามวงค์ (2560) เรื่อง บุพปัจจัยทางการเมืองและอำนาจฝ่ายบริหารที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง: กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า การปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมทางการเมือง อำนาจฝ่ายบริหารและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีอิทธิพลต่อกันโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณมีข้อค้นพบอย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมทางการเมือง อำนาจฝ่ายบริหารและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภา นับว่าเป็นวิวัฒนาการขององค์กรเชิงวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของชิตชนก สมประเสริฐ (2558) เรื่อง บทบาททางการเมืองของสภาเกษตรกรไทย พบว่า บทบาทของสภาเกษตรกรจึงมีความเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ของเกษตรกรชาวนาที่เห็นได้ชัด เนื่องจากสภาเกษตรกรมีลักษณะสำคัญ คือ มาจากตัวแทนของเกษตรกรชาวนา มีการรวบรวม

ความเห็นของเกษตรกรชาวนา มีการเห็นพ้องกันเกี่ยวกับปัญหาของเกษตรกรชาวนา มีการผลักดันปัญหาแทนเกษตรกรชาวนา และสามารถรวบรวมและแสดงพลังของกลุ่มผลประโยชน์ได้ แม้ว่าการแสดงบทบาท ของสภาเกษตรกรค่อนข้างน้อยเนื่องจากเป็นองค์กรเกิดใหม่และทำหน้าที่เพียงไม่กี่ปี อันถือเป็นเงื่อนไขในการยอมรับและได้รับความสนใจจากรัฐ ระบบราชการ และพรรคการเมือง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอมร มหาลาโภ (2561) เรื่อง ทศพิธราชธรรมกับการปกครองของไทยในปัจจุบัน พบว่า ธรรมะในพุทธศาสนานั้นสามารถนำมา ประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการบ้านเมืองได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรม ผู้ปกครองในทุกระดับ จะต้องมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งต้องตั้งอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมแรงร่วมใจกัน บูรณาการการทำงานรวมกัน เพื่อบริหารประเทศให้เกิดความสงบสุขและสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนในประเทศ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย รากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีคุณภาพ ต้องหาข้อบกพร่องนของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเสริม

หลักธรรมเข้าสู่กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพ แสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยใช้อำนาจควบคู่กับหลักธรรมตามกระบวนการประชาธิปไตยอย่างเสมอภาคอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวแทนหรือนักการเมืองไปปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองแทนประชาชน อีกทั้งประชาชนมีอำนาจควบคู่หลักธรรมตรวจสอบนักการเมืองในการคัดค้านหรือสนับสนุนเมื่อเข้าไปทำหน้าที่บริหารกิจการบ้านเมือง หากประชาชนเห็นว่า ไม่ได้บริหารกิจการบ้านเมืองในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรมการทุจริต แสวงหาผลประโยชน์ทับซ้อน จนร่ำรวยผิดปกติ เป็นต้น ประชาชนจะแสดงอำนาจคัดค้านกดดันตามวิถีประชาธิปไตย

การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองจะต้องใส่ใจ ใช้สติปัญญา เรียนรู้หรือทำความเข้าใจ ให้เห็นความสำคัญว่าหลักทศพิธราชธรรมนั้น มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมให้ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองนั้นมีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับและยืนอยู่ในหัวใจของประชาชนซึ่งสิ่งที่จำเป็นยิ่งนั่นก็คือการทำกิจกรรมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์หาเสียงการกำหนดนโยบายการประพฤติปฏิบัติหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ การเลือกตั้ง การบริหารราชการแผ่นดินตลอดจนถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม ทุกอย่างล้วนแล้วจะต้องบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมมาเป็นแกนกลางในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำต่าง ๆ ซึ่งถ้าหากว่าใช้ทศพิธราชธรรมเป็นแกนกลางในการพินิจพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ลงไปนั้น ก็จะทำให้นักการเมืองหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับเกิดความเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นสิ่งที่นำมาสู่ซึ่งการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองได้อย่างดีโดยปริยายและก็มีความมั่นคงสังคมยอมรับและก็จะมีการสืบเนื่องตามลำดับไป

การพัฒนาประชาธิปไตยจึงเริ่มต้นจากประชาชนใช้หลักทศพิธราชธรรมแสดงเสรีภาพ ไม่ไปละเมิดลิดรอนสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ ประชาชนได้รับโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน ใช้หลักทศพิธราชธรรมสร้างการมีส่วนร่วมใช้ทรัพยากร ไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่นผู้นำทางการเมืองไม่สามารถใช้อภิสิทธิอยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้ และประชาธิปไตยที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เคารพในหลักการเสียงข้างมาก ควบคู่ไปกับการเคารพในเสียงข้างน้อย เน้นผลการตัดสินใจแตกต่าง แต่สร้างการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การใช้หลักทศพิธราชธรรมกับกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 ประการ คือ 1. การออกเสียงเลือกตั้ง เลือกตัวแทนที่มีหลักธรรมประกอบ 2. การรณรงค์หาเสียง

ชูนโยบายที่ปฏิบัติได้จริง รักษาสัจจะ 3. การแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นเอกเทศต่อปัญหาทางการเมืองและสังคม ใช้เอกเทศมีเอกลักษณ์คนดีมีการบูรณาการหลักธรรม 4. การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มการเมือง พรรคการเมือง ชุมชนบูรณาการหลักธรรม 5. งดเว้นกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรง และอาจเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ให้เกิดเป็นการเมืองเชิงสร้างสรรค์ เลือกตั้งคนดีมีศีลธรรมเป็นแบบอย่างผู้นำที่ดีเข้าสู่สภาหรือทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการเมืองระดับต่าง ๆ นำปัญหาความต้องการความขัดแย้งในสังคมมาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สร้างสันติสุข

การแนะนำการตรวจสอบเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้นำทางการเมืองมีการใช้อำนาจมาประกอบการจัดกิจกรรมทางการเมือง เกิดเป็นผู้นำทางการเมืองที่ใช้อำนาจเชิงคุณธรรมปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนพฤติกรรมของผู้นำสร้างการยอมรับในหมู่สมาชิก กลุ่มการเมือง,พรรคการเมืองและประชาชนลักษณะผู้นำทางการเมืองที่ปรากฏชัดประชาชนจดจำการเป็นผู้นำทางการเมืองบ่งบอกถึงภาพลักษณ์เป็นนักการเมืองที่ดีมีหลักธรรมสามารถวัดภาวะผู้นำทางการเมืองได้ จากหลักทศพิธราชธรรม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดผู้นำทางการเมืองที่เปี่ยมด้วยการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมกับกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้นแบบดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้ความสำคัญกับหลักทศพิธราชธรรม ระบุหลักธรรมในกติกาประชาธิปไตยนำหลักทศพิธราชธรรมมาพัฒนาการเมืองพัฒนาสถาบันการเมืองเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ทศพิธราชธรรมนำการเมืองเกิดเป็นระบอบประชาธิปไตยในครรลองธรรมกับการใช้อำนาจทั้ง 3 ได้เหมาะสมต่อการพัฒนาการเมืองของไทยรูปแบบภาวะผู้นำธรรมาธิปไตย ภาวะผู้นำทางการเมืองต้องปฏิบัติใน 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 อำนาจ-อิทธิพลของผู้นำ ใช้อำนาจทศพิธราชธรรมประกอบความคิดผู้นำทางการเมืองตัดสินใจเด็ดขาดเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ลดผลกระทบเชิงลบให้น้อยที่สุดเสริมให้เกิดการยอมรับ สร้างศรัทธาความเชื่อมั่นต่อการนำปฏิบัติกิจกรรมทางการเมือง

รูปแบบที่ 2 พฤติกรรมของผู้นำ แสดงพฤติกรรมทางการเมืองจากใจที่มีทศพิธราชธรรม พร้อมให้สังคมตรวจสอบ ส่งเสริมให้สังคมปฏิบัติตามต้นแบบผู้นำทางการเมืองเกิดความสุขหลังจัดกิจกรรมทางการเมือง

รูปแบบที่ 3 คุณลักษณะของผู้นำมีภาพลักษณ์คนดีมีการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมนำการเมือง ใช้ทศพิธราชธรรมประกอบภาพผู้นำทางการเมืองเป็นต้นแบบสังคม ส่งเสริมภาพภาวะผู้นำบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมหรือนักการเมืองรุ่นใหม่ต่อต้านทุจริต มุ่งแก้ปัญหาประชาชนลดความขัดแย้งทางการเมือง สร้างการเปลี่ยนแปลงพัฒนาประชาธิปไตยในสายตาประชาชน

รูปแบบที่ 4 สถานการณ์ของผู้นำ เลือกผู้นำทางการเมืองที่มีการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเหมาะต่อสถานการณ์ทางการเมือง ส่งเสริมการแก้ปัญหาให้เกิดการตอบสนองความต้องการของสังคม ธรรมาธิปไตยตามหลักทศพิธราชธรรม คุณธรรมนำการเมือง เกิดจากกิจกรรมการเมืองให้ความสำคัญต่อหลักธรรม ระบุใช้หลักทศพิธราชธรรมในกติกาประชาธิปไตย ใช้หลักทศพิธราชธรรม พัฒนาการเมืองไทย หลักทศพิธราชธรรมร่วมพัฒนาสถาบันการเมืองไทย ประชาชนใช้หลักทศพิธราชธรรมนำการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายทางการศึกษาจัดทำหลักสูตรการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

2. ควรสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานงานภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

2. ส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่นักการเมืองที่ทรงคุณธรรม

3. นักการเมืองนำควรหลักพุทธธรรมไปใช้ในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

2. ควรศึกษาอิทธิพลการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

3. ควรศึกษาหลักธรรมประเด็นต่าง ๆ กับการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

เอกสารอ้างอิง

กิตติภูมิ นามวงค์. (2560). *บุพปัจจัยทางการเมืองและอำนาจฝ่ายบริหารที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง : กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง* (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชิตชนก สมประเสริฐ. (2558). *บทบาททางการเมืองของสภาเกษตรกรไทย* (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2532). *ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระมหาอมร มหาลาโภ. (2561). ทศพิธราชธรรมกับการปกครองของไทยในปัจจุบัน. *วารสารวิชาการ สถาบันพัฒนาพระวิทยากร,* 1(2), 32-42.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2564). *ความเป็นผู้นำทางการเมือง.* สืบค้น 29 ธันวาคม 2564, จาก https://mgr online.com/daily/detail/9500000029811.

วุฒิสาร ตันไชย.(2548). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

อุดม ทุมโฆษิต. (2550). *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว.* กรุงเทพฯ: โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน : สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก*

TEACHER COMPETENCY DEVELOPMENT IN USING INFORMATION TECHNOLOGY FOR LEARNING MANAGEMENT IN THE 21ST CENTURY: A CASE STUDY OF PRIVATE SCHOOLS IN PHITSANULOK PROVINCE

จิรัชญา ต่างใจ, กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์
Jiratchaya Tangjai, Kampanart Wongwatthanaphong
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University,Thailand
Corresponding Author E-mail: kwanspm18@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 2. ศึกษาระดับสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก 1. ด้านฮาร์ดแวร์และซอฟแวร์ 2. ด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ระดับสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะ

*Received April 03, 2024; Revised April 17, 2024; Accepted April 22, 2024

3. ด้านคุณลักษณะ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยเสนอแนวทาง ดังนี้ 1. ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องมือเทคโนโลยี การออกแบบการเรียนการสอน 2. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 3. มีการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีเจตคติที่ดี ในการคิดค้นสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: สมรรถนะครู; เทคโนโลยีสารสนเทศ; การจัดการเรียนรู้; ศตวรรษที่ 21

Abstracts

Objectives of the research article were: 1. To study the problems of teachers' competency in using information technology for learning management in the 21st century of private schools at Muang District, Phitsanulok Province 2. To study the level of teachers' competency in using information technology for learning management in the 21st century of private schools at Muang District, Phitsanulok Province, 3. To study the guidelines for developing teachers' competency in using information technology for learning management in the 21st century of private schools at Muang District, Phitsanulok Province. The population of this study was 226 teachers at private schools in Muang District, Phitsanulok Province. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that 1. The problems of teachers' competency in using information technology for learning management in the 21st century of private schools in Muang District, Phitsanulok Province, consisted of 1. Hardware and Software} and 2. Online learning and communication. It was found that the overall level was moderate. 2. The level of teachers' competency in using information technology for learning management in the 21st century of private schools at Muang District, Phitsanulok Province, consisted of 1. knowledge, 2. skills, and 3. characteristics. It was found, overall, to be at a high level. 3. The guidelines for developing teachers' competency in

using information technology for learning management in the 21st century of private schools at Muang District, Phitsanulok Province, were as follows: 1. there should be training and development for teachers regarding the selection of tools, technology, and instructional design; 2. There should be supervision, monitoring, and evaluation of the development of various information technology media that are used in teaching in order for students to have good learning; 3. Teachers' competencies should be developed to have a good attitude in creating innovations in the use of information technology for learning management in the 21st century.

Keywords: Teacher Competency; Information; Learning Management; 21st Century

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศ และการศึกษา (Education) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาทำให้มนุษย์เกิดความรู้และพัฒนาตนได้ และยังสามารถเป็นตัวกำหนดทิศทางของประเทศอีกด้วย ประเทศที่มีการส่งเสริมการศึกษา และวางแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ ประเทศนั้นจะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการร่วมกันสร้างประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญต่อความมีคุณภาพของครูทั้งประเทศ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพ มีสติปัญญา เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ประสบการณ์อื่น ๆ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ และครูมีบทบาทอย่างยิ่งในการกระตุ้นการเรียนรู้และจัดการการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน (พ.ศ. 2560 – 2564) กล่าวว่า การศึกษาเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประเทศไทย สามารถช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาให้กับรัฐ และช่วยสร้างโอกาสทางการศึกษา ทำให้ระบบการศึกษาเกิดการแข่งขันด้านคุณภาพ เพิ่มทางเลือกให้กับผู้ปกครองและผู้เรียน ซึ่งรัฐได้ให้ความสำคัญของการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยสถานศึกษาเอกชน แผนการ

ศึกษาแห่งชาติ มติคณะรัฐมนตรี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นช่วงการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยเข้าสู่การพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และเข้าสู่ช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ซึ่งขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งได้เข้าสู่ระยะเวลาของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ตลอดจนช่วงเวลาของการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูประบบราชการ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

การศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของประเทศไปสู่เป้าหมายและทิศทางที่กำหนด โดยครูผู้สอนต้องอาศัยการพัฒนาทักษะสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ สุขป้อม (2561) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครู เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่บุคลากรครูจำเป็นจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งความรู้ความสามารถด้านทักษะ หรือที่เรียกว่าสมรรถนะของบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูเพื่อใช้กับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำไพ นงค์เยาว์ (2560) พบว่า การพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ครูต้องถูกพัฒนาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และโรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งระบบ

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะความรู้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี และครูผู้สอนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด เพื่อรองรับการก้าวสู่ประเทศไทย ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนของครู ปัญหาความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารหลักสูตร ปัญหาในการปฏิบัติ คือ โรงเรียนไม่ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่จัดให้ครูได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตร งบประมาณสนับสนุนน้อย ขาดความรู้และเทคนิคการวัดและประเมินผล ครูไม่ได้รับการนิเทศจากผู้บริหารด้านการพัฒนาผู้เรียน ปัญหาในการปฏิบัติ คือ เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากร ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างหลากหลายตามความถนัด ความสนใจ ครูไม่มีโอกาสใช้แหล่งเรียนรู้แหล่งวิทยาการ โรงเรียนจัดให้ครูมีชั่วโมงการสอนมาก จึงไม่มีเวลาโอกาสในการดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

ปัญหาในการปฏิบัติ คือ โรงเรียนไม่มีงบประมาณอย่างเพียงพอ ในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ปัญหาในการปฏิบัติที่พบ คือโรงเรียนไม่มีการจัดอบรมครู ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนไม่มีเวทีวิชาการให้เผยแพร่งานของตนเอง ครูไม่มีโอกาสเผยแพร่งานวิจัยของตนเอง ด้านภาวะผู้นำ ครูมีปัญหาในการปฏิบัติ คือ โรงเรียนไม่สามารถจัดครูสู่ตำแหน่งได้ตรงตามวุฒิการศึกษา หรือ ตรงตามความถนัด ความสามารถที่แท้จริง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาสมรรถนะของครูสถานศึกษาเอกชนให้มีทักษะ ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะครูให้ก้าวทันต่อการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร และครูสถานศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก เพื่อสร้างแนวทางพัฒนาสมรรถนะของครูสถานศึกษาเอกชนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเอกชนเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 651 คน จาก 14 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยสูตรของ Krejcie & Morgan จำนวน 226 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ลักษณะการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 4 ตอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจะดำเนินการ ตามลำดับดังนี้ 1. ทำหนังสือขออนุญาตจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ จนได้ค่าความเชื่อมั่น 0.803 แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 226 ฉบับ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน ตามความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูของสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วนำค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบเกณฑ์ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุ 30 – 40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 5 – 15 ปี วิชาที่สอนครูส่วนใหญ่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ พฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่มีการใช้คอมพิวเตอร์มากกว่า 8 ครั้ง ต่อสัปดาห์ มีการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ที่ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจะพบว่า

2.1 ด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟแวร์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสิทธิภาพในการใช้งานของเครื่องคอมพิวเตอร์ รองลงมา คือ ความทันสมัยของโปรแกรมที่โรงเรียนมีอยู่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน

2.2 ด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การควบคุมผู้เรียนให้มีความสนใจในเนื้อหาบทเรียนตลอดทั้งคาบเรียน รองลงมา คือ มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสั่งการต่างๆ ระหว่างผู้บริหารกับครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปในการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน

3. ระดับสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา สถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะ (Attributes) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจะพบว่า

3.1 ด้านความรู้ (Knowledge) อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับระบบปฏิบัติการ ได้แก่ Windows XP, Windows Esta, Windows 7, Linux, Andrio, Ios รองลงมา คือ สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเครือข่ายและทรัพยากรบนเครือข่ายได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไดรฟ์ USB

3.2 ด้านทักษะ (Skill) อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถใช้ Multimedia เพื่อประกอบการเรียนการสอนได้ รองลงมา คือสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ วางแผนและออกแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างปลอดภัย

3.3 ด้านคุณลักษณะ (Attributes) อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถใช้โปรแกรมในการติดต่อสื่อสารประกอบการเรียนการสอนได้ (e-mail, Web-board) และสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการติดต่อสื่อสาร

ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน รองลงมา คือ สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ได้ (Excel, SPSS) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นำโปรแกรมสำเร็จรูปในการติดต่อสื่อสารเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน (Line, Messenger, facebook)

4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1. ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาให้ครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีการออกแบบการเรียนการสอน 2. ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 3. ควรมีการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีเจตคติที่ดีในการคิดค้นสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4. ครูผู้สอนควรมีการศึกษา ค้นคว้า สร้างทักษะในการหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน 5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรม อบรม พัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก” ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยที่มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้

1. ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟแวร์ และปัญหาด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความพร้อมของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสื่อมัลติมีเดียที่ใช้กับการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญ ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนเป็นเรื่องยาก ถ้าโรงเรียนขาดความพร้อมด้านใดด้านหนึ่ง ใน 2 ด้าน คือ ด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟแวร์ ด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของสวิทชัย วงษ์พินิจ (2557) เรื่อง ปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ด้านฮาร์ดแวร์

ควรมีการจัดหาคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและลูกข่าย รวมไปถึงระบบเครือข่ายเพื่อให้ระบบเครือข่ายทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ทั้งในเรื่องการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งมีการจัดทำระบบให้บริการสืบค้นและค้นคว้าความรู้แก่ครู และนักเรียน ด้านซอฟแวร์ ควรมีการจัดหาโปรแกรมใหม่ ๆ ที่ใช้งานเหมาะสมกับเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนการสอน และมีระบบป้องกันไวรัสรวมทั้งมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมที่เหมาะสมกับงาน เช่น การปรับปรุงเนื้อหาในเว็ปไซต์อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน สำหรับปัญหาด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การควบคุมผู้เรียนให้มีความสนใจในเนื้อหาบทเรียนตลอดทั้งคาบเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่สามารถควบคุมบรรยากาศภายในห้องเรียนได้ และผู้เรียนมักจะเกิดอาการสติหลุดลอยอยู่บ่อยครั้ง และวิธีแก้ที่ดูเหมือนจะได้ผลดีก็คือ การแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ ควบคุมบรรยากาศภายในห้องเรียนได้ด้วยอวัจนภาษา หนึ่งในปัญหาสำคัญของการเรียนการสอนออนไลน์คือ ความไม่เชี่ยวชาญในด้านเทคนิคและเทคโนโลยี ปัญหาเหล่านี้มักเกิดขึ้นบ่อยครั้ง บางครั้งก็ไม่ทราบเลยว่าอีกฝั่งได้ยินครูผู้สอนไหม ยังอยู่ในหน้าจอไหม ต้องกดปุ่มตรงไหนต่อบ้าง ในบางสถานศึกษาก็ทำคู่มือประกอบการใช้งานมาให้ แต่จะดีกว่าหรือไม่ถ้าหากมีทีมช่วยสนับสนุนอยู่ข้าง ๆ เพื่อเป็นกำลังสำคัญใน การทำให้การเรียนการสอนราบรื่นมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญ ภูวิจิตร์ (2564) เรื่อง การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล พบว่า การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลนั้นพบว่ามี 5 ทักษะในการจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์ 8 วิธีการสอนที่สามารถส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน 6 เคล็ดลับ ที่สร้างสรรค์บูรณาการการสอนออนไลน์และ เสริมสร้างการเรียนรู้เชิงรุก และรวมถึงการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบผสมผสาน 5 องค์ประกอบ คือ การค้นพบ (Discover) การเรียนรู้ (Learn) การฝึกปฏิบัติ (Practice) การร่วมมือ (Collaborate) และการประเมิน (Assess) ซึ่งจะเป็นตัวเลือกที่มีประสิทธิภาพที่สามารถนำมาปรับไปสู่การสอนออนไลน์ได้อีกทางเลือกหนึ่ง

2. ระดับการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะ (Attributes) ด้านทักษะ (Skill) และด้านความรู้ (Knowledge) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เพื่อประกอบการเรียนการสอน การวิเคราะห์ การค้นคว้าหาความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา สินพร และคณะ (2566) เรื่อง สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสารของครูกลุ่มเครือข่ายนาจะหลวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะช่วยให้ครูสามารถค้นหาความรู้ และนำความรู้ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูที่มีเครื่องมือและสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายจะทำให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น สนุกในการเรียน พร้อมทั้งได้ความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะทำให้ครูได้รับความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา ครูในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อที่จะพัฒนาตนเองนักเรียน ให้ได้รับความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ครูทุกคนจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการใช้โปรแกรมพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีทั้งประโยชน์และโทษ ครูจึงจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครูต้องสามารถบูรณาการโดยการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและครูต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องมือเทคโนโลยี การออกแบบการเรียนการสอน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี และมีการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีเจตคติที่ดี ในการคิดค้นสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนควรมีการศึกษา ค้นคว้า สร้างทักษะในการหาวิธีที่เหมาะสม เพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรม อบรม พัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤดี สุขสมงาม และคณะ (2566) เรื่อง การพัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ได้รับความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการใช้งาน Application ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น OBS Studio, Quizizz, Liveworksheets, Google App, Google Meet พร้อมฝึกทักษะในการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการสร้างสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายสะดวก และสามารถนำมา

ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในการสร้างสื่อการวิพากษ์สื่อของครูเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพิษณุโลก” ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ปัญหาการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก

1.1 ปัญหาด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟแวร์ พบว่า ความเพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์ ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ทางสถานศึกษาควรศึกษาคุณภาพและรายละเอียดของเครื่องคอมพิวเตอร์ก่อนการตัดสินใจซื้อ เพื่อที่ทางสถานศึกษาจะได้ใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ไม่ต้องบำรุงรักษาบ่อย ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้งาน

1.2 ปัญหาด้านระบบการสื่อสารและการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่า การติดต่อสื่อสารผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปในการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหา ทางสถานศึกษาควรจัดแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นสองระยะ ระยะที่หนึ่งคือการเรียนรู้ด้วยตนเอง และระยะที่สองการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบออนไลน์ ในส่วนของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องทำการอ่านเนื้อหามาก่อนล่วงหน้า เพื่อให้ได้ทราบว่าผู้เรียนมีความไม่เข้าใจตรงส่วนใดของเนื้อหา เมื่อทางผู้สอนทราบได้ถึงปัญหาความไม่เข้าใจต่าง ๆ พวกท่านจึงจะสามารถออกแบบการเรียนการสอนในส่วนเนื้อหาวิชานั้นได้ถูกต้อง โดยเน้นไปในส่วนที่เกิดความสงสัยมากที่สุด เรียกได้ว่าจากที่เคยถามถึงความสงสัยในเนื้อหาหลังคาบเรียน เปลี่ยนเป็นอ่านมาก่อนแล้วหากสงสัยตรงไหนจึงค่อยสอบถามมาในรูปแบบ “Flipped Classroom”

2. ระดับสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก

2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) พบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไดร์ฟ USB มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความรู้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีบันทึกข้อมูลและระบบการจัดเก็บข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และจัดให้มีอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูลที่ทันสมัยให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ด้านทักษะ (Skill) พบว่า สามารถวางแผนและออกแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูอบรม และพัฒนาทักษะความรู้ ให้กับครูและนักเรียนในเรื่องของความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากภัยคุมคามต่าง ๆ และวิธีการป้องกัน ซึ่งมีหลายวิธี เช่น หมั่นตรวจสอบและอัพเดตระบบปฏิบัติการให้เป็นรุ่นปัจจุบัน และควรใช้ระบบปฏิบัติการและ

ซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์ ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงเรื่อง จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือหลักศีลธรรมจรรยาที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ หรือควบคุมการใช้ระบบคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ

2.3 ด้านคุณลักษณะ (Attributes) พบว่า นำโปรแกรมสำเร็จรูปในการติดต่อสื่อสารเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน (Line, Messenger, facebook) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลา เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และในการจัดการเรียนการสอนควรสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นคนกระตือรือร้นและรู้จักคิดหาคำตอบ และครูควรสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนเป็นผู้ขวนขวายใฝ่หาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และยังเป็นการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีขีดจำกัดสำหรับผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาในสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับการพัฒนาสมรรถนะครู ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างต่างพื้นที่

2. การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงผลของการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนของครูสถานศึกษาเอกชนในเขตอำเภออื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เจริญ ภู่วิจิตร์. (2560). *การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล.* สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2566,จาก http://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20210827.pdf

วิไลวรรณ สุขป้อม. (2561). *การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สมฤดี สุขสมงาม และคณะ. (2566). การพัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมจร อุบลปริทรรศน์,* 8(1), 992 - 993.

สวิทชัย วงษ์พินิจ. (2557). *ปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18* (งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อาทิตยา สินพร และคณะ. (2566). สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูกลุ่มเครือข่ายนาจะหลวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(2), 1601-1610.

อำไพ นงค์เยาว์ และคณะ. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 10(1), 137 – 138.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.184-198

การพัฒนาบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

THE DEVELOPMENT OF NANO-LEARNING LESSONS COMBINED WITH FLIPPED CLASSROOM AND TASK-BASED LEARNING TO IMPROVE LEARNING ACHIEVEMENT IN THAI LANGUAGE SUBJECTS FOR GRADE 9 STUDENTS

ปรีชา เสนานิมิต, กอบสุข คงมนัส
Preecha Senanimit, Kobsook Kongmanus
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University
Corresponding Author E-mail: kobsookk@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2. เพื่อปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ใช้บททเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. บทเรียนนาโนเลิร์นนิง เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน 2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องโครงสร้างประโยคซับซ้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3. แบบทดสอบวัดผล การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4. แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า (T-Test) แบบ Dependence

ผลการวิจัยพบว่า 1. บทเรียนนาโนเลิร์นนิงเป็นคลิปวิดีโอมีระยะเวลาไม่เกิน 3 นาที ง่ายต่อการศึกษาและทบทวนความรู้ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย จัดกิจกรรมการเรียนรู้

*Received April 15, 2024; Revised April 30, 2024; Accepted May 1, 2024

ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน บทเรียนมีประสิทธิภาพ 83.75/82.92 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44
คำสำคัญ: บทเรียนนาโนเลิร์นนิง; ห้องเรียนกลับด้าน; กิจกรรมแบบเน้นภาระงาน

Abstract

The objectives of this article were. To develop and improve the effectiveness of nano-learning lessons in conjunction with flipped classrooms and task-based activities to improve Thai language learning outcomes for third-year high school students. 2. To compare the learning outcomes in the Thai language, specifically complex sentence structures, of third-year high school students before and after implementing nano-learning lessons, flipped classrooms, and task-based activities. 3. To examine the degree of satisfaction that third-year high school students experienced after taking part in task-based learning, flipped classrooms, and nano-learning classes. Samples were 36 pupils from PhichitPittayakom School's Class 3/10 in the academic year 2566. They were chosen at random using the classroom as the sampling unit. The research tools used included: 1. Instruction in complex sentence patterns by nano-learning. 2. A learning management system for third-year high school pupils that addressed complicated sentence constructions. 3. Learning outcomes were measured using. Pre-tests and post-tests. 4. survey of satisfaction. Standard deviations, averages, percentages, and the t-test for dependent samples were all used in statistical analysis.

Research findings revealed that: 1. The effectiveness and engagement of nano-learning lessons, which were delivered as brief video snippets lasting less than three minutes, improved learning opportunities and knowledge retention. Task-based learning and collaborative activities using flipped classrooms yielded an efficacy rating of 83.75/82.92. 2. At the 0.05 significance level. Third-year high school students' post-test results for Thai language

learning outcomes were substantially greater than their pre-test results. 3. With an average satisfaction rating of 4.75 and a standard deviation of 0.44, third-year high school students who took part in nano-learning classes, flipped classrooms, and task-based activities had, overall, the highest satisfaction.
Keywords: Nano-learning; Flipped Classroom; Task-Based Learning

บทนำ

ภาษาไทยเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย กระทรวงศึกษาธิการได้จัดวิชาภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้สาระหนึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบไปด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมโดยสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ถือเป็นสาระหนึ่งที่สำคัญ กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เรียนรู้เรื่อง วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน เพื่อก่อเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในปัจจุบันความสนใจของผู้คนลดน้อยลงโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเสพติดโซเชียลมีเดีย นิยมคอนเทนต์สั้น ๆ รูปแบบการเรียนการสอนที่มีระยะเวลาในการเรียนนานทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเรียนและจับใจความสำคัญไม่ได้ นาโนเลิร์นนิงเป็นการให้เด็กเรียนรู้ในระยะเวลาสั้น ๆ ต่อครั้ง การเรียนแบบนี้ผู้เรียนจะได้ความรู้แบบไม่ต้องเสียเวลาเรียนเป็นชั่วโมง และมีการใช้เครื่องมือในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา นอกจากจะใช้สมาธิในการเรียนเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ต่อครั้ง ยังมีความน่าสนใจและสนุกสนานทำให้เด็กเข้าใจบทเรียนได้ง่ายกว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์สู่ศตวรรษที่ 21 สู่สังคมยุคดิจิทัลส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับผู้เรียนที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ครูควรปรับบทบาทเป็นที่ปรึกษาและออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยลงมือปฏิบัติหรือค้นคว้าด้วยตนเอง (นภดล เลือดนักรบ และคณะ, 2560) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมกับการเรียนมากขึ้น ครูต้องมีคุณสมบัติมากกว่าการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอน ควรทิ้งการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมที่เน้นตัวครูเป็นสำคัญเน้นการสอนบรรยาย การกลับด้านครูมีปฏิสัมพันธ์สองทางกับผู้เรียนและนักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมมากขึ้น และมีเวลาในการค้นคว้าเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาตามความต้องการโดยครูคอยเป็นผู้ช่วยเหลือ การสอนในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับแนวคิดห้องเรียน

กลับด้าน เป็นการกลับด้านโดยเรียนที่บ้านทำการบ้านที่โรงเรียน กลับด้านชั้นเรียนโดยเรียนเนื้อหาที่บ้านผ่านสื่อวีดิทัศน์ และมาทำการบ้านที่โรงเรียนโดยมีครูทำหน้าที่โค้ชช่วยเหลือในการทำภาระงาน (เชรษฐรัฐ กองรัตน์, 2564) ปัจจุบันยังพบว่าในแต่ละวันผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหาสาระการเรียนรู้หลายวิชา และมีระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างจำกัด นักเรียนจึงไม่มีโอกาสลงมือทำภาระงานจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการใช้ภาษาไทยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงนำแนวคิดมุ่งเน้นภาระงานมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย เพราะเป็นแนวคิดที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง กระตุ้นทักษะการใช้ภาษาไทย (ณัฐกิตติ์ นาทา, 2561) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีเน้นงานปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ภาษาโดยใช้งานปฏิบัติเป็นสื่อกลางผู้เรียนต้องนำความรู้ที่เรียนแล้ว มาเพิ่มพูนด้วยการฝึกใช้ภาษา ผู้เรียนต้องเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยแต่ละขั้นตอนกิจกรรมจะช่วย จูงใจท้าทายผู้เรียนให้ปฏิบัติงานจนบรรลุเป็นชิ้นงาน ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา รู้วิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานทำงานร่วมกับผู้อื่น

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมของประเทศ ปีการศึกษา 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยคือ 52.95 เมื่อแยกตามเนื้อหาสาระได้ผลดังนี้ คะแนนเฉลี่ยสาระการอ่านคือ 58.47 คะแนนเฉลี่ยสาระการเขียนคือ 52.47 คะแนนเฉลี่ยสาระการฟัง การดู การพูดคือ 60.58 คะแนนเฉลี่ยหลักการใช้ภาษาไทย 40.10 และคะแนนเฉลี่ยสาระวรรณคดีและวรรณกรรมคือ 57.91 จากผลการทดสอบระดับชาติทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยในปีการศึกษา 2565 พบว่า สาระที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหลักการใช้ภาษาไทย และจากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยซึ่งทำการสอนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2565 พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด คือเรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ซึ่งนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจหรือจำแนกโครงสร้างประโยคไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีผลเฉลี่ยที่ไม่น่าพึงพอใจ นอกจากเนื้อหาหลักการใช้ภาษาจะมีความยากแล้ว ยังมีเนื้อหาที่ค่อนข้างเยอะและซับซ้อนอีกด้วย เมื่อนักเรียนต้องเรียนเนื้อหาที่ถูกอัดไว้จำนวนมาก และด้วยเนื้อหาที่ถือว่ายากจึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ผลสัมฤทธิ์ที่ตามมาจึงไม่ดีเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย นักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจหรือจำแนกโครงสร้างประโยคไม่ได้ ผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนาบทเรียน

นาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิง ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development Research) แบบ One Group Pretest Posttest Design มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ห้อง 497 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 10 จำนวน 36 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 บทเรียนนาโนเลิร์นนิง เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน รวม 8 ชั่วโมง

3.3.3 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิง ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน

3.2 การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 บทเรียนนาโนเลิร์นนิง เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการออกแบบบทเรียนผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางของ ADDIE Model 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นการออกแบบ (Design) กำหนดขั้นตอนองค์ประกอบ และรูปแบบบทเรียนนาโนเลิร์นนิง กำหนดเนื้อหา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ขั้นการพัฒนา (Development) พัฒนาบทเรียนนาโนเลิร์นนิงตามขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้ เสนอบทเรียนนาโนเลิร์นนิงต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความ ประเมินคุณภาพบทเรียนนาโนเลิร์นนิงโดยใช้แบบประเมินคุณภาพบทเรียนนาโนเลิร์นนิงชนิด ประมาณค่า (Rating Scale) ขั้นการทดลอง (Implementation) นำบทเรียนนาโนเลิร์นนิงที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง (Try-Out) กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน โดยการทดสอบประสิทธิภาพแบบรายบุคคล นักเรียนจำนวน 3 คน ประสิทธิภาพที่ได้ 75.21/76.67 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม นักเรียนจำนวน 9 คน ประสิทธิภาพที่ได้ 81.25/82.78 และนำบทเรียนไปการทดสอบหาประสิทธิภาพภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

3.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน รวม 8 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้ 1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ 2. ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับกิจกรรมแบบเน้นภาระงานจากเอกสารและงานวิจัย 3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 8 ชั่วโมง 4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งโดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 5. นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคมที่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ใกล้เคียงกับ

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ 6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน

3.2.3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน จำนวน 1 ฉบับจำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 1. ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2. วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ 3. สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ เพื่อคัดเลือกแล้วนำไปใช้จริง 20 ข้อ 4. นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ใช้ได้ 5. นำแบบทดสอบมาปรับปรุงตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ 6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จำนวน 30 คน และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ หาค่าความยาก-ง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งค่าความยากง่าย (P) พบว่า ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนก (R) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.38 - 0.88 แล้วคัดเลือกแบบทดสอบที่นำมาใช้จริงจำนวน 20 ข้อ

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งถามใน 3 ประเด็น คือ 1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ รวมจำนวน 8 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่ สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน โดยใช้แบบสอบถามตามแบบวัดความคิดเห็นของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ใช้ได้ ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบมุ่งเน้น ภาระงาน ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ จากนั้นขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิง ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบมุ่งเน้นภาระงาน ช่วงเดือนมีนาคมเมื่อดำเนินการเรียนการสอนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องโครงสร้างประโยคซับซ้อนไปทดสอบหลังเรียน (Posttest) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และนำแบบสอบถามความความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ไปสอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ตามเกณฑ์ E1/E2

6.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทดสอบค่า (T-Test) แบบ Dependence

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น บทเรียนเป็นลักษณะคลิปวิดีโอที่มีความยาวไม่เกิน 3 นาที มีเนื้อหาสาระดังนี้ 1. โครงสร้างประโยค 2. ประโยคสามัญ 3. ประโยครวม 4. ประโยคซ้อน 5. โครงสร้างประโยคซับซ้อน 6. ประโยคสามัญที่ซับซ้อน 7. ประโยครวมที่ซับซ้อน 8. ประโยคซ้อนที่ซับซ้อน จำนวน 21 บทเรียน พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (83.75/82.92) ดังตารางที่ 1

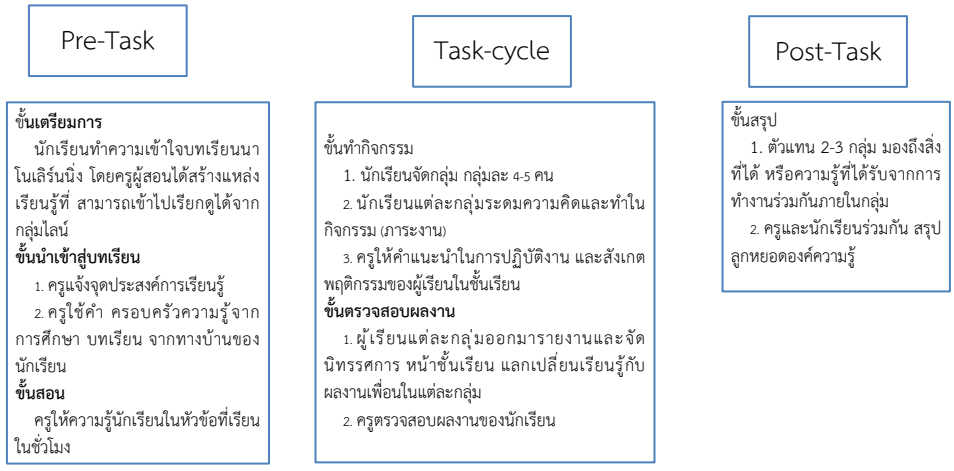
ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของบทเรียนนาโนเลิร์นนิง ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน เรื่อง โครงสร้างประโยคซับซ้อน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 กับนักเรียนจำนวน 36 คน

จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (80 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (20 คะแนน)	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ 80/80
36 คน	67.00	83.75	16.58	82.92	83.75/82.92

จากตารางที่ 1 พบว่า บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เท่ากับ 83.75/82.92

ภาพที่ 1 ตัวอย่างบทเรียนนาโนเลิร์นนิง

ภาพที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	(n=36)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig (2-tailed)
ก่อนเรียน	36	12.83	1.73	15.61*	.000
หลังเรียน	36	16.58	1.50		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.83 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.73 และการทดสอบหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.58 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.50 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ใช้บทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน มีความพึงพอใจต่อบทเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า บทเรียนมีประสิทธิภาพ 83.75/82.92 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจเป็นเพราะว่าบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานมีประสิทธิภาพที่เชื่อถือได้ โดยผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่งโดยทดลองกับนักเรียน จำนวน 3 คน ที่มีผลระดับการเรียน สูง ปานกลาง และต่ำ การประเมินแบบกลุ่มกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำคละกัน จำนวน 9 คน เพื่อประเมินคุณภาพให้บทเรียนมีความเหมาะสม ก่อนที่จะนำไปประเมินกับภาคสนามกับนักเรียนจำนวน 36 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้น

ภาระงานอีกครั้งหนึ่ง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ก่อให้เกิดเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ เทพสุดา แพงจันทร์ศรี (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนย่อความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ(E1/E2)เท่ากับ 84.71/86.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภา อ่ำแจ้ง และวิสาข์ จัติวัตร์ (2563) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือและทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบเท่ากับ 80.07/80.20 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมลพัฒร์ ศรีสุวรรณ์ และกอบสุข คงมนัส (2566) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.26/80.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากจุดเด่นบทเรียนนาโนเลิร์นนิงที่สั้นกระชับ เน้นไปที่สาระสำคัญ ศึกษาโดยไม่ต้องใช้ระยะเวลานาน ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายสามารถเปิดศึกษาได้หลายรอบ ซึ่งบทเรียนนาโนเลิร์นนิงได้ผสานกับการใช้ห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน ห้องเรียนกลับด้านมีจุดเด่นที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติได้ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหามาล่วงหน้า เมื่อกลับมาชั้นเรียนครูผู้สอนเพียงให้องค์ความรู้ สรุปองค์สาระสำคัญ แล้วผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ กิจกรรมแบบเน้นภาระงานยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ เพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร ทั้งการพูด การเขียน ได้ระดมความคิด สร้างสรรค์ผลงานกับเพื่อน ๆ ได้ฝึกความกล้าแสดงออกนำเสนอหน้าชั้นเรียน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระรายวิชา เรียนด้วยความสนุก ตื่นเต้น ท้าทาย ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิศิษพงษ์ นาคภู่

(2563) เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับแอปพลิเคชัน สำหรับการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Edpuzzle) ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ สิทธิภูมิ และคณะ (2561) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรีญา วงษ์สุวรรณ (2562) เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามชุกรัตนโภคาราม จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า คะแนนเฉลี่ยการเขียนแสดงความคิดเห็นหลังเรียนในผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานและคะแนน การเขียนที่สูงขึ้นของผู้เข้าร่วมการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมลพัฒร์ ศรีสุวรรณ์ และกอบสุข คงมนัส (2566) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการพูดสื่อสารหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะบทเรียนนาโนเลิร์นนิงมีระยะเวลาในการศึกษาไม่เกิน 3 นาที อยู่ในระยะความสนใจผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย สามารถศึกษาได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว อีกทั้งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่เน้นการบรรยาย นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ฝึกฝนทักษะทำงานร่วมกับเพื่อน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิศิษพงษ์ นาคภู่ (2563) เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้

ผ่านวีดิทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Edpuzzle) พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ บุตรสันเทียะ (2562) เรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Task Based Learning ร่วมกับคำถามของบลูม พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Task Based Learning ร่วมกับคำถามของบลูมภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = 0.19)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 3 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 3 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาภาษาไทย พบว่า 1. การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนนาโนเลิร์นนิงร่วมกับห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงาน ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เพราะบทเรียนนาโนเลิร์นนิงมีเนื้อหาที่กระชับง่ายต่อการเปิดทบทวน 2. ห้องเรียนกลับด้านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงได้รับประสบการณ์โดยตรง 3. กิจกรรมแบบเน้นภาระงานช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ

เพื่อน ช่วยฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ช่วยให้ได้แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ ที่เน้นไปที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นย้ำจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ครูผู้สอนควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบทเรียนนาโนเลิร์นนิงให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อสร้างบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

2. ควรศึกษาวิเคราะห์ในการนำแนวคิดห้องเรียนกลับด้านและกิจกรรมแบบเน้นภาระงานอย่างละเอียดเพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกับบทเรียนนาโนเลิร์นนิง

2. นำไปพัฒนาต่อยอดบทเรียนนาโนเลิร์นนิงประเภทอื่น ๆ เช่น อินโฟกราฟิก เกมบัตรคำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิราภา อ่ำแจ้ง และวิสาข์ จัติวัตร์. (2563). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือและ ทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารร้อยแก่นสาร,* 6(6), 1-19.

เชรษฐรัฐ กองรัตน์. (2564). ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom): การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคความปกติถัดไป (Next Normal) Flipped Classroom: Thai Language Learning Management to Develop Learners in the Next Normal Era. *วารสารราชพฤกษ์,* 20(2), 1–15.

ณัฐกิตติ์ นาทา. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน : แนวคิดเพื่อการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร,* 38(5), 182-202.

เทพสุดา แพงจันทร์ศรี, (2566). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนย่อความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *Journal of Roi Kaensarn Academi,* 8(11), 55-69.

นภดล เลือดนักรบ, สุภาณี เส็งศรี และพิศิษฐ์ พลธนะ. (2560). ICT: เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์,* 9(1), 70-80.

พัชรินทร์ บุตรสันเทียะ. (2562). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Task Based Learning ร่วมกับคำถามของบลูม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชรินทร์ สิทธิภูมิ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย และคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ,* 14(1), 153-167.

พิมลพัฒร์ ศรีสุวรรณ์ และกอบสุข คงมนัส. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้แบบพอดีคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(8), 671-683.

พิศิษพงษ์ นาคภู่. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับแอปพลิเคชันสำหรับเรียนรู้ผ่านวิดิทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Edpuzzle)* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วัชรีญา วงษ์สุวรรณ, (2562). *การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย* (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ความผิดตามกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนา*

AN OFFENSE UNDER THE CRIMINAL LAW PROVIDED BY LAW WITHOUT INTENT

พระครูสุจิตรัตนากร (สังวาลย์ วฑฺฒจิตฺโต), โกเมศ ขวัญเมือง, ประเสริฐ ลิ่มประเสริฐ
Phrakhru Sujitrattanakorn (Sangwan Wadthacitto), Komes Kuanmuang, Prasert Limprasert
มหาวิทยาลัยวิทยาลัยมหาจุฬาลกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: sathaphorn.mcu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในการกระทำในกฎหมายอาญา 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับเจตนาในความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา และ 3. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางที่เป็นมาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาให้มีความชัดเจนแน่นอนยิ่งขึ้น ศึกษาวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาของศาลฎีกา ตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และรวบรวมแนวความคิด ข้อเสนอแนะของนักกฎหมายนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักการดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายรวมทั้งราชอาณาจักรไทย

ผลการวิจัยพบว่า ความผิดตามกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนาซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ เกิดจากความจำเป็นในการนำเอามาตรการทางกฎหมายอาญามาใช้กับปัญหาของการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชนโดยส่วนรวม โดยเริ่มแรกมีพื้นฐานมาจากความรับผิดเพื่อละเมิดในทางแพ่งเกี่ยวกับการระมัดระวังมิให้เกิดผลตามที่กฎหมายบัญญัติขึ้น ต่อมาหลักนี้ได้ขยายไปสู่ความผิดอื่นๆ ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยเหตุผลทางเทคนิคในการรักษาความสงบในสังคม และในระยะแรกเริ่ม มีการตีความหลักความรับผิดนี้อย่างเคร่งครัดและก่อให้เกิดความรับผิดอย่างเด็ดขาดแก่ผู้ฝ่าฝืน ทำให้เกิดการโต้แย้งทางความคิดเกี่ยวกับหลักความรับผิดนี้ และต่อมาหลักความรับผิดนี้ได้ผ่อน

*Received October 11, 2023; Revised April 9, 2024; Accepted April 13, 2024

คลายลง และยอมรับถึงข้อต่อสู้ต่าง ๆ ในการแก้ตัวให้พ้นความรับผิดนี้ และมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการที่เกิดขึ้นกับบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดนี้ในประการที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้น
คำสำคัญ: ความผิด; กฎหมายอาญา; เจตนา

Abstract

The objectives of this research article were as follows: 1. To study the concepts and theories about criminal liability that do not require intent in criminal law. 2. To study and analyse problems related to intent in criminal offences that do not require intent in various acts. That is criminally punishable, and 4. To study and recommend guidelines that are appropriate measures regarding unintended criminal acts as suggestions for amending the provisions of the Act that are criminally punishable to more clarity, conducted by documentary research by studying legal texts. Supreme Court judgments, textbooks, academic articles, theses, and electronic databases in both Thai and foreign languages. I collected ideas and suggestions from lawyers and analysed and compared them with the principles that appear in countries that use a legal code system, including the Kingdom of Thailand.

The research results found that an offence under criminal law is currently unintentionally established by law. It arises from the need to apply criminal law measures to the problem of actions that cause damage to the public. Initially, it was based on civil tort liability regarding taking precautions to prevent results as provided by law. Later, this principle was extended to other offences. This has occurred for technical reasons to maintain peace in society. In the initial stages, this principle of liability is interpreted strictly and creates strict liability for violators. This creates a debate about the concept of liability. Later, this principle of liability was relaxed, and the various struggles in excusing this liability were accepted. Several changes have been made to the provisions that define this liability more equitably.
Keywords: Mistake; Criminal Law; Intent

บทนำ

การจะพิจารณาว่าบุคคลใดต้องรับผิดในทางอาญาสำหรับการกระทำของตนเองหรือไม่ต้องพิจารณาจาก “โครงสร้างความรับผิดอาญา” ตามระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. การกระทำครบองค์ประกอบของความผิด 2. การกระทำนั้นผิดกฎหมาย 3. ผู้กระทำมีความชั่ว สาระสำคัญประการที่ 1 คือ “การกระทำครบองค์ประกอบของความผิด” ประกอบด้วย องค์ประกอบภายนอกของตัวผู้กระทำผิดและองค์ประกอบภายในของตัวผู้กระทำผิด การพิจารณาองค์ประกอบภายนอกต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำ การกระทำและกรรมของการกระทำ ส่วนการพิจารณาองค์ประกอบภายในต้องพิจารณาถึงสภาวะจิตใจของผู้กระทำความผิดว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาในการกระทำความผิดหรือไม่ หรือมีกฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิด (โกเมศ ขวัญเมือง, 2550) หลักความรับผิดที่ไม่ต้องพิจารณาถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดนั้นเรียกว่า หลักความรับผิดเด็ดขาด หรือ หลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ซึ่งมีรากฐานมาจากกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด โดยผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดจากผลของการกระทำของตน เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ

กฎหมายอาญาจึงนำหลักความรับผิดเด็ดขาดของกฎหมายแพ่งมาใช้ และได้บัญญัติความรับผิดเด็ดขาดที่มีโทษทางอาญาเอาไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและในพระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติความรับผิดอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี มาตรา 104 ได้บัญญัติข้อยกเว้นเอาไว้อีกว่า “เว้นแต่ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น” หมายความว่า เว้นแต่ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะมีข้อความบัญญัติให้เห็นว่าต้องประมาทจึงจะเป็นความผิดหรือต้องเจตนาจึงจะเป็นความผิด (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2551) ดังนั้น หากบทบัญญัติในมาตราใดต้องการเจตนาในการกระทำความผิด การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดอาญาหรือไม่ก็ต้องพิจารณาองค์ประกอบภายในหรือเจตนาของผู้กระทำความผิดด้วย

แนวความคิดเสรีนิยมรุ่นใหม่ซึ่งได้พัฒนาจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของกฎหมายอาญา มีสาระดังนี้ คือ 1. การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณีลงโทษทางอาญาแก่บุคคล 2. การห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง (analogy) ลงโทษทางอาญาแก่บุคคล 3. กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน และ 4. กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง หลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานี้ เป็นหลักความรับผิดที่ยกเว้นจากหลักความรับผิดทางอาญาโดยทั่วไป ซึ่งต้องการองค์ประกอบภายใน อันได้แก่ เจตนาหรือประมาทเป็นสำคัญ หลักความรับผิดดังกล่าวมีปรากฏอยู่ในกฎหมายอาญาและกฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดความรับผิดทางอาญาของราชอาณาจักรไทยมาช้านานแล้ว แต่ก็มิได้มีความชัดเจนในการใช้หลักเกณฑ์เหล่านี้นักเป็นเพียงเนื้อหากว้าง ๆ (จิตติ ติงศภัทิย์, 2521)

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนา ที่กำหนดว่าบุคคลจะต้องรับผิดโดยไม่มีเจตนาได้จักต้องบัญญัติไว้ชัดแจ้ง แต่อย่างไรก็ดี ราชอาณาจักรไทยยังคงปรากฏปัญหาบางประการในเรื่องของขอบเขตการใช้หลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนา และกรณีแห่งประเภทความผิดที่นำไปใช้บังคับ ปัญหาแห่งถ้อยคำที่ใช้บัญญัติกับการขัดต่อหลักนิติธรรมทางอาญาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และบางกรณีในเรื่องเล็กน้อยหรือเป็นปัญหาเกี่ยวกับการวางกฎ ระเบียบที่อาจใช้วิธีการทางทางด้านฝ่ายบริหาร การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานที่มีอำนาจลงโทษ หรือสั่งให้จัดการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายเข้ามาแก้ไข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในการกระทำในกฎหมายอาญา

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับเจตนาในความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา

3. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางที่เป็นมาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาของศาลฎีกา ตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวความคิดเกี่ยวกับความผิดลหุโทษในกฎหมายอาญาทฤษฎีและความผิดลหุโทษที่ไม่ต้องการเจตนาในกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรไทย อีกทั้งของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ด้วย ข้อเสนอแนะของนักกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแบ่งแยกและจัดหมวดหมู่ฐานความผิดว่าบทบัญญัติมาตราใดบ้างในภาค 3 ลหุโทษ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ต้องการเจตนาและไม่ต้องการเจตนาในการกระทำผิด รวมทั้งความเป็นมาของหลักดังกล่าวในกฎหมายสมัยแรกเริ่มของราชอาณาจักรไทย เพื่อที่จะศึกษาให้เข้าใจอย่างกระจ่างในปัญหาดังกล่าว วิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักการดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายรวมทั้งราชอาณาจักรไทยเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

ผลการวิจัย

1. แนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในการกระทำในกฎหมายอาญา พบว่า ความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนา (Criminal Strict Liability) หมายถึง หลักความรับผิดทางอาญาที่กำหนดให้บุคคลผู้กระทำการอันละเมิดต่อกฎหมายต้องรับผิดต่อผลอันเกิดจากการกระทำนั้น ทั้ง ๆ ที่ตนเองมิได้มีเจตนาที่จะกระทำการดังกล่าว (General,1966) หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นทั้ง ๆ ที่ผู้กระทำมิได้มีส่วนผิดในทางจิตใจเลย (Liability Without Fault) นั่นคือ สภาวะทางจิตใจ (Mental State) ของผู้ละเมิดต่อบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดดังกล่าว ขณะกระทำ ไม่อาจที่จะตำหนิ (Blame) ได้ ไม่ว่าจะเป็นเจตนาหรือประมาท ดังนั้น ข้อต่อสู้ที่ใช้ปฏิเสธความรับผิดทางอาญาโดยทั่วไป เช่น ความขาดเจตนา (Lack Of Intention) ความไม่รู้ข้อเท็จจริง หรือความสำคัญผิดก็ไม่อาจนำมาใช้แก้ตัวได้ทั้งสิ้น แต่ก็มิได้หมายความว่าข้อต่อสู้อื่นๆ ที่เหลือนั้นไม่อาจที่จะนำมาใช้ปฏิเสธความรับผิดได้ เช่น ความอ่อนอายุ (จิตติ ติงศภัทิย์, 2521) (Infancy) หรือการกระทำด้วยความจำเป็นเพราะตกอยู่ภายใต้การบังคับอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (Infancy) (William, 1961) และความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนามีหลักเกณฑ์พื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไปดังนี้

1.1 เป็นหลักความรับผิดที่มีพื้นฐานมาจากหลักความรับผิดเพื่อละเมิดในทางแพ่ง อันเป็นที่มาแรกเริ่มสุดของหลักความรับผิดนี้ในปัจจุบัน โดยปรากฏในรูปของการละเมิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณะ (Public Tort) เช่น ความเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการในลักษณะที่เสี่ยง (Risk) ที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่สาธารณะ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรับผิดแก่ผู้ประกอบกิจการแม้ว่าจะไม่มีเจตนาที่จะกระทำการเช่นว่านั้น เป็นเจ้าของโรงงานจึงต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่โรงงานของตนได้ก่อให้เกิดสภาพเน่าเสียแก่สภาวะแวดล้อม หรือก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่สาธารณะ เป็นต้น

1.2 ต้องรับผิดโดยเด็ดขาดแม้ไม่มีเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และได้ใช้ความระมัดระวังอันเป็นปกติวิสัยและไม่ประมาทในกิจการนั้นก็ตาม อันนี้เป็นหลักที่กล่าวได้ว่าต่อเนื่องมาจากที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง คือ เป็นการนำหลักเรื่องประมาทแล้วก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่สาธารณะ แต่เป็นประมาทในลักษณะที่ไม่อาจตำหนิ (Flame) สภาวะแห่งจิตใจผู้กระทำได้ เพราะว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามปกติวิสัยของวิญญูชนโดยทั่วไปแล้ว แต่กฎหมายก็ยังกำหนดให้มีความรับผิดโดยเด็ดขาดและกำหนดมาตรฐานของความระมัดระวังไว้สูงกว่าการกระทำโดยประมาทแบบทั่วไป นั่นคือ ผู้กระทำจะต้องใช้ความระมัดระวังในระดับที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น จึงจะแก้ตัวให้พ้นความรับผิดในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่สาธารณะได้ ดังนั้น จึงเป็นการชอบที่จะป้องกันโดยกำหนด

มาตรฐานความระมัดระวังไว้สูงสุดเสียก่อนดีกว่าที่จะปล่อยให้สาธารณชนต้องอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้นโดยไม่อาจที่จะบำบัดได้

1.3 ความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงโดยทั่วไปไม่เป็นข้อแก้ตัวให้พ้นความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาได้ อันนี้ถือได้ว่าเป็นหลักที่ต่อเนื่องมาจากหลักในเรื่องเจตนา นั่นคือ บุคคลจะมีความรับผิดทางอาญาได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา แต่ถ้าหากบุคคลได้กระทำการอันที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด โดยสำคัญผิดคิดว่าตนเองมีอำนาจกระทำได้โดยชอบและไม่ประมาทในการที่สำคัญผิดนั้นแล้ว จะถือว่าบุคคลนั้นมีเจตนาที่จะละเมิดกฎหมายมิได้ แต่ในเรื่องความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาเป็นหลักที่ยกเว้นหลักในเรื่องเจตนาในข้อนี้เป็นความเห็นของ Professor Colin Howard ได้เสนอไว้ในหนังสือ Strict Responsibility อันเป็นการขยายความคิดของ Professor Francis B. Sayre ในกรณีที่ท่านได้เสนอให้จำเลยซึ่งถูกฟ้องว่ากระทำผิดตามบทบัญญัติความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนา สามารถนำสืบให้ตนเองหลุดพ้นความรับผิดได้ ในกรณีที่ตนเองได้ก่อให้เกิดการละเมิดบทบัญญัติดังกล่าวโดยสุจริตคิดว่าการกระทำของตนเองนั้นไม่ผิดกฎหมาย

1.4 ต้องมีการกระทำความผิด (Actus = Act, Reus = Wrong) คือ เป็นความรับผิดที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำ แต่บางที่ไม่มีการกระทำที่ต้องรับผิดด้วย เช่น กรณีความรับผิดทางอาญาอันเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ความหมายของหลักเกณฑ์นี้ คือ ต้องมีการกระทำอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด (Actus Reus) ซึ่งในกรณีนี้ หากว่าไม่มีการกระทำก็ไม่มีทางที่จะมีความรับผิดเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ เพราะบทบัญญัติความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานี้ กำหนดการกระทำที่เป็นความผิดไว้ แต่กันในเรื่องเจตนาที่จะกระทำผิดและประมาทออกไป จึงเหลือเฉพาะองค์ประกอบที่การกระทำทางกายภาพเท่านั้น ถ้าหากไม่มีการกระทำก็ไม่มีความรับผิดเกิดขึ้นดังกล่าว ทั้งนี้ ในการกระทำดังกล่าวแม้จะไม่มีเจตนาประสงค์ต่อผลก็ต้องรับผิด แล้วผู้กระทำยังต้องรู้สำนึกในการกระทำของตนด้วย ทั้งนี้ เพราะถ้าหากไม่รู้สำนึกในการกระทำของตนแล้วจะถือว่ามีการกระทำไม่ได้และย่อมถือได้ว่าไม่มีความรับผิดในบทบัญญัติที่ไม่ต้องการเจตนานี้ด้วย

ดังนั้น หลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในกฎหมายไทยโบราณ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลของการรักษาความสงบและมั่นคงของรัฐมากกว่าเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมดังกล่าวมาแล้ว การกระทำที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดแม้ไม่มีเจตนานี้ จัดเป็นการกระทำที่กระทบต่อความรู้สึกทางศีลธรรมอย่างหนึ่ง แต่เป็นไปในทางอ้อมมองเห็นได้ชัดเจน

2. วิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับเจตนาในความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา พบว่า บทบัญญัติความรับผิดทางอาญาที่ไม่

ต้องการเจตนาในอังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้น มักจะไม่ระบุไว้ถึงองค์ประกอบในทางจิตใจในส่วนที่ผิด (Fault) (Williams, 1973) แต่จะบัญญัติไว้เฉพาะองค์ประกอบในส่วนแห่งการกระทำเท่านั้น และในการใช้บทบัญญัติดังกล่าวของศาลก็มักจะตีความให้ผู้กระทำต้องรับผิดแม้ไม่มีเจตนา ดังนั้น จึงมีปัญหาว่าความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานี้เกิดจากเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมายนั้นขึ้นมา หรือเกิดจากการตีความของศาลว่าให้เป็นไปเช่นนั้น เกี่ยวกับกรณีนี้จึงเห็นว่า ศาลมีหน้าที่ตีความกฎหมายที่ออกมาโดยฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ไม่มีอำนาจที่จะกำหนดหลักกฎหมายขึ้นมา ยกเว้นไว้แต่เป็นไปเพื่อการอุดช่องว่างแห่งกฎหมาย การ บัญญัติกฎหมายเป็นหน้าที่หลักของฝ่ายนิติบัญญัติ ศาลมีหน้าที่เพียงค้นหาเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติเท่าที่ปรากฏถ้อยคำในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายต่าง ๆ เท่านั้น ดังนั้น การที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้เฉพาะการกระทำที่เป็นผิดแต่มิได้กล่าวถึงว่าต้องมีองค์ประกอบทางจิตใจในส่วนที่ผิด (Fault) ด้วย ศาลจึงถือว่าฝ่ายนิติบัญญัติมีเจตนาที่จะให้ใช้บทบัญญัติดังกล่าวโดยไม่ประสงค์ที่จะให้พิจารณาองค์ประกอบทางจิตใจและให้เป็นความรับผิดที่เคร่งครัด (Strict Liability) (Howard, 1963) ดังนั้น จึงถือได้ ว่า หลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานาเกิดจากเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อโต้แย้งว่า หลักความรับผิดที่ไม่ต้องการเจตนาทางอาญานี้น่าจะเกิดจากการตีความของศาล โดยยึดเอาการจำกัดเนื้อหาของกฎหมายตามความหมายที่แท้จริงของถ้อยคำที่ปรากฏในกฎหมายนั้น ๆ คือ เป็นการตีความอย่างเคร่งครัดตามตัวอักษรนั่นเอง คือ ถือเอาเฉพาะการกระทำที่กฎหมายบัญญัติห้ามนั่นเอง จึงเกิดหลักความรับผิดเด็ดขาดขึ้น และสำหรับข้อนี้มีเหตุผลสนับสนุน คือปกติแล้วในการบัญญัติกฎหมายที่มีโทษทางอาญาออกมาใช้บังคับนั้น เป็นการไม่สะดวกที่จะสอดแทรกหลักเกณฑ์ทั่วไปและข้อยกเว้นต่าง ๆ ลงไว้ในกฎหมายดังกล่าวได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงน่าที่จะสันนิษฐานได้ว่า ความจริงแล้วฝ่ายนิติบัญญัติมีความประสงค์จะให้ศาลใช้หลักทั่วไปทางอาญาเกี่ยวกับเรื่องเจตนากระทำผิด (Mens Rea) กับบทบัญญัติดังกล่าวอยู่แล้ว แต่ศาลกลับใช้การตีความของตนแปลกฎหมายอย่างเคร่งครัดตามตัวอักษร ทำให้เกิดหลักความรับผิดเด็ดขาดขึ้นมาดังกล่าว สำหรับในทัศนะของผู้วิจัยเองนั้นเห็นด้วยกับความเห็นฝ่ายหลังนี้ และเป็นการตีความที่ก่อให้เกิดความรับผิดเด็ดขาดของศาล ในลักษณะของการตีความตามทฤษฎีภาวะวิสัย (Objective Theory) ด้วย ในแง่ของการตีความกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เป็นอยู่ และข้อเท็จจริงที่ปรากฏนั่นคือเพื่อแก้ปัญหาในความยากลำบากในการสืบถึงเจตนาของผู้กระทำผิด ประกอบการพิจารณาเฉพาะการกระทำล้วน ๆ ที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายนั่นเอง

การลงโทษต่อการกระทำความผิดทางอาญาที่ถือเป็นหลักกันมานั้น หมายถึง การแสดงออกของการไม่เห็นด้วยต่อการกระทำดังกล่าวของสังคม (Adenaes, 1921) โดยมุ่งที่

จะรักษาความสงบเรียบร้อยและกฎเกณฑ์ของสังคมไว้ จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นว่าโทษที่ใช้บังคับแก่บทบัญญัติความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานั้นมีได้ตั้งแต่โทษปรับไปจนถึงโทษจำคุกอย่างสูงหรืออาจถึงขั้นประหารชีวิต ดังเช่น มาตรา 213 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาดูแล้วจะเห็นว่าไม่เป็นการยุติธรรมที่เดียวหากจะต้องปล่อยให้บุคคลต้องมีความรับผิดโดยเด็ดขาดและต้องรับโทษในอัตราที่สูง โดยที่ผู้กระทำไม่มีโอกาสจะแก้ตัวในแง่ของความไม่มีเจตนาชั่วร้ายที่จะก่อให้เกิดผลที่ละเมิดกฎหมายดังกล่าวได้ ดังนั้น จากพัฒนาการของบทบัญญัติความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาที่ผ่านมาจึงปรากฏความพยายามที่จะแบ่งแยกบทบัญญัติความรับผิดดังกล่าวออกเป็น 2 ชนิด โดยแบ่งชนิดตามความหนัก เบาของอัตราโทษ เพื่อที่จะผ่อนคลายหลักความรับผิดโดยเด็ดขาดนี้ลงเพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในการใช้หลักความรับผิดดังกล่าว

3. แนวทางที่เป็นมาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา พบว่า หลักความรับผิดที่ไม่ต้องการเจตนานี้ มีประโยชน์และจำเป็นต้องมีหลักดังกล่าว แม้ว่าหลักดังกล่าวนี้จะขัดกับหลักความรับผิดโดยทั่วไปก็ตาม แต่ยังอาจนำมาใช้ได้ และคงมีปัญหาในเรื่องการจำกัดขอบเขตของการนำมาใช้เท่านั้น ซึ่งนักนิติศาสตร์เหล่านี้เห็นว่า หลักความรับผิดที่ไม่ต้องการเจตนานี้มีประโยชน์หรือคุณค่าดังต่อไปนี้ กล่าวคือ 1. เป็นการตัดปัญหาความยากลำบากในการพิสูจน์เจตนาในการกระทำผิดบางอย่าง ซึ่งเป็นการยากลำบากในการที่จะเอาผิดกับผู้กระทำ ในการสืบให้เห็นถึงสถานภาพทางจิตใจของผู้กระทำผิด ทั้งนี้ เพราะโดยสภาพแห่งความผิดนั่นเองมีความสลับซับซ้อน และถ้าไม่มีการควบคุมด้วยมาตรการที่เหมาะสมทางกฎหมาย อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมได้ 2. ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปโดยรวดเร็วและสะดวก ทั้งนี้ เพราะไม่มีปัญหาในการนำสืบเจตนา พิสูจน์เพียงแต่ว่ามีการกระทำที่เป็นการกระทำของจำเลยและผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของจำเลย หรือจำเลยเป็นผู้ต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนด 3. ทำให้รัฐสามารถออกกฎหมายในทางคุ้มครองสวัสดิภาพของสังคมได้กว้างขวางยิ่งขึ้น แทนที่จะยึดติดอยู่กับการกระทำผิดในทางอาญาจะต้องขึ้นอยู่กับการกระทำที่น่าตำหนิด้วยการพิจารณาเฉพาะองค์ประกอบทางจิตใจเป็นสำคัญ จัดว่าเป็นการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมตามเงื่อนไขและสภาพของสังคมนั้น ๆ โดยมีหลักการแห่งการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคมอันเป็นหลักใหญ่ในทางกฎหมายอาญาหนุนอยู่แล้ว

วิเคราะห์ข้อเสนอของศาสตราจารย์ Jerome Hall ซึ่งเสนอให้ตัดความรับผิดนี้ออกไปจากกฎหมายอาญา Prof. Hall ได้เสนอความเห็นของท่านในหนังสือ General

Principles of Criminal law โดยได้ทำการแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างของความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนากับความรับผิดทางอาญาที่ต้องการเจตนาโดยทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของความผิดอาญาที่แท้จริง และการที่ศาลตีความให้เกิดความรับผิดโดยเด็ดขาด โดยไม่พิจารณาถึงเจตนานั้น ก่อให้เกิดความยุ่งยากและ ปัญหาในการตีความ และปัญหาในทางทฤษฎีกฎหมายอาญา และก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมในการที่บุคคลซึ่งกระทำการโดยสุจริตใช้ความระมัดระวัง

วิเคราะห์ข้อเสนอของศาสตราจารย์ Colin Howard ซึ่งให้อ้างความสำคัญผิดเป็นข้อแก้ตัวในการที่จะปฏิเสธความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาได้ ในบทบัญญัติความผิดเด็ดขาดนั้นความสำคัญผิดอาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ ถ้าหากตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุผล (Reasonable mistake of fact) แต่อย่างไรก็ดี ศาลก็ไม่ได้วางหลักลงไปแน่ชัดว่าแค่ไหน เพียงไร จึงจะเรียกว่าเป็นการมีเหตุผลที่จะทำให้เกิดความสำคัญผิดเช่นนั้น ซึ่งเกี่ยวกับปัญหานี้ Prof. Howard ได้เสนอความเห็นของท่านซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป สำหรับปัญหาประการแรกนั้น ได้แก่ ปัญหาที่ว่าข้อต่อสู้ในเรื่องความสำคัญผิดในความผิดที่ไม่ต้องการเจตนากับความผิดอาญาโดยทั่วไปนั้นแตกต่างกันอย่างไร เกี่ยวกับปัญหานี้ ศาสตราจารย์ Howard ได้ชี้ให้เห็นว่า ข้อต่อสู้ในเรื่องความสำคัญผิดโดยทั่วไปนั้น จำเลยเพียงแต่กล่าวอ้างขึ้นมาเท่านั้น ไม่ต้องนำสืบ แต่เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยมิได้สำคัญผิดจริง แต่ ในความผิดที่ไม่ต้องการเจตนานั้น เป็นหน้าที่ของจำเลยที่จะแสดงให้ศาลเห็นว่า ตนมีเหตุผลพอเพียงในการก่อให้เกิดความสำคัญผิดในการกระทำเช่นนั้น และสำหรับปัญหาเกี่ยวกับที่ว่าความผิดเด็ดขาดเป็นเรื่องไม่ต้องการองค์ประกอบทางจิตใจในระดับปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในการกระทำในกฎหมายอาญา พื้นฐานระบบกฎหมายของยุโรปเป็นระบบประมวลกฎหมายทางประวัติศาสตร์ ได้รับอิทธิพลมาโดยตรงจากระบบกฎหมายของโรมัน ในด้านกฎหมายอาญาเกี่ยวกับหลักการกำหนดความรับผิดทางอาญาก็มีความเป็นมาเช่นเดียวกันกับระบบกฎหมายอังกฤษและสหรัฐอเมริกาที่กล่าวมาแล้ว นั่นคือ ได้รับอิทธิพลมาจากหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมของศาสนาคริสต์ในสมัยกลาง นั่นคือ ความรับผิดทางอาญาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยมีเจตนาชั่วร้าย และหลักการนี้ยึดถือเป็นหลักใหญ่ของกฎหมายอาญาตลอดมา กระทั่งตอนต้นศตวรรษที่ 19 อันเป็นยุคที่ความคิดในทางปรัชญาแบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ในแง่ของธรรมชาติของพฤติกรรมในทางอาญา (criminal conduct) นั้นไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงข้อสรุปที่ว่า หลักความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) ไม่อาจ

นำเข้ามาใช้ในขอบเขตของกฎหมายอาญาได้ จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วและวัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญาก็คือ การรักษาความสงบในสังคม ดังนั้น หลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานี้ จึงได้รับการยอมรับ นำมาใช้อยู่จวบจนปัจจุบัน แม้ว่าจะเบี่ยงเบนออกไปจากหลักความรับผิดทางอาญาแต่ดั้งเดิมก็ตาม ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าขอบเขตการนำเอาหลักเกณฑ์นี้มาใช้ควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปในบทที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นหลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในสมัยแรกเริ่มและในสมัยปัจจุบันมีความแตกต่างกันกล่าวคือ ในสมัยแรกความคิดในเรื่องกฎหมายกับศีลธรรมยังแยกกันไม่ออก การกระทำความผิดอาญาก็เท่ากับเป็นการละเมิดกฎแห่งศีลธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดอยู่ในตัวของมันอยู่แล้ว ดังนั้น ในการกำหนดความรับผิดทางอาญาแก่ผู้กระทำ จึงไม่ให้ความสนใจกับองค์ประกอบทางจิตใจมากนัก หากแต่เน้นการกระทำแทน แต่ความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในสมัยปัจจุบัน เป็นกรณีที่เกิดขึ้นจากความจำเป็นของสังคม ในการใช้มาตรการทางอาญาในการรักษาความสงบในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนไว้ให้ได้ ซึ่งเป็นการเบี่ยงเบนออกจากหลักความรับผิดทางอาญา หลักซึ่งต้องการเจตนา ซึ่งมีรากฐานมาจากกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมาสู่การคุ้มครองผลประโยชน์ของสาธารณชนโดยส่วนรวมและประกอบกับเหตุผลอื่นๆ

2. วิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับเจตนาในความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา การพิจารณาว่าความผิดในกฎหมายใดเป็นความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาโดยทั่วไปแล้วบทบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาของอังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้น มักจะไม่แสดงไว้ชัดเจนว่าไม่ต้องมีเจตนาก็ต้องรับผิด แต่จะกำหนดไว้เฉพาะว่าการกระทำอย่างไรบ้างที่กฎหมายห้าม และถ้าหากมีการละเมิดหรือฝ่าฝืนแล้วต้องรับผิด และศาลก็มักจะตีความบทบัญญัติดังกล่าวไปในทางที่ว่าจำเลยต้องรับแม้กระทำไปโดยไม่มีเจตนา ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น อย่างไรก็ตาม ยังมีบทบัญญัติที่มีลักษณะเช่นว่านี้อยู่ไม่น้อยถูกตีความในการกำหนดความรับผิดโดยพิจารณาถึงเจตนาที่ก่อให้เกิดการกระทำอันเป็นผิดด้วย แม้ว่าจะมีหลักเกณฑ์ในการสังเกตถึงลักษณะของบทบัญญัติความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาก็ตาม ก็ยังนับว่ามีความสับสนไม่น้อยในการพิจารณาว่ากฎหมายใดเป็นความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนา ซึ่งเป็นปัญหาที่กฎหมายอาญาของราชอาณาจักรไทยเคยประสบมาแล้ว ในขณะที่รับเอาหลักความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาจากระบบกฎหมายของอังกฤษและสหรัฐอเมริกามาใช้ตอนแรก ๆ ปัจจุบันจึงได้แก้ปัญหาดังกล่าวนี้โดยกำหนดลงไปในมาตรา 59 ว่าการจะต้องรับผิดโดยไม่มีเจตนานั้นกฎหมายต้องบัญญัติไว้ชัดแจ้ง เป็นต้น สำหรับในกลุ่มประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายนั้น ก็มักจะปรากฏบทบัญญัติความรับผิดดังกล่าวใน

กฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติกำหนดโทษทางอาญา ซึ่งมักระบุไว้ ถือหลักอย่างนี้ชัดแจ้งว่าให้ต้องรับผิดแม้ไม่มีเจตนา

3. แนวทางที่เป็นมาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ในกรณีของความผิดที่ไม่มีเจตนานี้เป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม ซึ่งเป็นเรื่องของกฎหมายเทคนิค เพราะฉะนั้น บุคคลอาจกระทำผิดโดยไม่รู้ตัวว่ามีบทบัญญัตินั้นอยู่ เพราะฉะนั้น ความไม่รู้ข้อกฎหมายจริงๆ อย่างมีเหตุผลน่าจะใช้แก้ตัวให้พ้นความรับผิดได้ ซึ่งถ้าหากมีการจำกัดขอบเขตของการบัญญัติหลักความรับผิดที่ไม่ต้องการเจตนาในขอบเขต ประการที่กล่าวมานี้แล้ว ก็น่าจะไม่มีข้อโต้แย้งในเรื่องนี้ให้เห็นอีก และประการสำคัญ คือ บทบัญญัติดังกล่าวจักต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งถึงการกำหนดความรับผิดที่ไม่ต้องการเจตนาดังกล่าว และถ้าหากบทบัญญัติไม่แสดงไว้ชัดแจ้งว่าต้องรับผิดแม้ไม่มีเจตนา ศาลย่อมไม่ถูกจำกัดให้นำหลักทั่วไปในเรื่องเจตนามาปรับใช้ในการตีความกฎหมายดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทบัญญัติเช่นว่านี้เป็นการบัญญัติถึงการกระทำให้เป็นผิดในกรณีพิเศษเฉพาะออกไปจากความผิดทางอาญาโดยทั่วไป และผู้ที่เกี่ยวข้องในกรณีดังกล่าว เช่น ผู้ประกอบกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติย่อมจะทราบดีว่า กรณีไหนตนอาจต้องมีความรับผิดและต้องรับโทษและเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติเช่นว่านั้น และจัดให้มีความระมัดระวังอย่างสูง เพื่อหลีกเลี่ยงการฝ่าฝืนดังกล่าวอยู่แล้ว จักเป็นมาตรการในทางป้องกันไว้ก่อน แต่ถ้าความผิดเกิดขึ้นแล้ว แม้จะใช้ความระมัดระวังอย่างสูงก็ต้องรับโทษอยู่ดี เพราะเป็นการลงโทษโดยอาศัยผลที่เกิดขึ้นและการปฏิเสธไม่ยอมรับทั้งเรื่องความไม่มีเจตนาเป็นเรื่องมาทีหลังโดยกฎหมายกำหนดให้เป็นเช่นนั้น ดังนั้น จึงเป็นคนละส่วนกัน กรณีที่ความผิดซึ่งไม่ต้องการเจตนาจะไม่มีผลยับยั้งเลยดังที่ฝ่ายที่มีความเห็นคัดค้านอ้างมาแต่ต้นนั้น ต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำไม่อาจทราบได้ว่ามีบทบัญญัติดังกล่าวอยู่ด้วยจึงจะทำให้กฎหมายดังกล่าวปราศจากผลในการยับยั้ง และเมื่อผู้ใช้ความระมัดระวังอย่างสูงแล้วยังเกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวขึ้น และถูกลงโทษ ผู้ประกอบกิจการชนิดเดียวกันรายอื่นก็ต้องยิ่งเพิ่มความระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงผลดังกล่าว และนั่นก็คือ ความสำเร็จของผลในการยับยั้งของบทบัญญัติดังกล่าว

องค์ความรู้จากการวิจัย

ความผิดตามกฎหมายอาญาที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยไม่ต้องการเจตนาซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ เกิดจากความจำเป็นในการนำเอามาตรการทางกฎหมายอาญามาใช้กับปัญหาของการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชนโดยส่วนรวม โดยเริ่มแรกมีพื้นฐานมาจากความรับผิดเพื่อละเมิดในทางแพ่งเกี่ยวกับการระมัดระวังมิให้เกิดผลตามที่

กฎหมายบัญญัติขึ้น ต่อมาหลักนี้ได้ขยายไปสู่ความผิดอื่น ๆ ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยเหตุผลทางเทคนิคในการรักษาความสงบในสังคม และในระยะแรกเริ่ม มีการตีความหลักความรับผิดนี้อย่างเคร่งครัดและก่อให้เกิดความรับผิดอย่างเด็ดขาดแก่ผู้ฝ่าฝืนทำให้เกิดการโต้แย้งทางความคิดเกี่ยวกับหลักความรับผิดนี้ และต่อมาหลักความรับผิดนี้ได้ผ่อนคลายลง และยอมรับถึงข้อต่อสู้ต่าง ๆ ในการแก้ตัวให้พ้นความรับผิดนี้ และมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการที่เกิดขึ้นกับบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดนี้ในประการที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้น เช่น ในรูปแบบของการกำหนดโทษที่เหมาะสม ความไม่ขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ การนำเอาหลักความรับผิดทั่วไปในเรื่องเจตนาเข้ามาใช้ในการตีความบทบัญญัติดังกล่าวเท่าที่สภาพแห่งบทบัญญัติจะอำนวยให้ได้

ข้อเสนอแนะ

ในทัศนะของผู้วิจัยเอง เห็นด้วยกับการนำเอาหลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาเข้ามาใช้ในกฎหมายอาญา และไม่เห็นด้วยกับการปฏิเสธหลักความรับผิดนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาในกฎหมายของราชอาณาจักรไทย

1. ควรที่จะจำกัดขอบเขตความรับผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนาอยู่ในเฉพาะกรณีของการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณชนโดยส่วนรวม

2. ในแง่ของการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการวางกฎระเบียบของสังคม (Social Order) หรือนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการปกครอง ไม่ควรนำเอาหลักความรับผิดที่ไม่ต้องการเจตนามาใช้เป็นสภาพบังคับเพื่อให้เกิดการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น ๆ

3. ความรับผิดทางอาญาอันเกิดจากการกระทำของตัวแทน (Vicarious Liability) ควรจะจำกัดโทษที่จะลงเพียงแค่ระดับไม่เกินโทษปรับ เพราะผู้ต้องรับผิดไม่มีส่วนผิดทั้งด้านจิตใจและการกระทำ

4. เนื่องจากการกำหนดความรับผิดในทางอาญาแก่บุคคล โดยพิจารณาองค์ประกอบทางจิตใจเป็นหลักทั่วไปของการกำหนดความรับผิดในทางอาญา ดังนั้น ความผิดที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาในบางมาตรา

5. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำหนดโทษสูงถึงจำคุก ในบทบัญญัติความผิดที่ไม่ต้องการเจตนาเพื่อเพิ่มผลชงัดในการยับยั้งการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณะโดยส่วนรวม ก็ควรที่จะให้จำเลยสามารถพิสูจน์แสดงต่อศาลว่าตนเองมิได้กระทำผิดตามที่โจทก์กล่าวหา (Shift The Burden of Proof to The Accused)

7. ในสภาพของสังคมปัจจุบัน บทบัญญัติความผิดทางอาญาที่ไม่ต้องการเจตนานอกเหนือจากความผิดที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน (Public Welfare offences) ก็ควรที่จะเน้นหนักไปในเรื่องเกี่ยวกับความผิดทางเศรษฐกิจ ในการกระทำที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับการเงินและธนาคารเอกชน กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการผูกขาด ตัดตอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2551). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: พลสยาม พริ้นติ้ง ประเทศไทย.

โกเมศ ขวัญเมือง. (2550). *กฎหมายอาญาชั้นสูง.* กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

จิตติ ติงศภัทิย์. (2521). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาคที่ 1 ตอน 1* (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 6). พระนคร: สำนักอบรมกฎหมายเนติบัณฑิตยสภา.

Adenaes, J. (1921). The future of criminal law. 3. Criminal Law review. 21(1), 1-16

General, H. (1966). *Principles of Criminal Law* (2nd ed). Indiana: The Bobb-Merill Company Inc.

Hall, J. (1960). *General Principles of Criminal Law* (2nd ed). Indiana: The Bobb-Merill Company Inc.

Howard, C. (1963). *Strict responsibility.* London: Sweet & Maxwell.

Williamm, G. (1961). *Criminal Law the General Fart* (2nd ed). London: Steven and son.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.212-221

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี*

BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING POLITICAL AWAKENING OF YOUTHS IN NONTHABURI PROVINCE

พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงฺกโร), จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, สุรพล สุยะพรหม
Phra Udomsitthinayok (Kumphol kunungkaro), Chamnong Adiwattanasit, Surapon Suyaprom
วัดบางอ้อยช้าง จังหวัดนนทบุรี
Wat Bang Oi Chang, Nonthaburi Province
Corresponding Author E-mail: phraudomsitthinayok.mal@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ปัจจัยที่เกิดขึ้นต่อการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี และศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การตื่นตัวทางการเมืองควรใช้หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาบูรณาการร่วม โดย 1. ฉันทะ (ความพอใจ) ให้ความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย พึงพอใจในระบอบประชาธิปไตย และมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี 2. วิริยะ (ความเพียร) พากเพียรในหน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างจริงจัง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. จิตตะ (ความเอาใจใส่) รู้จักหน้าที่ตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่ออยากรู้อะไรต้องค้นหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจด้วยความใส่ใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบกติกาของสังคม และ 4. วิมังสา (ความรอบคอบ) หมั่นสอดส่องเอาใจใส่ในการทำงาน ใช้เหตุและผลวิเคราะห์แสวงหาความจริงที่ถูกต้อง มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด มองเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยนำเข้าไปบูรณาการผ่านการกล่อมเกลาทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้เยาวชนมีการตื่นตัวทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; การตื่นตัวทางการเมือง; เยาวชน

*Received March 20, 2024; Revised April 20, 2024; Accepted April 22, 2024

Abstract

The objective of this research was to study Buddha-dhamma integration to promote the political awakening of youths in Nonthaburi Province. It was qualitative research. There were 20 key informants. The research tools used were an in-depth interview script, collected data from key informants, and analyzed data by content descriptive interpretation.

The research results found that political awareness should use the 4 principles of Iddhipāda to integrate as follows: 1. Chanda (satisfaction) giving importance to the democratic system, being satisfied with democracy, and having a good political attitude 2. Viriya: (perseverance), diligent in one's duties, seriously paying attention to what one wants to learn, and giving importance to political participation. 3. Chitta (caring) Knowing one's responsibilities by doing the right thing. When one wants to know something, one must search for the facts and understand them with care, including following the rules, regulations, and rules of society. 4. Vimansa (prudence) always pays attention to work, uses cause and effect analysis to seek the correct truth, commits to performing duties strictly, and looks at the goal as important by integrating it through political socialization in various areas. It will result in youth being creatively and politically aware.

Keywords: Buddha-Dhamma Integration; Political Awakening; Youths

บทนำ

เด็กและเยาวชน ตามหลักคติธรรมทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นวัยที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความอดทน กลัวความลำบากตรากตรำต่อทุกขเวทนา ต่อการกระทบกระทั่ง ต่อการยั่วยวนของกิเลสตัณหา ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ พระพุทธองค์จึงไม่ทรงอนุญาตให้อุปสมบทแก่บุคคลผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ดังที่ทรงมีพุทธดำรัสว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย บุคคลมีอายุหย่อน 20 ปี เป็นผู้ไม่มีความอดทนต่อเย็น ร้อน หิว กระหาย เป็นผู้มีปกติไม่อดกลั้นต่อสัมผัสแห่งเหลือบ ยุง ลมแดด สัตว์เลื้อยคลาน ต่อคลองแห่งถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย อันมาแล้วไม่ดี ต่อทุกขเวทนาทางกายที่เกิดขึ้นแล้วอันกล้าแข็ง เผ็ดร้อน ไม่เป็นที่ยินดี ไม่เป็นที่ชอบใจ อันอาจทำให้เสียชีวิตได้” (วิ. ม. 4/98/151-152) อย่างไรก็ตาม เรื่องของเยาวชนถือเป็นปัญหาใหญ่เป็นปัญหาของอนาคตของชาติ ถ้าเยาวชนประพฤติตนเป็น

อันธพาล ไม่เรียบร้อย มัวแต่ไปซ่องสุมหาความสำราญอย่างง่าย ๆ อนาคตของชาตินับว่ามืดมนมาก (สมพร เทพสิทธา, 2562)

พระพุทธศาสนาได้ให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ก็ย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ บางครั้งอาจทำได้ดีกว่าผู้ใหญ่บางคนเสียอีก ฉะนั้น พระพุทธศาสนา จึงให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำของเขา เมื่อเขามีพฤติกรรมที่ดีงามทางกาย วาจา และจิตใจแล้ว ย่อมเป็นผู้ประเสริฐได้ เนื่องจากวัยมิใช่ตัวชี้วัดทางพระพุทธศาสนาว่า คนดีจะต้องเป็นผู้ใหญ่เท่านั้น เด็กและเยาวชนก็ทำดีได้เช่นกัน และสามารถเป็นผู้ใหญ่ได้ ดังคำอุปมาอุปไมยในขุททกนิกายชาดกว่า “หงส์ นกกระเรียน นกยูง ช้าง ย่อมกลัวราชสีห์ทั้งนั้น จะถือเอาร่างกายเป็นประมาณไม่ได้ ฉันใด ในหมู่มนุษย์นั้น ถ้าแม้เด็กมีปัญญา ก็เป็นผู้ใหญ่ได้ คนโง่ถึงร่างกายใหญ่โตก็เป็นผู้ใหญ่ไม่ได้” (ขุ.ชา.อ. 2/131/302) แต่เดิมมา เยาวชนไทยจะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นระบบจากการไปอยู่ปรนนิบัติและศึกษาเล่าเรียนกับพระสงฆ์ ซึ่งพระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่กุลบุตร จะเห็นได้ว่า การอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมในวัดเช่นนี้ เน้นหนักเรื่องศีลธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนา และอาจจัดได้ว่า เป็นการอบรมสั่งสอนที่ได้ผลมาก (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2554) แม้แต่โรงเรียนในสมัยก่อนก็ตั้งอยู่ในวัด ซึ่งมีผลไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับวัดด้วย ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2557)

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนนับว่าในยุคปัจจุบันเห็นได้ชัดจากการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยมีเยาวชนเป็นแกนนำและมีเยาวชนจากสถาบันการศึกษาเป็นจำนวนมากเข้าร่วมเพื่อเรียกร้องทางการเมือง บางครั้งอาจจะเข้าใจยังไม่ชัดเจนเข้าร่วมตามแรงกระแส ตามเพื่อน ตามคำสั่ง หรือแม้กระทั่งตามความชอบ แต่ยังไม่ได้คำนึงถึงความชัดเจน ความถูกต้อง หรือแม้กระทั่งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเยาวชนมีความกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมถึงการเมืองในขณะนี้ อนึ่งจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑล ซึ่งประชาชนส่วนมากเป็นประชาชนที่มาจากหลากหลายจังหวัดที่มาทำงานและตั้งหลักปักฐานในจังหวัดนี้จึงทำให้มีวัฒนธรรมที่หลากหลายตามแต่ละภูมิลำเนาเดิมของประชาชนที่ย้ายมาอาศัยในที่แห่งนี้

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญต่อการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองและเพื่อความถูกต้องชัดเจนซึ่งเป็นหลักสำคัญในระบอบประชาธิปไตย และสนับสนุนความถูกต้อง จึงได้ทำการวิจัยเรื่องพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนและเพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ใน

การประกอบการเสริมสร้างแรงกระตุ้นการตื่นตัวโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมมาบูรณาการ ซึ่งจะทำให้เยาวชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองและทำให้ประชาธิปไตยดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพ ปัญหา ปัจจัยที่เกิดขึ้นต่อการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูปหรือคน

2.2 กลุ่มนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน

2.3. กลุ่มเยาวชน จำนวน 5 คน

2.4 กลุ่มข้าราชการ นักการเมืองและนักปกครองท้องถิ่น จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีการหาค่าคุณภาพ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจ) ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนจะต้องเกิดความพึงพอใจจึงจะมีความสนใจ ใส่ใจ อยากรู้อยากติดตาม อยากมีส่วน

ร่วมทางการเมืองดังนี้ต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย

2. หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิริยะ (ความเพียร) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจ ทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน เยาวชนต้องเข้าใจเหตุผล ต้องรู้จักยืดหยุ่น การให้ความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีที่ถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง แต่ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอน ปฏิบัติให้ถูกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคม ทำให้ถูกกฎหมาย ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน เยาวชนเมื่อมีความสนใจใส่ใจในสิ่งที่ดี พากเพียรในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ก็จะคิดดี ทำดี พูดดี เพราะสิ่งที่ดีจะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวผาสุก ไม่เดือดร้อน ควรเคารพ กฎกติกาในสังคม รู้เหตุ รู้ผล รู้ตนรู้ประมาณ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนวุ่นวาย อย่าเชื่ออะไรโดยขาดการวิเคราะห์ นอกจากฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา แล้วต้องมีหลักกาลามสูตรด้วย

3. หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและ กติกาของสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และควรมีสติต่อการใคร่ครวญ ไตร่ตรองก่อนที่จะทำอะไรลงไป เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง ควรมีวิสัยทัศน์ เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังที่ดี สร้างสรรค์จิตสำนึกที่ดี เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา ในสังคม และกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยอมรับในความคิดเห็นที่ปราศจากอคติ โดยทุกด้านต้องให้ความร่วมมือ ตั้งแต่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สังคม สถาบันการศึกษา

4. หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิมังสา (ความรอบคอบ) เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจในการกระทำอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่างๆเพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง

อภิปรายผลการวิจัย

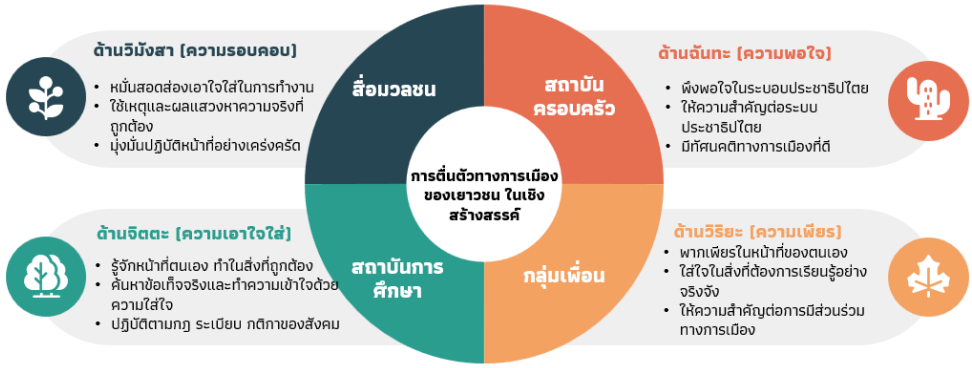
จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี” สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการได้ ดังนี้ ด้านฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เยาวชนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญ รู้จักเหตุ รู้ผล รู้จักตน รู้จักประมาณ และไม่ประมาท ไม่ทำอะไรตามอำเภอใจ อย่างไร้กฎระเบียบ ต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ด้านวิริยะ เยาวชนต้องพากเพียรเล่าเรียนศึกษาพัฒนาตนเองเพื่อได้รับความรู้ที่ดีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและประเทศชาติต่อไป มีความมุมานะเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อย่างสม่ำเสมอ ด้านจิตตะ มีจิตใจฝักใฝ่ทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ และที่สำคัญที่สุดส่งเสริมในทุกวิถีทางให้เยาวชนรู้จักวิเคราะห์แยกแยะ ใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสติไม่ใช้อารมณ์เป็นตัวตัดสินในทุกกิจกรรมทางการเมืองที่เข้าร่วม จะทำให้เกิดการเมืองเชิงสร้างสรรค์และเป็นไปอย่างสันติสุข ของประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจต่อการกระทำหรือการตัดสินใจอะไรลงไป ตัวอย่างเช่น การจะไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาก่อนว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนเราในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในชาติ หมั่นสอดส่องเหตุผลในสิ่งนั้น นี่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตย เหมือนกระจกเงา ที่คอยดูแล สอดส่องการทำงานของภาครัฐและคอยให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อจะให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งต่อไป นักการเมืองและพรรคการเมืองควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นและสัมผัสได้ “แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”เป็นสำนวนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เมื่อเยาวชนสนใจ ใส่ใจ และคัดเลือกคนดีเข้าไปบริหารประเทศแล้ว ควรหมั่นสอดส่อง เอาใจใส่ต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการกำกับติดตามให้รัฐบาลนั้นทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี ศิลารัตน์ (2557) เรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. 2566 พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษามี

ความสัมพันธ์กับการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาบรรจง ติสรโณ (ศรีสุข) (2560) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม 4 ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า อิทธิบาทธรรม 4 เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น การปฏิบัติธรรม การทำงาน การจัดการเรียนการสอนหรือในการดำเนินชีวิต หลักอิทธิบาทธรรม 4 ประการ ประกอบด้วย ฉันทะ หมายถึง สร้างความพอใจในการทำงานประสงค์จะทำยิ่งขึ้น วิริยะ หมายถึง ความขยัน หมั่นเพียร จิตตะ หมายถึง ความมีจิตใจสู้ไม่ท้อถอยต่อปัญหาหรืออุปสรรค วิมังสา หมายถึง การรู้จักใช้ปัญญา ใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบด้านในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับพระบุญเพ็ง สิทธิวงษา (2562) เรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสีออ อำเภอกุมภ วาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการจัดการท้องถิ่นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสีออ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี คือ 1. ด้านฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากร ที่มีอยู่พิจารณาในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอย่างรอบคอบและทำการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 2. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายาม) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความจริงใจในการบริหารจัดการท้องถิ่นและสร้างเสริมความรับผิดชอบในตัวบุคลากร 3. ด้านจิตตะ (ความตั้งใจในสิ่งที่ทำอยู่) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรมีความเสียสละตั้งใจในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ขององค์กร เสริมศักยภาพในการบริหารจัดการเสริมสร้างความเข้าใจ 4. ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรองหาเหตุผล) จำเป็นจะต้องให้บุคลากรใช้สติกำกับในการควบคุมอารมณ์ในการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบร่วมกันโดยเสริมสร้างลักษณะนิสัยในทางบวก

องค์ความรู้จากการวิจัย

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี คือการใช้หลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ประกอบด้วย ความพอใจรักใครในสิ่งนั้น มีความเพียรในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม มีความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น คือ มีจิตใจฝักใฝ่ทางการเมือง และความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น ติดตาม วิเคราะห์ด้วยเหตุและผลอยู่เสมอ มีสติปัญญาในการพิจารณาการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายในและภายนอก ได้แก่ สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งหากใช้หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1. ฉันทะ (ความพอใจ) ให้ความสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย พึงพอใจในระบอบประชาธิปไตย และมีทัศนคติทางการเมืองที่ดี 2. วิริยะ (ความเพียร) พากเพียรในหน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างจริงจัง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. จิตตะ (ความเอาใจใส่) รู้จักหน้าที่ตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เมื่ออยากรู้อะไรต้องค้นหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจด้วยความใส่ใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม และ 4. วิมังสา (ความรอบคอบ) หมั่นสอดส่องเอาใจใส่ในการทำงาน ใช้เหตุและผลวิเคราะห์แสวงหาความจริงที่ถูกต้อง มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด มองเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยนำเข้าไปบูรณาการผ่านการกล่อมเกลาทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้เยาวชนมีการตื่นตัวทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์ ยอมรับความแตกต่าง กฎ กติการของสังคม นำไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่น่าอยู่ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่วนราชการในจังหวัดนนทบุรีควรส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และเปิดกว้างให้เยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรี แต่อยู่ในกรอบของ กฎหมาย

2. ส่วนราชการในจังหวัดนนทบุรี ควรส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ามาส่งเสริม โดยเน้นไปที่สถาบันกล่อมเกลาทางการเมือง เพื่อ

ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี เกิดการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรมีกระบวนการอบรมปลูกฝังหรือถ่ายทอดให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และเกิดพฤติกรรมทางการเมืองรูปแบบ ต่าง ๆ ควรปลูกฝังแนวความคิดที่ดี และอบรมเลี้ยงดูลูกหลานให้เป็นพลเมืองที่ดี ให้เกิดความสุขและความอบอุ่นในครอบครัว เป็นคนที่รู้หน้าที่ กตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณ เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาสังคม

2. สถาบันการศึกษาควรมีหลักสูตรเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านสิทธิ หน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกที่ดีมีความรักชาติ มีความภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีเกียรติและศักดิ์ศรี มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และส่งเสริมความเข้าใจทางการเมืองและความรู้ความสนใจทางการเมือง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องภาวะความเป็นผู้นำภาคเยาวชนในการพัฒนาชุมชนและสังคมของประเทศ

2. การพัฒนาทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมืองควรศึกษาหลักธรรมหมวดอื่น ๆ นอกจากอิทธิบาทธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ให้เกิดการส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองที่ดีได้

เอกสารอ้างอิง

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2557). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระบุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2562). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของบุคลากร องค์การบริหาร ส่วนตำบลสีออ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(5), 24-34.

พระมหาบรรจง ติสรโณ (ศรีสุข). (2560). ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม 4 ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 4(7), 50-61.

พัชรี ศิลารัตน์. (2557). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. 2556. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 5(2), 31-37.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2554). *ความรู้คู่คุณธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมพร เทพสิทธา. (2562). *กรณียกิจของเยาวชนต่อประเทศชาติ*. กรุงเทพฯ: จิรรัชการพิมพ์.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.222-236

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*

BUDDHA-DHAMMA APPLICATION FOR ADMINISTRATIVE DEVELOPMENT OF DEVARAJ SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BAN BHO DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

พระปราโมทย์ พุทธธมโม (แซ่ลี้), พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, สุริยา รักษาเมือง
Phra Pramote Phutthadhammo (Sae Lee), Pongphat Chittanurak, Suriya Raksamuang
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: pramot00009@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงาน 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาการบริหารงาน และ 3. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ จากประชากรจำนวน 4,389 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาการบริหารงานของ องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.774**) 2. การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. การพัฒนาการบริหารงานขององค์การ บริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านคุณภาพการให้บริการได้มาตรฐาน ด้านปริมาณงานได้จำนวนมากขึ้น ด้านเวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนลดลง

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; การบริหารงาน

*Received March 29, 2024; Revised April 10, 2024; Accepted April 13, 2024

Abstract

Objectives of this research paper were: 1. To study the level of Buddha-dhamma integration for administrative development of Devaraj Sub-District Administrative Organization, Ban Bho District, Chachoengsao Province; 2. To examine the relationship between Buddha-dhamma and administrative development of Devaraj Sub-District Administrative Organization, Ban Bho District, Chachoengsao Province, and 3. To study problems, obstacles, and recommendations for Buddha-dhamma application for efficient development of the administration of Devaraj Sub-District Administrative Administration, conducted by mixed research methods. In the quantitative research, data were collected from 367 samples by stratified sampling, derived from the populations of 4,389 people, and qualitative research by interviewing 9 key informants.

The research findings were as follows: 1. The Relationship between Buddha-dhamma and the administrative development of Devaraja Sub-District Administrative Organization was found that Itthipada 4, overall, and the administrative development of Devaraj Sub-District Administrative Organization, Ban Bho District, Chachoengsao Province had positive relationship at the middle level (R=774**) 2. Administration according to Itthipada 4 for administrative development of Devaraj Sub-District Administrative Organization, Ban Bho District, Chachoengsao Province, was found that personnel had opinions on administration with attention to the duty, by overall, were at a high level in all aspects. 3. The administrative development of Devaraj Sub-District Administrative Organization, Ban Bho District, Chachoengsao Province was found that the aspect of standard of service rendering, service rendering with satisfaction of customers, aspect of work quantity, service for more people, aspect of time, step of service was reduced.

Keywords: Application, Buddha-Dhamma, Administration

บทนำ

สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ประกอบด้วยองค์การ หรือหน่วยงานนานาชนิด ซึ่งองค์การเหล่านี้ จะมีความผูกพันกับวิถีชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิด กล่าวคือ มนุษย์ถือกำเนิดมาในโรงพยาบาล ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษา และประกอบอาชีพในองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้น องค์การหรือหน่วยงานจึงมิใช่สิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ องค์การมักเป็นที่รวมของงานและคน โดยงานจะสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับหลักการบริหารและการจัดองค์การเป็นสำคัญ (สมคิด บางโม, 2550) ชาติไทยได้มีความเจริญมั่นคง ดำรงเอกราชอธิปไตยสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาลจวบจนกาลปัจจุบัน ก็ด้วยคนไทยทั้งชาติยึดมั่นอยู่ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่มีคุณค่า มากกว่าสองพันห้าร้อยกว่าปีในยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคทุนนิยมในปัจจุบัน การบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพจะต้องสนองตอบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการบริหารจัดการมีอยู่มากมาย เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังทันสมัยอยู่ หลักธรรมเพื่อบริหารงานพระพุทธเจ้าทรงแนะให้ปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 อิทธิบาท แปลว่า หลักพื้นฐานแห่งความสำเร็จ หรือทางสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. ฉันทะ คือ มีใจรักทำงานด้วยใจรักงาน 2. วิริยะ คือ พากเพียรทำ รักแล้วต้องขยัน ถ้าขาดความขยัน ความชำนาญก็จะไม่เกิด 3. จิตตะ คือ จดจ่อ ทำอะไรก็ตามให้เจาะลงไป ปักใจ ลงไปในสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง อย่างมุ่งมั่น อย่างจริงจัง และอย่างทุ่มเท และ 4. วิมังสา คือ วินิจวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ พัฒนา เมื่อเราทำงานอะไรก็ตามให้พินิจพิเคราะห์สร้างสรรค์พัฒนา พระพุทธเจ้าทรงเป็นตัวอย่างของนักวิจัยชั้นยอดของโลกพระองค์ทรงสามารถสร้างปัญญาขึ้นมาใหม่จากเหตุการณ์ที่คนทั้งหลายมองไม่เห็นว่าเป็นทางมาของปัญญาได้อย่างไร หากเราจำพุทธประวัติได้ก็จะพบว่า สาเหตุที่ทำให้พระพุทธเจ้าแต่เมื่อยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช ก็เป็นเพราะว่าพระองค์ทรงรู้จักใช้ปัญญาในเชิงสร้างสรรค์ (พระมหาจรูญ อภิธมฺมจิตฺโต และคณะ, 2564)

องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่ในการปฏิบัติราชการของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานราชการ ซึ่งประกอบไปด้วยหลายฝ่ายที่ ปฏิบัติงาน ในส่วนของการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหาร งานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังมีปัญหาอยู่บ้างในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะบุคลากรยังขาดการเข้าอบรมการปฏิบัติธรรม และการนำหลักธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาวิจัยเพื่อนำหลักธรรมมาบูรณาการให้เข้ากับสถาณการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างค่านิยมในการปฏิบัติงานที่ยึดกับสังคม คือ การปฏิบัติงานเร็วและ

ได้งานดี บุคลากรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถมีความสุขและความพอใจในการปฏิบัติงาน พร้อมที่จะเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของผลงาน รู้จักคิดค้นดัดแปลงแก้ไข วิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีขึ้นอยู่เสมอ กันคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคในการสร้างคุณภาพงานให้ได้มากที่สุด มีระบบการบริหารจัดการตนเองที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมาย และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายด้านพลังงานและระยะเวลาน้อยที่สำคัญคือบุคลากรมีส่วนช่วยกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรค โดยไม่ใช้ความรุนแรง หรือเกิดข้อขัดแย้งน้อยที่สุด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ใช้บริการที่องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงตระหนักถึงความสำเร็จ ของการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารงานส่วนตำบล เทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นข้อเด่นและข้อด้อย และระดับการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อันจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบุคลากร องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราและสามารถนำผลที่พบไปใช้ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาการบริหารงานของ องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปแบบการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการโดย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 รูปหรือคน และการ

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน ดำเนินการโดยศึกษาจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4,389 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2565) กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด และสร้างเครื่องมือ การวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน การวิจัยเชิงปริมาณ แบบแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้ทรงเชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทุกข้อมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระหว่าง 0.80-100 ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .812

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับ กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 367 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูล ที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 367 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ทำการนัดวันเวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก และการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Multiple regression Stepwise)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็ตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ นั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาการบริหารงานของ องค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.774**)

2. การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักเอาใจใส่จดจ่อในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. การพัฒนาการบริหารงานขององค์การ บริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านคุณภาพของการให้บริการได้มาตรฐานการให้บริการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการ ด้านปริมาณงาน (Quantity) ให้บริการได้จำนวนมากขึ้น ด้านเวลา (Time) เวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนลดลง มีการกำหนดระยะเวลาในแต่ละกระบวนการอย่างชัดเจน ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) ค่าใช้จ่ายในการประกอบการลดลง ใช้งบประมาณในการดำเนินการอย่างคุ้มค่า

3.1 การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.481) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการ

บริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา คือ 1. วิมังสา ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.805) 2. จิตตะ ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.620) 3. วิริยะ ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.530) 4. ฉันทะ ($\overline{X}$ = 3.84, S.D. = 0.738) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.774**) ด้านฉันทะ ความพอใจในสิ่งนั้น กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อย (R=.404**) ด้านวิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.649**) ด้านจิตตะ ความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.742**) ด้านวิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลสิ่งนั้น กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก (R=.801**) สรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลสิ่งนั้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดในระดับมาก รองลงมา ด้านจิตตะ ความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ด้านวิริยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง และความเพียร และด้าน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับน้อย ตามลำดับ

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1. การบริหารจัดการ ด้านคุณภาพของงาน (Quality) พบว่า การบริหารงานมีคุณภาพได้มาตรฐาน การบริหารงาน และบริการสร้างความพึงพอใจให้ผู้มาใช้บริการมีการให้บริการที่เป็นระบบ มีการบริการที่ดี การบริหารงานให้ได้ผลดีนั้นองค์การจะต้องมีการวางแผนงานล่วงหน้าโดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เป็นพื้นฐานการกำหนดงานในแผนงานการเขียนแผนงานองค์การ ต้องพยายามเขียนให้ชัดเจนการกำหนดจุดประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงานผู้รับผิดชอบเวลาและค่าใช่จ่ายที่ระบุไว้ชัดเจนจะช่วยให้การปฏิบัติตามแผนงานเป็นไปตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพมีการประสานแผนงานที่ดีสรุปคุณภาพของงาน ในการบริหารจัดการการบริหารองค์กรมีทั้งประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการมีปัญหาในการบริหารจัดการมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยมหรือบริโภคนิยมที่แสวงหาผลประโยชน์ และมีการแข่งขันทางการบริหารงานและการพัฒนาองค์กรให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กรจึงมีหลักการบริหารสมัยใหม่เข้ามาเป็นกลยุทธ์ 2. ด้านการบริหารจัดการ ด้านปริมาณงาน (Quantity) สามารถให้บริการได้จำนวนมากขึ้นผลการประเมินงานผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้น ปัญหาและข้อร้องเรียนลดลง องค์กรมีศักยภาพในการผลิตการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น มีผู้มารับบริการพอใจในการบริหารงานความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานทำหน้าที่ของตนให้เสร็จ และทำงานในส่วนที่ตนได้รับมอบหมายรายงานให้ผู้บังคับบัญชาสรุปการทำงานเป็นการแสดงความเชื่อมั่นในศักยภาพของเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังและประสานความร่วมมือของเพื่อนร่วมงานรับฟังความเห็นของเพื่อนร่วมงาน และเต็มใจเรียนรู้จากผู้อื่น ตัดสินใจหรือวางแผนงานร่วมกันจากความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานประสาน และส่งเสริมสัมพันธภาพอันดี เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันให้การบริหารจัดการให้ปริมาณงาน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3. ด้านเวลา (Time) เวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนลดลง มีการกำหนดระยะเวลาในแต่ละกระบวนการอย่างชัดเจน งานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ บุคลากรมีระเบียบตรงต่อเวลามีการจัดสรรเวลาให้บุคลากรได้พักตามสมควร การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์การเป็นส่วนประกอบและอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน สรุปความสำเร็จขององค์กรนั้นเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการให้ใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพในการนำกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ผู้บริหารควรมีการมอบหมาย และกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการบริหารงาน สิ่งสำคัญในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารงานอย่างถ่องแท้ 4. ด้านค่าใช้จ่าย (Costs) ใน

การตระหนักรับรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการประกอบการลดลง ใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 45 มีการกำหนดงบประมาณและค่าใช้จ่ายอย่างชัดเจน มีการรายงานค่าใช้จ่ายและผลประกอบการต่อกรรมการบริหารอย่างต่อเนื่องผู้บริหารต้องมองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอย่างถูกต้อง สรุปองค์กรที่มีการบริหารเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต้องเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ โดยผู้บริหารองค์กรเป็นผู้กำหนดเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายให้บุคลากรปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ผ่านการถ่ายทอดอย่างทั่วถึงจนทุกแผนงานเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ได้และมีความต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพของการบริการมีคุณภาพได้มาตรฐาน การบริการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการมากขึ้น ด้านปริมาณงาน (Quantity) สามารถให้บริการได้จำนวนมากขึ้น ด้านเวลา (Time) เวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนลดลง มีการกำหนดระยะเวลาในแต่ละกระบวนการอย่างชัดเจน และด้านค่าใช้จ่าย (Costs) ประหยัดเวลาในการให้บริการลดลง ใช้ค่าใช้จ่ายในการให้บริการอย่างคุ้มค่า แสดงว่า การบริหารจัดการบูรณาการกับหลักพุทธธรรม กล่าวคือ หลักอิทธิบาท 4 โดยปรับวิธีการบริหารจัดการให้เข้ากับยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งใช้กลยุทธ์ในการบริหาร เน้นการให้บริการอย่างมีคุณภาพ โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญคือเป็นไปตามหลักพุทธธรรม ส่งผลให้บริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระจำเริญ อุตฺตเตโช (นวน) (2561) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปรีชา เขมนนฺโท (เหล่าทวีคุณ) (2561) เรื่อง การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุทธยา พบว่า การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมที่ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการประยุกต์กับหลักอิทธิบาทธรรม ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีกฎระเบียบ ผู้บริหารมีความเข้าใจแบ่งงานตามหน้าที่และติดตามกำกับดูแลผลงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงหากมีปัญหาช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการ

แลกเปลี่ยนองค์ความรู้รวมทั้งบุคลากรต้องมีความสามัคคีมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการประสานความร่วมมือทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องทำเป็นแผนแม่บทระดับจังหวัดมีการระดมความคิดเห็น มีการตั้งศูนย์ประสานงานระดับจังหวัด มีบุคลากรประจำมีการเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่รวดเร็ว ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงว่าผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ค้นพบได้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งผลของงานวิจัยเหล่านั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกันซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าผลการวิจัยที่ผู้วิจัยค้นพบนั้นสามารถเชื่อถือได้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหลักอิทธิบาทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้งในภาพรวม และรายด้าน แสดงให้เห็นว่าหลักอิทธิบาทซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ ความพอใจ วิริยะ ความเพียร จิตตะ ความเอาใจใส่ วิมังสา ความไตร่ตรอง นั้น มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากหลักอิทธิบาท 4 ในทางพระพุทธศาสนาเน้นในเรื่อง ความเต็มใจยินดี ขยันหมั่นเพียร อดทน มุ่งมั่น มีสติรอบตอบและหมั่นตรวจตราแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานในด้านต่าง ๆ แม้แต่งานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ที่นักวิจัยได้มุ่งศึกษาในมิติต่าง ๆ ก็มีผลในลักษณะเดียวกัน คือ หากมีการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อใช้ในการบริหารงาน ส่งผลให้การบริหารงานในด้านนั้น ๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย คล้ายแสง (2562) เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการประยุกต์กับหลักอิทธิบาทนั้น โดย 1. ฉันทะ ร่วมตัดสินใจ ด้วยความรัก คือ การวางแผน (Planning) 2. วิริยะ เพียรพัก ร่วมพัฒนา คือ การลงมือทำ (Doing) 3. วิมังสา พิจารณาร่วมประเมินผล คือ การปรับปรุง (Acting) 4. จิตตะ ตั้งใจตน รับผลพอประมาณ คือ การติดตามตรวจสอบ (Checking) จะส่งผลให้การพัฒนาประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธนัญพร พิพิธวรโภคิน (2563) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรม กล่าวคือ หลักอิทธิบาท 4 นั้น สามารถเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานีได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีผลจากการตรวจสอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิเศษ กนฺตธมฺโม (มั่งคั่ง) (2564) เรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนา

ประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า อิทธิบาท 4 เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งประต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ศักยภาพผู้ประกอบการ และกระบวนการบริหาร สามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ได้ร้อยละ 85 และยังพบว่าตัวแปรในโมเดลคือ ศักยภาพผู้ประกอบการ กระบวนการบริหาร และการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวได้ร้อยละ 100

องค์ความรู้จากการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงาน ขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงาน ขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นผลที่เกิดจากการบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. คุณภาพของงาน (Quality) ประกอบด้วย สินค้ามีคุณภาพได้มาตรฐานสินค้าและบริการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า มีการให้บริการที่เป็นระบบ มีการประกันคุณภาพสินค้า และสิ้นค้าและบริการมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของลูกค้า 2. ปริมาณงาน (Quantity) ประกอบด้วย สามารถขายสินค้าและบริการได้จำนวนมากขึ้น ผลการประกอบการเพิ่มมากขึ้น ปัญหาและข้อร้องเรียนลดลง บริษัทมีศักยภาพในการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น และมีลูกค้ามาซื้อสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น 3. เวลา (Time) ประกอบด้วย เวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนลดลง มีการกำหนดระยะเวลาในแต่ละกระบวนการอย่างชัดเจน งานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรเวลาให้บุคลากรได้พักตามสมควร มีกระบวนการดำเนินการที่รวดเร็วและมีคุณภาพ 4. ค่าใช้จ่าย (Costs) ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการประกอบการลดลง ใช้งบประมาณในการดำเนินการอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดงบประมาณและค่าใช้จ่ายอย่างชัดเจน และจัดการค่าใช้จ่ายในแต่ละกระบวนการอย่างเหมาสม

2. หลักอิทธิบาท 4 หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงาน ขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. ฉันทะ ความพอใจในสิ่งนั้น ประกอบด้วย ชื่นชอบงานด้านอุตสาหกรรมยานยนต์ เต็มใจรับผิดชอบผลของการบริหารงาน ยินดีปฏิบัติหน้าที่ มีความภาคภูมิใจและยินดีที่จะปฏิบัติงานให้กับองค์กร และชื่นชอบและรักในงานขององค์กร 2. วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น ประกอบด้วย มีความขยันหมั่นเพียรในการบริหารงาน พยายามพัฒนาความรู้ความสามารถของตนอยู่เสมอ ขยันพัฒนาผลงาน มีความอดทนบากบั่นไม่ย่อท้อต่อการทำงาน และมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย 3. จิตตะ ความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ประกอบด้วย ตั้งใจบริหารงานอย่างสุดความสามารถ เอาใจใส่คอยตรวจสอบกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามแผนงาน รายงานผลผลการปฏิบัติงานให้ที่ประชุมทราบอย่างต่อเนื่อง เอาใจจดจ่อกับงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ตรวจสอบความเรียบร้อยและคุณภาพอยู่เสมอ 4. วิมังสา : ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลสิ่งนั้น 1. ประชุมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน 2. เมื่อเกิดปัญหาเร่งรีบแก้ไขโดยด่วน 3. มีความรอบคอบแก้ไขปัญหา 4. ไตร่ตรองพิจารณาแก้ไขปัญหาจากสาเหตุ 5. นำเอาผลของการประเมินมาปรับแนวทางการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีหลักสูตรการจัดการความรู้ที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ เพื่อที่บุคลากรจะได้แก้ปัญหาได้ตรงหรือเพื่อแก้ไขปัญหาไม่เกิดขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีโครงการร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ความรู้ด้านวิชาการ และการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการศึกษาการจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การจัดการเรียนรู้ใหม่ๆเพื่อเพิ่มความรู้ การพัฒนาองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อให้การจัดการความรู้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การอย่างสม่ำเสมอ

2. จัดอบรมสัมมนาด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผู้บริหารควรเข้าอบรมหลักสูตรด้านการ บริหาร การจัดการสมัยใหม่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ และนำ ความรู้มาบริหารงานในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การของบริหารส่วนตำบลควรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมารับผิดชอบโดยเฉพาะ การมอบหมายงานควรมอบหมายงานให้บุคลากรให้ตรงตามความสามรถเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ควรมีการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

3. ควรมีการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลตามหลักพุทธธรรม เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการการพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

จิตตานันท์ ติกุล และคณะ. (2559). *รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมของศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี* (รายงานวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ธงชัย คล้ายแสง. (2562). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์* (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระจำเริญ อุตฺตเตโช (นวน). (2561). *การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาจรูญ อภิธมฺมจิตฺโต และคณะ. (2564). *หลักธรรมเพื่อการบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน.* พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาปรีชา เขมนนฺโท (เหล่าทวีคุณ). (2561). *การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวิเศษ กนฺตธมฺโม (มั่งคั่ง). (2564). *พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พัทธนัญพร พิพิธวรโภคิน. (2563). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี* (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมคิด บางโม. (2550). *องค์การและการจัดการ* (ฉบับพิมพ์ที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติมจากฉบับพิมพ์ที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.

สุทิน สลางสิงห์. (2564). ประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดมุกดาหาร. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ,* 14(2), 152-153.

องค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2565). *บุคลากรที่ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช*. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http ://www.teppharach.go.th

Yamane Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.

การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดของพระภิกษุวิกลจริตที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและความรับผิดของบุคคลวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65*

A COMPARATIVE STUDY OF THE OFFENSES ACCORDING TO DHAMMA VINAYA OF A MONK IN THE CASE OF TATIYA PARAJIKA IN ACCORDANCE WITH THERAVADA BUDDHISM AND PERSONAL LIABILITY FOR OFFENSES AGAINST LIFE UNDER THE CRIMINAL CODE

พระมหาสำราญ ธานุตฺตโม, สมบัติ อรรถพิมล
Phramaha Samran Thanuttamo, Sombat Attapimon
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริต 2. เพื่อศึกษาสภาพวิกลจริตของพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัย และโทษทางอาญา 3. เพื่อศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางอาญาและกระบวนการทางกฎหมายบ้านเมือง การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลใช้หลักการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. กรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริต คนวิกลจริตไม่รู้สำนึกของการกระทำ แต่อาจเป็นอันตรายแก่บุคคลในสังคม สังคมไม่ปลอดภัย พบว่าผู้กระทำความผิดในขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต จิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ สำหรับความผิดนั้น หรือได้รับการลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 2. สภาพวิกลจริตของพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัยและโทษทางอาญา คนผิดปกติทางจิตที่มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือตำรวจโดยไม่ชักช้าเพื่อนำไปสู่การบำบัดรักษา 3. กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางอาญาและกฎหมาย กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีลักษณะคล้ายกับประมวลกฎหมาย

*Received January 29, 2024; Revised February 18, 2024; Accepted March 11, 2024

อาญาของไทย ผู้กระทำผิดขณะวิกลจริตมีทั้งไม่ต้องรับโทษและได้รับการลดโทษ ศาลจะส่งตัวผู้วิกลจริตไปรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวช
คำสำคัญ: วิกลจริต; พระภิกษุ; กฎหมายอาญามาตรา 65

Abstract

This research article aimed: 1. To study the concepts related to intentional actions according to the Vinaya Pitaka and intentional actions according to the Criminal Code. 2. To study the structure of offences against life according to the Third Parachika in the Vinaya Pitaka and the Criminal Code. 3. To present findings and recommendations for improving the criminal law to be consistent with the Vinaya, conducted by documentary research collected data from academic documents such as books, articles, research papers, theses, and academic works in electronic media, etc., analysed data by descriptive data analysis methods.

The results of the research were found to be as follows: 1. Intent (criminal cases) can be divided into 2 cases: Intent for the outcome means knowing and intending to bring about the outcome. Intention to see the result means not intending the result. 2. All acts of guilt; the offender will be held liable or punished only if he or she has completed all the elements specified by law. For every act of guilt, the offender will be held liable or punished only if he or she has completed all the elements specified by law. 3. Comparing all 5 aspects, there is one aspect that is the same, namely the third aspect, the internal component, which is the Commandments. The word "intention" is used, while the word "intention" has the same meaning; that is, there is an intention to seek the perfect weapon. It will take away the human body. There is only one difference: the punishment that will be received. For the ordinance. The punishment that will be received is "parajik." As for the provisions, the punishment that will be received is "imprisonment and fine," which is a moderate punishment.
Keywords: Insane; Monk; Criminal Law Section 65

บทนำ

ในปัจจุบันมนุษย์ต้องเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งด้านร่างกาย ติดยาเสพติดเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และภัยธรรมชาติ ทำให้เกิดภาวะความเครียดสะสมเกิดความวิตกกังวล และเกิดภาวะซึมเศร้าซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต และความผิดปกติทางจิตนั้นมักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงและการกระทำที่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตมีแนวโน้มที่จะก่อความรุนแรงได้มากกว่าบุคคลทั่วไปมีโอกาสที่จะกระทำความผิดทางอาญาที่เป็นความผิดต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำได้หากไม่ได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันโรควิกลจริตมีเพิ่มมากขึ้น โรคนี้เป็นอาการผิดปกติของสภาพจิตใจซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ อาทิ อาการหลงผิด ประสาทหลอน และการมีปัญหาในการเรียบเรียงคำพูด อาการเหล่านี้มักเจอในกลุ่มวัยรุ่นและวัยหนุ่มสาวถ้าไม่รับการแก้ไขอาจสามารถนำไปสู่อาการป่วยทางจิตได้ จากการ ศึกษาทางการแพทย์ได้พบว่า ผู้ป่วยทางจิตมีความผิดปกติด้านความรู้สึก ความคิด อารมณ์ หรือพฤติกรรมอย่างแรงถึงขนาดคุมสติไม่อยู่ เช่นมีอาการหลงผิด อาการประสาทหลอน เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมีความผิดปกติอย่างรุนแรงในด้านบุคลิกภาพ ความคิด อารมณ์ เมื่อตรวจสภาพทางกายก็ไม่พบว่ามีสิ่งผิดปกติแต่อย่างใด โรคทางจิตคืออาการของคนสติไม่ปกติส่วนใหญ่ก็คือ คลาดเคลื่อนผันแปรไปจากคนจิตปกติ ไปเป็นคนที่ไม่ปกติ บ้า เพี้ยน เป็นโรคประสาท เป็นโรคจิต แต่หากได้รับการรักษาและการดูแลสนับสนุนที่เหมาะสม ผู้ป่วยมีโอกาสที่จะอาการดีขึ้นจนกลับมาใช้ชีวิตประจำวันตามปกติได้ (ธนิษฐา มีสม, 2560)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 ผู้ใดกระทำความผิดในขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้นแต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถ รู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องได้รับโทษ สำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษ น้อยกว่าที่กฎหมาย กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ (กรมสุขภาพจิต, 2566)

ส่วนพระสงฆ์หรือพระภิกษุในสังคมไทยย่อมรู้เข้าใจกันโดยทั่วไปว่ากลุ่มผู้เป็นสมาชิกในองค์กรของพระพุทธศาสนาที่มีประวัติศาสตร์มาแต่ครั้งยุคโบราณ เป็นกลุ่มของผู้ที่มีทัศนคติมีความประพฤติสอดคล้องกัน พระภิกษุเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของประเทศแต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยยังระบุสิทธิของพระภิกษุไว้ไม่ชัดเจนพอ ว่าพระภิกษุมีสิทธิพิเศษและไม่มีบทบัญญัติตามกฎหมายของไทยที่ให้สิทธิประการต่าง ๆ แก่พระภิกษุไว้เฉพาะและเป็นระบบแต่อย่างใด ปรากฏก็เพียงในกระบวนการทางอาญาบางขั้นตอนเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อพระภิกษุที่ต้องหาคดีอาญาโดยการคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสิทธิเสรีภาพของพระภิกษุ เช่นการจับกุม การ

สอบสวน การฟ้องร้องการพิจารณาพิพากษาคดี และการบังคับโทษในทางปฏิบัติมีปัญหาอยู่หลายขั้นตอน (สรวุฒิ เกษมสุข, 2560) ดังนั้น พระภิกษุกับกฎหมายนั้นจึงแยกกันไม่ได้ ซึ่งมีส่วนที่สัมพันธ์กันและกันโดยที่สถานะทางกฎหมายถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลนั้น ๆ สามารถดำเนินการต่าง ๆ ทางกฎหมายได้ ซึ่งเมื่อบุคคลหนึ่ง ๆ ถือกำเนิดขึ้นมาก็จะมีสถานะทางกฎหมายออกมารับรองเพื่อปกป้องสิทธิและหน้าที่ของบุคคลนั้น ๆ เมื่อบุคคลคนหนึ่งได้ทำการบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุนั้นก็ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคมจากบุคคลธรรมดาเป็นพระภิกษุก็ต้องประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในกรอบและหลักเกณฑ์แห่งพระธรรมวินัย แต่ถึงอย่างไรก็ตามพระภิกษุนั้นก็ยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมืองที่ได้บัญญัติ ขึ้นให้คนในสังคมได้ประพฤติเพื่อความสงบสุขของสังคม การที่จะดูแลพระภิกษุให้เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอันเป็นไปตามหลักแห่งพระธรรมวินัย จึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายอันเป็นมาตรการในการควบคุมความประพฤติของพระภิกษุให้อยู่ในกรอบแห่งพระธรรมวินัยและกฎหมายของฝ่ายบ้านเมือง ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับสมณสารูปอันเป็นการลดการกระทำผิดให้น้อยลง (หอมรดกไทย, 2566)

กรณีพระภิกษุวิกลจริตไม่มีกฎหมายคณะสงฆ์หรือกฎมหาเถรสมาคมบัญญัติโดยตรงภาคปฏิบัติเจ้าคณะผู้ปกครองจะออกคำสั่งให้สละสมณเพศทำให้ขาดจากสิทธิของความเป็นพระภิกษุก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม เมื่อภิกษุประพฤติผิดกฎหมายในขณะจิตไม่ปกติ (วิกลจริต ในทางกฎหมายอาญาก็จะเหมือนกับคฤหัสถ์ทั่วไปที่ได้รับการยกเว้นโทษ ในขณะวิกลจริต ในทางพระวินัยเรียกว่า “อธิกรณ์”อธิกรณ์หมายถึงเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วจะต้องจัดต้องทำ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2545) ในคณะสงฆ์มีเหตุผล 1. เพื่อทำเรื่องที่ควรทำให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย 2. เพื่อสร้างความยุติธรรมให้กับสังคมทั้งในด้านการไต่สวนและการลงโทษให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของพระวินัยที่ว่าต้องการลงโทษคนผิดและรักษาคนดีในการบัญญัติพระวินัยนั้น ทรงเล็งเห็นประโยชน์ที่จะให้เกิดกับปัจเจกชนและสังคมอยู่ 3 ระดับคือ 1. มุ่งประโยชน์แก่สังคม (สังฆะ) 2. มุ่งประโยชน์แก่บุคคล 3. มุ่งประโยชน์แก่พระสัทธรรมอันเป็นกฎเกณฑ์ของธรรมชาติของโลกและชีวิต วิธีระงับอธิกรณ์ (อธิกรณสมถะ) ซึ่งเป็นหลักการตัดสินลงโทษ ผู้กระทำผิดในพระธรรมวินัยที่ปรากฏในวินัยปิฎกนั้นถือว่าเป็นกระบวนการตัดสินการกระทำความผิดของคณะสงฆ์ ที่แสดงให้เห็นรูปแบบแห่งระบอบประชาธิปไตยนับแต่สมัยพุทธกาล อย่างไรก็ตามการตัดสินลงโทษพระสงฆ์ผู้กระทำผิดในยุคปัจจุบันนี้ ความผิดบางอย่างนอกจากเป็นการละเมิดพระธรรมวินัยแล้ว ยังเป็นความผิดกฎหมายบ้านเมืองอีกด้วย เพราะพระสงฆ์ไทยต้องประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและอยู่ภายใต้การควบคุมของประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญาและกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคม (สมิทธิพล เนตรนิมิตร, 2553)

พระวินัยคือกฎระเบียบและหลักปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้ให้ภิกษุผู้บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาได้ประพฤติปฏิบัติตามเพื่อความเรียบร้อยดีงามในหมู่สงฆ์ แต่ในสมัยพุทธกาลได้มีภิกษุบางรูปไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยนั้น ได้มีการล่วงละเมิดพระวินัย เช่น เสพเมถุน ลักทรัพย์ ดื่มสุรา แสวงหาปัจจัย 4 โดยไม่ถูกต้อง ตีความคำสอนผิดเพี้ยนไปจากพระวินัยของพระพุทธเจ้าเป็นต้น ซึ่งการล่วงละเมิดไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยนี้มีผลกระทบต่อตัวของภิกษุเอง และต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาโดยรวม จึงทำให้ศรัทธาของชาวพุทธที่มีต่อพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาหวั่นไหว ผลกระทบของการละเมิดพระวินัยของพระสงฆ์ในสังคมไทย ในปัจจุบันพระสงฆ์บางรูปประพฤติล่วงละเมิดพระวินัยในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ พระสงฆ์บางรูปประพฤติล่วงละเมิดพระวินัยในขณะที่มีสภาพจิตไม่ปกติ “วิกลจริต” (วิ.อ. 1/55/278)

เหตุผลที่ผู้วิจัยสนใจทำเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดของพระภิกษุวิกลจริตที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและความรับผิดของบุคคลวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65” เพราะต้องการทราบถึงขั้นตอนปฏิบัติกับภิกษุวิกลจริตที่กระทำผิดพระวินัย ในขณะวิกลจริต จะมีโทษ หรือ ได้รับการยกเว้นโทษอย่างไรตามพระธรรมวินัย เพื่อเปรียบเทียบกับบุคคลทั่วไปที่ทำความผิดในขณะวิกลจริต ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 จะมีโทษ หรือ ได้รับการยกเว้นโทษอย่างไร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 และเพื่อทำให้ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองคนวิกลจริต และความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางวินัยศาสนาและอาญาบ้านเมือง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับมาตรการ การคุ้มครองพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่กระทำความผิดทางอาญาด้วยเหตุวิกลจริตให้มีประสิทธิภาพมาขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริต
2. เพื่อศึกษาสภาพวิกลจริตของพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัย และโทษทางอาญา
3. เพื่อศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางอาญาและกระบวนการทางกฎหมายบ้านเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดของพระภิกษุวิกลจริตที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและความรับผิดของบุคคลวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65” การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากประมวลจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตัวบทกฎหมายต่าง ๆ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จาก งานวิจัย งานวิทยานิพนธ์ รูปแบบต่าง ๆ หนังสือวิชาการ บทความ ในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางอินเตอร์เน็ต

ผลการวิจัย

1. กรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริต พบว่า คนวิกลจริตไม่รู้สำนึกของการกระทำ แต่อาจเป็นอันตรายแก่บุคคลในสังคม ไม่ปลอดภัย พบว่าผู้กระทำความผิดในขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่องโรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ สำหรับความผิดนั้น หรือได้รับการลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 และคนวิกลจริตที่กระทำผิดและไม่ต้องรับโทษนั้นทำให้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการ และผู้เสียหายระงับสิ้นไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 (7) คนวิกลจริตที่กระทำผิดอาญา และถูกดำเนินคดีอาการวิกลจริตยังคงอยู่และผู้ต้องหาหรือจำเลยเกิดวิกลจริตขึ้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลสั่งให้แพทย์ตรวจและส่งโรงพยาบาลโรคจิตเพื่อบำบัดรักษาคนวิกลจริตที่ยังไม่ได้กระทำผิดอาญา แต่อาจกระทำผิดอาญาขึ้นภายหน้า หรืออาจก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลในสังคม พนักงานสอบสวนและศาลไม่มีอำนาจเกี่ยวข้อง สมควรมีมาตรการทางกฎหมายให้บุคคลวิกลจริตเข้าถึงกระบวนการบำบัดรักษา

พระภิกษุวิกลจริตไม่มีกฎหมายคณะสงฆ์ หรือกฎมหาเถรสมาคมบัญญัติโดยตรง ภาคปฏิบัติเจ้าคณะผู้ปกครองจะออกคำสั่งให้สละสมณะเพศทำให้ขาดจากสิทธิของความเป็นพระภิกษุก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 บัญญัติเป็นหลักการว่า พระภิกษุจะต้องรับนิคหกรรมก็ต่อเมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิคหกรรมที่จะลงแก่พระภิกษุก็ต้องเป็นนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย และให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎมหาเถรสมาคมกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้การลง

นิคหกรรมเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม และให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่มหาเถรสมาคมจะกำหนดในกฎมหาเถรสมาคมให้มหาเถรสมาคมหรือพระภิกษุผู้ปกครองสงฆ์ตำแหน่งใดเป็นผู้มีอำนาจลงนิคหกรรมแก่พระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กับทั้งการกำหนดให้การวินิจฉัยการลงนิคหกรรมให้เป็นอันยุติในชั้นใด ๆ นั้นด้วย พระภิกษุรูปใดล่วงละเมิดพระธรรมวินัยและได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น เมื่อพระภิกษุรูปใดต้องด้วยกรณีข้อใดข้อหนึ่ง ต้องคำวินิจฉัย ให้รับนิคหกรรมไม่ถึงให้สึก แต่ไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้น ประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจิณ ไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง ไม่มีวัดเป็นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2545)

2. สภาพวิกลจริตของพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัยและโทษทางอาญา พบว่า รัฐมีสถานพยาบาลเพื่อควบคุมและรักษาแต่ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือคนวิกลจริตที่ไม่มีคดีอาญา พบว่า คนวิกลจริตที่กระทำผิดอาญาได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์และสถานพยาบาล โดยพนักงานสอบสวนหรือศาลมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ในกรณีที่ความปรากฏในชั้นสอบสวนชั้นไต่สวนมูลฟ้อง หรือชั้นพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยวิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ หากคนวิกลจริตไม่ได้ถูกดำเนินคดีอาญาพนักงานสอบสวน และศาลไม่มีอำนาจเกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551 มาตรา 23 กำหนดให้ผู้ที่พบเห็นคนผิดปกติทางจิตที่มีภาวะอันตราย และคนผิดปกติทางจิตที่มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจโดยไม่ชักช้าเพื่อนำไปสู่การบำบัดรักษา แต่ไม่มีบทกำหนดโทษผู้ที่ไม่แจ้งจึงอาจไม่มีคนแจ้งคนวิกลจริตแสดงเจตนาขอเข้ารับบริการสาธารณะสุขยังโรงพยาบาลโรคจิตตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 เองไม่ได้ ทำให้คนวิกลจริตไม่มีโอกาสได้รับการบำบัดรักษา (ธนิษฐา มีสม, 2560)

สมควรปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติสุขภาพจิตกำหนดให้ผู้อนุบาล ผู้ดูแลคนวิกลจริตเจ้าอาวาส เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์ มีหน้าที่ต้องแจ้งกรณีบุคคลในความดูแลวิกลจริตเข้าลักษณะตามที่ กำหนดด้วย หากไม่แจ้งให้มีโทษทางอาญา สมควรปรับปรุงกฎหมายกำหนดให้ผู้อนุบาล ผู้ดูแลคนวิกลจริต เจ้าอาวาส เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์มีหน้าที่ดำเนินการพาบุคคลวิกลจริตในความดูแลไปแสดงเจตนาเพื่อรับการบำบัดรักษา สมควรจัดให้มีระเบียบคณะสงฆ์ก่อนคณะสงฆ์สวดพิธี “อมูฬหวินัย” ให้แพทย์จิตเวชตรวจรับรองว่าพระภิกษุนั้นวิกลจริตไม่รู้สำนึกในการกระทำจริง

ไม่มีข้อบัญญัติว่าพระภิกษุวิกลจริตจะต้องให้สละสมณเพศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มาตรา 31 บุคคลย่อมมีเสรีภาพ

บริบูรณ์และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติ หรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์มีคำสั่งให้พระภิกษุที่วิกลจริตสละสมณเพศทำให้ขาดจากสิทธิของความเป็นพระภิกษุและการนับถือศาสนา สมควรวางกฎเกณฑ์เรื่องนี้ให้ชัดเจน และเมื่อให้สละสมณเพศ เมื่อหายจากวิลกจริตแล้วอุปสมบทใหม่สมควรคืนอาวุโสพรรษา และสมณศักดิ์แก่พระภิกษุนั้น (คณิต ณ นคร, 2525)

3. กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางอาญาและกระบวนการทางกฎหมาย พบว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่วิกลจริต ที่จะต้องถูกบังคับรักษาจะต้องมีอาการผิดปกติทางจิตถึงขนาด มีความเสี่ยงภัยจะเกิดขึ้นแก่ผู้ป่วย หรือผู้อื่นในสังคม และไม่มีวิธีอื่นดีเท่าเข้าควบคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล การตรวจประเมินจะต้องใช้แพทย์ 2 คน ที่มีใบประกอบวิชาชีพเวชกรรมตรวจและรายงานความเห็น ผู้วิกลจริตที่สามารถต่อสู้คดีได้จะต้องมีบุคคลที่สาม (Appropriate Adult AA) อยู่ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิผู้ต้องหา หรือจำเลย กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พบว่า มีลักษณะคล้ายกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย คือผู้กระทำผิดขณะวิกลจริตมีทั้งไม่ต้องรับโทษและได้รับการลดโทษ ศาลจะส่งตัวผู้วิกลจริตไปบังคับรักษายังโรงพยาบาลจิตเวช จะต้องได้ผลจากการประเมินว่าผู้นั้นจะกระทำผิดร้ายแรงในอนาคต และเป็นอันตรายต่อประชาชน ผู้ต้องหาหรือจำเลยอ้างเหตุวิกลจริตเพื่อพ้นความผิดหรือลดโทษต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ ศาลแสวงหาข้อเท็จจริงโดยการไต่สวน และตั้งผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็น ศาลใช้มาตรการในการลงโทษ และวิธีเพื่อความปลอดภัยคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลไปด้วยกัน

เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย พบว่า การตรวจผู้ต้องหา หรือจำเลยที่วิกลจริตว่าสามารถต่อสู้คดีได้หรือไม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 14 พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551 มาตรา 35-36 ให้แพทย์จิตเวชเป็นผู้ตรวจและมีคณะกรรมการสถานบำบัดรักษาประกอบด้วย จิตแพทย์ แพทย์ พยาบาลจิตเวช นักกฎหมาย นักจิตวิทยาคลินิก หรือนักสังคมสังเคราะห์ ดูแลอยู่ด้วย มาตรฐานไม่น้อยกว่ากฎหมายของสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) แต่กรณีที่ตรวจพบว่ามีอาการวิกลจริตไม่มากสามารถต่อสู้คดีได้ไม่มีผู้พิทักษ์สิทธิ์ (Appropriate Adult AA) อย่างกฎหมายของสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ช่วยเหลือ การใช้มาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัยคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 48 มีเงื่อนไของค์ประกอบจำกัด ต้องเป็นกรณีศาลสั่งปล่อยตัวจำเลยด้วยเหตุกระทำความผิดขณะวิกลจริต จำเลยไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษขอบเขตไม่กว้างขวางเท่ากฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (สรวุฒิ เกษมสุข, 2560)

อภิปรายผลการวิจัย

1. กรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริต คนวิกลจริตไม่รู้สำนึกของการกระทำ แต่อาจเป็นอันตรายแก่บุคคลในสังคม สังคมไม่ปลอดภัยพบว่าผู้กระทำความผิดในขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ สำหรับความผิดนั้น หรือได้รับการลดโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 และคนวิกลจริตที่กระทำผิดและไม่ต้องรับโทษนั้นทำให้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการ และผู้เสียหายระงับสิ้นไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 (7) คนวิกลจริตที่กระทำผิดอาญาและถูกดำเนินคดีอาการวิกลจริตยังคงอยู่และผู้ต้องหาหรือจำเลยเกิดวิกลจริตขึ้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลสั่งให้แพทย์ตรวจและส่งโรงพยาบาลโรคจิตเพื่อบำบัดรักษา คนวิกลจริตที่ยังไม่ได้กระผิดอาญา แต่อาจกระทำผิดอาญาขึ้นภายหน้า หรืออาจก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลในสังคมพนักงานสอบสวนและศาลไม่มีอำนาจเกี่ยวข้อง สมควรมีมาตรการทางกฎหมายในบุคคลวิกลจริตเข้าถึงกระบวนการบำบัดรักษา

กรณีพระภิกษุและคฤหัสถ์กระทำผิดอาญาขณะวิกลจริตที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัย พระสงฆ์จงให้อมูฬหวินัยแก่ภิกษุผู้หายวิกลจริตแล้ว และโทษทางอาญา ไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 วรรคแรก ตามแนวคิดทฤษฎี ภิกษุวิกลจริต มีจิตแปรปรวน ประพฤติละเมิดกิจอันไม่ควรแก่สมณะเป็นอันมาก ทั้งที่กล่าวด้วยวาจาและพยายามทำด้วยกายภิกษุกระทำผิดพระวินัยสงฆ์ตามสิกขา บท 227 สิกขาบท กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ในขณะวิกลจริต ในขณะไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 วรรคแรก เมื่อกระทำผิดวินัยสงฆ์ขณะวิกลจริต หายแล้วจงขออมูฬหวินัยกับสงฆ์ เพื่อไม่ให้ภิกษุโจทในเวลากระผิดขณะวิกลจริต ผิดอาญาขณะวิกลจริตไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น มาตรา 65 วรรคแรก ทางวินัยสงฆ์หากมีการกระทำผิดวินัยขณะวิกลจริตเมื่อหายแล้วมีพิธีอมูฬหวินัยสวดประกาศในหมู่สงฆ์ และถือว่าพระภิกษุที่ถูกกล่าวหาพ้นจากการทำผิดวินัยในชั้นสอบสวนคดีอาญาชั้นไต่สวนมูลฟ้องและชั้นพิจารณาของศาล หากผู้ต้องหาหรือจำเลยวิกลจริต ซึ่งอาจวิกลจริตต่อเนื่องมาจากการกระทำผิด หรือวิกลจริตภายหลังก็ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ให้พนักงานสอบสวน และศาลสั่งให้แพทย์ตรวจ และส่งไปยังโรงพยาบาลโรคจิตเพื่อบำบัดรักษาหากคนวิกลจริตไม่ได้ถูกดำเนินคดีอาญาพนักงานสอบสวนและศาลไม่มีอำนาจเกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551 มาตรา 23 กำหนดให้ผู้ที่พบเห็นคนผิดปกติทางจิตที่มีภาวะอันตรายและคน

ผิดปกติทางจิตที่มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยไม่ชักช้าและเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งต้องนำตัวบุคคลนั้นไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยประเมินอาการ และนำไปสู่การบำบัดรักษา สอดคล้องกับ ปลื้ม โชติษฐยางกูร (2559) กล่าวว่า ผู้ก่อเหตุให้ทรงบัญญัติสิกขาบทหรือผู้เป็นต้นบัญญัติ ไม่ต้องอาบัติเพราะพระพุทธเจ้ามิได้ ทรงบัญญัติสิกขาบทไว้ล่วงหน้า เมื่อไม่มีพระวินัยห้ามในสิ่งนั้น จะถือว่ากระทำผิดหรือละเมิดพระวินัยไม่ได้ แต่เมื่อมีผู้ประพฤติไม่ดีไม่เหมาะสม จึงทรงบัญญัติสิกขาบท ห้ามมิให้ภิกษุทำอย่างนั้นอีก เมื่อได้ทรงบัญญัติสิกขาบทห้ามไว้แล้ว ผู้ใดฝ่าฝืนย่อมมีความผิดปรับเป็นอาบัติหนักเบาตามความชั่วร้ายแห่ง การกระทำ ตรงกับหลักการใช้กฎหมายอาญา ซึ่งระบุว่าบุคคลจะรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้น บัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้หากไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามยังไม่ถือว่ามีการกระทำผิด ดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 ว่า “บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”

2. สภาพวิกลจริตของพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่ทำให้พ้นจากความรับผิดทางวินัยและโทษทางอาญา รัฐมีสถานพยาบาลเพื่อควบคุมและรักษาแต่ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือคนวิกลจริตที่ไม่มีคดีอาญา พบว่า คนวิกลจริตที่กระทำผิดอาญาได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์และสถานพยาบาล โดยพนักงานสอบสวนหรือศาลมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ในกรณีที่ความปรากฏในชั้นสอบสวนชั้นไต่สวนมูลฟ้อง หรือชั้นพิจารณาว่า ผู้ต้อง หาหรือจำเลยวิกลจริต และไม่สามารถต่อสู้คดีได้ หากคนวิกลจริตไม่ได้ถูกดำเนินคดี อาญาพนักงานสอบสวน และศาลไม่มีอำนาจเกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551 มาตรา 23 กำหนดให้ผู้ที่พบเห็นคนผิดปรกติทางจิตที่มีภาวะอันตราย และคนผิดปรกติทางจิตที่มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจโดยไม่ชักช้าเพื่อนำไปสู่การบำบัดรักษา แต่ไม่มีบทกำหนดโทษผู้ที่ไม่แจ้งจึงอาจไม่มีคนแจ้งคนวิกลจริตแสดงเจตนาขอเข้ารับบริการสาธารณสุขยังโรงพยาบาลโรคจิตตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 เองไม่ได้ ทำให้คนวิกลจริตไม่มีโอกาสได้รับการบำบัดรักษารวมทั้งพระภิกษุที่จิตวิกลจริตกระทำผิดวินัยคณะสงฆ์ทำพิธีสวดประกาศเป็น “อมูฬหวินัย” พ้นความผิดด้วย

ส่วนพระภิกษุที่กระทำผิดวินัยขณะวิกลจริตหรือเป็นบ้านั้น ควรมีกฎข้อบัญญัติให้มีการตรวจรับรองจากแพทย์โรงพยาบาลโรคจิตก่อนว่าวิกลจริตหรือเป็นบ้าไม่รู้สำนึกในการ

กระทำจริงก่อนพิธีสวดอมูฬหวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎมหาเถรสมาคมไม่มีข้อบัญญัติว่า พระภิกษุวิกลจริตจะต้องให้สละสมณเพศแต่ภาคปฏิบัติเจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์สั่งให้สละสมณเพศไม่มีข้อบัญญัติว่าพระภิกษุวิกลจริตจะต้องให้สละสมณเพศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณา จักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันมาตรา 31 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา มีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน การที่เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์มีคำสั่งให้พระภิกษุที่วิกลจริตสละสมณเพศ เนื่องจากอาจเห็นว่ามีการประพฤติปฏิบัติผิดวินัยเป็นอาจิณ หรือประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะแก่สมณสารูปกระทบต่อศรัทธาของประชาชนในพระพุทธศาสนา แต่ก็เป็นการกระทำโดยไม่รู้สำนึกขาดเจตนาแห่งการล่วงละเมิด น่าจะขัดต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เมื่อหายจากวิกลจริตแล้วกลับมาอุปสมบทใหม่ ควรคืนอาวุโสพรรษาและคืนสมณศักดิ์ที่เคยครองอยู่แก่พระภิกษุดังกล่าว สอดคล้องกับ พระมหาอุดม สารเมธี (สารบรรณ) (2546) ได้กล่าวไว้ในผลงานวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบ กระบวนการยุติธรรมในพระพุทธศาสนาศึกษาเฉพาะกรณีนิคหกรรมในพระวินัยปิฎกกับกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคม นิคหกรรม ในพระวินัยปิฎก เป็นมาตรการทางพระวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้สงฆ์ใช้เป็นเครื่องข่ม กำราบ หรือลงโทษแก่พระภิกษุผู้ประพฤติผิดพระธรรมวินัยหรือแก่คฤหัสถ์ผู้มีความปรารถนาไม่ดีต่อพระรัตนตรัยโดยทรงวางกฎเกณฑ์การลงโทษแบบต่าง ๆ ตามสมควรแก่ความผิด ส่วนกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคม อันได้แก่กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 นั้นเป็นมาตรการทางการปกครองคณะสงฆ์ที่มหาเถรสมาคมกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการข่ม กำราบ หรือลงโทษพระภิกษุผู้ประพฤติผิดต่อพระธรรมวินัย โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ส่วนกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคมนั้น มหาเถรสมาคมได้กำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการลงนิคหกรรมให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ตั้งแต่ระดับเจ้าอาวาสขึ้นไปเพียงรูปเดียวหรือ 3 รูปที่เรียกว่า “ผู้พิจารณาและคณะผู้พิจารณา” เทียบ ได้กับตำแหน่งผู้พิพากษาและคณะผู้พิพากษาของศาลฝ่ายบ้านเมือง ท่านไม่ได้กำหนดให้สงฆ์เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการลงนิคหกรรมแต่อย่างใด ปัจจุบันนี้ นิคหกรรมในพระวินัยปิฎกและกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคม เป็นคู่มือ สำคัญสำหรับการปกครองคณะสงฆ์จำเป็นอย่างยิ่งที่พระสังฆาธิการ พระภิกษุสามเณร ตลอดถึงพุทธศาสนิกชนทั่วไปจะต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องต่อไป

3. กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคลวิกลจริตทางอาญาและกระบวนการทางกฎหมายบ้านเมือง ความวิกลจริตของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายของสหราชอาณาจักร ที่จะต้องถูกบังคับรักษา จะต้องมีอาการผิดปกติทางจิตถึงขนาด มีความเสี่ยงภัยจะเกิดขึ้นแก่ผู้ป่วยหรือผู้อื่นในสังคม และไม่มีวิธีการอื่นดีเท่าควบคุมตัวไว้ใน

สถานพยาบาล ก่อนส่งควบคุมดูแลในสถานพยาบาลจะต้องให้แพทย์ 2 คน ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมตรวจและรายงานความเห็น ผู้วิกลจริตที่สามารถต่อสู้คดีได้จะต้องมีบุคคลที่สาม (Appropriate Adult AA) อยู่ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลย ความวิกลจริตของผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีลักษณะคล้ายประมวลกฎหมายอาญาของไทย คือผู้กระทำผิดขณะวิกลจริตมีทั้งไม่ต้องรับโทษ และได้รับการลดโทษศาลจะส่งตัวผู้วิกลจริตไปบังคับรักษายังโรงพยาบาลจิตเวชจะต้องได้ผลจากการประเมินว่าผู้นั้นจะกระทำผิดร้ายแรงในอนาคต และเป็นอันตรายต่อประชาชน ผู้ต้องหาหรือจำเลยอ้างเหตุวิกลจริตเพื่อพ้นความผิด หรือลดโทษต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ ศาลแสวงหาข้อเท็จจริงโดยการไต่สวนและตั้งผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็น ศาลใช้มาตรการในการลงโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัยคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลไปด้วยกัน

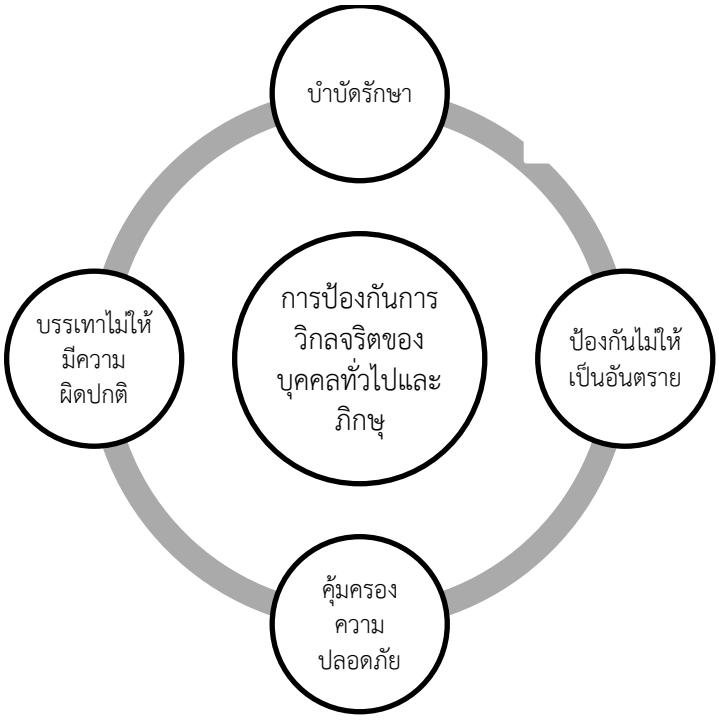
ส่วนกรณีที่คนมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือนเข้าลักษณะเป็นคนวิกลจริต มีอาการปรากฏในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในระหว่างการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาของศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลสั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้นั้น และเรียกพนักงานแพทย์มาให้ถ้อยคำ หรือให้การว่าตรวจได้ผลเป็นประการใดหากไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้งดการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาไว้จนกว่าผู้นั้นหายวิกลจริตหรือต่อสู้คดีได้ การตรวจของพนักงานแพทย์มีพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551 มาตรา 35-36 และระเบียบที่กำหนดกฎหมายฉบับนี้มีคณะกรรมการสถานบำบัดรักษาประกอบด้วย จิตแพทย์ แพทย์ พยาบาลจิตเวช นักกฎหมาย นักจิตวิทยาคลินิก หรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ตรวจวินิจฉัย ประเมินอาการทำความเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและผลการบำบัดรักษาดูแลอยู่ด้วย เป็นที่น่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าการตรวจตามกฎหมายของสหราชอาณาจักร ที่ใช้แพทย์ 2 คน แต่กรณีผลการตรวจพบว่ามีภาวะวิกลจริตแต่สามารถต่อสู้คดีได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ไม่มีบทบัญญัติว่าในการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดีที่ต้องดำเนินต่อไป ต้องมีบุคคลผู้พิทักษ์สิทธิ์ (Appropriate Adult) ของผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ด้วยเช่นกฎหมายของสหราชอาณาจักร คนวิกลจริตที่อาจมีอาการไม่มากและสามารถต่อสู้คดีได้ สติสัมปชัญญะการคิดและการตัดสินใจอาจด้อยกว่าคนปกติ การสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้องและการพิจารณาคดีดังกล่าวควรต้องมีบุคคลที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยพอใจไว้วางใจอยู่ด้วยเป็นผู้พิทักษ์สิทธิเพื่อช่วยคิดและตัดสินใจ ควรปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 ให้มีผู้พิทักษ์สิทธิเช่นกฎหมายสหราชอาณาจักร

สอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ พันธวงศ์ (2554) ได้กล่าวไว้ในผลงานวิจัยเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบหลักการลง โทษผู้กระทำผิดในพุทธศาสนาเถรวาทกับประมวลกฎหมายอาญา

และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” ลักษณะการตัดสินกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคมได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้พิจารณา และคณะผู้พิจารณาดำเนินการในการนิคหกรรมกล่าวคือ ผู้พิจารณาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำ เนินการตามวิธีปฏิบัติเบื้องต้น ส่วนคณะผู้พิจารณาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนมูลฟ้องและพิจารณาวินิจฉัยการลงนิคหกรรม ซึ่งท่านได้กำหนดคณะผู้พิจารณาไว้เป็น 3 ชั้น คือ คณะผู้พิจารณาชั้นต้น คณะผู้พิจารณาชั้นอุทธรณ์ และคณะผู้พิจารณาชั้นฎีกา ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในฝ่ายราชอาณาจักรแล้ว ผู้พิจารณาเท่ากับผู้พิพากษาเวรชี้คณะผู้พิจารณา เท่ากับคณะผู้พิพากษา คณะผู้พิจารณาชั้นต้นเท่ากับองค์คณะผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นคณะผู้พิจารณาชั้นอุทธรณ์เท่ากับองค์คณะผู้พิจารณาในศาลชั้นอุทธรณ์ ส่วนคณะผู้พิจารณาชั้นฎีกาเท่ากับ องค์คณะผู้พิพากษาในศาลชั้นฎีกา

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดของพระภิกษุวิกลจริตที่กระทำความผิดตามพระธรรมวินัยและความรับผิดของบุคคลวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 แม้คนวิกลจริตซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปหรือพระภิกษุสงฆ์ได้กระทำความผิดทางอาญาแต่รัฐก็มีหน้าที่ช่วยเหลือคนวิกลจริตให้เหมาะสม เช่น จัดหาสถานคุมขังสำหรับผู้ป่วยจิตที่มีคดีและควรที่จะมุ่งเน้นสร้างความเป็นกันเองให้อิสรภาพและต้องมีการดูแลที่เข้มงวดกว่าผู้ป่วยจิตเวชทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะแยกจากผู้ป่วยทางจิตทั่ว ๆ ไป ที่มิได้กระทำความผิดทางอาญา โดยจัดตั้งสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาลโรคจิตไว้คุมขังและรักษาผู้ป่วยโรคจิตซึ่งปัญหาได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐเป็นเรื่องที่ยากในทางปฏิบัติว่าควรได้รับความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง รัฐยังไม่มีมาตรการชัดเจนการให้ความช่วยเหลือ ประโยชน์ของมาตรการบำบัดรักษาคนวิกลจริตที่กระทำความผิดทางอาญา เพื่อบำบัดรักษาให้หายเป็นปกติ และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นอันตรายต่อสังคมและต่อตนเองจากการกระทำของคนวิกลจริต คุ้มครองความปลอดภัยของคนวิกลจริต บรรเทามิให้ความผิดปกติทางจิตทวีความรุนแรง

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2566). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานนิติจิตเวช.* กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.

เกียรติศักดิ์ พันธวงศ์. (2554). *ศึกษาเปรียบเทียบหลักการลงโทษผู้กระทำผิดในพุทธศาสนาเถรวาทกับประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

คณิต ณ นคร. (2525). *กฎหมายอาญาภาคความผิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนิษฐา มีสม. (2560). *มาตรการทางกฎหมายอาญาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองคนวิกลจริต*. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปลื้ม โชติษฐยางกูร. (2559). *คำบรรยายกฎหมายคณะสงฆ์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2545). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาอุดม สารเมธี (สารบรรณ). (2546). *การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมในพระพุทธศาสนาศึกษาเฉพาะกรณีนิคหกรรมในพระวินัยปิฎกกับกฎนิคหกรรมของมหาเถรสมาคม* (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นภาเพ็ญ โหมาศวิน. (2533). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของสมาชิกในองค์การศึกษา ศึกษา เฉพาะกรณีสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมิทธิพล เนตรนิมิต. (2553). *ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในอริยวินัย: วิถีชีวิตและบทบาทของพระสงฆ์* (รายงานวิจัย) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สรวุฒิ เกษมสุข. (2560). *ความผิดปกติทางจิตในกฎหมายอาญา : ศึกษาเฉพาะคำศัพท์นิยาม และการตีความทางกฎหมาย*. นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

หอมรดกไทย. (2566). *กฎหมายพระสงฆ์ของไทย*. สืบค้น 30 มกราคม 2566, จาก http://thaiheritage.net/religion/misc/law.htm

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.252-265

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์*

BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING MANAGEMENT OF THE ASSOCIATION OF SIAMESE ARCHITECTS UNDER ROYAL PATRONAGE

สุรวุฒ ณ ระนอง, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, สมาน งามสนิท
Surawut Na ranong, Kiettisak Sukluang, Saman Ngamsanit
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: wutnaranong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ และนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้สำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหาพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม พบว่า การบริหารตามหลัก PDCA ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ได้ร้อยละ 60.2 และหลักสาราณียธรรม 6 ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ได้ร้อยละ 47.7 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม พบว่า การบริหารจัดการของสมาคม มีปัจจัยพื้นฐาน คือ การบริหารตามหลัก PDCA นำมาบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ หลักสาราณียธรรม 6 ประกอบด้วย มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ ไม่เพ่งโทษสามัคคี วิชาการความรู้ดี เทคโนโลยีด้านวิจัย ร่วมมือหน่วยงานรัฐ ปฏิบัติตามพันธกิจ สุจริตมาตรฐาน สวัสดิการล้ำเลิศ

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; หลักสาราณียธรรม 6; การบริหารจัดการ; สมาคมสถาปนิกสยาม

*Received August 24, 2023; Revised September 11, 2023; Accepted October 3, 2023

Abstracts

This research article aimed to study management and the factors affecting management and propose Buddha-dhamma integration to promote the management of the Association of Siamese Architects under His Majesty's Patronage. The research was mixed methods. The quantitative research used questionnaires to collect data from 303 samples. Social science software packages analysed data. The qualitative research collected data by in-depth interviews with 18 key informants and 9 participants in a focus group discussion. Data were analysed by content descriptive interpretation.

The results of the research showed that 1. The management of the Association of Siamese Architects under the Patronage of His Majesty the King was at a high level. 2. Factors affecting the management of the Siam Architects Association was found that the management according to the PDCA principle affected the management of the Association of Siamese Architects by 60.2 per cent, and the principle of Saraniya-dhamma 6 affected the management of the Association of Siamese Architects by 47.7 per cent. 3. Buddha-dhamma integration to promote the management of the Association of Siamese Architects was found that the management of the association had the basic factors which were the management according to PDCA principles to integrate the principles of Buddha-dhamma, namely the principle of Saraniya-dharma 6, consisting of intention to do good deeds to each other, not guilt seeking but being in unison, knowledgeable, technology for research, coordination with state agencies, abiding by mission, honesty as standard and excellent welfares.

Keywords: Integrated Buddhism**;** Saraniya-dhamma 6 ; Management; Association of Siamese Architects

บทนำ

สมาคมสถาปนิกสยามมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาวงการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ที่ทางด้านวิชาชีพและทางด้านวิชาการ โดยจะมีการทำงานใกล้ชิดกับ สภาสถาปนิก (Council of Thai Architects) ในเชิงของกฎหมายและกรอบการปฏิบัติวิชาชีพ

ส่วนในด้านวิชาการก็จะมีการจัดพิมพ์เอกสารวิชาการและการจัดสัมมนาวิชาการอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีเว็บบอร์ดที่ใช้เป็นที่แลกเปลี่ยนความเห็นและความรู้โดยสมาชิก (สภาสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565)

พันธกิจเป็นการกำหนดทิศทางของสมาคม ซึ่งกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงและวิสัยทัศน์ในอนาคต ทำให้สามารถกำหนดพันธกิจและทิศทางการดำเนินงานของการบริหารตามพันธกิจของสมาคมได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความสอดคล้องในการปฏิบัติ การบริหารเชิงกลยุทธ์ขาดให้ความสนใจกับการกำหนดการควบคุมขององค์การในฐานะระบบ การขาดความเข้าใจร่วมกันในแนวทางการดำเนินงาน (สมาคมสถาปนิกเมืองไทย, 2565)

การกำหนดกลยุทธ์ ทำให้ผู้บริหาร ผู้จัดการในส่วนต่าง ๆ และสมาชิกขององค์การเกิดความไม่เข้าใจในภาพรวมและศักยภาพของสมาคม ทำให้สมาคมไม่มีความพร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลง หรือความท้าทายต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประสิทธิภาพในการแข่งขัน การบริหารเชิงกลยุทธ์ ทำให้ขาดประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขัน เนื่องจากการดำเนินงานตามพันธกิจของสมาคมไม่สามารถพัฒนาความสามารถของผู้บริหาร ขณะเดียวกันเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพของสมาชิก ตลอดจนสร้างความเข้าใจและรองรับแนวทาง การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและคู่แข่ง และการบริหารตามพันธกิจนั้น ยังขาดความเข้าใจในภาพรวมของสมาคม ความสามารถในปัจจุบันของสมาคม ไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานและเป้าหมายที่จะช่วยสมาคมทำงานได้อย่างเหมาะสมและใช้บุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพให้ดีเท่าที่ควร (สมาคมสถาปนิกเมืองไทย, 2565)

การนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการเพื่อส่งเสริมการบริหารที่ดีตามพันธกิจของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้มีความเคารพกัน ช่วยเหลือกัน และสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ประกอบด้วย เมตตากายกรรม คือ การกระทำดีต่อกัน เมตตาวจีกรรม คือ การสื่อสารเข้าใจกัน เมตตามโนกรรม คือ เคารพในความคิดผู้อื่น สาธารณโภคี คือ การแบ่งปันกัน สีลสามัญญตา คือ การรักษาระเบียบวินัย และทิฏฐิสามัญญตา คือ เชื่อมั่นในหลักการร่วมกัน ซึ่งสาราณียธรรม 6 นี้เป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้มีความเคารพกัน ช่วยเหลือกัน และสามัคคีพร้อมเพรียงกัน (ที.ปา. (ไทย) 11/317/257)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารที่ดีตามพันธกิจของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ปรับใช้ในสมาคม

สถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และยังเป็นประโยชน์สำหรับการบริหารในหน่วยงานอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาองค์กรให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจ และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อสนับสนุนและยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 9,893 คน (สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชนชั้น (Stratified Random Sampling) คำนวนขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane เพื่อหาประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 303 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารหรือกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้รับบริการ

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลัก PDCA ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม 6 ตอนที่ 4 เป็น

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นได้ทดสอบแบบสอบถาม (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.978 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2. การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ 3. การปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรม 6 จะเป็นการส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ 4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 303 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 9,893 คน โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วน ได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์จำนวน 303 ชุด คิดเป็น 100 %

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงให้ครบตามคำถามการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple) และการถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content

Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ด้านกำหนดและรับรองมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ด้านสนับสนุนให้มีกองทุนสวัสดิการสมาชิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ด้านติดตามการปฏิบัติงานตามพันธกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ด้านส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่การศึกษาค้นคว้าวิจัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ด้านให้ความรู้ คำปรึกษาทางวิชาชีพ วิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และด้านเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่า การบริหารตามหลัก PDCA ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าการบริหารตามหลัก PDCA สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ร้อยละ 60.2 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงการดำเนินการ ด้านการวางแผน และด้านการตรวจสอบตามลำดับ และหลักสาราณียธรรม 6 ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าหลักสาราณียธรรม 6 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ร้อยละ 47.7 และรายด้าน ได้แก่ ด้านทิฏฐิสามัญญตา (เชื่อมั่นในหลักการร่วมกัน) ด้านเมตตากายกรรม (การกระทำดีต่อกัน) ด้านเมตตาวจีกรรม (สื่อสารเข้าใจกัน) และด้านสีลสามัญญตา (รักษาระเบียบวินัย) ตามลำดับ

3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ 2. ด้านเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคี 3. ด้านให้ความรู้ คำปรึกษาทางวิชาชีพ วิชาการ 4. ด้านส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่การศึกษาค้นคว้าวิจัย 5. ด้านความ

ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ 6. ด้านติดตามการปฏิบัติงานตามพันธกิจ 7. ด้านกำหนดและรับรองมาตรฐาน 8. ด้านสนับสนุนให้มีกองทุนสวัสดิการสมาชิก มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนด้วยกัน คือ หลักสาราณียธรรม 6 และการบริหารตามหลัก PDCA ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักสาราณียธรรม 6 มีลักษณะดังนี้ 1. ด้านเมตตากายกรรม การกระทำดีต่อกัน สุภาพเรียบร้อย ให้การช่วยเหลือ ให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพ 2. ด้านเมตตาวจีกรรม สื่อสารเข้าใจกัน ใช้วาจาที่สุภาพ อ่อนโยน บอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ แนะนำตักเตือนด้วยปรารถนาดี 3. ด้านเมตตามโนกรรม เคารพในความคิดผู้อื่น ตั้งจิตปรารถนาดีต่อเพื่อนสมาชิก นึกคิดแต่ในสิ่งที่จะก่อประโยชน์ต่อองค์กร ไม่คิดเบียดเบียนมุ่งร้ายเพื่อนสมาชิก 4. ด้านสาธารณโภคี การแบ่งปันกัน ให้ความเอื้อเฟื้อแก่เพื่อนสมาชิก แชร์ประสบการณ์ในการทำงานแก่เพื่อนสมาชิก แบ่งปันองค์ความรู้ในการทำงานแก่เพื่อนสมาชิก 5. ด้านสีลสามัญญตา รักษาระเบียบวินัย รักษาระเบียบวินัย กฎระเบียบ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ยึดมั่นในอุดมการณ์สิ่งเดียวกันขององค์กร 6. ด้านทิฏฐิสามัญญตา เชื่อมั่นในหลักการร่วมกัน ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความเห็นชอบร่วมกันอันดีงาม ปรับความเข้าใจด้วยเหตุผลและหลักการ

3.2 ปัจจัยด้านการบริหารตามหลัก PDCA มีลักษณะ ดังนี้ 1. ด้านการวางแผน ได้แก่ จัดประชุมสมาชิกเพื่อศึกษาสภาพปัญหา เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน 2. ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้สมาชิก แต่งตั้งบุคลากรได้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน จัดระบบการติดตามการประเมินผล 3. ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ จัดทำแผนการตรวจสอบไปปฏิบัติอย่างครบถ้วน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่อรายงานผลการตรวจสอบ มีระบบการตรวจสอบภายในองค์กร 4. ด้านการดำเนินการให้เหมาะสม ได้แก่ ระบุปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบหรือมีนัยสำคัญต่อการบริหารงานในอนาคตขององค์กร ระบุกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินงาน ติดตามผลและวางแผนป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก

โดยปัจจัยทั้ง 2 ประการข้างต้น เป็นตัวส่งเสริมให้เห็นถึงพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีการส่งเสริมที่ดียิ่งขึ้น ทั้ง 8 ด้าน มีลักษณะดังนี้ 1. ด้านมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ในการสร้างสรรค์ จัดทำโครงการที่หน่วยงานภายนอกร้องขอต่อสมาคมสถาปนิก จัดกิจกรรมจิตอาสาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น 2. ด้านเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคี ได้แก่ สนับสนุนในด้านการสมัครสมานสามัคคีในหมู่มวลสมาชิก สนับสนุนเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีความปรองดอง 3. ด้านให้

ความรู้ คำปรึกษาทางวิชาชีพ วิชาการ ได้แก่ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้งานที่สำคัญต่าง ๆ มากขึ้น ส่งเสริมเผยแพร่ ค้นคว้า ติดตามการปฏิบัติตามพันธะกรณีว่าด้วยการจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสมาชิก 4. ด้านส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่การศึกษา ค้นคว้าวิจัย ได้แก่ สร้างสรรค์นวัตกรรม ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้สมาชิกได้สร้างสรรค์นวัตกรรม มีระบบฐานข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่ 5. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ มีบทบาทและหน้าที่เพื่อให้วิชาชีพเกิดความศรัทธา มีการร่วมกันวิจัยและพัฒนาที่นำองค์ความรู้ ไปประยุกต์ใช้ผ่านโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ 6. ด้านติดตามการปฏิบัติงานตามพันธกิจ ได้แก่ ติดตามการปฏิบัติตามพันธะกรณีว่าด้วยการให้บริการ มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารงานตามแผนที่มีการกำหนดไว้ 7. ด้านกำหนดและรับรองมาตรฐาน ได้แก่ กำหนดและรับรองมาตรฐานกฎระเบียบ เกี่ยวกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตรวจสอบการบริหารงานของสมาคมสถาปนิกสยาม รองมาตรฐานระบบการผลิตตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ 8. ด้านสนับสนุนให้มีกองทุนสวัสดิการสมาชิก ได้แก่ สนับสนุนด้านสวัสดิการต่าง ๆ ต่อสมาชิกของสมาคมประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของกองทุน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎระเบียบของกองทุนสวัสดิการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. เมตตากายกรรม (การกระทำดีต่อกัน) แสดงให้เห็นว่า สุภาพเรียบร้อย ให้การช่วยเหลือ ให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยะ มทฺทโว (มาธรรม) (2564) เรื่อง การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและการสร้างความผูกพันต่อองค์กร นอกจากนั้นยังประยุกต์หลักสาราณียธรรม 6 มาใช้เพื่อเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมากยิ่งขึ้น ดังนี้ 1. เมตตากายกรรม (การกระทำดีต่อกัน) ประกอบด้วย สุภาพเรียบร้อย ให้การช่วยเหลือ มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน เคารพในสิทธิเสรีภาพ 2. เมตตาวจีกรรม (การสื่อสารเข้าใจกัน) ประกอบด้วย วาจาสุภาพ บอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ เจรจาใช้เหตุผล เป็นกระบอกสื่อเชื่อมโยงความเข้าใจ 3. เมตตามโนกรรม (เคารพในความคิดผู้อื่น) ประกอบด้วย ตั้งจิตปรารถนาดี นึกคิดแต่ในสิ่งที่จะก่อประโยชน์ แสดงความรักและไมตรี ยอมรับความคิดเห็น 4. สาธารณโภคี (การแบ่งปันกัน) ประกอบด้วย แบ่งปันในสิ่งของที่ได้มาโดยชอบธรรม กระจายรายได้ที่เป็นธรรม ขจัดความเลื่อมล้ำ 5. สีลสามัญญตา (การรักษาระเบียบวินัย) ประกอบด้วย รักษาระเบียบข้อบังคับ ประพฤติตามกฎระเบียบ ผดุงความยุติธรรม 6. ทิฏฐิ

สามัญญตา (เชื่อมั่นในหลักการร่วมกัน) ประกอบด้วย มีความเห็นชอบร่วมกัน ปรับความเข้าใจด้วยเหตุผลและหลักการ ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง

2. เมตตาวจีกรรม (การสื่อสารเข้าใจกัน) แสดงให้เห็นว่า ใช้วาจาที่สุภาพ อ่อนโยน บอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ แนะนำตักเตือนด้วยปรารถนาดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดพัทธพงษ์ ธมฺมนนฺโท (สอนแก้ว) (2562) เรื่อง พุทธสันติวิธีเพื่อการสร้างความสมานฉันท์ของโครงการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ พบว่า หลักพุทธสันติวิธีที่เหมาะสมกับการจัดการความขัดแย้งของโครงการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่ ประกอบด้วย สาราณียธรรม 6 ประการ เป็นธรรมที่ทำให้ระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน สามัคคีกัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้แก่ 1. เมตตากายกรรม 2. เมตตาวจีกรรม 3. เมตตามโนกรรม 4. สาธารณโภคี 5. สีลสามัญญตา และ 6. ทิฏฐิสามัญญตา ซึ่งสาราณียธรรม เป็นแนวคิดเชิงรุก ประกอบด้วยการเข้าไปมี ส่วนรวมเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทั้งทางกาย วาจา ใจในกิจกรรมต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการเอื้อเฟื้อวัตถุ แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ กลยุทธ!นี้จัดได้ว่าเป็น การป้องกันความขัดแย้งเชิงรุก” ในแง่ของ การสร้างสัมพันธ์ ถือได้ว่าเป็นหัวใจประการหนึ่งของสันติวิธี นอกจากนั้น กระบวนการปรับทัศนคติ และปรับท่าทีกระบวนทัศน์ให้ยืดหยุ่น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยสร้างบรรยากาศของความสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน คุณสมบัติภายใน ของแต่ละบุคคลก็มีความสำคัญ เพราะคุณสมบัติ ดังกล่าวจะเป็น ภาพลักษณ์ ที่ทำให้เกิด ความเชื่อมั่น แก่บุคคลอื่น

3. เมตตามโนกรรม (เคารพในความคิดผู้อื่น) แสดงให้เห็นว่า ตั้งจิตปรารถนาดีต่อเพื่อนสมาชิก นึกคิดแต่ในสิ่งที่จะก่อประโยชน์ต่อองค์กร ไม่คิดเบียดเบียนมุ่งร้ายเพื่อนสมาชิกซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิติวุฒิ หมั่นมี (2560) เรื่อง ภาวะผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้นำจะต้องมีองค์ความรู้ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญ หรือความชำนาญต่อไปนี้ คือ องค์ความรู้ทางด้านความเป็นผู้นำ องค์ความรู้ทางด้านการบริหาร และองค์ความรู้ทางด้านการบริหารตามหลักธรรมมาภิบาล ซึ่งต้องอาศัยหลักการดังต่อไปนี้ หลักการด้านนิติธรรม ผู้นำจะต้องมีความเที่ยงตรง และเที่ยงธรรมในการบริหาร และที่สำคัญจะต้องไม่ยึดติดกับตำแหน่งแต่ต้องยึดติดกับหลักการด้านหลักคุณธรรม ผู้นำจะต้องเป็นมีความประพฤติทั้งภายใน และภายนอกให้อยู่ในหลักเกณฑ์ของการบริหารและความประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็น หลักการด้านความโปร่งใส ผู้นำจะต้องบริหารงานโดยไม่มีความลับต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และจะต้องทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีหลักการด้านการมีส่วนร่วม โดยผู้นำจะต้องใจกว้าง และต้องเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้งจะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

4. สาธารณโภคี (การแบ่งปันกัน) แสดงให้เห็นว่า ให้ความเอื้อเฟื้อแก่เพื่อนสมาชิก แชร์ประสบการณ์ในการทำงานแก่เพื่อนสมาชิก แบ่งปันองค์ความรู้ในการทำงานแก่เพื่อนสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุเมฆ สมาหิโต (ทวีกุล) (2562) เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร พบว่า ประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร 6 ด้าน คือ ด้านผลสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายตามข้อบัญญัติ ด้านผลสำเร็จ ของการจัดเก็บรายได้ ด้านผลสำเร็จของการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่าย ด้านผลสำเร็จของโครงการที่บูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นในการจัดบริการสาธารณะ ด้านผลสำเร็จของโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน และด้านผลสำเร็จของโครงการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ในการแบ่งปันข้อมูล

5. สีลสามัญญตา (การรักษาระเบียบวินัย) แสดงให้เห็นว่า รักษาระเบียบวินัย กฎระเบียบ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ยึดมั่นในอุดมการณ์สิ่งเดียวกันขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเฉลิม จันทรากุล (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการจัดสร้างอุโมงค์เก็บพันธุ์พืช บนดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการก่อเกิดนโยบาย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การระบุปัญหา การกำหนดข้อนโยบาย และการสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบาย ทั้งนี้การดำเนินการต้องยึดการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมทิฏฐิสามัญญตา และการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมสีลสามัญญตา โดยการดำเนินการต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม คือ ระบบทุนนิยมโลก โครงสร้างส่วนบน อุปทานนโยบาย และอุปสงค์นโยบาย

6. ทิฏฐิสามัญญตา (เชื่อมั่นในหลักการร่วมกัน) แสดงให้เห็นว่า ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความเห็นชอบร่วมกันอันดีงาม ปรับความเข้าใจด้วยเหตุผลและหลักการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ ปานสังข์ (2560) เรื่อง การบริหารจังหวัดเชียงใหม่ในรูปแบบมหานคร พบว่า รูปแบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ในรูปแบบมหานคร รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในด้านการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยรัฐบาลควรเร่งรัดการถ่ายโอนภารกิจของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้กับท้องถิ่นพร้อมงบประมาณในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนและเด็ดขาดในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) เป็นผู้ประสานแผนงานกระทรวงการคลังจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นโดยเพิ่มภาษีและเงินอุดหนุนคืนสู่ท้องถิ่นในอัตราส่วน 70% ต่อ 30% เพื่อให้ท้องถิ่นมีงบประมาณเพียงพอต่อภารกิจที่ได้รับการถ่าย

โอนมาดำเนินการ และให้มีการกำกับดูแลท้องถิ่นโดยให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีกลุ่มจังหวัดโดยมี 5 ถึง 8 จังหวัด หรือภาคต่าง ๆ ของประเทศ และออกแบบของกฎหมายให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นในระดับที่เหมาะสม เพื่อรักษาความสมดุล

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์” สามารถอธิบายได้ว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (การบริหารตามหลัก PDCA + หลักสาราณียธรรม 6) = การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ดังต่อไปนี้

1 การบริหารตามหลัก PDCA

การบริหารตามหลัก PDCA ประกอบด้วย 1. ด้านการวางแผน 2. ด้านการปฏิบัติ (3) ด้านการตรวจสอบ (4) ด้านการดำเนินการให้เหมาะสม

1 หลักสาราณียธรรม 6

หลักสาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมที่เพื่อให้สมาคมหรือหน่วยงานนั้นมีการบริหารจัดการที่ดี และมีหลักธรรมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เป็นไปด้วย

ความเรียบร้อยดีงาม ประกอบด้วย 1. เมตตากายกรรม การกระทำดีต่อกัน 2. เมตตาวจีกรรม สื่อสารเข้าใจกัน 3. เมตตามโนกรรม เคารพในความคิดผู้อื่น 4. สาธารณโภคี การแบ่งปันกัน 5. สีลสามัญญตา รักษาระเบียบวินัย 6. ทิฏฐิสามัญญตา เชื่อมั่นในหลักการร่วมกัน

นำไปสู่การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม

โดยการนำไปสู่การบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม สำหรับในการนำไปสู่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ในการสร้างสรรค์ ในการสนับสนุนในด้านการสมัครสมานสามัคคีในหมู่มวลสมาชิก เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้งานที่สำคัญต่าง ๆ มากขึ้น อย่างสร้างสรรค์นวัตกรรม ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ มีบทบาทและหน้าที่เพื่อให้วิชาชีพเกิดความศรัทธา ในการติดตามการปฏิบัติตามพันธะกรณีว่าด้วยการให้บริการ ต่อการกำหนดและรับรองมาตรฐาน กฎระเบียบ เกี่ยวกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตรวจสอบการบริหารงานของสมาคมสถาปนิกสยาม รวมทั้งสนับสนุนด้านสวัสดิการต่าง ๆ ต่อสมาชิกของสมาคม ได้แก่ มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ ไม่เพ่งโทษสามัคคี วิชาการความรู้ดี เทคโนโลยีด้านวิจัย ร่วมมือหน่วยงานรัฐ ปฏิบัติตามพันธกิจ สุจริตมาตรฐาน สวัสดิการล้ำเลิศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สมาคมสถาปนิกสยาม ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความเจริญงดงามทางสถาปัตยกรรม และสิ่งแวดล้อม และรักษาอารยธรรมของชาติ ในฐานะองค์กรทางชีพอิสระทางสถาปัตยกรรม

2. สมาคมสถาปนิกสยาม ควรมีการวางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในด้านการเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีในหมู่มวลสมาชิก เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรี

3. สมาคมสถาปนิกสยาม ควรมีการกำหนดนโยบายในเรื่องของการส่งเสริมพัฒนาและติดตามการปฏิบัติตามพันธะกรณีว่าด้วยการให้บริการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมแก่สมาชิก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สมาคมสถาปนิกสยาม ควรมีการมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความเจริญงดงามทางสถาปัตยกรรม และสิ่งแวดล้อม และรักษาอารยธรรมของชาติ ในฐานะองค์กรทางชีพอิสระทางสถาปัตยกรรม

2. สมาคมสถาปนิกสยาม ควรให้การสนับสนุนในด้านการเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีในหมู่มวลสมาชิก เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรี

3. สมาคมสถาปนิกสยาม ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้งานที่สำคัญต่าง ๆ มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทั้งในส่วนของปัจจัยภายในและภายนอก เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน และสามารถแก้ไขหรือดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือกระบวนการในการบริหารงานของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อให้เกิดการนำความรู้ไปพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีในด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานของสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์

เอกสารอ้างอิง

ธิติวุฒิ หมั่นมี. (2560). *ภาวะผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดพัทธพงษ์ ธมฺมนนฺโท (สอนแก้ว). (2562). *พุทธสันติวิธีเพื่อการสร้างความสมานฉันท์ของโครงการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่* (ปริญญาพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุเมฆ สมาหิโต (ทวีกุล). (2562). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร* (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุริยะ มทฺทโว (มาธรรม). (2564). *การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วสันต์ ปานสังข์. (2560). *การบริหารจังหวัดเชียงใหม่ในรูปแบบมหานคร* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วันเฉลิม จันทรากุล. (2559). *การบริหารจัดการการจัดสร้างอุโมงค์เก็บพันธุ์พืชบนดอยอินทนนท์จังหวัดเชียงใหม่* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สภาสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). *ประกาศสำนักงานสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์*. สืบค้น 2 มกราคม 2565, จาก https://act.or.th/th/home/

สมาคมสถาปนิกเมืองไทย. (2565). *กิจกรรมสมาคม*. สืบค้น 2 มกราคม 2565, จาก https://www.tuda.or.th/index.php/tuda-news/

สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). *สรุปจำนวนสมาชิกตามภูมิภาค*. สืบค้น 13 ตุลาคม 2565, จาก https://asa.or.th/about-us-th/objective-th

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.266-281

ประสิทธิผลการดำเนินงาน ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี*

OPERATIONAL EFFECTIVENESS OF ONE STOP CRISIS CENTER (OSCC), PATHUM THANI HOSPITAL

วรภัทร แสงแก้ว
Woraphat Saengkaeo
โรงพยาบาลปทุมธานี
Pathum Thani Hospital
Corresponding Author E-mail: woraphat9430@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการให้บริการ และผลลัพธ์การดำเนินงาน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ และนำเสนอผลการวิจัยแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า 1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) ต้องมีการจัดตั้งศูนย์พึ่งได้ เพื่อช่วยเหลือและลดการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี บุคคลในครอบครัว และการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมและเน้นการทำงานเชิงบูรณาการ 2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) สถานที่ในการจัดตั้งศูนย์ต้องมีความพร้อมและเหมาะสม บุคลากรมีวุฒิเฉพาะด้าน มีการสนับสนุนด้านงบประมาณและองค์ความรู้ และคณะกรรมการศูนย์พึ่งได้ มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของปัญหา 3. การประเมินกระบวนการให้บริการ (Process Evaluation) เน้นการทำงานในรูปแบบสหวิชาชีพ จัดการประชุม Case Conference และประชุมคณะกรรมการภายในภายนอกสม่ำเสมอ มีกระบวนการค้นหาคัดกรองที่รวดเร็ว คำนึงถึงความปลอดภัย ป้องกันการถูกทำร้ายซ้ำ รักษาความลับ บทบาทของวิชาชีพชัดเจน ส่งต่อข้อมูลตามแบบมาตรฐาน มีการประสานงานอย่างเข้มแข็ง และมีการดำเนินงานเชิงรุก 4. การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน (Product Evaluation) มีการทำงานอย่างเป็นระบบ สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน มุ่งแก้ปัญหาและอุปสรรคด้วยการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานภายนอกที่หลากหลาย

คำสำคัญ: ประสิทธิผลการดำเนินงาน; ศูนย์พึ่งได้; ห้องไม่พร้อม

*Received October 10, 2023; Revised February 11, 2024; Accepted March 11, 2024

Abstract

The objective of this research is to study the context, input factors, service process, and operating results. This research is survey research. Use a qualitative research format. Through an in-depth interview, a purposive sample of 30 people was selected using the essence analysis method. And present the research results descriptively and analytically.

The results of the study found that 1. Context Evaluation: A dependable center must be established. To reduce acts of violence against children, women, and family members. And unplanned pregnancy and emphasizes integrated work. 2. Input Evaluation: The location for setting up the center must be appropriate. Personnel has specialized degrees. There is support in terms of budget and knowledge. and the Center Committee can be relied upon. It has been adjusted to suit the context of the problem. 3. Evaluation of the service process (Process Evaluation) emphasizes comprehensive support. There are regular committee meetings. There is a quick search and filtering process. The role of the profession is evident. Forward information according to standard format. There is strong coordination. And has proactive operations. 4. Evaluation of operational results (Product Evaluation) is carried out systematically. Create cooperation with every sector. Focus on solving problems and obstacles by creating partnerships with external agencies.

Keywords: Operational Effectiveness; One Stop Crisis Center (OSCC); Unplanned Pregnancy

บทนำ

ปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและบุคคลในครอบครัวมีให้เห็นอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค พบว่า ผู้หญิงบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกทำร้ายกว่าปีละ 8,577 ราย กลุ่มอายุที่ถูกทำร้ายมากที่สุดคือ 20 – 24 ปี (ร้อยละ 15) วิธีการถูกทำร้ายมากที่สุดคือ การถูกทำร้ายด้วยกำลังกาย (ร้อยละ 60) สถานที่ถูกทำร้ายเป็นบริเวณบ้าน (ร้อยละ 63.4) ซึ่งเป็นบ้านผู้บ้านเจ็บเองกว่า (ร้อยละ 79.7) มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 11.3) ทั้งนี้ความรุนแรงทางเพศพบว่า ผู้หญิงอายุ 10-14 ปี ถูกทำร้ายทางเพศด้วยกำลังกายมากที่สุด (ร้อยละ 31.4) สถานที่เกิดเหตุคือ

ที่บ้าน (ร้อยละ 62) เป็นบ้านตนเอง (ร้อยละ 45.8) และเป็นบ้านคู่กรณี (ร้อยละ 23.7) ช่วงเวลาที่เกิดเหตุมากที่สุดคือ 18.00 - 20.59 น. มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 8) ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง คือการถูกทำร้ายในเด็กแรกเกิด - 4 ปี พบสาเหตุจากการถูกทำร้ายแรงทางเพศเฉลี่ยปีละ 19 ราย หรือคิดเป็น (ร้อยละ 34.8) จากสาเหตุการถูกทำร้ายที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลที่เฝ้าระวัง การถูกทำร้ายด้วยกำลังกาย (ร้อยละ 32.9) และการถูกทำร้ายด้วยวัตถุไม่มีคม (ร้อยละ 10.4) (กรมควบคุมโรค, 2565)

การศึกษาของ พรทิพย์ คนึงบุตร และคณะ (2554) และ เยาวเรศ คำมะนาด และ จรรยาภรณ์ รัตนโกศล (2564) อธิบายว่ารูปแบบของการกระทำรุนแรงมีหลากหลาย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ หรือการแสดงออกด้วยวาจา กิริยาท่าทาง หรือการกระทำที่ทำให้ได้รับความกระทบกระเทือนทางอารมณ์และจิตใจ นอกจากนี้การทอดทิ้ง การไม่รับผิดชอบดูแลบุคคลในครอบครัว ก็ถือว่าเป็นความรุนแรงอีกลักษณะหนึ่ง เหตุการณ์ความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้ทุกแห่งทั้งในบ้าน โรงเรียน ที่ทำงานและที่สาธารณะ เป็นต้น บ้านซึ่งควรจะเป็นสถานที่ปลอดภัยที่สุดแต่กลับเป็นสถานที่อันตรายมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กและสตรีมักจะถูกกระทำรุนแรงโดยคนใกล้ชิดและไม่มีทางที่จะป้องกันตัวเองได้ เนื่องจากมีปัจจัยที่โยงใยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยมีความเชื่อว่า ความรุนแรงในครอบครัว เป็นเรื่องที่ควรปกปิด ไม่ควรเปิดเผยต่อสาธารณชน ดังนั้นปัญหาความรุนแรงในเด็กและสตรีจึงไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง เด็กและสตรีส่วนมากไม่ไปแจ้งความเนื่องจากเกิดความอับอาย และหวาดกลัว โรงพยาบาลจึงเป็นสถานที่แห่งแรกที่ผู้ถูกกระทำรุนแรงไปหาเพื่อรักษาอาการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีเป็นปัญหาที่พบบ่อยและทวีความรุนแรงมากขึ้นและเกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม SDG Move (2021) พบว่า ผู้หญิงทั่วโลกราว 1 ใน 3 หรือ 30 % จากทั้งหมด เคยประสบกับความรุนแรงทางจิตใจ ทางกาย และ/หรือทางเพศอย่างน้อยที่สุดหนึ่งครั้ง จากคนรักหรือที่ไม่ใช่คนรักไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งส่วนใหญ่มากจากบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย การแก้ไขปัญหาต้องการความเชื่อมโยงระหว่างกลไกการทำงานขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรชุมชน โดยบทบาทหน้าที่และลักษณะการให้บริการเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงต้องได้รับการสนับสนุน 4 ด้านหลักคือ 1. ด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อดูแลอาการบาดเจ็บจากการถูกทำร้าย 2. ด้านการอำนวยความยุติธรรมทางกฎหมาย 3. ด้านสังคมสงเคราะห์เพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านสงเคราะห์และคุ้มครองให้เด็กและสตรีที่รอดพ้นจากการถูกทำร้ายอย่างถาวร และ 4. ด้านการปลูกจิตสำนึกเพื่อยุติปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี (พรทิพย์ คนึงบุตร และคณะ, 2554)

ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี ได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบาย ของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ได้รับความรุนแรง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจทางเพศ การละเลยทอดทิ้ง และการค้ามนุษย์ เป็นที่รับแจ้งเหตุความบาดเจ็บของเด็กและผู้ที่ถูกกระทำรุนแรง ภายในโรงพยาบาล ทำหน้าที่ สัมภาษณ์ รวบรวมข้อเท็จจริง เบื้องต้น เพื่อใช้ในการประเมินความรุนแรงด้านต่างๆ และวางแผนการช่วยเหลือ อย่างครบวงจร ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสร้างเครือข่าย ส่งต่อการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ประสบปัญหารุนแรง ความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์พึ่งได้นั้น เพื่อให้มีบริการที่เฉพาะสำหรับเด็ก สตรี และผู้ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นความเจ็บป่วยที่มีลักษณะพิเศษ มีความละเอียดอ่อน จำเป็นต้องได้รับการรักษาความลับ การประเมินความปลอดภัย รวมถึงการป้องกันการถูกกระทำซ้ำ สถานที่ให้บริการมีความเป็นสัดส่วน ให้ผู้ประสบปัญหาสามารถเดินเข้าไปขอรับบริการด้วยความรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจ ว่าจะได้รับการคุ้มครองและรักษาความลับของตนเองและครอบครัวได้ ศูนย์พึ่งได้(OSCC) จะให้ความคุ้มครองในกลุ่มผู้ป่วยตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 โดยจะให้ความสำคัญกับการทำงานในรูปแบบ สหวิชาชีพ ทั้งภายในและภายนอก โรงพยาบาล พร้อมทำหน้าที่สำคัญควบคู่ไปคือ การอบรมเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือกับปัญหาความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว ว่าเป็นปัญหาวิกฤติที่มีผลกระทบทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม การให้การช่วยเหลือต้องมีทักษะความชำนาญที่จะรับรู้ คัดกรอง ปัญหาให้ความช่วยเหลือและการป้องกัน รวมทั้งมีความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องกฎหมาย การคุ้มครองสิทธิ์ การจัดระบบความปลอดภัย การประเมินความเสี่ยงจากการถูกกระทำซ้ำ สิทธิของเด็ก ความเสมอภาคของหญิงชาย เป็นต้น บทบาทหน้าที่ของศูนย์พึ่งได้ คือ เก็บรวบรวมข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องจากทุกหน่วยงานภายในโรงพยาบาล และช่วยเหลือผู้ถูกกระทำรุนแรง โดยยึดแนวทางปฏิบัติในการทำงานของทีมสหวิชาชีพ เป็นศูนย์ข้อมูลและประสานกับหน่วยงานภายในและภายนอกโรงพยาบาล รวมถึงการจัดตั้งกองทุนสำหรับการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง นอกจากนี้โครงสร้างของการให้บริการของโรงพยาบาล จะต้องทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ทั้งหมดและสร้างรูปแบบการให้การบริการที่มีความละเอียดอ่อน ความเป็นมิตร ความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับในเด็กและสตรี ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์พึ่งได้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงได้อย่างแท้จริง (พรทิพย์ คนึงบุตร และคณะ, 2554) และปัจจุบันศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบปทุมธานี ได้มีการพัฒนาระบบบริการและมีผู้เข้าบริการอย่างต่อเนื่อง โดยมีสถิติในการให้บริการ ตั้งแต่ปี 2558 – 2565 จำนวนผู้ใช้บริการ

ทั้งหมดจำนวน 2,540 ราย ปี 2566 (มกราคม – มิถุนายน 2566) จำนวน 619 ราย ตามลำดับ (ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลปทุมธานี, ม.ป.ป.).

ทั้งนี้ความรุนแรงเป็นเรื่องที่พบเห็นได้ทั่วไป ขณะเดียวกันก็มีสาเหตุที่ซับซ้อนและมีความยุ่งยากในการหาทางออก เหตุการณ์หรือสถานการณ์มากมายมหาศาลที่ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตามที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นผลกระทบตามมาล้วนถูกจัดว่าเป็นความรุนแรงทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นเพราะถูกสั่งให้กระทำการ ป้องกันตัว แก้แค้น หรือแม้กระทั่งการใช้กำลังเพื่อป้องกันประเทศต่างก็ถูกมองว่าเป็นความรุนแรง (เชาวฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์, 2564) ดังนั้นการศึกษาจะทำให้ทราบผลการดำเนินงานของศูนย์พึ่งได้ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมินใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์พึ่งได้ของโรงพยาบาลและเพื่อนำมาเป็นตัวอย่างให้กับโรงพยาบาลอื่น ๆ เพื่อให้บริการเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงและผู้ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท ประกอบด้วย 1. นโยบายของภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2. สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และ 3. แนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 1. สถานที่ใช้ในการจัดตั้งศูนย์ 2. ทีมบุคลากรที่ปฏิบัติงาน 3. การสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านองค์ความรู้ และ 4. การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

3. เพื่อศึกษากระบวนการให้บริการ ประกอบด้วย 1. ด้านสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ 2. การประชุมคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงาน 3. กระบวนการค้นหาคัดกรอง 4. การสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง 5. ข้อบ่งชี้ที่จะรับเข้ารักษาในโรงพยาบาลและหลักเกณฑ์ในการจำหน่ายผู้ป่วย 6. การช่วยเหลือด้านกฎหมายและด้านสังคมสงเคราะห์ 7. การรักษาความลับและการเก็บบันทึกข้อมูลการบริการ 8. ระบบการรับและส่งต่อเพื่อการดูแลรักษา 9. แนวทางการประสานระหว่างสหวิชาชีพภายใน ภายนอกจังหวัด 10. การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน 11. การติดตามการดูแลต่อเนื่องเพื่อป้องกันการถูกทำร้ายซ้ำ และ 12. การจัดบริการเชิงรุกและการจัดบริการช่วยเหลือทางโทรศัพท์

4. เพื่อศึกษาผลลัพธ์การดำเนินงาน ประกอบด้วย 1. จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงที่เข้ามารับบริการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - 2565 22 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการให้ความร่วมมือในการค้นหาผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงและส่งต่อมารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้

3. จำนวนเด็กและสตรีที่ได้รับการส่งต่อเข้ารับการช่วยเหลือจากทีมสหวิชาชีพ และ
4. ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยส่งเสริมในการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการดำเนินงาน ศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center: OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นวิธีการตรวจสอบข้อมูลซ้ำ (Member Checking) โดยผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนในการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน (ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์, 2564)

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์บทเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ศึกษาโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่ในการเก็บข้อมูลของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยทำการทบทวนแหล่งข้อมูล เป็นแหล่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลหลักสำหรับการวิจัยนี้มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 30 คน

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางตามผลงานวิจัย หลังจากผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 สำเร็จ ก็มาถึงขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอผลการสรุปที่เกิดขึ้นและนำเสนอแนวทางที่เกิดขึ้นผลการวิจัย โดยผู้วิจัยจะทำการลดทอนขนาดและปริมาณข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้าและการตรวจสอบซ้ำ และนำเสนอผลการวิจัยแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และรูปแบบบทความ (ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์, 2564)

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ความเชื่อถือได้ของงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล และการตีความของผู้วิจัยกับความเป็นจริงระดับต่าง ๆ ในความคิดของผู้ให้ข้อมูลและนักวิจัย (ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์, 2564) การศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center: OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจริยธรรมกับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ กับคณะกรรมการวิจัยโรงพยาบาลปทุมธานี และมีการติดต่อและขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ก่อนทำการสัมภาษณ์จริง ได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกคน โดยที่ผู้วิจัยได้เปิดเผยข้อมูลตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลอนุญาตเท่านั้น และได้ขออนุญาตในการ

นำข้อความมานำเสนอในงานวิจัย ในส่วนของข้อมูลที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่ทำการเผยแพร่อย่างเด็ดขาด

ผลการวิจัย

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินบริบท (Context Evaluation) สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1.1 กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายและสั่งการให้โรงพยาบาลในสังกัดจัดตั้งศูนย์ฯ ในปี 2547 โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์พึ่งได้” (One Stop Service Center: OSCC) เพื่อให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤติจากความรุนแรง อย่างครบวงจรครอบคลุมทั้งทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านกฎหมาย และด้านสวัสดิการสังคม

1.2 สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรีและบุคคลในครอบครัว

1.3 ปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีมีความซับซ้อนมากขึ้น ต้องมีการทำงานเชิงบูรณาการในการขับเคลื่อนทั้งเชิงนโยบายและการบังคับใช้ กฎหมาย ควรปรับแก้กฎหมาย ให้มีกระทรวงอื่น ๆ เข้ามารับผิดชอบร่วมหลายกระทรวง ต้องมีการณรงค์ปรับเปลี่ยนทัศนะของสังคมเรื่องความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ในหัวข้อ 1. สถานที่ใช้ในการจัดตั้งศูนย์ 2. ทีมบุคลากรที่ปฏิบัติงาน 3. การสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านองค์ความรู้ และ 4. การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

2.1 สถานที่ที่ใช้ในการจัดตั้งศูนย์มีความเหมาะสมเข้าถึงง่ายและมีความปลอดภัย สามารถอำนวยความสะดวกให้ทีมสหวิชาชีพจากภายนอกเข้ามาปฏิบัติงานได้และมีการบริหารจัดการทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 บุคลากรที่มีวุฒิเฉพาะด้าน นอกจากนี้ยังมีวุฒิอื่น ๆ ที่จำเป็นและทำงานในรูปแบบสหวิชาชีพ มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบงานศูนย์พึ่งได้ให้อยู่ภายใต้กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ และมีการแต่งตั้งในรูปแบบคณะทำงาน เพื่อให้มีทุกสาขาวิชาชีพและทุกแผนกเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการตามความจำเป็นของแต่ละราย

2.3 การสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านองค์ความรู้ มีการสนับสนุนจากหลายทาง ทั้งจากกระทรวงสาธารณสุข จากกองทุนมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้และดำเนินการได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งยังมีเงินบริจาคจากองค์กรภาคเอกชน เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของปัญหาและการแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมต่าง ๆ ที่มีเพิ่มขึ้น โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเป็นไปตามรูปแบบโครงสร้างที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดขึ้น โดยคัดเลือกคณะกรรมการให้ครอบคลุมทุกวิชาชีพครอบคลุมทุกแผนกที่เกี่ยวข้อง มีคณะกรรมการจะมี 2 ชุด คือ คณะกรรมการที่ 1 เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา และ คณะกรรมการที่ 2 เป็นคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พึ่งได้

3. การประเมินกระบวนการให้บริการ (Process Evaluation) การประเมินกระบวนการให้บริการ (Process Evaluation) สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

3.1 นักสังคมสงเคราะห์มีบทบาทเข้ามาทำงานด้านความรุนแรงต่อเด็กสตรีและบุคคลในครอบครัวรวมทั้งผู้ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม โดยช่วยเหลือทางด้านสังคมร่วมกับการช่วยเหลือทางด้านการแพทย์สาธารณสุขและการดำเนินคดีทางกฎหมาย รวมทั้งการสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานที่หลากหลายทั้งภาครัฐและเอกชนและในชุมชน

3.2 มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ปีละ 1-2 ครั้ง ตามความจำเป็นในการให้บริการ โดยเฉลี่ยการประชุม Case Conference ของศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลปทุมธานีจะประชุมปีละประมาณ 10-15 ครั้ง ส่วนการประชุมกับหน่วยงานภายนอกและทีมสหวิชาชีพต่าง ๆ ก็จะเข้าร่วมประชุมประมาณปีละ 15-20 ครั้ง

3.3 กระบวนการค้นหาคัดกรองเป็นกลไก การค้นหาคัดกรองย่างมีระบบเพื่อป้องกันปัญหาระยะยาว บุคลากรทุกแผนกให้ความสำคัญ กับการสังเกตุ สัมภาษณ์ ความบาดเจ็บจากความรุนแรงทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านเพศ ด้านการละเลยทอดทิ้ง ด้านค้ามนุษย์ ด้านการตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งมารดาตั้งครรภ์และใช้สารเสพติด ประเมินความสัมพันธ์ของผู้นำส่งผู้ป่วยมาโรงพยาบาล ให้ความสำคัญกับการแจ้งและรายงานมาที่ศูนย์พึ่งได้ OSCC อย่างรวดเร็ว เพื่อให้เข้าเจ้าหน้าที่ไปสอบถามข้อมูลเชิงลึกได้ กรณีมีมารดาตั้งครรภ์ใช้สารเสพติดเข้ามารับบริการ มีการให้คำแนะนำเพื่อการยินยอมให้ตรวจปัสสาวะของแม่และเด็ก สำหรับมารดาที่ตั้งครรภ์และใช้สารเสพติดหากเห็นว่าจะเป็นอันตรายต่อการเลี้ยงดูเด็กหรือทำร้ายบุคคลอื่นๆในครอบครัว ให้เข้ารับการรักษาทั้งแบบสมัครใจและแบบบังคับตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรืออัยการ ศาล และหลังจากจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลมีการติดตามผล การบำบัดรักษา ความปลอดภัย และการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ระหว่างอยู่ที่โรงพยาบาล มีการแนะนำ ให้ยินยอมตรวจปัสสาวะของแม่และเด็กแรกเกิด หากพบสารเสพติดให้ส่งปรึกษาศูนย์พึ่งได้ OSCC และแผนกจิตเวชทุกราย เพื่อการบำบัดรักษาการใช้สารเสพติดและประเมินศักยภาพของครอบครัวในการที่จะเลี้ยงดูเด็ก การรักษามีทั้งแบบสมัครใจและ

บังคับ การรักษาในภาคบังคับจะเป็นการทำข้อตกลงและออกคำสั่งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ทางด้านกระบวนการยุติธรรมและคุ้มครองเด็ก หลังจากออกจากโรงพยาบาลต้องมีการติดตาม เพื่อลงเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอด เพื่อติดตามผลการบำบัดรักษาและการเลี้ยงดู

3.4 แนวทางการประสานงานเพื่อให้มาซึ่งข้อมูลการช่วยเหลือด้านความปลอดภัยผู้ประสบปัญหาสามารถแจ้งข้อเท็จจริงกับเจ้าหน้าทีหากมีความกังวลด้านความปลอดภัย ในเรื่องการข่มขู่ คุกคาม การติดตามหรือการเข้ามาเยี่ยม เพื่อรับคำแนะนำช่วยเหลือ และรายงานต่อมาที่ศูนย์พึ่งได้ ด้านผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ประเมินความเสี่ยงต่อการถูกกระทำซ้ำ ด้านการขอความปลอดภัยหรือคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉิน และด้านเจ้าหน้าที่ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลปทุมธานี เมื่อเห็นว่าผู้ป่วยมีเหตุจำเป็นต้องขอการคุ้มครองสวัสดิภาพให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์พึ่งได้ บริหารจัดการด้านความปลอดภัยของผู้ป่วยและครอบครัว โดยเร็วเพื่อส่งข้อมูลรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตำรวจ อัยการ ศาล ตามความจำเป็นแต่ละระดับความรุนแรง

3.5 กรณีมีมารดาตั้งครรภ์และใช้สารเสพติดร่วมด้วย ข้อบ่งชี้ในการตรวจคัดกรองหาจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจที่ชัดเจน จากแนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลปทุมธานี ในเด็กแรกเกิดกุมารแพทย์จะทำการตรวจปัสสาวะของเด็กแรกเกิดทุกรายที่สงสัยว่ามารดาใช้สารเสพติด เพื่อความปลอดภัยในการดูแลรักษาเด็กที่เกิดจากมารดาตั้งครรภ์และใช้สารเสพติด

3.6 บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ในการให้ความช่วยเหลือคือการประเมินสภาวะครอบครัว Family Assessment เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกันในครอบครัว การประเมินความเสี่ยง Risk Assessment ที่มีผลกระทบต่อเด็ก ผู้หญิงและสมาชิกในครอบครัวการประสานงานหน่วยงานช่วยเหลือต่างๆ รวบรวมเอกสารข้อมูลทางการแพทย์ในการตรวจรักษาพยาบาลจากทุกสาขา การคุ้มครองสิทธิ และการเป็น Case Manager หรือผู้จัดการรายกรณี ในการดูภาพรวมการช่วยเหลือทั้งหมดของผู้ถูกกระทำความรุนแรงทุกรูปแบบ การเยี่ยมครอบครัว ร่วมกับทีมผู้ให้การรักษา ในชุมชน โรงเรียน กลุ่มครู ชุมชน องค์กรท้องถิ่นและองค์กรอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประสบปัญหา การจัดการทรัพยากรสนับสนุน ประสานงานเครือข่ายสหวิชาชีพในพื้นที่เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล เพื่อจัดประชุมรายกรณี Case Conference รวมทั้งติดตามในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว การจัดหาทุนช่วยเหลือ หรือหาที่พักพิงที่ปลอดภัยให้กับผู้ป่วยและครอบครัว

3.7 ระบบการรักษาความลับของผู้ป่วยที่ถูกกระทำรุนแรงที่เข้ามารับบริการในโรงพยาบาลปทุมธานี จะต้องชี้แจงให้กับทุกหน่วยงานทราบและมีการแยกประวัติความบัตรเจ็บของผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงออกจากประวัติการบาดเจ็บทั่วไป มีระบบการลงรายงาน

ในข้อมูลส่วนบุคคลของกระทรวงสาธารณสุขผ่านเว็บไซต์กระทรวงซึ่งมีระบบป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลอย่างดีและการส่งต่อระหว่างหน่วยงานให้มีผู้นำส่งประวัติ

3.8 การส่งต่อความช่วยเหลือจะมีเอกสารการส่งต่อและข้อมูลให้กรอกตามมาตรฐานการส่งต่อ รวมทั้งมีการโต้ตอบเป็นลายลักษณ์อักษรและบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือเพื่อสื่อสารกลับไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วยว่าได้ดำเนินการช่วยเหลืออย่าไรไปบ้าง และส่งต่อการช่วยเหลือมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด ทั้งหน่วยงานภายในโรงพยาบาลและหน่วยงานภายนอกโรงพยาบาล

3.10 การพัฒนาบุคลากรของศูนย์พึ่งได้ มีหลายหลักสูตรและมีการสนับสนุนให้พัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้บุคลากร ทุกแผนก ได้เข้าอบรมจำนวนมากผู้ปฏิบัติงานโดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าอบรมในหลักสูตรที่จำเป็นอย่างครบถ้วน โดยมีจำนวนมากถึง 15 คน หากเทียบกับโรงพยาบาลอื่น ถือว่าโรงพยาบาลปทุมธานีสนับสนุนบุคลากรให้เข้าอบรมหลักสูตรเฉพาะจำนวนมากที่สุดในด้านนี้และมีงบประมาณของหน่วยงานตนเองในการที่จะสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานที่สนใจเข้าอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ได้

3.11 การป้องกันการถูกทำร้ายซ้ำมีการประเมินเป็นระยะและประเมินตามมาตรฐานการปฏิบัติของกระทรวงสาธารณสุข ที่วางแนวทางไว้และจะมีการประสานงานส่งต่อไปในพื้นที่เพื่อให้ติดตามดูแลรวมทั้งมีการประเมินศักยภาพของครอบครัวหรือผู้ดูแลก่อนที่จะจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

3.12 การดำเนินงานเชิงรุกของโรงพยาบาลปทุมธานีให้หน่วยงานระดับตำบลและระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นมีการอบรมเพิ่มเติมองค์ความรู้ให้ทุก รพ.สต. รพช. และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ขยายการทำงานของศูนย์พึ่งได้ OSCC ในโรงพยาบาลระดับอำเภอ ให้มีทุกอำเภอภายในจังหวัด โดยมีโรงพยาบาลจังหวัดปทุมธานีเป็นแม่ข่ายหลักในการให้คำปรึกษาและรับส่งต่อ Case ที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และต้องอาศัยความร่วมมือและการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาจากหลายหน่วยงาน

4. การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน (Product Evaluation) การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน (Product Evaluation) สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

4.1 จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงที่เข้ามารับบริการตั้งแต่ปี 2560-2565 มีการเพิ่มขึ้น ทั้งการกระทำความรุนแรง การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และการกระทำความรุนแรงและการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยในปี 2565 อยู่ที่ 276 คน 198 คน และ 289 คน ตามลำดับ

4.2 มีระบบการทำงานและประสานงานกับทีมสหวิชาชีพในโรงพยาบาล โดยมีการแจ้งและรายงานมาที่ศูนย์ OSCC จากแผนกต่าง ๆ ที่ได้รับผู้ป่วยอยู่ในการดูแลไม่ว่า

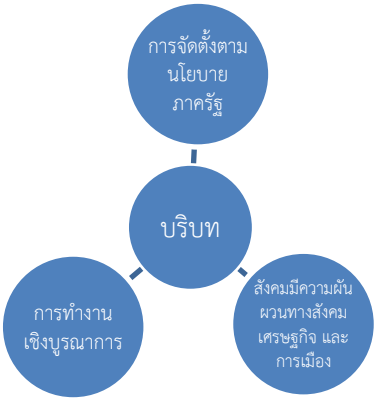
จะเป็นผู้ป่วยนอก หรือผู้ป่วยในแผนกต่าง ๆ เมื่อพบว่ามีเด็กสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงหรือผู้ที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมรวมทั้งต่อยอดไปจนถึงความรุนแรงที่ซับซ้อนขึ้น อย่างเช่นมารดาตั้งครรภ์และใช้สารเสพติด ขั้นตอนในการให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้วางไว้ตามมาตรฐานกลางของกระทรวงสาธารณสุข

4.3 หน่วยงานเครือข่าย ทีมสหวิชาชีพ ที่รับส่งต่อการช่วยเหลือจากโรงพยาบาลปทุมธานี ประกอบด้วย พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและพระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัว ในสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี บ้านพักเด็กจังหวัดปทุมธานี สถานสงเคราะห์ โรงเรียน โรงพยาบาลทุกระดับภายในจังหวัด ตำรวจ อัยการแผนกเด็กและเยาวชน อัยการแผนกคุ้มครองสิทธิ์และช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี NGO หน่วยงานภาคประชาสังคม และบ้านพักฉุกเฉินเฉพาะด้านของภาคเอกชนต่าง ๆ รวมทั้งมูลนิธิและองค์กรเฉพาะทางด้านต่างๆ กรมแรงงาน สถาบันการศึกษา หน่วยงานฝึกอาชีพ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด

4.4 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พึ่งได้และการตั้งครรภ์ไม่พร้อมปัจจุบัน ปัญหาความรุนแรงมีหลากหลายรูปแบบ และมีความซับซ้อน ยุ่งยากมากขึ้น จำนวนผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น และมีปัจจัยกระตุ้นที่หลากหลายควบคุมได้ยาก เช่น การใช้สารเสพติด ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจรายได้ ปัญหาโรคติดต่อที่รุนแรง อย่างเช่นโควิด 19 ที่ทำให้คนไทยมีความเครียดและต้องถูกจำกัดในการใช้ชีวิตหลายด้าน ทำให้เกิด ภาวะโรคระบาดเงา ตามมามีการใช้ความรุนแรงต่อเด็กสตรีและการตั้งครรภ์ไม่พร้อม จากการถูกจำกัดพื้นที่ และเข้าถึงบริการช่วยเหลือได้ยากขึ้น ในช่วงที่เกิดการระบาดของโรค และการตกงาน ล้วนมีผลเพิ่มความกดดันต่อสภาวะความเครียดและสุขภาพจิต การเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ หลายด้านพร้อมกัน การสร้างผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและระบบการประสานงานยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา และไม่เพียงพอ ผู้ปฏิบัติหน้างานจะต้องเรียนรู้และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมาก ซึ่งบางหน่วยงานอาจจะรับไม่ไหวและยุติการช่วยเหลือเพราะมีปัญหาที่จะต้องแก้ไขและบริหารจัดการเฉพาะหน้าหลายด้าน และต้องมีความสามารถในการประสานงานหลายหน่วยงานและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

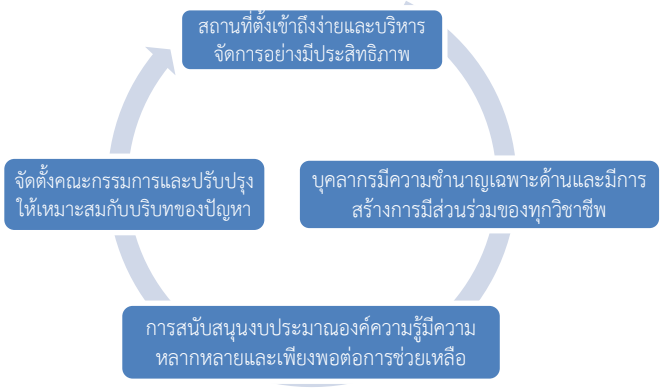
1. ประสิทธิผลของบริบท

ภาพที่ 1 ประสิทธิผลของบริบท

ประสิทธิผลของบริบท อธิบายได้ว่า ศูนย์พึ่งได้เกิดจากนโยบายเพื่อให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤติจากความรุนแรง อย่างครบวงจรครอบคลุม ทั้งทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านกฎหมาย และด้านสวัสดิการสังคม เนื่องมาจากสภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรีและบุคคลในครอบครัว ต้องมุ่งเน้นการทำงานเชิงบูรณาการในการขับเคลื่อนทั้งเชิงนโยบายและการบังคับใช้ กฎหมาย ควรปรับแก้กฎหมาย ให้มีกระทรวงอื่น ๆ เข้ามารับผิดชอบร่วมหลายกระทรวง

2. ประสิทธิผลของปัจจัยนำเข้า

ภาพที่ 2 ประสิทธิผลของปัจจัยนำเข้า

ประสิทธิผลของปัจจัยนำเข้า อธิบายได้ว่า ศูนย์พึ่งได้เกิดต้องมีความเหมาะสมของพื้นที่และมีการบริหารจัดการทีมอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรต้องที่มีวุฒิเฉพาะด้านโดยตรงทางด้านสังคมสงเคราะห์และต้องทำงานในรูปแบบสหวิชาชีพ การสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านองค์ความรู้ ต้องสามารถพัฒนาองค์ความรู้และดำเนินการได้อย่างเหมาะสมเพื่อช่วยสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและพัฒนาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการให้เหมาะสมกับบริบทของปัญหา โดยคัดเลือกคณะกรรมการให้ครอบคลุมทุกวิชาชีพครอบคลุมทุกแผนกที่เกี่ยวข้อง

3. ประสิทธิผลของกระบวนการให้บริการ

ภาพที่ 3 ประสิทธิผลของกระบวนการให้บริการ

ประสิทธิผลของกระบวนการให้บริการ อธิบายได้ว่า ศูนย์พึ่งได้มีนักสังคมสงเคราะห์ที่มีบทบาทอย่างมากในการทำงานและทำหน้าที่ในการประสานกับทีมสหวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาล มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง กระบวนการค้นหาคัดกรองเป็นกระบวนการค้นหาคัดกรองอย่างมีระบบ เพื่อป้องกันปัญหาระยะยาว แนวทางการประสานงานเพื่อให้มาซึ่งข้อมูล ทั้งด้านผู้ป่วย ด้านผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ด้านการร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉิน ด้านการพิจารณา-การออก-ยกเลิก-เปลี่ยนแปลงคำสั่ง ด้านการประเมินความ

เสี่ยงในการถูกกระทำซ้ำ และศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลปทุมธานี ยังมีข้อบ่งชี้ในการตรวจคัดกรองหาสารเสพติดในมารดาที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์และมีข้อสงสัยว่าใช้สารเสพติด ที่มีหลักเกณฑ์กำกับที่ชัดเจนจากข้อมูลแนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลปทุมธานี และมีระบบการรักษาความลับ ต้องมีมาตรฐานในการลงข้อมูลและการส่งต่อประวัติผู้ป่วยไปยังแผนกต่างๆภายในโรงพยาบาล การส่งต่อความช่วยเหลือต้องเป็นระบบและมีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานอย่างชัดเจน มีลายลักษณ์อักษรและบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือเพื่อสื่อสารกลับไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วยทั้งหน่วยงานภายในโรงพยาบาลและหน่วยงานภายนอกโรงพยาบาล การประสานงานต้องมุ่งเน้นความร่วมมือของทีมสหวิชาชีพภายในและภายนอก อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างครบถ้วน ป้องกันการถูกทำร้ายซ้ำ เน้นการทำงานเชิงรุกและอาศัยความร่วมมือและการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาจากหลายหน่วยงาน

4. ประสิทธิผลของการดำเนินงาน ประสิทธิผลของการดำเนินงาน อธิบายได้ว่าศูนย์พึ่งได้มีจำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงที่เข้ามารับบริการตั้งแต่ ปี 2560-2565 มีการเพิ่มขึ้น ทั้งการกระทำความรุนแรงในด้านต่างๆ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ระบบการทำงานและประสานงานกับทีมสหวิชาชีพในโรงพยาบาลมีการแจ้งและรายงานมาที่ศูนย์ OSCC จากแผนกต่าง ๆ มีหน่วยงานเครือข่าย ทีมสหวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่จะรับส่งต่อการช่วยเหลือทั้งจากภายในโรงพยาบาลปทุมธานีและจากหน่วยงานภายนอก ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พึ่งได้ คือการสร้างผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอ และระบบการประสานงานอยู่ในระหว่างการพัฒนา เพื่อให้เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น หน้างานจะต้องเรียนรู้และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมาก ซึ่งบางหน่วยงานอาจจะรับไม่ไหวและยุติการช่วยเหลือ Case เพราะมีปัญหาที่จะต้องแก้ไขและบริหารจัดการหลายด้าน ซึ่งไม่เพียงพอกับอัตรากำลังผู้ให้บริการในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. การเพิ่มประสิทธิผลของบริบท ศูนย์พึ่งได้ ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการตามนโยบายต้นสังกัดของภาครัฐเพื่อให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤติจากความรุนแรง อย่างครบวงจรครอบคลุม เน้นการทำงานเชิงบูรณาการในการขับเคลื่อนทั้งเชิงนโยบายและการบังคับใช้กฎหมาย มีการณรงค์ปรับเปลี่ยนทัศนะของสังคมเรื่องความรุนแรง และการตั้งครรภ์ไม่พร้อม เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. การเพิ่มประสิทธิผลของปัจจัยนำเข้า ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ต้องให้บริการสะดวกปลอดภัย เข้าถึงง่าย และบริหารจัดการทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้บุคลากรอย่างเต็มประสิทธิภาพสนับสนุนองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ขับเคลื่อนประสิทธิผลของปัจจัย

นำเข้าด้วยการสนับสนุนด้านงบประมาณควบคู่กับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ และส่งเสริม คัดเลือกคนในการแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานในคณะกรรมการดำเนินงานที่มีใจมุ่งพัฒนาศูนย์พึ่งได้มากกว่าแต่งตั้งเพราะตำแหน่งของงาน

3. การเพิ่มประสิทธิผลของกระบวนการให้บริการ ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ต้องเพิ่มบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ และสร้างภาคีหลากหลาย นำกระบวนการยุติธรรมเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น จัดทำกระบวนการค้นหาคัดกรอง และพัฒนาระบบส่งต่อร่วมกับทีมภายนอกให้เข้มแข็ง สร้างมาตรฐานระบบการรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ใช้บริการ ต้องมุ่งเน้นความร่วมมือของทีมสหวิชาชีพทั้งภายในและภายนอก รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้านและเน้นการทำงานเชิงรุก

4. การเพิ่มประสิทธิผลของการดำเนินงาน ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ต้องตั้งเป้าในการลดจำนวนเด็ก สตรีที่ถูกกระทำรุนแรงและการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ที่เข้ามารับบริการ ส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีมสหวิชาชีพ และสร้างผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน จะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และบริหารอัตรากำลังผู้ให้บริการให้เพียงพอต่อการทำงาน รวมทั้งควรมีระบบการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในส่วนกลางในกรณีที่เป็นกรณีความรุนแรงระดับที่สำคัญ

5. จัดโครงสร้างของศูนย์พึ่งได้ให้มีโครงสร้างที่ชัดเจน กำหนดเป็นโครงสร้างเป็นกลุ่มงานที่แยกออกมาปฏิบัติหน้าที่เฉพาะ จัดอัตรากำลังวิชาชีพแต่ละด้านให้เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2565). *กรมควบคุมโรค รณรงค์วันยุติความรุนแรงต่อสตรีสากล ปี 2565.* สืบค้น 2 กรกฎาคม 2566, จาก https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/02/181901/

เชาวฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์. (2564). *แนวคิดเรื่องความรุนแรงในเขตเมือง: ปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของลาตินอเมริกา.* สืบค้น 2 กรกฎาคม 2566, จาก https://www.the101.world/violence-in-the-city/

ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์. (2564). *ความสุขและความผูกพันในการทำงานของพริตตี้ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรทิพย์ คนึงบุตร ดรุณี ชุณหะวัต และ พัชรินทร์ นินทจันทร์. (2554). การประเมินผลการดำเนินงาน ศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center: OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต,* 25(1), 75-86.

เยาวเรศ คำมะนาด และ จรรยาภรณ์ รัตนโกศล. (2564). รูปแบบการบริการเด็กและผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงและการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การศึกษาย้อนหลัง 10 ปี ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลขอนแก่น. *วารสารสังคมพิวัฒน์,* 12(1), 14-29.

ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลปทุมธานี. (ม.ป.ป.). *ก้าวข้ามความรุนแรง แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พึ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี.* ปทุมธานี: โรงพยาบาลปทุมธานี แผนงานสุขภาวะผู้หญิงและความเปนธรรมทางเพศ สมาคมเพศวิถีศึกษา.

SDG Move. (2021). *SDG Recommends | 5 อินโฟกราฟิกเล่าสถานการณ์ “ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิง” ในโลก 5 รูปแบบ.* สืบค้น two กรกฎาคม 2566, จาก https://www.sdgmove.com/2021/12/14/sdg-recommends-5-infographics-5-situations-of-violence-against-women-today/

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.282-294

แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล*

GUIDELINES FOR IMPROVING CUSTOMER SATISFACTION IN THE ONE STOP SERVICE CENTER, GRADUATE SCHOOL, BANSAMDEJCHAOPHRAYA UNIVERSITY, TO STEP INTO INTERNATIONALIZATION

คณกร สว่างเจริญ, อัครนันท์ อัศวรัชต์โภคิน, พงษ์พันธ์ นารีน้อย
Kanakorn Sawangcharoen, Akaranan Asawaratpokin, Phongphan Nareenol
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: tonguniversity@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ เปรียบเทียบความพึงพอใจจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ประชากร คือ ผู้ใช้บริการ จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผู้ใช้บริการที่มีเพศ อายุ และสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3. แนวทางการพัฒนา 1. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความถูกต้องรวดเร็ว 2. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ตรงประเด็น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย วางตัวเหมาะสม 3. เพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับ และมีจุดบริการสืบค้นข้อมูล และ 4. เพิ่มตู้รับฟังความคิดเห็นหรือช่องทางแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อสะดวกต่อผู้ใช้บริการ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; ความพึงพอใจ; ผู้ใช้บริการ; ศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*Received August 17, 2023; Revised October 11, 2023; Accepted October 16, 2023

Abstract

This research aims to study satisfaction levels, compare them based on individual factors, and suggest ways to improve the satisfaction of users of a single-point service center. The study involved a population of 181 service users. The research utilized a questionnaire with a reliability coefficient of 0. 982. Statistical methods employed in the study included frequency distribution, mean, percentage, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed the following: 1. Overall, service users reported a high level of satisfaction. 2. Service users of different genders, ages, and marital statuses did not show significant differences in satisfaction levels. However, service users with different educational backgrounds had statistically significant differences in their satisfaction levels at a significance level of 0.05. 3. Recommendations for improvement include: 1. Staff should provide accurate and prompt service. 2. Staff should provide consistent service and not discriminate. They should be able to answer questions, offer accurate guidance, dress professionally, and maintain appropriate behavior. 3. Enhance communication through materials such as documents, and brochures, and provide information retrieval points. 4. Install suggestion boxes or other feedback channels for user convenience.

Keywords: Guidelines for Improving; Satisfaction; Customer; One Stop Service Center; Graduate School, Bansamdejchaophraya University.

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ช่วงพ.ศ.2562-2564 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิต การพัฒนาเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสังคมสูงวัย ซึ่งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง และในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566-2570 ยังให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565) เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและขับเคลื่อนดังกล่าว จึงได้ตั้งวิสัยทัศน์ประการหนึ่งว่า การมุ่งมั่นที่จะสร้างคุณภาพการศึกษา พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒธรรม ผลิตบัณฑิตคุณภาพที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม มีสุขภาพอนามัยดี มีทักษะทางวิชาการ มีทักษะทางภาษาการสื่อสาร และเทคโนโลยี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติพร้อมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2566) เช่นเดียวกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีปรัชญาที่สำคัญประการหนึ่ง การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสร้างภูมิปัญญาสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน และผลิตบัณฑิตที่มีภาวะผู้นำทางปัญญาและคุณธรรม สามารถพัฒนาท้องถิ่นสู่สากลได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนาระบบบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาหลักสูตรนานาชาติ (ต่างชาติ) เพื่อรองรับนักศึกษาในระดับปริญโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน มาศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยยังได้มีการลงนามความร่วมมือด้านการศึกษา (MOU) กับหลายองค์กรเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาสู่สากล (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2566) และในการดำเนินการดังกล่าวจึงต้องให้ความสำคัญกับการให้บริการเพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล ซึ่งการให้บริการถือว่ามีความสำคัญต่อบัณฑิตวิทยาลัยในการตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการที่ขอรับบริการภายใต้ระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับที่กำหนด

ในการตั้งศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำหรับการให้บริการนักศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล (Internationalization) ในการให้บริการที่มีคุณภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งภาพที่สะท้อนการพัฒนาสู่ความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย เช่น รูปแบบของการแลกเปลี่ยน การได้รับทุนวิจัย การได้รับรางวัลของคณาจารย์ และจำนวนความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต จำนวนคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาต่างชาติ เป็นต้น เหล่านี้แสดงให้เห็นความน่าเชื่อถือและการให้การยอมรับที่เกิดขึ้น (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2564) และปัจจัยสำคัญที่จะพาองค์การก้าวไปสู่ความเป็นสากล คือ การมุ่งมั่นพัฒนา เมื่อไรก็ตามที่หยุดพัฒนาก็จะไม่มีการเติบโต ซึ่งต้องมาจากการวิเคราะห์ในการลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ว่าสิ่งที่ทำไปนั้นให้ประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา บุคลากร หรือองค์การอย่างไร ซึ่งหากมีปัญหาต้องเกิดการแก้ไข ปรับปรุง และนำตัวอย่างความสำเร็จจากนานาชาติมาต่อยอด ในการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One stop service) เป็นแนวคิดที่ต้องการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาติดต่องานให้สามารถรับบริการจากองค์การได้ ณ เดียว ในลักษณะที่ส่งต่องาน ระหว่างกัน

ทันทีหรือเสร็จในขั้นตอนหรือเสร็จในจุดให้บริการเดียว เพื่อให้การให้บริการมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น (สุภาณี ประชุมชน, 2560) และปฏิรูปกระบวนการทำงานโดยเน้นการออกแบบงานขึ้นใหม่ โดยมีจุดเด่นตรงที่งานจะอยู่ที่เดียวทำงานด้วยคนเพียงคนเดียว (ตวงรัตน์ แสงทองไทย, 2549 ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกสบายในการติดต่องาน เป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายและยังเป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย โดยสามารถใช้บริการร่วมกันทั้งในด้านสถานที่ บุคลากร ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล ซึ่งความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประกอบด้วย คณาจารย์ นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลทั่วไป ช่วงวันที่ 1 มิถุนายน 2566 - 31 กรกฎาคม 2566 จำนวน 181 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยประยุกต์และปรับโครงสร้างขึ้น จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.982

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ 1. อธิบายให้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งในระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2565-2566 ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย 2. เตรียมแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์สำหรับผู้มาใช้บริการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2566 ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 181 คน และ 3. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปประมวลวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistic) คือ ค่าร้อยละ (Percentage) และ 2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า 1. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 95 คน (ร้อยละ 52.49) และเพศชาย จำนวน 86 คน (ร้อยละ 47.51) 2. ผู้ใช้บริการมีอายุเฉลี่ย 26.03 ปี อายุน้อยสุด 20 ปี อายุมากสุด 48 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 146 คน (ร้อยละ 80.66) รองลงมามีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 27 คน (ร้อยละ 14.92) และอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน (ร้อยละ 4.42) 3. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

จำนวน 38 คน (ร้อยละ 21.00) ระดับปริญญาโท จำนวน 78 คน (ร้อยละ 43.09) และระดับปริญญาเอก จำนวน 65 คน (ร้อยละ 35.91) 4. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีสถานะเป็นนักศึกษา จำนวน 138 คน (ร้อยละ 76.24) รองลงมามีสถานะเป็นบุคคลทั่วไป จำนวน 16 คน (ร้อยละ 8.84) มีสถานะเป็นคณาจารย์ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 8.29) และมีสถานะเป็นบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน (ร้อยละ 6.63)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.86, σ = 0.62) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านช่องทางการให้บริการ (μ = 3.94, σ = 0.71) ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก (μ = 3.93, σ = 0.69) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ (μ = 3.90, σ = 0.68) และด้านบุคลากร (μ = 3.68, σ = 0.67) และพบว่า ด้านช่องทางการให้บริการ มีการกระจายของข้อมูลมากกว่าด้านอื่น (σ = 0.71) และด้านที่มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่ด คือ ด้านบุคลากร (σ = 0.67) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ 1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.90, σ = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีความชัดเจนในการอธิบายและแนะนำการให้บริการ (μ = 3.96, σ = 0.78) ขั้นตอนการขอรับบริการไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย (μ = 3.94, σ = 0.79) ระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม (μ = 3.92, σ = 0.82) และการให้บริการมีความถูกต้องและรวดเร็ว (μ = 3.78, σ = 0.77) และพบว่า หัวข้อระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม มีการกระจายของข้อมูลมากกว่าด้านอื่น (σ = 0.82) และหัวข้อที่มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด คือ การให้บริการมีความถูกต้องและรวดเร็ว (σ = 0.77) 2. ด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.68, σ = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ และเป็นมิตร (μ = 3.76, σ = 0.81) เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่และเต็มใจให้บริการ (μ = 3.73, σ = 0.82) เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย และวางตัวเหมาะสม (μ = 3.66, σ = 0.86) เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ (μ = 3.65, σ = 0.76) และเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการตอบคำถามให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน และเข้าใจง่าย (μ = 3.59, σ = 0.78)

และพบว่า หัวข้อการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และวางตัวเหมาะสม มีการกระจายของข้อมูลมากกว่าด้านอื่น (σ = 0.86) และหัวข้อที่มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ (σ = 0.76) 3. ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.93, σ = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีป้ายข้อความบอกจุดรับบริการ สะดวกต่อการติดต่อ (μ = 4.04, σ = 0.77) มีการจัดที่นั่งสำหรับผู้มารอรับบริการ (μ = 3.94, σ = 0.77) มีอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ (μ = 3.94, σ = 0.82) สื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับมีความชัดเจน และเพียงพอ (μ = 3.87, σ = 0.82) และมีบริการให้สืบค้นข้อมลูได้ (μ = 3.84, σ = 0.79)และพบว่า หัวข้อมีอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และสื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับมีความชัดเจน และเพียงพอ มีการกระจายของข้อมูลมากกว่าด้านอื่น (σ = 0.82 เท่ากัน) และหัวข้อที่มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด คือ มีป้ายข้อความบอกจุดรับบริการ สะดวกต่อการติดต่อ และมีการจัดที่นั่งสำหรับผู้มารอรับบริการ (σ = 0.77 เท่ากัน) 4. ด้านช่องทางการให้บริการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.94, σ = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียล (μ = 3.96, σ = 0.82) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกพื้นที่ชุมชมใกล้เคียง (μ = 3.96, σ = 0.79) มีเคาน์เตอร์ให้บริการติดต่อประชาสัมพันธ์เพื่อสอบถาม (μ = 3.94, σ = 0.79) และมีตู้รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับบริการ (μ = 3.90, σ = 0.78) และพบว่า หัวข้อมีช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียล มีการกระจายของข้อมูลมากกว่าด้านอื่น (σ = 0.82 เท่ากัน) และหัวข้อที่มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด คือ มีตู้รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับบริการ (σ = 0.78 เท่ากัน)

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า โดยรวมผู้ใช้บริการที่มีเพศ อายุ และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ ดังนี้

3.1 ผู้ใช้บริการที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านกระบวนการ/

ขั้นตอนการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้ใช้บริการที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการและด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น และนำผลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ ซึ่งเป็นการนำเอาค่าเฉลี่ยของแต่ละหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมมาร่างเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

4.1. ความพึงพอใจด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 3 หัวข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีความชัดเจนในการอธิบายและแนะนำการให้บริการ ขั้นตอนการขอรับบริการไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย และระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 1 หัวข้อ คือ การให้บริการมีความถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปหาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

4.2 ความพึงพอใจด้านบุคลากร หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 2 หัวข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพและ

เป็นมิตร และเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่และเต็มใจให้บริการ ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 3 หัวข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและวางตัวเหมาะสม เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และมีความรู้ความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน และเข้าใจง่าย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำทั้ง 3 หัวข้อไปหาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

4.3. ความพึงพอใจด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 3 หัวข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีป้ายข้อความบอกจุดรับบริการ สะดวกต่อการติดต่อ มีการจัดที่นั่งสำหรับผู้มารอรับบริการ และมีอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 2 หัวข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ สื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสารแผ่นพับมีความชัดเจนและเพียงพอ และมีบริการให้สืบค้นข้อมูลได้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำทั้ง 2 หัวข้อ ไปหาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

4.4 ความพึงพอใจด้านช่องทางการให้บริการ หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 3 หัวข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มีช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียล มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกพื้นที่ชุมชมใกล้เคียง และมีเคาน์เตอร์ให้บริการติดต่อประชาสัมพันธ์เพื่อสอบถาม ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม มี 1 หัวข้อ คือ มีตู้รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับบริการ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปหาแนวทางในการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านช่องทางการให้บริการ ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ และด้านบุคลากร เนื่องจากความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดจากความต้องการพื้นฐาน เช่น ขนาดของหน่วยงานลักษณะของงาน ความมั่นคงในอาชีพ ความก้าวหน้าในงานและอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จสนองนโยบายและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับแนวคิดของสุภาณี ประชุมชน. (2560) ที่กล่าวว่า การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เป็นการนำงานที่ให้บริการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษามารวมให้บริการอยู่ในสถานที่เดียวกัน ในลักษณะที่ส่งต่องาน ระหว่างกันทันทีหรือเสร็จในขั้นตอนหรือเสร็จในจุดให้บริการเดียว โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การให้บริการมี ความรวดเร็วยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ Michael Hammer & Jame Champy อ้างใน ตวงรัตน์ แสงทองไทย. (2549) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปกระบวนการทำงานโดยเน้นการออกแบบงานขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นของราชการหรือเอกชน โดยมีจุดเด่นตรงที่งานจะอยู่ที่เดียวทำงานด้วยคนเพียงคนเดียว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุดาภรณ์ อรุณดี (2565) ที่ได้ทำการศึกษาการบริการภาครัฐแนวใหม่ กรณีศึกษา: การให้บริการประชาชน (One Stop Service) บนสถานีตำรวจนครบาล New Public Services A Case Study : One Stop Service At The Metropolitan Police Station พบว่า การให้บริการประชาชนบนสถานีตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ประชาชนพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการประชาชนพึงพอใจสูงสุด และผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจ พบว่า ความแตกต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า โดยรวมผู้ใช้บริการที่มีเพศ อายุ และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจเป็นภาวการณ์ที่แสดงออกถึงความรู้สึกของบุคคลจากการรับบริการของเจ้าหน้าที่สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยที่เต็มใจให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัตินั่นเอง โดยผู้ใช้บริการเป็นเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากเพศชายผู้ใช้บริการที่มีอายุมากมีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุน้อย และผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพต่างกัน ประกอบด้วยนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลทั่วไปยังมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็ยังคงส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สำหรับผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจแตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกันทำให้มีความคิดเห็นต่างกัน โดยผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจแตกต่างกันนั่นเอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุดาภรณ์ อรุณดี (2565) ที่ได้ทำการศึกษาการบริการภาครัฐแนวใหม่ กรณีศึกษา : การให้บริการประชาชน

(One Stop Service) บนสถานีตำรวจนครบาล NEW PUBLIC SERVICES A CASE STUDY : ONE STOP SERVICE AT THE METROPOLITAN POLICE STATION ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล มีองค์ความรู้ที่ค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจเพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ควรให้ความสำคัญกับการให้บริการ เนื่องจากการให้บริการเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นอกจากผู้บริหารจะดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการเกิดความพึงพอใจใน

การทำงานแล้ว ยังจำเป็นต้องดำเนินการที่จะให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วยดังนั้น ความเจริญเติบโตของงานบริการปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้ คือ จำนวนผู้ใช้บริการ ซึ่งองค์กรควรศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงใจทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับการให้บริการขององค์กรประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ควรพัฒนาการให้บริการทั้งด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกชอบหรือพึงพอใจทั้งต่อตัวผู้ให้บริการและหน่วยงานที่ให้บริการ

แนวทางการพัฒนา

1. เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย ควรให้บริการด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งภาษา

2. เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ โดยจะต้องมีความรู้ความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน เข้าใจง่าย และแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและวางตัวเหมาะสม

3. บัณฑิตวิทยาลัย ควรเพิ่มสื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น Banner เอกสาร แผ่นพับที่มีความชัดเจนและเพียงพอ และมีบริการให้สืบค้นข้อมลูได้อย่างรวดเร็ว

4. บัณฑิตวิทยาลัย ควรเพิ่มตู้รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับบริการหรือช่องทางแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อสะดวกต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ

เอกสารอ้างอิง

ตวงรัตน์ แสงทองไทย. (2549). *ความพึงพอใจต่อการจัดระบบบริหาร ด้านบริการแบบจุดเดียว เบ็ดเสร็จ ณ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษางานทะเบียนราษฎร กรุงเทพฯ* : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2566). *เกี่ยวกับบัณฑิตวิทยาลัย.* สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2566 จาก https://grad.bsru.ac.th/grad2019/index.php#.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2566). *แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Action Plan) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรุงเทพ: กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2564). *มจธ.กับความเป็นสากลและการยอมรับในระดับนานาชาติ*. สืบค้น 9 สิงหาคม 2566 จาก https://www.kmutt.ac.th/k-more-stories.

สุภาณี ประชุมชน. (2560). *การบริหารจัดการงานกิจการนักศึกษาแบบ One Stop Service : OSS*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุดาภรณ์ อรุณดี. (2565). การบริการภาครัฐแนวใหม่ กรณีศึกษา : การให้บริการประชาชน (One Stop Service) บนสถานีตำรวจนคร *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์,* 7(1), 31-42.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 “พลิกโฉมประเทศไทยสู่ สังคมก้าวหน้าเศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

การประยุกต์หลักพุทธธรรม และการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*

APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES AND THE POLITICAL COMMUNICATION TO PROMOTE TO BUILD POPULARITY IN LOCAL ELECTIONS IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ธีรยุทธ ชะนิล, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า
Teerayuth Chanil, Apinyar Chatchorfa
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: samuckasnin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น 2. ศึกษาปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และ 3. ศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 กับการสื่อสารทางการเมือง เพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง การสื่อสารทางการเมืองส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านผู้ส่งสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร ด้านสาร และด้านผู้รับสาร ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านมัตตัญญุตา รู้จักประมาณ ด้านกาลัญญุตา รู้จักกาลเวลา ด้านอัตตัญญุตา รู้จักตน ด้านปริสัญญุตา รู้จักชุมชน สังคม และด้านธัมมัญญุตา รู้จักเหตุ สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับ

*Received September 22, 2023; Revised October 4, 2023; Accepted October 9, 2023

ท้องถิ่นได้ 3. การนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การรับรู้ความสำคัญ เหตุผลของการที่ต้องมีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ประเมินผลและการดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้
คำสำคัญ: หลักสัปปุริสธรรม 7; การสร้างความนิยม; การเลือกตั้งท้องถิ่น

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the general condition of applying Buddhist principles to promote politicians' popularity in local elections in Nakhon Si Thammarat Province; 2. To study the factors affecting the politicians' communication in politics to build popularity in local polls in Nakhon Si Thammarat Province, and 3. To study the guidelines of applying Buddhist principles to promote politicians' popularity in regional elections in Nakhon Si Thammarat Province by applying Sappurisa-dhamma, conducted by mixed methods. The quantitative research data was collected by using a questionnaire from 400 samples. The statistic package program analyzed the data. The qualitative research data were collected from 18 key informants through a structured, in-depth interview and analyzed using the content analysis technique.

The research results were as follows: 1. The general condition of popularity in local elections was overall high. 2. education was the first important thing for people; its purpose was to enhance public benefits, followed by political participation channels, policy processes, and representation. It shows good political consciousness, resulting in the popularity of local elections. 2. Political communication was affected by the popularity of local elections in Nakhon Si Thammarat province, with statistical significance at the level of .001, sorted by aspects: sender, channel, message, and receiver, respectively. The seven Sappurisa-dhamma affected the popularity in local elections in Nakhon Si Thammarat Province with statistically significant levels at .001 and .05, sorted by aspects as follows: Mattannuta, the knowing of moderation, Kalannuta, the knowing of time, Attannuta, the knowing of oneself, Parisannuta, the knowing of the populated

communities, and Dhammannuta, the knowing of causes, respectively. 3. An application of Buddhist principles to promote politicians' popularity in local elections in Nakhon Si Thammarat Province was knowing how important the reasons for local elections, knowing of existing roles and responsibilities, knowing of principles of situations of local problems evaluation and problems solving, knowing the evaluated and the process of local problem-solving process.

Keywords: The seven Sappurisa-dhamma; Popularity Building; Local election

บทนำ

การเมืองภาคพลเมืองหรือการเมืองภาคประชาชน นับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นการเคลื่อนไหวของภาคราชการภาคธุรกิจและการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม จึงมีความปรารถนาคล้ายคลึงกัน นั่นคือการติดต่อสื่อสารกับประชาชนและสาธารณชน ซึ่งหมายถึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีเครื่องมือหรือมีช่องทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกับสาธารณชน สื่อถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำหน้าที่เสนอข้อมูลข่าวสาร ที่ส่งผลและมีอิทธิพลต่อผู้ที่รับสาร ทำให้ผู้คนจำนวนมากสามารถรับรู้เรื่องราวในแง่มุมที่หลากหลายได้ในหลายรูปแบบยุคสมัยปัจจุบันได้ก้าวสู่ช่วงเวลาของการเชื่อมต่อทั้งโลกแบบไร้ขอบเขต เป็นยุคสมัยของการเปลี่ยนผ่านจากการสื่อสารทางเดียวสู่การสื่อสารสองทาง ซึ่งแทบจะทุกภาคส่วนของสังคมล้วนเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคสมัยของสื่อใหม่ ซึ่งเข้ามามีบทบาทอย่างสูงในการชี้นำทิศทางต่าง ๆ ของสังคมโลก ให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่งได้อย่างง่ายดาย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2532)

การเมืองของไทยอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ที่หลากหลาย ทั้งการเปลี่ยนผู้นำซึ่งมีแนวคิดในการบริหารประเทศที่แตกต่างกันทำให้มีผลกระทบต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างชัดเจน นักการเมืองในท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องสร้างกลยุทธ์โดยเฉพาะกลยุทธ์ในการสื่อสารทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นและมีความศรัทธาในภาวะความเป็นผู้นำของนักการเมืองในแต่ละคน รวมถึงการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่นยังเป็นกลยุทธิสำคัญที่ทำให้นักการเมืองท้องถิ่น สามารถรับรู้ถึงความต้องการของประชาชน อันจะนำไปสู่การตอบสนองได้อย่างเหมาะสมเมื่อเข้าสู่ตำแหน่ง การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความเข้มข้นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกระบวนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เช่น กระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและกลยุทธ์การสื่อสารแบบใหม่ คือ การใช้อินเตอร์เน็ต Facebook Instagram เป็นต้น (บาว นาคร,

2552) การสร้างภาพลักษณ์ของตัวนักการเมือง การเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้มีความเข้มแข็ง และพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองในแต่ละฝ่ายที่ขับเคลื่อนและต่อสู้ทางด้านความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งสำคัญ และทำอย่างไรจึงจะนำไปสู่ความสามัคคีของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการพัฒนาและเรียนรู้ประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เกิดขึ้น

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการแข่งขันทางการเมืองค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางของภาคใต้เชื่อมต่อกับภาคเศรษฐกิจในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้บริบทการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาข้อมูลทั่วไปจากการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ผ่านมาในช่วงที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีการแข่งขันค่อนข้างสูงและมีความเข้มข้นเนื่องจากมีผู้สมัครลงแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งจำนวนมาก บรรดาผู้สมัครมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยการลงพื้นที่แนะนำตัวเอง และแนะนำนโยบายของตนให้ประชาชนรู้จัก ผ่านรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ อย่างคึกคัก เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในวันเลือกตั้ง การแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นหลัก ๆ ยังคงเป็นการแข่งขันกันระหว่างตระกูลเดิมเพียงไม่กี่ตระกูล ที่มีอิทธิพลในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ซึ่งอิทธิพลสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่นนี้ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทั้งกับการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น เนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นในครั้งนี้กลุ่มหัวคะแนน และฐานเสียง ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเดียวกันจะเป็นกลุ่มเดียวกันกับการเลือกตั้งระดับชาติ และเมื่อเปรียบเทียบการเลือกตั้งครั้งนี้กับการเลือกตั้งในครั้งที่ผ่านมา ซึ่งบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองระดับชาติแบบไม่เป็นทางการ คือ ไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองโดยตรง แต่ผู้สมัครส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคนในพรรคการเมืองระดับชาติ โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ 1. ตัวบุคคลและความเป็นทายาททางการเมือง 2. นโยบายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอ 3. การสังกัดพรรคการเมืองระดับชาติ กลุ่มการเมืองท้องถิ่น และความเชื่อมโยงกับกลุ่มการเมืองระดับชาติ 4. รูปแบบการรณรงค์หาเสียง และ 5. การซื้อเสียง (สุภากาญจน์ ชัยฤกษ์ และคณะ, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย ในเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรม และการสื่อสารทางการเมือง เพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อที่จะทราบถึงวิธีการในการสื่อสารทางการเมือง ที่นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้เป็นเทคนิคและวิธีการในการนำเสนอแนวทางการทำงานด้านการเมืองท้องถิ่นสู่ประชาชนชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช จนกระทั่ง

ได้รับการยอมรับการสนับสนุนและการคัดเลือกจากประชาชน เพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในการใช้อำนาจบริหารและเป็นผู้นำของประชาชนในพื้นที่ นำปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนเข้าไปแก้ไข ปรับปรุง หรือประสานงานกับภาคการเมืองระดับชาติ เพื่อสร้างความชอบธรรมทางด้านงบประมาณและการกระจายความเจริญให้กับจังหวัดนครศรีธรรมราช การที่นำหลักพุทธธรรม หรือหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์อาจเป็นเรื่องที่ดีขึ้นอีกระดับหนึ่งโดยใช้หลักวุฒิธรรม เป็นหลักธรรมที่หมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องเจริญ คุณธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2559) และเพื่อให้อยู่บนพื้นฐานของหลักการทางพุทธศาสนา รวมทั้งเป็นการพัฒนาให้เป็นไปในรูปแบบที่ชัดเจนขึ้น และนำไปปฏิบัติซึ่งอยู่ในกรอบหรือบนพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายทอดอย่างเหมาะสมและมีความสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์นั้น โดยต้องสังเกตว่ามีตรงตามสิ่งที่ต้องการหรือไม่กับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เพื่อฝึกฝนปฏิบัติด้วยเน้นพัฒนา (สุรวุฒ ณ ระนอง, 2566) ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อที่จะนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางต้นแบบในการพัฒนารูปแบบการสื่อสารทางการเมืองในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปได้ อันจะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองที่สร้างสรรค์และส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ที่จะทำให้นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำงานเพื่อประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 กับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 808,647 คน

(สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2564) ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นักวิชาการการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านสื่อสารการเมือง นักวิชาการด้านการปกครองท้องถิ่น และนักการเมืองท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ส่วน คือ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การสื่อสารทางการเมือง SMCR 3. หลักสัปปุริสธรรม 7 และ 4. ความนิยมในการเลือกตั้ง ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 23 อำเภอ จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาข้อมูลจากเอกสาร นโยบายที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในประเด็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญ เป็นการตระหนักถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวม รองลงมาคือการขยายช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านนโยบายสาธารณะ และด้านความเป็นตัวแทน แสดงถึงจิตสำนึกทางการเมืองที่ดีส่งผลให้เกิดความนิยมในการเลือกตั้งท้องถิ่นได้ โดยสภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.52, S.D.=0.37) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$=3.64, S.D.=0.53) และอยู่ในระดับ

ปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการขยายช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านนโยบายสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\overline{X}$=3.50, S.D.=0.56, ($\overline{X}$=3.50, S.D.=0.56 ตามลำดับ) และด้านความเป็นตัวแทน ($\overline{X}$=3.44, S.D.=0.58) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง อย่างน้อย 1 ด้าน มีผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 1 การสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง	B	Std Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.744	.165		4.514***	.000
ด้านผู้ส่งสาร (X11)	.243	.030	.346	8.104***	.000
ด้านสาร (X12)	.190	.030	.240	6.276***	.000
ด้านช่องทางการสื่อสาร (X13)	.176	.028	.268	6.319***	.000
ด้านผู้รับสาร (X14)	.172	.030	.214	5.652***	.000

Multiple R = .672[d], R Square = .451, Adjusted R Square = .446, Std. Error = .273

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 พบว่า การสื่อสารทางการเมืองทั้ง 4 ด้าน มีผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 45.1 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านผู้ส่งสาร สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 34.6 รองลงมาคือ ด้านช่องทางการสื่อสาร สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 26.8 ด้านสาร สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 24.0 และด้านผู้รับสาร สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 21.4 โดยมีสมการดังนี้

$$\hat{Y} = .744 + .243X11 + .190X12 + .176X13 + .172X14$$

$$Z = .774 + .346X11 + .268X13 + .240X12 + .214X14$$

สมมติฐานที่ 2 หลักสัปปุริสธรรม 7 อย่างน้อย ๑ ด้าน มีผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 2 หลักสัปปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

หลักสัปปุริสธรรม 7	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.343	.145		9.272***	.000
ด้านมัตตัญญุตา รู้จักประมาณ (X24)	.197	.034	.330	5.751***	.000
ด้านกาลัญญุตา รู้จักกาลเวลา (X25)	.189	.034	.239	5.555***	.000
ด้านปริสัญญุตา รู้จักชุมชน สังคม (X26)	.139	.028	.212	4.987***	.000
ด้านอัตตัญญุตา รู้จักตน (X23)	.123	.034	.215	3.648***	.000
ด้านธัมมัญญุตา รู้จักเหตุ (X21)	-.055	.026	-.084	-2.122*	.034

Multiple R = .679e, R Square = .462, Adjusted R Square = .455, Std. Error = .270

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักสัปปุริสธรรม ๕ ด้าน มีผลต่อการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 46.2 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านมัตตัญญุตา รู้จักประมาณ สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 33.0 รองลงมา คือ ด้านกาลัญญุตา รู้จักกาลเวลา สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 23.9 ด้านอัตตัญญุตา รู้จักตน สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 21.5 ด้านปริสัญญุตา รู้จักชุมชน สังคม สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 21.2 และด้านธัมมัญญุตา รู้จักเหตุ สามารถพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 0.84 โดยมีสมการดังนี้

$$\hat{Y} = 1.343 + .197X24 + .189X25 + .139X26 + .123X23 - .055X21$$

$$Z = 1.343 + .330X24 + .239X25 + .215X23 + .212X26 - .084X21$$

การประยุกต์หลักพุทธธรรม และการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีการประยุกต์ใน 7 ด้าน คือ 1. ด้านธัมมัญญุตา การรับรู้ว่าเลือกตั้งท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างไร รับรู้เหตุผลของการที่

ต้องมีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น 2. ด้านอัตถัญญุตา การรู้ว่าเลือกตั้งท้องถิ่นจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องอะไร 3. ด้านอัตตัญญุตา การรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีอยู่ 4. ด้านมัตตัญญุตา การรู้หลักการประเมินสถานการณ์ปัญหาและการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น 5. ด้านกาลัญญุตา การรู้จักประเมินและบริหารเวลาในการดูแลท้องถิ่นให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ 6. ด้านปริสัญญุตา การรู้จักความต้องการของชุมชนหรือประชาสังคมในท้องถิ่น และ 7. ด้านปุคคลัญญุญา การรู้จักประชาชนในท้องถิ่น คนในบังคับบัญชาหรือเครือข่ายที่ต้องทำงานร่วมกัน ซึ่งการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$=3.65, S.D.=0.34) และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน โดยมีด้านธัมมัญญุตาอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพทั่วไปของการสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยอยู่ในระดับมาก 1 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1. ด้านความเป็นตัวแทน 2. ด้านการขยายช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3. ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และ 4. ด้านนโยบายสาธารณะ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า การสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญในประเด็นการเมืองท้องถิ่น ความต้องการสร้างการตระหนักรู้และเข้าใจประเด็นสาธารณะที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม อันจะทำให้เกิดเป็นจิตสำนึกทางการเมืองที่ดีได้ และเกิดเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดคล้องกับงานวิจัยของประคอง มาโต (2564) ที่ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัย พบว่า สภาพทั่วไปความนิยมทางการเมืองโดยนักการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติดังนี้คือ การทำประโยชน์มีสถานะทางสังคม การอบรมให้ความรู้ประชาชน มีนิสัยที่ดี มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์และมีความสัมพันธ์กับเครือข่าย

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางการสื่อสาร การสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการสื่อสารทางการเมืองสามารถร่วมกันพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 45.1และปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อความนิยมในการ

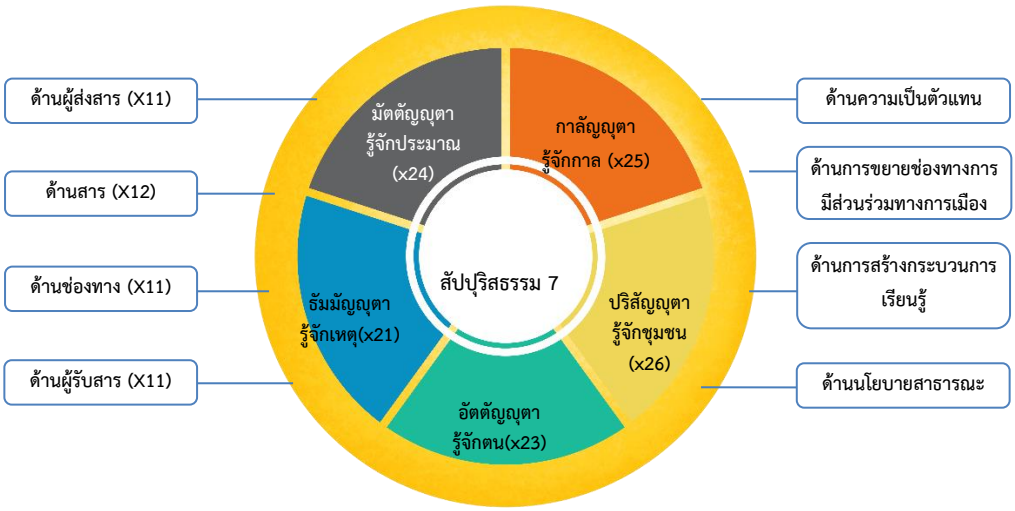
เลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช มี 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถร่วมกันพยากรณ์การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้ร้อยละ 46.2 แสดงให้เห็นว่าทั้งการสื่อสารทางการเมืองและหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจในการอธิบายความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิ่ม) (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช 1. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงความเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนาและในยุคใหม่แสดงความเห็นผ่านสื่อสารสังคมออนไลน์ 2. ด้านความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมือง ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย และข้อมูลแบบวัฒนธรรมร่วมสมัยผ่านสื่อสารสังคมออนไลน์ 3. ด้านความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคม ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคมแตกต่างกันออกไปตามความรับรู้และระดับการศึกษา มีการใช้สิทธิหน้าที่ของตนตามพื้นฐาน 4. ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐและนักการเมืองเพื่อพัฒนาสังคมของตน

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมและการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีการประยุกต์ใน 7 ด้าน คือ 1. ด้านธัมมัญญุตา การรับรู้ว่าเลือกตั้งท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างไร รับรู้เหตุผลของการที่ต้องมีการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น 2. ด้านอัตถัญญุตา การรู้ว่าเลือกตั้งท้องถิ่นจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องอะไร 3. ด้านอัตตัญญุตา การรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีอยู่ 4. ด้านมัตตัญญุตา การรู้หลักการประเมินสถานการณ์ปัญหาและการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น 5. ด้านกาลัญญุตา การรู้จักประเมินและบริหารเวลาในการดูแลท้องถิ่นให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ 6. ด้านปริสัญญุตา การรู้จักความต้องการของชุมชนหรือประชาสังคมในท้องถิ่น และ 7. ด้านปุคคลัญญุญา การรู้จักประชาชนในท้องถิ่น คนในบังคับบัญชาหรือเครือข่ายที่ต้องทำงานร่วมกัน ซึ่งการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ประชาชนจะหันมาพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และผลประโยชน์ที่กำลังจะได้รับ รวมถึงเป็นสิ่งที่พิสูจน์ผลงานของนักการเมืองที่ได้ให้สัจจะวาจาไว้กับประชาชน โดยประชาชนจะเป็นผู้ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้นรวมถึงเป็นข้อมูลสำคัญเพื่อการเลือกตั้งในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์อาคม อาคมธีโร (2565) ที่ศึกษาเรื่อง พุทธบูรณาการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไป การพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัด เพชรบุรี ประกอบด้วย มิติสถาบัน มิติกระบวนการมีส่วนร่วม มิติวิถีชีวิตของคนในชุมชน ท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความ เป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า 1. การมีระบบกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ 2. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย 3. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 4. ระดับการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่น และ 5. ลักษณะนิสัยของประชาชนในท้องถิ่น ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของจังหวัดเพชรบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยบูรณาการเข้ากับการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตย ท้องถิ่น ประกอบด้วย 1. ธัมมัญญุตา ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และเคารพกฎหมายบ้านเมือง 2. อัตถัญญุตา ส่งเสริมสร้างความเข้าใจในลักการประชาธิปไตยแก่ประชาชนในท้องถิ่น 3. อัตตัญญุตา ส่งเสริมความเป็นพลเมืองและนักปกครองที่ดี 4. มัตตัญญุตา ส่งเสริมการใช้อำนาจอย่างมีขอบเขตและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 5. กาลัญญุตา ส่งเสริมการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม 6. ปริสัญญุตา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชน และ 7) ปุคคลัญญุตา ส่งเสริมการเคารพในสิทธิและเสรีภาพ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรม และการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย การสื่อสารทางการเมือง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านผู้ส่งสาร คือ การชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการพัฒนาความเจริญในท้องถิ่น ไม่ให้เกิดเป็นการสื่อสารทางเดียว หรือบนลงล่าง มีการสื่อสารแบบแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และควรใช้การสื่อสารกันโดยตรงระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชน ไม่ผ่านผู้อื่น คนกลาง หรือตัวแทนเพื่อป้องกันความผิดพลาดตกหล่นในการสื่อสารจนเกิดความเข้าใจผิดได้

2. ด้านเนื้อหาข่าวสาร คือ การสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชน มีการใช้ข้อมูลลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้ผิดพลาดตกหล่น ตลอดจนการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบข้อมูลอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

3. ด้านช่องทางสื่อสาร คือ การส่งเสริมให้มีการสื่อสารหลากหลายช่องทางเหมาะสมกับประชาชนในท้องถิ่นบนพื้นฐานความหลากหลายและความแตกต่าง การสนับสนุนการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนในทุกช่องทางที่ทำได้ และมีการส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นจากภาคประชาชนในท้องถิ่น

4. ด้านผู้รับสาร คือ การสนับสนุนให้เกิดค่านิยมทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานความถูกต้อง ตลอดจนส่งเสริมการตระหนักรู้ปัญหาในท้องถิ่นของตนและใกล้เคียงแบบองค์รวม บางอย่างต้องแก้ทั้งระบบมิใช่แก้เพียงท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งแห่งเดียว ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

โดยสรุป การสื่อสารทางการเมืองจึงควรพัฒนาให้ครบองค์ประกอบอย่างรอบด้าน กล่าวคือ มีการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชน การเลือกใช้ข้อมูลอย่างถูกต้อง ตลอดจนการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรม ส่งเสริมให้มีช่องทางที่เหมาะสมกับประชาชนในท้องถิ่น และสนับสนุนให้เกิดค่านิยมทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วน การสร้างความนิยมในการเลือกตั้งท้องถิ่นต้องประกอบไปด้วยการสอดประสานกันระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชน ต้องมีความสมบูรณ์ในทุกด้าน ทั้งความเป็นตัวแทนที่ดีของประชาชน เชื่อมโยงประชาชนได้ การขยายช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประชาชนผ่านช่องทางทางการเมืองที่เข้มแข็ง การสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นการร่วมมือกันเพื่อผลักดันให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และการผลักดันนโยบายสาธารณะร่วมกับประชาชนให้สอดคล้องสภาพของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรผลักดันนโยบายที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ควรเป็นนโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับลักษณะท้องถิ่น

2. ภาครัฐควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องงบประมาณที่ให้กับการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเท่าเทียม เป็นธรรม และเพียงพอกับแต่ละพื้นที่ และควรมีการติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณว่ามีความเหมาะสมกับผลการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด และควรมีบทลงโทษที่เป็นรูปธรรมสำหรับการงบประมาณไม่ตรงวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชควรส่งเสริมการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ทั้งเรื่องกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และแนวปฏิบัติในการเลือกตั้งท้องถิ่นแก่ประชาชนอยู่เสมอ โดยควรทำอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด และส่งเสริมให้นักการเมืองในท้องถิ่นให้เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกามารยาทของทางราชการและสังคมท้องถิ่น

2. คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชควรส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชน มีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และทัศนคติในการเลือกนักการเมืองที่ดี โดยการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่ในการให้ความรู้แก่ประชาชนในแต่ละชุมชน รวมทั้งเปิดช่องทางในการให้ประชาชนได้แสดงออกทางความคิดที่หลากหลาย เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการสื่อสารทางการเมือง และสนับสนุนให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองที่เป็นธรรมและไม่เกิดความเอนเอียงไปในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน อาทิ การมีส่วนร่วมทางด้านการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้แก่ การเรียกคืนอำนาจโดยการถอดถอน/ปลดออกจากตำแหน่งทางการเมือง การริเริ่มเสนอแนะทางการเมือง การเข้าร่วมประชาพิจารณ์/ประชามติ ที่มีผลต่อการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นความเป็นประชาธิปไตย เพื่อวัดและเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยพิจารณาตามหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และหลักภราดรภาพ

เอกสารอ้างอิง

บาว นาคร. (2552). *การสื่อสารทางการเมืองในสถานการณ์ความขัดแย้งของสังคมไทย*. ปัตตานี: ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้.

ประคอง มาโต. (2564). *การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2532). *ข่าวสารการเมืองของคนไทย 2532*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์เจ้าพระยาการพิมพ์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพฯ: มูลนิธิศึกษาเพื่อสันติภาพ.

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร. (2564). *การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร. (2565). *พุทธบูรณาการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ของจังหวัดเพชรบุรี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2564). *จำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช.

สุภากาญจน์ ชัยฤกษ์ และคณะ. (2563). *โครงการศึกษาการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ปี 2563 : การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สุรวุฒ ณ ระนอง. (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กร. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 6(1), 189-198.

Yamane, T. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harpen and Row.

กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร*

PROCESS OF PROMOTING PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION AFFECTING THE CONFIDENCE IN THE DEMOCRACY OF POLITICAL PARTIES IN BANGKOK METROPOLIS

ศุภมา จิตต์เที่ยง, ธัชชนันท์ อิศรเดช, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า
Supama Jitthiang, Thatchanan Issaradet, Apinyar Chatchorfa
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: samuckasnin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง 2. เพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง และ 3. เพื่อเพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจาก กลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย และ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร ที่ระดับ

*Received September 24, 2023; Revised October 4, 2023; Accepted October 9, 2023

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน และ 3. การประยุกต์หลักธรรมเพื่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง ด้วยการนำอปริหานิยธรรมมาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ตั้งแต่ระดับประชาชนทั่วไปจนถึงผู้นำหรือผู้บริหารประเทศ
คำสำคัญ: กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมือง; ความเชื่อมั่นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย; พรรคการเมือง

Abstract

Objectives of the research article were: 1. To study the promotion of political participation of citizens affecting the confidence in the democracy of political parties; 2. To study the factors promoting political participation of citizens affecting the confidence in the democracy of political parties, and 3. The application of Buddha-dhamma principles for promoting the political participation of citizens, which affected the confidence in the democracy of political parties, was conducted using mixed methods. In the quantitative research, data were collected using questionnaires from 400 samples. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. And simple linear regression analysis. In the qualitative research, data were collected from 9 key informants using a structured, in-depth interview script. Data were analyzed using content analysis techniques.

The results of the research were found to be as follows: 1. Promoting political participation of citizens, overall, was at a high level. 2. Factors in the process of promoting political participation of citizens in all 3 aspects affected confidence in the democratic governance of political parties in Bangkok at the statistically significant level of 0.01 and the principle of Aparihaniya-dhamma 7, which affected the confidence in the democratic governance of political parties. Bangkok was at the statistically significant level of 0.01; the hypothesis was therefore accepted, and 3. Application of Buddha-dhamma principles for confidence in the democratic governance of political parties by applying

Aparihaniya-dhamma is an important principle that can be practiced in daily life, from the public to leaders or administrators of the country.

Keywords: Process for Promoting Political Participation; Confidence in Democratic Governance; Political Party

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองส่วนท้องถิ่น 2 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา และ 2. รูปแบบทั่วไป 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร ต่างมีลักษณะที่เหมือนกันคือ มีฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ข้าราชการประจำ และประชาชนผู้ใช้สิทธิ์เป็นองค์ประกอบในระบบการปกครอง เปรียบเสมือน ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาผู้แทนราษฎร ต้องมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนผู้มีสิทธิ์ และมีข้าราชการประจำเป็นกลไกให้การบริหารจัดการเป็นไปตามระบบระเบียบข้อกฎหมาย กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีประชากรอาศัยอยู่มากและมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุมากกว่าเมืองอื่น ๆ ปัญหาเหล่านี้ยังคงมีมากและสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2556) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเตรียมความพร้อมในการจะรับมือกับปัญหาต่าง ๆ และการบริหารเมืองหลวงเป็นต้นแบบที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ได้ประกันสิทธิการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นไว้ในเรื่องต่อไปนี้ 1. อำนาจหน้าที่ 2. โครงสร้างการบริหาร 3. การคลัง 4. บุคลากร ในการบริหารงานท้องถิ่น 5. อำนาจกำกับดูแลจากราชการส่วนกลาง และ 6. การมีส่วนร่วมของประชาชน (กรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, 2555) ความมีคุณค่าของสถาบันขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ต่อสังคม พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่เริ่มเกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ที่มีการใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และในปัจจุบันแม้กระทั่งประเทศที่ไม่ได้ใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ยังต้องมีพรรคการเมืองเช่นเดียวกัน ในประเทศไทยที่มีการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ยอมรับกันทั่วไปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการปกครอง ของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ด้วยความที่พรรคการเมืองเป็นผลผลิตของระบอบประชาธิปไตย คุณค่าอีกประการของพรรคการเมืองคือการขยายแนวความคิด อุดมการณ์ วิถีชีวิต และวิถีปฏิบัติแบบประชาธิปไตยให้แพร่กระจายไปทั่วทั้งสังคม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่ระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น อีกทั้งควรทำหน้าที่ในการ

ปกป้องระบอบประชาธิปไตยจากการคุกคามของระบอบเผด็จการในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการที่มาจากองค์การอื่นใดภายนอก หรือเผด็จการที่เกิดจากการกระทำภายในพรรคการเมืองเอง

กรุงเทพมหานครมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ผ่านมา ปัญหาเกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความเห็นต่อต้านและสนับสนุนต่าง ๆ และยังสะท้อนถึงความไม่เสมอภาคและความแตกแยก ซึ่งปัญหาหลัก ๆ ก็คือ ปัญหาการใช้รัฐธรรมนูญ ที่เกิดจากตีความเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่คลาดเคลื่อน ปัญหาการขาดความสามัคคี ทางด้านการเมืองที่แตกต่างกัน และปัญหาการขาดจริยธรรมนักการเมือง ไม่ปฏิบัติ ตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน เป็นต้น (โรงเรียนทรายมูลวิทยา, 2565) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้คนไทยเบื่อกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของสังคมไทยเพราะเป็นสังคมมีลักษณะอ่อนแอ และเต็มไปด้วยคนเห็นด้วย แต่ไม่เอาด้วย ฉะนั้นแล้วสังคมจะเข้มแข็งได้ต้องมีสมาชิกทุกฝ่ายที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความคิด และความกล้าหาญทางจริยธรรม ที่จะยืนหยัดยืนยันในสิ่งที่เป็นความจริง ด้วยความรับผิดชอบ ตามหลักธรรมาภิบาล ขับเคลื่อนการตัดสินใจด้วยความเชื่อที่ไม่ผ่านสมอง ไม่อย่างนั้นความเชื่อที่มีมายาวนานว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกชนิดเดียวที่มีเหตุผล ก็เป็นความเชื่อที่เหลวไหลโดยสิ้นเชิง (จรูญ แสงอุทัย, 2559) ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดกรุเทพมหานคร ได้เปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนเริ่มมีความสำนึกทางการเมืองโดยการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งรัฐบาลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามกระบวนการช่องทางที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นรูปธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดของการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เป็นการมีส่วนร่วมแบบธัมมาธิปไตย คือ การนำหลักอปริหานิยธรรม 7 มาบูรณาการ เป็นหลักธรรมที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคมให้เกิดการพัฒนา มีความสามัคคีและเจริญงอกงามต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง ในกรุงเทพมหานคร โดยบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปนำเสนอสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพรรคการเมืองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง 6 เขต ที่เป็นเขตกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เขตวังทองหลาง เขตบางคอแหลม เขตบางซื่อ เขตบางกะปิ เขตตลิ่งชัน และเขตภาษีเจริญ รวมจำนวนทั้งสิ้น 897,648 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2562) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด แบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชนกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้คือ 1. การให้การศึกษาแก่

ประชาชน 2. การเสนอประเด็นทางด้านนโยบาย 3. การตรวจสอบรัฐบาล และ 4. สนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง

ตอนที่ 5 เกี่ยวกับการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่ ประกอบด้วย 7 ประเด็น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด จาก 6 เขต ประกอบด้วย เขตวังทองหลาง เขตบางคอแหลม เขตบางซื่อ เขตบางกะปิ เขตตลิ่งชัน และเขตภาษีเจริญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป ส่วนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ให้อธิบายสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรม 7 และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น อย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.86) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบายหรือกฎหมายใดที่ประชาชนได้ลงประชามติด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ชอบด้วยเจตนา ($\overline{X}$=4.05), ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทำให้ประชาชนได้กฎหมายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ($\overline{X}$=3.98), การได้รับโอกาสให้ประชาชนสามารถถอดถอนนักการเมืองระดับสูงได้ ประชาชนสามารถเป็นหูเป็นตาให้รัฐบาลได้ ($\overline{X}$=3.96), ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแก้ไขกฎหมายได้ เป็นการปกครองเพื่อประชาชน โดยประชาชนอย่างแท้จริง ($\overline{X}$=3.92), ด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนทำให้ประชาชนได้นักการเมืองที่เข้าใจพื้นที่ สามารถแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้จริง ($\overline{X}$=3.81), ด้านการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทำให้มีโอกาสในการออก

ความคิดเห็น ($\bar{X}$=3.79), ด้านนักการเมืองที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา มาจากคะแนนเสียงที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ($\bar{X}$=3.72), ด้านการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ทำให้เกิดการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง) ($\bar{X}$=2.51) ตามลำดับ

2. กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.82) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง ($\bar{X}$=3.89) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X}$=3.82) ด้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ($\bar{X}$=3.79) ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ($\bar{X}$=3.74) ด้านการประชาพิจารณ์ ($\bar{X}$=3.73) ด้านการประชามติ ($\bar{X}$=3.70) ด้านการร่วมจัดตั้งและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}$=3.65) และด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}$=3.61) ตามลำดับ กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.62) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบดังนี้ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถาบันครอบครัว ($\bar{X}$=3.90) รองลงมาได้แก่ กลุ่มเพื่อนและชุมชน ($\bar{X}$=3.59) สื่อออนไลน์ ($\bar{X}$=3.57) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถาบันการศึกษา ($\bar{X}$=3.46) ตามลำดับ

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานครพบว่า ระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานครตามหลักอปริหานิยธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.04) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ไม่ข่มเหงบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (ความเท่าเทียม) ($\bar{X}$=4.06) รองลงมาได้แก่ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี) ($\bar{X}$=4.05), สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพ) ($\bar{X}$=4.04) สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) ($\bar{X}$=4.04) สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพ) ($\bar{X}$=4.04) การอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X}$=4.01) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

($\overline{X}$=4.00) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) ($\overline{X}$=3.84) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหลังรอการเลือกตั้งมานาน ทำให้ประชาชนหวังได้ว่าจะได้รัฐบาลชุดใหม่ ซึ่งออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพราะพรรคการเมืองมีจุดยืนในการออกนโยบายเพื่อจะแก้ปัญหาให้กับพี่น้องประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพล เพ็งศิริ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น สร้างการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นโดยเลือกตั้งนักการเมืองที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น 2. ด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้งกลุ่มการเมืองภาคประชาชน มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมกิจกรรมในการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตย 3. ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง ตัดสินใจเลือกตัวแทนนักการเมือง โดยดูจากหลักการนโยบายของกลุ่มการเมืองที่แสดงถึงความมีคุณธรรม สร้างความยุติธรรมให้กับชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบูลย์ สุขเจตนี (2563) เรื่อง การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นต่อกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า กระบวนการการให้การศึกษาแก่ประชาชน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรค

การเมืองในกรุงเทพมหานคร เช่น พรรคการเมืองให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับนโยบายเพื่อสนองความต้องการของส่วนรวม ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารและการปกครองประเทศของรัฐบาลในแต่ละรัฐบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยการให้ประชาชนได้เสนอนโยบาย เพื่อให้พรรคการเมืองมีนโยบายกระตุ้นความสนใจของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนภูมิ ผ่องยุบล และคณะ (2564) เรื่อง การส่งเสริมการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

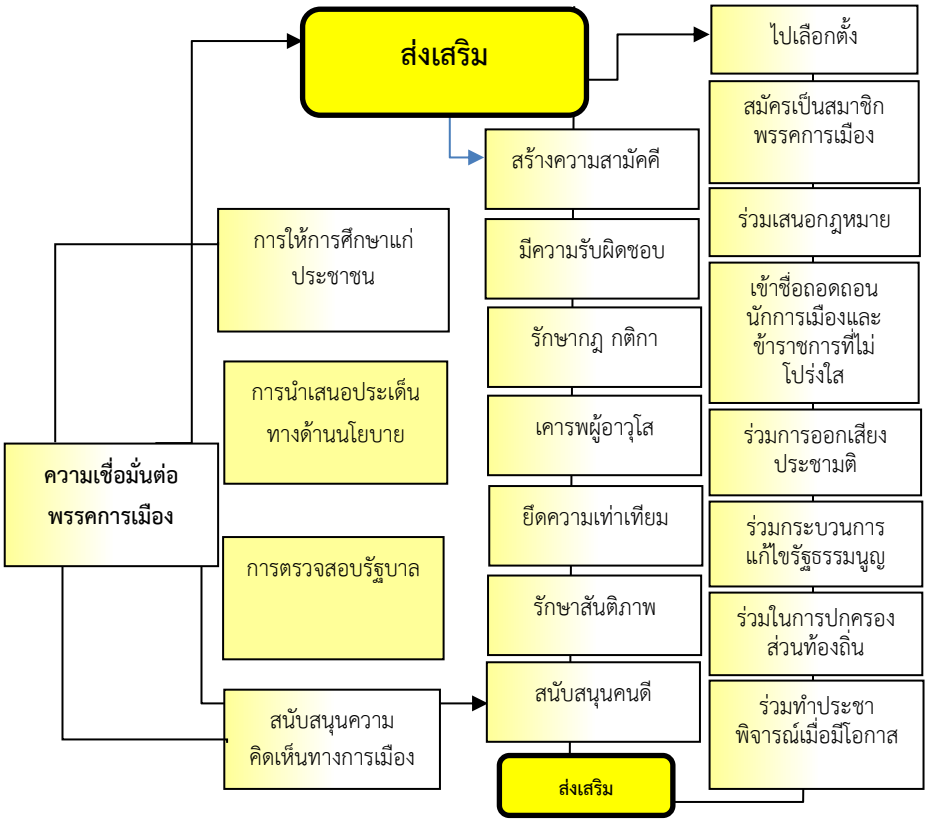
จากผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ด้านการให้การศึกษาแก่ประชาชน ด้านการเสนอประเด็นทางด้านนโยบาย และด้านสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง ได้ร้อยละ 46.20 ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมือง กรุงเทพมหานคร อภิปรายได้ว่า การให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง การเลือกตั้ง การทำประชาพิจารณ์ การลงประชามติ การให้ประชาชนร่วมเสนอนโยบายเพื่อให้นโยบายมาจากประชาชน พรรคการเมืองสนับสนุนประชาชนเป็นพี่เลี้ยงในการติดตามตรวจสอบทางการเมือง เป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพันธ์ ไลประกอบทรัพย์ (2564) เรื่อง การพัฒนากระบวนการและเครื่องมือ การกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองไทย พบว่า ชี้ให้เห็นว่าพรรคการเมืองไทยมี ความพยายามที่จะกำหนดแนวนโยบายที่เป็นตัวแทนเชิงนโยบายกับฐานเสียงของพรรคอย่างไรก็ดี หากเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองในต่างประเทศ ระดับความเป็นตัวแทนเชิงนโยบายของพรรคการเมืองไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พบว่าลักษณะการกำหนดแนวนโยบาย สาธารณะของพรรคการเมืองมีลักษณะบนลงล่างกับแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ และงานวิจัยของโกเมศ ขวัญเมือง (2565) ได้วิจัยเรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติธรรม พบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติธรรมการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการว่าด้วยประชาชนทุกคนในรัฐเป็นเจ้าของรัฐเท่าเทียมกัน ย่อมมีสิทธิที่แสดงความคิดเห็นสามารถวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล หรือการตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยเน้นความสำคัญของปัจเจกบุคคลที่เป็นผู้สร้างสังคม สร้างสถาบันทางสังคมรวมกันเข้าเป็นรัฐเป็นประเทศ

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองกรุงเทพมหานครพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร ตามหลักอปริหานิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน โดยการให้ความร่วมมือในการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตามกำหนดเวลา และสถานที่ที่กำหนด ร่วมในการติดตามการบริหารประเทศและออกเสียงแก้ไขปัญหาทางการเมือง เข้าร่วมกิจกรรมตามที่กฎหมายจัดให้มีตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข การร่วมกิจกรรมทางการเมืองกันอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีโอกาส พร้อมเพรียงกันทำกิจกรรมทางการเมือง โดยทุกฝ่ายร่วมกันรักษากติกาทางการเมือง พร้อมให้โอกาสผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ทุกคนก็หนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเช่นเดียวกัน สถาบันที่เป็นศูนย์กลางทางการเมืองทุกคนต้องยอมรับและเคารพการตัดสินใจ ล้วนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญาณัฐ อบสิณ (2564) เรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น และการดำรงรักษาความผาสุกและความพอเพียงให้คงอยู่อย่างยั่งยืนตามหลักอปริหานิยธรรม ว่าเป็นหลักธรรมอัน ก่อให้เกิดความเจริญความสำเร็จและความมั่นคงของหมู่คณะ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการพูดจา การสื่อสาร การประสานงานที่ไม่เหมาะสม ความไม่เข้าใจความต้องการพื้นฐานนั้น ไม่ใช่เป็นต้นเหตุ แต่เป็นผลซึ่งต้องเร่งแก้ไขเพื่อไม่ให้ปัญหานั้นบานปลายรุนแรง องค์กรที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ สมาชิกในองค์กรต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขหรือครอบครัวจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (2564) เรื่อง การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอปริหานิยธรรม 7

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเมืองของประชาชนที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของพรรคการเมืองใน

กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 กระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชน พรรคการเมือง ต้องส่งเสริมประชาชน โดยการให้การศึกษาแก่ประชาชน ในการทำหน้าที่โดยมีหลักอปริหานิยธรรม 7 เช่น ให้พรรคการเมืองเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ประชาชน พรรคการเมืองให้ความรู้ที่เป็นกลางและเพื่อส่วนรวมและประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง ให้ประชาชนเข้าใจสิทธิ เสรีภาพที่ควรเป็นเป็นอย่างไร ให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองทำเพื่อประชาชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสนใจและเรียนรู้การมีส่วนร่วมทางการเมือง สนใจไปเลือกตั้งติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น พรรคการเมือง นักการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประชาชน เพราะการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชน มาจากความเชื่อมั่นที่ประชาชนรับรู้จากการให้ข้อมูลข่าวสาร แก่ประชาชนทั้งความรู้เฉพาะด้าน และความรู้ทั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาทางการเมือง และพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วย

ความเชื่อมั่นที่ได้รับและเกิดความไว้วางใจ เป็นเหตุให้เมื่อมีกิจกรรมทางการเมือง ในการไปออกสียงเลือกตั้ง

ด้านการเสนอประเด็นทางด้านนโยบาย พรรคการเมือง นักการเมือง กับบทบาทการนำเสนอนโยบายของประชาชน พรรคการเมืองที่ฟังเสียงประชาชนและนำสิ่งที่ประชาชนต้องการ ปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ ที่ประชาชนได้รรับ พรรคการเมืองสามารถนำมาเสนอนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ให้ประชาชนมีการวิพากษ์วิจารณ์ สะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง ให้ประชาชนรับรู้ทั้งผลกระทบและผลดี ประชาชนได้อะไร ประชาชนต้องเสียสละอย่างไร เพื่อการแบ่งปันและกระจายการสนองความต้องการอย่างทั่วถึง ด้วยความรับผิดชอบ ประชาพิจารณ์ สามารถไว้ใจพรรคการเมืองได้ว่านโยบายที่เสนอทำเพื่อส่วนรวมและประโยชน์สาธารณะ

ด้านการตรวจสอบรัฐบาล พรรคการเมืองกับบทบาทในการตรวจสอบรัฐบาลแทนประชาชนและร่วมกับประชาชน ตามหลักอปริหานิยธรรม คือ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พรรคการเมืองสามารถเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมได้ โดยพรรคการเมืองให้ความจริงใจแก่ประชาชน และพร้อมเพรียงกันประชุม รัฐบาลไม่ควรบัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ เช่น กัญชาเป็นเสรี สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย พรรคการเมืองควรเชิดชูคนที่มีความรู้ความสามารถ บางครั้งการสลายขั้วทางการเมืองก็เป็นสิ่งจำเป็น ไม่ข่มเหงบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย พรรคการเมืองต้องให้โอกาสคนที่เหมาะสม ชี้ชวนให้ประชาชนเห็นความเหมาะสมนั้น พรรคการเมืองต้องให้ความสำคัญกับสถาบันทางการเมือง เมื่อตัดสินเรื่องใดไปแล้วก็ควรทำใจยอมรับในประเด็นนั้น พรรคการเมืองสามารถติดตามการทำงานของรัฐบาลอย่างใกล้ชิดในการการชี้แนะ วิพากษวิจารณ กระตุ้นให้สังคมเกิดการยอมรับกฎหมายของประเทศ ทำการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง สื่อมวลชนทำหน้าที่ให้มีการเรียกร้องให้ประชาชนทุกฝ่ายทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง โดยพรรคการเมืองเป็นกระบอกเสียงแทนประชาชนและทำหน้าที่แทนประชาชนขณะเดียวกันก็ต้องสะท้อนข้อมูลให้ประชาชนทราบเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจต่อไปได้

ด้านสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง พรรคการเมืองกับบทบาทการสนับสนุนและฟังความคิดเห็นของประชาชน โดการให้ความรู้ที่ถูกต้องตรงไปตรงมา การเสนอความคิดเห็นในสังคมประชาธิปไตย พรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตนเป็นคนกลางระหว่างรัฐกับประชาชน ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของประชาชน ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม สื่อมวลชน จึงได้เข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นแทนประชาชนในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อสาธารณชนและรัฐบาล เพื่อให้สามารถเสนอความคิดได้สอดคล้องกับความคิดหรือความ

ต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ พรรคการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการยอมรับฟังความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พรรคการเมือง สนับสนุนความคิดเห็นทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในนโยบาย

2. พรรคการเมือง ควรมีความโปร่งใส ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างให้ประชาชนเชื่อใจได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดกิจกรรมสัมมนาให้ประชาชนได้เข้าใจถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น กิจกรรมรณรงค์เลือกตั้งปลอดทุจริต เป็นต้น

2. จัดตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งประจำกองเลืองตั้ง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตรวจสอบทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับประเทศเกี่ยวกับการเลือกตั้งไร้ทุจริต

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นความเป็นประชาธิปไตย เพื่อวัดและเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. (2555). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม*. สืบค้น 25 มีนาคม 2565, จาก http://webhost.cpd.go.th/ewt/participate/years_new.html

โกเมศ ขวัญเมือง. (2656). การปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติธรรม. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 9(5), 555-569.

จรูญ แสงอุทัย. (2559). *อุปสรรคและปัญหาของการมีส่วนร่วมในสังคมไทย*. สืบค้น 25 มีนาคม 2565, จาก https://mgronline.com/south/detail/9590000114671

ชุมพล เพ็งศิริ. (2563). *การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธนพันธ์ ไลประกอบทรัพย์. (2564). *การพัฒนากระบวนการและเครื่องมือ การกำหนดนโยบาย สาธารณะของพรรคการเมืองไทย* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

นิติพันธ์ อินทโชติ. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็น สมาชิกพรรคการเมืองไทยในจังหวัดชัยภูมิ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร. (2564). *การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พัฒนภูมิ ผ่องยุบล และคณะ. (2564). การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 8(7), 90-103.

ไพบูลย์ สุขเจตนี. (2563). *การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

โรงเรียนทรายมูลวิทยา. (2565). *ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ.* สืบค้น 25 มีนาคม 2565, จาก https://shorturl.asia/x2Qv9

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2562). *ประกาศผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ*: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2556). *แผนพัฒนากรุงเทพ 12 ปี ระยะที่ 2 (2556-2559).* กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.

สุกัญญาณัฐ อบสิณ. (2564). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์).* พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุทน ทองเล็ก. (2562). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harpen and Row.

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR MANAGEMENT, ACCORDING TO THE NEW NORMAL OF LIFE INSURANCE ENTREPRENEURS IN BANGKOK

ประภาวรินทร์ พิทักษ์ชัยภักดี, บุญทัน ดอกไธสง, สุรพล สุยะพรหม
Prapawarin Phithakchaiphakdee, Boonton Dockthaisong, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: angkana.du@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ และเพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการวิธีวิจัยแบบผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากบุคลากรของบริษัทประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 379 ตัวอย่างใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.24) 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ได้แก่ หลักปาปณิกธรรมส่งผลต่อการบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการบริหารจัดการ 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรม ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า ด้านกระบวนการก่อนการขาย ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย โดยนำหลักปาปณิกธรรมซึ่งส่งเสริมการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ประกอบด้วย จักขุมา มีวิสัยทัศน์ วิธูโร จัดการดี และ นิสสยสัมปันโน มีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งนำส่วนประสมทาง

*Received September 29, 2023; Revised October 4, 2023; Accepted October 4, 2023

การตลาด ทั้ง 7 ด้านเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; ธุรกิจประกันชีวิต

Abstract

The objectives of this research article were to study the management of the new lifestyle, the factors affecting the management of the new lifestyle, and the application of Buddhist principles for the management of the latest lifestyle of life insurance business operators in Bangkok. Conduct research methods that integrate quantitative research methods. Collect data from personnel of life insurance companies in Bangkok. A total of 379 samples used questionnaires as a tool for research and descriptive data analysis using frequency, percentage, mean ($\overline{X}$) standard deviation (S.D.), multiple regression analysis, and quantitative research interviews with 18 key data contributors. Descriptive data analysis

The results of the research were found to be as follows: 1. Management, according to the New Normal, was at a high level overall ($\overline{X}$=4.24) 2. Factors that affected management according to the new Normal, namely, the principles of Papanika-dhamma, affected management according to the new Normal of life insurance business operators in Bangkok at the statistically significant level of 0.01. The marketing mixes affected management according to the new Normal of life insurance business operators in Bangkok in 5 areas with a statistically significant level of 0.05. 3. The application of Buddha-dhamma principles to management according to the new Normal of life insurance business operators in Bangkok was as follows: Management according to the new Normal consisted of treating customers. Pre-sales process Providing services according to insurance policies by applying the principles of Papanika-dhamma, which is a principle promoting management according to the new Normal, consisting of Chakkhuma, having vision, Vithuro, managing well, and Nissayasampanno. Having human relations Includes using all 7 aspects of the marketing mix as a

basis, consisting of products, prices, distribution channels, marketing promotion, people, physical characteristics, and processes.
Keywords: Application; Principles of Buddhism; Life Insurance Business

บทนำ

ธุรกิจประกันต้องปรับตัวสู่ยุคชีวิตวิถีใหม่ เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ที่แพร่ระบาดมานานกว่า 2 ปี ส่งผลให้ไลฟ์สไตล์การใช้ชีวิตของคนเปลี่ยนไปเป็นวิถีชีวิตแบบนิวนอร์มอล (New Normal) และกำลังก้าวสู่วิถีแบบเน็กซ์ นอร์มอล (Next Normal) ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหารการกิน การใช้เทคโนโลยี การทำงานที่บ้าน การเดินทางท่องเที่ยว ทำให้ภาคธุรกิจต้องปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งธุรกิจประกันก็เป็นหนึ่งในภาคธุรกิจที่ต้องปรับตัวเช่นกัน มีทั้งการปรับโครงสร้างองค์กรและจัดทัพผู้บริหารใหม่ สร้างกระบวนการทำงานให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็ว ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รองรับการเติบโตของธุรกิจในยุคดิจิทัล ปรับยุทธศาสตร์การดำเนินธุรกิจ โดยปรับกระบวนทัศน์การทำงาน มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อธุรกิจมากขึ้น ผ่านการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ข้อมูล ตามแนวทางการเป็น Data Driven Company โดยการผสมผสานระหว่างคน กระบวนการ ข้อมูล และเทคโนโลยี รวมถึงการปรับ Mindset คนไทยประกันชีวิตให้มีความเข้าใจในดิจิทัล และมีการทำงานแบบคล่องตัว มีความรู้ ความเข้าใจข้อมูล สามารถวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่มีมาเพิ่มมูลค่าและสร้างคุณค่าต่อลูกค้า ต่อบริษัท มุ่งบริหารจัดการการดำเนินธุรกิจและกำหนดกลยุทธ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงกำหนดกลยุทธ์ทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะการขยายตลาดผ่านช่องทางตัวแทนของบริษัท ควบคู่กับการเสริมทัพด้วยทีมผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อให้มีการขับเคลื่อนตามวิสัยทัศน์ สู่การเป็นบริษัทประกันชีวิตแห่งความยั่งยืน (ไทยโพสต์, 2565)

อย่างไรก็ตามการปรับตัวสู่ยุคชีวิตวิถีใหม่ โดยเฉพาะในด้านการดูแลสุขภาพก็มีความสำคัญ หากมีการเตรียมความพร้อมและการดูแลที่ดีจะช่วยเพิ่มความอุ่นใจ ไร้กังวล และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งการให้บริการดิจิทัลใหม่ที่จะสร้างสรรค์และเติมเต็มประสบการณ์ดิจิทัลของลูกค้าให้ดียิ่งขึ้น โดยบริการใหม่นี้จะมอบความสะดวกสบายในการเข้าถึงกรมธรรม์รวมถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดายทุกที่ทุกเวลาผ่านระบบดิจิทัล บริษัทประกันภัยต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน และในช่วงเวลาที่ท้าทายเช่นนี้ แพลตฟอร์มดิจิทัลจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเป็นโซลูชันหลักที่ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตของผู้คน นอกจากนั้นควรมีแบบประกันภัย

สำหรับคนพิเศษในแคมเปญต่าง ๆ การคัดสรรโปรดักต์ประกันสุขภาพที่มีให้เลือกหลากหลายความคุ้มครอง ซึ่งครอบคลุมความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ขยายระยะเวลาผ่อนผันการชำระเบี้ยประกันภัยและยกเว้นดอกเบี้ยต่ออายุกรมธรรม์ เป็นต้น (ไทยโพสต์, 2565)

นอกจากการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิผลแล้ว หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะหลักทุติยปาปณิกธรรม ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะ 3 ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้นักบริหารทำสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีประกอบด้วย 1. จักขุมา คือ ปัญญามองการณ์ไกล เช่น ถ้าเป็นพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ว่าอนาคตเศรษฐกิจหรือตลาดจะมีแนวโน้มเป็นแบบไหนหรือสามารถคาดการณ์ทิศทางหรืออนาคตในการดำเนินธุรกิจได้แม่นยำจากการอาศัยกระบวนการคิดที่รอบคอบและมีเหตุผล 2. วิธูโร คือ จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ ได้หรือเข้าใจในงบการเงินที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ และ 3. นิสสยสัมปันโน คือ พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคนโดยสามารถทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจได้ เป็นต้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2555) โดยคุณลักษณะทั้ง 3 ข้อมีความสำคัญพอ ๆ กัน นั่นคือต้องมีความชำนาญเฉพาะด้านและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ในขณะเดียวกันต้องมีปัญญาที่มองภาพกว้างและไกล เพื่อเตรียมตัวสำหรับเป็นนักบริหารระดับสูง นอกจากนั้นต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ประสานงานในการถ่ายทอดนโยบายและยุทธศาสตร์จากผู้บริหารระดับสูงมาสู่การปฏิบัติในผู้บริหารและพนักงานระดับล่าง และนำผลการดำเนินงานที่ได้จากการปฏิบัติงานมาสรุปและนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงได้ (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549)

จากความสำคัญของปัญหาและเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการกับศาสตร์ทางตะวันตกเพื่อให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาพัฒนาควบคู่ไปด้วย โดยศึกษาเกี่ยวกับหลักปาปณิกธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ได้แก่ บุคลากรของบริษัทประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. เอไอเอ ประเทศไทย 2. บริษัท เอฟดับบลิวดี ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) 3. บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) 4. บริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) 5. บริษัท กรุงไทย-แอกซ่า ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) จำนวน 7,032 คน (สำนักข่าว อีไฟแนนซ์ไทย, 2565)

2.2. กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 379 ตัวอย่าง

2.3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารของของบริษัทประกันชีวิต จำนวน 5 คน ผู้รับบริการ จำนวน 5 คน ตัวแทนประกันชีวิต จำนวน 4 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน รวม 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. หลักปาปณิกธรรม 3. ส่วนประสมทางการตลาด และ 4. การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บุคลากรของบริษัทประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร 5 อันดับแรก จำนวน 379 ตัวอย่าง และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้งหนึ่ง

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า ($\overline{X}$=3.97) ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย ($\overline{X}$=3.97) และด้านกระบวนการก่อนการขาย ($\overline{X}$=3.83) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบ การธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร พบผลการศึกษาดังนี้

2.1 สมมติฐานที่ 1 หลักปาปณิกธรรม ประกอบด้วย จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) วิธูโร (จัดการดี) นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หลักปาปณิกธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรหลักปาปณิกธรรม	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.366	.155		8.790**	.000
วิธูโร (จัดการดี) (Dhamma2)	.362	.057	.375	6.330**	.000
นิสสยสัมปันโน (Dhamma3)	.296	.054	.323	5.440**	.000
จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) (Dhamma1)	.160	.052	.208	2.606**	.002

Multiple R = .654[b] R^2 = .427 Adjusted R^2 = .424 Std. Error = .445

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักปาปณิกธรรมส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ วิธูโร (จัดการดี) นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .424 แสดงว่า หลักปาปณิกธรรมสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 42.4 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.366 + .362(\text{Dhamma2}) + .296(\text{Dhamma3}) + .160(\text{Dhamma1})$$

$$Z_Y = .375_{\text{Dhamma2}} + .323_{\text{Dhamma3}} + .208_{\text{Dhamma1}}$$

2.2 สมมติฐานที่ 2 ส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.808	.144		5.600**	.000
ราคา (Market2)	.255	.051	.263	4.987**	.000
กระบวนการ (Market7)	.217	.047	.229	4.597**	.000
การส่งเสริมการตลาด (Market4)	.167	.043	.180	3.904**	.000
ผลิตภัณฑ์ (Market1)	.135	.042	.160	3.170**	.002
ลักษณะทางกายภาพ (Market6)	.059	.025	.091	2.323*	.021

Multiple R = .756[e] R^2 = .571 Adjusted R^2 = .565 Std. Error = .387

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ ราคา กระบวนการ การส่งเสริมการตลาด ผลิตภัณฑ์ ลักษณะทางกายภาพ ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .565 แสดงว่า ส่วนประสมทาง

การตลาดสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 56.5 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$\hat{y}$ = .808 + .255(Market2) + .217(Market7) + .167(Market4) +. 135(Market1) +. 059(Market6)

Z_Y = +.263$_{Market2}$+.229$_{Market7}$+.180$_{Market4}$+.160$_{Market1}$+.091$_{Market6}$

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้ การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และทำการตลาดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้า การให้ข้อมูลที่ชัดเจนต่อลูกค้าก่อนและหลังการขาย การลดความเสี่ยงจากการขายผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะกับความต้องการของลูกค้า 2) ด้านกระบวนการก่อนการขาย โดยมีการกำกับดูแลและคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภท การพัฒนาผลิตภัณฑ์และทำการตลาดผลิตภัณฑ์ประกันภัยให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า 3) ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย โดยมีการให้บริการตามกรมธรรม์อย่างเหมาะสมจนกว่าจะบรรลุหน้าที่ที่กำหนดภายใต้กรมธรรม์ประกัน การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสัญญาระหว่างที่สัญญายังไม่หมดอายุต่อผู้เอาประกัน การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ประกันภัยต่อผู้เอาประกัน โดยนำหลักปาปณิกธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมส่งเสริมการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ประกอบด้วย จักขุมา มีวิสัยทัศน์ วิธูโร จัดการดี และ นิสสยสัมปันโน มีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งนำส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 7 ด้านเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ 1. ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า 2. ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย และ 3. ด้านกระบวนการก่อนการขาย ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของประยูร เจนตระกูลโรจน์ (2564) เรื่อง การบริหารสู่ความเป็นเลิศโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของสถานพยาบาลภาครัฐในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริหารของสถานพยาบาล

ภาครัฐในกรุงเทพมหานคร มีค่านิยมหลัก (MOPH Core Value) ของสถานพยาบาลภาครัฐในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24) หลักปาปณิกธรรม คือ หลักธรรมสำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากรหรือผู้บริหารของสถานพยาบาลภาครัฐในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก หลักสัปปุริสธรรม คือ หลักปฏิบัติที่แสดงให้เห็นว่าเป็นบุคลากรหรือเป็นผู้บริหารที่ดีของสถานพยาบาลภาครัฐในเขตรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารจัดการสถานพยาบาลสู่ความเป็นเลิศ (Smart Hospital) ของสถานพยาบาลภาครัฐในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบ การธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร พบผลการศึกษาดังนี้

2.1 ด้านหลักปาปณิกธรรมส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ วิธูโร (จัดการดี) นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .424 แสดงว่า หลักปาปณิกธรรมสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 42.4 สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีพนา ศรีเชื้อ (2560) เรื่อง การเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของนายทหารหญิงชั้นสัญญาบัตร กองทัพอากาศ ตามแนวพุทธธรรม พบว่า การเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของนายทหารหญิงชั้นสัญญาบัตร กองทัพอากาศ ตามแนวพุทธธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบด้านจักขุมา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล มีความสามารถในการวางแผน คิดต่าง พัฒนา มีสติปัญญา ไหวพริบปฏิภาณดี ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ นโยบายใหม่ 2. องค์ประกอบด้านวิธูโร ประกอบด้วย ต้องเป็นผู้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความเชี่ยวชาญในการบริหารคำนึงถึงความสามารถและปัจเจคบุคคล มุ่งเกณฑ์มุ่งงาน มีความยืดหยุ่นสูง จัดให้มีการประชุมเสมอ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเอง นำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนางาน ทักษะในการสื่อสารดี และมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม 3. องค์ประกอบด้านนิสสยสัมปันโน ประกอบด้วย มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีบุคลิกภาพดี มีทักษะในการติดต่อประสานงานดี การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีความสามารถครองใจคน ให้คำแนะนำช่วยเหลือประสานให้องค์การเกิดความสามัคคี มีความเชื่อมั่นในตัวเอง เมตตา กรุณา ยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต

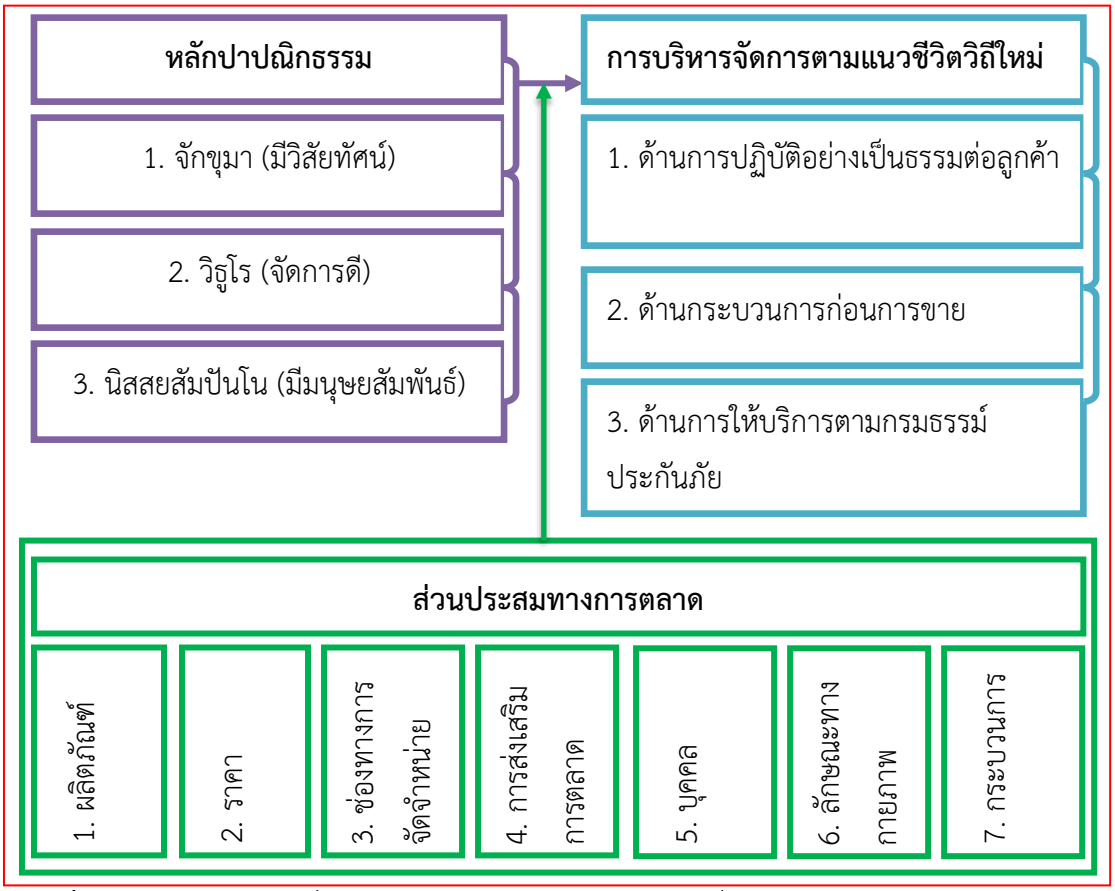
2.2 ด้านด้านส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ ราคา

กระบวนการ การส่งเสริมการตลาด ผลิตภัณฑ์ ลักษณะทางกายภาพ ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .565 แสดงว่า ส่วนประสมทางการตลาดสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 56.5 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย คล้ายแสง (2562) เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ มีปัจจัยด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยว และการบูรณาการการจัดการการท่องเที่ยวภายในจังหวัด โดยมีปัจจัยภายนอกที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้แก่ แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคต ประกอบด้วย การเติบโตของชนชั้นกลางและรายได้ที่เพิ่มขึ้น การเติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำ การเติบโตของสังคมผู้สูงอายุซึ่งมีการจับจ่ายใช้สอยเพื่อการท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีระหว่างการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมุ่งเน้นประสบการณ์ นอกจากนั้นยังต้องนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 บูรณาการกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬาด้วยเป็นการใช้หลักธรรมนำหลักการพัฒนา

3. สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้ การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1. ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และทำการตลาดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้า การให้ข้อมูลที่ชัดเจนต่อลูกค้าก่อนและหลังการขาย การลดความเสี่ยงจากการขายผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะกับความต้องการของลูกค้า 2. ด้านกระบวนการก่อนการขาย โดยมีการกำกับดูแลและคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภท การพัฒนาผลิตภัณฑ์และทำการตลาดผลิตภัณฑ์ประกันภัยให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า 3. ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย โดยมีการให้บริการตามกรมธรรม์อย่างเหมาะสมจนกว่าจะบรรลุหน้าที่ที่กำหนดภายใต้กรมธรรม์ประกัน การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสัญญาระหว่างที่สัญญายังไม่หมดอายุต่อผู้เอาประกัน การเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ประกันภัยต่อผู้เอาประกัน โดยนำหลักปาปณิกธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมส่งเสริมการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ประกอบด้วย จักขุมา มีวิสัยทัศน์ วิธูโร จัดการดี และ นิสสยสัมปันโน มีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งนำส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 7 ด้านเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ

สอดคล้องกับงานวิจัยของภูริพัฒน์ ถนอมศรีอุทัย (2565) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอางในประเทศไทย พบว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอางในประเทศไทย สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง ประกอบด้วย การนำวัสดุอุปกรณ์สินค้ามาใช้ในธุรกิจ การดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ การจัดส่งสินค้าออก การตลาดและการขาย ผลิตภัณฑ์และการให้บริการ โดยมีกิจกรรมสนับสนุน ประกอบด้วย โครงสร้างธุรกิจ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี การจัดซื้อสินค้าและปัจจัยการผลิต โดยมีการบูรณาการหลักปาปณิกธรรมเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร

จากภาพที่ 1 ดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ดังนี้

การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย 1. ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า 2. ด้านกระบวนการก่อนการขาย 3. ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย โดยมีหลักปาปณิกธรรม เป็นหลักธรรมส่งเสริมการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ประกอบด้วย จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) วิธูโร (จัดการดี) นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) รวมทั้งนำส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 7 ด้านเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. บริษัทประกอบการธุรกิจประกันชีวิตควรมีนโยบายพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงในยุคดิจิตอลและสังคมผู้สูงอายุ ด้วยการออกแบบผลิตภัณฑ์ครอบคลุมความต้องการที่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุของผู้เอาประกันภัย

2. บริษัทประกอบการธุรกิจประกันชีวิตควรมีนโยบายแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจในการสร้างธุรกิจประกันชีวิต โดยการเพิ่มความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้กับบริษัทในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. บริษัทประกอบการธุรกิจประกันชีวิตควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประกันชีวิตที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตวิถีใหม่

2. บริษัทประกอบการธุรกิจประกันชีวิตควรมีผลิตภัณฑ์ออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค

3. บริษัทประกอบการธุรกิจประกันชีวิตควรมีผลิตภัณฑ์กองทุนรวมเพื่อการลงทุนอย่างมั่นคงให้กับผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ผลกระทบ ของนโยบายผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตเพื่อให้เห็นถึงภาพรวม และแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการการประกันชีวิตในภูมิภาคอาเซียน

2. หน่วยงานธุรกิจเอกชนโดยเฉพาะบริษัทประกันชีวิตควรส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการวิจัยให้มากขึ้น และนำหลักธรรมมาเป็นเครื่องชี้วัดทางการพัฒนาองค์กรเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เอาประกันโดยใช้หลักธรรมนำการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

ไทยโพสต์ (2565). *ธุรกิจประกันปรับตัวสู่ยุคชีวิตวิถีใหม่ ลุยปรับองค์กร-พัฒนาโปรดักต์ใหม่รุกกลุ่มสุขภาพ*. สืบค้น 28 มีนาคม 2565, จาก https://www.thaipost.net/economy-news/ 87575/.

ธงชัย คล้ายแสง. (2562). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประยูร เจนตระกูลโรจน์. (2564). *การบริหารสู่ความเป็นเลิศโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของสถานพยาบาลภาครัฐในกรุงเทพมหานคร* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม)*. กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมมิก จำกัด.

ภูริพัฒน์ ถนอมศรีอุทัย. (2556). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอางในประเทศไทย* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศรีพนา ศรีเชื้อ. (2560). *การเสริมสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของนายทหารหญิงชั้นสัญญาบัตร กองทัพอากาศ ตามแนวพุทธธรรม* (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักข่าว อีไฟแนนซ์ไทย. (2565). *10 ยักษ์ใหญ่ประกันชีวิตในไทย*. สืบค้น 28 มีนาคม 2565, จาก https://www.efinancethai.com/efinReview/efinReviewMain.aspx?release=y&name=er_202108191451.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.336-347

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์*

DEVELOPING OPERATIONAL EFFICIENCY OF PERSONNEL OF THE SOCIAL SECURITY OFFICE, NAKHON SAWAN PROVINCE

ปริณดา บรรดาศักดิ์, ภัทรนันท สุรชาตรี
Parinda Bandasak, Phattaranan Surachatri
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: 76477056@aru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. สภาพปัญหาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และ 2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ บุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 56 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับประสิทธิภาพในการการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.12 และ S.D. = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปริมาณงาน ($\bar{X}$= 4.15 และ S.D. = .58) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพงาน ($\bar{X}$= 4.14 และ S.D. = .63) ค่าความรวดเร็ว ($\bar{X}$= 4.11 และ S.D. = .61) และค่าความประหยัดและความคุ้มค่า ($\bar{X}$= 4.11 และ S.D. = .71) ตามลำดับ 2. ประสิทธิภาพในการการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานควรจัดลำดับความสำคัญของงาน พัฒนาทักษะการทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำงานทดแทนกันได้ ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรทำงานเป็นทีม มุ่งมั่นไปให้ทิศทาง

*Received September 27, 2023; Revised October 6, 2023; Accepted October 11, 2023

เดียวกัน อบรมให้ความรู้การใช้ระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยในการปฏิบัติงาน ประมวลผล ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น
คำสำคัญ: การพัฒนา; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; บุคลากร

Abstract

The objectives of this research article were: 1. To study problems in personnel performance efficiency; and 2. To study guidelines for developing the personnel's performance efficiency of the Social Security Office, Nakhon Sawan Province, conducted by mixed research methods. In the quantitative research, data were collected from 56 samples of personnel from the Social Security Office in Nakhon Sawan Province. The instrument used in quantitative research was questionnaires. Data were analysed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. Test the hypothesis by using the F-value test. One-way analysis of variance. In the qualitative research, data were collected by in-depth interviews with seven key informants and analysed using content and context analysis techniques.

The results of the research were found to be as follows: 1. The level of efficiency in the work of the personnel of the Social Security Office, Nakhon Sawan Province, overall, was at a high level. ($\bar{X}$= 4.12,S.D=.63) Each aspect, sorted by high to low average, was found that the aspect with the highest average was the amount of work was at a high level ($\bar{X}$= 4.15, S.D=.58), next was the quality of work was at a high level ($\bar{X}$= 4.14, S.D.=.63), next was promptness ($\bar{X}$= 4.11, S.D=.61) and the economical and value for money ($\bar{X}$= 4.11, S.D.=.71) respectively. 2. Efficiency in the work of Nakhon Sawan Provincial Social Security Office personnel, namely, workers should prioritise work order, develop work skills in basic areas, should be able to work in place of each other, promote and develop personnel to work as a team, committed to going in the same direction, providing training and knowledge in using technology systems and to assist in performing tasks and processing more quickly and correctly.
Keywords: Development; Operational Efficiency; Personnel

บทนำ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การใช้ทักษะและความสามารถ มีการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการทำงานที่แน่นอนและชัดเจน ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่าและประหยัดที่สุด มีระเบียบวินัย ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ถูกต้อง แม่นยำ มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน (ธนภรณ์ พรรณราย, 2565) สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์เป็นหน่วยงานที่สร้างหลักประกันด้านสิทธิประโยชน์ ให้กับผู้ประกันตนและดูแลสถานประกอบการ นายจ้างในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ มุ่งเน้นต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ที่อาจส่งผลกระทบต่อสำนักงานประกันสังคม มีการพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ มีภารกิจหลักในการจัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้างและผู้ประกันตน เพื่อนำมาจ่ายประโยชน์ทดแทนให้ผู้ประกันตน ผู้มีสิทธิ ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน ด้วยปัจจุบันภาระงานของสำนักงานประกันสังคมนั้นมีปริมาณที่มากขึ้น ในขณะที่บุคลากรมีปริมาณที่คงเดิม ทำให้บุคลากรเกิดความกดดัน เครียด และวิตกกังวล ในการปฏิบัติงานไม่ทันตามเวลาที่กำหนด จนในที่สุดก็ส่งผลไปถึงการให้บริการผู้ประกันตน ด้วยระยะเวลาที่จำกัด กับภาระงานที่มากขึ้นในทุกวัน ทำให้บุคลากรไม่สามารถตอบสนองความต้องการผู้ประกันตนได้ ทั้งในเรื่องของการให้บริการ ระยะเวลาการรอคอยที่เนิ่นนาน การให้บริการที่อาจไม่เป็นที่น่าพึงพอใจแก่ผู้มาติดต่อ จนในที่สุดก็ส่งผลให้เกิดมีผู้ร้องเรียนการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลการสำรวจความพึงพอใจสำนักงานประกันสังคมทั่วประเทศ สำรวจโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการสำรวจพบการให้คะแนนของผู้มารับบริการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี ดังนี้ ในปี พ.ศ. 2563 ได้รับคะแนนความพึงพอใจภาพรวมอยู่ที่คะแนน 4.353 ปี พ.ศ. 2564 ได้รับคะแนนความพึงพอใจภาพรวมอยู่ที่คะแนน 4.413 ส่งผลให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี ได้รับโล่เกียรติคุณการให้บริการยอดเยี่ยมสำหรับสำนักงานประกันสังคมขนาดเล็ก เป็นอันดับที่ 3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2565 ผู้มารับบริการให้คะแนนความพึงพอใจภาพรวมอยู่ที่คะแนน 4.240 จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2565 นั้น สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี ได้รับความพึงพอใจลดลงจากปี 2564 จำนวน 0.173 คะแนน

จากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อ การวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ และบุคลากรในสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี จำนวนประชากรทั้งหมด 63 คน (สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์. 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ และบุคลากรในสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี คำนวณโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane,1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 54 คน

2.3 มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงโดยเป็นผู้บริหาร ระดับหัวหน้ากลุ่มงาน และระดับผู้ปฏิบัติงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นแบบตรวจสอบรายการ ความคิดเห็นเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert’s Scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามใน 2 ด้าน คือ 1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – objective congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.89) ความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาช เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ 0.942 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การเก็บรวมรวบข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 54 คน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กับบุคลากรในสำนักงานประกันสังคม โดยมีระยะเวลาการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2566

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Frequency) อธิบายระดับการรับรู้และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติอนุมาน (Inferential statistic) สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive statistic)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	ระดับ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปรผล
ด้านคุณภาพงาน	4.14	0.63	มาก
ด้านปริมาณงาน	4.15	0.58	มาก
ด้านความรวดเร็ว	4.11	0.61	มาก
ด้านความประหยัดและความคุ้มค่า	4.11	0.71	มาก
โดยรวม	**4.12**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.12 และ S.D. = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปริมาณงาน ($\bar{X}$= 4.15 และ S.D. = .58) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพงาน ($\bar{X}$= 4.14 และ S.D. = .63) ค่าความรวดเร็ว ($\bar{X}$= 4.11 และ S.D. = .61) และค่าความประหยัดและความคุ้มค่า ($\bar{X}$= 4.11 และ S.D. = .71) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยจำแนกตามอายุ รายได้ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และสถานภาพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ระดับ	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	0.891	0.476	✓	-
รายได้	1.124	0.356	✓	-
ระดับการศึกษา	2.058	**0.138**	✓	-
ประเภทบุคลากร	1.265	0.296	✓	-
สถานภาพ	0.381	**0.685**	✓	-

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากรและสถานภาพมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์

ด้านที่ 1 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลกากร ในด้านคุณภาพหน่วยงานควรมีการสร้างคู่มือ แนวปฏิบัติ หรือแผนผังการปฏิบัติงานเพื่ออธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการ และแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจและมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน และยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานที่เริ่มงานใหม่ ได้เข้าใจเนื้อหาเข้าใจภาพรวมของงาน และปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันทึกข้อมูล เก็บรวบรวม และสืบค้นข้อมูล เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล เพื่อความถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ผลสัมฤทธิ์ของงานจะต้องมีมาตรฐาน ผู้ใช้และผู้มาติดต่อได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างคุ้มค่า มีความถูกต้องตรงตามมาตรฐานที่หน่วยงานตั้งใจ

รวมทั้งจัดให้มีการจัดอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านที่ 2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านปริมาณงาน ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็น ไม่เกิดประโยชน์หรือการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์น้อยที่สุด การบริหารบุคคลให้เหมาะสมกับลักษณะงาน มีการวางแผนบริหารเวลา จะช่วยให้ปฏิบัติงานในปริมาณน้อย แต่ได้ประสิทธิภาพมาก ตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดของงาน เพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จทันเวลาที่กำหนด และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงาน

ด้านที่ 3 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านความรวดเร็ว บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรมีการวางแผนการทำงาน จัดลำดับความสำคัญของงาน ว่างานไหนสำคัญ ก่อน-หลัง ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จก่อน หรือตรงตามเวลาที่กำหนด องค์กรควรมีตารางความสำเร็จของงานว่างานไหน งานลักษณะใดควรแล้วเสร็จภายในเวลาเท่าใด ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการฝึกอบรม เพิ่มทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญในงานที่ปฏิบัติ ก็จะช่วยลดระยะเวลาการทำงานได้อีกด้วย รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการทำงาน การให้บริการแบบ One Stop Service

ด้านที่ 4 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านความประหยัดหรือคุ้มค่าของทรัพยากร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นนอกจากมีคุณภาพแล้ว ต้องคำนึงถึงความประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นน้อยลงให้ได้มากที่สุด จะต้องปฏิบัติงานให้ได้ผลงานตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นและเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว โดยไม่สิ้นเปลืองงบประมาณเกิดความจำเป็นหรือเกินกว่าที่กำหนด การสร้างระบบความคุ้มค่าและรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง การใช้เครื่องมือและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ทันสมัย จะช่วยลดพลังงานและมีความอัตโนมัติ ทันสมัยต่อสถานการณ์ การรณรงค์ให้มีการประหยัดพลังงานก่อน 08.30 และหลัง 16.00 รวมถึงเวลา 12.00-13.00 น. การใช้กระดาษอย่างคุ้มค่า

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลาการสำนักงานประกันสังคม พบว่าปัจจุบันภาระงานของสำนักงานประกันสังคมนั้นมีปริมาณที่มากขึ้น ในขณะที่บุคลากรมีปริมาณที่คงเดิม ทำให้บุคลากรเกิดความกดดัน เครียด และวิตกกังวล ในการปฏิบัติงานไม่

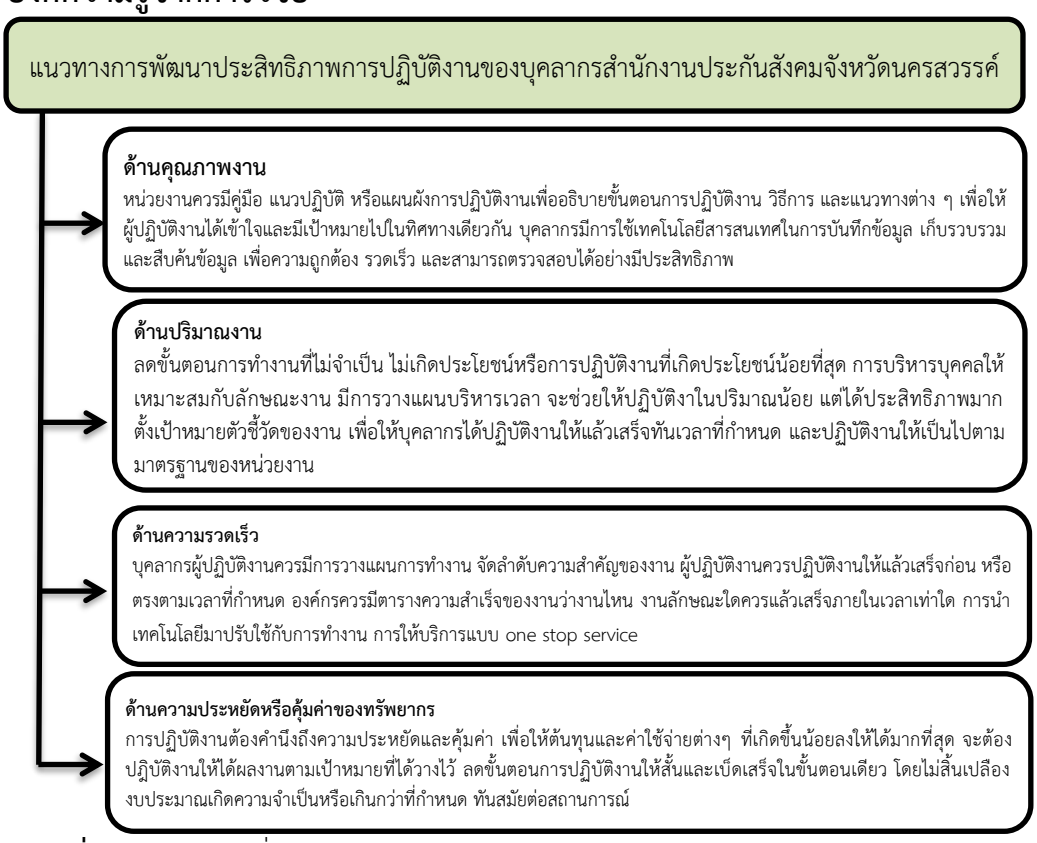
ทันตามเวลาที่กำหนด จนในที่สุดก็ส่งผลไปถึงการให้บริการผู้ประกันตน ด้วยระยะเวลาที่จำกัด กับภาระงานที่มากขึ้นในทุกวัน ทำให้บุคลากรไม่สามารถตอบสนองความต้องการผู้ประกันตนได้ ทั้งในเรื่องของการให้บริการ ระยะเวลาการรอคอยที่เนิ่นนาน การให้บริการที่อาจไม่เป็นที่น่าพึงพอใจแก่ผู้มาติดต่อ จนในที่สุดก็ส่งผลให้เกิดมีผู้ร้องเรียนการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลการสำรวจความพึงพอใจสำนักงานประกันสังคมทั่วประเทศ สำรวจโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการสำรวจพบการให้คะแนนของผู้มารับบริการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี ดังนี้ ในปี พ.ศ. 2563 ได้รับคะแนนความพึงพอใจภาพรวมอยู่ที่คะแนน 4.353 ปี พ.ศ.2564 ได้รับคะแนนความพึงพอใจภาพรวมอยู่ที่คะแนน 4.413 ส่งผลให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของปภัสพร สุทธิประสิทธิ์ (2558) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของบุคลากรสำนักงานประกันสังคม ส่วนกลาง จังหวัดนนทบุรี กล่าวว่า บุคลากรขององค์กรที่มีการพัฒนาตนเอง มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีความสามารถในการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้สิ่งใหม่ มีการปฏิบัติตนให้เข้ากับยุคสมัย จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการให้บริการที่ดีต่อประชาชน

2. ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของปทิตตา จันทวงศ์ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของลูกจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีณา ขำคง (2564) เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ภาพรวมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่ในระดับมาก และในด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านความรวดเร็ว และด้านความประหยัดหรือความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นการใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และวิธีการเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงคุณภาพของงาน ปริมาณงาน ความรวดเร็วและความประหยัดคุ้มค่าของทรัพยากร เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งไว้ อีกทั้งยังส่งผลต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน พัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ สร้างความมั่นใจ ความเท่าเทียม และ

ความพึงพอใจให้แก่ผู้มาติดต่อ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมต่อไป

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิรินภา ทาระนัด (2561) เรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อเสนอแนะ ประสิทธิภาพในด้านความประหยัดหรือความคุ้มค่าของทรัพยากร ควรมีการกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน กำหนดวงเงินงบประมาณที่ใช้ในจำนวนที่ต่ำ แต่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด วางแผนระยะเวลาการทำงานและระยะเวลาแล้วเสร็จ และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด โดยนำเทคโนโลยี มาช่วยในการปฏิบัติงานเพื่อลดต้นทุน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านคุณภาพ หน่วยงานควรมีการสร้างคู่มือ แนวปฏิบัติ หรือแผนผังการปฏิบัติงานเพื่ออธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการ และแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจและมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน และยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานที่เริ่มงานใหม่ ได้เข้าใจเนื้อหาเข้าใจภาพรวมของงาน และปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันทึกข้อมูล เก็บรวบรวม และสืบค้นข้อมูล เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล เพื่อความถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ผลสัมฤทธิ์ของงานจะต้องมีมาตรฐาน ผู้ใช้และผู้มาติดต่อได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างคุ้มค่า มีความถูกต้องตรงตามมาตรฐานที่หน่วยงานตั้งใจ รวมทั้งจัดให้มีการจัดอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านที่ 2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านปริมาณงาน ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็น ไม่เกิดประโยชน์หรือการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์น้อยที่สุด การบริหารบุคคลให้เหมาะสมกับลักษณะงาน มีการวางแผนบริหารเวลา จะช่วยให้ปฏิบัติงานในปริมาณน้อย แต่ได้ประสิทธิภาพมาก ตั้งเป้าหมายตัวชี้วัดของงาน เพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จทันเวลาที่กำหนด และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงาน

ด้านที่ 3 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านความรวดเร็ว บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรมีการวางแผนการทำงาน จัดลำดับความสำคัญของงาน ว่างานไหนสำคัญ ก่อน-หลัง ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จก่อน หรือตรงตามเวลาที่กำหนด องค์กรควรมีตารางความสำเร็จของงานว่างานไหน งานลักษณะใดควรแล้วเสร็จภายในเวลาเท่าใด ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการฝึกอบรม เพิ่มทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญในงานที่ปฏิบัติ ก็จะช่วยลดระยะเวลาการทำงานได้อีกด้วย รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการทำงาน การให้บริการแบบ one stop service

ด้านที่ 4 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในด้านความประหยัดหรือคุ้มค่าของทรัพยากร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นนอกจากมีคุณภาพแล้ว ต้องคำนึงถึงความประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นน้อยลงให้ได้มากที่สุด จะต้องปฏิบัติงานให้ได้ผลงานตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นและเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว โดยไม่สิ้นเปลือง

งบประมาณเกิดความจำเป็นหรือเกินกว่าที่กำหนด การสร้างระบบความคุ้มค่าและรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง การใช้เครื่องมือและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ทันสมัย จะช่วยลดพลังงานและมีความอัตโนมัติ ทันสมัยต่อสถานการณ์ การรณรงค์ให้มีการประหยัดพลังงานก่อน 08.30 และหลัง 16.00 รวมถึงเวลา 12.00-13.00 น. การใช้กระดาษอย่างคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. บุคลากรควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รู้จักเรียนรู้การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถช่วยในการค้นหา และตรวจสอบข้อมูลได้อีกด้วย

2. หน่วยงานควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน พัฒนาการทำงานให้เป็น One Stop Service เนื่องจากหน่วยงานอาจมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายบุคลากรอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. บุคลากรความมีความรักในงานบริการ และให้บริการกับผู้มาติดต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม

2. บุคลากรควรมีความรู้ความสามารถ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ ในกรณีที่บุคลากรขาด หรือลา

3. หน่วยงานควรมีการรณรงค์ให้ทำกิจกรรม 5 ส. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการสะสมของงาน การช่วยลดความสูญหายของเอกสาร ช่วยประหยัดวัสดุสำนักงาน เพื่อให้ได้ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและรู้คุณ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ที่นอกเหนือจากการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุม ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพที่มีมาตรฐานมากขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำมาพัฒนาในเรื่องของขวัญและกำลังใจที่ดีให้แก่บุคลากร

3. ควรนำผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ธนภรณ์ พรรณราย. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปทิตตา จันทวงศ์. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของลูกจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปภัสพร สุทธิประสิทธิ์. (2558). *ประสิทธิภาพของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมส่วนกลาง จังหวัดนนทบุรี* (งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาการจัดการสาธารณะ) ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วีณา ขำคง. (2564). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สิรินภา ทาระนัด. (2561). *การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd Ed.). New York: Harper & Row.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.348-362

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTING AFFECTING PEOPLE'S ELECTION IN PHATUM THANI PROVINCE

โปรดปราน เสริญวงศ์สัตย์, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, วัชรินทร์ ชาญศิลป์
Prodpran Sernwongsat, Apinyar Chatchorfa, Vacharin Chansilp
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: ping@foreplaymedia.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี ดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพทั่วไปของการส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ประชาชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้สมัคร คือ มีคุณสมบัติของความซื่อสัตย์สุจริต ด้านนโยบาย คือ มีนโยบายจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ด้านพรรคการเมืองที่สังกัด มีนโยบายเพื่อประชาชน และด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ เป็นผู้รู้ มีวาทศิลป์ สื่อสารได้ตรงประเด็น เข้าใจง่าย มีความสร้างสรรค์ ไม่สร้างความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ 2. ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านผู้รับสาร ด้านเนื้อหาข่าวสาร และด้านช่องทางการสื่อสาร ตามลำดับ ปัจจัยภายในหลักสัปปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

*Received September 27, 2023; Revised October 4, 2023; Accepted October 4, 2023

มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยเรียงลำดับ คือ ด้านมัตตัญญุตา การรู้ประมาณ ด้านปริสัญญุตา การรู้จักชุมชน ด้านกาลัญญุตา: การรู้จักกาล และด้านอัตถัญญุตา การรู้จักผล ตามลำดับ 3. รูปแบบการนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มีการประยุกต์ คือ การรู้ความต้องการของประชาชน รู้ผลกระทบจากนโยบาย รู้จักหน้าที่ รู้จักประมาณการทำงานและเวลา รู้พื้นฐานของชุมชน และรู้จักสิทธิอันพึงได้จากนโยบายการเมือง
คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม; การตัดสินใจ; การเลือกตั้ง

Abstract

The objectives of this research article were as follows: 1. To study the generality of people's decisions for election in Phatum Thani Province, 2. To study the factors affecting people's decision for election in Phatum Thani Province, and 3. To study the guidelines of the Buddha-dhamma integration for promoting people's decision for election in Phatum Thani Province. The research was conducted using mixed research methods. The quantitative research data were collected from 400 samples using questionnaires and analysed using a statistical package. The quantitative data were collected from 18 key informants through a structured, in-depth interview and analysed using the content analysis technique.

The research findings revealed that: 1. The generality of people's decision for election in Phatum Thani Province was that the people valued the candidate’s qualifications with honesty and integrity. The policy: that policy arose from a true survey of the problems and needs of the people. An affiliated political party: there was a policy for the people. The candidates' communication abilities mean being knowledgeable, eloquent, creative, and understanding of the people. 2. The political communication in 3 aspects affecting the people's decision for election in Phatum Thani Province with statistically significant levels at .001 and .01, sorted by the following equations: sender, message, and channel were affecting the people's decision for election in Phatum Thani Province. The seven Sappurisa dhamma in 4 aspects affected the people's decision for election in Phatum Thani Province with statistically significant levels at .001 and .05 sorted by the following

equations: Mattannuta, the knowing of moderation, Parisannuta, the knowing of the populated communities, Kalannuta the knowing of time, and Atthannuta the knowing result, respectively. 3. Presentation formats of the Buddha-dhamma integration for promoting people's decision for election in Phatum Thani Province were found to know the needs of the people, the results of policy, duties, estimates in work and time, the community, and knowing the rights from political policies.

Keywords: Buddhadhamma Integration; Decision; Election

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ใน หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 38 กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน ดังนี้ 1. มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ และการจัดบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และ 3. มีส่วนร่วมในในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน มาตรา 133(3) มาตรา 236 และมาตรา 256(1) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560) ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง มีประเด็นการปฏิรูปที่ 1 การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป้าหมายที่ 4 ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและการเคารพเสียงข้างน้อย เป้าหมายที่ 5 ให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความเป็นพลกนิกร ประเด็นการปฏิรูปที่ 3 การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม เป้าหมายที่ 1 ให้มีการกระจายอำนาจและการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ประเด็นปฏิรูปที่ 4 การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ เป้าหมายที่ 1 ให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรม เป้าหมายที่ 2 ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด เป้าหมายที่ 3 ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความสุจริตและเที่ยงธรรม เป้าหมายที่ 4 ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ประเด็นการปฏิรูปที่ 5 การสร้างรัฐ

ธรรมาธิปไตย เป้าหมายที่ 1 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเป้าหมายที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา และยอมรับของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2560)

ประชาชนจำนวนมากที่ไม่ใช้อำนาจสิทธิของตนเองที่พึงกระทำในทางการเมือง ขาดความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับระบอบประชาธิปไตย คือการขาดการศึกษา ขาดความเข้าใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงว่าควรจะทำหน้าที่ของตนอย่างไรในการพัฒนาประเทศชาติ (ชนิดา รอดหยู่, 2563) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองและมีความจำเป็นสำหรับทุกระบอบการเมืองโดยเฉพาะในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการของประชาธิปไตยที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การปกครองประเทศเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน แต่เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันย่อมเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อม ๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนและประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้ โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ตามแนวทางที่ตนต้องการ ซึ่งพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (อภิญญา ตั้งประสิทธิ์ศิลป์, 2563) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักสัปปุริสธรรม การรู้เหตุ ทำไมต้องไปเลือกตั้ง การรู้ผล ถ้าไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแล้วประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น จะได้ประโยชน์อย่างไร รู้จักตน เป็นกี่รู้หน้าที่ของพลเมืองของประเทศ รู้จักประมาณ ไม่มองผู้แทนแค่คำบอกเล่า รู้จักกาล รู้เวลาที่บ้านเมืองต้องการคนดีมาพัฒนาและบริหารประเทศ รู้จักชุมชน รู้ปัญหาของท้องถิ่น รู้ความต้องการของท้องถิ่น รู้จักบุคคล รู้ว่าควรพิจารณาบุคคลใดให้เป็นตัวแทนของตน มาประยุกต์การตื่นรู้ของประชาชนให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองตามหน้าที่พลเมือง เป็นคนดีที่รู้หน้าที่ของสังคม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมการตัดสินใจในการเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเรียนรู้ว่าการสื่อสารแบบใด ที่ทำให้การเมืองเป็นเรื่องที่น่าสนใจและอยากไปใช้สิทธิ เพื่อเป็นในทางประกอบการส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชน ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีสิทธิเลือกตั้ง จาก 7 เขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 680,460 คน (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2565) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2 คน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 4 คน นักการเมืองท้องถิ่น 4 คน ผู้นำองค์กรท้องถิ่น 4 คน และตัวแทนภาคประชาชน 4 คน รวมทั้งสิ้น 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ส่วน คือ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การส่งเสริมการตัดสินใจในการเลือกตั้ง 3. การสื่อสารทางการเมือง และ 4. หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อการส่งเสริมการตัดสินใจในการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีสิทธิเลือกตั้ง จาก 7 เขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาข้อมูลจากเอกสาร นโยบายที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

(Stepwise Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้สมัคร คือ มีคุณสมบัติของความซื่อสัตย์สุจริต การรักษาคำพูด ด้านนโยบาย คือ มีนโยบายที่เกิดขึ้นจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ด้านพรรคการเมืองที่สังกัด มีนโยบายเพื่อประชาชน เน้นประโยชน์เพื่อประชาชนเป็นที่ตั้ง และด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ เป็นผู้รู้ มีวาทศิลป์ สื่อสารได้ตรงประเด็น เข้าใจง่าย มีความสร้างสรรค์ ไม่สร้างความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ โดยสภาพทั่วไปของการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมืองที่สังกัด และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ด้านนโยบายตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การสื่อสารทางการเมือง ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรการสื่อสารทางการเมือง	B	β	Std. Error	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.140	.122	17.602***	.000
ด้านเนื้อหาข่าวสาร (X12)	.433	.229	.031	7.397***	.000
ด้านผู้รับสาร (X11)	.379	.271	.031	8.664***	.000
ด้านช่องทางการสื่อสาร (X13)	-.173	-.105	.033	-3.144**	.002

Multiple R = .602[c] R Square = .362 Adjusted R Square = .357
Std. Error = .212

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01,

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองสามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 36.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาข่าวสาร สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 43.3 ด้านผู้ส่งสารสามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 37.9 และด้านช่องทางการสื่อสาร สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 17.3 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 2.140 + .433X12 + .379X11 - .173X13$$

$$Z = 2.140 + .271_{X11} + .229_{X12} - .105_{X13}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักสัปปุริสธรรม 7 ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรหลักสัปปุริสธรรม 7	B	β	Std. Error	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		1.662	.117	14.161***	.000
ด้านมัตตัญญุตา: การรู้ประมาณ (X24)	.542	.235	.017	13.970***	.000
ด้านปริสัญญุตา: การรู้จักชุมชน (X26)	.210	.109	.021	5.229***	.000
ด้านกาลัญญุตา: การรู้จักกาล (X25)	.171	.117	.027	4.266***	.000
ด้านอัตถัญญุตา: การรู้จักผล (X22)	.098	.061	.024	2.547*	.011

Multiple R = .715[d] R Square = .511 Adjusted R Square = .506

Std. Error = .185

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 51.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมัตตัญญุตา การรู้ประมาณ สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 54.2 ด้านปริสัญญุตา การรู้จักชุมชน สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 21.0 ด้านกาลัญญุตา: การรู้จักกาล สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 17.1 และด้านอัตถัญญุตา การรู้จักผล สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 9.8 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.662 + .542X24 + .210X26 + .171X25 + .098X22$$

$$Z = 1.662 + .235_{X24} + .117_{X25} + .109_{X26} + .0617_{X22}$$

แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า รูปแบบการนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มีการประยุกต์ดังต่อไปนี้ 1. ด้านธัมมัญญุตา การรู้จักเหตุ เป็นการรู้สาเหตุของปัญหาและความต้องการของประชาชน 2. ด้านธัมมัญญุตา: การรู้จักเหตุ เป็นการรู้ผลกระทบจากนโยบาย ทั้งผลดี ผลเสีย ผลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ 3. ด้านอัตตัญญุตา: การรู้จักตน เป็นการรับรู้และเข้าใจสิทธิ รู้จักหน้าที่ และบทบาทของตัวเองต่อการเป็นกลไกสำคัญของระบบการเมือง 4. ด้านมัตตัญญุตา: การรู้ประมาณ เป็นการรู้จักประมาณการในการปฏิบัตินโยบายต่าง ๆ ที่ได้สัญญากับประชาชนให้สำเร็จ 5. ด้านกาลัญญุตา: การรู้จักกาล เป็นการวางนโยบายนอกมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน 6. ด้านปริสัญญุตา: การรู้จักชุมชน เป็นการรู้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน รู้ปัญหา รู้ความต้องการของชุมชน และ 7. ด้านปุคคสัญญุญา: การรู้จักบุคคล เป็นการที่ประชาชนรู้จักสิทธิอันพึงได้จากนโยบายทางการเมือง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้ง ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ($\bar{X}$=3.57) โดยมีด้านปุคคสัญญุญา: การรู้จักบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพทั่วไปของการส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานีในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้สมัคร รองลงมาคือ ด้านพรรคการเมืองที่สังกัด และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครและด้านนโยบาย แสดงให้เห็นว่าแนวทางส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งควรพิจารณาองค์ประกอบของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความรู้ความสามารถแนวทางด้านนโยบายที่นำเสนออันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน การมีผลงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคที่สังกัด และที่สำคัญที่สุดคือ มีการสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง (2559) เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ 1. สถาบันการกล่อมเกลาทางการเมือง 2. คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง 3. การรณรงค์หาเสียง

เลือกตั้ง 4. นโยบายของพรรคการเมือง เป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง 5. พรรคที่สังกัดของผู้สมัคร 6. อิทธิพลของสื่อ สื่อมวลชนเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการรับข่าวสารทางการเมือง สื่อกระตุ้นทั้งคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม อยู่ระดับมาก ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาข่าวสาร และด้านผู้รับสาร และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านช่องทางการสื่อสาร และด้านผู้ส่งสาร ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 โดยปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองสามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 36.2 และปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยปัจจัยหลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถร่วมกันทำนายการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 51.1 แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสนใจกับเนื้อหาของข่าวสารในฐานะของการเป็นผู้รับสาร และรูปแบบของหลักสัปปุริสธรรมที่ประชาชนจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจไปเลือกตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ (2565) เรื่อง การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล พบว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นการนำการโฆษณามาผสมผสานกับเนื้อหาทางการเมือง และการสื่อสารเข้าด้วยกัน โดยรูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองนั้นมีหลากหลายวิธี เป็นเครื่องมือกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง ขณะเดียวกันก็เป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้อง และความต้องการของประชาชนไปสู่รัฐบาล ที่จะกำหนดนโยบายและตัดสินใจให้สอดคล้อง และสนองตอบความต้องการของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น ปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการเข้าถึง ข้อเท็จจริง ทัศนะ และความคิดเห็นของผู้รับสารผ่านเครือข่ายโซเชียลมีเดีย เป็นกระบวนการทางการเมืองที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองอย่างรวดเร็ว มีความสำคัญต่อระบบการเมืองเป็นกิจกรรมที่แพร่หลายทั่วไป ทั้งการสร้างโครงข่ายผลประโยชน์ การประสานผลประโยชน์ การสร้างกฎ และการปรับเปลี่ยนสังคมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

3. การศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาปัจจัยหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้ง ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านปริสัญญุตา การรู้จักชุมชน เกิดการ

ร่วมมือร่วมใจกัน มีกติกาหรือข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เกิดการวิเคราะห์ชุมชนหรือความต้องการของชุมชน นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่และตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง และแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด รองลงมาคือ ด้านมัตตัญญุตา การรู้ประมาณ เกิดการประเมินศักยภาพและประเมินความเป็นไปได้ในการวางแผนการดำเนินกิจการงานให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ ประเมินนโยบายอย่างชัดเจน ที่ตรงไปตรงมาเป็นไปได้ (ประมาณในความจริง) ในการทำงานเชิงชุมชนและภาพใหญ่ ด้านธัมมัญญุตา การรู้จักเหตุ มีการแลกเปลี่ยนและประสานข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ว่าเป็นอย่างไร มีวิธีรับมือและแก้ไขปัญหาอย่างไร และมีแนวปฏิบัติร่วมกันกับประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ด้านกาลัญญุตา: การรู้จักกาล ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจถึงประสิทธิภาพในการบริหารเวลา การวางแผนนโยบายระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และมีการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามกรอบเวลาที่วางไว้ ด้านอัตถัญญุตา การรู้จักผล ประชาชนรับทราบถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้น มีการจัดการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม ทำให้สามารถแก้ไขจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้งบประมาณภาษีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านอัตตัญญุตา การรู้จักตน เกิดการรู้จักสภาพความคิดและจิตใจของประชาชน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนเป็นที่ตั้ง และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านปุคคสัญญุญา การรู้จักบุคคล เกิดทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ประชาชนรู้ถึงสิทธิ์ในการเป็นพลเมืองและเสียงสำคัญในการเลือกตัวแทนเข้าไปพัฒนาประเทศ ตัวแทนรู้ถึงการทำงานเป็นทีมสอดรับกับทุกสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหานรินทร์ สุรปญโญ (เอมพันธ์) (2564) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. ปุคคลัญญุตา รู้จักบุคคล โดยการจงรักภักดี รู้คุณค่าของสถาบันหลัก สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดมีแก่ประชาชน 2. ธัมมัญญุตา รู้จักเหตุ โดยการเข้าใจกฎเกณฑ์ ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่งเสริมให้บุคคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ 3. อัตถัญญุตา รู้จักผล โดยการมีเหตุผล วางนโยบาย กำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง 4. ปริสัญญุตา รู้จักชุมชน โดยการมีจิตสาธารณะประโยชน์ มุ่งมั่นจริงใจ ส่งเสริมประชาชนให้รู้คุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม 5. กาลัญญุตา รู้จักกาล โดยมีกล้าหาญในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที สนับสนุนการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 6. อัตตัญญุตา รู้จักตน โดยการกระทำตามหน้าที่ของตน ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

เหมาะสม ส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน 7. มัตตัญญุตา รู้จักประมาณ โดยการใช้ชีวิตพอเพียง ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าด้วยความสัตย์สุจริต

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การสื่อสารทางการเมือง + หลักพุทธธรรม = การตัดสินใจไปเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การสื่อสารทางการเมือง 1. ด้านแหล่งสาร คือ การมีความคิดสร้างสรรค์มีวิธีการสื่อสาร ที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อยุติการประท้วงทางการเมืองของผู้คัดค้าน การมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการสื่อสารไปยังประชาชน มีการสื่อสารที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของการเลือกตั้ง มีความตั้งใจในการดำเนินตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน และความมีเสน่ห์ดึงดูดชวนให้ประชาชนเห็นด้วยในการไปเลือกตั้งทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบ 2. ด้านเนื้อหาข่าวสาร คือ การนำเสนอนโยบายเกี่ยวกับค่าครองชีพทำให้ตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การถ่ายทอดข้อมูลที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่และเศรษฐกิจโดยรวม จึงทำให้เกิดไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงให้รัฐบาลรู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การนำเสนอข้อเท็จจริงนโยบายของพรรคการเมือง การนำเสนอนโยบายของพรรคที่เป็นความหวังของประชาชน และการสนับสนุนการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการส่งเสริมหรือคัดค้านส่งผลกับเศรษฐกิจ 3. ด้านช่องทางการ

สื่อสาร คือ การใช้วิทยุสื่อท้องถิ่นในกระจายเสียงประชาสัมพันธ์ การใช้นโยบายเป็นช่องทางในการพบปะประชาชน การใช้เอกสารประชาสัมพันธ์แจกแก่ประชาชน การใช้สื่อออนไลน์ในการส่งสารถึงประชาชน และการใช้บุคคลของพรรคเป็นช่องทางในการสื่อกับประชาชน 4. ด้านผู้รับสาร คือ ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งจากผลงานของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่สังกัด ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากคุณสมบัตินักการเมือง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากนโยบายพรรคการเมือง และได้รับการชวนเชิญจากประชาชนสมาชิกพรรคการเมือง

หลักสัปปุริสธรรม 7 1. ด้านธัมมัญญุตา: รู้จักเหตุ คือ นักการเมืองรู้สาเหตุทางสังคมทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป การมีสื่อมวลชนที่ทำให้ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป นักการเมืองมีการสื่อสารการเลือกตั้งเป็นวัฒนธรรมทางเมืองที่ต้องปฏิบัติ และรู้สาเหตุทางเศรษฐกิจทำให้ไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป 2. ด้านอัตถัญญุตา: รู้ความมุ่งหมาย คือ นักการเมืองร่วมสนับสนุนในการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น มีการสนับสนุนการไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นไปรัฐธรรมนูญกำหนด ส่งเสริมให้สื่อมวลชนได้รับข้อมูลในการเลือกตั้งทั่วไป และส่งเสริมให้ประชาชนไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สังคมสงบสุข 3. ด้านอัตตัญญุตา: รู้จักตน คือ การไปร่วมในการเลือกตั้งเพราะชื่นชอบนักการเมืองด้วยเหตุผลส่วนตัว ต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่ มีความเชื่อว่าจะมีรายได้ที่ดีขึ้น และสื่อมวลชนให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 4. ด้านมัตตัญญุตา: รู้จักประมาณ คือ การไปร่วมในการเลือกตั้งเพราะเชื่อว่าการเลือกตั้งส่งผลกับเศรษฐกิจโดยรวม มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และต้องการไปใช้สิทธิตามหน้าที่ 5. ด้านกาลัญญุตา: รู้จักกาลเวลา คือ การไปร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้นักการเมืองแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยรวม ไปเลือกตั้งตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง มีการประชาสัมพันธ์วันเวลาสถานที่เลือกตั้งชัดเจน และไปเลือกตั้งตามกติกาของ กกต. 6. ด้านปริสัญญุตา: รู้จักชุมชน คือ การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป การไปร่วมในการเลือกตั้งตามกำหนดเวลาการเลือกตั้ง มีการประชาสัมพันธ์ทำให้รู้จักผู้สมัครที่เหมาะกับพื้นที่ รวมถึงเชื่อว่าทำให้ค่าแรงดีขึ้น 7. ด้านปุคคสัญญุญา: รู้จักบุคคล คือ การไปร่วมในการเลือกตั้งทั่วไปเพราะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของผู้สมัครทำให้มั่นใจมากขึ้น นโยบายของพรรคที่ผู้แทนสังกัดมีความชัดเจน การที่ประชาชนรู้จักผู้สมัครและเชื่อว่าผู้ที่ตนเลือกมีความเหมาะสม

การตัดสินใจไปเลือกตั้ง 1. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร คือ การที่ผู้สมัครมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้วยความตรงไปตรงมามีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจนโยบาย สามารถสื่อถึงปัญหาความต้องการของประชาชน การมีภาวะผู้นำในการกล้าแสดงออก และรับผิดชอบต่อประชาชน ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ต่อการสื่อสารกับประชาชน 2. นโยบาย คือ มีการชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของพรรค

แก่ประชาชน การปฏิบัติตามนโยบายของพรรคเป็นการสื่อสารกับประชาชน การสื่อสารนโยบายตามที่หาเสียงไว้ รวมถึงมีการสอบถามจากประชาชนก่อนกำหนดนโยบาย 3. พรรคการเมืองที่สังกัด คือ พรรคการเมืองมีการสื่อสารกับประชาชนสม่ำเสมอ สามารถเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล ในการเสนอข้อมูลข่าวสาร มีการปฏิบัติจริงตามที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชนและมีการสื่อสารที่ดีกับประชาชน 4. ความสามารถในการสื่อสารของผู้สมัคร คือ ผู้สมัครมีวิธีการในการรณรงค์หาเสียงด้วยวิธีการที่หลากหลาย ขยันลงพื้นที่พบปะประชาชน และพบปะประชาชนสม่ำเสมอ เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายพรรค ตลอดจนมีความสามารถในการใช้สื่อที่ตรงกับผู้รับสาร

โดยสรุป การตัดสินใจไปเลือกตั้งประกอบไปด้วยการพิจารณาในคุณสมบัติที่เหมาะสมของนักนักการเมือง นโยบายที่เป็นประโยชน์ พรรคการเมืองที่มีผลงาน และการมีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งต้องอาศัยการประยุกต์ใช้ร่วมกับการสื่อสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ และมีหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถมีการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ไปประกอบการตัดสินใจไปเลือกตั้งตามหลักการของประชาธิปไตยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง โดยจัดวางแนวทางของนโยบายให้ชัดเจน มีหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลสื่อมวลชนในประเด็นทางการเมือง มีนโยบายที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้กับประชาชน

2. ควรมีนโยบายการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเปิดรับสื่อทางการเมืองให้รอบด้าน มีการคัดกรองข่าวสารเพื่อประโยชน์ของประชาชนในการรับข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง มีการพิสูจน์อย่างถูกต้องแล้ว เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อทางการเมืองกับการบิดเบือนข่าวสารต่าง ๆ

3. ควรมีนโยบายและหลักปฏิบัติที่ชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง มีนโยบายการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไรและต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมุ่งเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจในหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประกอบการเลือกตั้ง รณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าไปมีส่วนในการจัดกิจกรรมของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง รวมถึงการประเมินตรวจสอบผู้สมัครหรือ

พรรคการเมืองโดยใช้หลักการของสัปปุริสธรรม 7 ให้มากขึ้น อันจะเป็นการช่วยคัดกรองนักการเมืองที่ดีให้เข้ามาพัฒนาพื้นที่จังหวัดปทุมธานีต่อไป

2. ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักพุทธธรรมเพื่อประกอบการพิจารณาผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในเรื่องการสื่อสารทางการเมือง เพื่อให้สามารถคัดสรรนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่จะเข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ได้ เนื่องจากการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

3. ควรส่งเสริมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยอาศัยแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้ง ได้แก่ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม การรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและตื่นรู้ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญในการใช้เหตุผลและหลักพุทธธรรมเข้ามาร่วมประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในประเด็นการวิจัยดังกล่าว โดยขยายไปยังการเปรียบเทียบกับพื้นที่ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้จากการวิจัยที่มีมิติที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2. ควรใช้ประเด็นการวิจัยดังกล่าวในการศึกษาในกรณีอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ การเลือกตั้งท้องถิ่นหรือการเลือกตั้งในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขยายประเด็นการวิจัยให้กว้างขวางมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติมร่วมกับตัวแปรเดิม เพื่อพิสูจน์ตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลหรือพยากรณ์การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจไปเลือกตั้งได้ เช่น ปัจจัยด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ทางการเมือง ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2565). *ประกาศผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดปทุมธานี 2565*. สืบค้น 15มิถุนายน 2565, https://www.ect.go.th/pathumthani/more_news.phd?cid=32.

ชนิดา รอดหยู่. (2563). ข่าวในยุคสื่อดิจิทัล. *วารสารปารชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 33(2), 17-33.

พระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ. (2565). การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(1), 109-120.

พระมหานรินทร์ สุรปณฺโญ (เอมพันธ์). (2564). *การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ*. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6 หน้า 17.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2560). *แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

สุมาลี บุญเรือง. (2564). *การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อภิญญา ตั้งประสิทธิ์ศิลป์. (2563). *ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลข่าวสารบนเฟซบุ๊ก ที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งต่อข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้สื่อสังคม ในเขตกรุงเทพมหานคร* (การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

Yamane, T. (1967). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harpen and Row.

การขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560*

DRIVING RAYONG TOBACCO CONTROL SYSTEM AND MECHANISM ACCORDING TO TOBACCO PRODUCTS CONTROL ACT B.E. 2560

วรีรัตน์ ศรีสถิตย์วัฒนา, พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ
Wareeratana Srisatitwattana, Phongphat Chittanurak, Pongsuwan Srisuwan
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: gp.capt.dr.tor@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง 2. ศึกษาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และ 3. สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกมาแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง เครื่องมือการวิจัยคือแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แก่นสาระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ โดยมีคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบด้วยการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 2. การขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองมีความครอบคลุมทุกหน้าที่ และ 3. แนวทางพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี การเลือกใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์และงบประมาณจากภาษียาสูบ ด้านกระบวนการประกอบด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การกำหนดนโยบายการ

*Received August 17, 2023; Revised September 9, 2023; Accepted October 11, 2023

บำบัดรักษาผู้เสพติดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์กฎหมายและการแก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสุ่มตรวจและลงโทษการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
คำสำคัญ: ระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ; กลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ; พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

Abstract

The objectives of this research article were: 1. To study the components of the Rayong tobacco products' control system and mechanism; 2. To study the driving of the Rayong tobacco products control system by the Rayong Tobacco Products Control Committee, and 3. To synthesize development guidelines for driving the Rayong tobacco products control system, conducted by qualitative research. Key informants were purposively selected, including representatives of the Rayong Tobacco Products Control Committee and network agencies supporting the control of tobacco products in Rayong Province. The research instrument was a semi-structured interview script. A thematic analysis analyzed data.

Findings were as follows: 1. The Rayong tobacco products control system consisted of 5 components: environment, inputs, processes, outputs, and feedback, and had the Rayong Tobacco Products Control Committee as the primary mechanism to drive the system. 2. The Rayong tobacco products control mechanism consisted of 4 components, which were the duties of the Rayong Tobacco Products Control Committee, defined by the Tobacco Products Control Act of 2017. 3. The input development guidelines for driving the Rayong tobacco product control system consisted of making an annual operating calendar, selecting public relations media and channels, and asking for support from public relations media and a budget from tobacco tax. In contrast, the process development guidelines for driving the Rayong tobacco product control system consisted of making strategic and action plans, making policy of treatment for addiction free of charge, making strategy for public relations of laws and strategy for solving health problems caused by tobacco consumption, conducting training for legal knowledge, making networking

partners, and conducting random inspecting and punishment for non-compliance with the law.

Keywords: Tobacco Products Control System; Tobacco Products Control Mechanism; Tobacco Products Control Act

บทนำ

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดมีภารกิจควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยยึดแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติที่กำหนดโดยคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติเป็นกรอบการดำเนินงาน (กรมควบคุมโรค, 2565) จังหวัดระยองโดยคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบอย่างเป็นรูปธรรมเรื่อยมาตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 (4 กรกฎาคม 2560) โดยมีการประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองเพื่อกำกับติดตามและควบคุมการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด โดยการประชุมครั้งล่าสุดคือการประชุมเมื่อ 1 สิงหาคม 2565 (คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง, 2565) จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองพบว่ายังไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจังหวัดระยอง เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงาน สะท้อนข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อนของการดำเนินงาน และให้ข้อมูลเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัญหาเดียวกันกับการดำเนินงานควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร (วรานิษฐ์ ลำไย และคณะ, 2566)

ดังนั้น คณะวิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง เพื่อให้ได้สารสนเทศเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ส่งผลให้ปัญหาด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองลดน้อยลง อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาทางสังคมด้านสุขภาพอนามัยของประเทศ อนึ่ง ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองไม่ได้จำกัดการใช้เฉพาะจังหวัดระยอง จังหวัดอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละจังหวัดได้ ซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาทางสังคมด้านสุขภาพอนามัยของประเทศได้รับการแก้ไขในวงกว้างมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

2. เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง

3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกมาแบบเจาะจง

2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกมาแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1. ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง จำนวน 2 คน ได้แก่ รองประธานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และ 2. ผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง จำนวน 8 คน จาก 8 หน่วยงาน ได้แก่สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สรรพสามิตพื้นที่ระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และเทศบาลนครระยอง

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยคือคำถามปลายเปิดการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ที่คณะวิจัยสร้างขึ้นจาก 3 แนวคิดหลัก ได้แก่ แนวคิดเชิงระบบ แนวคิดการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาองค์กร และแนวคิดการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศ เครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการตรวจสอบความครอบคลุมประเด็นตามแนวคิดหลักที่ใช้เป็นกรอบในการสร้าง และทดลองสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยสัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ปฏิบัติหน้าที่รอง

ประธานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เทศบาลนครระยอง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองดำเนินการโดยสัมภาษณ์รองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่รองประธานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยองผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และสัมภาษณ์กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองจำนวน 8 คนจาก 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และเทศบาลนครระยอง

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสังเคราะห์แนวทางการพันนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยจัดกลุ่มแนวทางการพัฒนาจากผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ตามองค์ประกอบของระบบในส่วนขององค์ประกอบปัจจัยนำเข้าและองค์ประกอบกระบวนการเพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำแนวทางการพัฒนาไปใช้พัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดอย่างเป็นระบบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระบบและกลไก และการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ดำเนินการโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการกำหนดรหัสข้อมูล ขั้นตอนการสร้างข้อสรุปชั่วคราว ขั้นตอนการสร้างบทสรุป และขั้นตอนการพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของบทสรุป

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.363-378

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ผลการศึกษาองค์ประกอบระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองแสดงในแผนภาพที่ 2 พบว่า องค์ประกอบระบบประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ส่วนองค์ประกอบกลไกซึ่งหมายถึง คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบมีองค์ประกอบคือ หน้าที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

ภาพที่ 1 องค์ประกอบระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

2. ผลการศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง ผลการศึกษาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองพบว่า คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองปฏิบัติหน้าที่ได้ครอบคลุมทุกหน้าที่โดยมี

หลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนคือ การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติในแต่ละหน้าที่จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

หน้าที่คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด	หน่วยงานภาคีเครือข่าย							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพของผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ	□	□	□	□	□	□	□	□
2. การดำเนินการตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติกำหนด	□	□	□	□	□	□	□	□
3. การกำหนดและดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ การลดและเลิกการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่	□	□	□	□	□	□	□	□
4. การให้คำปรึกษาแนะนำและประสานงานส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและองค์กรเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพของผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ	□	□	□	□	□	□	□	□

หมายเหตุ: 1 = สำนักงานอัยการจังหวัดระยอง 2 = ตำรวจภูธรจังหวัดระยอง 3 = โรงเรียนระยองวิทยาคม 4 = สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง 5 = พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง 6 = สรรพสามิตพื้นที่ระยอง 7 = องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง 8 = เทศบาลนครระยอง

3. ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง

3.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองตามแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง จำนวน 15 แนวทาง โดยแยกเป็นแนวทางการแก้ไขจุดอ่อน แนวทางการหลีกเลี่ยงอุปสรรค แนวทางการรักษาและพัฒนาจุดแข็ง และแนวทางการใช้ประโยชน์โอกาส ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองตามแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT

แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT	แนวทางการพัฒนา
1. แนวทางการแก้ไขจุดอ่อนของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	1.1 การเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 1.2 การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพสูง 1.3 การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์กจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย 1.4 การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 1.5 การกำหนดกลยุทธ์แก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกลุ่มประชากรไว้ในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 1.6 การกำหนดกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์กฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้ในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด
2. แนวทางการหลีกเลี่ยงอุปสรรคของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	2.1 การกำหนดการใช้ยาฟรีในการบำบัดรักษาผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้เป็นเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 2.2 การเพิ่มความถี่ของการสุ่มตรวจการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายยาสูบของผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินการ และผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างจริงจัง 2.3 การจัดการฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายยาสูบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
3. แนวทางการรักษาและพัฒนาจุดแข็งของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	3.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดรองรับแผนยุทธศาสตร์ควบคุมยาสูบแห่งชาติ 3.2 การจัดการฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 3.3 การขอใช้เงินภาษีบาปที่จัดเก็บได้ไปใช้ขับเคลื่อนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง
4. แนวทางการใช้ประโยชน์โอกาสของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	4.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองรองรับแผนยุทธศาสตร์ควบคุมยาสูบแห่งชาติ 4.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบระยอง 4.3 การขอรับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองจากภาษีบาปของกระทรวงมหาดไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ

3.2 แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองที่สังเคราะห์ตามการพัฒนาปัจจัยนำเข้าและกระบวนการของระบบ พบว่าได้แนวทางการพัฒนา จำนวน 11 แนวทาง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองตามการพัฒนาปัจจัยนำเข้าและกระบวนการของระบบ

การพัฒนาองค์ประกอบระบบ	แนวทางการพัฒนา
1. องค์ประกอบปัจจัยนำเข้าของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	1.1 การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 1.2 การเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 1.3 การเลือกใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายโดยใช้ช่องทางการสื่อสารมวลชนเป็นช่องทางหลัก 1.4 การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย 1.5 การขอใช้เงินภาษียาสูบที่จังหวัดจัดเก็บ และภาษีบาปจากกระทรวงมหาดไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ
2. องค์ประกอบกระบวนการของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง	2.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดรองรับแผนยุทธศาสตร์ควบคุมยาสูบแห่งชาติ 2.2 การกำหนดการใช้ยาฟรีในการบำบัดรักษาผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้เป็นเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 2.3 การกำหนดกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์กฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และกลยุทธ์แก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกลุ่มประชากร ไว้ในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด 2.4 การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายยาสูบของพนักงานเจ้าหน้าที่ 2.5 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2.6 การเพิ่มความถี่ของการสุ่มตรวจการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายยาสูบของผู้ประกอบการผู้ดำเนินการ และผู้เสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ และดำเนินการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองมีส่วนประกอบที่เหมาะสมและมีความสัมพันธ์กันในเชิงระบบเป็นหลักประกันได้ว่า การขับเคลื่อนการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองจะมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัด ส่วนประกอบขององค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมยาสูบแห่งชาติ และการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีเครือข่ายการควบคุมผลิตภัณฑ์

ยาสูบ โดยแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการควบคุมยาสูบแห่งชาติเป็นส่วนที่ใช้ในการกำหนดทิศทางของการขับเคลื่อน ส่วนการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีเครือข่ายเป็นส่วนช่วยในกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านสภาพแวดล้อมที่หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบองค์กรซึ่งประกอบด้วยสังคม การเมือง และแรงกดดันจากระบบเศรษฐกิจ (Robbins, 1990) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านสภาพแวดล้อมของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ และกิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ส่วนประกอบขององค์ประกอบระบบด้านปัจจัยนำเข้าที่ประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัดจังหวัด คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด แผนการดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านปัจจัยนำเข้าที่หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ องค์กร คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นส่วนเริ่มต้นและเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์กร (จันทรานี สงวนนาม, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านปัจจัยนำเข้าของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยหน่วยงานสังกัด คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ แผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ส่วนประกอบขององค์ประกอบระบบด้านกระบวนการซึ่งหมายถึงการปฏิบัติตามแผนการดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เป็นวิธีการและขั้นตอนการขับเคลื่อนระบบตามแนวคิดการบริหารคุณภาพ PDCA เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านกระบวนการที่หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการบริหารปัจจัยนำเข้าให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ (Lunenburg & Ornstien, 2008) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านกระบวนการของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยการบริหารแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วยแนวคิดการบริหารคุณภาพ PDCA ส่วนประกอบองค์ประกอบระบบ

ด้านผลผลิตซึ่งหมายถึงผลสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการที่วัดจากความครอบคลุมการปฏิบัติตามหน้าที่การดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านผลผลิตที่หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยนำเข้ามาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด (จันทรานี สงวนนาม, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบระบบด้านผลผลิตของระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยผลการประเมินความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ส่วนประกอบขององค์ประกอบระบบด้านข้อมูลป้อนกลับซึ่งหมายถึง สารสนเทศการประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ และแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบที่ได้จากการประเมินระหว่างการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเพื่อการปรับแก้ไขปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ เป็นไปตามนิยามขององค์ประกอบระบบด้านข้อมูลป้อนกลับที่หมายถึง การใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบ (จันทรานี สงวนนาม, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนองค์ประกอบระบบด้านข้อมูลป้อนกลับของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประกอบด้วย ข้อมูลผลการประเมินและแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดคือ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยมีส่วนประกอบเกี่ยวกับการจัดองค์กรคือหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นไปตามนิยามกลไกของระบบที่หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้โดยมีการจัดสรรทรัพยากร การจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า กลไกของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครคือ คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร โดยมีส่วนประกอบคือ การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

2. คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองปฏิบัติหน้าที่ได้ครอบคลุมทุกหน้าที่ ซึ่งยืนยันได้ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์จากการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติ

หน้าที่จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย แสดงว่าระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองมีความเหมาะสม อันจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้การขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองประสบความสำเร็จ ดังนั้น ควรมีการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร พบว่า ระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมส่งผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานครประสบผลสำเร็จ

3. แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นแนวทางที่สังเคราะห์ได้จากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT การใช้แหล่งข้อมูลการสังเคราะห์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการแบ่งประเภทแนวทางการพัฒนาตามแนวคิดเชิงระบบ เทคนิคการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่ใช้เป็นการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเพื่อพัฒนาองค์กรแบบ SWOT Analysis ของการวางแผนเชิงกลยุทธ์มีความเหมาะสม เพราะทำให้ได้รับแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมการใช้ประโยชน์ทั้งปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนระบบ เป็นไปตามนิยามของการวิเคราะห์ SWOT (Q Program OPE, 2562) กล่าวคือ ปัจจัยความสำเร็จประกอบด้วย จุดแข็งที่เป็นความสามารถของระบบที่นำมาใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนระบบและโอกาสที่เป็นสถานการณ์ภายนอกระบบที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายของการขับเคลื่อนระบบ ส่วนปัญหาอุปสรรคประกอบด้วย จุดอ่อนที่เป็นคุณลักษณะของระบบที่อาจทำลายผลการขับเคลื่อนระบบ และอุปสรรคที่เป็นสถานการณ์ภายนอกระบบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของการขับเคลื่อนระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT กำหนดแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร แหล่งข้อมูลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่ใช้ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง และผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง และเป็นแนวทางการพัฒนา

ที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติซึ่งเกิดจากการยอมรับของผู้ปฏิบัติ เป็นไปตามแนวคิดในการกำหนดแหล่งข้อมูลของกระบวนการถอดบทเรียนการดำเนินโครงการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการที่ใช้การแบ่งปันบทเรียนที่ได้เรียนรู้ระหว่างสมาชิกในทีมงานและเจ้าของโครงการ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่ไม่มีการทำข้อผิดพลาดเดิมซ้ำ แนวทางการพัฒนาที่เป็นการปฏิบัติที่ดี และแนวทางการพัฒนาที่เป็นการนำการเปลี่ยนแปลงไปใช้ได้ทั่วทั้งหน่วยงาน (อดิณัฐ อำนวยพรเลิศ, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ที่สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานครจากผู้แทนคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร และผู้แทนหน่วยงานภาคีเครือข่ายสนับสนุนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี การเลือกใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ การขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์และงบประมาณจากภาษียาสูบ ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการประกอบด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การกำหนดนโยบายการบำบัดรักษาผู้เสพติดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์กฎหมายและการแก้ปัญหาสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ การฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสุ่มตรวจและลงโทษการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตร และ วรานิษฐ์ ลำใย (2561) เรื่อง การประเมินประสิทธิผลของมาตรการระดับประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่ในจังหวัดหนองคาย ที่เสนอแนวทางพัฒนาประสิทธิผลของมาตรการระดับประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่ โดยการจัดทำสื่อความรู้ข้อกฎหมายและเนื้อหาของการรณรงค์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายเผยแพร่แก่ประชาชนในโอกาสต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายปลอดบุหรี่ งานวิจัยของสุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์ และคณะ (2561) ที่เสนอให้แก้ปัญหาโครงการ 3 ล้าน 3 ปีเลิกบุหรี่ทั่วไทยเทิดไท้องค์ราชัน โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องและทั่วถึง และพัฒนาความรู้และทักษะในการให้คำแนะนำเพื่อเลิกบริโภคยาสูบแก่เจ้าหน้าที่ งานวิจัยวรานิษฐ์ ลำไย และคณะ (2566) เรื่อง การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร ที่เสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรุงเทพมหานคร โดยการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย การ

เพิ่มจำนวนบุคลากรปฏิบัติการของเขต การพัฒนาความรู้แก่บุคลากร การกำหนดงบประมาณของยุทธวิธีของแผนปฏิบัติการ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรม การผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายให้สามารถจัดเก็บภาษีผลิตภัณฑ์ยาสูบ การจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ส่วนการพัฒนาด้านกระบวนการประกอบด้วย การจัดทำคู่มือการใช้กฎหมายสำ การกระจายอำนาจในการจับกุม การจัดทำแผนปฏิบัติการสำรองในกรณีภาวะวิกฤติ การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับเขต การเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย การเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรมเลิกบริโภค การสร้างภาคีเครือข่าย การกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล การประชุมติดตามผลการปฏิบัติ และการประเมินภายนอก

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยองนำข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการปรับแก้ไขแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จังหวัดอื่น ๆ นำข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบและกลไกและแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยองไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ประเด็นที่ควรวิจัยต่อยอดของจังหวัดระยอง ได้แก่ การประเมินผลการขับเคลื่อนระบบและกลไกการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อนระบบและกลไกควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการพัฒนากลไกของระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2565). *แผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2565–2570. (ฉบับย่อ).* นนทบุรี: อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.

คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง. (2565). รายงานการประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง. *การประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของจังหวัดระยอง ครั้งที่ 1/2565.* ระยอง: คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัดระยอง.

จันทรานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บุ๊ค พอยท์.

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560. (5 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 134 ตอนที่ 39 ก หน้า 27-47.

วรานิษฐ์ ลำไย และคณะ. (2566). การประเมินระบบและกลไกการควบคุมยาสูบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 : คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi Kaensarn Academi,* 8(5), 287-304.

สิริกร นามลาบุตร และวรานิษฐ์ ลำใย. (2561). การประเมินประสิทธิผลของมาตรการระดับประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ปลอดควันบุหรี่ในจังหวัดหนองคาย. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข,* 4(2), 133-152.

สุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์, นิชนันท์ สุวรรณกูฏ และอมรรัตน์ นธะสนธิ์. (2561). ประเมินผลโครงการ 3 ล้าน 3 ปีเลิกบุหรี่ทั่วไทยเทิดไท้องค์ราชันในเขตพื้นที่สุขภาพที่ 10. *Rama Nurse Journal,* 25, 102-110.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาฉบับปีการศึกษา 2557* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อดิณัฐ อำนวยพรเลิศ. (2563). *การถอดบทเรียนบทบาทของ อสม. ในโครงการเภสัชอาสาพาเลิกบุหรี่รพ.สต.เชียงบาน* (รายงานวิจัย). พะเยา: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.

Lunenburg, F.C., & Ornstein, A.O. (2008). *Educational administration: concepts and practices* (5th ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Cengage.

Robbins, S.P. (1990). *Organization theory: structure, designs, and applications* (3rd ed.). NJ: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Q Program. (2562). *Q Program OPE: Organizational Process Excellence.* Retrieved October 11, 2021, https://www.ocpb.go.th/ewtadmin/ewt/knowledge/download/article/article_20190409102754.pdf

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR ENHANCING THE REINFORCEMENT OF PUBLIC'S TRUST AFFECTED THE ELECTION OF THE MAYOR OF CHONBURI PROVINCE

อภิชัย พิทยานุรักษกุล, สุมาลี บุญเรือง, สุรพล สุยะพรหม
Apichai Pittayanuruksakul, Sumalee Boonrueang, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: apichai8756@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพความไว้วางใจของประชาชนต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี และ 3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน ด้วยแบบสัมภาษณ์ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ ร่วมกันทำนายการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 86.0 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และหลักสัปปุริสธรรม 7 ร่วมกันทำนายการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 82.4 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. การประยุกต์หลักธรรมเพื่อความไว้วางใจไปการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี จากการสัมภาษณ์พบว่า การรู้จักเหตุ นายกเทศมนตรีมีความสามารถรู้ปัญหาในพื้นที่ มีเหตุผลในการกำหนดนโยบายเพื่อท้องถิ่น การรู้จักผล รู้เป้าหมายในการกำหนดนโยบายและปัญหาที่เกิดขึ้นใน

*Received September 29, 2023; Revised June 12, 2024; Accepted June 14, 2024

เทศบาล การรู้จักตน รู้บทบาทหน้าที่ มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อประชาชน การรู้จักประมาณ สามารถบริหารงบประมาณท้องถิ่นเป็นที่โปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด การรู้จักกาล นายกเทศมนตรีเข้าไปช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขได้ทันเวลา การรู้จักชุมชน สังคม รู้จักท้องถิ่นที่เข้าไปพบปะประชาชนสม่ำเสมอ ส่งเสริมจุดเด่นกำจัดจุดด้อยของแต่ละชุมชน การรู้จักบุคคล รู้จักประชาชนคนในพื้นที่ดี ทั้งผู้นำกลุ่ม ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธธรรม; จริยธรรมทางการเมือง; ระบอบประชาธิปไตย; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research article are as follows: 1. To study the condition of public trust in the mayoral election. 2. To study the factors that affect public trust and the vote for the mayor. 3. To present the application of Buddhist principles to promote public trust that affects the vote for the mayor. In Chonburi Province, it is an integrated research method. Qualitative research collects data from critical contributors. 20 photos of people with interviews and quantitative research. Data were collected by questionnaire from a sample of 400 people, descriptive statistics analysed the data, and multiple regression analysis was used.

The research results showed that: 1. The people's political trust affects the vote for the mayor. In Chonburi Province, the overall level is very high. 2. Factors that affect trust: Together, predict the vote for the mayor. In Chonburi Province, 86.0 per cent of the respondents had a statistically significant value of 0.01, so they accepted the research hypothesis, and the Principle of Principle 7 jointly predicted the voting for the mayor in Chonburi Province, 82.4 per cent had a statistically significant value of 0.01, so the research hypothesis was accepted. From the interview, it was found that the mayor was aware of the incident and could understand the problems in the area. There is a reason for formulating policies for the locality. Recognising the Results: Know the goals for policy formulation and issues in the municipality, know oneself, one's roles and duties, and have leadership and responsibility for the people. Knowing about how to manage the local budget

is transparent and beneficial. Knowing the Tense, the mayor goes in to help the people when a problem can be solved in time. I also learned about the community, society, and the locality, which regularly meets with the people. Promote the strengths and eliminate the weaknesses of each community. Knowing people and people in the area well, including group leaders, people with specialised knowledge and abilities, and various networks.

Keywords: Integration; Buddhist Principles; Political Ethics; Democracy; Democratic; Local Political Leader

บทนำ

การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าตนได้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น อันนำมาซึ่งความเลื่อมใสและศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด (วุฒิสาร ตันไชย, 2546) หัวใจของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยคือ การปกครองตนเอง มิใช่การปกครองจากคำสั่งเบื้องบน คือ การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง นั่นคือตั้งแต่การเลือกตัวแทนของตนเองที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง มาเพื่อเป็นผู้บริหารและรับผิดชอบแก้ปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน ตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนสามารถถอดถอน ทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกต่อหน้าที่ของตนเองตามเจตนารมณ์ของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่อำนาจ หน้าที่ สิทธิ ความเสมอภาคเป็นของประชาชน หนึ่งคนหนึ่งสิทธิ์หนึ่งเสียง ได้เกิดความสำนึกในความสำคัญของหน้าที่พลเมืองและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมเกิดความสำนึกในความสำคัญต่อท้องถิ่น เพราะประชาชนต้องรับรู้ปัญหาในท้องถิ่น และคนในท้องถิ่นต้องช่วยกันแก้ปัญหานั้น จึงจะเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการ (วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ, 2557)

ระบอบประชาธิปไตยให้ความสำคัญต่อการยินยอมโดยสมัครใจในฐานะที่เป็นพื้นฐานของการผูกพันทางการเมืองและความชอบธรรม ความเท่าเทียมทางการเมือง เสรีภาพในการแสดงออกสร้างความรับผิดชอบของผู้นำ ซึ่งการที่จะให้สิ่งเหล่านี้บรรลุผลสำเร็จได้ ผู้นำและประชาชนจะต้องมีความเข้าใจร่วมกัน และมีความไว้วางใจระหว่างกันมากกว่าที่จะใช้เพียงอำนาจข่มบังคับหรือตัดสินตามลำพัง (Citrin and Leonard, 1974) ประชาธิปไตยที่ยั่งยืนจึงตั้งอยู่บนรากฐานของการสนับสนุนที่กว้างขวางและหยั่งลึกของประชาชน ประชาธิปไตยที่ขาดรากฐานของความชอบธรรมย่อมตกอยู่ในภาวะความเสี่ยง

นอกจากจะทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจต่อการดำเนินงานของรัฐบาลแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความเสื่อมศรัทธาต่อระบบการเมือง (ไพบูลย์ สุขเจตนี, 2563) การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้ง ความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาการเป็นไปอย่างเชื่องช้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ปัจจุบันพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการควบคุมการทำงานของบุคลากรการในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องทำให้การควบคุมสั่งการขาดความโปร่งใสในการทำงาน การกระจายอำนาจยังไม่เพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม (จริยา มหายศนันทน์, 2558) การทุจริตคอร์รับชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจและเชื่อมั่นนักการเมือง จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าเกิดจากสาเหตุดังนี้ สาเหตุที่ 1 การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เกิดจากปัญหาด้านงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ สาเหตุที่ 2 การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่เกิดจากตัวบุคคลที่ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์ การเรียกเงินตอบแทนแลกกับการบรรจุ การโยกย้าย การแต่งตั้งการเลื่อนตำแหน่ง นอกจากนี้บุคลากรในท้องถิ่นทั้งผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและกลุ่มเครือญาติ สาเหตุที่ 3 การประชาสัมพันธ์ที่ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือการใช้ช่องทางชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวกับกิจการในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วน หน้าที่ที่พึงปฏิบัติ กฎจะต้องรักษากาลัญญุตา เป็นผู้รู้จักเวลาอันเหมาะสม เช่น รู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง ปริสัญญุตา เป็นผู้รู้จักชุมชน การปฏิบัติตนในชุมชนหรือสังคมนั้น ปุคคลปโรปรัญญุตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

ดังนั้นจากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี เพื่อส่งเสริมให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นรู้บทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อนโยบาย มีวิสัยทัศน์ในการนำพาท้องถิ่นและประชาชนไปสู่ชุมชนที่มีการพัฒนาโดยประชาชนมีส่วนร่วมจากความไว้วางใจต่อนักการเมืองที่เลือกเข้าไปทำหน้าที่แทน และนำไปใช้อย่างถูกต้องเพื่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความไว้วางใจของประชาชนต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี

3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ ได้แก่ ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ (เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ (ทน.เจ้าพระยาสุรศักดิ์), 2565) และเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง รวมจำนวน 171,025 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น 2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล โดยผู้ศึกษาจะใช้กับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

4. การเก็บรวมรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรที่อยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ และเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง รวมจำนวน จำนวน 400 ฉบับ และได้รับกลับมาจำนวน 400ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 รูปหรือคน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ และได้ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณภาพจำนวน 9 รูปหรือคนเพื่อยืนยันองค์ความรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามออนไลน์มาทำการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป ส่วนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ให้อธิบายความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น อย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยความไว้วางใจของ ประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

1. พบว่า ระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับนักการเมือง รองลงมาได้แก่ ด้านความร่วมมือของประชาชน ด้านความเชื่อมั่นต่อนักการเมืองและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนทางการเมือง ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ ร่วมกันทำนายการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 86.0 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านนโยบาย สามารถทำนายได้ร้อยละ 36.7 ด้านการสื่อสาร สามารถทำนายได้ร้อยละ 32.0 และด้านพฤติกรรม สามารถทำนายได้ร้อยละ 10.1 ตามลำดับ และหลักสัปปุริสธรรม 7 ร่วมกันทำนายการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 82.4 มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรู้จักกาลเวลา (กาลัญญุตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 35.2 ด้านรู้ความมุ่งหมาย (อัตถัญญุตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 33.9 และ ด้านรู้จักเหตุ (ธัมมัญญุตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 20.5 ตามลำดับ

3. การประยุกต์หลักธรรมเพื่อความไว้วางใจไปการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี จากการสัมภาษณ์พบว่า การรู้จักเหตุ นายกเทศมนตรีมีความสามารถรู้ปัญหาในพื้นที่ มีเหตุผลในการกำหนดนโยบายเพื่อท้องถิ่น การรู้จักผล นายกเทศมนตรีรู้เป้าหมายในการกำหนดนโยบายและปัญหาที่เกิดขึ้นในเทศบาล การรู้จักตน

นายกเทศมนตรีรู้บทบาทหน้าที่ มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อประชาชน การรู้จักประมาณ นายกเทศมนตรีบริหารงบประมาณท้องถิ่นเป็นที่โปร่งใสและพอใจของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุด การรู้จักกาล นายกเทศมนตรีเข้าไปช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขได้ทันเวลา การรู้จักชุมชน สังคม นายกเทศมนตรีรู้จักท้องถิ่นที่เข้าไปพบปะ ประชาชนสม่ำเสมอ ส่งเสริมจุดเด่นกำจัดจุดด้อยของแต่ละชุมชน การรู้จักบุคคล นายกเทศมนตรีรู้จักประชาชนคนในพื้นที่ดี ทั้งผู้นำกลุ่ม ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพความไว้วางใจของประชาชนส่งผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความไว้วางใจต่อนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นการพัฒนาพื้นที่ในบ้านของตน รวมทั้งการรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัคร ทำให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี การลงพื้นที่เพื่อดูปัญหากับประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ต้องมีความพอดีในการปฏิบัติงานต่างๆ การวางนโยบายที่สามารถทำได้จริง และการวางแผนใช้งบประมาณที่ทำให้เกิดผลสำเร็จและคุ้มค่า จะก่อให้เกิดความไว้วางมใจจากประชาชน ซึ่งนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเข้าใจ และการบริหารท้องถิ่นทำให้ประชาชนเห็นศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่น ประชาชนเมื่อให้ความไว้วางใจก็จะให้ความร่วมมือกับนายเทศมนตรี มีความเชื่อมั่น มีความศรัทธาต่อนายกเทศมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประคอง มาโต (2564) เรื่อง การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย ด้านค่านิยมเล็งผลประโยชน์ นักการเมืองวางแผนการทำประโยชน์ ศึกษาปัญหา รับฟังปัญหาของพื้นที่เข้าช่วยเหลือความเดือนร้อนที่มี มีจิตในการพัฒนาคิดถึงประชาชนเป็นหลัก ด้านความนิยมสถานะทางสังคม นักการเมืองมีสถานะทางการเงินที่ดี ครอบครัวมีฐานะ การสื่อสารกับประชาชน นักการเมืองติดบอร์ดให้ความรู้ความเข้าใจ ติดบอร์ดรับฟังปัญหาในพื้นที่) และด้านลักษณะนิสัยของนักการเมือง ความไว้วางใจที่ประชาชนต่อการบริหารท้องถิ่นของนายกเทศมนตรีเป็นเพราะว่า มีพฤติกรรมทางการเมืองดี มีความสามารถในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยา มหายศนันทน์ (2558) เรื่อง การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการสร้างความโปร่งใสในการออก

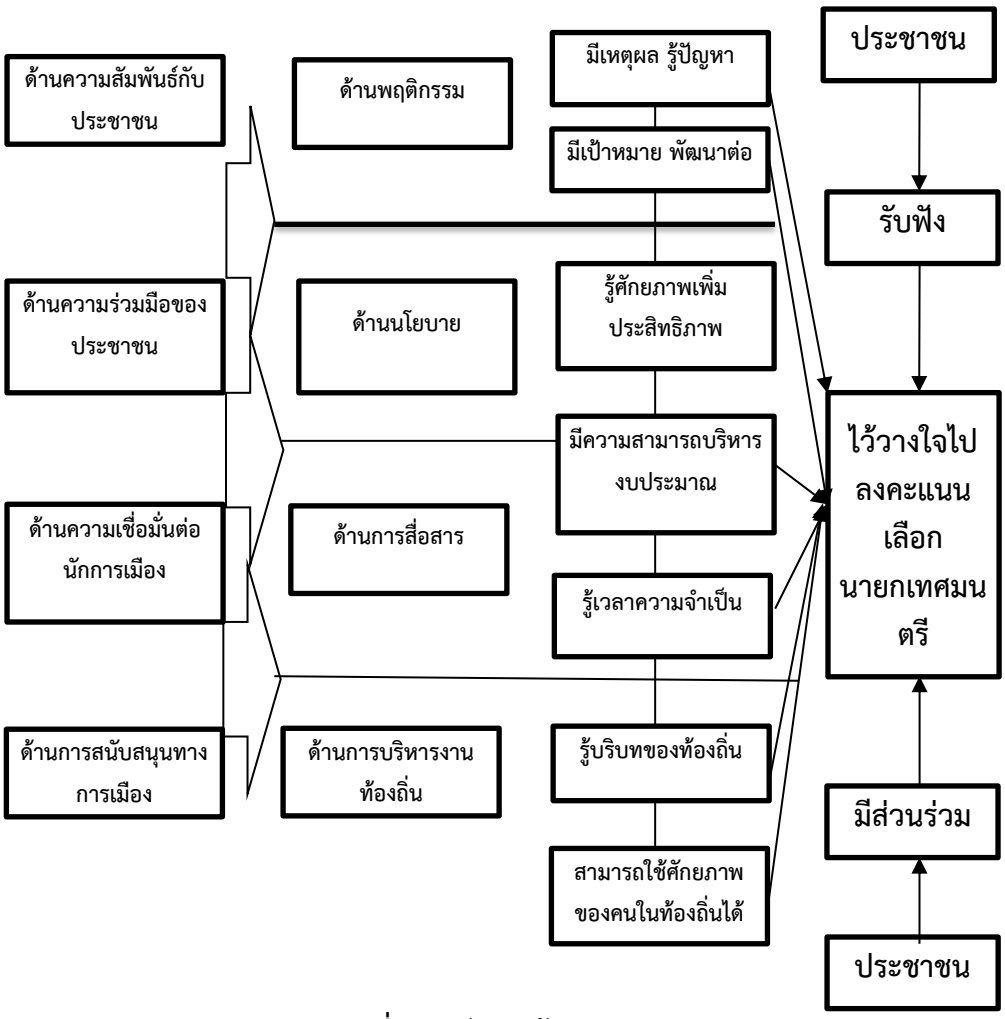
คำสั่ง ด้านการประสานงาน ต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ด้านการควบคุม ต้องพึ่งพาประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เมื่อประชาชนให้ความไว้วางใจต่อนากยเทศมนตรีเทศบาลมีกิจกรรมก็จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยทางการเมืองร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรีในจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมสามารถทำนายได้ร้อยละ 86.0 อภิปรายได้ว่า ปัจจัยด้านนโยบาย ด้านการสื่อสาร และด้านพฤติกรรม ส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชน ถ้าหากนายเทศมนตรีมีนโยบายและดำเนินนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ดี และสามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้จริง โดยที่นายกเทศมนตรีสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ดี เพราะลงพื้นที่พบปะประชาชน และโดยส่วนตัวมีภูมิหลังดีมีความโปร่งใส ประชาชนก็ไว้วางใจจึงได้รับความร่วมมือจากประชาชน เป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างนายกเทศมนตรีกับประชาชน ประชาชนสนับสนุนการเลือกตั้งนายกเทศมตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบูลย์ สุขเจตนี (2563) เรื่อง การพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านพฤติกรรมนักการเมือง ด้านนโยบาย ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) และด้านการสื่อสารทางการเมือง ตามลำดับ

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี พบว่า การส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นายกเทศมนตรี ถ้าหากเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถ หมั่นออกพบปะศึกษาปัญหาของประชาชนของท้องถิ่น ก็สามารถหาแนวทางแก้ไขได้ รู้บทบาทหน้าที่ของตนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง จะต้องดูแลประชาชนในพื้นที่อย่างไร เป็นนายกที่ใช้จ่ายงบประมาณตามกำลังความสามารถ รู้จักท้องถิ่นและประชาชน ศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหานรินทร์ สุรปณฺโญ (เอมพันธ์) (2564) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.64) พฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นก็มีความสำคัญต่อประชาชนต่อความไว้วางใจของประชาชน ถ้าหากนักการเมืองท้องถิ่นมีพฤติกรรมการทำดีที่ประชาชนจดจำ ในความสามารถนั้นในความมีน้ำใจนั้นของ

นักการเมืองท้องถิ่นที่ไม่นิ่งดูดาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา มหายศนันทน์ (2558) เรื่อง การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนที่มีผลต่อการลงคะแนนเลือกนายกเทศมนตรี ในจังหวัดชลบุรี อธิบายได้ว่า ความไว้วางใจของประชาชนต่อนักการเมือง ใน 4 ประเด็น คือ ด้านพฤติกรรม ด้านนโยบาย ด้าน

การสื่อสาร และด้านการบริหารงานท้องถิ่น ทั้ง 4 ประเด็นนี้ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ อธิบายได้ดังนี้

ด้านพฤติกรรม นายกเทศมนตรี ควรแสดงออกให้ประชาชนเห็นการกระทำทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีภาวะความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกเพื่อประชาชนและสาธารณะประโยชน์ส่วนรวม เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น การกระทำที่นายกเทศมนตรี ควรจะเป็นคนประพฤติดี สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา พึ่งพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่

ด้านนโยบาย นายกเทศมนตรีต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เคยกำหนดไว้ก่อนก่อนได้รับเลือกตั้ง มีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญากับประชาชน ชุมชน พยายามให้นโยบายเป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของเทศบาล และหน่วยงานในท้องถิ่นควรมีนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ

ด้านการสื่อสาร นายกเทศมนตรีต้องสื่อสารกับประชาชนได้หลากหลายช่องทางและสารที่สื่อต้องตรงกัน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจหาข้อตกลงร่วมกัน ในการติดตามปัญหาและข้อเรียกร้องของท้องถิ่น ติดตามผลงานและความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพยายามรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตน ต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ในการทำงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นการสื่อสารที่มีความเป็นกลางระหว่างรัฐกับประชาชน สื่อสารเพื่อให้สังคมเกิดความปรองดอง

ด้านการบริหารส่วนท้องถิ่น นายกเทศมนตรีต้องเป็นตัวแทนประชาชนในการนำเสนอ ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพยายามรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้ นายกเทศมนตรีต้องรู้จักเหตุผล ติดตามผล รู้ศักยภาพของตนเอง บุคลากร ประชาชน ความรับผิดชอบต่อการวางนโยบายร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ แสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมและสร้างความสามัคคีกับหน่วยงานในท้องถิ่นในการทำงาน และหาแนวทางเพื่อให้นโยบายมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นายกเทศมนตรี ควรวางตนเป็นเป็นมิตรกับประชาชนถ้วนหน้า มีคุณธรรม และมีความเป็นกลางกับทุกฝ่าย พร้อมติดต่อได้และยอมรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

2. นายกเทศมนตรี ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนและองค์กรในพื้นที่ ผู้นำชุมชน คนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เพื่อให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมเพื่อท้องถิ่นและสาธารณะประโยชน์

3. นายกเทศมนตรี ควรสื่อให้ประชาชนเห็นว่า พูดจริงทำจริง ทำให้ประชาชนร่วมมือด้วย ให้เป็นที่ยอมรับของคนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่ นโยบายที่สะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

จริยา มหายศนันทน์. (2558). *การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์. (2565). *จำนวนประชากร 2565 เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ (ทน.เจ้าพระยาสุรศักดิ์) อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี* สืบค้น 15 กันยายน 2565, จาก http://www.chaoprayasurasak.go.th.

ประคอง มาโต. (2564). *การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหานรินทร์ สุรปญโญ (เอมพันธ์). (2564). *การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพบูลย์ สุขเจตนี. (2563). *การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2557). ประเมินผลการกระจายอำนาจของไทยระยะ 15 ปี: สังคมไทยได้อะไร ก้าวหน้าไปถึงไหน และจะเดินต่อไปกันอย่างไร ?. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 12(3), 82-122.

วุฒิสาร ตันไชย. (2546). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

ศุภณัฐ เจริญสุข. (2558). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Citrin, W.M. & Leonard, M.L. (1974). The Right Versus the Obligation to Vote: Effects on Cross-Country Government Growth. *Economics and Politics*, 5(1), 43-51.

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี*

MODELS OF POLITICAL PARTICIPATION OF PEOPLE AFFECTING LOCAL ELECTIONS IN PATHUM THANI PROVINCE

ธวัชชัย ผลสะอาด, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, วัชรินทร์ ชาญศิลป์
Thawatchai Polsa-at, Apinyar Chatchorfa, Vacharin Chansilp
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: thawatchailld7@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม ดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน

ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี สิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญ คือ สิทธิและหน้าที่ตามหลักรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งอย่างสุจริต ยุติธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้ง 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี พบว่า 1. การสื่อสารทางการเมืองทั้ง 2 ด้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ คือ ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง และด้านการรับรู้ข่าวสาร มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี 2. หลักอปริหานิยธรรม 5 ด้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี 3. รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

*Received September 27, 2023; Revised June 15, 2024; Accepted June 17, 2024

ประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม คือ การมีความสามัคคี มีความรับผิดชอบร่วมกัน การปฏิบัติตามกฎหมาย การเคารพผู้ที่ควรเคารพ ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพ การให้ความสำคัญกับประชาชน และการสนับสนุนคนดีมีคุณธรรม

คำสำคัญ: หลักอปริยหานิยธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเลือกตั้งท้องถิ่น

Abstract

This dissertation aims to: 1. study the generality of political participation, 2. study the factors affecting political participation, and 3. She presented the guidelines for promoting the political participation of people's local elections in Phatum Thani province by buddhadhamma integration. The research was conducted using a mixed method. The data were collected by questionnaire from 400 samples and analysed by statistical package. 18 critical informants collected the quantitative data through structured interviews, and the content analysis technique was studied.

The research findings revealed that: 1. General Conditions of Political Participation of the People in Voting in Local Elections in Pathum Thani Province What the people value is their constitutional rights and duties. Honest and fair elections and the participation of the people in political activities and elections. 2. The factors affecting political participation in people's local elections found the following: 1. politics communication in 2 aspects are affecting the people's election in Phatum Thani province with statistics sorted by multiple coefficients is the political socialisation and the political information perception are affecting the people's election in Phatum Thani province. 2. Aparihaniyadhamma in 5 aspects are affecting the people's election in Phatum Thani province sorted by multiple coefficients is to hold regular and frequent meetings, to provide the rightful protection, to meet in harmony, to honour and respect the elders, and to introduce no revolutionary ordinance, are affecting the people's election in Phatum Thani province. 3. the guidelines for promoting the political participation of people's local elections in Phatum Thani province by Buddha dhamma integration are unity,

shared responsibility, compliance with the law, respecting the worthy person, equality and freedom, giving importance to the people, and supporting good, moral people.

Keywords: Aparihaniyadhamma; Political Participation; Local Election

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2511 โดยในครั้งนั้นบัญญัติไว้ในส่วนของแนวนโยบายแห่งรัฐ ว่า “มาตรา 70 รัฐพึงส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เป็นผลดี” และต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 จึงได้บัญญัติไว้เป็นหมวดๆ หนึ่ง ได้แก่ หมวด 9 การปกครองท้องถิ่น โดยมีทั้งหมด 4 มาตรา ซึ่งกล่าวถึง การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมาย สภาท้องถิ่นและหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2565)

การเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการเมืองระดับชาติ ในฐานะที่เป็นฐานรากสำคัญของการเมืองระดับชาติ ซึ่งหากการเมืองท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมั่นคงแล้วย่อมส่งผลดีต่อการเมืองระดับชาติอย่างแน่นอน ดังปรากฏให้เห็นตัวอย่างในหลายประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองที่เข้มแข็งมั่นคง เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นต้น ซึ่งการเมืองของประเทศดังกล่าวนี้มีพัฒนาการทางการเมืองจากระดับล่างสู่ระดับบน โดยมลรัฐหรือชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีบทบาทสำคัญในกรปกครองตนเองมาก่อน ส่งผลให้เมื่อรวมตัวกันเป็นประเทศทำให้การเมืองระดับชาติมีความเข้มแข็งไปด้วยการเมืองท้องถิ่นยังเป็นเสมือนช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการสะท้อนถึงปัญหาความต้องการของตนผ่านการแสดงออกทางการเมืองในหลากหลายช่องทาง เช่น การยื่นข้อเรียกร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งของตน หรือการร้องเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ปัญหาความต้องการของตนเองแพร่กระจายออกไปในวงกว้างจนทำให้เจ้าหน้าที่รัฐมิอาจนิ่งเฉยได้ต้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขหรือตอบสนองความต้องการดังกล่าว (ปธาน สุวรรณมงคล, 2562) การจัดการเลือกตั้งที่ประชาชนมีส่วนร่วม เสริมสร้างความรู้และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยเพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม โดยการจัดโครงการ 1. โครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทพลเมือง 2. โครงการสร้างจิตสำนึกพลเมืองดี วิถีประชาธิปไตย 3. โครงการสร้างจิตสำนึกในการยับยั้ง ตระหนักรู้เรื่องภัยของการซื้อสิทธิ

ขายเสียง และการทุจริตการเลือกตั้ง และส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยโครงการส่งเสริมการติดตามนโยบาย ของพรรคการเมืองโดยประชาชน จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีสิทธิประโยชน์การคุ้มครองและการเยียวยาประชาชนที่เข้ามาสนับสนุนการเลือกตั้ง เพื่อลดปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2560)

ประชาชนจำนวนมากที่ไม่ใช้อำนาจสิทธิของตนเองที่พึงกระทำในทางการเมือง ขาดความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับระบอบประชาธิปไตย คือการขาดการศึกษา ขาดความเข้าใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงว่าควรจะทำหน้าที่ของตนอย่างไรในการพัฒนาประเทศชาติ การมีส่วนร่วมจะเกิดประโยชน์อย่างไร การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองและมีความจำเป็นสำหรับทุกระบอบการเมืองโดยเฉพาะในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการของประชาธิปไตยที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การปกครองประเทศเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประเทศใดที่ประชาชนในสังคมมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย แต่ในทางตรงกันข้ามประเทศใดประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำย่อมแสดงว่าประเทศนั้นระดับความเป็นประชาธิปไตยของประเทศต่ำ (แสวง รัตนมงคลมาศ, 2516) การเลือกตั้งท้องถิ่น จึงเปรียบเสมือนช่องทางหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นตามสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจตัดสินใจทางการเมืองซึ่งเกิดขึ้นภายใต้ข้อจำกัดของการมีประชากรจำนวนมาก และมีพื้นที่เขตการปกครองที่มีขนาดใหญ่ จึงทำให้การใช้อำนาจของประชาชนด้วยตนเองโดยตรง เพื่อทำการตัดสินใจทางนโยบายประชาชนจึงเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ แต่เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันย่อมเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อม ๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้ โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ตามแนวทางที่ตนต้องการ โดยพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, 2554)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปนำเสนอสู่เวทีประชาคมท้องถิ่น หน่วยงานเทศบาลตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางวางแผนการพัฒนา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีสิทธิเลือกตั้ง จาก 7 เขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 890,556 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2562) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 คน นักวิชาการด้านพรรคการเมือง จำนวน 4 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ส่วน คือ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น 3. การสื่อสารทางการเมือง และ 4. หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่มีสิทธิเลือกตั้ง จาก 7 เขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ

ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร นโยบายที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี สิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญ คือ สิทธิและหน้าที่ตามหลักรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งอย่างสุจริต ยุติธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้ง สามารถแจ้งเบาะแสการทุจริตกับทางราชการได้อย่างสะดวกและปลอดภัย โดยสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการติดต่อกับทางราชการ ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ผลการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง อย่างน้อย 1 ด้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยการสื่อสารทางการเมือง	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.449	0.249	-	4.199***	0.000
ด้านการรับรู้ข่าวสาร (X11)	0.193	0.022	0.291	8.788***	0.000
ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง (X12)	0.276	0.020	0.349	8.784***	0.000

Multiple R = .680 a, R Square = .4 69, Adjusted R Square = 0 .4 76, Std. Error = 0.256

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 พบว่า การสื่อสารทางการเมือง สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 46.9 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 34.9 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 29.1 โดยมีสมการดังนี้

$$\hat{Y} = 0.449 + 0.276(X12) + 0.193(X11)$$

$$Z = 0.449 + 0.349(X12) + 0.291(X11)$$

สมมติฐานที่ 2 หลักอปริหานิยธรรม อย่างน้อย 1 ด้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 2 หลักอปริหานิยธรรม ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

หลักอปริหานิยธรรม	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.414	0.135	-	7.255***	0.000
ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (X21)	0.209	0.039	0.350	4.425***	0.000
ด้านการอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรม (X27)	0.178	0.035	0.249	4.255***	0.000
ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม (X22)	0.149	0.028	0.220	.167***	0.000
ด้านการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (X24)	0.126	0.022	0.215	3.848***	0.000
ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (X23)	0.105	0.029	0.184	.345***	0.001

Multiple R = .797e, R Square = .596, Adjusted R Square = .592, Std. Error = .295

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักอปริหานิยธรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 59.6 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 35.0 ด้านการอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 24.9 ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 22.0 ด้านการสักการะ เคารพ

นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 21.5 และด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 18.4 ตามลำดับ โดยมีสมการดังนี้

$\hat{Y}$ = 1.414 + 0.350(X21) + 0.249(X27) + 0.220(X22) + 0.215(X24) + 0.184(X23)

Z = 1.414 + 0.209(X21) + 0.178(X27) + 0.149(X22) + 0.126(X24) + 0.105(X23)

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม พบว่า มีการประยุกต์ใน 7 ด้าน คือ 1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ความสามัคคี 2. ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ความรับผิดชอบร่วมกัน 3) ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ การปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ 4. ด้านการสักการะเคารพนับถือบูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย การเคารพผู้อาวุโส, ผู้ที่ควรเคารพ 5. ด้านการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย การให้สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความเท่าเทียม 6. ด้านการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย ประชาชน ชุมชน องค์กรทางการเมือง 7. ด้านการอารักขา คุ้มครองป้องกันโดยธรรม การสนับสนุนคนดีมีคุณธรรม โดยหลักอปริหานิยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.89, S.D.=0.15) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ การปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการติดต่อกับทางราชการ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทน ทองเล็ก (2564) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก

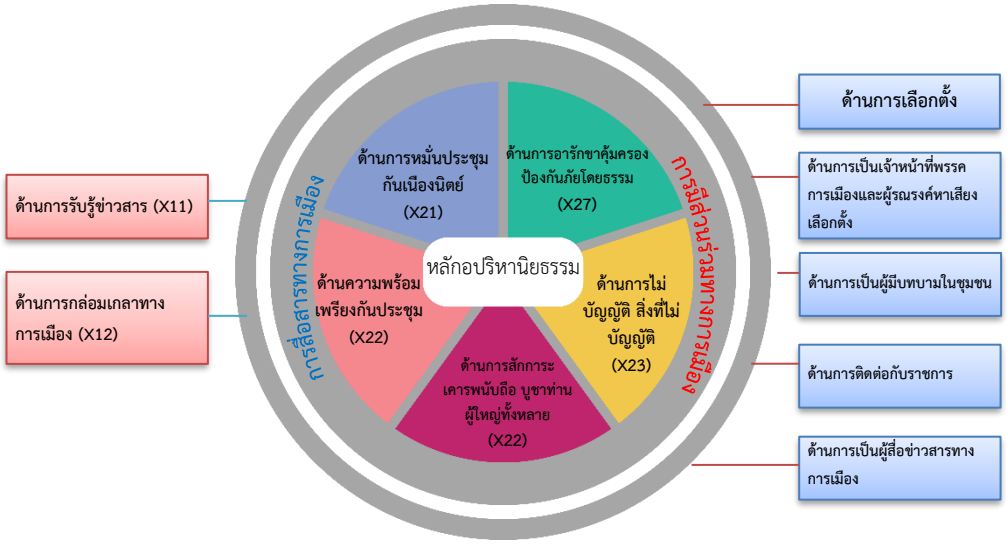
เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการสื่อสารทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง ตามลำดับ

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี พบว่า การสื่อสารทางการเมือง พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง ตามลำดับ โดยการสื่อสารทางการเมืองทั้ง 2 ด้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 46.9 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 34.9 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 29.1 และหลักอปริหานิยธรรม 5 ด้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 59.6 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 35.0 ด้านการอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 24.9 ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 22.0 ด้านการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 21.5 และด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ได้ร้อยละ 18.4 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติพันธ์ อินทโชติ (2564) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ โดยบูรณาการประยุกต์หลักธรรมอปริหานิยธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ด้านการมี

ส่วนร่วมหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติไม่ล้มเลิกสิ่งบัญญัติ ด้านการมีส่วนร่วมคุ้มครองป้องกันอันชอบธรรม ด้านการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมเคารพนับถือผู้อาวุโสในพรรค ด้านการมีส่วนร่วมพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการมีส่วนร่วมไม่ลุแก่อำนาจให้เกียรติสตรี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมีส่วนร่วมเคารพสถานที่สำคัญ ตามลำดับ

3. การศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม มีการประยุกต์ใน 7 ด้าน คือ 1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ความสามัคคี 2. ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ความรับผิดชอบร่วมกัน 3. ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ การปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ 4. ด้านการสักการะเคารพนับถือบูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย การเคารพผู้อาวุโส, ผู้ที่ควรเคารพ 5. ด้านการไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย การให้สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความเท่าเทียม 6. ด้านการสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย ประชาชน ชุมชน องค์กรทางการเมือง 7. ด้านการอารักขา คุ้มครองป้องกันโดยธรรม การสนับสนุนคนดีมีคุณธรรม โดยหลักอปริหานิยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิ่ม) (2564) เรื่อง การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ได้แก่ 1. การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. ความพร้อมเพียงกันประชุม 3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมืองไม่บัญญัติสิ่งที่มิได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4. การเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษตลอดถึงการคุ้มครองผู้อ่อนแอ 6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง 7. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ และต่ำที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นมีความสอดคล้องกันอย่างลงตัว

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม สังเคราะห์จากองค์ประกอบ คือ การสื่อสารทางการเมือง ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง + หลักอปริหานิยธรรม = การนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

การสื่อสารทางการเมือง ด้านการรับรู้ข่าวสาร เป็นการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจากช่องทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสังคมออนไลน์ จากสื่อป้ายโฆษณา หรือช่องทางการสื่อสารในรูปแบบดั้งเดิมต่าง ๆ รวมถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางนโยบายจากตัวแทนนักการเมืองท้องถิ่น รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจากเพื่อนบ้านรู้จักกับนักการเมืองท้องถิ่น และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจากการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นการวิเคราะห์การเลือกตั้งเพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองสู่คนในครอบครัว คนใกล้ตัว และบุคคลอื่น สถาบันการศึกษาในพื้นที่มีการรณรงค์การเลือกตั้งและให้ข้อมลเป็นความรู้ที่ดีแก่เยาวชน

คนในชุมชนมีการแนะนำเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยแก่กัน และการถ่ายทอดเรื่องราวทางการเมืองการเลือกตั้งผ่านทางสื่อต่าง ๆ

หลักอปริหานิยธรรม ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เป็นการผลักดันกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การติดตามนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นประจำ สม่ำเสมอ มีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนในกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงความก้าวหน้าของการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม เป็นการมีความรับผิดชอบการร่วมประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ การร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่นร่วมกับประชาชน รวมถึงมีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนถึงสถานการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์โดยพร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ เป็นการปกครองและเข้าถึงประชาชน ตามกฎกติกา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติตามนโยบายและกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบ และมีสื่อสารทางการเมืองโดยการให้ความรู้ข้อเท็จจริงกับประชาชนตามหลักเกณฑ์และกฎหมายบ้านเมือง ด้านการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย เป็นการเข้าถึงผู้นำชุมชนและประชาชนในการรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และปฏิบัติตามนโยบายและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยขอความร่วมมือจากผู้นำในท้องถิ่น การบริหารงาน โดยยึดนโยบาย ระเบียบข้อบังคับของขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความศรัทธาแก่ประชาชนด้านการไม่ข่มขืนบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย เป็นการยอมรับความคิดเห็นของนักการเมืองและประชาชนที่เป็นสตรี ยอมรับการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรี ให้การสนับสนุนและการให้ความเคารพ ฟังคำแนะนำจากประชาชนที่เป็นสตรี ด้านสักการะ เคารพ นับถือ บูชาปูชนียสถานทั้งหลาย เป็นการให้ความเคารพศาสนสถานในพื้นที่ ปฏิบัติตามโดยไม่มีการประพฤติผิด เช่น การไม่หาเสียงหรือพูดถึงการเมืองในวัด ส่งเสริมและร่วมบริหาร ให้การดูแลชุมชนที่เป็นถิ่นฐานของประชาชน และให้ความเคารพแก่สถานที่ที่ประชาชนให้ความเคารพศรัทธา ด้านการอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรม เป็นการให้ความสำคัญกับประชาชนในฐานะผู้อำนาจสูงสุดในระบอบประชาธิปไตย การให้ความสำคัญกับนักการเมืองท้องถิ่นในฐานะตัวแทนที่ประชาชนเลือก และให้การสนับสนุนคนดีในการเป็นผู้นำชุมชนหรือมีบทบาทในทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง เป็นการพิจารณาเพื่อเลือกตัวแทนหรือนักปกครองที่ดีที่ต้องการตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการสรรหาเพื่อให้ได้นักการเมืองที่ดีมีคุณสมบัติตามที่ท้องถิ่นต้องการ และทำประโยชน์ต่อ

ประชาชนและท้องถิ่นโดยส่วนรวม เป็นกิจกรรมที่ประชาชนจะได้ใช้สิทธิและหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ ด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นการทำหน้าที่ของประชาชนในการช่วยเหลือและสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยของกิจกรรมการเลือกตั้ง เป็นผู้ที่ร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการส่งเสริมหรือคัดค้านส่งผลกับเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน ที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่น ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน เป็นการมีบทบาทในการร่วมอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง ทำให้เกิดการสนับสนุนการเลือกตั้งในท้องถิ่น มีการงเสริมนักการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิเลือกคนดี สนับสนุนให้มีชมรม สมาคม กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จะผลักดันการเลือกตั้งให้ได้คนดีมีความสามารถไปบริหารท้องถิ่น ด้านการติดต่อกับทางราชการ เป็นการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐเมื่อเห็นการไม่ชอบมาพากลในการเลือกตั้ง การยื่นข้อเสนอแนะหรือข้อร้องเรียนต่าง ๆ กับหน่วยงานราชการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนและชุมชน รวมถึงการนำเสนอความคิดเห็นร่วมกับการประชุมเสวนาทางการเมืองร่วมกับหน่วยงานราชการ เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งท้องถิ่นของชุมชน ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง เป็นการทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้งท้องถิ่น รวมถึงการพูดคุย เสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายหรือการทำงานของนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การติดตามข่าวสารการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ

โดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ต้องมีองค์ประกอบร่วมกันตั้งแต่การสร้างการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการกล่อมเกลาทางการเมืองที่ถูกต้องและทั่วถึงครอบคลุม รวมถึงมีการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดค่านิยมในการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมโดยผ่านการประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสนาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อเลือกตั้ง เมื่อเกิดการสื่อสารทางการเมืองในวงกว้างประชาชนจะให้การยอมรับและมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพื่อสรรหาคนดีเข้าไปบริหารท้องถิ่น ประชาชนจะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรนำเสนอนโยบายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการกำกับดูแลหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้มีความทับซ้อนในบทบาท อำนาจและหน้าที่ของแต่

ละหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เป็นการใช้งบประมาณแผ่นดินซ้ำซ้อนกันในโครงการพัฒนาท้องถิ่นของหน่วยงานต่าง ๆ

2. ภาครัฐควรมีนโยบายเชิงรุกในการบังคับใช้กฎหมายการเลือกตั้งท้องถิ่นให้เกิดความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โปร่งใส รวมถึงมีการบังคับใช้บทลงโทษตามกฎหมายอย่างจริงจัง เมื่อพบการกระทำความผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้สามารถร้องเรียนกับหน่วยงานได้โดยตรงในหลากหลายช่องทางโดยภาครัฐเป็นผู้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้แจ้งเบาะแส

3. ภาครัฐควรมีการดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างเข้มข้นและตรวจสอบการตรวจรับอย่างเคร่งครัด โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายนอกที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลประโยชน์ในท้องถิ่นเป็นผู้ตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นกลาง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. คณะกรรมการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดปทุมธานี ควรพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับประชาชนให้มีความสะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย รวมถึงมีช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนได้สามารถติดต่อกับหน่วยงานราชการได้อย่างไม่ติดขัด

2. คณะกรรมการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดปทุมธานีควรดำเนินการเกี่ยวกับเบาะแสพฤติกรรมของนักการเมืองให้มีความเด็ดขาดและรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตการเลือกตั้ง การคอร์รัปชันในการบริหารงานในท้องถิ่น การรับหรือการให้สินบนเพื่อประโยชน์ทางการเมือง หรือการไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้ให้ไว้กับประชาชน เพื่อสร้างบรรทัดฐานทางการเมืองที่ดีให้เกิดขึ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลของนักการเมือง

3. คณะกรรมการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในจังหวัดปทุมธานี ควรมีการลงพื้นที่เพื่อรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลจริงในกิจกรรมทางการเมืองจากประชาชน และเป็นการสังเกตการณ์จากสถานการณ์จริงทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทองถิ่นในประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อขยายขอบเขตของผลการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้ข้อค้นพบใหม่ ๆ จากผลการวิจัย

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทองถิ่นโดยอาจใช้การประยุกต์หลักพุทธธรรมอื่น ๆ เช่น หลักสารานียธรรม หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อให้เกิดการประยุกต์หลักพุทธธรรมในประเด็นใหม่ที่น่าสนใจ

3. ควรมีการศึกษาประเด็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทองถิ่นโดยอาจพิจารณาตัวแปรย่อยของปัจจัยทางการเมืองเพิ่มเติม เช่น หลักความเสมอภาค การก้าวเข้าสู่การมีอำนาจทางการเมือง การกำหนดหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวเนื่องกันในสังคม หลักการทางประชาธิปไตย หลักการระงับความขัดแย้ง หลักแห่งภาวะผู้นำ และหลักการที่ว่าด้วยการแก้ปัญหา โดยเฉพาะการวิจัยในการเลือกตั้งระดับชาติ

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2565). *ประกาศผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดปทุมธานี 2565* สืบค้น 15 มิถุนายน 2565, จาก https://www.ect.go.th/pathumthani/more_news.phd?cid=32

นิติพันธ์ อินทโชติ. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2562). *หลักและแนวทางการวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่น.* นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะชิ่ม). (2564). *การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2560). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2565). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

สุทน ทองเล็ก. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. 2562* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

แสวง รัตนมงคลมาศ. (2516). *พฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2510 : ศึกษากรณี เทศบาลเมืองขอนแก่น และมหาสารคาม*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2554). *การเลือกตั้ง : ดัชนีชี้วัดความเป็นประชาธิปไตย, เอกสารวิชาการ, หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 2.* กรุงเทพฯ: วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์*

PEOPLE'S SATISFACTION WHIT INFRASTRUCTURE OF NONG YANG TOI SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN SRI THEP DISTRICT PHETCHABUN PROVINCE

คณัสนันท์ พลเคน, รัฐพล เย็นใจมา, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า
Kanutsanun Phonkhen, Rattapon Yenjaima, Apinyar Chatchorfa
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: Phonkhen13131@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสังคหวัตถุและหลักการการให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน สุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุธรรมและการให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดย

*Received October 9, 2023; Revised June 15, 2024; Accepted June 17, 2024

ภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก การให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก (R=.954**) 3. ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องแผนการพัฒนาชุมชน ขาดการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน ระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอและทั่วถึงแก่ประชาชน ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับประชาชน
คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; การให้บริการ; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this thesis are 1. To study the level of satisfaction of the people with the infrastructure services of the Nong Yang Thoi Subdistrict Administrative Organization, Sri Thep District, Phetchabun Province. 2. To study the relationship between Sangkhawathu and the principles of public service. The people are satisfied with the infrastructure services of the Nong Yang Thoi Subdistrict Administrative Organization, Sri Thep District, Phetchabun Province 3. To study the problem, obstacles, and suggestions for providing infrastructure services to the Nong Yang Thoi Subdistrict Administrative Organization, Sri Thep District, Phetchabun Province. This research study was conducted using the integrated research method. In quantitative research, the sample size was 354 people, randomly selected by a simple sending method. Data were analyzed by finding frequencies, percentages, averages, and standard deviations - an analysis of the Pearson correlation coefficient. Qualitative research Using in-depth interviews with ten key informants or people, content data was analyzed.

The research results found that. 1. People's satisfaction with the infrastructure services of the Nong Yang Thoi Subdistrict Administrative Organization, Sri Thep District, Phetchabun Province, in all 5 areas, overall, at a high level in every aspect. 2. The relationship between the principles of Sanghawatthutham and public service provision and people's satisfaction with the infrastructure services of the Nong Yang Thoi Subdistrict Administrative Organization, Sri Thep District, Phetchabun Province. Overall, there is a high

level of positive relationship. Overall, the provision of public services and people's satisfaction with infrastructure has a very high positive relationship (R=.954**). 3. Problems and obstacles: It was found that there needed to be more public relations regarding community development plans—lack of promotion and development of occupational knowledge for the people. The water delivery system for agriculture still needs to be improved and thorough for the people. The suggestion is that public relations of projects and activities of the Subdistrict Administrative Organization should be promoted more. There should be promotion of occupations for the people.

Keywords: Satisfaction; Providing Services; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่เป็นผลมาจากแนวคิดในการกระจายอำนาจซึ่งรัฐบาลได้มอบอำนาจหน้าที่ในการปกครองและจัดบริการสาธารณะโดยดำเนินงาน ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดตั้งขึ้นในฐานะเป็น นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ไปจนถึงการ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 7 พุทธศักราช 2562) โดยมีสภาองค์การตำบลทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับดูแล การบริหารของกรรมการและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงาน มีปลัด และรองปลัดเป็นหัวหน้างานบริหารซึ่งแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งรับผิดชอบอยู่ โดยมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน

การกระจายอำนาจจากรัฐไปสู่หน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึง องค์การบริหารส่วนตำบล การที่จะพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงาน เพื่อจุดมุ่งหมายสูงสุดในการตอบสนองความต้องการและสร้างความสุขให้กับประชาชนได้นั้น การบริการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคุณภาพให้บริการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในทุก ๆ ด้านในที่สุด การปฏิบัติงานที่ดีในการให้บริการแก่ผู้รับบริการนั้น จะต้องมีลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรัฐในการให้บริการ สามารถนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพของการบริการและทำให้

ผู้รับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น และช่วยให้ผู้บริหารรับรู้ได้โดยเร็วถึงระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้มีการปรับปรุงคุณภาพของการบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาไว้ 7 ด้าน ได้แก่ 1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต 3. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผนการส่งเสริม การลงทุนฯ 5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านกระบวนการบริหารจัดการในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับ นโยบายพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต เน้นการพัฒนาบุคคลเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ความมั่นคง ปลอดภัย และแก้ไขปัญหาสังคม ความยากจนและความเดือนร้อนของประชาชน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ในชุมชนโดยดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับ 1. พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 2. ส่งเสริมสุขภาพอนามัย รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและโรคติดต่อ 3. ส่งเสริมกีฬาทุกระดับ 4. ส่งเสริมสวัสดิการสังคม 5. ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย เพื่อศึกษาว่าเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์กลางของอำนาจรัฐจะสามารถนำนโยบายของรัฐด้านงานสวัสดิการไปให้บริการต่อประชาชนได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่เพียงใดซึ่งผลการศึกษาจะช่วยสะท้อนไป ถึงคุณภาพการให้บริการต่อประชาชนด้านงานสวัสดิการในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกลได้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์, 2564)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นการสะท้อนสภาวะความเป็นอยู่ความสามารถในการดำรงชีพสถานภาพทางสังคมสภาพแวดล้อมและจิตใจ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อทราบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย ให้มี

ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้น และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสังคหวัตถุและหลักการการให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ในการประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยโดยการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบพื้นที่ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวน 3,012 ที่ได้จากสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 354 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และ แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองต่อประชาชนที่มารับบริการและอธิบายวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามโดยละเอียดเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้ศึกษาได้แจก

แบบสอบถามไป โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software) เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อศึกษาทิศทางและความ สัมพันธ์ของตัวแปร การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

ผลการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านทาน (การให้) อยู่ในระดับมาก 2. ด้านปิยวาจา (พูดจาไพเราะ)อยู่ในระดับมาก 3. ด้านอัตถจริยา (การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์) อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ด้านสมนัตตตา (การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ) อยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านหลักการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค อยู่ในระดับมาก 2. ด้านการให้บริการที่ตรงเวลา อยู่ในระดับมาก 3. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก 4. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก 5. การให้บริการอย่างก้าวหน้าอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสังคหวัตถุและหลักการการให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) โดยภาพรวม กับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานของ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก (R=.954**)

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ในการประยุกต์ตามหลักสังคหวัตถุธรรม พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องแผนการพัฒนาชุมชน ขาดการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน ระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอและทั่วถึงแก่ประชาชน ประชาชนขาดความเข้าใจในการในแผนการพัฒนา ขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการส่งเสริมการการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับประชาชน ควรแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึง โดยก่อสร้างทางระบายน้ำระบบส่งน้ำเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ทั่วถึงแก่ประชาชนในพื้นที่ ควรมีการบำรุงรักษาอยู่เป็นประจำให้สามารถใช้งานได้ ควรมีระบบกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง

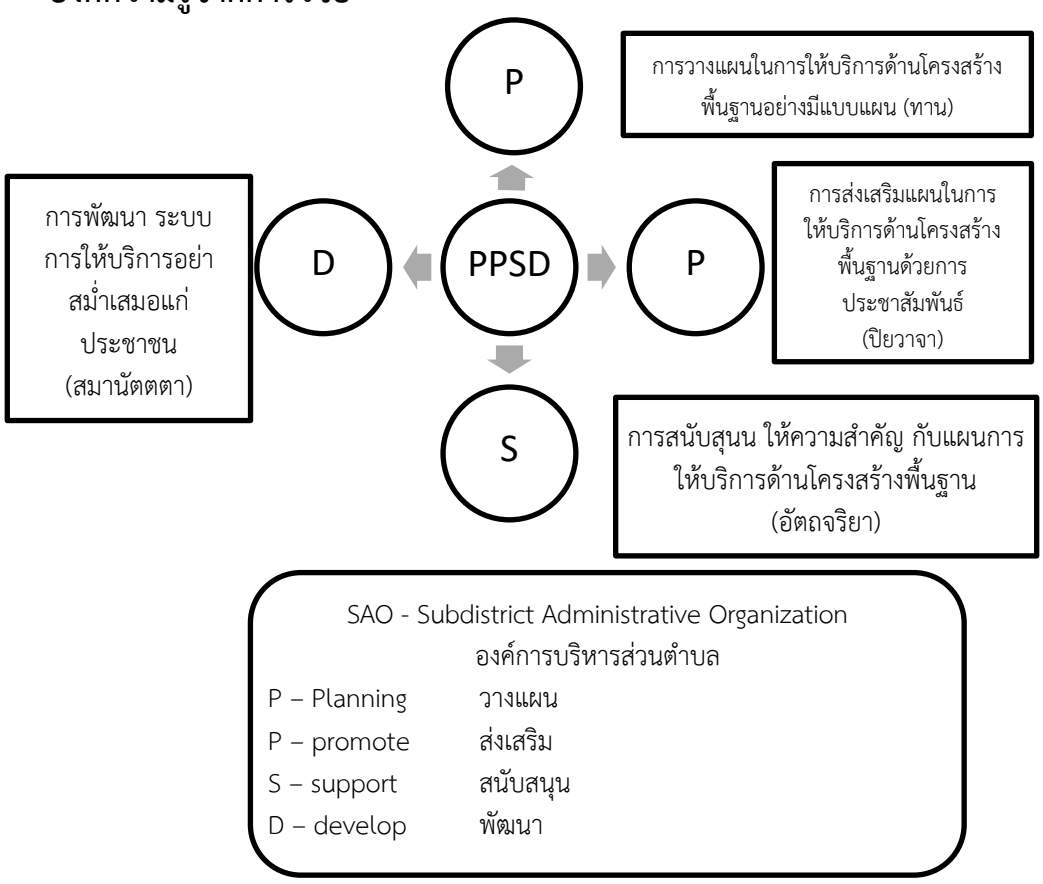
อภิปรายผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.29, S.D. =.427) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการก่อสร้างปรับปรุงแก้ไขถนนสาธารณะ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ และด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของบานเย็น ศรีเกิน (2559) เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสังคหวัตถุและหลักการการให้บริการสาธารณะกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปัจจัยด้านหลักสังคหวัตถุธรรมกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4. โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก (R=.954**) กล่าวคือ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการที่ชัดเจนมากขึ้น ก็ส่งผลให้การบริการขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพการบริหารงานมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวินัยธรยิ่งยง ธมฺมวโร (โหมดศิริ) (2554) เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. Planning การวางแผน หมายถึง มีการจัดทำแผนทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการรณรงค์ ทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมและวินัยเพื่อการพัฒนาประชาชน ทั้งยัง มีการวางแผนการ พัฒนาความรู้ความสามารถแก่ประชาชน ในการประกอบอาชีพ

2. Promote ส่งเสริม หมายถึง การให้ความสำคัญ ในคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมีการดูแลความปลอดภัย ตั้งศูนย์ดูแลคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพมากขึ้น ดูแลการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ การจัดฝึกอบรมสาธารณสุขให้แก่ประชาชนให้ถูกต้องตามหลัก 5 ส. มีสุขภาพที่ดีทั้งด้านจิตใจและการดำเนินชีวิตและมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างประชาชนในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับประชาชนในด้านการยกคุณภาพชีวิตให้มีความสุขอย่างมีประสิทธิภาพ

3. Support สนับสนุน หมายถึง การช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการสนับสนุนการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในชุมชน มีการจัดหาแหล่งรองรับผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ การจัดตั้งสหกรณ์แก่ประชาชน ที่จะทำให้เศรษฐกิจในชุมชนมีการหมุนเวียนมีการเก็บออมรายได้ การจัดฝึกอบรมให้คำแนะนำเกี่ยวกับเกษตรกรในการลดต้นทุนการประอาชีพและมีการสนับสนุนกลุ่มอาชีพของประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

4. Develop พัฒนา หมายถึง การทำให้ดียิ่งขึ้นหรือมีคุณภาพชีวิตมากขึ้น โดยมีการพัฒนาแหล่งน้ำ การประปา เข้าถึงทุกครัวเรือน ให้มีคุณภาพ การพัฒนา การปรับปรุงบำรุงรักษาถนนให้เข้าถึงทุกพื้นที่ประชาชนจะได้มีความสะดวกในการสัญจรใช้รถใช้ถนน การส่งเสริมนันทนาการ สวนสาธารณะ สนามกีฬาให้แก่เยาวชน มีความสามัคคีเกิดขึ้นในชุมชน จัดการแผนพัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้แก่ชุมชนและการจัดสรรระบบไฟฟ้า ให้เพียงพอต่อความต้องการและกระจายไปในทุกที่ของชุมชน

Subdistrict Administrative Organization องค์การบริหารส่วนตำบล คือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานหรือการบริหารงานนั้น คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนคือความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่จะนำพาไปสู่ความสำเร็จ ต้องมีการวางแผน การส่งเสริม การสนับสนุน การพัฒนา และประกอบด้วยหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค การให้บริการที่เท่าเทียมกันแก่ประชาชนผู้รับบริการจากรัฐและให้ความสำคัญกับทุกปัญหา ไม่เลือกปฏิบัติหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

เพราะทุกปัญหาคือหน้าที่ของบุคลากรเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐานแก่ประชาชนทุกคน ทุกภาคส่วนอย่างเสมอภาค

2. การให้บริการที่ตรงเวลา การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ประชาชนถือว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างมากต่อการให้บริการ เพราะเป็นการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว ตรงต่อความต้องการของประชาชนและมีความพร้อมในทุกด้านของการให้บริกการสาธารณะ

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ การจัดเตรียมสถานที่ให้พร้อมเพื่อให้บริการแก่ประชาชนผู้มารอบรับการให้บริการในด้านต่าง ๆ จึงต้องมีการติดป้ายบอกทางในส่วนงานต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อความรวดเร็ว ในการติดต่อใช้บริการ รวมทั้งมีการเตรียมพร้อมในการแก้ปัญหาของประชาชน

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้บริการที่รวดเร็ว ฉับไว ทันต้องความต้องการของประชาชนและมีการติดตาม ประเมินผล แก้ไข พัฒนาต่อเนื่อง เพื่อการเตรียมพร้อมตอบสนองความต้องการของประชาชนและในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า การแก้ไขปรับปรุง ในการให้บริการแก่ประชาชน ของรวมถึงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและพร้อมให้ประชาชนสอบถามและรับฟังการเสนอปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสาธารณะของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมสาสตร์และสังคมศาสตร์.* อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

บานเย็น ศรีเกิน. (2559). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวินัยธรยิ่งยง ธมฺมวโร (โหมดศิริ). (2554). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 7 พุทธศักราช 2562. (2562, 16 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 136 ตอน 50 ก. หน้า 151.

วัฒนา ภังคสังข์. (2555). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร. (2558). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ 2558 (รายงานการวิจัย).* พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างทอย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์. (2564). *ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง.* สืบค้น 1 สิงหาคม 2564, จาก https://www.nongyangtoy.go.th/news/activity/content/344

การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุกรณีตติยปาราชิกตามหลักพุทธศาสนาเถรวาทและ ความรับผิดอาญาของบุคคลในความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา*

A COMPARATIVE STUDY OF THE OFFENSES ACCORDING TO DHAMMA VINAYA OF A MONK IN THE CASE OF TATIYA PARAJIKA IN ACCORDANCE WITH THERAVADA BUDDHISM AND PERSONAL LIABILITY FOR OFFENSES AGAINST LIFE UNDER THE CRIMINAL CODE

พระครูอุทุมพรกิตติคุณ (เลื่อน ภมโร), โกเมศ ขวัญเมือง, พระสิทธินิติธาดา (ชลัช โชติทตฺโต)
Phrakhru Uthumphornkittikhun (Luan Tangniam), Komes Kuanmuang,
Phra Sitthinitithada a (Chalat Chotithatto)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: sathaphorn.mcu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการกระทำโดยเจตนาตามพระวินัยปิฎกและการกระทำโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา 2. ศึกษาโครงสร้างความผิดต่อชีวิตตามตติยปาราชิกในพระวินัยปิฎกและประมวลกฎหมายอาญา 3. เสนอข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะปรับปรุงกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับพระวินัย ศึกษาวิจัยเอกสาร เก็บข้อมูลจากเอกสารผลงานทางวิชาการ เช่น หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และงานวิชาการในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. เจตนา (คดีอาญา) แบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ เจตนาประสงค์ต่อผล หมายถึง รู้สำนึกและมุ่งหมายจะให้เกิดผลขึ้น เจตนาเล็งเห็นผล หมายถึง ไม่ได้ประสงค์ต่อผล 2.การกระทำทุกฐานความผิด ผู้กระทำจะรับผิดหรือรับโทษก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด การกระทำทุกฐานความผิด ผู้กระทำจะรับผิดหรือรับโทษก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด 3.การเปรียบเทียบทั้ง 5 ด้าน มีส่วนที่เหมือนกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านที่ 3 องค์ประกอบภายใน คือ พระบัญญัติใช้คำว่า “จงใจ” ส่วนคำว่า “เจตนา” มีความหมายเหมือนกัน คือ มีความตั้งใจที่จะแสวงหา

*Received October 11, 2023; Revised April 4, 2024; Accepted April 13, 2024

ศัสตราอันจะพรากกายมนุษย์ ส่วนที่ต่างกันมี 1 ด้าน คือ โทษที่จะได้รับ สำหรับอนุบัญญัติ โทษที่จะได้รับ คือ “ปาราชิก” ส่วนบทบัญญัติ โทษที่จะได้รับ คือ “จำคุก ปรับ” เป็นโทษปานกลาง

คำสำคัญ: ความรับผิดตามพระธรรมวินัย; ตติยปาราชิก; ความรับผิดอาญา

Abstract

This research article aimed: 1. To study the concepts related to intentional actions according to the Vinaya Pitaka and intentional actions according to the Criminal Code. 2. To study the structure of offenses against life according to the Third Parachika in the Vinaya Pitaka and the Criminal Code. 3. To present findings and recommendations for improving the criminal law to be consistent with the Vinaya, conducted by documentary research collected data from academic documents such as books, articles, research papers, theses, and academic works in electronic media, etc., analyzed data by descriptive data analysis methods.

The results of the research were found to be as follows: 1. Intent (criminal cases) can be divided into 2 cases: Intent for the outcome means knowing and intending to bring about the outcome. Intention to see the result means not intending the result. 2. All acts of guilt; the offender will be held liable or punished only if he or she has completed all the elements specified by law. For every act of guilt, the offender will be held liable or punished only if he or she has completed all the elements specified by law. 3. Comparing all 5 aspects, there is one aspect that is the same, namely the third aspect, the internal component, which is the Commandments. The word “intention” is used, while the word “intention” has the same meaning; that is, there is an intention to seek the perfect weapon. It will take away the human body. There is only one difference: the punishment that will be received. For the ordinance, the punishment that will be received is “parajik.” As for the provisions, the punishment that will be received is “imprisonment and fine,” which is a moderate punishment.

Keywords: Liability According to the Dhamma and Vinaya; Tatiya-parachika; Criminal Liability

บทนำ

พระวินัย เปรียบเสมือนด้ายร้อยดอกไม้สำหรับใช้ควบคุม คือ ร้อยดอกไม้ไว้ไม่ให้กระจัดกระจายฉันใด พระวินัยเป็นสิ่งที่คอยควบคุมความประพฤติของพระภิกษุสงฆ์ให้มีระเบียบเรียบร้อยดีงามฉันนั้น กล่าวคือ บุคคลที่เข้ามาขอบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนานั้นมีหลายประเภทด้วยกัน เช่น มาจากสกุลต่างกัน เชื้อชาติต่างกัน ฐานะต่างกัน การศึกษาต่างกัน อัธยาศัยต่างกัน และวัฒนธรรมประเพณีก็ต่างกัน เป็นต้น ถ้าไม่มีพระวินัยเป็นเครื่องมือในการปกครองหรือถ้าพระภิกษุสงฆ์ไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยแล้วก็จะทำให้เป็นหมู่พระภิกษุที่ขาดระเบียบ เป็นผู้เลวทราม ไม่เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาความเลื่อมใส ที่สำคัญยิ่ง คือ พระพุทธศาสนาจะตั้งอยู่ไม่ได้นาน (กรมการศาสนา, 2543) การบัญญัติวินัยนั้น จะทรงบัญญัติก็ต่อเมื่อมีพระภิกษุได้กระทำความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นก่อน โดยมิได้ทรงบัญญัติไว้ล่วงหน้า โดยจัดแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ1. ทรงบัญญัติไว้เดิม เรียกว่า “มูลบัญญัติหรือต้นบัญญัติ” 2. อนุบัญญัติ หมายถึง ข้อบัญญัติที่ทรงเพิ่มเติมขึ้นในภายหลัง เพื่อเสริมมูลบัญญัติให้รัดกุมขึ้นหรือผ่อนให้เพลาเบาบางลง สะดวกแก่การปฏิบัติตาม (คณาจารยสำนักพิมพ์เลี่ยงเชียงเพียรเพื่อพุทธศาสน์, 2546)

ส่วนกฎหมาย คือ ข้อบังคับของรัฐที่กำหนดความประพฤติของมนุษย์ ตราขึ้นโดยรัฏฐาธิปัตย์เพื่อให้บังเกิดความสงบเรียบร้อยแก่แผ่นดินและให้ความยุติธรรมแก่ราษฎร ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ และรวมถึงกฎข้อบังคับที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายด้วย (สุขุม นวลสกุล และคณะ, 2544) กฎหมายอาญา คือ กฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิด และกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดไวด้วย (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2544) ความรับผิดทางอาญานั้น บุคคลจะต้องรับผิดก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะกระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อกระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

กระทำโดยเจตนา ได้แก่ การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดจะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้ การกระทำโดยประมาท ได้แก่ การกระทำความผิดมิใช้โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ การกระทำให้หมายความรวมถึง การให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้นโดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย (มาตรา 59) บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อ

ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง (มาตรา 2) โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้ 1. ประหารชีวิต 2. จำคุก 3. กักขัง 4. ปรับ และ 5. ริบทรัพย์ (มาตรา 18) ความผิดต่อชีวิต หมายถึง ลักษณะของการกระทำที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดในหมวดนี้ เป็นการที่บุคคลหนึ่งประทุษร้ายต่ออีกบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีใดก็ตาม อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเพราะการกระทำนั้น หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยทางอ้อมอันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับการกระทำนั้น ไม่ว่าจะเป็นการทำให้ผู้อื่นนั้นฆ่าตนเองหรือถูกผู้อื่นฆ่าก็ตาม

จากที่กล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยถึงมีความสนใจและมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเปรียบเทียบมูลฐานความผิด องค์ประกอบแห่งความผิด และโทษที่จะได้รับจากการละเมิดหรือการกระทำความผิดต่อชีวิตตามพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมูลฐานความผิดทางอาญาต่อชีวิตของบุคคล องค์ประกอบแห่งความผิด และโทษที่จะได้รับจากการละเมิดหรือการกระทำความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมสงฆ์และสังคมไทยโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการกระทำโดยเจตนาตามพระวินัยปิฎกและการกระทำโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างความผิดต่อชีวิตตามตติยปาราชิกในพระวินัยปิฎกและประมวลกฎหมายอาญา
3. เพื่อเสนอข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับพระวินัยในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดต่อชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการเก็บ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เป็นผลงานทางวิชาการ เช่น หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และงานวิชาการในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์และบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการกระทำโดยเจตนาตามพระวินัยปิฎกและการกระทำโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา พบว่า กฎแห่งกรรม คือ กฎของการกระทำที่ประกอบไปด้วยเจตนา หากไม่มีเจตนาก็ไม่ถือว่า ทำกรรม ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เจตนานั่นเอง เราเรียกว่า กรรม บุคคลจงใจ แล้วจึงกระทำด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ” ฉะนั้น การเดินไปแล้วเหยียบมดตายโดยไม่ตั้งใจ หรือคนวิกลจริตทำร้ายคนอื่น จึงมีแต่การกระทำแต่ไม่จัดว่าเป็นกรรม เจตนาเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนด ทิศทางหรือแนวทางในการทำให้เข้าสู่เป้าหมายสูงสุด (สมเด็จพระญาณสังวร, 2539) เมื่อได้ศึกษาปาราชิกสิกขาบทที่ 3 ที่ปรากฏในพระวินัยปิฎก ผลการวิจัยพบว่า การบัญญัติสิกขาบทที่ 3 แยกได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้ พระบัญญัติส่วนที่ 1 การพรากกายมนุษย์จากชีวิต มีความหมายว่า ภิกษุทำฆาตกรรมหรือฆ่าคนตาย หรือฆ่าผู้อื่นตายโดยจงใจ เป็นปาราชิก พระบัญญัติส่วนที่ 2 การแสวงหาศัสตราอันจะพรากกายมนุษย์จากชีวิต มีความหมายว่าภิกษุแสวงหาหรือจัดเตรียมอาวุธเพื่อทำฆาตกรรมหรือฆ่าคนตายหรือฆ่าผู้อื่นตายโดยจงใจ เป็นปาราชิก ส่วนที่ 3 อนุบัญญัติที่บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นมาภายหลังนั้น มีความหมายชัดเจนว่า ภิกษุจงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิต หรือแสวงหาศัสตราอันจะพรากกายมนุษย์ พูดพรรณนาคุณความตายหรือชักชวนเพื่อให้ผู้อื่นตาย เป็นปาราชิก ปาราชิกสิกขาบทที่ 3 นั้น พระพุทธองค์ทรงปรับอาบัติภิกษุที่ต้นจิต แล้วถือเอาเจตนาของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ในพระไตรปิฎกมีเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่หลายเรื่อง แต่มีบางเรื่องไม่ถึงกับอาบัติปาราชิก

ถ้าเป็นปาราชิกสิกขาบทที่ 3 (พระบัญญัติส่วนที่ 1 การพรากกายมนุษย์จากชีวิต) ประเด็นสำคัญอยู่ที่องค์ประกอบของปาณาติบาตทั้ง 5 ถ้าองค์ประกอบไม่ครบบริบูรณ์ การพรากชีวิตย่อมไม่สำเร็จ การตายย่อมไม่เกิดขึ้น ส่วนผู้กระทำการตามกรณีดังกล่าว ไม่เป็นปาราชิก แต่ต้องรับผิดตามอาบัติอื่นที่หย่อนหรือเบาลงมา ส่วนปาราชิกสิกขาบทที่ 3 (พระบัญญัติส่วนที่ 2 การแสวงหาศัสตราอันจะพรากกายมนุษย์จากชีวิต) และอนุบัญญัติไม่จำต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของปาณาติบาตทั้ง 5 แต่อย่างใดเพราะการกระทำอยู่ในขั้นเตรียมการ หรือโดยการใช้คำพูดยุยงหรือชักจูง อยู่ในขั้นพยายามกระทำความผิด เพราะยังไม่มีการตายเกิดขึ้นในเวลานั้นๆ

ในทางกฎหมายนั้น การที่จะพิจารณาลงอาญาแก่ผู้ใด หรือบังคับใช้ให้เป็นผลตามนิติกรรมแก่คู่กรณี การพิสูจน์ให้เห็นเจตนาที่แท้จริง คือ สิ่งสำคัญที่สุด ทั้งมีกฎหมายดังเดิมอยู่ว่า “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” (acta exteriora indicant interiora secreta) ซึ่งหมายความว่า การกระทำภายนอกเป็นเครื่องบ่งชี้ความลับซึ่งอยู่ภายในใจ ซึ่งก็คือเจตนาภายในใจนั่นเอง ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจสาเหตุแห่งเจตนาในกฎหมายอาญา ผู้วิจัยจึงขอนำ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว ซึ่งว่าด้วยหลักของการกระทำหรือเจตนามาแสดงให้เข้าใจ

เจตนาในทางประมวลกฎหมายอาญา คำนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในเรื่องความรับผิดทางอาญา โดยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรคแรก บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่ได้กระทำโดยประมาท” ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรคสอง ได้ให้ความหมายของคำว่ากระทำโดยเจตนาไว้ว่า “กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น”คำว่า “รู้สำนึก” หมายถึง อยู่ภายใต้บังคับของจิตใจ จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เจตนา (คดีอาญา) แบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ 1. เจตนาประสงค์ต่อผล 2. เจตนาเล็งเห็นผล โดยจากข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น ได้ให้ความหมายในส่วนของเจตนาไว้ดังนี้ คือ (1) เจตนาประสงค์ต่อผล หมายถึง รู้สำนึกและมุ่งหมายจะให้เกิดผลขึ้น ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “จงใจ” ในคดีแพ่ง แต่แตกต่างกันเล็กน้อย ตรงที่เจตนาประสงค์ต่อผล ต้องมีการพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นด้วยว่ามากหรือน้อยกว่าที่ได้มุ่งหมายไว้ เช่น นายแดง ตั้งใจเอาไม้ตีหัว นายดำตั้งใจเพียงให้หัวแตกเล็กน้อย แต่ถ้าผลที่เกิดขึ้นจริง คือ ดำ ถึงแก่ความตาย อย่างนี้ทางอาญาไม่ถือว่ามีเจตนาฆ่า (มีเจตนาเพียงทำร้าย) ดังนั้น แดง ต้องรับผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย แต่หากพิจารณาในทางแพ่งก็ต้องถือว่า แดง “จงใจ” ทำให้ ดำ เสียหายเพราะได้ทำไปโดยรู้สำนึกว่าจะเกิดความเสียหายขึ้นกับ ดำ โดยไม่ต้องสนใจว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงมีมากหรือน้อยกว่าที่มุ่งหวังไว้ (2) เจตนาเล็งเห็นผล หมายถึง ไม่ได้ประสงค์ต่อผล คือ ไม่ได้มุ่งหมายให้เกิดผลขึ้น แต่ เล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลขึ้นอย่างแน่นอนเท่าที่จิตใจของของบุคคลที่อยู่ในฐานะเช่นนั้นจะเล็งเห็นได้ ตัวอย่างเช่น นายขาว ยิงปืนเข้าไปในกลุ่มคนประมาณ 10 คน เพื่ออวดศักดา ไม่ได้มีความประสงค์ที่จะฆ่าใคร แต่ นายขาว ย่อมเล็งเห็นได้ว่ากระสุนปืนอาจถูกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มคนจนถึงแก่ความตายได้ กรณีนี้ ในทางอาญาถือว่า นายขาว มีเจตนาเล็งเห็นผล (คือมีเจตนาฆ่าผู้อื่น) ดังนั้น หากกระสุนปืนถูก นายดำ ที่อยู่ในกลุ่มคนจนถึงแก่ความตาย นายขาว ที่มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา กรณีตัวอย่างดังกล่าวนี้หากพิจารณาในทางแพ่ง ไม่ถือว่า นายขาว จงใจเพราะไม่ได้มุ่งหวังให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น แต่อาจต้องรับผิดจากการที่กระทำละเมิดต่อผู้อื่นโดยความประมาท

2. โครงสร้างความผิดต่อชีวิตตามตติยปาราชิกในพระวินัยปิฎกและประมวลกฎหมายอาญา พบว่า การรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดของการกระทำในทางอาญาและทางพระธรรมวินัย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสาม ได้บัญญัติไว้ให้เป็นข้อยกเว้นความผิดในกรณีผู้กระทำได้กระทำไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 59 วรรคสาม ที่ว่า “ถ้าผู้กระทำไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่า

ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้” อยคำตามมาตรา 59 วรรคสาม ข้างต้น ก็แปลความหมายได้ว่า เมื่อผู้กระทำไม่ประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำ ก็ต้องถือเป็นเด็ดขาดว่าผู้กระทำไม่มีเจตนาในการกระทำ เมื่อผู้กระทำกระทำโดยไม่เจตนา ผู้กระทำก็ย่อมไม่ต้องรับผิดในการกระทำ ในส่วนของระดับของความไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดนั้น เป็นความไม่รู้ข้อเท็จจริงในระดับทั่วๆ ไป (Actual Knowledge) ก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องรู้ข้อเท็จจริงละเอียดแต่อย่างใดว่ารถที่จอดอยู่ในบ้านของนาย ก. นั้นเป็นของนาย ก. หรือนาง ข. ภรรยา ของนาย ก. รู้เพียงแค่ว่ารถคันนั้นเป็นของผู้อื่นก็เพียงพอแล้วอุทาหรณ์ 1 “ในฤดูร้อนเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลให้ชาวเยอรมันล่าสัตว์ได้ Mr. F ไปล่าสัตว์ (หมูป่า) กับเพื่อน 4-5 คน ครั้นตอนบ่าย Mr. F เห็นการเคลื่อนไหวของสิ่งหนึ่งในราวป่า มีสีดำคล้ายหมูป่า จึงใช้ปืนลูกซองล่าสัตว์ยิงไป ปรากฏว่ากระสุนปืนไปถูก Mr. O ถึงแก่ความตาย ดังนี้ ตามกฎหมายอาญาเยอรมัน ถือว่า Mr. F ไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิด (ไม่รู้ว่าเป็นผู้อื่น) ดังนี้ ถือว่า Mr. F ไม่มีเจตนาในการฆ่า Mr. O จึงไม่ต้องรับผิดทางอาญาแต่อย่างใด” อุทาหรณ์ 2 “ก. จำเลยเก็บวัตถุระเบิดได้ แต่ไม่ทราบว่าสิ่งนั้นเป็นวัตถุระเบิดเท่ากับไม่มีเจตนากระทำความผิดฐานมีระเบิดไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต” (สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา,2535) อุทาหรณ์ในวินีตวัตถุคาถา “สมัยนั้น ภิกษุผู้เที่ยวไปบิณฑบาตเป็นวัตรรูปหนึ่งได้รับอาหารบิณฑบาตที่เจือยาพิษ แล้วนำกลับไปถวายแก่ภิกษุทั้งหลายให้ฉันก่อน ภิกษุเหล่านั้นถึงแก่มรณภาพ ภิกษุเจ้าของบิณฑบาตเกิดความกังวลใจว่า เราต้องอาบัตรปาราชิกหรือไม่ จึงนำความไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระพุทธองค์ทรงตรัสถามว่าภิกษุเธอคิดอย่างไร ภิกษุรูปนั้นตอบว่า ข้าพเจ้าไม่ทราบ พระพุทธเจ้าข้า พระพุทธองค์ทรงตรัสต่อไปว่า ภิกษุเมื่อไม่ทราบ เธอไม่ต้องอาบัติปาราชิก”

3. ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกฎหมายอาญาให้สอดคล้องกับพระวินัยในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดต่อชีวิต พบว่า เมื่อได้ศึกษาความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว พบว่า ความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา มีทั้งหมด 6 ฐานความผิด ได้แก่ 1. ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (มาตรา 288) 2. ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา (มาตรา 290) 3. ประมาททำให้คนตาย (มาตรา 291) 4. ปฏิบัติทารุณแก่ผู้อื่นเพื่อให้ฆ่าตนเอง (มาตรา 292) 5. ช่วยหรือยุยงเด็กให้ฆ่าตนเอง (มาตรา 293) 6. ร่วมในการชุลมุนต่อสู้และมีคนถึงแก่ความตาย (มาตรา 294) การกระทำทุกฐานความผิด ผู้กระทำจะรับผิดหรือรับโทษก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด คือ 1. ผู้กระทำต้องมีการกระทำหรืองดเว้นจากการกระทำ โดยรู้สำนึก อีกทั้งประสงค์ต่อผล หรือเล็งเห็นผล จากการกระทำนั้น 2. การกระทำครบองค์ประกอบภายนอกที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งแต่ละฐานความผิดจะมีความแตกต่างกัน 3. การกระทำครบองค์ประกอบภายใน คือ มีเจตนา หรือประมาท อย่าง

ใดอย่างหนึ่ง 4. เมื่อการกระทำครบองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่าความผิดฐานนั้นมีกฎหมายยกเว้นความผิดหรือไม่ (หากไม่มี) 5. จะต้องพิจารณาต่อไปอีกว่า มีกฎหมายยกเว้นโทษหรือไม่ (หากไม่มี) ผู้กระทำถึงจะได้รับโทษทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ประหารชีวิต หรือจำคุกเป็นต้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ 3 (ส่วนที่ 1 การพรากชีวิตมนุษย์) กับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา การเปรียบเทียบ 5 ด้านมีส่วนที่เหมือนกัน 4 ด้าน คือ

1. ด้านเนื้อหา : เหมือนกันทุกประการ 2. ด้านองค์ประกอบภายนอก : มีครบถ้วนเหมือนกัน 3) ด้านองค์ประกอบภายใน : แม้จะแตกต่างกันในการใช้คำ แต่เหมือนกันในความหมาย กล่าวคือ พระบัญญัติ (ส่วนที่ 1 การพรากกายมนุษย์จากชีวิต) ใช้คำว่า “จงใจ” ส่วนของบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาใช้คำว่า “เจตนา” ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน คือ มีความตั้งใจที่จะกระทำต่อชีวิตมนุษย์ 4. ด้านผลของการกระทำ : ทั้งพระบัญญัติ (ส่วนที่ 1 การพรากกายมนุษย์จากชีวิต)และบทบัญญัติของกฎหมาย มีผลของการกระทำเหมือนกัน คือ มี “คนตาย”ส่วนที่ต่างกัน 1 ด้าน คือ โทษที่จะได้รับ สำหรับพระบัญญัติ (ส่วนที่ 1 การพรากชีวิตมนุษย์) โทษที่จะได้รับ คือ “ปาราชิก”ส่วนบทบัญญัติ โทษที่จะได้รับ คือ “จำคุก, ประหารชีวิต” โทษ “จำคุก” นั้น เป็นโทษ “ทางกาย” โดยการให้อยู่ในที่ที่จำกัด เพื่อบังคับกายโดยตรง แล้วให้มีผลต่อ “จิตใจ” โดยอ้อม ส่วนโทษ “ประหารชีวิต” นั้น เป็นการลงโทษ “ทางกาย” และ “จิตใจ” ไปพร้อมกันเป็นการกำจัดออกไปเสียจากสังคมโดยถาวร โทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับจึงต่างกันอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ส่วนโทษที่จะได้รับ ย่อมแตกต่างกันไป โดยพิจารณาจากความนึกคิด หรือจากจิตใจ ซึ่งเป็นต้นตอของการกระทำความผิดเป็นสำคัญ ถ้าตั้งใจกระทำที่เรียกว่า “จงใจ” หรือ “เจตนา” ก็จะได้รับโทษหนัก แต่ถ้าไม่ตั้งใจกระทำ แต่เกิดจากความเลินเล่อเผลอตัว หรือมีเหตุอื่นใดมามีอิทธิพลเหนือจิตใจ จนกระทั่งควบคุมตัวเองไม่ได้ หรือเกิดจากความเจ็บป่วยทางกายหรือทางจิตใจ จนกระทั่งไม่สามารถควบคุมตนเองได้ จนกระทำความผิดลงไป โทษที่ได้รับก็จะน้อยลง

2. โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดหลังจากมีการตายเกิดขึ้น ทางพระวินัยเรียกว่า “การปรับอาบัติ” สำหรับการจงใจพรากชีวิตมนุษย์นั้น พระวินัยปรับอาบัติสถานเดียว คือ “ปาราชิก” ขาดจากความเป็นภิกษุทันที จะบวชใหม่อีกไม่ได้ โทษปาราชิกเป็นโทษที่หนักที่สุดที่ลงโทษแก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระวินัยบัญญัติ

3. แต่โทษ “ปาราชิก” เป็นโทษทางศีลธรรม ที่มีผลต่อจิตใจของผู้กระทำความผิด เพียงทำให้ขาดคุณสมบัติในการเป็นภิกษุ และขาดคุณสมบัติที่จะบรรลุธรรมชั้นสูงได้ แต่ไม่มีการลงโทษทางกายภาพแก่ผู้กระทำผิดพระวินัยแต่อย่างใด

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2543). กระทรวงศึกษาธิการ. *หลักสูตรและคู่มือการเรียนการสอนศาสนศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: การศาสนา.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2544). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณาจารยสำนักพิมพ์เลี่ยงเชียงเพียรเพื่อพุทธศาสน. (2546). *หนังสือบูรณาการแผนใหม่นักธรรมชั้นตรี.* กรุงเทพฯ: เลี่ยงเชียง.

ปลื้ม โชติษฐยางกูร. (2559).*คำบรรยายกฎหมายคณะสงฆ์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพโสภณ ประยูร ธมฺมจิตฺโต. (2539). *กรรมและการเกิดใหม่.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต.(2538). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

ภูริชญา วัฒนรุ่ง.(2545). *หลักกฎหมายมหาชน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมเด็จพระญาณสังวร. (2539). *อำนาจแห่งกรรม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสภา.

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. (2535). *คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3431/2535. ที่ 3799/2535 ฎส.10.* กรุงเทพฯ: บริษัท กรุงสยาม พริ้นติ้ง กรุ๊พ จำกัด.

สุขุม นวลสกุล และคณะ. (2544). *การเมืองการปกครองของไทย.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การประกอบสร้างความจริงเรื่อง กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชน ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565*

TRUTH CONSTRUCTION OF ANTI-GOVERNMENT YOUTH GROUP: A COMPARATIVE STUDY OF THE MANAGER NEWS AGENCY AND THE MATICHON NEWS AGENCY DURING THE YEAR 2020-2022

วิสูตร วิสุทธิไกรสีห์, นันทนา นันทวโรภาส
Visutr Visuthikraisee, Nantana Nantavaropas
มหาวิทยาลัยเกริก
Krirk University
Corresponding Author E-mail: vsnote48@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างความจริงกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ของสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชนและศึกษาถึงการประกอบสร้างความจริงกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชนโดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความจริง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ สำนักข่าว 4 คน นักวิชาการด้านสื่อสารการเมือง 2 คน เยาวชนต่อต้านรัฐบาล 3 คน ผู้รับสารของสำนักข่าวผู้จัดการ 2 คน และผู้รับสารของสำนักข่าวมติชน 2 คน แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การแสดงข้อมูล การสร้างข้อสรุป

ผลการศึกษาพบว่า การประท้วงต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชาโดยกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนแรกเริ่มเกิดจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคอนาคตใหม่ และเริ่มประท้วงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันโดยการชุมนุมมีลักษณะเป็นแฟลชม็อบเริ่มต้นในช่วงบ่ายแล้วยุติลงในคืนวันนั้น สำหรับการประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวผู้จัดการต่อต้านรัฐบาลพบว่าสำนักข่าวผู้จัดการ มีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในทางลบ โดยมีการนำนักวิชาการ ผู้ที่สนับสนุนรัฐบาลหรือฝ่ายอนุรักษ์นิยมมาให้ความคิดเห็นในเนื้อข่าวในประเด็นของการ

*Received October 14, 2023; Revised October 26, 2023; Accepted October 26, 2023

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.427-439

ชุมชน โดยไม่มีลักษณะเปรียบเทียบให้เห็นแต่มุ่งโจมตีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลว่ามีการหนุนหลังจากนักการเมืองบางกลุ่ม หรือได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ ส่วนการประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวมติชนกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาพบว่าสำนักข่าวมติชนมีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในลักษณะของการวิเคราะห์ข่าวนำเสนอแง่มุมทั้งสองด้าน ทั้งของกลุ่มเยาวชนและฝ่ายรัฐบาลโดยพยายามให้มีความคิดเห็นส่วนตัวน้อยที่สุด
คำสำคัญ: การประกอบสร้างความจริง; กลุ่มเยาวชน; สำนักข่าวผู้จัดการ; สำนักข่าวมติชน

Abstract

The objectives of this article were to study the political contexts that impacted the construction of truth concerning the Youth Groups against the government of General Prayuth Chan-o-cha of the Manager News Agency and Matichon News Agency and to study the construction of truth concerning the Youth Groups against the Government through the Manager News Agency and Matichon News Agency by Social construction of reality framework. The qualitative research was conducted using in-depth interviews with four key informants: four news agency journalists, two political communication scholars, three anti-government youths, two managers of news agency recipients, and two recipients of Matichon News Agency.

The study findings found that the protests of Prayut Chan-o-cha's government by the Student Union of Thailand began after the decision of the Constitutional Court to dissolve the Future Forward Party. Various protests followed until the present day via a flash mob that usually started in the afternoon and ended that night. On the Manager News Agency's construction of truth concerning the Youth Groups, the study showed that the Manager News Agency presented news regarding the protesters negatively using one-sided opinions from technocrats, pro-government groups, or conservatives without comparison. It only criticized the protesters, saying that there must be some political parties behind them or accused the protesters of receiving support from foreign governments. Meanwhile, the study on Matichon News Agency's construction of reality concerning the Youth Groups showed that

news related to the protesters was presented with a two-sided analysis from the Youth Groups and the government with a minor opinion.
Keywords: Social Construction of Reality; The Youth Groups; The Manager News Agency; Matichon News Agency

บทนำ

ที่ผ่านมารัฐบาลไทยภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ถือว่ามีสองห้วงเวลา ห้วงเวลาแรกคือการ “ยึดอำนาจ” ด้วยการประกาศกฎอัยการศึก เมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2557 ห้วงเวลาที่สองคือพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ลงมติเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2562 เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้ง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่ทั้งหมดมีอยู่ทั้งสองสภา จึงแต่งตั้งให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ตามความในมาตรา 158 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (บีบีซี นิวส์ ไทย, 2563) จากการบริหารงานของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ผ่านมาได้เกิดกระแสความไม่พอใจของกลุ่มต่าง ๆ อยู่บ้าง แต่มาปรากฏชัดในช่วงที่เกิดการระบาดใหญ่ของไวรัสโควิด-19 แต่เดิมก็มีแรงกดดันอยู่แล้วที่จะให้พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ปรับคณะรัฐมนตรี เนื่องจากความไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาล การก่อตัวขึ้นของการประท้วงเริ่มจากการยุบพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งเพียงหนึ่งวันหลังจากพรรคอนาคตใหม่ถูกยุบ การชุมนุมก็เริ่มต้นขึ้นครั้งแรก ประเด็นหลักของการชุมนุมคือ การแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยกับการยุบพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งนักศึกษาและผู้เข้าร่วมการชุมนุมเชื่อว่า เป็นการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมและลิดรอนสิทธิและเสรีภาพจากนั้นในวันถัดมาก็มีการชุมนุมในลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาขยายตัวไปยังมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น และอีกหลายมหาวิทยาลัยทั่วทั้งประเทศ จำนวนผู้เข้าชุมนุมในแต่ละมหาวิทยาลัยมีนับพันคนที่สำคัญคือ กระแสของการชุมนุมยังขยายไปสู่โรงเรียนมัธยมระดับชั้นนำของประเทศหลายแห่งอีกด้วยประเด็นหลักของการชุมนุมก็มีการขยายตัวจากเรื่อง การแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยกับการยุบพรรคอนาคตใหม่ ไปสู่การต่อต้านเผด็จการ การเรียกร้องให้มีประชาธิปไตย และในเชิงรูปธรรมคือ การขับไล่รัฐบาลประยุทธ์ทำไมนิสิตและนักศึกษาจึงมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างเข้มข้นต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ทั้งที่เรื่องเช่นนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนต่อกรณียุบพรรคการเมืองในอดีต (ผู้จัดการออนไลน์, 2563)

ต่อมามีการยกระดับการประท้วงในที่สาธารณะเกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 เวลา 17. 00 น. กลุ่มเยาวชนปลดแอก และกลุ่มสหภาพนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และมวลชนจำนวนหนึ่งเดินทางมายังบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน เพื่อรวมตัวกันประท้วงขับไล่รัฐบาล พร้อมเสนอข้อเรียกร้อง 3 ข้อ ได้แก่ ให้รัฐบาลยุบสภา หยุดคุกคามประชาชน และร่างรัฐธรรมนูญใหม่ หลังจากนั้นมีการประกาศจัดการชุมนุมของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ในวันที่ 14 ต.ค. ที่ถนนราชดำเนิน การนัดหมายชุมนุมในวันดังกล่าวยังเป็นครั้งแรกที่นักศึกษา เยาวชน และประชาชนจากหลากหลายกลุ่มรวมกันเป็นแนวร่วม จัดชุมนุม อาทิ แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม, เยาวชนปลดแอก, กลุ่มดาวดิน, กลุ่มฟื้นฟูประชาธิปไตย ฯลฯ ซึ่งนับเป็นการผสานเครือข่ายครั้งสำคัญนับตั้งแต่เริ่มมีการชุมนุมของกลุ่ม “เยาวชนปลดแอก” ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เยาวชนปลดแอก : ตอกย้ำ 3 ข้อเรียกร้องคือ หยุดคุกคามประชาชน จัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ และยุบสภา 2 จุดยืน ไม่เอารัฐประหาร และรัฐบาลแห่งชาติ และ 1 ความฝัน ในการมีระบอบประชาธิปไตยที่พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (บีบีซี นิวส์ ไทย, 2563) ต่อมาวันที่ 15 คณะราษฎรยืนยันชุมนุมที่แยกราชประสงค์หลังนายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง วันที่ 16 เป็นการชุมนุมวันที่ 3 ของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร 2563” ต้องยุติลงกลางคันหลังกำลังตำรวจนับร้อยพร้อม รถฉีดน้ำแรงสูงเข้าสลายผู้ชุมนุมที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากตั้งแต่ช่วงค่ำของ 16 ต.ค. เป็นเหตุให้มีผู้ถูกจับกุม “นับร้อย” สำหรับในวันนี้ 17 ต.ค. การชุมนุมมีขึ้นแบบดาวกระจายหลายจุดทั่ว กทม. และในต่างจังหวัด โดยไร้แกนนำและการชุมนุมส่วนใหญ่ดำเนินไปอย่างสันติ

ในการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวต่างๆ การประกอบสร้างความจริงของสื่ออาจมีความแตกต่างกันไปตามมุมมองโดยเฉพาะสำนักข่าวมติชนกับสำนักข่าวผู้จัดการ สำหรับสำนักข่าวมติชน จดทะเบียนก่อตั้งเป็นบริษัทจำกัดเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2521 เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์อื่นๆ มีผลิตภัณฑ์หลัก คือ หนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ คือ มติชน ข่าวสด และประชาชาติธุรกิจ เป็นต้น สำหรับด้านการเมืองมติชนทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงของคนเล็กคนน้อย คนนอกระบบ คนที่ห่างไกล ฉะนั้นจึงมักถูกมองเป็นฝ่ายค้านที่อยู่ตรงข้ามกับรัฐบาล (มติชน ออนไลน์, 2563) สำหรับสำนักข่าวถูกมองว่าเป็นสื่ออนุรักษ์นิยม ซึ่งเคยสร้างความไม่พอใจให้กับผู้คนเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการแฝงตัวเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยทีมงานสำนักข่าวผู้จัดการอ้างว่าเป็นสำนักข่าวอื่นเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ชุมนุมและนำไปเผยแพร่ในช่องข่าวของสำนักข่าวผู้จัดการ นอกจากนี้ยังมีการพยายามนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนความหมายผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงหลายอย่าง (แบรนด์ไซส์, 2563)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่าการประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับ กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความน่าสนใจเนื่องจากมีการก่อตัวขึ้นอย่างมีพัฒนาการ เริ่มจากการประท้วงการยุบพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งจัดโดย สหภาพนักเรียน นิสิต และนักศึกษาแห่งประเทศไทย กลายมาเป็นการชุมนุมที่มีลักษณะเป็น Flash mob มีการกำหนดระยะเวลาเริ่มและสิ้นสุดการชุมนุมอย่างชัดเจน จากนั้นก็มีการชุมนุมในลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นอีกหลายมหาวิทยาลัยทั่วทั้งประเทศ และมีการยกระดับการประท้วงในที่สาธารณะเกิดขึ้นของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า กลุ่มเยาวชนปลดแอก และกลุ่มสหภาพนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทยบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย พร้อมเสนอข้อเรียกร้อง 3 ข้อ ได้แก่ ให้รัฐบาลยุบสภา หยุดคุกคามประชาชน และร่างรัฐธรรมนูญใหม่ และยุติการชุมชนภายในวันเดียว หลังจากนั้นมีการนัดหมายเพื่อชุมนุมใหญ่ทางการเมืองอีกครั้งในวันที่ 19 กันยายน 2563 ในนาม “แนวร่วมกลุ่มธรรมศาสตร์และการชุมนุม” ต่อมามีการประกาศจัดการชุมนุมของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ในวันที่ 14 ต.ค. ที่ถนนราชดำเนิน การนัดหมายชุมนุมในวันดังกล่าวยังเป็นครั้งแรกที่นักศึกษา เยาวชน และประชาชนจากหลากหลายกลุ่มรวมกันเป็นแนวร่วมจัดชุมนุม และก็มีการชุมนุมที่แยกราชประสงค์และการชุมนุมแบบดาวกระจายอีกหลายจุดทั่วกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด โดยไร้แกนนำและการชุมนุมส่วนใหญ่ดำเนินไปอย่างสันติดังนั้นจากปรากฏการณ์เดียวกันสื่อมวลชนคือสำนักข่าวผู้จัดการและสำนักข่าวมติชน ได้รายงานข่าวแตกต่างกันตามจุดยืนทัศนคติทางการเมือง ความคิดเห็นและเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้อ่าน ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการประกอบสร้างความจริงทางสังคมมาใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจสื่อตามความเชื่อที่ว่าการประกอบสร้างปรากฏการณ์ต่างๆ โดยสื่อมวลชนนั้น ซึ่งสื่อแต่ละแขนงอาจมีมุมมองที่ต่างกัน การประกอบสร้างความจริงเพื่อนำเสนอจึงไม่เหมือนกัน และจากสมมติฐานของทฤษฎีนี้เมื่อนำมาใช้กับการรายงานข่าวของสื่อมวลชนจะพบว่า เป็นการประกอบสร้างความเป็นจริงจากเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้นมาในมุมมองของสื่อนั้นๆ ในขณะเดียวกันผู้อ่านก็ต้องรู้ทันด้วยว่าสิ่งที่สื่อมวลชนสร้างนั้นเป็น “เรื่องจริง”หรือเป็นเพียงแค่ “เรื่องสร้าง” ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีการประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านสำนักข่าวผู้จัดการและสำนักข่าวมติชนตามทฤษฎีการประกอบสร้างความจริงของสื่อมวลชนอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างความจริงกรณีกลุ่มเยาวชน ต่อต้านรัฐบาล ของสำนักข่าวผู้จัดการและสำนักข่าวมติชน

2. เพื่อศึกษาถึงการประกอบสร้างความจริงกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลผ่านสำนักข่าวผู้จัดการ

3. เพื่อศึกษาถึงการประกอบสร้างความจริงกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลผ่านสำนักข่าวมติชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การประกอบสร้างความจริงเรื่อง กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชนในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565” ครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความจริงเรื่อง กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชนในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565 ซึ่งสำนักข่าวที่เลือกมาศึกษาทั้งสองแห่งนั้นมีหน้าที่สองส่วน ส่วนแรกคือ เป็นสื่อมวลชน ทำหน้าที่สื่อกลางรับข่าวสารจากแหล่งข่าวและส่งให้แก่ผู้รับสาร และส่วนสองคือ เป็นแหล่งข่าวผู้ส่งสารทางการเมืองเองได้ เช่น ในรูปแบบการวิเคราะห์การเมือง ประชาชนผู้รับสารจึงเป็นเป้าหมายของการสื่อสารของสำนักข่าวซึ่งมีอิทธิพลสูงที่จะโน้มน้าวให้ประชาชน “เชื่อ” หรือ “คิดตาม” ที่สำนักข่าวได้เผยแพร่เสมอ

2. เครื่องมือการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research method) เป็นหลักในการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์อันดีของผู้ทำวิจัยกับแหล่งข้อมูลที่ทำการศึกษา ดังนั้นตัวผู้วิจัยเองจึงเป็นเครื่องมือมือสำคัญในการศึกษา เพื่อให้เข้าถึงสาระในเรื่องที่วิจัย โดยใช้เทคนิคในการเก็บข้อมูล อันได้แก่

2.1 การวิจัยเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาในข่าวออนไลน์ ภาพข่าว การพาดหัวข่าว เนื้อหาข่าวของสำนักข่าวผู้จัดการและสำนักข่าวมติชน และการสัมภาษณ์บุคคล ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563–2565

2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสนทนาที่ผู้ศึกษามุ่งหาคำตอบจากผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) เป็นรายบุคคล

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการสุ่มแบบพิจารณา (Judgment sampling) เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่ามีลักษณะสอดคล้องหรือเป็นตัวแทนที่จะศึกษาหรือไม่ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (Snowball

sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างในลักษณะการสร้างเครือข่ายข้อมูล เรียกว่าใช้การแนะนำไปยังบุคคลอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงต่อ ๆ ไป ประกอบด้วย กลุ่มสำนักข่าว 4 คน กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อสารการเมือง 2 คน กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล 3 คน กลุ่มผู้รับสารของสำนักข่าวผู้จัดการ 2 คน และกลุ่มผู้รับสารของสำนักข่าวมติชน 2 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) การแสดงข้อมูล (Data Display) การสร้างข้อสรุป และยืนยันผลสรุป (Conclusion & Verification)

ผลการวิจัย

บริบททางการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารเรื่องกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล

หลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยยุบพรรคอนาคตใหม่ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคอนาคตใหม่ในวันศุกร์ที่ 21 ก.พ. 2563 ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักศึกษาเกือบทั่วประเทศได้แสดงพลังไม่เห็นด้วยกับการบริหารรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา รวมทั้งเริ่มเคลื่อนไหวต่อต้านเผด็จการและต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งได้รวมตัวกันจัดกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะแฟลชม็อบแปรพลังจากโซเชียลมีเดียและพลังแฮชแท็กให้ออกมาสู่โลกแห่งความเป็นจริงจุดเริ่มต้นของแฟลชม็อบมาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์ที่จัดขึ้นเป็นที่แรกเมื่อวันที่ 22 ก.พ. 2563 ภายใต้ชื่อ ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม ที่นำโดยกลุ่มแกนนำสหภาพนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) ต่อมามีหลายสถาบันรวมตัวกันจัดกิจกรรมในลักษณะนี้เช่นเดียวกันเพื่อแสดงจุดยืน เสรีภาพทางความคิดและร้องเรียกสิทธิของตนเองเป็นเวลาติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง การเคลื่อนไหวของกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ออกมาแสดงความไม่พอใจกับการบริหารประเทศของรัฐบาล เริ่มเคลื่อนไหวนอกสภาตามสถาบันการศึกษา คู่ขนานการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลในสภาฯ (วอยซ์ ออนไลน์, 2563)

การประท้วงเกิดขึ้นในพื้นที่สถานศึกษาหลายแห่งและหยุดไปช่วงหนึ่งจากการระบาดทั่วของโควิด-19 ในประเทศไทย และการออกคำสั่งปิดสถานศึกษาเพื่อควบคุมโรค การประท้วงกลับมาอีกครั้งในวันที่ 18 กรกฎาคม ในรูปแบบการเดินขบวนซึ่งจัดระเบียบภายใต้กลุ่ม “เยาวชนปลดแอก” ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นับเป็นการชุมนุมใหญ่สุดในรอบ 6 ปี มีการยื่นข้อเรียกร้อง 3 ประการต่อรัฐบาล ได้แก่ ให้ยุบสภาผู้แทนราษฎร หยุดคุกคามประชาชน และร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การประท้วงในเดือนกรกฎาคมนั้นเกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจของโควิด-19 และการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการ

ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 นับแต่นั้นทำให้การประท้วงได้ลามไปอย่างน้อย 44 จังหวัดทั่วประเทศ จนวันที่ 3 สิงหาคม กลุ่มผู้ประท้วงจัดปราศรัยเกี่ยวกับประเด็นพระราชอำนาจและเพิ่มข้อเรียกร้องในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ นำไปสู่การจับกุมตัวผู้ประท้วง 2 คน เหตุการณ์นี้ทำให้สื่อเรียกว่า “ขยายเพดาน” หลังเหตุการณ์ดังกล่าวประเด็นพระราชอำนาจดูเหมือนเข้ามารวมอยู่ในเป้าหมายการประท้วงด้วย กลุ่มประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลจัดการชุมนุมตอบโต้ โดยกล่าวหาผู้ประท้วงว่าถูกยุยงปลุกปั่นมีเจตนาแฝงล้มสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนนักวิชาการจำนวนหนึ่งและพรรคก้าวไกลออกแถลงการณ์สนับสนุนสิทธิในการเรียกร้องของผู้ประท้วง ราวกลางเดือนกันยายน 2563 มีการเสนอเตรียมจัดเสวนาสาธารณะในสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งข้อเรียกร้องปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ นับเป็นการอภิปรายเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ครั้งแรกในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ ภายหลังรัฐสภาลงมติเลื่อนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในปลายเดือนกันยายนทำให้เกิดการแสดงออกนิยมสาธารณรัฐอย่างเปิดเผยครั้งแรกในประเทศไทย วันที่ 15 ตุลาคม นายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในกรุงเทพมหานคร โดยอ้างเหตุขวางขบวนเสด็จฯ แต่ก็ถูกกล่าวหาว่าทางการจงใจจัดขบวนเสด็จฯ ฝ่าผู้ชุมนุมการตอบสนองของภาครัฐมียุทธวิธีประวิงเวลา การแจ้งข้อหาอาญาโดยใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน มีการใช้หน่วยสงครามข่าวสาร การตรวจพิจารณาสื่อ และมีความเคลื่อนไหวของกลุ่มมวลชนที่สนับสนุนรัฐบาล และมีการป้ายสีมีรัฐบาลและมีองค์การนอกภาครัฐต่างประเทศให้การสนับสนุน บ้างกล่าวหาว่าผู้ประท้วงกำลังต้องการล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์หรือตกเป็นเหยื่อของนักการเมือง เป็นต้น (บีบีซี นิวส์ ไทย, 2563)

การประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวผู้จัดการกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล จากการศึกษาพบว่าสำนักข่าวผู้จัดการ มีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในทางลบ โดยมีการนำนักวิชาการ ผู้ที่สนับสนุนรัฐบาลหรือฝ่ายอนุรักษ์นิยมมาให้ความคิดเห็นในเนื้อข่าวในประเด็นของการชุมชน โดยไม่มีลักษณะเปรียบเทียบให้เห็นแต่มุ่งโจมตีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลว่ามีการหนุนหลังจากนักการเมืองบางกลุ่ม หรือได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศเช่น บทสัมภาษณ์ของ ดร.เวทิน ชาติกุลในรายการ “เรื่องลับมาก (NO CENSOR)” ที่มี ดร.เสรี วงษ์มณฑา เป็นผู้ดำเนินรายการ โดยมีเนื้อหาบางส่วนดังนี้ “ผมว่าตอนนี้ต้องแยกออกเป็น 2 เรื่อง ม็อบนี้ประกอบขึ้นจาก 2 ส่วน ส่วนหนึ่งนำด้วยคนที่เขาเรียกว่าตี๋เนรคุณสองแผ่นดิน ร่วมกับนักวิชาการ กลุ่มนี้ต้องการสืบสานภารกิจคณะราษฎร คิดว่า 2475 สิ่งที่คณะราษฎรไม่ได้ทำ คือเรื่องสถาบัน ไม่ได้ยึดอำนาจสถาบันเบ็ดเสร็จ เขาคิดว่าต้องทำตรงนี้ต่อ อีกกลุ่มหนึ่งสมประโยชน์ สวมรอยเข้ามา มีการติดต่อเชื่อมโยงสื่อสารคือกลุ่มองค์กรประชาธิปไตยข้ามชาติ ซึ่งมาในรูปแบบเอ็นอีดี แอมเนสตี้ ฮิวแมนไรตส์วอตช์ กลุ่มนี้

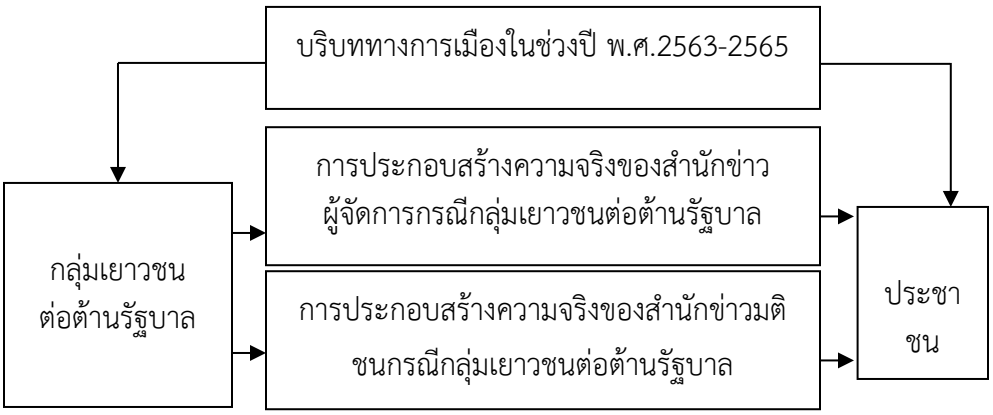
เคลื่อนไหวหลายจุดไม่ใช่เฉพาะที่ไทย ปรากฏว่ากลุ่มนี้ประโยชน์คือไม่ได้ต้องการเรื่องล้มไม่ล้ม เพราะไม่ได้สน แต่คิดว่าพ่ายแพ้มาจากเวทีฮ่องกงจะเสียไทยไปอีกไม่ได้ เพราะประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์ค่อนข้างสำคัญในการดุลอำนาจ มี 3 ที่ที่เขาเรียกสมาพันธ์ชานม ฮ่องกง ไต้หวัน ไทย คิดว่าจีนเขาจะปล่อยฮ่องกงเป็นเอกราชเหรอ แต่ทำไมพวกนั้นต้องไปชุมนุม เพราะต้องการให้เกิดความวุ่นวาย สั่นคลอน เขาต้องการใช้โมเดลให้จีนปราบฮ่องกง เพื่อทำลายความชอบธรรมจีน แต่ฮ่องกงโมเดลไม่มีแกนนำ ม็อบกระจายทั่วไป ล่าสุดเริ่มมีการโพสต์ว่าให้ไปทำลายที่อื่นรูปแบบก็ปรากฏชัดขึ้นเรื่อย ๆ สองกลุ่มนี้สมประโยชน์อยู่ด้วยกัน ณ ขณะนี้ ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล” (เนชั่น ทีวี, 2563)

นอกจากนั้นก็มีการให้พื้นที่ข่าวเกี่ยวกับรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ เช่น “พลังประชารัฐ” ให้ ส.ส. จัดกิจกรรมปกป้องสถาบันฯ ทุกพื้นที่เพื่อแสดงให้อีกฝ่ายเห็นว่ายังมีคนจำนวนมากไม่เอาด้วย มั่นใจไร้การปะทะแน่นอน วอนทุกพรรคช่วยกันทำความเข้าใจประชาชน ถึงการแสดงความคิดของกลุ่มนักศึกษา ย้ำถอยคนละก้าวจะแก้ปัญหาการเมืองได้, อนุชาปกป้องบิ๊กตู่ไม่ต้องออกเพราะไร้การกระทำผิดพลังประชารัฐ” ยืนยัน “ประยุทธ์ จันทร์โอชา” ไม่ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกฯ เพราะไร้การกระทำผิด ชี้ครบ 4 ปี ค่อยว่ากันใหม่ ย้ำการบังคับเป็นประชาธิปไตยหรือ ลั่นพรรคหนุนแก้รัฐธรรมนูญแต่ห้ามแตะหมวด 1 - 2, วุฒิสภาจัดกิจกรรมขอพิทักษ์ปกป้องสถาบันฯด้วยความจงรักภักดี”วุฒิสภา” นำคณะ “ส.ว.-ข้าราชการ-พนักงานราชการ” ร่วมใส่เสื้อเหลือง แสดงจุดยืนในการปกป้อง พิทักษ์เทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ ลั่นจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่พึ่งของประชาชน และจะสนองเบื้องพระยุคลบาทด้วยความจงรักภักดี (เนชั่น ทีวี, 2563) เป็นต้น

การประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวมติชนกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล จากการศึกษาพบว่าสำนักข่าวมติชนมีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในลักษณะของการวิเคราะห์ข่าวนำเสนอแง่มุมทั้งสองด้าน ทั้งของกลุ่มเยาวชนและฝ่ายรัฐบาลโดยพยายามให้มีความคิดเห็นส่วนตัวน้อยที่สุดเช่น บทวิเคราะห์การเผชิญ มวลชน ยุคดิจิทัล ของทหาร ยุค “สงครามเย็น” มีเนื้อหาคือการปรากฏขึ้นของ “เยาวชนปลดแอก” ในเดือนกรกฎาคม ณ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยตามมาด้วยการปรากฏขึ้นของ “นักเรียนเลว” ในเดือนสิงหาคม ณ กระทรวงศึกษาธิการแทนที่จะสัมผัสได้ใน “ความแปลกใหม่” แทนที่จะรับรู้กับ “นวัตกรรม” ของการชุมนุมในยุคแห่ง “ดิจิทัล”ฝ่ายรัฐบาลกับดำรงอยู่ในห้วงแห่งการเมือง “เก่า” การเมืองแห่งเสื้อสี การแย่งชิงอำนาจจากยุคก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 อันเต็มด้วยการฉกฉวยโอกาสและความได้เปรียบทางการเมืองสายตาที่มองต่อ “เยาวชนปลดแอก” จึงไม่เปลี่ยน มองไม่เห็นรูปโฉมใหม่แห่งการปรากฏขึ้นของ “นักเรียนเลว” กระบวนการในการบริหารจัดการกับปัญหานับแต่การปรากฏขึ้นของการเคลื่อนไหวเมื่อเดือนกรกฎาคม จึงเป็นกระบวนการบริหารจัดการ

ต่อม็อบในยุคแห่งสงครามเย็น พยายามมองไปยังคนที่อยู่เบื้องหลัง พยายามที่จะเสาะหาสิ่งที่เรียกว่า “ท่อน้ำเลี้ยง” ความเคยชินเก่าจึงมองเห็นแต่เส้นสายของนายทักษิณ ชินวัตร ของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ประสานเข้ากับเส้นสายของนายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ ของนายปิยบุตร แสงกนกกุลมองไม่เห็นสภาพความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ในทาง “ความคิด” ของคนรุ่นใหม่ การตอบโต้ต่อการเคลื่อนไหวดำเนินไปในลักษณะเตะถ่วง ซื้อเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์วันที่ 24 กันยายนโดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และลงมือสลายม็อบอย่างรุนแรงในวันที่ 16 ตุลาคมแม้เผชิญกับกระแสต้านด้วยความเกรี้ยวกราดจาก “ผู้ชุมนุม” ไม่ว่าจะเป็นที่ห้าแยกลาดพร้าว หรือวงเวียนใหญ่ ก็ยังไม่รู้ตัว ต่อเมื่อเผชิญกับสถานการณ์แยกอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ การขับเคลื่อนที่บางนา-ตราดนั่นแหละจึงเริ่มตระหนัก เป็นความตื่นตระหนกในท่วงทำนอง “เชื่องช้า” อย่างยิ่ง นอกจากนั้นการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวมติชนจะให้พื้นที่ข่าวกับทุกกลุ่มเช่น แกนนำอาชีวะป้องสถาบันโพสต์แจง ไม่ได้ขัดขวางการชุมนุม บอกนักเรียนอย่าตกเป็นเครื่องมือ, ‘จาตุรนต์’ ย้ำเลิกประกาศ กม.ฉุกเฉิน ไม่ใช่ รบ.ถอย แต่รู้อยู่แล้ว สู้ในศาลโอกาสแพ้สูง, 'ณัฏฐพล' ขู่ฟ้องมือดีแชร์ภาพถ่ายโยงม็อบเสื้อเหลือง ชี้ ทยา จุดยืนชัดเจน เป็น รมว.ศธ. ก็ห้ามไม่ได้, หมอเรวัตน์ ชี้ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ใช่การถอย จี้บิ๊กตู่ลาออก ‘ชินวัตร’ แกนนำรุ่นใหม่นนทบุรี ถูกหมายเรียกอีก เหตุชุมนุมกับคณะราษฎร, คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนหนุนเดินหน้าเจรจาลดความขัดแย้ง ขอรัฐ-นิติบัญญัติ ใช้เวทีสภา ยุติปัญหา เป็นต้น (มติชน ออนไลน์, 2563)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบสร้างความจริงเรื่อง กลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักข่าวผู้จัดการกับสำนักข่าวมติชนในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

บริบททางการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารเรื่องกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล เกิดขึ้นหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยยุบพรรคอนาคตใหม่ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคอนาคตใหม่ ในวันศุกร์ที่ 21 ก.พ. 2563 ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักศึกษาเกือบทั่วประเทศได้แสดงพลังไม่เห็นด้วยกับการบริหารรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา การประท้วงเกิดขึ้นในพื้นที่สถานศึกษาหลายแห่งและหยุดไปช่วงหนึ่งจากการระบาดทั่วของโควิด-19 ในประเทศไทย และการออกคำสั่งปิดสถานศึกษาเพื่อควบคุมโรคการประท้วงกลับมาอีกครั้งในวันที่ 18 กรกฎาคม ในรูปแบบการเดินขบวนซึ่งจัดระเบียบภายใต้กลุ่ม “เยาวชนปลดแอก” ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นับเป็นการชุมนุมใหญ่สุดในรอบ 6 ปี มีการยื่นข้อเรียกร้อง 3 ประการต่อรัฐบาล ได้แก่ ให้ยุบสภาผู้แทนราษฎร หยุดคุกคามประชาชน และร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

การประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวผู้จัดการกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล จากการศึกษาพบว่าสำนักข่าวผู้จัดการ มีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในทางลบ โดยมีการนำนักวิชาการ ผู้ที่สนับสนุนรัฐบาลหรือฝ่ายอนุรักษ์นิยมมาให้ความคิดเห็นในเนื้อข่าวในประเด็นของการชุมชน โดยไม่มีลักษณะเปรียบเทียบให้เห็นแต่มุ่งโจมตีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลว่ามีการหนุนหลังจากนักการเมืองบางกลุ่ม หรือได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศนอกจากนั้นก็มีการให้พื้นที่ข่าวเกี่ยวกับรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ เช่น “พลังประชารัฐ”ให้ ส.ส. จัดกิจกรรมปกป้องสถาบันฯ ทุกพื้นที่เพื่อแสดงให้อีกฝ่ายเห็นว่ายังมีคนจำนวนมากไม่เอาด้วย

การประกอบสร้างความจริงของสำนักข่าวมติชนกรณีกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาล จากการศึกษาพบว่าสำนักข่าวมติชนมีการประกอบสร้างความจริงในการนำเสนอข่าวของกลุ่มเยาวชนต่อต้านรัฐบาลในลักษณะของการวิเคราะห์ข่าวนำเสนอแง่มุมทั้งสองด้าน ทั้งของกลุ่มเยาวชนและฝ่ายรัฐบาลโดยพยายามให้มีความคิดเห็นส่วนตัวน้อยที่สุดเช่น บทวิเคราะห์การเผชิญ มวลชน ยุคดิจิทัล ของทหาร ยุค “สงครามเย็น” มีเนื้อหาคือการปรากฏขึ้นของ “เยาวชนปลดแอก” ในเดือนกรกฎาคม ณ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยตามมาด้วยการปรากฏขึ้นของ “นักเรียนเลว” ในเดือนสิงหาคม ณ กระทรวงศึกษาธิการแทนที่จะสัมผัสได้ใน “ความแปลกใหม่” แทนที่จะรับรู้กับ “นวัตกรรม” ของการชุมนุมในยุคแห่ง “ดิจิทัล” ฝ่ายรัฐบาลกับดำรงอยู่ในห้วงแห่งการเมือง “เก่า” การเมืองแห่งเสื้อสี การแย่งชิงอำนาจจากยุคก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 อันเต็มด้วยการฉกฉวยโอกาสและความได้เปรียบทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสารควรใช้วิจารณญาณ เชื่อโดยมีพื้นฐานอยู่บนเหตุผล ข้อเท็จจริง ดูความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ มองสถานการณ์ให้รอบด้าน อย่าตื่นตระหนก โดยต้องวิเคราะห์ให้ดี เพราะข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏนั้น ย่อมมีทั้งข่าวจริง ข่าวลือ ข่าวปล่อย จึงต้องค่อย ๆ กลั่นกรอง อย่ารีบร้อน เพราะจะยิ่งทำให้เกิดความเครียด และวิตกกังวลมากขึ้น ควรรับข้อมูลจากคนที่เชื่อถือได้ หรืออาจตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อคลายความกังวล ตลอดจนรวมกลุ่มกันเพื่อเฝ้าระวังและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

2. สื่อมวลชนทุกสำนักควรมีจริยธรรมและจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว นอกจากนั้นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กสทช. ควรเข้ามาสร้างความตระหนักในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อแก่ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนอย่าง สื่อมวลชนเองควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมด้วยการเปิดโอกาสให้องค์กรหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบจริยธรรมวิชาชีพของสื่อได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยและควรช่วยกันตรวจสอบการกรองข่าวสารก่อนออกสู่สาธารณะเพื่อลดความเสี่ยง ความผิดพลาด

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

เนชั่น ทีวี. (2563). *“ดร.เวทิน” เสยแผนไอ้โม่ง แตะเรื่องสถาบัน หวังม็อบชนม็อบ*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2566, จาก https://nationtv.tv/main/content/378802006

_____. (2563). *ข่าวการเมืองวันนี้*. สืบค้น 22 ตุลาคม 2566, จาก https://www.nationtv.tv/main/content/politics?utm_source=menu_header&utm_medium=internal_referral.

บีบีซี นิวส์ ไทย. (2563). *คณะราษฎร : ชุมนุมใหญ่ 14 ตุลา ไล่ “ศักดินา-เผด็จการ”*. สืบค้น 19 ตุลาคม จาก : https://www.bbc.com/thai/thailand-54445239.

_____. (2563). *โควิด-19: แกนนำนักศึกษาเดินหน้าจัดชุมนุมต่อ แม้ บช.น. เตือนผิด พ.ร.ก.ฉุกเฉิน*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2566, จาก https://www.bbc.com/thai/thailand-5344 5906.

_____. (2563). *โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พล.อ. ประยุทธ์ เป็นนายกฯ สมัยที่ 2 ลั่นเป็น "รัฐบาลของคนไทยทั้งประเทศ"*. สืบค้น 26 ตุลาคม 2566, จาก https://www.bbc.com /thai/thailand-48592231.

แบรนด์ไซส์. (2563). *แบนสปอนเซอร์เนชั่น : สื่ออนุรักษ์นิยมขาลง ถ้าไม่เร่งปรับตัว ก็มีแต่ความเสื่อมถอย*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566, จาก https://brandinside.asia/ban-right-wing-extremism-tv-channel-ban-nation-tv-22/

ผู้จัดการออนไลน์. (2563). *"ปัญญาพลวัตร" "พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต"*. สืบค้น 26 ตุลาคม 2566, จาก https://mgronline.com/daily/detail/9630000020003.

มติชน ออนไลน์. (2563). *การเมือง*. สืบค้น 22 ตุลาคม 2566, จาก https://matichon.co.th/ politics.

_____. (2563). *นักศึกษาและประชาชนชุมนุมประท้วงรัฐบาล เรียกร้องให้หยุดคุกคามประชาชน ยุบสภา และร่าง รธน. ใหม่*. สืบค้น 26 ตุลาคม 2566 จาก https://themomentum.co/thai-protest-demanding-government-resignation/.

_____. (2563). *กว่า "40 ปี" กับ "มติชน" สมหมาย ปาริจฉัตต์*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566 จาก https://matichon.co.th/prachachuen/news_413238.

_____. (2563). *การเผชิญ มวลชน ยุคดิจิทัล ของทหาร ยุค "สงครามเย็น"*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2566, จาก https://matichon.co.th/politics/politics-in-depth/news_ 2403 795.

วอยซ์ ออนไลน์. (2563). *นี่คือจุดเริ่มต้น? ยกระดับ-จุดพลังแฟลชม็อบสู่ชุมนุมใหญ่*. สืบค้น 21 ตุลาคม 2566, จาก https://www.voicetv.co.th/read/PA4BAOTU4

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.440-451

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสัทธรรม*

HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT IN A NEW WAVE OF CHANGE, ACCORDING TO SADDHAMMA (TRUE DHAMMA)

พนิดา บุนะจินดา
Panida Bunajinda
นักวิชาการอิสระ
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: Panidab4@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสัทธรรม โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่คือ การปรับระบบการศึกษา การสร้างคนให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในคลื่นความรู้ใหม่ ไปเป็นการศึกษาสู่ฐานสมรรถนะใหม่ เพื่อหยุดความสูญเปล่าทางการศึกษาให้หมดไป นี่คือฐานคิดในการสร้างบ้านเปลี่ยนแปลงเมืองยุคใหม่ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน และวิถีการดำรงชีวิตในโลกใบใหม่ที่เคลื่อนเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าใหม่ ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้การศึกษา การพัฒนาคน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องปรับฐานคิด ปรับทิศทางสร้างการเรียนรู้ใหม่ หากมองในทางพระพุทธศาสนาตามหลักสัทธรรม 3 ได้แก่ ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ “ปริยัติ” ได้แก่การศึกษาเล่าเรียนให้มีความรู้อย่างรอบด้าน และทันสมัย “ปฏิบัติ” ได้แก่ เมื่อศึกษาเล่าเรียนมาเป็นที่เข้าใจแล้ว นำออกไปประพฤติปฏิบัติตามที่ได้ศึกษามาเพื่อให้เกิดเป็นมรรคเป็นผลหรือมีประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน และ “ปฏิเวธ” คือความรู้แจ้งแทงตลอดไปเป็นลำดับ ๆ กระทั่งรู้แจ้งแทงตลอดโดยทั่วถึง ธรรมทั้งสามนี้เกี่ยวเนื่องกัน เหมือนเชือกสามเกลียวที่ฟั่นติดกันไว้ ซึ่งก็คือเกิดทักษะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ได้เล่าเรียนมา

คำสำคัญ: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์; คลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่; หลักสัทธรรม

*Received August 30, 2023; Revised October 3, 2023; Accepted October 10, 2023

Abstract

This article is a study on human resource development in the new wave of change, according to Saddhamma (True Dhamma). Human resource development in the new wave of change is adjusting the education system, creating people to respond to changes in the new wave of knowledge, studying towards a new competency base, and stopping the waste of education. This is the foundation for creating a modern city, social change, economy, work, and way of life in the new world moving into the 4th Industrial Revolution that affects society, economy, new progress which connects life and work into innovation, new technology harmoniously. Adjusting the world to a digital economy society, education, and human development. Human resource development needs to change the thinking base and adjust the direction to create new learning. If looking at Buddhism according to Saddhamma (True Dhamma), namely, Pariyatti (Study), Patipatti (Practice) and Pativedha (Penetration: Enlightenment Attainment), "Study" means studying to have a comprehensive and modern knowledge. “Practice” takes it out to practice according to what you have studied in order to achieve the path as a result or efficiency and effectiveness of the work, and "Penetration: Enlightenment Attainment " is the absolute knowledge that knows the causes and effects gradually and fully, even knowingly enlighten These three doctrines thoroughly are related to each other, like three strands of rope that are tied together which gain expertise in the field that ones have studied.

Keywords: Human Resources Development; New Wave of Change; Saddhamma (True Dhamma)

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับคือ 1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับมหภาค เป็นการพิจารณาถึงทรัพยากรมนุษย์ในระดับชาติ ได้แก่ การพัฒนากำลังคนหรือประชากรของประเทศไทย โดยอาศัยยุทธวิธีและมาตรการเกี่ยวกับอัตราการเกิด - ตายของประชากร การศึกษาการจ้างงานและการมีงานทำ เพื่อการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นกระบวนการเพิ่มพูนทักษะ

ความรู้ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมกับความต้องการด้านการจ้างงานของประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการพัฒนาเพื่อที่จะทำให้อุปทานกำลังคนของประเทศเท่ากับอุปสงค์กำลังคนของประเทศ 2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับจุลภาค เป็นการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่หมายถึงบุคลากร พนักงาน เป็นการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถ ให้แก่บุคคลเพื่อที่จะทำงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลได้รับรู้ความสามารถของตน รู้จักงานที่ต้องทำ รู้จักลักษณะขององค์กรและผลผลิตที่องค์กรปรารถนา รวมทั้งรู้ความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนี้มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีพลวัต (Dynamics) คือ มีลักษณะการเคลื่อนไหวต่อการรับรู้มีการปรับตัวและพร้อมที่จะละลายพฤติกรรมของตนเองเพื่อเข้าร่วมกับผู้อื่น (ชุติกาญจน์ ศรีวิบูลย์, 2557)

การบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ จะคล้ายการบริหารแบบเดิม แต่มีจุดมุ่งเน้นที่ต่างกัน วัตถุประสงค์ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ คือ 1. เพื่อสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กร 2. เพื่อใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3. เพื่อธำรงรักษาบุคคลที่มีความสามารถให้อยู่กับองค์การนาน ๆ 4. เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มุ่งเน้นเชิงกลยุทธ์และเชิงระบบ ถือคนเป็นสินทรัพย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ นักคิด เรียกบุคลากรแนวใหม่ ว่า “ทุนมนุษย์” ความท้าทายสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลแบบใหม่ คือ ตอบสนองโลกาภิวัตร รับเทคโนโลยีใหม่ จัดการการเปลี่ยนแปลง สร้างทุนมนุษย์ ตอบสนองต่อตลาด การลดต้นทุน (Bohlander et al., 2001) ความแตกต่างของแนวคิดและฐานคติการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับการบริหารงานบุคคลแบบเก่ากับปัจจุบัน คือ การบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรบุคคลและการบริหารงานทรัพยากรบุคคลแนวใหม่มามีบทบาทมากขึ้น การบริหารบุคคลตามทฤษฎีสมรรถนะ competency คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรบางกลุ่ม/บางคนในองค์กรปฏิบัติงาน ได้ผลงานโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ โดยบุคลากรเหล่านี้แสดง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังกล่าว มากกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในสถานการณ์หลากหลายกว่าและได้ผลงานดีกว่าผู้อื่น และการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล (ดวงพร แสงทอง, 2562)

จากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ผ่านมานั้น จำเป็นต้องการนำหลักสัทธรรมมารื้อสร้าง ปรับระบบการศึกษา ซึ่งได้แก่ “ปริยัติ” การสร้างคนให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในคลื่นความรู้ใหม่ ไปเป็นการศึกษาสู่ฐานสมรรถนะใหม่ ซึ่งได้แก่ “ปฏิบัติ” เพื่อหยุดความสูญเปล่าทางการศึกษาให้หมดไป นี่คือฐานคิดในการสร้างบ้านเปลี่ยนแปลงเมืองยุคใหม่ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน และวิถีการดำรงชีวิตในโลกใบใหม่ที่เคลื่อนเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ

ความก้าวหน้าใหม่ ซึ่งได้แก่ “ปฏิเวธ” ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้การศึกษา การพัฒนาคน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องปรับฐานคิด ปรับทิศทางสร้างการเรียนรู้ใหม่ (ไทยโพสต์, 2566) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนากระบวนศึกษาใหม่เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง โดยการนำหลักสัทธรรม คือ “ปริยัติ, ปฏิบัติ, ปฏิเวธ” โดยการศึกษาเล่าเรียน เมื่อศึกษาเล่าเรียนมาเป็นที่เข้าใจแล้ว ออกไปประพฤติปฏิบัติตามเข็มทิศทางเดินของธรรมที่ได้เรียนมาแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งแทงตลอดไปเป็นลำดับๆ กระทั่งรู้แจ้งแทงตลอดโดยทั่วถึง ธรรมทั้งสามนี้เกี่ยวเนื่องกัน เหมือนเชือกสามเกลียวที่ฟั่นติดกันไว้ (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน, 2566) มาเป็นกระบวนการในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม คือ ให้เรียนรู้ ปฏิบัติ และสัมผัสผลตามหลักสัทธรรมนั้นเอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นบทความเกี่ยว “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสัทธรรม” จะเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง ว่าจะสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่หลักสัทธรรม เข้ามาบูรณาการเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดีต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการให้ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น เลียวนาร์ด แนดเลอร์ (Leonard Nadler) ดูจะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เขาได้รับยกย่องให้เป็นบิดาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเขาให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้เป็นครั้งแรกในการประชุมของสมาคมนักฝึกอบรมและพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา (ASTD: the American Society for Training Directors) ที่มลรัฐไมอามีในปี พ.ศ. 2512 โดยมีหลักว่า Human resource development is a series of organized activities, conducted within a specialized time and designed to produce behavioral changes ซึ่งหมายถึงกลุ่มของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกออกแบบและจัดระบบเพื่อนำไปปฏิบัติในเวลาที่กำหนดเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมมนุษย์ ต่อมาแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางและได้ขยายแนวคิดครอบคลุมทั้งในเรื่องหน้าที่การทำงานกระบวนการทำงานจนถึงฝ่ายงานหรือแผนกงานซึ่งในระยะแรกมักเรียกว่าการฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Development) (ปิยะ ศักดิ์เจริญ, 2557)

ทั้งนี้คำนิยามเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือการพัฒนาบุคลากรในองค์กรโดยใช้กิจกรรมการพัฒนาโดยเป็นการพัฒนาที่ต้องครอบคลุมทั้งสองด้านประกอบด้วย

1. ด้านบุคคลจะต้องมีการพัฒนาด้านความรู้ทักษะและทัศนคติและ 2. ด้านองค์กรคือนโยบายโครงสร้างและการจัดการเพื่อนำไปสู่ความสามารถและการผลิตที่สูงขึ้น จนสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปฏิบัติงานผู้จัดการ และสมาชิกในองค์กรมากขึ้น โดยมีเป้าหมายคือคุณภาพสูงสุดของพนักงาน ความสามารถในการผลิตการบริการเปี่ยมคุณภาพตามแต่ละสภาพแวดล้อมขององค์กร (Pace et.al., 1991)

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ ที่ถูกเสนอว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่มีความหลากหลาย บุคลากรทั้งหมดเป็นแหล่งเก็บทรัพยากรที่ยังไม่ได้ใช้และเชื่อว่าบุคลากรแต่ละคนเข้ามาในองค์กรที่มีทรัพยากรมากมายซึ่งฝ่ายบริหารสามารถเข้าถึงได้หากพวกเขาพยายาม ทรัพยากรบุคคลเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีทักษะทางกายภาพและพลังงานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ความสามารถในการรับผิดชอบ พฤติกรรมกำกับตนเองและการควบคุมตนเอง อย่างไรก็ดีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับดังนี้ (ชุติกาญจน์ ศรีวิบูลย์, 2557)

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับมหภาค เป็นการพิจารณาถึงทรัพยากรมนุษย์ในระดับชาติ ได้แก่ การพัฒนากำลังคนหรือประชากรของประเทศไทย โดยอาศัยยุทธวิธีและมาตรการเกี่ยวกับอัตราการเกิด-ตายของประชากร การศึกษาการจ้างงานและการมีงานทำ เพื่อการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นกระบวนการเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมกับความต้องการด้านการจ้างงานของประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการพัฒนาเพื่อที่จะทำให้อุปทานกำลังคนของประเทศเท่ากับอุปสงค์กำลังคนของประเทศ

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับจุลภาค เป็นการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ หมายถึง บุคลากร พนักงาน เป็นการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถ ให้แก่บุคคลเพื่อที่จะทำงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลได้รับรู้ความสามารถของตน รู้จักงานที่ต้องทำ รู้จักลักษณะขององค์กรและผลผลิตที่องค์กรปรารถนา รวมทั้งรู้ความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนี้มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีพลวัต (Dynamics) คือ มีลักษณะการเคลื่อนไหวต่อการรับรู้มีการปรับตัวและพร้อมที่จะละลายพฤติกรรมของตนเองเพื่อเข้าร่วมกับผู้อื่น

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ คล้ายการบริหารแบบเดิม แต่มีจุดมุ่งเน้นที่ต่างกัน วัตถุประสงค์ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ คือ 1. เพื่อสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กร 2. เพื่อใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3. เพื่อธำรงรักษาบุคคลที่มีความสามารถให้อยู่กับ

องค์การนาน ๆ 4. เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มุ่งเน้นเชิงกลยุทธ์และเชิงระบบ ถือคนเป็นสินทรัพย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ นักคิด เรียกบุคลากรแนวใหม่ว่า “ทุนมนุษย์” ความท้าทายสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลแบบใหม่ คือ ตอบสนองโลกาภิวัตร รับเทคโนโลยีใหม่ จัดการการเปลี่ยนแปลง สร้างทุนมนุษย์ ตอบสนองต่อตลาด การลดต้นทุน (Bohlander et al., 2001)

ความแตกต่างของแนวคิดและฐานคติการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับการบริหารงานบุคคลแบบเก่าของ Frederic W. Taylor คือ ปัจจุบันการบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรบุคคลและการบริหารงานทรัพยากรบุคคลแนวใหม่มามีบทบาทมากขึ้น การบริหารบุคคลตามทฤษฎีสมรรถนะ competency คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรบางกลุ่ม/บางคนในองค์กรปฏิบัติงาน ได้ผลงานโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ โดยบุคลากรเหล่านี้แสดง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังกล่าว มากกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในสถานการณ์หลากหลายกว่าและได้ผลงานดีกว่าผู้อื่น และการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล (ดวงพร แสงทอง, 2562)

นอกจากนี้แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็งซึ่งอธิบายว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือ ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย 1. ทักษะ (Skills) คือ สิ่งที่บุคคลรู้และสามารถทำได้เป็นอย่างดี เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะในการขับรถ เป็นต้น 2. ความรู้ (Knowledge) คือ สิ่งที่บุคคลรู้และเข้าใจในหลักการ แนวคิดเฉพาะด้าน เช่น มีความรู้ ด้านบัญชีมีความรู้ด้านการตลาด การเมือง เป็นต้น ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ สังเกตเห็นได้ยาก 3. บทบาททางสังคม (Social Role) คือ สิ่งที่บุคคลต้องการสื่อให้บุคคลอื่นในสังคมเห็นว่าตัวเขามีบทบาทอย่างไรต่อสังคม เช่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น 4. ภาพพจน์ที่รับรู้ตัวเอง (Self-Image) คือ ภาพพจน์ที่บุคคลมองตัวเองว่าเป็นอย่างไร เช่น เป็นผู้นำ เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นศิลปิน เป็นต้น 5. อุปนิสัย (Traits) คือ ลักษณะนิสัยใจคอของบุคคลที่เป็นพฤติกรรมถาวร เช่น เป็นนักกีฬาที่ดี เป็นคนใจเย็น เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น 6. แรงกระตุ้น (Motive) คือ พลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในจิตใจของบุคคล ที่จะส่งผลกระทบต่อการกระทำ เช่น เป็นคนที่มีความต้องการผลสำเร็จ การกระทำสิ่งต่างๆ จึงออกมาในลักษณะของการมุ่งไปสู่ความสำเร็จตลอดเวลา (ดวงพร แสงทอง, 2562)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการซึ่งมีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากร โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหา การคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อมาปฏิบัติกิจที่ตนได้รับมอบหมายในองค์กร ซึ่งในระหว่างนั้นมีการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับบุคลากรขององค์กรผ่านวิธีการต่าง ๆ อันหลากหลาย เพิ่มเติมศักยภาพในด้านต่างๆ ตลอดจนเสริมความสมบูรณ์ทางจิตและกายอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การครอบครององค์

ความรู้เฉพาะบุคคลนำองค์ความรู้ที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสมในกิจหรือการอันควรอันจะเป็นผลให้องค์กรและสังคมสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้

หลักสัทธรรม

พระพุทธศาสนานี้ ตัวแท้ตัวจริง ถ้าสรุปง่าย ๆ เป็น ดังที่เรียกว่าเป็น สัทธรรม คือ ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ปริยัติก็คือพุทธพจน์ที่เรานำมาเล่าเรียนศึกษา ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎก ถ้าไม่มีพระไตรปิฎก พุทธพจน์ก็ไม่สามารถมาถึงเราได้ เราอาจกล่าวได้ว่าปริยัติเป็นผลจากปฏิเวธ และเป็นฐานของการปฏิบัติ พระพุทธเจ้าเมื่อทรงบรรลุผลการปฏิบัติของพระองค์แล้ว จึงทรงนำประสบการณ์ที่เป็นผลจากการปฏิบัติของพระองค์นั้นมาเรียบเรียงร้อยกรองสั่งสอนพวกเรา คือทรงสั่งสอนพระธรรมวินัยไว้ คำสั่งสอนของพระองค์นั้น ก็มาเป็นปริยัติของเรา คือเป็นสิ่งที่เราจะต้องเล่าเรียน แต่ปริยัติที่เป็นผลจากปฏิเวธนั้นหมายถึงปฏิเวธของพระพุทธเจ้าโดยเฉพาะ คือผลการปฏิบัติของพระพุทธเจ้า และที่พระพุทธเจ้าทรงยอมรับเท่านั้น ไม่เอาผลการปฏิบัติของ โยคี ฤษี ดาบส นักพรต ชีไพร อาจารย์ เจ้าลัทธิ หรือศาสดาอื่นใด ถ้าไม่ได้เล่าเรียนปริยัติ ไม่รู้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า การปฏิบัติของเราก็เขว ก็ผิด ก็เฉไฉ ออกนอกพระพุทธศาสนา ถ้าปฏิบัติผิด ก็ได้ผลที่ผิด หลอกตัวเองด้วยสิ่งที่พบซึ่งตนหลงเข้าใจผิด ปฏิเวธก็เกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่มีปริยัติเป็นฐาน ปฏิบัติและปฏิเวธก็พลาดหมด เป็นอันว่าล้มเหลวไปด้วยกัน พูดง่าย ๆ ว่า จากปฏิเวธของพระพุทธเจ้า ก็มาเป็นปริยัติของเรา แล้วเราก็ปฏิบัติตามปริยัตินั้น เมื่อปฏิบัติถูกต้อง ก็บรรลุปฏิเวธอย่างพระพุทธเจ้า ถ้าวงจรนี้ยังดำเนินไป พระศาสนาของพระพุทธเจ้าก็ยังคงอยู่ ปริยัติที่มาจากปฏิเวธของพระพุทธเจ้า และเป็นฐานแห่งการปฏิบัติของพวกเราเหล่าพุทธบริษัททั้งหลาย ก็อยู่ในพระไตรปิฎกนี้แหละ ฉะนั้น มองในแง่นี้ก็ได้ความหมายว่า ถ้าเราจะรักษาปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธไว้ ก็ต้องรักษาพระไตรปิฎกนั่นเอง ตกลงว่า ในความหมายที่จัดแบ่งตัวพระศาสนาเป็นสัทธรรม หรือบางทีแยกเป็นศาสนา คือ ปริยัติศาสนา กับ ปฏิบัติศาสนา นั้น รวมความก็อยู่ที่พระไตรปิฎกเป็นฐาน จึงต้องรักษาพระไตรปิฎกไว้ เมื่อรักษาพระไตรปิฎกได้ ก็รักษาพระพุทธศาสนาได้ (พระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2566)

นอกจากนั้นหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน ในครั้งเทศน์เรื่องมนุษย์สูงกว่าบรรดาสัตว์ โลกสูงกว่ามนุษย์ ธรรมสูงกว่าโลก ใจความว่า เพราะฉะนั้นธรรมกับมนุษย์จึงเป็นคู่ควรกัน มนุษย์ก็เหมาะสมกับธรรมที่จะรับธรรมไว้บนดวงใจเพื่อประพฤติปฏิบัติ ธรรมก็สมควรแก่มนุษย์ที่จะเทิดทูนสักการบูชา นอกเหนือจากธรรมแล้วก็ยังมองไม่เห็นอะไรที่เป็นความเลิศประเสริฐในสกลโลกนี้ ไม่มีอะไรที่ยอดเยี่ยมยิ่งกว่าธรรม ความฉลาดของโลกก็ไม่มีใครจะเยี่ยมยิ่งไปกว่ามนุษย์ ในโลกมนุษย์ที่มีพุทธศาสนาประจำ จึงเหมาะสมกับมนุษย์ผู้

ใคร่ธรรมและมีธรรมในใจ แต่ศาสนธรรมไม่เหมาะสมกับผู้เป็นมนุษย์เพียงแต่ร่างไม่มีธรรมภายในใจบ้างเลย ทั้งน่าเสียดายภูมิแห่งมนุษยชาติ สู้สัตว์บางประเภทบางตัวที่มีจิตใจสูงส่งก็ไม่ได้ นับว่าขาดทุนสูญดอก ไม่มีความดีงามงอกเงยได้บ้างเลย เกิดมาเป็นมนุษย์ทั้งที เราทั้งหลายได้ประพฤติปฏิบัติ ได้นับถือพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นสิ่งที่เลิศประเสริฐอยู่แล้วโดยหลักธรรมชาติของธรรม ชื่อว่าเราเป็นผู้เหมาะสม ทั้งได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ทั้งได้นับถือพระพุทธศาสนา ได้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมตามกำลังความสามารถของตนๆ เฉพาะอย่างยิ่งทางจิตตภาวนาเป็นสิ่งสำคัญมาก ที่จะทำให้มองเห็นเหตุผลต่างๆ ซึ่งมีอยู่ภายในตัวเราใกล้ไกลรอบด้าน จะรู้เห็นได้ด้วยภาคปฏิบัติคือ “จิตตภาวนา” การภาวนาท่านถือเป็นสำคัญในภาคปฏิบัติศาสนา ครั้งพุทธกาลจึงถือภาคปฏิบัติเป็นเยี่ยม เช่นท่านกล่าวไว้ว่า “ปริยัติ, ปฏิบัติ, ปฏิเวธ”

“ปริยัติ” ได้แก่การศึกษาเล่าเรียน

“ปฏิบัติ” ได้แก่ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นที่เข้าใจแล้ว ออกไปประพฤติปฏิบัติตามเข็มทิศทางเดินของธรรมที่ได้เรียนมาแล้วนั้น

“ปฏิเวธ” คือความรู้แจ้งแทงตลอดไปเป็นลำดับๆ กระทั่งรู้แจ้งแทงตลอดโดยทั่วถึง ธรรมทั้งสามนี้เกี่ยวเนื่องกัน เหมือนเชือกสามเกลียวที่ฟั่นติดกันไว้ (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน, 2566)

สรุป การพัฒนาตามหลักสัทธรรม 3 ได้แก่ ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ “ปริยัติ” คือ การศึกษาเล่าเรียนให้มีความรู้อย่างรอบด้าน และทันสมัย “ปฏิบัติ” คือ เมื่อศึกษาเล่าเรียนมาเป็นที่เข้าใจแล้ว นำออกไปประพฤติปฏิบัติตามที่ได้ศึกษามาเพื่อให้เกิดเป็นมรรคเป็นผลหรือมีประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน และ “ปฏิเวธ” คือความรู้แจ้งแทงตลอดไปเป็นลำดับ ๆ กระทั่งรู้แจ้งแทงตลอดโดยทั่วถึง ธรรมทั้งสามนี้เกี่ยวเนื่องกัน เหมือนเชือกสามเกลียวที่ฟั่นติดกันไว้ ซึ่งก็คือเกิดทักษะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ได้เล่าเรียนมา

แนวคิดคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่

จากการพัฒนาของการศึกษา การพัฒนาคนที่ผ่านมานั้น จำเป็นต้องรื้อสร้าง ปรับระบบการศึกษา การสร้างคนให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในคลื่นความรู้ใหม่ ไปเป็นการศึกษาสู่ฐานสมรรถนะใหม่ เพื่อหยุดความสูญเปล่าทางการศึกษาให้หมดไป นี่คือฐานคิดในการสร้างบ้านเปลี่ยนแปลงเมืองยุคใหม่ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน และวิถีการดำรงชีวิตในโลกใบใหม่ที่เคลื่อนเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าใหม่ ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้การศึกษา การพัฒนาคน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องปรับฐานคิด ปรับทิศทางสร้างการเรียนรู้ใหม่

ประสบการณ์บทเรียนจากสังคมตะวันตกและประชาคมโลกที่เผชิญกับความเปลี่ยนแปลง การปรับตัวของสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งสมรรถนะของผู้คนและการศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ถูกบันทึกเสนอไว้ในงาน “ทางรอดในโลกใบใหม่แห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4” ที่คลาว์ด ชวาบส์ ผู้ก่อตั้งและประธานบริหาร World Economic Forum ที่เขียนร่วมกับ นิโคลัส เดวิด สะท้อนประสบการณ์ให้รู้ถึงความจำเป็นที่ต้องปรับฐานคิด ปรับการศึกษา ปรับการพัฒนาคนขึ้นใหม่ โดยที่บ้านเมืองเราก็กำลังปรับฐานยกระดับประเทศสู่ประเทศไทย 4.0 และเปิดพื้นที่ “เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” มุ่งดึงการลงทุนจากกลุ่มที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้า-อุตสาหกรรม 4.0 มาขับเคลื่อนบ้านเมืองเชื่อมกับโลกใบใหม่อย่างมุ่งมั่น ซึ่งการปรับฐานการศึกษา-การสร้างคน-สร้างทรัพยากรมนุษย์ 4.0 เป็นภารกิจสำคัญคู่ไปกับการปรับโครงสร้างพื้นฐาน การดึงการลงทุน การยกระดับท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ (ไทยโพสต์, 2566)

เนื่องจากการพัฒนาบุคลากร การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษ (อีอีซี) เริ่มด้วยการทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในอุตสาหกรรม 4.0 และเป้าหมายที่วางไว้ในการลงทุนของอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยรวม ที่มีทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมเก่าที่ต้องยกระดับและกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ ได้แก่ อุตสาหกรรมระบบราง และอุตสาหกรรมอากาศยาน หุ่นยนต์ ดิจิทัล เป็นต้น ปัจจุบันเรามี 3 อุตสาหกรรมหลักที่มีมูลค่าสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ ทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีมูลค่ารวมราวร้อยละ 50 ของจีดีพีประเทศ! ซึ่งวันนี้ต้องเร่งขยับปรับฐานพัฒนาให้ทันโลก 4.0 ซึ่งต้องการบุคลากรฐานสมรรถนะใหม่เพื่อยกระดับประเทศ ที่จำเป็นต้องจัดปรับการศึกษา การฝึกอบรมคนให้ทันการรองรับการลงทุนและความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีการศึกษาสำรวจความต้องการบุคลากรใน 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย จากผลการศึกษาจำนวนความต้องการทั้งหมดถูกนำใช้เป็นฐานการปฏิบัติในการสร้างคน ปรับการศึกษาผ่านการจัดตั้งเครือข่ายสร้างความเข้าใจกับสถาบันการศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัย วิทยาลัยอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเคลื่อนงานสร้างคน ปรับการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย การกำหนดเป้าหมาย ทิศทางก่อนปฏิบัติการปรับการศึกษา สร้างคนฐานสมรรถนะใหม่ เป็นหมุดหมายที่ช่วยให้การทำงานไม่สะเปะสะปะ ไม่ต้องมีบทเรียนล้มเหลวซ้ำซาก เช่น การศึกษา การพัฒนาคนที่เกิดขึ้นตลอดมา และช่วยกระตุ้นสถาบันการศึกษากลุ่มที่มีศักยภาพในงานการพัฒนาคนได้ตระหนักถึงอนาคต ที่ทำให้ตระหนักสร้างความเคลื่อนไหวที่มีทิศทางตรงตามความต้องการจริง (ไทยโพสต์, 2566)

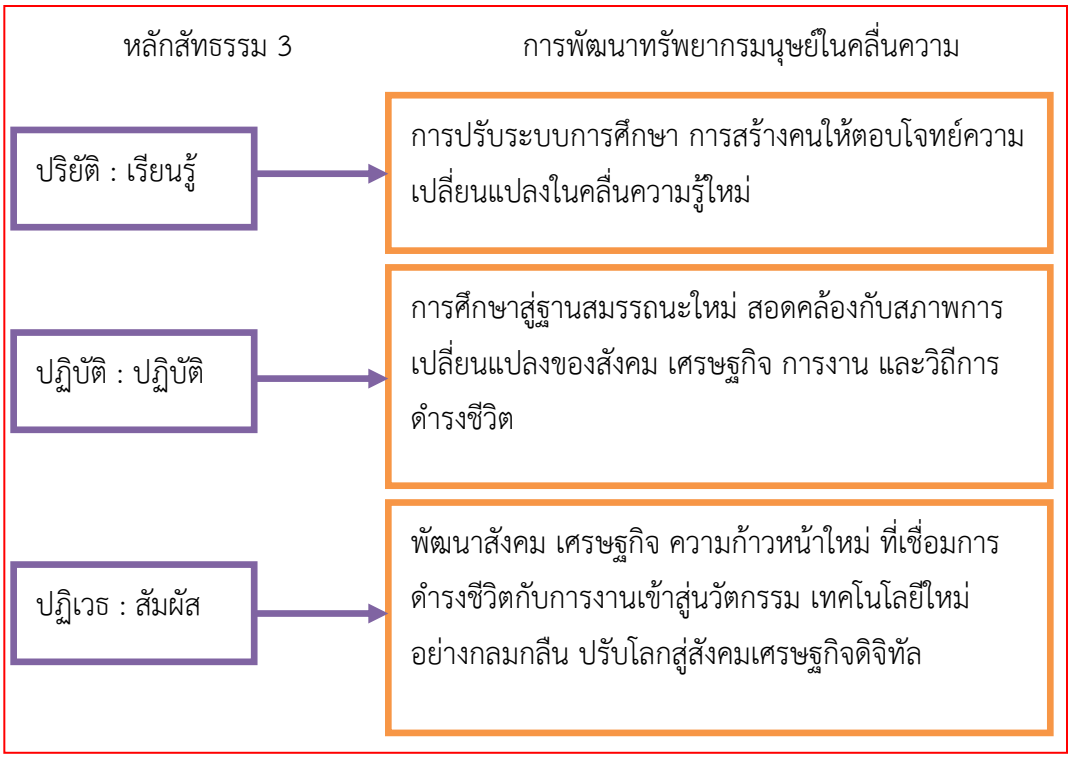
สรุป ความเปลี่ยนแปลงใหม่คือการปรับระบบการศึกษา การสร้างคนให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในคลื่นความรู้ใหม่ ไปเป็นการศึกษาสู่ฐานสมรรถนะใหม่ ให้สอดคล้องกับ

สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล

สรุป

ชีพจรของโลกอุตสาหกรรม 4.0 เคลื่อนไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว รุนแรง เปลี่ยนสภาพเก่าสู่ความเจริญยุคใหม่ ที่กลืนกลายปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจการค้า การพัฒนาจนถึงการดำรงชีวิตไปอย่างเหลือเชื่อ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ใช้เวลาสั่งสมมากว่า 4 ทศวรรษ ซึ่งการดำรงอยู่ในกระแสขับเคลื่อนสู่ความก้าวหน้าใหม่ด้วยเทคโนโลยีนั้น การเรียนรู้ปรับตัว มีความจำเป็นยิ่ง ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่คือ การปรับระบบการศึกษา การสร้างคนให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในคลื่นความรู้ใหม่ ไปเป็นการศึกษาสู่ฐานสมรรถนะใหม่ เพื่อหยุดความสูญเปล่าทางการศึกษาให้หมดไป นี่คือฐานคิดในการสร้างบ้านเปลี่ยนแปลงเมืองยุคใหม่ สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน และวิถีการดำรงชีวิตในโลกใบใหม่ที่เคลื่อนเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าใหม่ ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้การศึกษา การพัฒนาคน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องปรับฐานคิด ปรับทิศทางสร้างการเรียนรู้ใหม่ หากมองในทางพระพุทธศาสนาตามหลักสัทธรรม 3 ได้แก่ ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ “ปริยัติ” ได้แก่การศึกษาเล่าเรียนให้มีความรู้อย่างรอบด้าน และทันสมัย “ปฏิบัติ” ได้แก่ เมื่อศึกษาเล่าเรียนมาเป็นที่เข้าใจแล้ว นำออกไปประพฤติปฏิบัติตามที่ได้ศึกษามาเพื่อให้เกิดเป็นมรรคเป็นผลหรือมีประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน และ “ปฏิเวธ” คือความรู้แจ้งแทงตลอดไปเป็นลำดับๆ กระทั่งรู้แจ้งแทงตลอดโดยทั่วถึง ธรรมทั้งสามนี้เกี่ยวเนื่องกัน เหมือนเชือกสามเกลียวที่ฟั่นติดกันไว้ ซึ่งก็คือเกิดทักษะความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ได้เล่าเรียนมา จากการศึกษาค้นคว้าดังที่ได้อธิบายแล้วนั้นสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ตามภาพที่ 1 ดังนี้

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.440-451

ภาพที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสัทธรรม 3

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้ ปริยัติ : เรียนรู้ คือสังคมต้องมีการปรับระบบการศึกษา การสร้างคนให้ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงในคลื่นความรู้ใหม่ เพื่อไปสู่ขั้นของการ ปฏิบัติ: ปฏิบัติ โดยการศึกษาสู่ฐานสมรรถนะใหม่ สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การงาน และวิถีการดำรงชีวิต และสู่ขั้น ปฏิเวธ : สัมผัสผล คือ พัฒนาสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าใหม่ ที่เชื่อมการดำรงชีวิตกับการงานเข้าสู่นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่อย่างกลมกลืน ปรับโลกสู่สังคมเศรษฐกิจดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

ชุติกาญจน์ ศรีวิบูลย์. (2557). *หลักบริหารพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพ: สำนักพิมพ์เพชรสำนักพิมพ์.

ดวงพร แสงทอง. (2562). *เอกสารประกอบการสอน วิชาองค์การและการจัดการสมัยใหม่.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ไทยโพสต์. (2566). *มุ่งเป้าหมาย-สร้างการศึกษา/สร้างคน ในคลื่นความเปลี่ยนแปลงใหม่!!!.* สืบค้น 29 กรกฎาคม 2566, จาก https://www.thaipost.net/articles-news/406488/.

ปิยะ ศักดิ์เจริญ, (2557). การศึกษานอกระบบและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : บริบทที่แตกต่างสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *วารสารครุศาสตร์,* 42(4), 155-170.

พระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2566). *พระไตรปิฎกกับพระสัทธรรม 3.* สืบค้น 29 กรกฎาคม 2566, จาก https://pagoda.or.th/tripitaka/3.html.

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน. (2566). *เทศน์โปรดคุณเพาพงา วรรธนะกุล ณ วัดป่าบ้านตาด เมื่อวันที่ 12 มกราคม พุทธศักราช 2519 ปริยัติ, ปฏิบัติ, ปฏิเวธ.* สืบค้น 29 กรกฎาคม 2566, จาก https://luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=1556&CatID=1.

Bohlander, G. et al. (2001). *Managing human resources.* (12th ed.). OH: South-Western College Publishing.

Pace, R.W., et.al., (1991). *Human Resource Development.* New York: Prentice-Hall.

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2567 น.452-465

ระบบอุปถัมภ์กับปัญหาการบริหารงานภาครัฐ*

PATRONAGE SYSTEM IN PUBLIC ADMINISTRATION

กาญจนา นครคง, ธนัสถา โรจนตระกูล
Kanjana Nakronkong, Tanastha Rojanatrakul
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author E-mail: kanjanakoy0210@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงถึงปัญหาของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐ โดยกล่าวถึง ระบบอุปถัมภ์ ปัญหาการบริหารงานภาครัฐ ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในระบบการบริหารงานภาครัฐ ข้อดี ข้อเสียของระบบอุปถัมภ์ วิธีการแก้ไขปัญหาของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐ และการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐเพื่อลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์ การนำหลักธรรมาภิบาลแต่ละตัวมาแก้ไขปัญหาของระบบอุปถัมภ์ หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลและยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ เพื่อมุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด มีคุณธรรม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เป็นกรอบแนวทางในบริหารงานภาครัฐ สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละหน่วยงานได้แตกต่างกันไป อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตต่าง ๆ ที่จะเกิดจากระบบอุปถัมภ์ให้เบาบางลงได้บ้าง แม้ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด ต้องยอมรับว่าระบบอุปถัมภ์นั้น ส่งผลกับการบริหารภาครัฐเป็นอย่างมากเช่นเดียวกัน นอกเหนือจากหลักธรรมาภิบาลแล้ว ผู้บริหารยังสามารถใช้วิธีการบริหารงานอื่น ๆ มาช่วยเสริมเพื่อลดทอนปัญหาของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้เช่นเดียวกัน

คำสำคัญ: ระบบอุปถัมภ์; ปัญหาการบริหารงาน; การบริหารงานภาครัฐ

Abstracts

This academic article aimed to show the problems of the patronage system in public administration which mentioned about patronage system,

*Received August 25, 2023; Revised September 5, 2023; Accepted September 6, 2023

public administration problems, patronage system which occurred in public administration advantages and disadvantages of the patronage system, how to solve the issues of the patronage system in public administration, using the merit system in public administration to reduce the power of patronage system, and applying sound governance principles to solve the problems of the patronage system. Sound governance principles are guidelines for effective management. Administrators should pay attention to the principles of good governance and adhere to them as a principle in public administration, focusing on making the most effective operations, having morals, and being revealing. It is a framework for public administration which can be applied in the appropriate contexts. Moreover, it is also to prevent various corruption that will occur from the patronage system to be alleviated. Although not all problems can be solved, it must be acknowledged that the patronage system has a significant impact on public administration as well. In addition to the principles of good governance, administrators can also use other management methods to reduce the problems of the patronage system in public administration as well.

Keywords: Patronage System; Administration; Public Administration

บทนำ

การบริหารงานภาครัฐตั้งแต่อดีตหรือแบบดั้งเดิมนั้นเป็นการบริหารงานที่จะเน้นในสายของการบังคับบัญชา มีกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดมาก โครงสร้างองค์กรจะเป็นระบบรวมศูนย์ บุคลากรจะปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่กำหนดจึงทำให้บุคลากรขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ผู้น้อยต้องให้ความเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใหญ่เป็นหลัก สิ่งนี้จึงเป็นสาเหตุที่จะก่อให้เกิดการทุจริตคอรัปชั่นได้ง่ายโดยเฉพาะเรื่องของระบบอุปถัมภ์ การฝากคนเข้ามาทำงานโดยผ่านผู้บังคับบัญชาระดับสูง ทำให้หน่วยงานได้คนที่เข้ามาทำงานแบบไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความรับผิดชอบ เพราะคิดว่าตนนั้นเป็นเด็กนาย ทำให้งานเดินไปอย่างช้าเพราะคนที่จะปฏิบัติงานได้จริงมีน้อยมาก ต่อมาการบริหารงานภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมไทย เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เทคโนโลยีที่สมัยใหม่มากขึ้น จึงทำให้การบริหารงานภาครัฐในแบบเดิมเกิดปัญหาไม่สามารถปฏิบัติงานได้ดีเท่าที่ควร เพราะมัวแต่ยึดกฎระเบียบทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การทำงานเกิดความล่าช้า อีก

ทั้งเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากทุกที่ทุกเวลา การเมืองการปกครองที่เป็นไปเป็นแบบประชาธิปไตย ที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน และเน้นส่งเสริมให้ผู้รับบริการหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ภาครัฐต้องแสดงถึงการทำงานที่โปร่งใสเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการบริหารงานภาครัฐว่าจะไม่มีการทุจริต หรือระบบอุปถัมภ์เข้ามาแทรกแซงการบริหารงานภาครัฐได้ ระบบคุณธรรม และหลักธรรมาภิบาลจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการบริหารงานภาครัฐ โดย ธีรวัฒน์ วงศ์วรัญญู (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของระบบอุปถัมภ์ในหน่วยงานราชการต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในจังหวัดเลย พบว่า การมีอยู่ของระบบอุปถัมภ์ในหน่วยงานมีอยู่จริงเห็นได้จากการใช้ระบบอุปถัมภ์ในการรับคนเข้าทำงาน การให้สิ่งของมีค่าเพื่อแลกกับการเข้าถึงหรือได้เปรียบจากกระบวนการคัดเลือกคนเข้าทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นธรรม และระบบอุปถัมภ์ยังส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะคำสั่งปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ปริมาณของงานลักษณะความยากง่าย ประสิทธิภาพในการทำงาน ความอิจฉาริษยา ความขัดแย้งในหน่วยงาน

ระบบอุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์ เป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของบุคคลแต่ละฝ่ายที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกัน จะมีฝ่ายที่อยู่เหนือกว่าและอีกฝ่ายที่ด้อยกว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นสาเหตุหนึ่งในการบั่นทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรและการบริหารงานภาครัฐ ทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง และความไม่เสมอภาค ความเป็นธรรม เพื่อประโยชน์ของตนแล้วระบบอุปถัมภ์มักจะใช้กันมากในการแต่งตั้งโยกย้าย การแสวงหาผลประโยชน์ในผู้มีอำนาจ ระบบอุปถัมภ์นั้นเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านานและมีอิทธิพลอย่างมากในวงการราชการ หน่วยงานของรัฐ มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต การทำงาน มีประเพณีและค่านิยมของชั้นผู้น้อยจะต้องไปฝากเนื้อฝากตัวกับผู้ใหญ่ ยกย่องสรรเสริญผู้ที่มีอำนาจบารมี ทำให้เกิดผลประโยชน์ต่อกันในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการงาน ด้านการเงิน และสิทธิต่าง ๆ ต้องมีการทดแทนหรือตอบแทนบุญคุณ ระบบอุปถัมภ์จะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในการบริหารงานมากกว่าที่จะยึดหลักคุณธรรม ระเบียบกฎหมายในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารหน่วยงานทำงานตามอำเภอใจ หน่วยงานราชการบางแห่งก็ถูกแทรกแซงโดยนักการเมืองท้องถิ่น ทำให้การปฏิบัติงานขาดความเป็นธรรม ไม่ละอายใจ ไม่สนระเบียบกฎหมาย ขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ไร้จริยธรรม มองไม่เห็นโทษและปัญหาของระบบอุปถัมภ์ จึงก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบการบริหารงานภาครัฐ

ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบของการควบคุมอำนาจทางสังคมที่ได้มีการกำหนดสถานภาพของบุคคล จากบนลงล่าง แบบ “เจ้านาย - ลูกน้อง” หรือ “ผู้ใหญ่ - ผู้น้อย” ที่ถูกกำกับโดยจารีตประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งเน้นความแตกต่างระหว่างฐานะทางตำแหน่งอย่างไม่เท่าเทียมกันของทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายที่สูงกว่าจะเป็น “ผู้อุปถัมภ์” และฝ่ายที่ต่ำกว่า จะเป็น “ผู้รับอุปถัมภ์” เป็นความสัมพันธ์ ในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นส่วนตัว โดยอยู่ในรูปแบบของความเป็นเครือญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน พรรคพวก กลุ่มอาชีพที่เคยรู้จักและมีความใกล้ชิด สนิทสนม เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือตอบแทนซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่ายนั้น แล้วได้ถูกนำมายึดถือเป็นหลักเกณฑ์และค่านิยมในการปฏิบัติทางสังคม เพื่อจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ทางอำนาจ ตำแหน่งในการงาน หรือทรัพยากรอื่น ๆ ให้กับบุคคลและกลุ่มต่าง ๆ ไปตามรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เป็นอยู่ (ฉัตรชัย สุระภา, 2554)

ระบบอุปถัมภ์เป็นกลไกที่ยึดโยงอย่างต่อเนื่องกับการเมืองไทย บุคคลแม้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ พร้อมความหวังอย่างเต็มเปี่ยมที่จะพัฒนาประเทศชาติ แต่ไม่มีสมัครพรรคพวก ญาติพี่น้อง รุ่นพี่ คนรู้จัก และบุคคลที่เป็นกลุ่มอ้างอิงก็ยากที่จะนำพาตนเองเข้าไปทำงานและสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ จนทำให้เกิดการแต่งตั้ง มอบหมาย และฝากอนาคตของประเทศไว้กับพวกพ้อง ระบบอุปถัมภ์ดังกล่าวมีอยู่มากในการเมืองไทยและระบบราชการไทย ซึ่งอาจกล่าว ได้ว่า มิได้คำนึงถึงหลักคุณธรรม ความเสมอภาค ความรู้ความสามารถ ความมั่นคง และความเป็นกลางทางการเมือง ระบบราชการยังคงมีการใช้ระบบเส้นสาย พวกพ้อง มีการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจ จนทำให้ข้าราชการแทบทุกหน่วยงานขาดขวัญกำลังใจ เพราะการแต่งตั้งและโยกย้ายเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ของข้าราชการไม่ได้พิจารณาจากคุณสมบัติที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ (อุราชนก คงกล่ำ, 2561)

การบริหารงานภาครัฐ

การบริหารงานภาครัฐในปัจจุบัน เป็นการบริหารงานโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน คำนึงถึงความคุ้มค่า มีการจัดการโครงสร้างหน่วยงานให้เป็นแบบแนวราบ ให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรม ธรรมาภิบาล จรรยาบรรณวิชาชีพ เน้นให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ มีจิตบริการ ต้นสังกัดส่วนกลางมีการมอบอำนาจให้กับผู้บริหารในส่วนภูมิภาคมีอำนาจในการบริหารเพื่อความสะดวก รวดเร็ว หน่วยงานหรือองค์กรจะมีการกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงานของบุคคล และมีการให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรม

พัฒนาตนเอง มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้การปฏิบัติงานได้รวดเร็ว มีการเปิดกว้างทางความคิดในเรื่องต่าง ๆ รัฐมีการร่วมมือกับเอกชนในการบริหารงาน

การบริหารงานภาครัฐกับระบบอุปถัมภ์นั้นเกิดขึ้นจากวัฒนธรรมของสังคมไทย ที่มีประเพณี ค่านิยม มีความคิดแต่ก่อนเก่าแบบศักดินา มองคุณค่าของคนจากเงินทอง พฤติกรรมที่ยกย่องเชิดชูผู้มีอำนาจ คอยประจบสอพลอ ผู้บริหารก็ยึดตัวบุคคลมากกว่าหลักการและเหตุผล ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไม่คำนึงถึงหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล และจริยธรรม ค่านิยมของสังคมไทยหรือแวดวงราชการ การแบ่งชนชั้น ระดับชั้น ผู้ใหญ่ – ผู้น้อย ให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูล ค้ำจุน การฝากเนื้อฝากตัวกับผู้ที่มีอำนาจ ผู้น้อยจะเข้าหาผู้ใหญ่โดยจะมีของกำนัลไปให้เพื่อขอให้ช่วยเหลือในสิ่งที่ตนเองต้องการ จะเห็นกันมากในเรื่องของการแต่งตั้ง โยกย้าย ระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐยังคงมีอยู่ในทุกยุคทุกสมัย ระบบพรรคพวกที่มีผลประโยชน์ร่วมกันของผู้บริหารและผู้ได้รับการอุปถัมภ์

การบริหารงานบุคคลถือเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางการบริหาร เนื่องจากในการบริหารถือว่าทรัพยากรบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดต่อประสิทธิภาพหรือผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ในระบบราชการ บุคลากรหมายถึงข้าราชการที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ซึ่งข้าราชการถือเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดบริการสาธารณะในฐานะผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นความสำเร็จและประสิทธิภาพของการบริหารราชการแผ่นดินจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้าราชการ ซึ่งการจะได้คนดีและคนเก่งมาอยู่ในระบบราชการได้นั้น ปัจจุบันยึดหลักการสำคัญ คือ หลักคุณธรรม หลักสมรรถนะ หลักผลงาน หลักการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ หลักคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล คือ การหาคนดีและคนเก่งเข้ามาทำงาน การรับเข้ามาแล้วพัฒนาให้เป็นคนดี การรักษาบุคลากรไว้ให้อยู่กับองค์กร และใช้คนให้ตรงกับสมรรถนะและตรงกับงาน

ระบบอุปถัมภ์ส่งผลต่อการบริหารงานภาครัฐ

ระบบอุปถัมภ์ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานภาครัฐเป็นส่วนมาก ไม่ว่าจะเป็นการสอบบรรจุ การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก ระบบการบริหารงานของภาครัฐยังมีช่องว่างจึงทำให้เกิดการผลักดัน สนับสนุนเด็กในอุปถัมภ์ของผู้มีอำนาจเข้าสู่กระบวนการมากกว่าที่จะสนับสนุนคนดี มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน จึงทำให้เกิดค่านิยมประเพณีประจบสอพลอผู้ที่มีอำนาจ เพื่อสนับสนุนให้ตนเกิดความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความก้าวหน้าในสายอาชีพอื่น ๆ การปฏิบัติงานขาดความโปร่งใส มีการปกปิดข้อมูล กระทำผิดให้เป็นถูกทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ทำให้บุคลากรเสื่อมศรัทธาต่อระบบการบริหารงานภาครัฐ ระบบอุปถัมภ์ก่อให้เกิดความเสียหายในภาพรวมทำ

ให้ระบบการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ กระทบต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร มีความสอดคล้องกับ ขยัน วิพรหมชัย (2550) ได้ศึกษาผลกระทบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้บริหารท้องถิ่น พบว่าความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้บริหารท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ ทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม ธรรมเนียม ประเพณี โดยเฉพาะการผลักดันงบประมาณโครงการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อความเป็นอยู่ของประชาชนและเกิดผลประโยชน์ทางการเมืองต่อทั้งสองฝ่าย เป็นลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนี้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เกิดจากพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมของสังคมไทย

ปัญหาต่อกระบวนการบริหารงาน ภาครัฐและข้าราชการมีความใกล้ชิดกับฝ่ายการเมืองมากที่สุด เป็นผู้ที่จะต้องรับนโยบายมาโดยตรงจากฝ่ายการเมืองเพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน ดังนั้น หากภาครัฐและข้าราชการจะได้รับผลกระทบจากระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอุปถัมภ์ที่เกิดจากฝ่ายการเมืองหรือที่เกิดจากข้าราชการด้วยกันเอง หรือที่เกิดจากความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายการเมืองและข้าราชการ รวมทั้งการอุปถัมภ์ด้านการแต่งตั้ง โยกย้าย การจัดซื้อจัดจ้าง การเอื้อประโยชน์เพื่อตนเองและผลประโยชน์ทับซ้อน ตลอดจนที่เกิดจากการใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เป็นผลต่อเนื่องให้การบริหารงานบุคคลภายในองค์กรเกิดปัญหาการแตกความสามัคคีภายในองค์กร ข้าราชการขาดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและไม่แน่ใจในความก้าวหน้าในสายงาน อันเนื่องมาจากระเบียบต่าง ๆ นั้นยังเอื้ออำนวยให้ผู้บริหารเกิดผลประโยชน์สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อยู่ในอุปถัมภ์ของตนได้ โดยไม่คำนึงถึงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ระบบคุณธรรม ธรรมาภิบาล และทำให้การปฏิบัติงานของราชการขาดประสิทธิผลไม่เป็นที่ศรัทธาของบุคลากร เมื่อการได้มาซึ่งการเลื่อนตำแหน่งจากระบบอุปถัมภ์ จึงทำให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกไม่สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับเลื่อนขึ้นมาได้เพราะไม่เคยทำงานนั้น ๆ มาก่อน การเรียนรู้งานก็เป็นไปได้ช้าไม่ค่อยสนใจใส่ใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย มุ่งมั่นจะเอาใจประจบแต่ผู้อุปถัมภ์ตนเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิธา เธียรถาวร (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นในประเด็นการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นและการดำเนินการขององค์กรปกครองท้องถิ่นในลักษณะการให้เงินทุนเพื่อใช้เป็นฐานเสียงสนับสนุนการเลือกตั้งและให้คำปรึกษาการดำเนินการของท้องถิ่น ลักษณะของความสัมพันธ์อุปถัมภ์ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่น

เพราะทำให้เกิดความเสี่ยงในการซื้อเสียงและใช้เงินในการหาเสียงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดแต่ไม่เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้เข้าไปแทรกแซงโดยตรง

ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย แบ่งได้เป็น 4 รูปแบบที่สำคัญ คือ (อำพัน ถนอมงาม, 2565)

1. ระบบอุปถัมภ์ในหมู่เครือญาติ เป็นระบบที่เก่าแก่มาระบบหนึ่งในสังคมไทยตามวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโส (พี่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย) กับญาติพี่น้อง (น้อง ลูก หลาน เหลน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจน ซึ่งน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดด้วย

2. ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อในสังคมไทยปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อร่วมชั้น เพื่อนสถานศึกษา และเพื่อนตาย เป็นต้น ความคาดหวังระหว่างเพื่อนมีความลึกซึ้งและมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่าความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกันได้ด้วยพฤติกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือการพี่เพื่อซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อผู้ด้วยฐานะอย่างสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกันก็ได้ เพื่อนผู้ที่ได้รับความอุปถัมภ์ทางด้านวัตถุก็จะตอบแทนด้วยความจงรักภักดี การรู้จักบุญคุณคอยป้องกันเพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ในโอกาสอันควร

3. ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชนก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่า ระบบอุปถัมภ์ทำให้ระบบบริหารขาดประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดความระส่ำระสายเกิดการเสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอยู่นอกวงอุปถัมภ์ได้เช่นกัน

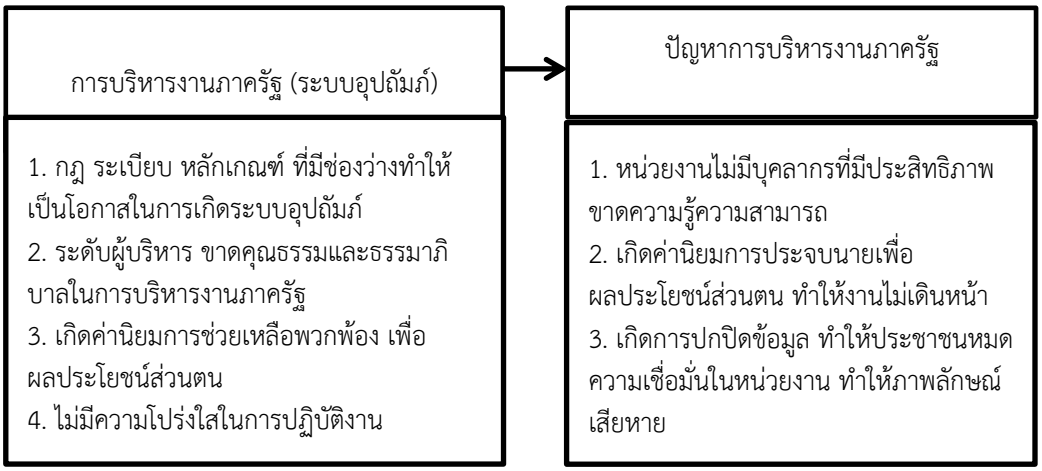
4. ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนน้อยกว่าแบบอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะอื่น ๆ ขอระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีครบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทนความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์ สำหรับสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพ อาจจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มข้าราชการ พ่อค้า กับกลุ่มนักการเมือง ชาวไร่ชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการและพ่อค้าเป็นไปในรูปของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุระหว่างกันมากกว่า คือว่าฝ่ายราชการจะอำนวยสิทธิประโยชน์ให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจซึ่งเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น

ระบบอุปถัมภ์ส่งผลต่อปัญหาการบริหารงานภาครัฐ แต่ก็ยังมีทั้งข้อดี และข้อเสีย ดังนี้

ข้อดีของระบบอุปถัมภ์ คือ การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการดำเนินการได้อย่างราบรื่นเกิดความรวดเร็วเพราะความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การปฏิบัติงานในเรื่องของการตัดสินใจมีความรวดเร็ว ทันที การสิ้นเปลืองทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงานก็น้อยลง การทำงานในเรื่องเร่งด่วนจะทำได้ทันทีไม่เกิดความล่าช้า ยกตัวอย่างเช่น หากหน่วยงานขาดบุคลากรและเมื่อต้องการคนเข้าทำงานโดยเร่งด่วน หากเป็นระบบอุปถัมภ์แล้วจะสามารถทำได้โดยทันที ไม่เกิดความล่าช้า สามารถดำเนินการสรรหาบุคคลได้อย่างรวดเร็ว โดยที่ไม่เกิดความสิ้นเปลืองทรัพยากร เนื่องจากไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการในการสรรหาดังกล่าว เป็นต้น ระบบอุปถัมภ์จะมีประโยชน์ในการบริหารงานภาครัฐในเรื่องของการประสานงานแบบที่ไม่เป็นทางการ และสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว และราบรื่น เนื่องจากความสัมพันธ์แบบส่วนบุคคล สอดคล้องกับ สุมิตร เรืองสวัสดิ์ (2552) การสืบทอดของรูปแบบของการตอบแทนกันช่วยสร้างและทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แนบแน่นขึ้น โดยเฉพาะช่วยสร้างความไว้วางใจและรักใคร่ระหว่างคู่สัมพันธ์ทั้งสอง เมื่อผู้รับอุปถัมภ์ต้องการใครสักคนที่จะไกล่เกลี่ยระหว่างตนและผู้มีอำนาจคนอื่นก็จะต้องรู้ว่าพึ่งพาอาศัยผู้อุปถัมภ์ของเขา ผู้อุปถัมภ์รู้เช่นเดียวกันว่าคนของเขาจะช่วยเหลือเขาในเรื่องที่เขาต้องการเมื่อยามจำเป็น ยิ่งไปกว่านั้นความคาดหวังต่อกันและกันของคู่สัมพันธ์จะได้รับการสนับสนุนจากค่านิยมและพิธีกรรมประเพณีของชุมชน

ข้อเสียของระบบอุปถัมภ์ คือ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาจากระบบอุปถัมภ์นั้น จะเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ขาดประสิทธิภาพ และมักจะถูกผู้บังคับบัญชาเรียกใช้งานในเรื่องส่วนตนอยู่บ่อยครั้ง การปฏิบัติงานก็ขาดความมั่นคงเพราะถ้าเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาคนใหม่ที่ไม่ใช่ผู้อุปถัมภ์ตนเองแล้วก็อาจจะถูกให้ออกจากงานได้ ผู้ปฏิบัติงานจึงมุ่งที่จะประจบผู้บังคับบัญชาอย่างเดียวเพื่อประโยชน์ส่วนตน หากผู้บริหารงานขาดคุณธรรม ธรรมภิบาลก็อาจก่อให้เกิดความลำเอียงและไม่มีความยุติธรรมในการบริหารงานได้ สอดคล้องกับ ภาคภูมิ มุสิกา (2554) ได้ศึกษาระบบอุปถัมภ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจจากการศึกษา พบว่า การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจในภาพรวมนั้นมีการใช้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบคุณธรรมจริง โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร จากข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการแต่งตั้งโยกย้ายและเป็นผู้อุปถัมภ์ข้าราชการตำรวจคือนักการเมือง โดยข้าราชการตำรวจจะเป็นผู้เสนอตัวเข้าไปรับใช้นักการเมืองให้เป็นผู้อุปถัมภ์ตนเอง ส่วนอีกช่องทางหนึ่งคือการเข้าหาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของข้าราชการตำรวจจะเป็นการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนให้ นอกจากนั้นยังมีกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่ได้คอยอาศัยฉวยโอกาสเป็นตัวเชื่อมในการวิ่งเต้นหาเส้นสายให้ในฤดูกาลที่มีการแต่งตั้ง

โยกย้ายข้าราชการตำรวจอีกด้วย เรื่องปัญหาในการบริหารงานถูกแทรกแซงจากฝ่ายอื่น ๆ จนขาดอิสระ

ภาพที่ 1 สรุประบบอุปถัมภ์ส่งผลต่อปัญหาการบริหารงานภาครัฐ

การแก้ปัญหาเพื่อลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์

การแก้ปัญหาเพื่อลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐให้เป็นรูปธรรม ต้องมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินให้สามารถวัดได้ทั้งความเก่งและความดีของแต่ละบุคคลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการร้องเรียนให้ทันสมัยตลอดเวลามีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบเข้าถึงกระบวนการร้องเรียนได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว และมีมาตรการ อย่างชัดเจนที่จะให้ความคุ้มครองบุคคลหรือพยานในกรณีที่มีการร้องเรียนตัวของผู้บริหาร เพื่อไม่ให้ผู้ร้องเรียนหรือผู้ได้รับผลกระทบได้รับผลร้ายในภายหลัง หน่วยงาน หรือองค์กรจะต้องมีกระบวนการตรวจสอบสอดส่องพฤติกรรมที่จะเอื้อประโยชน์ต่อระบบอุปถัมภ์ หากมีพฤติกรรมที่เข้าข่ายการกระทำอันเป็นการยึดถือประโยชน์ของตนเองมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม และประชาชนควรมีการจัดตั้งองค์กรกลางที่ให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับผลกระทบหรือได้รับความไม่เป็นธรรมจากการใช้ระบบอุปถัมภ์ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการร้องทุกข์ต่าง ๆ มีการจัดหลักสูตรเฉพาะสำหรับข้าราชการ บุคลากรของรัฐ ผู้บริหารหน่วยงานให้ยึดถือปฏิบัติเพื่ออบรมและปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ธรรมาภิบาล และการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

การบริหารงานภาครัฐในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารงานบุคคล ด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรวางตนให้เป็นกลางปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบกฎหมาย อย่างเคร่งครัดเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายของหน่วยงาน ไม่เห็นแก่พวกพ้องบริหารงานอย่างมืออาชีพ จัดโครงสร้างของการบริหารงานให้ชัดเจน มีการบริหารจัดการแบบแนวราบเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นการให้บริการแก่ผู้ที่มารับบริการอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ไม่แบ่งชนชั้น ไม่เลือกปฏิบัติ ผู้บริหารหารจะต้องบริหารงานและปกครองคนด้วยระบบคุณธรรมหลักธรรมาภิบาล และนำมาใช้ในการบริหารงาน เหล่านี้ล้วนเป็นการแก้ปัญหาเพื่อลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐ

ดังนั้น ระบบคุณธรรม จะนำให้เกิดประโยชน์ต่อไปนี้ คือ เสริมสร้างเกียรติภูมิของข้าราชการหรืออาชีพรับราชการ ทำให้ภาคราชการได้รับความสนใจจากผู้มีความรู้ความสามารถสมรรถนะสูง หน่วยงานของทางราชการก็จะได้คนดีเข้ามาทำงานก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการส่งเสริมสนับสนุนแนวคิดและแนวทางปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปผู้มีความรู้ความสามารถได้มีสิทธิเท่าเทียมกันในการสอบแข่งขันเข้ารับราชการ ทั้งวัดความรู้ความสามารถ ไหวพริบปฏิภาณ เจตคติและแรงจูงใจ มีการสร้างขวัญกำลังใจโดยการให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการเพื่อให้มีความมั่นคงในการรับราชการ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการแบบมืออาชีพได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีการส่งเสริมให้ข้าราชการทำงานให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน เพราะข้าราชการคือผู้ทำงานให้ประชาชน

หลักธรรมาภิบาล เป็นการบริการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบสังคมภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน หลักธรรมาภิบาลจะสามารถทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเกิดความรักความสามัคคีกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเสริมสร้างความเข็มแข็งในหน่วยงานและองค์กร เกิดความยุติธรรม โปร่งใส การมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารต้องรักษากฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างธรรมาภิบาลทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์และมีการวางนโยบาย วิสัยทัศน์ โครงสร้างของบุคลากรที่โปร่งใส มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ บริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผลและหน้าที่ สอดคล้องกับมนัส โนนุช (2556) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของผู้อำนวยการสำนัก สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมภิบาลในเรื่องของวิธีการพัฒนา และพฤติกรรมการบริหารที่

มีความจำเป็นสูงสุดต้องได้รับการพัฒนาแต่ละด้าน ทั้งด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของผู้อำนวยการสำนักที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมเป็นไปได้ สอดคล้อง และสมประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ

หลักธรรมาภิบาล มีหลักสำคัญในการปฏิบัติ และสามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์กับการบริหารงานภาครัฐได้ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม จึงสามารถนำหลักนิติธรรมมาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้โดย ผู้บริหารต้องให้มีการบริหารงานภายใต้หลักของกฎหมาย มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการบริหารงานและลดปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ จึงสามารถนำหลักคุณธรรมมาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้โดย หน่วยงานต้องสังกัดต้องมีการอบรม การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ให้กับผู้บริหารหน่วยงาน ข้าราชการ และบุคลากรทุกท่านในหน่วยงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความเป็นธรรมและลดปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์

3. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐและเอกชนปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่น จึงสามารถนำหลักความโปร่งใสมาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้โดย ผู้บริหารต้องมีการเปิดเผยการทำงานของหน่วยงานผ่านช่องทางข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ของหน่วยงาน เฟสบุ๊ค ไลน์ เพื่อให้ผู้รับบริการหรือประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติชมการปฏิบัติงาน และได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการบริหารงานได้ หน่วยงานสามารถตอบคำถามได้ตรงประเด็น ทำให้เกิดความโปร่งใสในขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อลดปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน จึงสามารถนำหลักการมีส่วนร่วมมาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้โดย การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในการพิจารณาดำเนินงานของหน่วยงาน มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้รับบริการ มีการวางแผนร่วมกัน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อลดปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารตลอดจนข้าราชการ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริหารแก่ผู้มารับบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที จึงสามารถนำหลักความรับผิดชอบนี้มาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้โดย ผู้บริหารมีการมอบหมายงาน ภารกิจหน้าที่ให้กับข้าราชการเพื่อให้บริการแก่ผู้เข้ามารับบริการได้อย่างสะดวก ไม่เลือกปฏิบัติ มีระยะเวลาในการบริหารอย่างชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่จะช่วยลดปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม จึงสามารถนำหลักความคุ้มค่านี้มาแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ในการบริหารงานภาครัฐได้โดย ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงานให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงแต่สิ่งที่ไม่มีชีวิต วัสดุ สิ่งของเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงทรัพยากรที่เป็นบุคคลอีกด้วย การใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดความคุ้มค่าโดยการประหยัด คือ การทำงาน หรือผลตอบแทนให้แก่บุคลากรด้วยความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป การใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานและให้ผลตอบแทนการปฏิบัติงานตามผลงาน จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ทรัพยากรเกิดความรักในหน่วยงาน มีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานจะช่วยลดปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์ หลักธรรมาภิบาลที่กล่าวมาข้างต้นนี้มีความสอดคล้องกับ กนกพร จีนมหันต์ (2556) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรมตามลำดับ และด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านหลักความมีส่วนร่วม และมีแนวทางในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่สำคัญคือ การจัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการศึกษาใช้เป็นองค์ประกอบการพิจารณาดำเนินการในแต่ละกรณีที่เกิดขึ้น

สรุป

ระบบการบริหารงานภาครัฐที่มีความคุ้ยเคยกับระบบอุปถัมภ์และยังคงอยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าระบบอุปถัมภ์นี้จะหายไปจากสังคมไทย แต่จะทำอย่างไรให้ระบบนี้ถูกเปลี่ยนแปลงและลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์ลงได้ โดยการนำระบบคุณธรรมเข้ามาใช้เพื่อลดทอนอำนาจของระบบอุปถัมภ์ และส่งเสริม สนับสนุนระบบคุณธรรม ยกย่องคนดีคนเก่ง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มากกว่าที่จะยกย่องผู้ที่มีอำนาจบารมี ระบบคุณธรรมจะเป็นกระบวนการที่จะทำให้องค์กร หน่วยงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพื่อก้าวไปสู่อนาคตที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของระบบราชการไทยให้ดียิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในการใช้คุณธรรมมาแก้ไขปัญหาของระบบอุปถัมภ์กับการบริหารงานภาครัฐ คือ สิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนคือพฤติกรรมของบุคคลผู้บริหารองค์กร การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในองค์กรได้นั้น จะต้องอาศัยตัวแปรที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ และทัศนคติ พฤติกรรมของบุคคล โดยการสร้างพฤติกรรมในการปฏิเสธการให้อุปถัมภ์และการรับอุปถัมภ์ ด้วยการทำให้เกิดความละอายในที่จะให้หรือรับการอุปถัมภ์ และมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยการชี้ให้เห็นโทษหรือผลของระบบอุปถัมภ์ นอกจากนี้การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐก็มีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาของระบบอุปถัมภ์ในระบบการบริหารงานภาครัฐได้อีกทางหนึ่ง เมื่อทุกฝ่ายมีการเข้ามารับรู้ ตรวจสอบ สอดส่องพฤติกรรมที่อาจส่งผลต่อระบบราชการ ช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ได้เป็นผลให้ระบบการบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และทำให้ประชาชนบุคลากรภายใต้การบังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารงานภาครัฐ สิ่งที่จะนำมาปฏิบัติได้จริงนอกเหนือจากธรรมาภิบาลแล้ว คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร ผู้บริหารมีการบริหารงานภาครัฐที่ดี มีนโยบายที่เหมาะสมสอดคล้องกับการทำงานของบุคลากร มีการมอบหมายงานที่ไม่ซ้ำซ้อน ปลูกฝังการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าไม่สิ้นเปลือง ไม่มีการคอรัปชั่น มีการเรียนรู้งานใหม่ ๆ อยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

กนกพร จีนมหันต์. (2556). แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,* 10(50), 87-94.

ขยัน วิพรหมชัย. (2550). *ผลกระทบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับผู้บริหารท้องถิ่น* (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฉัตรชัย สุระภา. (2554). *ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลธัญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีรวัฒน์ วงศ์วรัญญู. (2563). ผลกระทบของระบบอุปถัมภ์ในหน่วยงานราชการต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในจังหวัดเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,* 15(54), 65-75.

ภาคภูมิ มิสิกา. (2554). *ระบบอุปถัมภ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ* (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มนัส โนนุช. (2556). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมภิบาลของผู้อำนวยการสำนัก สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.* 3(1), 112-130.

ศิธา เธียรถาวร. (2552). *ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลนครลำปาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

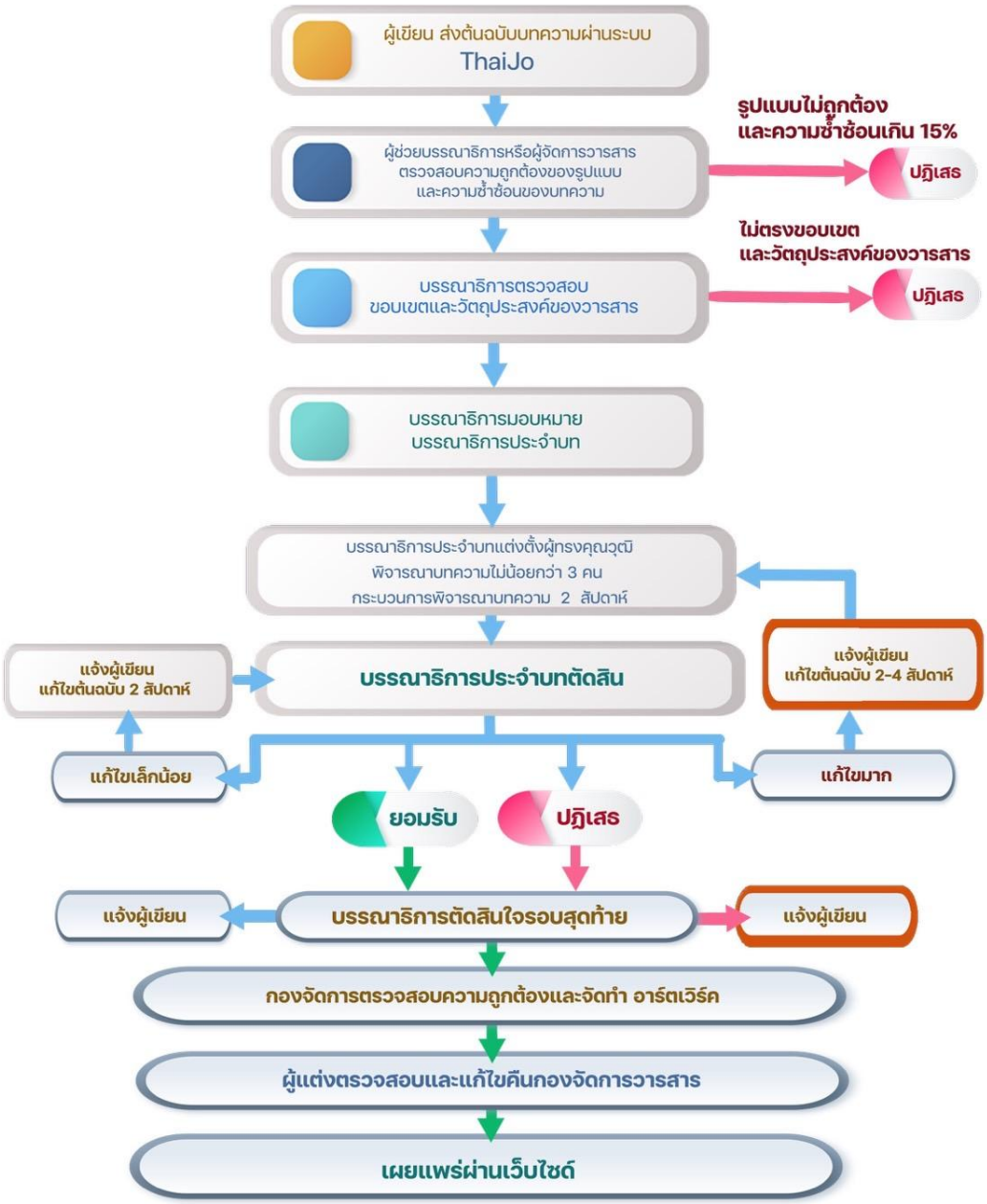
สุมิตร เรืองสวัสดิ์. (2552). *ระบบอุปถัมภ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่นในเขตเทศบาลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี* (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

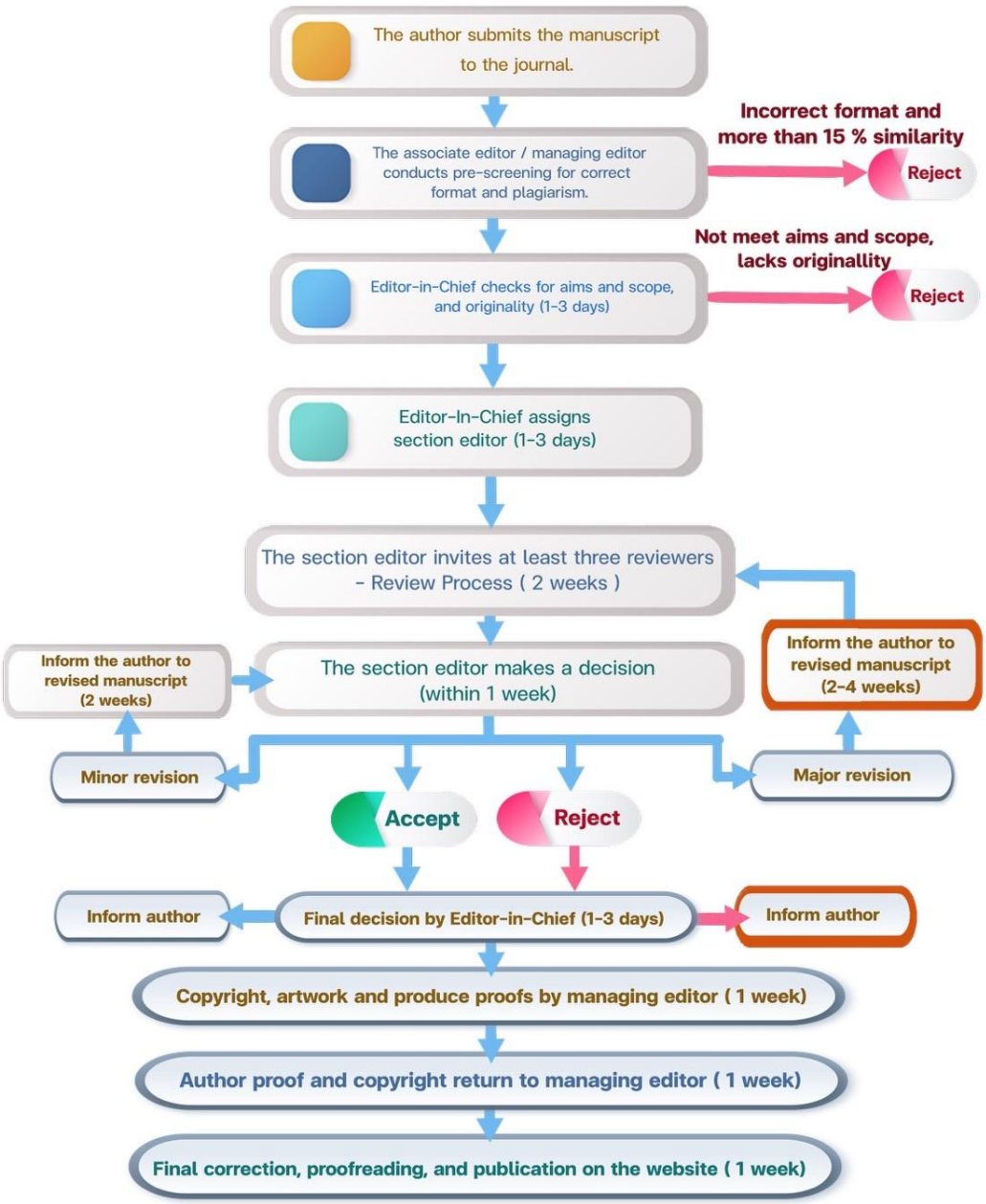
อำพัน ถนอมงาม. (2565). *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย.* สืบค้น 8 สิงหาคม 2566, จาก http://amphuntha.blogspot.com.

อุราชนก คงกล่ำ. (2561). ระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการไทย:วาระแห่งชาติที่ต้องเร่งแก้ไข. ใน *การประชุม วิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 13 "วิถีนวัตกรรมไทยด้วยการพัฒนางานวิจัย"*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

ภาคผนวก

กระบวนการพิจารณาบทความ

The author submits the manuscript to the journal.
The associate editor / managing editor conducts pre-screening for correct format and plagiarism.
Incorrect format and more than 15 % similarity
Reject
Editor-in-Chief checks for aims and scope, and originality (1-3 days)
Not meet aims and scope, lacks originallity
Reject
Editor-In-Chief assigns section editor (1-3 days)
The section editor invites at least three reviewers - Review Process (2 weeks)
Inform the author to revised manuscript (2 weeks)
The section editor makes a decision (within 1 week)
Inform the author to revised manuscript (2-4 weeks)
Minor revision
Major revision
Accept
Reject
Inform author
Final decision by Editor-in-Chief (1-3 days)
Inform author
Copyright, artwork and produce proofs by managing editor (1 week)
Author proof and copyright return to managing editor (1 week)
Final correction, proofreading, and publication on the website (1 week)

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่อง**ใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA)** โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

1.1 การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ วงเล็บปิด เช่น

1.1.1 กฤษฎา แซ่หลี (2562) กล่าวว่า...

1.1.2 ...สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา แซ่หลี (2562) ผลการวิจัยพบว่า...

1.1.3 Krisada Saelee (2019) explains to...

1.1.4 ... consistent with the research of Krisada Saelee (2019) the research results found...

1.2 การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บเปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียน เครื่องหมายจุลภาค และปีที่ตีพิมพ์ วงเล็บปิด กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

1.2.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1.2.1.1 พระไตรปิฎกและอรรถกถา วงเล็บเปิด ชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า วงเล็บปิด แล้วตามด้วย วงเล็บเปิด มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จุลภาค ปีที่พิมพ์ วงเล็บปิด ตัวอย่างเช่น “ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบูลย์ในโภคะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก” (องฺ.จตุกก. 21/31/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

1.2.1.2 ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

1.2.1.3 ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

1.2.1.4 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธิติวุฒิ หมั่นมีและคณะ, 2560)

1.2.1.5 กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

1.2.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

2.2.1 ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2.2.2 ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

2.2.3 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

2. เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (ภาษาไทย)

2.1 พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกันดังนี้

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา*./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.2 หนังสือ

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อหนังสือ*/(ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระมหาสุทิตย์ อาภากโร. (2548). *เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

2.3 บทความในหนังสือ

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ)./ชื่อเรื่อง./(เลขหน้าที่อ้าง)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระสุกิจจ์ สุจิณโณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวิตร ว่องวีระ, *ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม.* (น. 112). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

2.4 บทความในวารสาร

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร,*/ปีที่(ฉบับที่),/เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ธิติวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 3(1), 25-31.

2.5 บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/*ชื่อสารานุกรม*/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน *สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย* (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

2.6 หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์,/วันที่/เดือน)./ชื่อบทความ./*ชื่อหนังสือพิมพ์*,/เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น. 13.

2.7 สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อวิทยานิพนธ์*/(ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

พระครูพิศิษฏ์ประชานาถ. (2562). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.8 รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อเรื่อง*/(รายงานผลการวิจัย)./สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ. (2562). *รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร* (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.9 สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน)./ตำแหน่ง/[บทสัมภาษณ์].

พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

2.10 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง./(ปีที่เผยแพร่)./*ชื่อเรื่อง*./สืบค้น วัน เดือน ปี,/จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2563). *พระพุทธศาสนาในประเทศไทย.* สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก http:/www.dhammathai.org/thailand/thailand.php

2.11 ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง./(พ.ศ.,วันที่ เดือนที่ประกาศ)./*ราชกิจจานุเบกษา*./เล่ม ตอน./หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

2.12 หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง./(ปีพิมพ์, วัน เดือน)./ชื่อบทความ./*ชื่อหนังสือพิมพ์*./น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เชียร์พระสอนศีลธรรม. *ไทยรัฐ*. น. 3.

3. เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (ภาษาอังกฤษ)

3.1 Tripitaka Commentary

The name of the institution of the scriptures./(Year)./*Title of Tripitaka*./ Location:/Publisher.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitaka*. Bangkok: MCU Press.

3.2 Books

Author./(Year)./*Title of the book*/(Edition ed.)./ Location:/Publisher.

Hunt, E. K. & Lautzenheiser, M. (2015). *History of Economic Thought* (3rd ed.). New York: M. E. Sharpe.

3.3 Book Articles

Author./(Year)./Title of the chapter./In Editor/(Eds.),/*Title of the book*/(xth ed.)./(pp-pp)./Publisher.

Sparks, D. L. (2003). Environmental Soil Chemistry: An Overview. In Sparks, D. L. (Eds.), *Environmental Soil Chemistry* (2nd Ed.). (pp. 1-42). Academic Press.

3.4 Encyclopaedia articles

Author./(Year)./Title of Article./In *Title of Encyclopaedia*/(Pages)./Publisher.

Wasinsarakorn, W. (2004). Psychology and Developmental Psychology. In *Encyclopedia of Education*. Collected edition of specific issues, 4th rank (pp. 99-117). Thanat Printing Co., Ltd.

3.5 Journal Articles

Author./(Year)./Title of Article./*Title of Journal*,/Volume(Issue), Pages-Pages.

Limprasert, P. (2022). The Research of Punishment Suspension of Buddhist Monk and Secular of The Criminal Justice in Thailand. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 7(11), 37-53.

3.6 Newspaper

Author./(YY, MM DD)./Colum Name./*Title of Newspaper*./Pages.

Nanuam, W. (2023, January 4). Plans proceeding for joint petroleum production with Cambodia. *Bangkok Post*. p. 22.

3.7 Thesis and Dissertations

Author./(Year)./*Title*/(Doctoral or Master's thesis or dissertation)./ Location:/Publisher.

Pittayawattanachai, P. (2019). *An Analysis of Buddhism Propagation by using Buddhist Arts and Landscape of Cetiyaphum Monastery, Namphong District, Khonkaen* (Doctoral dissertation). Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

3.8 Interview

Key Informant./(YY, DD MM)./ Position./(Interview).

Anuchid. P. (2022, 5 November). Director of the Research Institute. (Interview).

3.9 Website

Author./(Year)./*Title*/ Retrieved MM DD, Year,/from URL address.

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?.* Retrieved March 20, 2020, from https://thebuddhist centre.com/text/who-was-buddha.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)
ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)
หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (ไทย) (14 pt)
หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (อังกฤษ) (14 pt)
Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 350 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....
ประเภทของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้และหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยพร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) เขียนให้ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. รูปแบบของการวิจัย, 2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt) (เขียนให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้)

(16 pt) ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)
ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง .....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้จากการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย .....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (16 pt) (ถ้ามี)

.....

.....

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (16 pt) (ถ้ามี)

.....

.....

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป (16 pt) (ถ้ามี)

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์) (ถ้ามี)

(16 pt) ขอบคุณแหล่งทุน และควรระบุเลขที่สัญญาทุนวิจัย ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องการพัฒนาศูนย์ประสานงานเครือข่ายความเข้มแข็งทางจิตปัญญาของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรม .....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน .....

ธรรมะไทย. (2563). *พระพุทธศาสนาในประเทศไทย.* สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก http:/www.dhammathai.org/thailand/thailand.php.

ธิติวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 3(1), 25-31.

พระครูพิศิษฏ์ประชานาถ. (2562). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ. (2562). *รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุทิตย์ อาภากโร. (2548). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน *สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย* (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น. 13.

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?.* Retrieved March 20, 2020, from https:/thebuddhistcentre.com /text/who-was-buddha.

James, C. (2013). *Office markets & public policy.* Chichester, West Sussex: Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

NAME OF RESEARCH ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)
Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)
Affiliation of the main author (English) (14 pt)
Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)
Corresponding Author E-mail:..

Abstract (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1. 2. and 3. Populations and sample, research tools, Data collection, Data analysis, Statistics used for data analysis.

Findings were as follows: (present only the most interesting research findings)

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism; Buddhist Management; Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic develops with correct references.

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources

(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research

Research Objectives (18 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

Methodology (18 pt)

(16 pt) Write to cover 5 sub-headlines: Research design, Populations and Samples and Key Informants, Research Instrument (quantitative and qualitative), Data Collection, (quantitative and qualitative) Data analysis (quantitative and qualitative), Statistics used to analyzed the data.

Results (18 pt) (Present to cover all set objectives)

(16 pt) results of the research answer all objectives

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions .....

.....

.....

.....

.....

.....

Table 1 (Name of table (if any)

Table explanation .....

.....

.....

.....

.....

Discussion (18 pt)

(16 pt) Discuss the research findings according to the research objectives (what is discovered? what is reflected? Is it related to at least two topics of the reviewed research works in chapter 2. Discuss them all with references of data sources

Body of knowledge (18 pt)

(16 pt) Point out the body of knowledge or achievement from the research work. Synthesize the knowledge in form of a model/ Model structure that is concise and easy to understand

Recommendations (18 pt)

Policy Recommendations (16 pt) (if any)

Operational Recommendations (16 pt) (if any)

Recommendations for Next Research (16 pt) (if any)

Acknowledgement (18 pt) (Put in the article in case the researcher was given fund to conduct research or the title of the article is not matched with the title of the research or the thesis) (if any)

(16 pt) Write the appreciation note to the funding source. The author should indicate the grant contract number of the research, for example, "I would like to express my deepest appreciation for funding resource from National Research Council Of Thailand, the fiscal year 2016, and I am also grateful for the data from a research task on The Coordination Centre Development for Contemplative Strengthening of Elders according to Buddhism.

References (18 pt)

(16 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)
ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)
หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt)
หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt)
Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 350 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords:3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (18 pt)

(16 pt) เขียนทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานคิดในวิพากษ์ประเด็นต่างๆในการเขียนบทความวิชาการ

เนื้อหา (18 pt)

(16 pt)

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)
ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

สรุป (18 pt)

(16 pt)

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน

Sample of Original Academic Article Preparation

NAME OF ACADEMIC ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)
Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)
Affiliation of the main author (English) (14 pt)
Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)
Corresponding Author E-mail: ...

Abstract (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 350 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt)

(16 pt)

Content (18 pt)

(16 pt)

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions

Table 1 (Name of table) (if any)

Table explanation

Conclusion (18 pt)

(16 pt)

References (18 pt)

(16 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.